ရခိုင်ကျောက်စာပေါင်းချုပ်

ဦးဦးသာထွန်း
ဦးကျော်ထွန်းအောင်

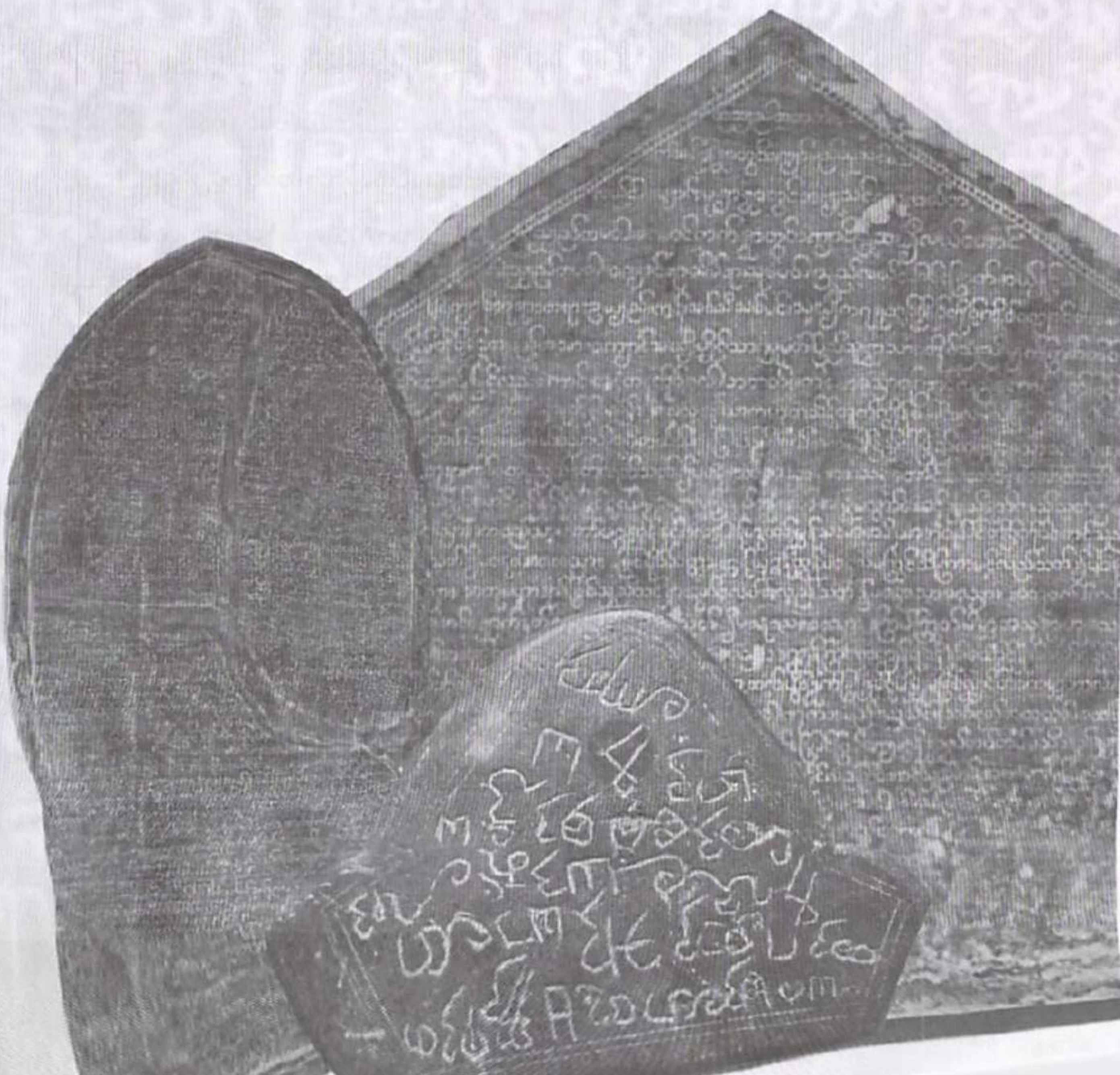

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

အကြိမ် — ပထမအကြိမ်

ထုတ်ဝေသည့်လ — နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၇

အုပ်ရေ — ၁၀၀၀

တန်ဖိုး — ၁၀၀၀၀ိ/

ကွန်ပျူတာစာစီ — အေးအေးမာတို့အဖွဲ့

အဖုံးနှင့်အတွင်း — သိန်းဝင်း(အောင်မြင့်မိုရ်)

၀၉-၂၅၄၃၄၇၇၆၆၊ ၀၉-၄၄၃၁၁၅၈၃၆

စာအုပ်ချုပ် — ဦးမြင့်စိုး(ခင်မြတ်သူစာပေ) စာအုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း

ထုတ်ဝေသူ — ဦးသိန်းဝင်း(မင်္ဂလာစာပေ ၀၀၂၈၄)

အမှတ်-၃၇/က၊အနော်မာ(၁၉)လမ်း၊

(၂-က)ရပ်ကွက်၊ သာကေတမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်သူ — ဦးသန်းထွန်းပုံနှိပ်တိုက် (၀၁၂၅၂)

အမှတ်(၁၀၁)၊ ၃၈-လမ်း၊ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ရန်

စီစဉ်သူ — ကောင်းထွန်းကျော် (ဖုန်း-၀၉-၄၅၀၅၉၂၇၅၁)

မာတိကာ

အခန်း (၁) လေးမြို့ခေတ်

၁။ မောင်ရင်ဖြူ၏ ဆင်းတုတော် ဓမ္မခံစာ (သက္ကရာဇ် ၂၀၉) - ၁၆
၂။ နန်းကျားမတ်ရပ်တော်ဘုရား ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၄၅၁) - ၁၇
၃။ ဘူးတောင်းကွဲကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၄၅၂) - ၁၈
၄။ သူဌေးငပျောင် ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၅၇၃) - ၂၁
၅။ နန်းကျားကြီးဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၆၀၈) - ၂၂

၆။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓဂါယာရှိ သီရိဓမ္မရာဇဂုရုကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၆၅၇/၆၆၀) - ၂၅
၇။ မိကျောင်းယောင်စေတီမှ ကြေးဆင်းတုငယ်ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၆၇၁) - ၂၈
၈။ တိဿဘုရား ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၆၉၂) - ၂၉
၉။ မဟာထီးကျောက်မိကျောင်း ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၇၁၈) - ၃၀
၁၀။ ကျောက်တော်ဘုရား ကျောက်စာ(လေးမျက်နှာ) (သက္ကရာဇ် ၇၈၃၊ ၈၆၅၊ ၈၈၇) - ၃၅

အခန်း (၂) မြောက်ဦးခေတ်

၁။ လေးမျက်နှာပုထိုးတော် ဌာပနာအံဖုံးကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၇၉၂) - ၄၈
၂။ ပန်းကုံးသိမ်ဘုရား ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၀၇) - ၄၉
၃။ မဟာသီလဝံသ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၁၃/၈၁၈) - ၅၀
၄။ ဆင်ဖြူရှင်မင်း ဘစောဖြူ၏ ဘုရားပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၃၀) - ၅၂
၅။ မင်းသားကျွန်းမှ ဆင်းတုငယ်တစ်ဆူ၏စာ (သက္ကရာဇ် ၈၄၁) - ၅၃
၆။ ဂဏန်းချပ်တောင်ဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၄၄) - ၅၄
၇။ ဘုရားနီဘုရား ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၅၁) - ၅၈
၈။ သရက်အုပ် ဝရစ်တောင်ဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၅၇) - ၅၉
၉။ ခြင်ကိုက်အမြင့်တောင်ဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၆၁/၉၁၈) - ၆၂
၁၀။ သိမ်ကြီးတောင်မြောက်စေတီ၏ ဌာပနာအဖုံးကျောက်စာ(ပါတ်လည်) (သက္ကရာဇ် ၈၇၇) - ၆၅
၁၁။ ဝေသာလီရွှေတောင်စေတီ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၈၁) - ၆၇
၁၂။ အံတော်သိမ်ဘုရားဆင်းတု ဓမ္မခံကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၈၃) - ၆၉
၁၃။ အနော်မာဘုရား စေတီငယ်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၈၃) - ၇၀
၁၄။ ဝန်းတီးနတ်ကွန်း ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၈၃) - ၇၁
၁၅။ ဥတုနတ်ကျောက်စာ (ခေါ်) သရက်ပင်ကြီးကျောက်စာ (ခေါ်) ဥတုခင်စိုင်း ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၈၈၆) - ၇၂
၁၆။ မောင်းဆွဲမှ ကြေးဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏စာ (သက္ကရာဇ် ၈၉၉) - ၇၄
၁၇။ မြက်ရိပ်ကျွန်းဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၀၀) - ၇၅
၁၈။ မဟာဝိနည်းထိုရ် ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၀၅) - ၇၇
၁၉။ အလယ်နိမ္မုဇာဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၀၆) - ၈၁
၂၀။ သရက်တပင်တောင်မော်ဘုရား ကျောက်စာ (ဘုရင့်ဆရာအရိယာဝံသကျောက်စာ)(သက္ကရာဇ် ၉၀၇) - ၈၄

၂၁။ ကုလားကဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၀၇/၉၁၁) - ၈၇
၂၂။ တက်စားပီးထီးစေတီ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၀) - ၉၁
၂၃။ ပန်းမြောင်းကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၃) - ၉၂
၂၄။ သိရိသူရိယဓမ္မရာဇာ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၅) - ၉၄
၂၅။ ထုက္ကန့်သိမ်ဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၅) - ၉၈
၂၆။ အရိမေတ္တေယျ ကြေးဆင်းတုတော်ငယ် ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၅) - ၁၀၀
၂၇။ ရှက်ညီတောင်ဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၅) - ၁၀၂
၂၈။ နတ်တံခါး ကြေးဆင်းတုငယ်ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၆) - ၁၀၄
၂၉။ ပန်းဈေးမြောင်း ကျောက်စာ (ခေါ်) ဝရသံဖေါ်မိကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၆) - ၁၀၅
၃၀။ ပိန္နဲတောင်စေတီ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၇/၈၉၉) - ၁၀၇
၃၁။ ဝလေဘုရားကျောက်စာ (ခေါ်) သုံးကန်စုဘုရားကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၁၈) - ၁၀၉
၃၂။ ပြွန်ခေါင်ကျေးရွာဆင်းတုတော် ကမ္ပည်းစာ (သက္ကရာဇ် ၉၃၀) - ၁၁၂
၃၃။ ဝတ်အိတ်ကုန်းဘုရား ကျောက်စာ (သာသနာ သက္ကရာဇ် ၂၁၁၃၊ ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၃၁) - ၁၁၃
၃၄။ ပုဏ္ဏားမြောင်း ကြေးဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏စာ (သက္ကရာဇ် ၉၃၆) - ၁၁၅
၃၅။ ရွှေစံဦးဆင်းတုတော် ဓမ္မခံစာ (သက္ကရာဇ် ၉၃၉) - ၁၁၆
၃၆။ ဂဠုန်တောင်ဘုရား ကျောက်စာ(ငါးမျက်နှာ) (သက္ကရာဇ် ၉၄၃/၉၄၇) - ၁၁၇
၃၇။ ပီပင်ကုန်းဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၄၉) - ၁၂၁
၃၈။ ကြေးဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏ ဓမ္မခံတော်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၅၃) - ၁၂၂
၃၉။ ပေါင်တော်စေတီ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၅၄) - ၁၂၃
၄၀။ ရေတံခါးဘုရား ဓမ္မခံစာ (သက္ကရာဇ် ၉၅၄) - ၁၂၆
၄၁။ သကျဝတဘုရားမင်း ကမ္ပည်းစာ (သက္ကရာဇ် ၉၅၄) - ၁၂၇
၄၂။ မြောက်ဦးပြတိုက်မှ ကြေးဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏စာ (သက္ကရာဇ် ၉၅၅) - ၁၂၉
၄၃။ နရာဓိပတိကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၅၅) - ၁၃၀
၄၄။ အံတော်သိမ်ဘုရားမုခ်ဝ စုလစ်မွန်းချွန်ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၅၈) - ၁၃၂
၄၅။ ကျောက်ဆိပ်ခါတ်တော်စေတီ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၆၄) - ၁၃၃
၄၆။ ညီမတော်စေတီ ဌာပနာဆင်းတုတော် ဓမ္မခံစာ (သက္ကရာဇ် ၉၆၇) - ၁၃၅
၄၇။ အဓိခံသူကြီးမယား ဥပလဝန်ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၆၇) - ၁၃၆
၄၈။ တြိရတနာမုနိရတနဝိမာလဝတ်ကျောင်းတော် ကျောက်စာ (ပန်းဈေးမြောင်းချတွင်းကျိုင်ကျောက်စာ) (သက္ကရာဇ် ၉၇၁) - ၁၃၉
၄၉။ အဂ္ဂစိန္တေယျဘုရားဆင်းထု ဓမ္မခံစာ (သက္ကရာဇ် ၉၇၇) - ၁၄၇
၅၀။ ဝရဓမ္မရာဇာ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၈၀) - ၁၄၈
၅၁။ မဟာထီးရေတွင်း ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၈၁) - ၁၅၀
၅၂။ ဇုန္နတ်လကျာ်ပုံချီ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၈၄/၉၈၇) - ၁၅၂
၅၃။ ဝန်းတီးနတ်ကွန်းကျောက်ရုပ်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၀၅) - ၁၅၈
၅၄။ ရန္တမဥ္ဇူကောင်းမှုတော် ကမ္ပည်းစာ (သက္ကရာဇ် ၉၈၈) - ၁၆၀
၅၅။ တက်စားပီးထီး ဘုရားကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၉၀) - ၁၆၁
၅၆။ မိဖုရားသျှင်ထွေ အလယ်စေတီကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၀၂) - ၁၆၂
၅၇။ သင်းတော်ခွေကျောက်စာ (ခေါ်) ကန်ရှည်သမုတ်သိမ်တိုင်ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၀၇) - ၁၆၇

၅၈။ မဟာမုနိ ကြေးပုရပိုဒ်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၃၅) - ၁၆၈
၅၉။ တြင်းနဝင်း (ခေါ်) သက်တော်ရဘုရားကျောက်စာ (ဒုတိယချပ်) (သက္ကရာဇ် ၁၀၃၈) - ၁၇၆
၆၀။ ပိန္နဲချောင်းစား လှဖြူလင်မယား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၅၀) - ၁၈၀
၆၁။ ကုလားတန်စား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၇၁) - ၁၈၃
၆၂။ တေဇရာမ ကျောက်စာ (ပထမချပ်) (သက္ကရာဇ် ၁၀၇၃) - ၁၈၆
၆၃။ တေဇရာမ ကျောက်စာ (ဒုတိယချပ်) (သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈) - ၁၈၉
၆၄။ တေဇရာမ ကျောက်စာ (တတိယချပ်) (သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈) - ၁၉၃
၆၅။ တေဇရာမ ကျောက်စာ (စတုတ္ထချပ်) (သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀) - ၁၉၈
၆၆။ ခမောင်းတက် ကတ္တော်သိမ်ဘုရား ကျောက်စာ (ပထမချပ်) (သက္ကရာဇ် ၁၀၈၅) - ၂၀၂
၆၇။ ဦးမြဝါစေတီမှ ကြေးဆင်းတုစာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၈၇) - ၂၀၄
၆၈။ ကြေးသပိတ်ခြေစာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၈၈) - ၂၀၅
၆၉။ မင်းသံလွှတ်အမတ် ထွန်းပေါ်ဘုရား ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၀၉၉) - ၂၀၆
၇၀။ ကြေးအမြောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၁၀၃) - ၂၀၇

အခန်း (၃) ဗမာမြို့ဝန်ခေတ်နှင့်အင်္ဂလိပ်ကော်မီရှင်နာခေတ်

၁။ မာန်အောင်မြို့ မဟာကြီးဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၁၅၆) - ၂၁၀
၂။ နန်းသားကန်တော် ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၁၈၃) - ၂၁၁
၃။ ရမ်းဗြဲမြို့သူကြီး ကာဒီရေကန် ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၁၉၇) - ၂၁၄
၄။ ရမ်းဗြဲမြို့သူကြီး ကာဒီပိဋကတ်တိုက် ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၀၆) - ၂၁၆
၅။ ဦးရာဇ်တောင်ဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁) - ၂၁၈
၆။ ဘုံကျောင်းမှ ကြေးဆင်းတုတော် ဓမ္မခံစာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၂၄) - ၂၁၉
၇။ မဟာမုနိမှ ရှမ်းဆရာမောင်ရွှေမှုံ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈) - ၂၂၀
၈။ နိုင်ငံတောင်မှ ဂူဝကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၃၅) - ၂၂၂
၉။ သျှစ်သောင်းကျောင်းမှ ကြေးဆင်းတုငယ်ပလ္လင်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၃၇) - ၂၂၄
၁၀။ ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော်ရှိ မမြတ်ဦးကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀) - ၂၂၅
၁၁။ ပြိုင်းခါတ်တောင်စေတီတော် ခြေတော်ရာ ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅) - ၂၂၇
၁၂။ လက်ကောက်ဈေးဘုန်းကြီးကျောင်း ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၅၁) - ၂၂၈
၁၃။ မဟာမုနိ သီရိပဝရသကျမာရဓိန် ရုပ်ပွားတော်မြတ်နှင့် မဟာအတုလဝေယန် တန်ဆောင်းတော်ကြီး မော်ကွန်း (သက္ကရာဇ် ၁၂၆၂) - ၂၂၉
၁၄။ ဦးရဲကျော်သူ ကြေးခေါင်းလောင်းကြီး ကမ္ပည်းစာ (သက္ကရာဇ် ၁၂၆၈) - ၂၃၄

အခန်း (၄) သက္ကရာဇ်မဲ့ကျောက်စာများ

၁။ စန္ဒဝက်မြို့ဟောင်းမှ အုတ်ခွက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၁၅၆-၁၈၀) - ၂၄၂
၂။ သံတွဲစေတီပြင်ကျောက်စာ (ခေါ်) အမတ်ကြီးအနန္တသူကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၄၆၅-၄၈၅) - ၂၄၄
၃။ တောင်ကုတ်မြို့ဟောင်း ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၄၈၀-၄၈၅) - ၂၄၆
၄။ ကြေးဆင်းတုတော်ငယ်တစ်ဆူ၏ ဓမ္မခံစာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၆၁၂-၆၁၈) - ၂၅၀

၅။ အပေါက်ဝကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၆၁၂-၇၉၂) - ၂၅၀
၆။ ရွှေကူတောင်အရှေ့ဘက် စေတီတွင်း ကျောက်ဆင်းတုပလ္လင်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၆၁၂-၇၉၂) - ၂၅၁
၇။ ရသေ့တောင်မြို့ တောကျောင်းကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၆၁၂-၇၉၂) - ၂၅၂
၈။ ပုရိန္ဒအဆုံးတောင် ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၆၈) - ၂၅၃
၉။ တောင်ဖြူ လေးမျက်နှာဘုရား ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂) - ၂၅၅
၁၀။ နန်းသာကန် အရှေ့တောင်ထောင့် ကျောက်ရုပ်တိုင်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂) - ၂၅၈
၁၁။ ရွှေထီးသိမ်ကြီးဘုရား ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂-၈၉၃) - ၂၆၈
၁၂။ အမြင့်တောင်ဘုရား ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂-၇၉၅) - ၂၇၁
၁၃။ ဒီသာပါမောက္ခ ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂-၈၀၀) - ၂၇၃
၁၄။ မင်းသမီးမြောင်း ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂-၈၉၃) - ၂၇၅
၁၅။ ဆင်ဝင်ဘုရား ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂-၈၉၃) - ၂၇၉
၁၆။ စောနန်းမင်းဖြူ အုတ်ခွက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၂၀-၈၄၄) - ၂၈၁
၁၇။ ဒေါင်းတောင်ရိုး ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၅၆-၈၆၃) - ၂၈၂
၁၈။ စန္ဒရားမင်းတံတိုင်း ကျောက်တိုင်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၆၃-၈၇၅) - ၂၈၅
၁၉။ ပါးတော်တောင်စွယ်မှ မင်းရာဇာကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၆၃-၈၇၅) - ၂၈၆
၂၀။ သုဓာကောင်းမှု ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၃-၁၀၀၀) - ၂၈၇
၂၁။ ဝေသာလီအနောက်မြောက်ထောင့် မြို့ရိုးဘုရားမှစာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၃-၁၀၀၀) - ၂၈၈
၂၂။ လက်ကြွယ်တောင်စေတီမှ ဌာပနာငွေပြားစာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၃-၁၀၀၀) - ၂၉၀
၂၃။ ပဆာမင်းကျောက်ရုပ်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၅) - ၂၉၁
၂၄။ သျှစ်သောင်းလှိုဏ်ဂူတော်ဒုတိယထပ်နံရံကျောက်ဆစ်ရုပ်တုအောက်ခြေစာ(ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်၈၉၇)- ၂၉၂
၂၅။ သျှစ်သောင်းဘုရား လှေကားရင်းမှ နတ်ရုပ်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၇) - ၂၉၃
၂၆။ ဘုရားလှဘုရား ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၇) - ၂၉၄
၂၇။ ကုတိုးသည်ဘုရား ကျောက်စာ (သက္ကရာဇ် ၉၃၃-၉၅၅) - ၂၉၆
၂၈။ ထုက္ကန့်သိမ်ပုထိုးတော်ကြီး ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၃၃) - ၂၉၇
၂၉။ စမြို့တော်ဓါတ်စေတီ အုတ်ခွက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃) - ၂၉၈
၃၀။ ပါးမွေးတော်ဓါတ်စေတီ ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃) - ၂၉၉
၃၁။ အဃသမ်ဂီစေတီမှ အုတ်ပေချပ်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃) - ၃၀၀
၃၂။ နားလိပ်တော်စေတီ ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃) - ၃၀၂
၃၃။ ရေတံခါးဘုရားတောင်စေတီ ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၄) - ၃၀၄
၃၄။ မဟာထီးဘုရား ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၅) - ၃၀၇
၃၅။ ရတနာပုံစေတီ ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၇၅) - ၃၀၈
၃၆။ ဟာရီတောင်ဘုရား ကျောက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၈၅) - ၃၁၀
၃၇။ တြင်းနဝင်း(ခေါ်)သက်တော်ရှာဘုရားကျောက်စာ(ဒုတိယချပ်) (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်၁၀၃၈) - ၃၁၂
၃၈။ ခမောင်းတက် ကတ္တော့်သိမ်ဘုရား ကျောက်စာ (ဒုတိယချပ်) (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၁၀၈၅) - ၃၁၃
၃၉။ စံကားတောင်ဘုရား ဆင်းတုတော်ကြောဘက်စာ (ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၁၀၉၃) - ၃၁၇
၄၀။ ကျေးဇူးစကား - ၃၁၈

နိဒါန်း

ရခိုင်ပြည်နယ် နေရာအနှံ့အပြား၌ ရှေးဟောင်းကမ္ပည်းကျောက်စာများကိုတွေ့နိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် ရှေးဟောင်းမြို့တော်ကြီးများ စည်ပင်ဖြစ်ထွန်းခဲ့ရာဒေသများ၌ အများအပြားတွေ့ရသည်။ ယင်းတို့ကို ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်း၊ ကျောက်စာရုံများသို့ ပြောင်းရွှေ့ထိန်း သိမ်းခြင်း၊ မှင်ကူးခြင်း၊ အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ဆိုင်ဖတ်ရှုခြင်း၊ ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း၊ မှတ်ချက်ရေးခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို မြောက်ဦး မြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနခွဲတွင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ကျမ်းတစ်စောင်၊ စာတစ်အုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့သေးပေ။ ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာများနှင့် မွန်ကျောက်စာများကိုမူ ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနမှ လည်းကောင်း၊ သုတေသီတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးပုံနှိပ်ထုတ် ဝေနိုင်ခဲ့ပေပြီ။ သို့နှင့် ရှေးဟောင်းသုတေသနနှင့် စာပေလောကတွင် ရှေးဟောင်းရခိုင်ကျောက်စာများစာအုပ်မှာ ကွက်လပ်တစ်ခုအဖြစ် လစ်လပ်နေပေသေးသည်။ ထိုကွက်လပ်ကိုဖြည့်ဆည်းခြင်းအလို့ငှာ "ရခိုင်ကျောက်စာပေါင်းချုပ်"စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေလိုက်ရပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို "ရခိုင်ကျောက်စာပေါင်းချုပ်"ဟု အမည်ပေးထားသော်လည်း ကမ္ပည်းကျောက်စာများအပြင် ဘုရားဆင်းတုတော်များ၏ ဓမ္မခံတော်မှစာများ၊ အုတ်ခွက်စာများ၊ အုတ်ပေချပ်စာများ၊ ငွေပေချပ်စာများကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ရခိုင်ဒေသ၌တွေ့ရသော ကမ္ပည်းကျောက်စာများမှာ များသောအားဖြင့် ဗြဟ္မီအက္ခရာနှင့် ဗြဟ္မီအက္ခရာမှ ပေါက်ဖွားလာသော ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မီပွားအက္ခရာကို သုတေသီအချို့တို့က ဂုတ္တအက္ခရာ (သို့မဟုတ်) ဒေဝနာဂရီအက္ခရာဟု အယူရှိကြသည်။ ဗြဟ္မီပွားအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသောစာများမှာလည်း သက္ကတဘာသာဖြင့် တစ်မျိုး၊ ပါဠိဘာသာဖြင့်တစ်မျိုး၊ နှစ်မျိုးတွေ့ရသည်။ ယင်းသို့ ရေးထိုးခဲ့သည်များကို ဓညဝတီခေတ်နှောင်းပိုင်း အချိန်ထိတွေ့နိုင်သည်။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသော ကမ္ပည်းကျောက်စာများကိုမူ ဝေသာလီခေတ်နှောင်း ပိုင်းမှသည် လေးမြို့ခေတ်၊ မြောက်ဦးခေတ်နှင့် ယခုခေတ်အထိတွေ့ရသည်။ ယင်းခေတ် ယင်းကာလများမှစ၍ မြန်မာပြည်မနှင့် ရခိုင်ဘက်မှ စာပေအရေးအသားတို့သည် တူညီလာခဲ့သည်ဟုဆိုရပေမည်။ သို့သော် ဒေသန္တရအပြောအဆို၊လေယူလေသိမ်းကိုလိုက်၍ အနည်းငယ်စကွဲပြားခြားနားမှုများရှိပေသည်။

ဤစာအုပ်တွင်လေးမြို့ခေတ်(AD 9-15 ရာစု)မှသည် မြန်မာဘုရင်သီပေါမင်းနန်းကျသော (AD 1885) သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇-ခုနှစ်အတွင်း ရေးထိုးခဲ့ကြသော ကျောက်စာများကိုသာ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

(ထပ်ဖြည့်ထားပါသည်။ စီစဉ်သူ)

ကမ္ပည်းကျောက်စာများမှာ အချိန်နှင့်အမျှ ပေါ်ထွက်နေပေသည်။ ဤစာအုပ်ကိုပြုစုနေသည့်အချိန်ထိ နေရာအသီးသီးတို့၌ ကမ္ပည်းကျောက်စာအများအပြား ပေါ်ထွက်နေဆဲဖြစ်သည်။ နောက်နောင်လည်း ပေါ်ထွက်ဦး မည်ဟု ယူဆရပါသည်။ ယင်းတို့ကို ရှာဖွေကာ ဆက်လက်သုတေသနပြုကြပါ။

ကျောက်စာများကို ဖတ်ရှုတင်ပြရာ၌ အတတ်နိုင်ဆုံး မူလကျောက်ပြား၊ အုတ်ပြား၊ ငွေပြားပေါ်တွင် ပါရှိသည့် စာလုံးပေါင်း ဖတ်ရှုချက်အတိုင်းဖြစ်စေပြီး ယခုခေတ်အက္ခရာများသို့ ပြောင်းလဲရေးသားထားပါသည်။ ပျက်ပြယ်နေသော၊ လုံးဝမဖတ်သာသောစာလုံး များကိုမူ အက္ခရာတစ်လုံးစီအတွက် အစက်ငယ်(.)တစ်ခုစီပြပါသည်။ တွေးဆဆက်စပ်ယူဆရသော အက္ခရာများကိုမူ လက်သည်းကွင်းအတွင်း ရေးသားဖော်ပြပါသည်။

အစီအစဉ်ကျစေရန်အတွက် သက္ကရာဇ်ရေးထိုးပါရှိသောစာများကို သက္ကရာဇ်အကြီးအငယ်အလိုက်စီစဉ်ပြီး ခေတ်အပိုင်းအခြားအလိုက် အခန်းခွဲထားပါသည်။ ခေတ်ကာလအပိုင်းအခြားကို ခုနှစ်သက္ကရာဇ်ဖြင့်ဖော်ပြရာတွင်လည်း ယင်းခေတ်အတွင်း ယနေ့ထိစုဆောင်းမိသမျှအထဲမှ အစောဆုံးကမ္ပည်းကျောက်စာ၏ ခုနှစ်သက္ကရာဇ်နှင့် နောက်အကျဆုံးကမ္ပည်းကျောက်စာ၏ ခုနှစ်သက္ကရာဇ်တို့ကိုသာ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သက္ကရာဇ်ရေးထိုးမပါရှိသော ကျောက်စာများနှင့်သက္ကရာဇ်ပျက်ပြေ၊ပျက်စီးနေသည့်စာများကိုမူ ခေတ်အပိုင်းအခြားအလိုက် မခွဲခြားတော့ဘဲခန့်မှန်းယူဆရသော ခုနှစ်သက္ကရာဇ် အကြီးအငယ်အလိုက်သာစီစဉ်ပြီး အခန်း(၄)တွင် သီးသန့်ဖော်ပြထားပါသည်။ သက္ကရာဇ်ကိုခန့်မှန်းယူရာတွင်လည်း နီးစပ်မှုရှိစေရန် ကမ္ပည်းကျောက်စာပါ အမည်များ၊ ရှိရာဘုရားပုထိုးစေတီအဆောက်အဦးတို့ကို သမိုင်းအစောင်စောင်တို့တွင် ရှာဖွေညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင်၍လည်းကောင်း၊ ခေတ်အလိုက်ပြောင်းလဲလာသော အက္ခရာဝဏ္ဏပုံစံများကို တိုက်ဆိုင်၍လည်းကောင်း၊ အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးစားတင်ပြထားပါသည်။ အခန်း(၄)မှ စာများကို ခေတ်အပိုင်းအခြားအလိုက် ခွဲခြမ်းဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော်လည်း အားလုံးသောစာများမှာ အခန်း(၁)နှင့် အခန်း(၂)တို့မှ စာများနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်ပြီး အခန်း(၃)မှစာများထက် ရှေးကျပေသည်။

အခန်း(၃)မှစာများကို ဗမာမြို့ဝန်များခေတ်နှင့် အင်္ဂလိပ်(Commissioners) ကော်မီရှင်နာများခေတ်ဟု အမည်ပေးရခြင်းကို အနည်းငယ်ရှင်းပြ ရန်လိုမည်ထင်ပါသည်။ ရခိုင်ကိုသက္ကရာဇ် ၁၁၄၆-ခုနှစ်တွင် ဗမာဘုရင် ဘိုးတော်ဘုရားသိမ်းသွင်းပြီးနောက်၊ ဗမာ မြို့ဝန်များဖြင့် အုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ ပထမ အင်္ဂလိပ်မြန်မာစစ်ပွဲအပြီး သက္ကရာဇ် ၁၁၈၆-ခုနှစ်တွင် တခါ ဗမာတို့ထက်စောပြီး အင်္ဂလိပ် (Commissioners)ကော်မီရှင်နာများအုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းပြီးနောက်မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇-ခုနှစ်တွင် ဗမာဘုရင်သီပေါမင်းနန်းကျခဲ့သည်။ သို့နှင့် ဤသို့ အမည်ပေးရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မူလတည်ရှိခဲ့သော နေရာမပျောက်ကွယ်စေရန်အတွက်၄င်း၊ ကိုယ်တိုင်လေ့လာဖတ်ရှုလိုသူများအဖို့ အလွယ်တကူရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်ရန်အတွက်၄င်း စတင်တွေ့ရှိရာနေရာနှင့် ယခုတည်ရှိရာနေရာတို့ကိုပါ ကမ္ပည်းကျောက်စာတစ်ခုစီတို့၏ ထိပ်စီးတွင် မှတ်ချက်ရေးထား ပါသည်။ *(ပုံစံပြောင်းထားပါသည်။ စီစဉ်သူ)*

ယခင်ကသုတေသီတို့ ကျောက်စာ၏အမည်ကိုပေးကြရာတွင် များသောအားဖြင့် ရှိရာဒေသများကိုသာ အစွဲပြုပြီးခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့အမည်ပေးခေါ်ဆိုခြင်းမှာ ကျောက်စာ၏အမည်ဖြစ်ချင်မှဖြစ်ပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချို့ကျောက်စာများမှာ မူလနေရာ၌မရှိမူဘဲ အကြောင်းအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် အခြားတပါး သောနေရာများသို့ရောက်နေကြသည်များလည်းတွေ့ရသည်။ မူလနေရာတခုတည်း၌ မူလရေးထိုးထားခဲ့သော ကျောက်ချပ်(မူလထိုး)ရှိသည့်အပြင် ယင်းကျောက်ချပ်တစ်ခုတည်းပေါ်တွင်ပင် အခြားအလှူရှင်တစ်ဦးဦးက ဆက်၍ တစပ်တည်းဖြစ်စေ(စပ်ထိုး)၊ မူလစာသားများပျက်ပြေသွားသည်ကို ယင်းစာသားများအတိုင်း ထပ်ဆင့်ရေးထိုး၍ဖြစ်စေ(ဆင့်ထိုး)၊ အခြားအလှူရှင်တစ်ဦးဦးက မိမိရေးလိုသောအကြောင်းအရာများကို အခြားကျောက်ချပ်တစ်ခုပေါ်၌ သီးခြားရေးထိုး၍ ဖြစ်စေတွေ့ရပေသည်။ ဤသို့သောကျောက်စာများကို တွေ့ရှိရာဒေသအရပ်ကို အစွဲပြု၍ အမည်ပေးလိုက်မည်ဆိုပါက ကျောက်စာ၏ စစ်မှန်သောအမည်ဖြစ်နိုင်တော့

မည်မဟုတ်ပါချေ။ သို့နှင့် တချို့သော ကျောက်စာများကို မူလသုတေသီတို့ပေးခဲ့သည့်အမည်များအပြင် ကျောက်စာပါအလှူရှင်၏အမည်များကို အစွဲပြု၍လည်း အမည်ပေးထားပါသည်။

အားလုံးသောကျောက်စာများကို မှင်ကူးကူးယူပြီး မူလကျောက်ချပ်ပေါ်ရှိ စာလုံးများနှင့် အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ဆိုင်၍ အသေးစိတ်ဖတ်ရှုပြီးမှဖော်ပြထားပါသည်။ သို့သော် ကျောက်စာအချို့မှာမူ လက်လှမ်းမမှီနိုင်၍၄င်း၊ မူလကျောက် စာပျက်စီးသွား၍၄င်း၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် ပျောက်ဆုံးနေ၍၄င်း၊ မူလကျောက်ချပ်ရှိနေသေးသော်လည်း စာများ လုံးဝပျက်ပြေသွားပြီဖြစ်၍၄င်း၊ ယခင်က သုတေသီများ မှင်ကူးကူးယူမှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ကြသည့် စာအုပ်ပါမှင်ကူးဟောင်းများမှ ဖတ်ရှုတင်ပြလိုက်ရသည်များလည်း ပါဝင်နေပါသည်။ ၄င်းတို့မှာအိန္ဒိယနိုင်ငံဗုဒ္ဓဂါယာရှိမင်းထီးကျောက်စာကို မိဂဒါဝုန်ဆရာတော်ဦးကိတ္တိမာရေး "မဟာဗောဓိခုပ္ပတ္တိကထာ" ကျမ်းမှ၄င်း၊လုံးဝပျက်ပြေနေသော နန်းသားကန်တော်ကျောက်စာနှင့် ပျောက်ဆုံးနေသောမဟာမုနိဘုရားမှ ရှမ်းဆရာမောင်ရွှေမှုံ ကျောက်စာ၊ မဟာထီးရေတွင်းစာတို့ကို Dr. Forchammer ရေး Antiquity of Arakan မှ၄င်း ဖတ်ရှုတင်ပြထားပါသည်။

ကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်မီအတွင်းက ရခိုင်ရှေးဟောင်းကမ္ပည်းကျောက်စာများကို လေ့လာစုဆောင်းမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည့် သုတေသီများဖြစ်ကြသော ဦးစံရွှေဖူး၊ အရေးပိုင် မော်ရစ်ကောလိပ်(Maurice collis)နှင့် ဦးသာထွန်းအောင်တို့၏ ပုံနှိပ်မှု၊ လက်ရေးမူ မှတ်တမ်းများနှင့် အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ဆိုင်ဖတ်ရှုတင်ပြ ထားပါသည်။

ရခိုင်ဘက်မှကျောက်စာများကို များသောအားဖြင့် အကျိုးအပဲ့၊ မစုံမလင်၊ အပျက်အပြေ၊ ဒါးသွေးထားသောဒါဏ်ရာ၊ ထုခွဲရိုက်ချိုးထားသော အနာအဆာများဖြင့်သာ ဝမ်းနည်းစဖွယ်ကြုံတွေ့ရပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်း များကို ဆန်းစစ်ကြည့်ပါကကျောက်စာတို့မှာ ရာသီဉတုဒါဏ်၊ ရန်သူမျိုးအပေါင်း၏ဒါဏ် စသည့် လောကဓံတရားတို့ကို အမြဲတစေရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်မိုးမှာ တနှစ်တနှစ်လျှင် မိုးရေချိန် လက်မ ၂၀၀-နီးနီးထိရွာသွန်းပြီး ကျောက်စာများကို သင်ပုန်းချေခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာစစ်မီးအပေါင်းမှာလည်း ရခိုင်နယ်မြေကို စစ်တလင်းလုပ်ကာ ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များကို ပျက်စီးပြုန်းတီးစေခဲ့သည်။ ဝိသမလောဘဖောတက်နေကြသော စီးပွားရေးသောင်းကြမ်းသူအချို့မှာလည်း ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦးများမှ ကျောက်အုတ်များ၊ ကျောက်ဆစ်လက် ရာများနှင့် ကျောက်စာများကို လမ်းခင်းကျောက်အဖြစ် အရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များမှာ လမ်းခင်းကျောက်ဘဝသို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြရသည်။ သိုက်ဆရာအချို့မှာလည်း ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦးများ၊ ကျောက်ဆစ်လက်ရာများ၊ ရုပ်လုံးရုပ်ကြွများနှင့် ကျောက်စာများအထဲတွင် ရွှေငွေဥစ္စာရှိမည်ဟူသောအစွဲဖြင့် တွေ့မရှောင်ထုခွဲရိုက်ချိုးခဲ့ကြသည်။ အလင်္ကာဒုဿီလများကလည်း မိမိတို့ချင်တိုင်း ရူးဆောက် ပေါက်ဆိန်များဖြင့်ခြစ်ခြင်း၊ ထွင်းခြင်း၊ ပေါက်ခြင်း ပြုကျင့်ခဲ့ကြသည်။ တန်ဘိုးမသိကြသောသူများမှာလည်း ဒါးသွေးကောင်းတိုင်း သွေးပစ်ကြသည်။

သို့နှင့် သူတို့၏ရင်ဝယ် အနှစ်နှစ်အလလ သိမ်းဆည်းလာကြသည့် ကမ္ပည်းအက္ခရာများကို သူတို့ပြောပြချင်လိုလှသော သုတေသီတို့နှင့်တွေ့ပြန်သော အခါလည်း ထစ်ငေါ့ဆွံ့အနေကြလေပြီ၊ အတိတ်ကို မေ့တတ်နေကြချေပြီ၊ အချို့မှာလည်း ဒုက္ခကြီးငယ်အသွယ်သွယ်တို့ကို ရင်ဆိုင်လျက် ရင်ကော့စောင့်ဆိုင်းနေကြရင်း သူတို့တွေ့လိုလှသော သုတေသီများနှင့်မတွေ့ရဘဲ လုံးဝနှုတ်ပိတ်ကာ ကြေပျက်စီးသွားသည့်အဖြစ်ဆိုးများဖြင့်သာ ကြုံတွေ့သွားကြရရှာသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်ဘက်မှ ကမ္ပည်းကျောက်စာများကို ဗြိတိသျှအစိုးရလက်ထက်ကပင် အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင်များ စတင်ရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့သော ကျောက်ရုပ် ၁၀-ခုခန့်ကို ရခိုင်ပြည်နယ်၊

မြောက်ဦးမြို့၊ နန်းတော်ကုန်း ဗိုလ်တည်း၌ သိမ်း ဆည်းထားခဲ့သည်။ ၁၉၂၀-ခန့်တွင် ဦးစံရွှေဖူးကို ရခိုင်တိုင်း အထူးကျောက်စာဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်၊ ယခု အစောင့်နေအိမ်ပြုလုပ်ထားသောအဆောင်၌ ကျောက်စာရုံအဖြစ်ပြုလုပ်ပြီး ကျောက်စာသစ်များကို ထပ် မံရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ၁၉၅၅-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ရခိုင်တိုင်း၊ မြို့ဟောင်းမြို့(မြောက်ဦးမြို့)တွင် ရှေးဟောင်းသုတေသနရုံးခွဲတခုကို စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ မြန်မာပဏ္ဍိတ်တစ်ဦး နှင့် အစောင့်အမှုထမ်းတစ်ဦးကို ခန့်အပ်ပြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခဲ့သည်။ ယင်းနေ့မှစ၍ မြန်မာပဏ္ဍိတ်သည် ရခိုင်ပြည်နယ် တောတောင်အနှံ့တို့မှ ပြန့်ကြဲနေသော ကမ္ပည်းကျောက်စာ၊ ရုပ်လုံးရုပ်ကြွနှင့် ရှေးဟောင်းဝတ္ထု ပစ္စည်းမှန်သမျှတို့ကို ပြတိုက်သို့ပြောင်းရွှေ့စုဆောင်းသိမ်းဆည်းခဲ့သည်။ ယင်း၏ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ယခင် ပြခန်းလုပ်ခဲ့သောကျောက်စာရုံ၌မဆန့်သဖြင့် ၁၉၅၈-ခုနှစ်တွင်ယခုလက်ရှိမြောက်ဦးမြို့၊ ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်ကိုတိုးချဲ့ ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော်သွပ်မိုး၊သံပေါက်ကာ အဆောက်အဦးသာဖြစ်နေသဖြင့်အဖိုးတန် ပစ္စည်းများကို ပြသရန်မှာ မလုံခြုံခဲ့ပေ။ ၁၉၆၇-ခုနှစ်တွင် သံပေါက်များကိုဖယ်ရှားပြီး အင်္ဂတေအဆောက်အဦး အဖြစ် ထပ်မံပြုပြင်ခဲ့သည်။ သို့သော် တနှစ်တနှစ်လျှင် ရှာဖွေစုဆောင်းသိမ်းဆည်းမိသော ရှေးဟောင်းပစ္စည်း များမှာ မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော၊ သယ်ဆောင်ရန်ခဲယဉ်းသောနေရာမှပစ္စည်းများမှအပ အားလုံးလိုလိုပင် စုဆောင်းမိ သဖြင့် မဆန့်ဖြစ်လာတော့သည်။ သို့နှင့် ၁၉၇၇/၇၈-ခုနှစ်အတွင်း ကျပ် ၃၇၀၀၀ိ/(ကျပ်သုံးသောင်း ခုနှစ်ထောင်တိတိ) တန်ဆောင်အသစ် တစ်ခုကို တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများမှာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ပေါ်ထွက်နေသဖြင့် ယခုလက်ရှိပြတိုက်အဆောင်တို့တွင်ပင် မဆန့်ဖြစ်နေပေသည်။ အမှန်အတိုင်း ပြောရလျှင် ပြတိုက်ဟုဆိုရသော်လည်း နေရာမဆန့်တော့ပြီဖြစ်၍ ပစ္စည်းသိုလှောင်သော ဂိုဒေါင်သဖွယ် ဖြစ်နေပေပြီ။ စနစ်ကျသော ခေတ်မီသော ပြတိုက်ကြီးတစ်ခုဖြစ်လာရေးအတွက် ကြိုးစားဆောင်ရွက်သင့်သည်။

ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်ပစ္စည်းများကို အမြတ်တနိုးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရကောင်းမှန်းမသိသော၊ သိပါ လျက် အသိခေါက်ခက်အဝင်နက်ဆိုသလို အလဇ္ဇီဒုဿီလ မိုက်တွင်းနက်နေကြသောသူများမှာ ယနေ့အထိ ရှိနေပေသည်။ စိတ်အေးကြည်သာစွာဖြင့် သုတေသနလုပ်လိုလှပါသော်လည်း ၎င်းတို့၏မိုက်မဲမှုများကို တားဆီး ပိတ်ပင်နေရသည်မှာ အလုပ်ပိုတစ်ခုဖြစ်နေပေသည်။ တားဆီးဟန့်တားနေရသည်များကိုပင် အမြင်မှန်မရလာဘဲ အပြစ်မြင်ကာ ရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး အမျိုးမျိုးအန္တရာယ် ပြုသည်များကိုပင်ခံခဲ့ကြရသည်။ သို့နှင့်မွန်မြတ်သောအလုပ်မျိုး ကို လုပ်ကိုင်နေရပါလျက် ရန်သူပွားလာပြီး အသက်အန္တရာယ်ကိုပင် စိုးရိမ်နေရပေသည်။ ၎င်းတို့ အမြင်မှန်ရလာ သောနေ့ကိုသာ တောင့်တမိပါတော့သည်။

ဤစာအုပ်ကိုပြုစုရာတွင် အစစအရာရာ မိဘသဖွယ်အကူအညီပေးသော ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ် ဦးအောင်သော်အား၎င်း၊ ကမ္ပည်းကျောက်စာများကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျကူးယူဖတ်ရှုကာ ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ဖေါ်ရသော ကျွန်တော်၏သားမြောက်ဦးမြို့ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ မောင်ကျော်ထွန်းအောင်အား လည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးဥပကာရတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ဦးသာထွန်း
အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်
ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနခွဲ
မြောက်ဦးမြို့။

နိဒါန်း

ရခိုင်မြေပြင်အနှံ့တွင် ကမ္ပည်းကျောက်စာများကိုတွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် ရခိုင်ရှေးဟောင်းမြို့တော်ကြီးများထွန်းကားခဲ့သည့် မြောက်ဦးမြို့နယ်နှင့် ကျောက်တော်မြို့နယ်တို့တွင် အများအပြားတွေ့နိုင်သည်။

ဤကမ္ပည်းကျောက်စာများကို အင်္ဂလိပ်ခေတ်မှစ၍ စတင်စုဆောင်းခဲ့သည်။ ပထမဦးဆုံး စတင်စုဆောင်းခဲ့သူမှာ အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင် လင်ကန်းကာတာဖြစ်သည်။ ၁၉၂၀-ခုနှစ်တွင် ဦးစံရွှေဘုကို ရခိုင်တိုင်း အထူးကျောက်စာဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခဲ့သည်။ ၎င်းသည် မြောက်ဦးနန်းတော်ကုန်းပေါ်တွင် ယာယီအဆောက်အဦးငယ် တစ်ခုဆောက်လုပ်ပြီး အစောင့်အမှုထမ်းတစ်ဦးခန့်ထားကာ ရှေးဟောင်း ကမ္ပည်းကျောက်စာများကို ရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့သည်။ ဦးစံရွှေဘုသည် အရေးပိုင်တာဝန်ကိုပါ ပူးတွဲတာဝန်ယူရသဖြင့် ကမ္ပည်းကျောက်စာများစုဆောင်းခြင်းလုပ်ငန်းကိုတပည့်ဖြစ်သည့်ဆရာကြီးဦးဦးသာထွန်းမှကူညီဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဦးစံရွှေဘုကွယ်လွန်ပြီးနောက် ရှေးဟောင်းသုတေသန ညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးလူဖေဝင်းသည်ရှေးဟောင်းပစ္စည်းနှင့်ကမ္ပည်းကျောက်စာအချို့ကို ရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့သည်။ အခါအားလျော်စွာသာ လာရောက်ရှာဖွေစုဆောင်းနိုင်သောဦးလူဖေဝင်းကိုလည်း ဆရာကြီး ဦးဦးသာထွန်းမှပင် အပျော်တမ်းကူညီခဲ့သည်။

၁၉၅၅-ခုနှစ်တွင် မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနခွဲကို တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ပြီး မြန်မာပဏ္ဍိတ်တစ်ဦးနှင့် အစောင့်အမှုထမ်းတစ်ဦး ခန့်ထားခဲ့သည်။ ပထမဦးဆုံးခန့်ထားခြင်းခံရသော မြန်မာပဏ္ဍိတ်မှာ ဦးဦးသာထွန်းဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးသည် ကျောင်းဆရာဘဝမှ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနသို့ ကူးပြောင်းတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီး တာဝန်လွှဲပြောင်းထမ်းဆောင်စဉ်က ရှေးဟောင်းဝတ္ထုပစ္စည်းနှင့်ကမ္ပည်းကျောက်စာအားလုံးပေါင်းမှာ ပစ္စည်း(၁၀)ခုသာရှိခဲ့သည်။ ၁၉၅၅-ခုနှစ်မှ ၁၉၇၇-ခုနှစ်ထိ ဆရာကြီး၏ ကြိုးစားရှာဖွေစုဆောင်းမှုကြောင့် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းပေါင်း (ကမ္ပည်းကျောက်စာအပါအဝင်) (၅၀၀)ခန့်ကို စုဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်။

ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို မရပ်မနားရှာဖွေဖော်ထုတ် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကာကွယ်ဆော်ဩခဲ့သောဆရာကြီးသည် မသိနားမလည်သောသူများ၏ အမျိုးမျိုးအထင်လွဲမှားမှုများကိုခံရခြင်း၊ ကျောက်စာမင်ကူးယူခြင်းကို မမြင်ဖူးသော အာဏာပိုင်အချို့၏ ပိစတာကတ်သည့် သောင်းကြမ်းသူဟုစွပ်စွဲပြီး ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းကိုခံရခြင်း၊ တားပြများ၏ လုယက်ချည်နှောင်မှုကိုခံရခြင်း၊ မသမာသောသူများ၏ ငြူစူစောင်းမြောင်း ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းခြင်း၊ အန္တရာယ်ပြုခြင်းများကိုခံရခြင်းများရှိခဲ့သည်။

ဆရာကြီးဦးဦးသာထွန်းသည် ရခိုင်ရှေးဟောင်းကမ္ပည်းကျောက်စာများကို ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေစုဆောင်းထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခဲ့သူ ကိုယ်တိုင်လေ့လာဖတ်ရှုဖော်ထုတ်ခဲ့သူ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း လေ့လာဖော်ထုတ် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်အောင် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်လမ်းညွှန်ပြသခဲ့သူတစ်ဦးပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့ထိ

စုဆောင်းဖော် ထုတ်ဖတ်ရှုထားရှိသမျှသော ကမ္ဗည်းကျောက်စာများအားလုံးလိုလိုမှာဆရာကြီး၏ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှု၏ ရလာဒ်များသာဖြစ်ကြပါသည်။

၁၉၇၇-ခုနှစ်တွင် ဆရာကြီးအငြိမ်းစားယူသွားသဖြင့် ၎င်း၏နေရာတွင် သားဖြစ်သူကျွန်တော် ဝင်ရောက်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၇-ခုနှစ်မှ ၁၉၉၉-ခုနှစ်ထိ ကျွန်တော်၏ ကြိုးစားရှာဖွေစုဆောင်းမှုကြောင့် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းပေါင်းတစ်သောင်းကျော်ခန့်ကို ရှာဖွေစုဆောင်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ရခိုင်တွင်တွေ့ရသော ကမ္ဗည်းကျောက်စာများကို လေ့လာဆန်းစစ်ကြည့်ပါက အက္ခရာသုံးမျိုးဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဓညဝတီနှင့် ဝေသာလီခေတ် ကမ္ဗည်းကျောက်စာများတွင် ဗြဟ္မီပွားအက္ခရာ၊ သက္ကဋ္ဌဘာသာ၊ ပါဠိဘာသာတို့ဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ ဝေသာလီခေတ်နှောင်းမှ သည်လေးမြို့ခေတ် မြောက်ဦးခေတ်ထိ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာ၊ ပါဠိဘာသာများဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မြောက်ဦးခေတ် အလယ်ပိုင်းလောက်တွင် ပါရှန်အက္ခရာ ပါရှန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်များကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ရခိုင်၌ ကမ္ဗည်းကျောက်စာအမျိုးမျိုးကိုတွေ့ရသည်။ အလှူမှတ်တမ်းစာ၊ ကျိန်စာ၊ ဆုတောင်းစာ၊ အမိန့်ပြန်တမ်းစာ၊ တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်စာ၊ မဟာမိတ်ဖွဲ့သည့်စာ၊ မင်းစဉ်မင်းဆက်ကိုဖော်ပြသည့်စာ၊ ဘာသာယုံကြည်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့်စာ၊ အတိတ်တသောင်၊ ယတြာ၊ ဗေဒင်နှင့် သက်ဆိုင်သည့်စာ စသည်ဖြင့် ထူးထွေဆန်းပြားလှသည့် ကျောက်စာများလည်းပါရှိပါသည်။

ယင်းစာများကိုစုပေါင်းပြီး ဆရာကြီးဦးဦးသာထွန်းသည် ရခိုင်အက္ခရာဆင်းသက်ရာ စာအုပ်(မူကြမ်း)ကို ရေးသားခဲ့သည်။ Dr Pamela Gutman နှင့် ဆရာကြီးဦးစံသာအောင်တို့သည်လည်း ဆရာကြီးဦးဦးသာထွန်း၏ အကူအညီဖြင့် ဗြဟ္မီအက္ခရာဖြင့်ရေးထိုးထားသည့် ကမ္ဗည်းကျောက်စာများကို စာအုပ်စာတမ်းများ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးသားထားသည့် ကမ္ဗည်းကျောက်စာများကို ဆရာကြီးဦးဦးသာထွန်းနှင့် ကျွန်တော်တို့သည် "ရှေးဟောင်းရခိုင် ကျောက်စာများ" စာအုပ်မူကြမ်းကိုရေးသားပြီး ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနသို့ တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ယင်းစာအုပ် များတွင် ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသားကို ယခုခေတ်အက္ခရာပုံစံဖြင့် ပြောင်းလဲရေးသားထားခြင်းသာဖြစ်၍ ဖတ်ရှုလေ့လာသူများအဖို့ အခက်အခဲရှိနိုင်ပါသည်။ ၁၉၉၁-ခုနှစ်တွင် ရှေးဟောင်းသုတေသနညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးသန်းမောင်၏စေခိုင်းချက်ဖြင့် ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော ရခိုင်ပေါရာဏဝေါဟာရအချို့ကို ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ဆိုပေးခဲ့ပါသည်။

မြောက်ဦးအလယ်ပိုင်းခေတ်တွင်ရေးသားခဲ့ကြသော ပါရှန်အက္ခရာဖြင့် ကမ္ဗည်းကျောက်စာများနှင့်၊ ဒင်္ဂါးစာများကိုမူ ဘာသာဗေဒအခက် အခဲကြောင့် ယနေ့အထိ မည်သူမျှဖတ်ရှုလေ့လာတင်ပြခြင်းမျိုးမတွေ့ရသေးပါ။

ကျွန်တော့်ထံသို့ ကမ္ဗည်းကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်၍ စာတမ်းစုပြုရန်ကျောင်းသားများ၊ ဘုန်းတော်ကြီးများ၊ ကျောင်းဆရာများ မကြာမကြာ ရောက်ရှိကြပါသည်။ အတတ်နိုင်ဆုံး အကူအညီပေးခဲ့ပါသည်။

အများပြည်သူတို့ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ရန် ကျွန်တော်ဤစာအုပ်ကိုရေးပါသည်။ စာအုပ်အမည်ကို 'ရခိုင်ကမ္ဗည်းကျောက်စာများ"ဟုခေါင်းစဉ်အမည်ပေးထားပါသည်။ ကျွန်တော်ယနေ့အထိ တွေ့ရှိသမျှသော ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးသားထားသော ရခိုင်မှကမ္ဗည်းကျောက် စာများသာဖြစ်ကြပါသည်။ ကျောက်စာများကို ခေတ်ကာလအလိုက်မခွဲခြားတော့ဘဲ ခုနှစ်သက္ကရာဇ်အလိုက်သာ အစဉ်လိုက်ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ ကျောက်စာအရေအတွက်မှာ တစုံတခုသော အတိုင်းအတာတစ်ခုထိရှိနေသဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ်တည်းဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေရန်မှာ အခက်အခဲရှိပါသည်။ သို့နှင့် အမှတ်စဉ်အလိုက် ထုတ်ဝေသွားပါမည်။ ဤစာအုပ်မှာ

ပထမဦးဆုံးထုတ်ဝေသော 'ရခိုင်ကမ္ပည်းကျောက်စာများ'' အမှတ်စဉ်(၁)သာ ဖြစ်ပါသည်။ နောင် (၂)နှင့် (၃)ကိုလည်း ပြုစုထုတ်ဝေရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ (ဦးဦးသာထွန်းနှင့် ဦးကျော်ထွန်းအောင်တို့ ဖတ်ရှုလေ့လာ မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့သမျှကို အကုန်အစုံ တစ်အုပ်တည်းဖြင့် ထည့်သွင်းထုတ်ဝေထားပါသည်။ ခေတ်ကာလ အလိုက်လည်း အခန်းပြန်ခွဲထားပါသည်။ စီစဉ်သူ)

ဤစာအုပ်တွင် လေ့လာဖတ်ရှုသူတိုင်း မိမိကိုယ်တိုင်လေ့လာနိုင်ရန် ကမ္ပည်းကျောက်စာများတွင်ရေးထိုး ထားသော အက္ခရာပုံစံများ၊ ကိန်းဂဏန်းပုံစံများ၊ အရေးအသားပုံစံများကို အသေးစိတ်ထုတ်နုတ် တင်ပြ ထားပါသည်။ ကျောက်စာတစ်ချပ်ကို လေ့လာသည့်အခါ ပိုမိုလွယ်ကူစွာ နားလည်သဘောပေါက်စေရန်လည်း ကျောက်စာမင် ကူးမှုရင်း၊ ယခုခေတ်သုံးအက္ခရာဖြင့် ပြောင်းလဲရေးသားချက်၊ ယခုခေတ်အရေးအသားဖြင့် ပြန်လည်ရေးသားချက်၊ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသောပေါရာဏ၊ဝေါဟာရ၊ပါဠိစကားလုံးအဓိပ္ပာယ်များ၊ ကျောက်စာ နှင့် ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ၊ စသည်တို့ကို အသေးစိတ်ရှင်းလင်းရေးသားထားပါသည်။ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ လေ့လာလိုကြ သူများအတွက် အလွယ်တကူရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်စေရန်အတွက် ကျောက်စာကို မူလတွေ့ရာ အရပ် ယခုတည်ရှိသည့် နေရာများကိုပါ ဖော်ညွှန်းရေးသားထားပါသည်။

သို့သော် အချို့သောကျောက်စာများမှာ ပျက်စီး/ ပျောက်ဆုံးသွားခြင်း၊ ကူးယူထားသော ကျောက်စာမင်ကူး များမှာလည်း ပျက်စီး/ပျောက်ဆုံးသွားခြင်းများရှိ၍ ကျောက်စာမင်ကူးအချို့ကို မဖော်ပြနိုင်လိုက်သည်ကို များစွာ ဝမ်းနည်းမိပါသည်။ အချို့သော ကျောက်စာများမှာ အဖျက်အဆီးခံရခြင်း ရာသီဥတုဒဏ်ကြောင့် လုံးဝပျက်ပြယ်သွားခြင်း၊ တပိုင်းတစစီအရေးအကြောင်းများထင်နေသေးသော်လည်းလုံးဝမဖတ်သာ၊ ဖတ်မရနိုင် လောက်အောင်ထိ ပျက်စီးနေခြင်းများရှိပါသည်။

ကောလိယမင်း ကောဓာသက္ကရာဇ် (၄၈၀-၄၈၅) ရေးထိုးခဲ့သော လောင်းကြက်တောင်မော် ကျောက်စာ ကြီးကို ဤစာအုပ်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြလိုသော်လည်း ကူးယူဖတ်ရှုရန် အခက်အခဲအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် မဖော်ပြနိုင် လိုက်သည်များကို များစွာစိတ်မကောင်း ဖြစ်မိပါသည်။ နောက်ထပ်ထုတ်ဝေသွားမည့်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြနိုင်ရန် ဆက်လက်ကြိုးစားပါဦးမည်။ ဤကျောက်စာတွင် ရေးထိုးထားသော အက္ခရာပုံသဏ္ဌာန်များမှာ ဗြဟ္မီအက္ခရာမှ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာသို့ ကူးပြောင်းလာသည့် အက္ခရာပုံသဏ္ဌာန်အချို့ကို တွေ့ရှိထားပါသည်။ ဤအချက်မှာ အရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်၍ အသေးစိတ်လေ့လာဖော်ထုတ်လိုစိတ်လည်း ရှိနေပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင်ပါရှိသော ကမ္ပည်းကျောက်စာများကို ကိုယ်တိုင် အသေးစိတ်မင်ကူးယူခြင်း၊ ဖတ်ရှုခြင်း၊ လက်လှမ်းမီသမျှ ကျမ်းဂန်စာပေများနှင့် ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင်ခြင်း၊ ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားသော ကျောက်စာ အချို့ကို စာအုပ်စာတမ်း မှတ်တမ်းမှတ်ရာများမှရှာဖွေပြီး ကူးယူဖတ်ရှုခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်၏ကြိုးစားမှုမှာ လိုအပ်သည်များ ရှိနေဦးမည်ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ အမှားအယွင်းများ၊ လိုအပ်ချက် များရှိပါက ဖြည့်စွက်ကူညီပေးကြပါရန်မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။ထပ်မံတွေ့ရှိနိုင်သော ရခိုင်ကမ္ပည်းကျောက်စာ များပေါ်ပေါက်လာပါကလည်း ကျွန်တော်အားပံ့ပိုးကူညီသောအားဖြင့်အကြောင်းကြားပေးပါရန် ဖတ်ရှုလေ့လာ ပေးမည်ဖြစ်ပါကြောင်း မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

ကျေးဇူးရှင်မိဘနှစ်ပါးအား ရှိခိုးကန်တော့လျက်

ကျော်ထွန်းအောင်

အခန်း(၁)

လေးမြို့ခေတ်

၁း၁။ မောင်ရင်ဖြူ၏ ဆင်းတုတော်ဓမ္မခံစာ
သက္ကရာဇ် ၂၀၉ ခု (AD 847)

၁း၁။ မောင်ရင်ဖြူ၏ ဆင်းတုတော်မွေ့ခံစာ

သက္ကရာဇ် ၂၀၉ ခု (AD 847)

<u>ကမ္ပည်းစာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၂၀၉ခုကဆုန်လွှန်း၆ရက်တနလာ်ငါးနာရီကျော်သာ . . . ရောက် . . ကြီသွန်အဲ့သည်မော်ရင်ဖြူကောင်
. ဘုရားပည္စလေါဟာပြီးပြည့်စုံ၏ဘုရားပြုသော့အကျိုဝ်အားဖြင့်ဘုရားမချွတ်ဖြစ်စေသော့ဝ်။

<u>ခေတ်ကာလသုံးအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၂၀၉ ခု ကဆုန်လွှန်း ၆ ရက် တနလာ် ငါးနာရီကျော်သာ . . . ရောက် . . ကြေးသွန်း၏သည် မောင်ရင်ဖြူ ကောင်း(မှု) ဘုရားပဥ္စလောဟာ ပြီးပြည့်စုံ၏ ဘုရားပြုသော အကျိုးအားဖြင့် ဘုရားမချွတ်ဖြစ်စေသောဝ်။

<u>ကမ္ပည်းစာပါအရေးအသားပေါ်ရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ အဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ ကြီး = ကြေး

၂။ အဲ့ = ၏

၃။ ပည္စလေါဟာ = ပဥ္စလောဟာ = ကြေးနီ + နာ + ဘော် + ငွေ + သံ သုတ္တုငါးမျိုးအား အချိုးကျရောစပ်ထား သော ဘုရားဆင်းတုကိုခေါ်သည်။

၄။ သော့ဝ် = သောဝ် = သော်

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မောင်ရင်ဖြူသည် သက္ကရာဇ် ၂၀၉-ခု ကဆုန်လွှန်း ၆-ရက် တနလာ်နေ့ ငါးနာရီကျော်တွင် ပဥ္စလောဟာ ရတနာမျိုးငါးပါးဖြင့် ဘုရားသွန်းလုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဘုရားဆုကိုလည်း ပန်ထားသည်။

ကမ္ပည်းစာပါမောင်ရင်ဖြူမှာ လေးမြို့ခေတ် ပဉ္စာခေတ်မှ စတုတ္ထမြောက်မင်းတစ်းပါးဖြစ်သည့် မင်းရင်ဖြူ ဖြစ်သည်။ သူ၏ နန်းစံသက္ကရာဇ်မှာ ကောဇာ ၂၀၅-၂၃၅ (AD 843-873) ဖြစ်သည်။ ကမ္ပည်းစာပါ သက္ကရာဇ် ၂၀၉ (AD 847)မှာလည်း မင်းရင်ဖြူ၏ နန်းစံသက္ကရာဇ်အတွင်း ကိုက်ညီနေသည်။ နန်းစဉ် ဘုရားတစ်ဆူဖြစ်သည်။ ယခု စစ်တွေမြို့ ခေါင်းလောင်းကျောင်းတွင် ရှိသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။ဆင်းတုတော်၏ ဉာဏ်တော်အမြင့် ၁၄ ၁/၂ လက်မ၊ ရင် ၇ ၁/၂ လက်မ၊ ဒူးစွန် ၁၁ လက်မခန့်ရှိသည်။

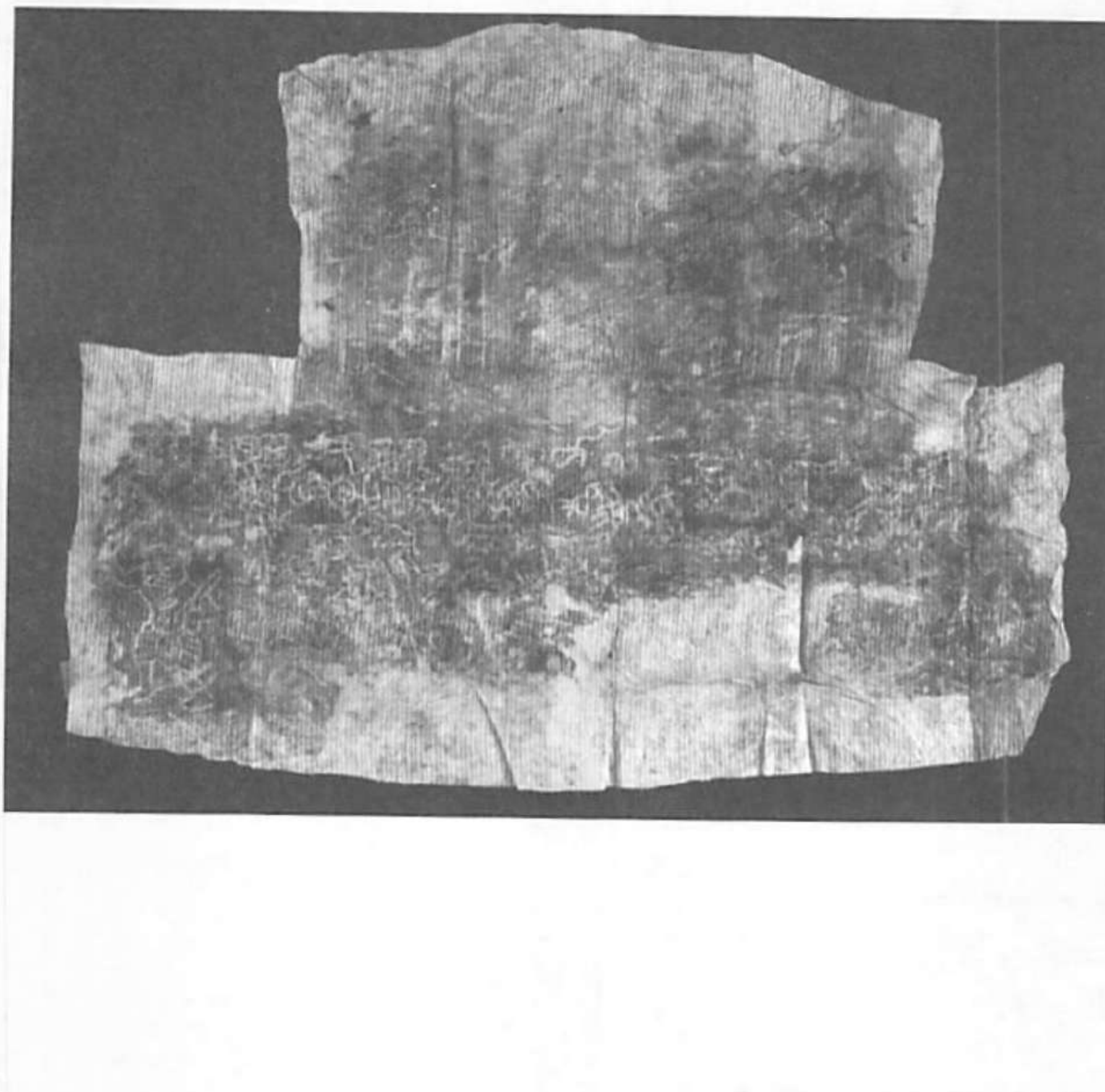

၁း၂။ နန်းကျားမတ်ရပ်တော် ဘုရားပလ္လင်စာ
(သက္ကရာဇ် ၄၅၁)ခု (AD 1089)

၁း၂။ နန်းကျားမတ်ရပ်တော် ဘုရားပလ္လင်စာ
(သက္ကရာဇ် ၄၅၁)ခု (AD 1089)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သက္ကြစ်၄၅၁ခုဝါကျွတ်လ္ဆုတ်ငါရက်စနီနိ
၂။ တွင်ပြီ၏ . . ငါပျို်ဝ် . . . ကိုဝ်ဖျက်စိန်သ်ုသူမှု
၃။ . . . တွင်ငါမ္ဟု . . . ကေါင် . . . ငါပီ၏
၄။ ကောင်မ္ဟု . . . ကို . . . .

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၄၅၁ ခု ဝါကျွတ်လဆုတ်ငါးရက် စနေနေ့
၂။ တွင်ပြီး၏ . . ငါပြု . . . ကို ဖျက်ဆီးသည့်သူမှု
၃။ . . . တွင် ငါမှု . . . ကောင်း . . . ငါပေး၏
၄။ ကောင်းမှု . . . ကို . . . .

ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ

၁။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ ဝါကျွတ် = သီတင်းကျွတ်
၃။ စနီ = စနေ
၄။ နိ = နေ့
၅။ ငါပျို်ဝ် = ငါပြု
၆။ ကိုဝ် = ကို
၇။ ဖျက်စိန် = ဖျက်ဆီး
၈။ သ်ု = သည် = သည့်
၉။ ပီ = ပီး = ပေး

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ် နန်းကျားကျေးရွာအနီး နန်းကျားဘုရားသိမ်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ မူလက သက္ကဋဘာသာ ပြဟ္မီအက္ခရာဖြင့်ရေးထိုးထားသော စာပေါ်တွင် ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ထပ်ဆင့်ထိုးထားသဖြင့် ဆင့်ထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။ မူလရေးစာလုံးနှင့် နောက်ရေးစာလုံးများ ရှုပ်ထွေးနေ၍ ဖတ်ရှုရသည်မှာ အလွန်ခဲယဉ်းလှသည်။

ကျောက်စာတွင်ပါရှိသည့် သက္ကရာဇ် ၄၅၁(AD 1089)ခုနှစ်မှာ ပဥ္စာမင်းဆက် မင်းဘုန်းသန်(၄၃၈-၄၅၂)(AD 1076-1090) လက်ထက်ဖြစ်သည်။ အလှူမှတ်တမ်းနှင့်ကျိန်စာများ ရေးထိုးထားသည်။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။

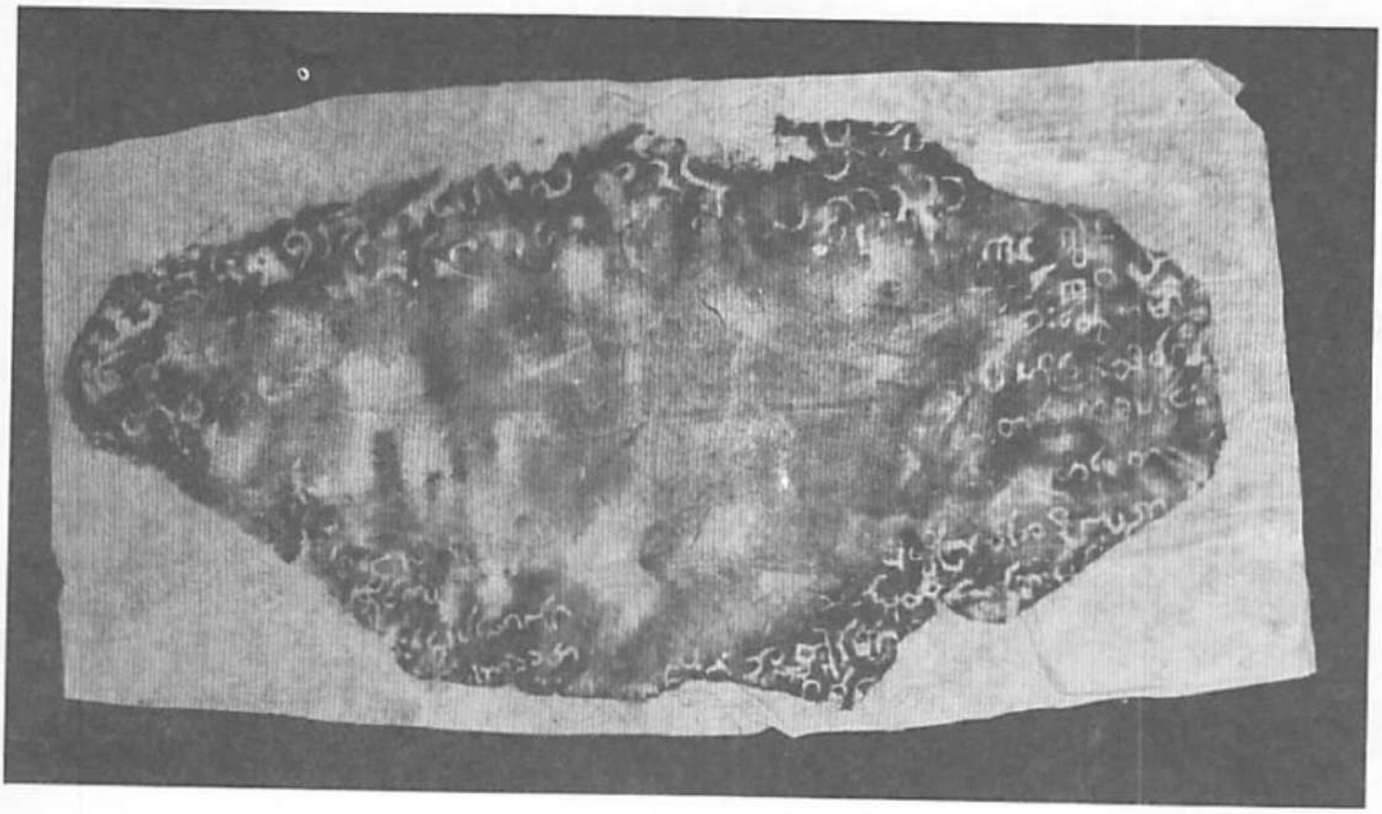

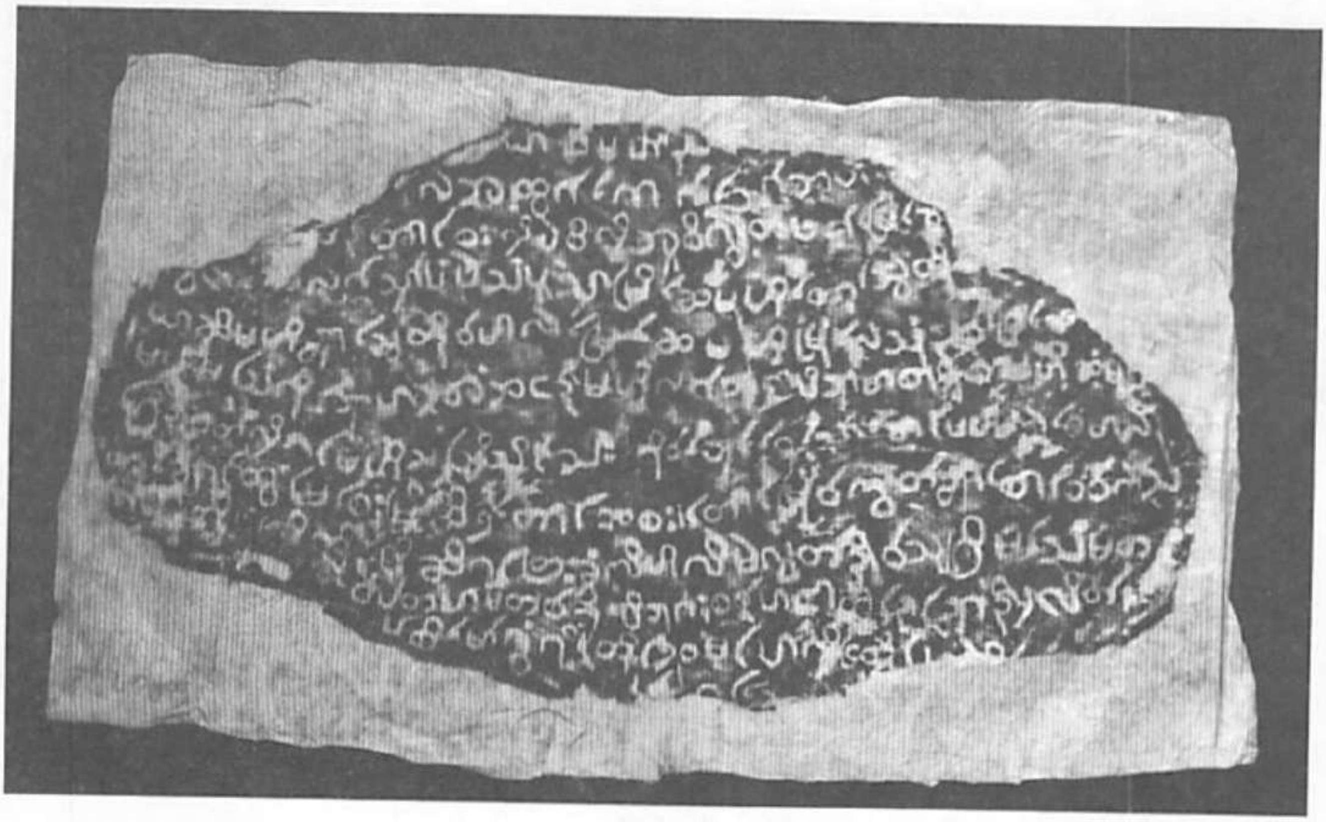

၁း၃။ ဘူးတောင်းကွဲဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၄၅၂(၁၄၅၂) ခု (AD 11 - ရာစု)

၁း၃။ ဘူးတောင်းကွဲဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၄၅၂(၁၄၅၂) ခု (AD 11 -ရာစု)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>
<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ သက္ကြစ်၄၅၂ခုတပေါင်လဆန်၄ရက်ဗုတ္ · နိ
၂။ တေ · · · · · · · · · · · · · ရှာသူရှာသာ · · ·
၃။ တိုဝ် · · · · · · · · · · · · · တွင်လွဲ · · · ·
၄။ · · · · · · · · · · · · · · · ကျို · · · ·
၅။ · · · · · · · · · · · · · ကိုဝ်တွေရာမာ · · ·
၆။ · · · · · · · · · · · · · မဟိကြဆိုဝ်၍ · · ·
၇။ · · · · · · · · · · · · ဓားတဆေတခုမဝေ ·
၈။ ကျာ်လေ · · · · · · · · ရွေသူတဆေတခု · · ·
၉။ ရိုဝ်ကျတ · · · · · · မဟိုကြလျှင်အနီကျလျှင် · ·
၁၀။ းငွေ၄ပ်ယောက်ျာ · · · သတ်မှုတိုဝ်ကိုဝ်ကားမ · ·
၁၁။ · · · · ပုဂံအတိုင်မဂ် · · · · · · · · ·
၁၂။ · · · · · · ဥဝ်ဧ · · · · · · · · · ·

<u>(ကြောဘက်)</u>

၁။ · · · · · · ယာဝ်မဟိသ · · · · · · · ·
၂။ · · · လဲအတွက်ဂေါဂ်သော်ဘဝဂ · · · ·
၃။ · · · မာန်အောင်စးလှ်ပဲစိလှ်အူစိလှ်တဘာဂ်မြေဆေ
၄။ · ဒွဲ · · · လဲဂ်သှ်ပံဖဲသံပူလှ်မြိဆေမဟိတောသွေကို
၅။ ယာဆိမဟိရှာသွေတိုဝ်မါလဲမြေဆေမဟိမြုလေသုံနှစ်မြေဆေ
၆။ မဟိမသေဂိုရောမာဆာအငန်မဟိလာဂ်ရာကျိုရာမာစနဲစးမဟိအခြေမာလဲ
၇။ ဂြိုရ်ဝတ်လှ်ကင်မဟိသဂြိသိသေးဂိုဝ်ရောင်ဝေသောခောင်မဟိအခြေမာလဲ
၈။ တချောင်တွင်မင်စးမြိဆိ၅ထောင်အစးတောင်မြိုဝ်ကွက်ရှာခောင်စစ်ကဲသ
၉။ · · ကတ်ကြိဖုံကြိတိုဝ်မြိဆိ၍တြားခွံကျိုဟိလိမဲလွတ်ရှိုဝ်သူဂြိမင်သံမတ်
၁၀။ · · · · · စစ်တဟာမတာစ်ရလိရဂးစစ်ပါငါရိုဝ်နှင်ရှာနိမှကျိုတ် · ·
၁၁။ · · · · · · · ပ်စိမော်ကွံဂျိုန်တိုင်၅ဝမင်မသောကျိ · ၆ ထို · · · ·
၁၂။ · · · · · ဖျဂသေ · · · · · · · · · ·

<u>ခေတ်သုံးအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၄၅၂(၁၄၅၂)ခု တပေါင်းလဆန်း ၄ ရက် ဗုဒ္ဓ · နေ့

၂။ တော · · · · · · · · · · · · · ရွာသူရွာသား · · ·

၃။ တို့ · · · · · · · · · · · · · တွင်လွဲ · · · ·

၄။ · · · · · · · · · · · · · · ကို · · · ·

၅။ · · · · · · · · · · · · · ကိုတွေ့ရာမှာ

၆။ · · · · · · · · · · · · · မရှိကြဆို၍ · · ·

၇။ · · · · · · · · · · · · ဝါးတစ်ဆယ့်တစ်ခုမဝေ ·

၈။ ကျော်လေ · · · · · · · · ရွှေသူတစ်ဆယ့်တစ်ခု · · ·

၉။ ရှိကျတ · · · · · မရှိကြလျှင် အနေကျလျှင် · ·

၁၀။ း ငွေ ၄ ကျပ် ယောက်ျား · · · သတ်မှုတို့ကိုကားမ ·

၁၁။ · · · · ပုဂံအတိုင်မဂံ · · · · · · · · ·

၁၂။ · · · · · · ၀ိ၆ · · · · · · · · · ·

<u>(ကျောဘက်)</u>

၁။ · · · · · · ယာဝ်မရှိသ · · · · · · ·

၂။ · · · လဲအထက်ကောင်းကင်သော် ဘ၀က · · · ·

၃။ · · · မာန်အောင်စားလယ် ပဲစိလယ် အူစိလယ် တစ်ဖက်မြေဆေ

၄။ · ၆ · · · လယ်ကသည် ပန်းဖဲသံပူလယ် မြေဆေမရှိတော သွေးကို

၅။ ယာဆီမရှိ ရွာသွေးတို့မှာလည် မြေဆေမရှိ မြုံးလယ် သုံးနှစ်မြေဆေ

၆။ မရှိမသေ ဂိုရောမှာဆားအင်မရှိလာဂ်ရာ ကျိုရာမှာစနဲစားမရှိ အခြေမှာလည်

၇။ ပြိုရ်ဝတ်လယ် ကင်းမရှိ သူကြီးသိသည်ကို ရောင်းဝယ်သောခေါင်းမရှိ အခြေမှာလည်

၈။ တစ်ချောင်းတွင် မင်းစားမြေဆီ ၅ ထောင်အစား တောင်မြို့ကွက်ရွာထောင်စစ်ကဲသ

၉။ · · ကတ်ကြီးဘုန်းကြီးတို့ မြေဆီ၍ တရားခွန်ကြေရှိလိမ့်မည် လွှတ်တော်သူကြီးမင်းသံမတ်

၁၀။ · · · · စစ်တပါးမတိုက်ရလေရကား စစ်ပါငါတို့နှင့် ရွာနီးမှတိုက် · ·

၁၁။ · · · · · · · ပ်စိမော်ကွန်းကျိန်တိုင် ၅၀ မင်းမသောကျိ(န်)သောထို · · · ·

၁၂။ · · · · ဖျက်သော · · · · · · · · · ·

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ပေါရဏ၊ ဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ ဗုတ္တဟုနိ = ဗုဒ္ဓဟူးနေ့

၃။ ကိုဝ် = ကို

၄။ မဟိ = မဟှိ = မရှိ

၅။ ဆိုဝ် = ဆို

၆။ ဓား = ဓါး

၇။ တဆေတာခု = တစ်ဆယ့်တစ်ခု
၈။ အနီကျလျှင် = အနေကျလျှင်
၉။ ငွေ၄ပ် = ငွေ ၄၀၀ကျပ်
၁၀။ မာန်အောင်စး = မာန်အောင်စား
၁၁။ လ့် = လယ်
၁၂။ သ့် = သည်
၁၃။ ပံဖဲ = ပန်းပဲ
၁၄။ တဘင် = လယ်တစ်သျှည်း၏ထက်ဝက် (½ လယ်)
၁၅။ မြဳ = မြဳ = မြေ
၁၆။ မြုံလေ = မြုံလယ် = မလုပ်မကိုင်ဘဲ ပလပ်ထားသောလယ်မြေ
၁၇။ မာ = မှာ
၁၈။ အငန်မဟိ = အငံမရှိ
၁၉။ ကျီရာ = ကျီရာ = မင်းဘဏ္ဍာ စပါးကျီဆောက်လုပ်သည့်နေရာ
၂၀။ စနဲစး = စနဲစား
၂၁။ မင်းစး = မင်းစား
၂၂။ ၅ထောင်အစး = ၅၀၀၀(ငါးထောင်)အစား
၂၃။ ရွာခေါင်စစ်ကဲ = ရွာထောင်စစ်ကဲ
၂၄။ ဖုံကြိ = ဘုန်းကြီး
၂၅။ တြးခွံ = တရားခွန်
၂၆။ ကျီဟိလိမဲ = ကျီဟိလိမေ = စပါးကျီရှိလိမ့်မည်
၂၇။ လွှတ်ရှိဝ်သူဂြိမင်သံမတ် = လွှတ်တော်သူကြီးမင်းသံအမတ်
၂၈။ စစ်တဟာမတစ်ရလိရဂး = စစ်တပါးမတိုက်ရလေရကား
၂၉။ ငါရိုဝ် = ငါတို့
၃၀။ ရွာနိမှ = ရွာအနီးမှ
၃၁။ မော်ကွံ = မော်ကွန်း

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

သက္ကရာဇ် ၄၅၂(၁၄၅၂)ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၄-ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင်ရေးထိုးထားသော လယ်မြေအလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ ကြေးဘက်၊ ရင်ဘက် နှစ်မျက်နှာလုံးတွင် စာရေးထိုးထားသည်။ အလွန်ပျက်စီးနေပြီဖြစ်၍ စာကြောင်းရေ မည်မျှပါရှိသည်ကို မမှန်းဆနိုင်ပြီ။ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မာန်အောင်မြို့နယ်၊ ဘူးတောင်းကွဲဘုရားအနီးတွင် တွေ့ရှိသည်။ ယခု စစ်တွေမြို့မှ ဆရာတော်ဦးဝိလာသကျောင်းတိုက်တွင်ရှိသည်။

ကျောက်စာပါသက္ကရာဇ် ၄၅၂(AD 1091) အရဆိုလျှင် လေးမြို့ခေတ် ပဉ္စာမင်းဆက်မင်းပတိ(ကောဇာ ၄၅၂-၄၆၅) (AD -1090-1103)လက်ထက်တွင် ရေးထိုးခဲ့သောစာဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

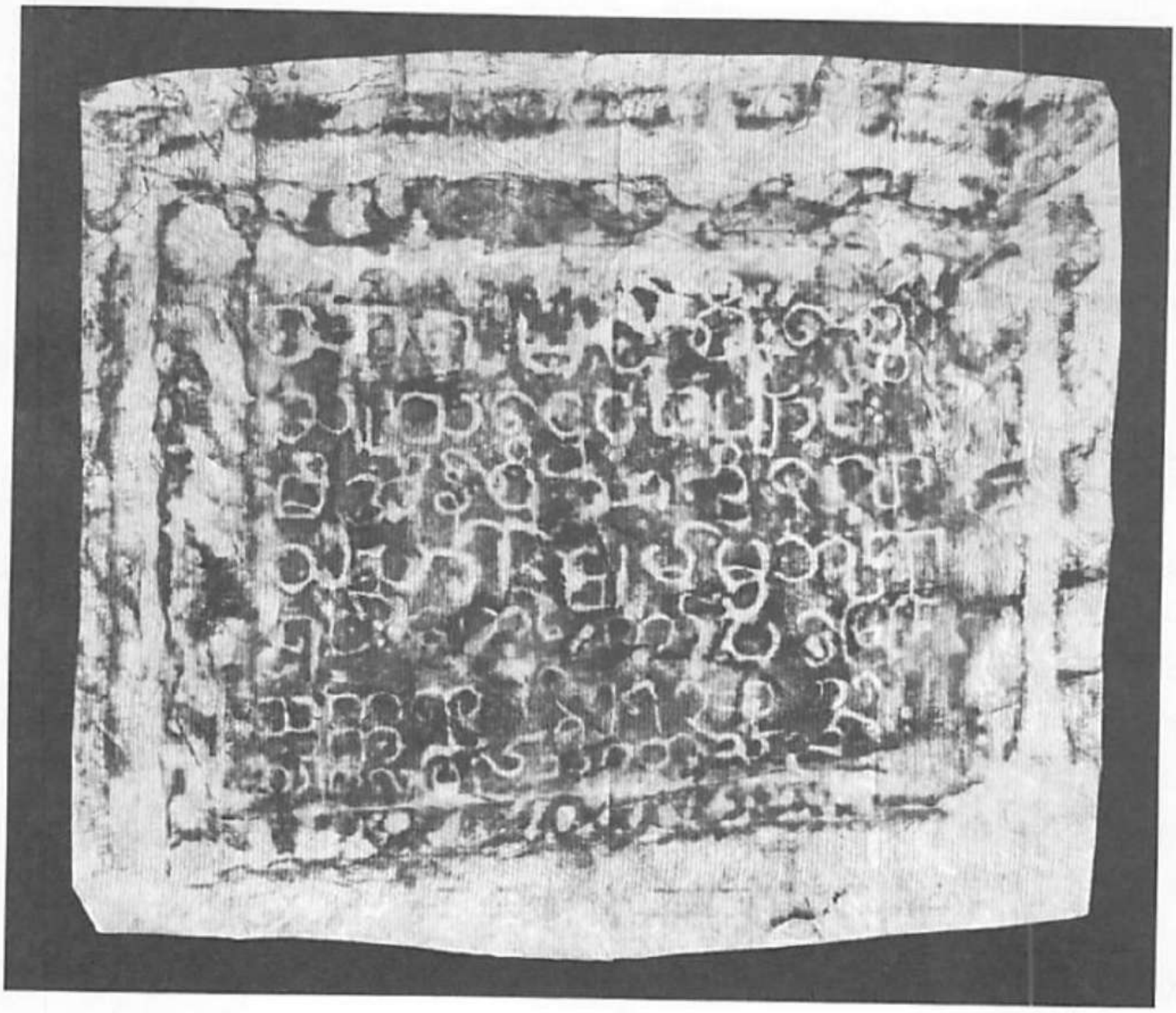

၁၄။ သူဋ္ဌေးပျောင်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၅၇၄ ခု (AD 1212)

၁း၄။ သူ့ဌေးပျောင်ကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၅၇၃ ခု (AD 1212)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သာရမင်စောဓွေ
၂။ သူ့သဌေပျောင်
၃။ မိအိန်စိုသာဉီကျော်
၄။ သိခေါ်ကျွမ်းမှဘုရာ
၅။ ရှင်ဓတ်တော်ပဒမြာ
၆။ သက္ကရာဇ်၅၇၃ခုတခေ
၇။ ဘာင်လပြည်ာနိတေသည်။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သာရမင်းစောစည်
၂။ သူ သူဌေးပျောင်
၃။ မိအိမ်စိုး သားဦးကျော်
၄။ သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ဘုရား
၅။ ရှင်ဓါတ်တော် ပတ္တမြား
၆။ သက္ကရာဇ် ၅၇၃ ခု တခေ
၇။ ပေါင်းလပြည့် တနင်္ဂနွေနေ့တည်သည်။

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ပေါရဏ၊ ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်များ</u>

ဓွေသူ = စည်သူ
သဌေ = သူဌေး
သိခေါ်ကျွမ်း = သိန်းခိုကျွန်း = သီဟိုဠ်ကျွန်း
ာနိ = တနင်္ဂနွေနေ့
တေသည် = တည်သည်။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

သက္ကရာဇ် ၅၇၃ ခု တပေါင်းလပြည့် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ရေးထိုးခဲ့သော သူဌေးပျောင်၏ အလှူမှတ်တမ်းစာ ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာပါ သက္ကရာဇ် ၅၇၃(AD 1212) ခုနှစ်အရဆိုလျှင် လေးမြို့ခေတ်နေရဥရာတောင်ငူမြို့၏ ၁၁-ဆက်မြောက် မင်းကမ္ဗာလောင်ငယ် (ကောဇာ-၅၇၂-၅၈၂) (AD -1210-1220) လက်ထက်ရေးထိုးခဲ့သော စာဖြစ်သည်။ မြောက်ဦးမြို့ နယ် ကျောက်ကျပ်ကျေးရွာ စေတီတောင်စေတီမှရရှိသည်။ ယခု မဟာမုနိပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

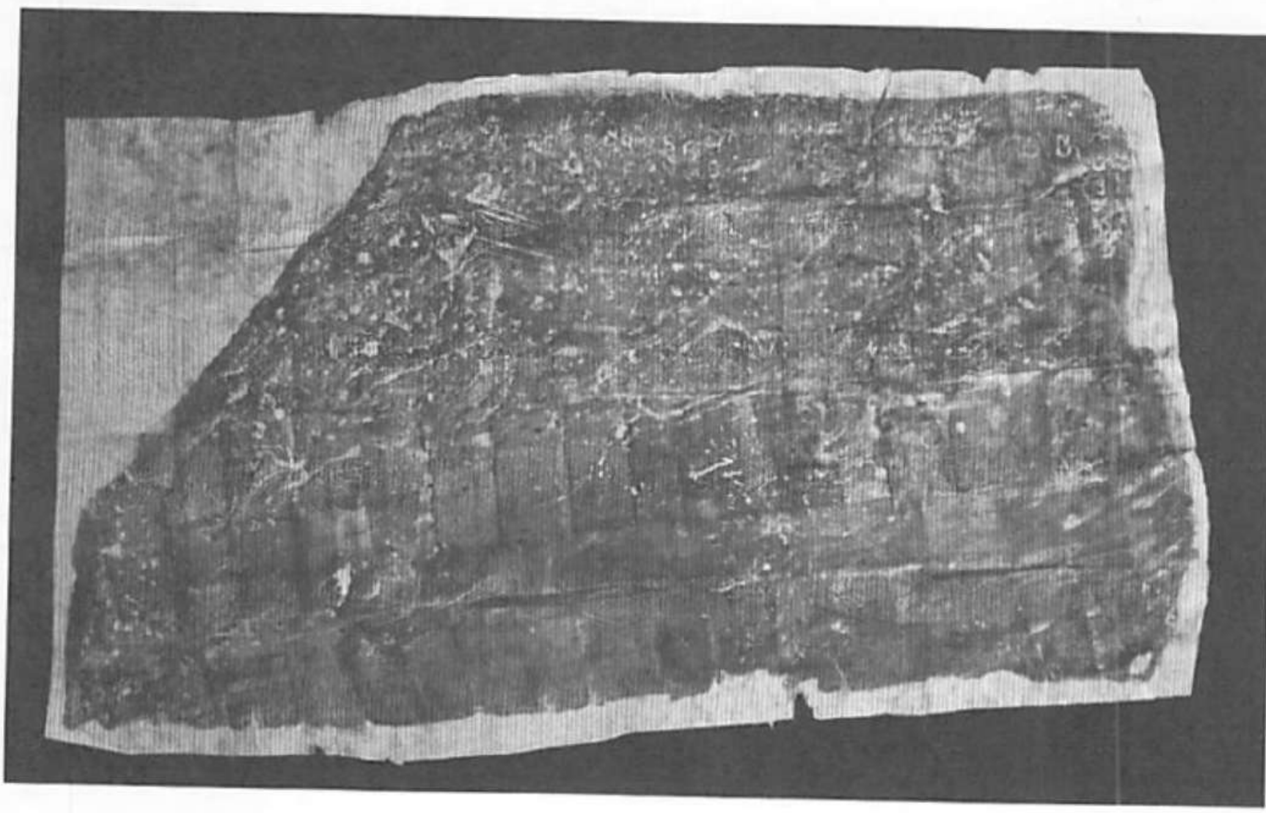

၁း၅။ နန်းကျားကြီးဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၆၀၈ ခု (AD 1246)

၁း၅။ နန်းကျားကြီးဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၆၀၈ ခု (AD 1246)

<u>ကျောက်စာအရေးအသား</u>

၁။ သကြစ်၆၀၈ . . . .
၂။ စ်အက . . . .
၃။ စချောင်း . . . .
၄။ . . . .
၅။ မိဖုရား . . . .
၆။ . . . .
၇။ . . . .
၈။ . . . ယေ . . . .
၉။ . . ချောင်ဖျာ . . . .
၁၀။ . . . .
၁၁။ . . . .
၁၂။ . . . .
၁၃။ ဓေ))လျှလေ . . . .
၁၄။ . . . .
၁၅။ . . တဖက် . . . .
၁၆။ . . . .
၁၇။ ၏ . . . .
၁၈။ တ . . . .
၁၉။ တဖက် . . . .
၂၀။ တော၏ . . . .
၂၁။ ဖျာတွင် . . . .
၂၂။ တန်ဆာ . . . .
၂၃။ တယောက် . . . .
၂၄။ ပြု၏ . . . .
၂၅။ ဆောက် . . . .
၂၆။ သျှင်ဖု . . . .
၂၇။ ပျင်၏ . . . .
၂၈။ အကြင် . . . .
၂၉။ သေကား . . . .
၃၀။ သိစေ . . . .
၃၁။ သတည် . . . .

၃၂။ အဝိစိ . . . .
၃၃။ အမြိုက် . . . .
၃၄။ ကြာ၏ . . . .
၃၅။ . . . .
၃၆။ . . . .
၃၇။ . . . အသက်ထက် . . . .
၃၈။ . . . ဖျက်စီ . . . .
၃၉။ . . . ဖျက်စီ . . . .
၄၀။ . . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၆၀၈ . . . .
၂။ စ်အက . . . .
၃။ စချောင်း . . . .
၄။ . . . .
၅။ မိဖုရား . . . .
၆။ . . . .
၇။ . . . .
၈။ . . . ပေ . . . .
၉။ . . ချောင်းဖျား . . . .
၁၀။ . . . .
၁၁။ . . . .
၁၂။ . . . .
၁၃။ ဓေ))လျှုလေ . . . .
၁၄။ . . . .
၁၅။ . . တဖက် . . . .
၁၆။ . . . .
၁၇။ ၏ . . . .
၁၈။ တ . . . .
၁၉။ တစ်ဖက် . . . .
၂၀။ တည်၏ . . . .
၂၁။ ဖျားတွင် . . . .
၂၂။ တန်ဆာ . . . .
၂၃။ တစ်ယောက် . . . .

၂၄။ ပြု၏ . . . .
၂၅။ ဆောက် . . . .
၂၆။ သျှင်ဖု . . . .
၂၇။ ပျင်၏ . . . .
၂၈။ အကြင် . . . .
၉။ သည်ကား . . . .
၃၀။ သိစေ . . . .
၃၁။ သတည်း . . . .
၃၂။ အဝိစိ . . . .
၃၃။ အမြိုက် . . . .
၃၄။ ကြာ၏ . . . .
၃၅။ . . . .
၃၆။ . . . .
၃၇။ . . . အသက်ထက် . . . .
၃၈။ . . ဖျက်စီး . . . .
၃၉။ . . ဖျက်စီး . . . .
၄၀။ . . . .

<u>**ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ပေါ်ရှာ၊ ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်များ**</u>

သကြစ် = သက္ကရာဇ်

<u>**ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ**</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ နန်းကျားကျေးရွာ၊ အရှေ့ဘက်စေတီတစ်ဆူတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု နန်းကျားဘုရား သိမ်တော်တွင်ရှိသည်။ အလွန်ပျက်စီးနေပြီဖြစ်၍ စာကြောင်းရေမည်မျှပါရှိပြီး မည်သည့် အကြောင်းအရာများကို ရေးထိုးထားသည်ကို အတိအကျပြောဆိုရန် ခဲယဉ်းသော်လည်း အလှူမှတ်တမ်းတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုနိုင်သည်။

ကျောက်စာပါသက္ကရာဇ် ၆၀၈(AD 1246) ခုနှစ်မှာ လေးမြို့ခေတ်မြို့တော် နေရဉ္ဇရာတောင်ငူမြို့၏ နောက်ဆုံး မင်း ငနှလုံး (သက္ကရာဇ် ၆၀၈-၆၁၂)(AD -1246-1250)နှင့် တိုက်ဆိုင်နေသည်။

ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

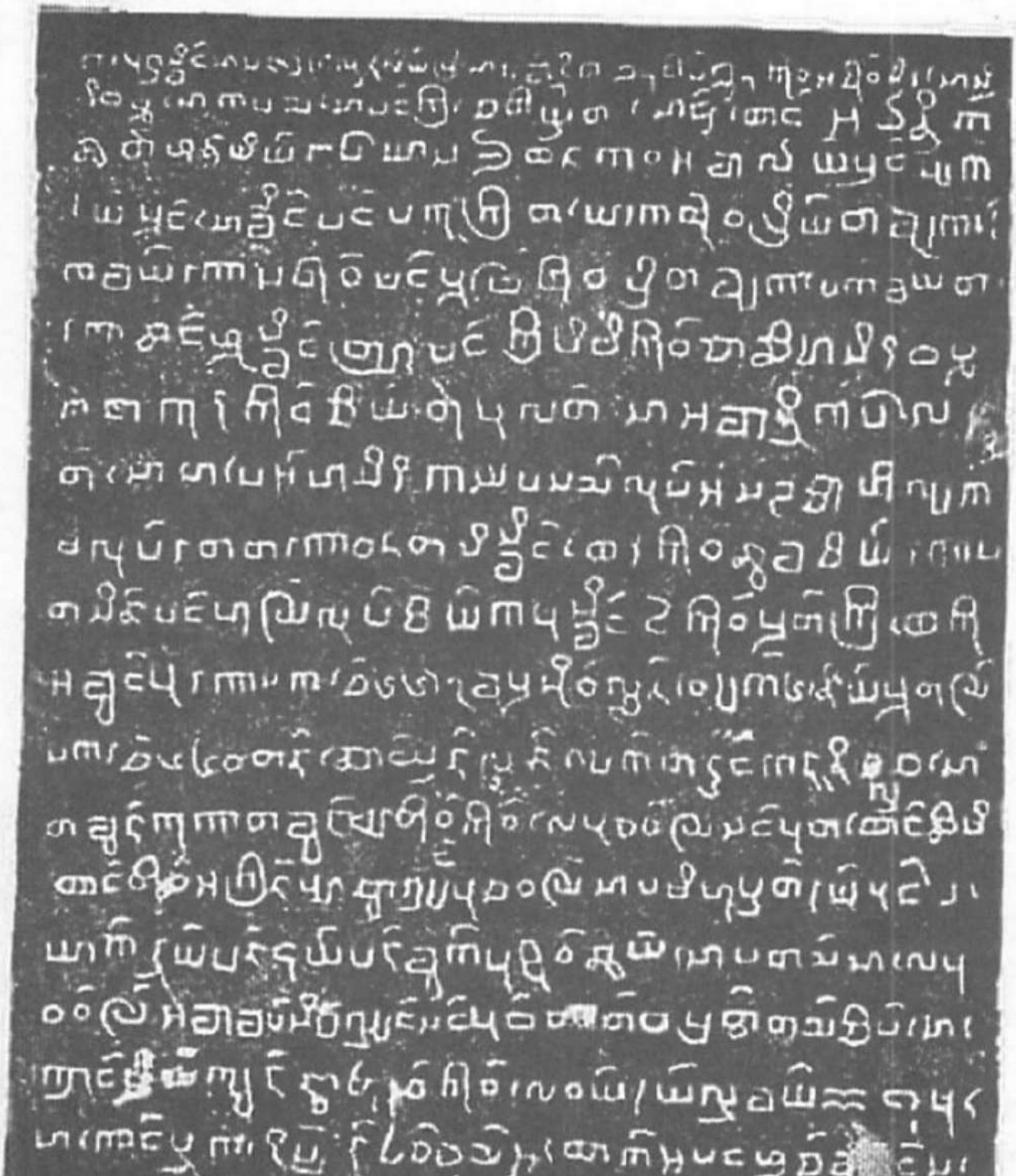

၁၆။ အိန္ဒိယနိုင်ငံဗုဒ္ဓဂါယာရှိ သီရိဓမ္မရာဇဂုရုကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၆၅၇-၆၆၀ခု(AD 1295-1298)

၁း၆။ အိန္ဒိယနိုင်ငံဗုဒ္ဓဂါယာရှိ သီရိဓမ္မရာဇဂုရုကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၆၅၇-၆၆၀ ခု (AD 1295-1298)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ပုရှာသ္ခိင်သာသနာ၂၁၈လွန်လိယ်ပြီသောအခါနှိက်သံဗုတိကျွန်ကိုဝ်အစိုဝ်ရသောသိ
၂။ ရိဓမ္မာသောကမည်သောမင်ကြိစေတိယှတ်သောင်၄ထောင်အဖို့နှိက်
၃။ ဆွတ်ဖုန်ပိယ်ရာပါယာသဋ္ဌထန်ကိုဝ်အခါလိယ်မြင်ပျက်
၄။ ရယ်မြင်သောသ္ခိင်ပင်သက္ကူကြိတယောက်ထိုဝ်ပြိယ်တချက်ပျ
၅။ က်ခယ်ရာကာသတိုဝ်မင်ပြု၏ထိုဝ်ပြိတချက်ပျက်ခယ်တုံ
၆။ ရကာဆင်ဖြူသ္ခိင်တြျာမင်ကြိမိမိကိုဝ်စာဆရာသိရိဓမ္မ
၇။ ရာဓာကုရုကိုဝ်စိယ်တ်မှုလတ်သောအခါနှိက်ပါလ
၈။ တ်သောတပေအ်သာသိရိကကဿပသည်လုပ်အံသဥစ္စာပဟိလျက်
၉။ မလုပ်ရတတ်ရကာဝနတသိသ္ခိင်ထေရ်ကိုဝ်သွခံစိယ်ရကာပ
၁၀။ တသိန်မင်ဟု၏လုပ်စိယ်ကာမှသ္ခိင်ငဲကိုဝ်မှတ်ကြိထေကို
၁၁။ အခွင်ပုရကာသကရစ်၆၅၇ခုပြာသိုဝ်လွှန်၁၀ပက်ဖြနိယ်ပြုတုံ၏
၁၂။ သကရစ်၆၆၀တန်ဆောင်မုန်လွှန်၈ပက်တနင်ကနွှိလှုစသော
၁၃။ တခွန်ကုကာတခွန်မျာတိုဝ်ကိုဝ်လေပုစဝ်၏သင်ပုတ်ထောင်ဆိမိ
၁၄။ ထောင်တိုဝ်အဖြိန်မျာစွာလျှင်ပုစဝ်၏သာသမိဟုမှတ်ရယ်သူငဲ၂ဧ
၁၅။ ယာက်ရှယ်ပန်ငယ်ပန်ခွက်ပုဆိုဝ်ဆွယ်သောပတည်သာလေပု
၁၆။ စေဝ်၏အခါခပ်သိမ်လျှင်သင်ပုတ်အဆက်မပြတ်တည်စိမ်သောဧ
၁၇။ ကြာင်မြိယ်ကျွန်နွှာတိုဝ်ဂိုဝ်လေဝယ်ရယ်လှုခယ်ဏ္ဍငါပုဧ
၁၈။ သာကောင်မှုကာနိပ္ပါန်ပစ်စည်အထောက်အပင်ဖြစ်ချင်သဧ
၁၉။ တအရမတ်တယပုရှာသ္ခိင်လက်ထက်လျှင်ရဟန္တာဆုလိုဝ်သတော

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ဘုရားသခင်သာသနာ ၂၁၈ လွန်လေပြီးသောအခါ၌ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းကို အစိုးရသောသီ
၂။ ရိဓမ္မာသောကမည်သော မင်းကြီး စေတီရှစ်သောင်းလေးထောင် အဖို့၌
၃။ ဆွမ်းဘုန်းပေးရာပါယာသဋ္ဌတန်ကို အခါလေးမြင့် ပျက်
၄။ ၍မြင်သော သခင်ပင့်သကူကြီးတစ်ယောက် ထိုပြီးတစ်ချက် ပျ
၅။ က်ခဲ့ရာကား သတိုးမင်းပြု၏ ထိုပြီးတစ်ချက် ပျက်ခဲ့တုံ
၆။ ရာကား ဆင်ဖြူသခင်တရားမင်းကြီး မိမိကိုယ်စား ဆရာသီရိဓမ္မ
၇။ ရာဇဂုရုကို စေတော်မူလတ်သောအခါ၌ ပါလ
၈။ တ်သော တပည့်သား သီရိကဿပသည် လုပ်အံ့သည့်ဥစ္စာရှိလျက်
၉။ မလုပ်ရတတ်ရာကား ဝနဝါသီ သခင်ထေရ်ကို သံခံစေရာကား ပ
၁၀။ တသိန်မင်းဟူ၏ လုပ်စေကာမှ သခင်ငယ်ကို မတ်ကြီးထေရ်ကို

၁၁။ အခွင့်ပြုရာကား သက္ကရာဇ် ၆၅၇ ခု ပြာသိုလ္ဆန်း ၁၀ ရက် သောကြာနေ့ပြုတုံ၏
၁၂။ သက္ကရာဇ် ၆၆၀ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၈ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့လျှ စသော
၁၃။ တံခွန်ကုက္ကားတံခွန်များကိုလည်း ပူဇော်၏ သင်ပုတ်ထောင်ဆီမီး
၁၄။ ထောင်တို့ အကြိမ်များလျှင် ပူဇော်၏ သားသမီးဟုမှတ်၍ သူငယ်နှစ်ငေ
၁၅။ ယာက် ရွှေပန်းငွေပန်းခက် ပုဆိုးဆွဲသောပဒေသာလည်းပူ
၁၆။ ဇော်၏ အခါခပ်သိမ်းလျှင် သင်းပုတ်အဆက်မပြတ်တည်စိမ့်သောငေ
၁၇။ ကြာင့် မြေကျွန်နွားတို့ကိုလည်း ဝယ်၍လှူခဲ့၏ ငါပြုငေ
၁၈။ သာကောင်းမှုကား နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းအထောက်အပံ့ဖြစ်ချင်သ
၁၉။ တည်း အရိမေတ္တေယျဘုရားသခင်လက်ထက်လျှင် ရဟန္တာဆုလိုသတည်း။

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ပုရှာသွိင် = ဘုရားသခင်
၂။ လွန်လိယ်ပြိသောအခါန္တိက် = လွန်လေပြီးသောအခါ၌
၃။ သံဗုတိပ်ကျွန်း = ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း
၄။ ယုတ်သောင်၄ထောင် = ရှစ်သောင်းလေးထောင်
၅။ ဆွတ်ဖုန်ပိယ်ရာပါယာသဋ္ဌတန် = ဆွမ်းဘုန်းပေးရာအရပ်(ဇရပ်)
၆။ အခါလိယ်မြင် = အခါလေးမြင့် = အချိန်ကာလ ကြာညောင်းသည်
၇။ ပျက်ရယ် = ပျက်၍
၈။ ပျက်ခယ်ရာကာ = ပျက်ခဲ့ရာကား
၉။ ဆင်ဖြူသွိင် = ဆင်ဖြူသခင် = ဆင်ဖြူရှင်
၁၀။ တြာမင်းကြီး = တရားမင်းကြီး
၁၁။ ကိုဝ်စာ = ကိုယ်စား
၁၂။ စိယ်တ်မူ = စေတော်မူ
၁၃။ ပါလတ်သော = ပါလာသော
၁၄။ တပေအ်သာ = တပည့်လက်သား
၁၅။ လုပ်အံ့သ = လုပ်အံ့သော = လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်
၁၆။ ဝနဝါသီ = တောရဆောက်တည်သော
၁၇။ သွခံစိယ်ရကာ = သံခံ = ကြားခံ သံအမတ်အဖြစ်ခံယူစေရာကား
၁၈။ သကရစ် = သက္ကရာဇ်
၁၉။ ပက် = ပက္ခ = ရက်
၂၀။ ဖိနိယ် = သောကြာနေ့
၂၁။ တနှင်ကန္ဒူ = တနင်္ဂနွေ
၂၂။ ပုစဝ် = ပူဇော်သည်
၂၃။ သူငဲ = သူငယ်
၂၄။ ရှုယ်ပန် = ရွှေပန်း
၂၅။ ငုယ်ပန် = ငွေပန်း
၂၆။ ပုဆိုဝ်ဆွယ်သောပတည်သာ = (တရားဆောက်တည်သူများ၏ ပြည်နှပ်သလိတ်သွေးပုတ်သွေးစိမ်းတို့အတွက်

တော်သင့်သလိုသုံးစွဲနိုင်စေရန်ရည်ရွယ်သော) အဝတ်၊ ပုဆိုး၊ နံငယ်ပိုင်းတို့ကို ချိပ်ဆွဲအပ်သော ပဒေသာ
၂၇။ မြိယ် = မြေ
၂၈။ ရယ် = ၍
၂၉။ ဤ = ၏
၃၀။ နိပ္ပါန် = နိဗ္ဗာန်
၃၁။ ပစ်စည် = ပစ္စည်း
၃၂။ အထောက်အပင် = အထောက်အပင့် = အထောက်အပံ့
၂၆။ အရမတ်တယ = အရိမေတ္တေယျ
၂၇။ သတေ = သတည်း

__ကျောက်စာနှင့်ပါတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ__

သက္ကရာဇ် ၆၅၇-ခု၊ ပြာသိုလ်လွှန်း ၁၀-ရက်၊ သောကြာနေ့နှင့် သက္ကရာဇ် ၆၆၀-ခု တန်းဆောင်မုန်းလွှန်း ၈-ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တို့တွင် ရေးထိုးထားခဲ့သော အလှူမှတ်တမ်းကျောက်စာဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဗုဒ္ဓဂါယာတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုလည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်ပင်ရှိသည်။

ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော သက္ကရာဇ် ၆၅၇(AD 1295)ခုနှစ်နှင့် ၆၆၀(AD 1298)ခုနှစ်တို့မှာ လေးမြို့ခေတ် လောင်းကြက်မင်းဆက်၏ နဝမမြောက်မင်းဖြစ်သော မင်းထီးဘုရင်(ကောဇာ-၆၄၅-၇၅၁)(AD -1283-1389) လက်ထက်နှင့် တိုက်ဆိုင်သည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော ဆင်ဖြူသခင် တရားမင်းကြီးမှာလည်း မင်းထီးဘုရင်ပင် ဖြစ်ပေမည်။

ဘုရားသခင်သာသနာ ၂၁၈-ခုနှစ်လွန်လေပြီးသောအခါ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းကိုအစိုးရသော သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးသည် စေတီပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ကို တည်ထားကိုးကွယ်ပြီး သာသနာပြုတော်မူခဲ့သည်။ ထို့နောက် မဟာဗောဓိမှ အဆောက်အဦးများ ပျက်စီးနေသည်ကိုတွေ့သဖြင့် သခင်ပင့်သကူကြီးတစ်ယောက်ကပြုပြင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်တဖြန် ပျက်စီးလာပြန်သဖြင့် သတိုးမင်းက ပြုပြင်ပြန်သည်။ ထိုပြီးနောက် ပျက်စီးလာပြန်ရာ ဆင်ဖြူသခင် တရားသော မင်းကြီးက မိမိ၏ကိုယ်စား ဆရာဖြစ်သော သီရိဓမ္မရာဇဂုရုကို ပြုပြင်ရန်စေလွှတ်တော်မူလိုက်သည်။ ရာဇဂုရုတွင် ပါလာသော တပည့်သားသီရိကဿပသည် လုပ်ကိုင်ရန်ဥစ္စာပစ္စည်းများရှိပါလျက်နှင့် မလုပ်မကိုင် ရတတ်သဖြင့် ဝနဝါသီကျင့်ကြံနေသော သခင်ထေရ်တစ်ပါးကို သံအဖြစ်ခံစေပြီး ပတသိန်ဟူသောမင်းထံ ချည်းကပ် လုပ်ကိုင်စေခဲ့လေသည်။ ထိုပတသိန်မင်းမှ သံအဖြစ်ရောက်ရှိလာသော ဝနဝသီအကျင့်ကျင့်သော အမတ်မထေရ်ကြီး နှင့် ရာဇဂုရု၏ တပည့်သား သခင်ငယ်တို့ကို အခွင့်ပြုသဖြင့် သက္ကရာဇ် ၆၅၇-ခု၊ပြာသိုလွှန်း၁၀-ရက်၊ သောကြာနေ့ တွင် စတင်ပြုပြင်ကြလေသည်။

သက္ကရာဇ် ၆၆၀ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၈-ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ပြုပြင်ပြီးစီးသဖြင့် တံခွန်၊ ကုက္ကားတို့ကို လှူဒါန်းပူဇော်တော်မူလေ၏။သင်းပုတ်ထောင်၊ ဆီမီးထောင်တို့ကိုလည်း အကြိမ်များစွာပူဇော်တော်မူလေ၏။ သားသမီးအမှတ်ဖြင့်သူငယ်နှစ်ယောက်၊ရွှေပန်းခက်၊ငွေပန်းခက်၊ပုဆိုးဆွဲသောပဒေသာတို့ကိုလည်းပူဇော်လှူဒါန်း၏။ အခါခပ်သိမ်း ဆွမ်းပန်းရေချမ်းမပြတ်စေရန်အတွက် မြေ၊ကျွန်၊နွားတို့ကိုလည်းဝယ်၍လှူဒါန်းတော်မူခဲ့လေသည်။

ဤငါပြုသောကုသိုလ်ကောင်းမှုသည်ကား နိဗ္ဗာန်၏အထောက်အပံ့ပစ္စည်း ဖြစ်ပါစေသတည်း။ အရိမေတ္တေယျဘုရားသခင်လက်ထက်တွင် ရဟန္တာဆုကို ရပါစေသတည်းဟူ၍ ရေးထိုးထားပေသည်။ သို့နှင့် ဤကျောက်စာမှာ အလှူမှတ်တမ်းစာပင်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ၊ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။

၁း၇။ မိကျောင်းယောင်စေတီမှ ကြေးဆင်းတုငယ်ပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၆၇၁ ခု(AD 1309)

၁း၇။ မီကျောင်းယောင်စေတီမှ ကြေးဆင်းတုငယ်ပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၆၇၁ ခု (AD 1309)

ကမ္ပည်းစာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သကရစ်၆၇၁ခုသွန်သည်အိမ်

၂။ ကောတမဖရာတေ

ခေတ်သုံးအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၆၇၁ ခုသွန်းသည် ဤ

၂။ ဂေါတမဘုရားတည်း

ကမ္ပည်းစာပါအရေးအသား ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ သကရစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ အိမ် = ဤ

၃။ ကောတမ = ဂေါတမ

၄။ ဖရာ = ဘုရား

၅။ တေ = တည်း

ကမ္ပည်းစာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

ကမ္ပည်းစာတွင်ပါရှိသော သက္ကရာဇ် ၆၇၁(AD 1309) ခုနှစ်မှာ လေးမြို့ခေတ်လောင်းကြက်မင်းဆက်၏ နဝမမြောက် မင်းတစ်ပါးဖြစ်သော မင်းထီးဘုရင် (ကောဇာ ၆၄၅-၇၅၁) (AD-1283-1389) လက်ထက်ဖြစ်သည်။

မြောက်ဦးမြို့၊ မီးကျောင်းယောင်တောင်ခြေရင်းရှိ အုတ်စေတီတော်တစ်ဆူမှ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ရှိ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

ရခိုင်ဘာသာ၊ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

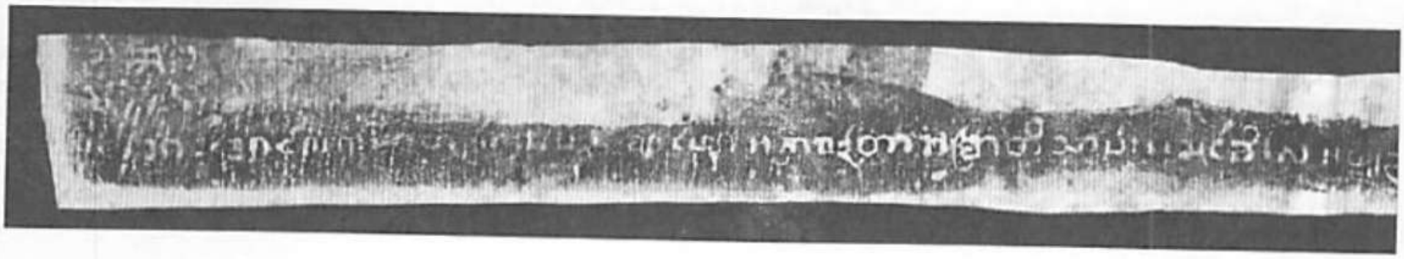

၁း၈။ တိဿဘုရားပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၆၉၂ ခု (AD 1330)

၁း၈။ တိဿဘုရားပလ္လင်စာ

သက္ကရာဇ် ၆၉၂ ခု (AD 1330)

<u>ကမ္ပည်းစာအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကြစ်

၂။ ၆၉၂ဒုံ ရင်းချောင်ဖျာအခြာလက်ယာကျောက်မော်ချောင်ဖျာအခြာ။စန်းတာအခြာထိသာပါ၏။ ။သင်ခ်ီလေ အယျည်းသုန်ဆဲလုတ်သ်ုအနက်သိမ်ဥထိ

<u>ခေတ်သုံးအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်

၂။ ၆၉၂ ဒုံ ရင်းချောင်းဖျားအခြား လက်ျာကျောက်မော်ချောင်းဖျားအခြား။ စန်းတာအခြားထိသာပါ၏။ သင်္ချိုလယ်အသျှည်း သုံးဆယ်လုပ်သည့်အနက် သိမ်ဦးထိ

<u>ကမ္ပည်းစာပါပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ ဒုံ = မတ်စောက်သော

၂။ စန်းတာ = ရေနှင့်မြေစပ်ကြားအရပ် (ရေစပ်မြေစပ်)

၃။ သင်ခ်ီ = သင်္ချို

၄။ လေ = လယ်

၅။ ယျည်း = သျှည်း

၆။ သုန်ဆဲ = သုံးဆယ်

၇။ သ်ု = သည်

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

သက္ကရာဇ် ၆၉၂-ခု ဒုံရင်းချောင်းဖျားအခြား၊ လက်ျာကျောက်မော်ချောင်းဖျားအခြား ရေနှင့်မြေစပ်ကြားအထိသာပါ၏။ သင်္ချိုလယ် အသျှည်းသုံးဆယ်လုပ်၊ ယင်းအနက်မှ သိမ်ဦးထိဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။

ကမ္ပည်းစာတွင်ပါသော သက္ကရာဇ် ၆၉၂(AD 1330)ခုနှစ်မှာ လေးမြို့ခေတ်လောင်းကြက်မင်းဆက်၏ နဝမမြောက်မင်း တစ်ပါးဖြစ်သော မင်းထီဘုရင်(ကောဇာ ၆၄၅-၇၅၁) (AD-1283-1389) လက်ထက်ဖြစ်သည်။

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ နန်းကျားကျေးရွာ၊ တိဿဘုရားဆင်းတုတော်ကြီး၏ ပလ္လင်တွင်ရေးထိုးထားသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ပင် ရှိနေသေးသည်။ ရခိုင်ဘာသာရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၁း၉။ မဟာထီးကျောက်မီကျောင်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၇၁၈ ခု(AD 1356)

၁း၉။ မဟာထီးကျောက်မီကျောင်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၇၁၈ ခု (AD 1356)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>
<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ သကရေစ်၇၁၈ခုတပိုဝ်တွယ်လဆုတ်တရျက်စနိယ်နိယ်လျှင်ကောလိတဆြိုာနိယ်ရမ္ပန်ထေ၏ကောင်မှု
ရခိုင်တမင်ကိုဝ်ငါလွတ်၏ရခိုင်တမင်ကိုဝ်ငါလွတ်၏(ရခိုင်တနိုင်)
၂။ ငံကိုဝ်ငါလွတ်၏ရခိုင်တနိုင်ငံကိုဝ်ငါလွတ်၏ရခိုင်တမင်ကိုဝ်ငါမဆိုဝ်ရှိအခါမာရာယုစငါတမင်မြေယ်ကြိယ်ကမှာ
ထက်ဖြစ် . . . .
၃။ မင်သိမ်မင်ငယ်မင်လတ်မင်တထောင်မင်ကြိယ်ချည်တြွိဘတယောက်သ္တိဃိုးမင်နှင်ဖ္တာသိုဝ်သုကေမ္ပာ . . . .
. . . .
၄။ ပုရာ၏ကျွန်တေ"ဟုလေငါတ္တောလိတဆြိုာနိရမ္ပန်လျှု၏ငါကိုဝ်ကိုဝ်လေကောတ္တမ္ဘပုရာ၏ကျွန်တေဟု၏ကော
ဏ-ကြိကောကောတမှ
၅။ မျက်စိမြင်ပါသငါကြာပါသိဘလုသုဘိလုသံဘက်ဆိတ်ဆယ်မင်စာစုန်နှင်ပြိယ်တ္တာတာံဗ္ဗလါ . . စုန် (((.
. ငါကောလိတဆြိုာနိရမ္ပန်လျှု၏
၆။ သတေဤမျှလျှင်ကျန်မင်မျာတိုဝ်၏စစ်အကာံလိယ်ပါလုံမ်တခုမကြွင်ဆင်မျာတခုမကြွင်မြင်မျာတခုမကြွင်ရယ်
သလျှက်မျာတခုမကြွင် . ထိုဝ်ထိုဝ်သောအကြွင်ဥယျာဉ် . . . . .
၇။ လက်နက်တခု(မကြွင်) . . . တခုမကြွင် . . . မျာတခုမကြွင်တမ်ကဲမျာတခုမကြွင်ပုဆိုဝ်ကြိယ်မျာ
တခုမကြွင်နှယ်ကြိယ်မျာ(တခုမကြွင်) . . . (မျာတခုမ)ကြွင်ရယ်ခွက်မျာတခုမကြွင်
၈။ . . . . (မျာတခုမ)ကြွင် . ကောတမပုရာအငါနိရမ္ပန်တေ၏မြိန် . . . မျာတခုမကြွင်သလှက်
မျာတခုမကြွင် . . . . အရာသလျှက်(မျာတခုမ)ကြွင်ပြည်
၉။ . . . . ငါနိရမ္ပန်လျှု၏သျှစ်သောင်လိယ်ထောင်မင်
. . . . မင်တထောင်မင်ကြိယ်
၁၀။ . . . . (မျာတခု)မကြွင်မောင်မျာ(တခုမကြွင်) . . . . (မျာတခုမကြွင်)
အစလျှင်ငါလျှု၏ . . .
၁၁။ . . . . (မျာတခုမ)
ကြွင်ကုန်လုမ်ကိုဝ်လျှင်ကောတမ္ဘပုရာ .
၁၂။ . . . . (မျာ)တခုမကြွင်ဤ
ငါ . . . . တေ . .

<u>ဦးခေါင်းပိုင်းခေါင်လိုက်</u>

၁။ ရခိုင်ပြည်နှိုက်လေသုံထောင်ယှစ်ဆေ(သါ)ကျွာန်တိုဝ်ကိုဝ်ငါကောင်မှု . . . .
၂။ ပုရာ၊ကျွန်တေဟုငါလျှု၏ငါရာလိယ်ဆယ့်ခြောက်အ . . .
၃။ ငါအလျှုပိ၏တကာံကနဝ၊ ကငါသေ့်ငုယ်သုံ .
၄။ . စ်ဆဲယ်သုံသာတေ

<u>**အနံ့လိုက်**</u>

၁။ ငါကောလိတ ဆြာနိရမ္ဗန် . . . .
၂။ . . သိန်ငါသောင်ငါထောင် . . . .
၃။ . . ထိပ်မြောက်၏ . ဃ . . . .
၄။ သုံထောင်ကိုဝ်သာစိုင်မြိန်ဆက် . . . .
၅။ မြောက်၏

<u>**ခေတ်ကာလအရေးအသား**</u>
<u>**(မျက်နှာဘက်)**</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၇၁၈ ခု တပိုတွဲလဆုတ်တစ်ရက် စနေနေ့လျှင် ကောလိတဆရာနိရမ္ဗန်ထေရ်၏ကောင်းမှု ရခိုင်တစ်မင်းကိုငါလွှတ်၏ ရခိုင်တစ်မင်းကိုငါလွှတ်၏ (ရခိုင်တစ်နိုင်)
၂။ ငံကိုငါလွှတ်၏ ရခိုင်တစ်နိုင်ငံကိုငါလွှတ်၏ ရခိုင်တစ်မင်းကိုငါမဆို ရှေးအခါ မာရယုစ ငါတစ်မင်း မြေကြီးကမ္ဘာထက်ဖြစ် . . . .
၃။ မင်းသိမ် မင်းငယ် မင်းလတ် မင်းတစ်ထောင်မင်းကြီးချည်း တစ်ရာ့တစ်ယောက် သီဟိုဠ်မင်းနှင့် ပဏ္ဍာသိုသူကမ္ဘာ . . . .
၄။ ဘုရား၏ကျွန်းတည်းဟုလည်း ငါကောလိတဆရာနိရမ္ဗန်လျှ၏ ငါ့ကိုယ်ကိုလည်း ဂေါမ္မဘုရား၏ကျွန်တည်းဟူ၏ ဂေါဏာဂုံဂေါမ္မ
၅။ မျက်စိမြင်ပါသား ငါကြားပါသားလူသူ ဘီလူး သံဘက် တစ္ဆေ မင်စာ စုန်းနှင့် ပြိတ္တာ တာဗ္ဗလာ . . စုန်း(((. . ငါကောလိတဆရာနိရမ္ဗန်လျှ၏
၆။ သတည်ဤမျှလျှင် ကျန်မင်းများတို့၏ စစ်အင်္ဂါလေးပါးလုံး တစ်ခုမကြွင်း ဆင်များတစ်ခုမကြွင်း မြင်းများတစ်ခုမကြွင်း ရွှေသံလျှက်များတစ်ခုမကြွင်း ထိုထိုသောအကြင်ဥယျာဉ် . . . . .
၇။ လက်နက်တစ်ခု(မကြွင်း) . . . တစ်ခုမကြွင်း . . . များတစ်ခုမကြွင်း တံကဲများတစ်ခုမကြွင်း ပုဆိုးကြီးများတစ်ခုမကြွင်း နဲ့ကြီးများ(တစ်ခုမကြွင်း) . . . (များတစ်ခုမ)ကြွင်း ရွှေခွက်များတစ်ခုမကြွင်း
၈။ . . . . များတစ်ခုမကြွင်း . ဂေါမ္မဘုရားအား ငါနိရမ္ဗန်တည်၏ မြေ . . . များ တစ်ခုမကြွင်း သံလျှက်(များတစ်ခုမ)ကြွင်း . . . . အရာသန်လျှက်(များတခုမ)ကြွင်ပြည်
၉။ . . . . ငါနိရမ္ဗန်လျှ၏ ရှစ်သောင်းလေးထောင်မင်း . . . . မင်းတစ်ထောင်မင်းကြီး
၁၀။ . . . . (များတစ်ခု)မကြွင်း မောင်းများ(တစ်ခုမကြွင်း) . . . . (များတစ်ခုမကြွင်း) အစလျှင်ငါလျှ၏ . . .
၁၁။ . . . . (များတစ်ခုမ)ကြွင်း ကုန်လုံးကိုလျှင် ဂေါမ္မဘုရား .
၁၂။ . . . . (များ)တစ်ခုမကြွင်း ဤ ငါ . . . . တည်း . .

ဦးခေါင်းပိုင်းခေါင်းလိုက်

၁။ ရခိုင်ပြည်၌လည်း သုံးထောင်ရှစ်ဆယ်(သော)ကျွန်တို့ကို ငါ့ကောင်းမှု . . . .
၂။ ဘုရားကျွန်တည်းဟု ငါလျှ၏ ငါးရာလေးဆယ်ခြောက်အ . . .
၃။ ငါအလှူပေး၏ ဒင်္ဂါးကားနဝက ငါသည်ငွေသုံး .
၄။ . စ်ဆယ်သုံးသာတည်း

အနံ့လိုက်

၁။ ငါကောလိတဆရာနိရမ္မန် . . . .
၂။ . . သိန်းငါးသောင်းငါးထောင် . . . .
၃။ . . ထိပ်ခြောက်၏ . ဃ . . . .
၄။ သုံးထောင်ကို သားစဉ်မြေးဆက် . . . .
၅။ ခြောက်၏

ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ သကရေစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ တပိုဝ်တွယ် = တပိုတွဲ
၃။ တချက် = တစ်ရက်
၄။ စနိယ်နိယ် = စနေနေ့
၅။ ဆြာ = ဆရာ
၆။ တေ၏ = တည်၏
၇။ ကိုဝ် = ကို
၈။ ရှိအခာ = ရှိအခါ = ရှေးအခါ
၉။ မြိယ်ကြယ် = မြေကြီး
၁၀။ ကမှာ = ကမ္ဘာ
၁၁။ မင်ကြိယ် = မင်းကြီး
၁၂။ တြို့တယောက် = တစ်ရာတစ်ယောက်
၁၃။ သ္တိဃိုး = သိန်းခို = သီဟိုဠ်
၁၄။ ပဏ္ဏာ = လက်ဆောင်
၁၅။ ပုရာ = ဘုရား
၁၆။ တေ = တည်း
၁၇။ ကောတ္တမ္မပုရာ = ဂေါတမဘုရား
၁၈။ လုသု = လူသူ
၁၉။ ဘိလု = ဘီလူး
၂၀။ ဆိတ်ဆယ် = ဆိတ်ဆီ = တဆွေ

၂၁။ ပြိယ်တ္တာ = ပြိတ္တာ
၂၂။ စစ်မကာ်လိယ်ပါလုံမ် = စစ်အင်္ဂါလေးပါးလုံး
၂၃။ ရယ်သလျှာ် = ရွေသံလျက်
၂၄။ တမ်ကဲ = တံကဲ
၂၅။ ပုဆိုဝ်ကြိယ် = ပုဆိုးကြီး
၂၆။ နယ်ကြိယ် = နဲ့ကြီး
၂၇။ ရုယ်ခွက် = ရွှေခွက်
၂၈။ မြိန် = မြေ
၂၉။ သလှက် = သံလျှက်
၃၀။ အရာ = နောက်ထပ်
၃၁။ သလ္လျက် = သံလျှက်
၃၂။ သျှစ်သောင် = ရှစ်သောင်း
၃၃။ လိယ်ထောင် = လေးထောင်
၃၄။ သျှစ်ဆေ = ရှစ်ဆယ်
၃၅။ ကျွာန် = ကျွန်
၃၆။ တိုဝ် = တို့
၃၇။ လိယ်ဆယ့် = လေးဆယ်
၃၈။ တကာ် = ဒင်္ဂါး
၃၉။ ငုယ် = ငွေ
၄၀။ ဆဲယ် = ဆယ်
၄၁။ သိန် = သိန်း
၄၂။ သောင် = သောင်း
၄၃။ သာစိုင်မြိန်ဆက် = သားစဉ်မြေးဆက်

ကျောက်စာနှင့်ပါတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ မဟာထီးကျေးရွာ၊ မဟာထီးဘုရားတောင်ဘက် နှစ်ဖာလုံခန့်အကွာတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ သဘာဝကျောက်တောင် ကျောက်သားပေါ်တွင် ရေးထိုးထားသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ အပျက်အစီးများခြင်း၊ မြေတွင်နစ်မြုပ်နေခြင်းတို့ကြောင့် စာကြောင်းရေမည်မျှ ရှိသေးသည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ ကူးယူရရှိသလောက်ကိုသာ ဖတ်ရှုဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ကျောက်စာတွင် ''သက္ကရာဇ် ၇၁၈-ခု တပိုတွဲလဆုတ်တစ်ရက် စနေနေ့တွင် ကောလိတဆရာနိရမ္ဗန်ထေရ်၏ ကောင်းမှု''ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာပါသက္ကရာဇ်အရဆိုလျှင် လောင်းကြက်ခေတ် မင်းထီးဘုရင်(၆၄၅-၇၅၁)(AD 1283-1389) လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ကောလိတဆရာနိရမ္ဗန်ထေရ် ဟူသောစာသားကိုထောက်ပါက ''ကောလိတမင်း၏ ဆရာတော် ဘုန်းကြီးနိရမ္ဗန်''ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်ပေသည်။

ကျောက်စာပါမင်းအမည် ''ကောလိတ''ကို ''ကောလိယ''ဟု ယူပါက သမိုင်းအဆိုအရ ကောလိယမင်းမှာ ပထမပုရိန်ခေတ် ကောဇာ (၄၈၀-၄၈၅)(AD 1118-1123) အတွင်းသာဖြစ်နေသည်။

တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာကျော်လောက် ကွာခြားနေပေသည်။ စဉ်းစားစရာတခုမှာ ပထမပုရိန်ခေတ်မှ မင်းကောလိယသည် မဟာထီးဘုရားကြီးကို ကောဇာ ၄၈၀(AD 1118)ခုနှစ်တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြောင်း သမိုင်းအစောင်စောင်တွင် တွေ့ရသည်။ ကောလိယမင်းကြီးသည် မဟာထီးဘုရားကြီးကို တည်းထားကိုးကွယ်စဉ်က မဟာထီးဘုရားကြီးကျောင်းကိုပါလှူဒါန်းခဲ့ပြီး ၎င်းမင်း၏မင်းဆရာအဆက်ဆက်တို့ သီတင်းသုံးလာကြရာမှ ကောလိယဆရာကျောင်း၊ ကောလိယဆရာဟူ၍ အစဉ်အလာခေါ်တွင်လာခြင်းပေလောဟု ယူဆနိုင်ဖွယ်ရှိပေသည်။

ဤကျောက်စာတွင် ရခိုင်ကိုနိုင်ငံဟူ၍ သုံးထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ရခိုင်ဘုရင်မင်းဆက်၏ အစဆုံးမင်းတစ်ပါးဖြစ်သော မာရယုမင်းအမည်ကိုလည်းတွေ့ရသည်။

ဆရာတော်နိရမ္ဗန်သည် အသဒိသဒါနအလှူကြီးကို ပေးလှူပြီး အလှူစာရင်းကို ကျောက်စာရေးထိုးထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

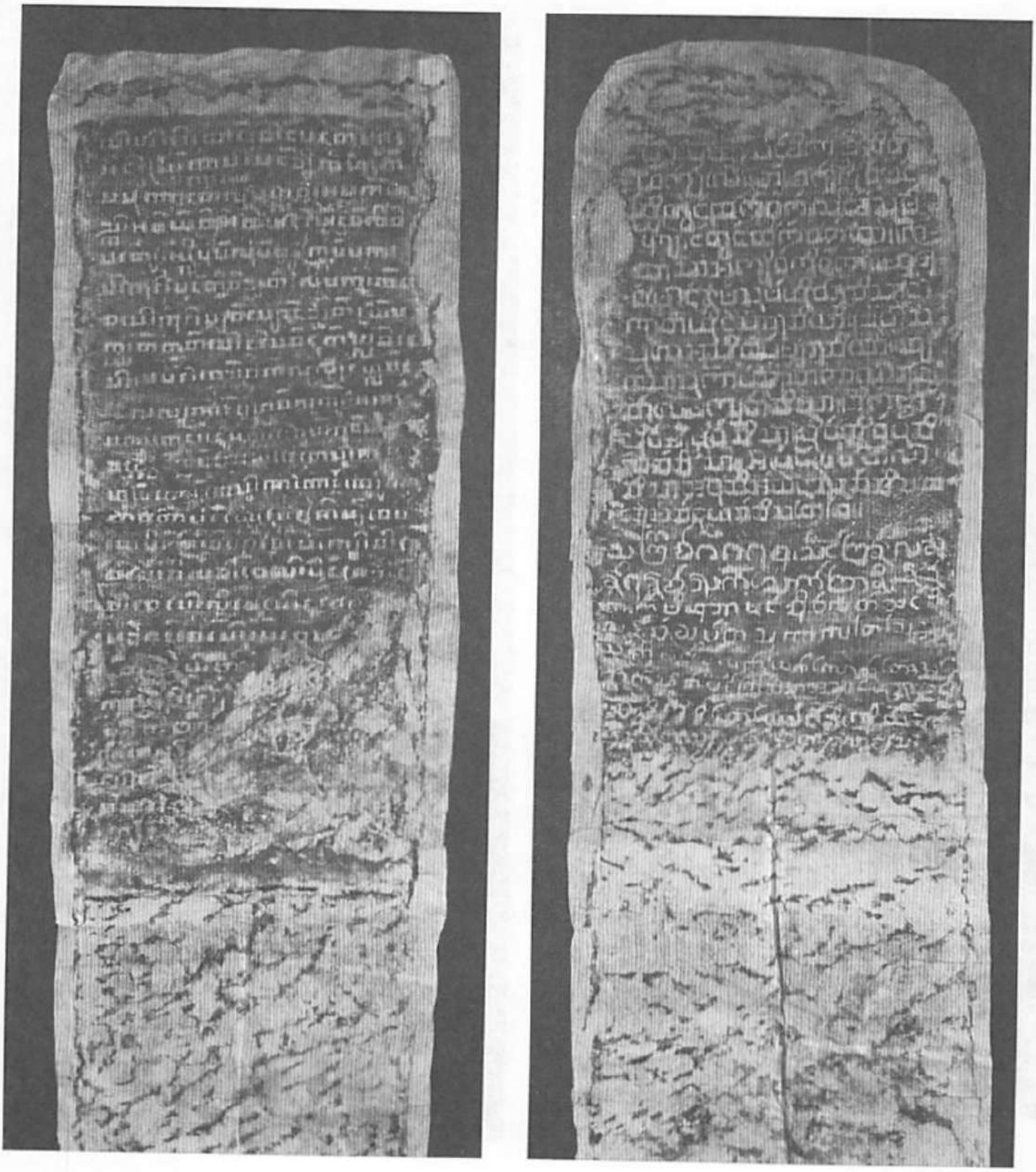

၁း၁၀၊ ကျောက်တော်ဘုရားကျောက်စာ(လေးမျက်နှာ)
သက္ကရာဇ် ၇၈၃ ခု၊ ၈၆၅ ခု၊ ၈၈၇ ခု(AD 1422/1504/1526)

၁း၁၀၊ ကျောက်တော်ဘုရားကျောက်စာ(လေးမျက်နှာ)
သက္ကရာဇ် ၇၈၃ ခု၊ ၈၆၅ ခု၊ ၈၈၇ ခု (AD 1422/1504/1526)

၁း၁၀။ ကျောက်တော်ဘုရားကျောက်စာ(လေးမျက်နှာ)

သက္ကရာဇ် ၇၈၃ ခု၊ ၈၆၅ ခု၊ ၈၈၇ ခု (AD 1422/1504/1526)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား (ရှေ့မျက်နှာ)</u>

၁။ သကြစ်၇၈၃ခုတပေါင်လပ္လေ

၂။ ည်သတင်ဘိတ်စနိနိမတ္တဲသုနှစ်ရက်

၃။ နာ၏လ္လူတ်တချက်တလင်လာကာ

၄။ ဝေသန္တရာနာ၏ပတ္တပုမ်နာ၏ည္သ

၅။ ကလျှင်က္လျှန်တက္လိုမ်ထောင်သင်ချိ

၆။ ထာအုံဟူပေတော်မူ၏ထိုဝ်သင်ချိ

၇။ တေသက္လျှန်အမေသေကာသုဘါတ်မုနိ

၈။ ဓါတ်မျာအယိပတ္တျာသမိသတင်ငဲ

၉။ ယ်နောက်ပါအေလေယောက်သောမဲ

၁၀။ တော်ငါတ်တအိမ်ထောင်အအမေသေ့်ငေ

၁၁။ ည္လှာကနက္ကာနရပင်ဂံလှုင်အထအင

၁၂။ ပါင်သော်ကာခြောက်ယောက်တောည်

၁၃။ သယ္ဘိုနှာကာနှာမသာအမိ

၁၄။ ပြောက်နှာလာဖြူဉာ်ကာသင်ခိနှာနှစ်

၁၅။ ယျဉ်ဉာ်ငါပ္လုထာသောသင်ချိကိုဝ်ပ္လု

၁၆။ ပါသသူကါငါနှင်အက္လျှိဝ်ထပ်မျှရ

၁၇။ စပါစိသတေ်၊ တောင်သဆုမြတ်ပတနာ

၁၈။ ရပါစိသတေ်၊ ဂေါတမသာသနာနှိုက်

၁၉။ အလှန်တေကြေယ်စီသတေ်၊ ဇမ္ဗူဒိပါ

၂၀။ က္လျှန်းထက်မေတ္တမေယ်ရင်၊ တြျာမ

၂၁။ ငိ်ဖွစ်လတ်သော်လေ၊ မျက်မှောက်တွ

၂၂။ ငိ်တင်ဘူမြင်ရသေဖွစ်စီသတေည်

၂၃။ ဓမိနာလိက္ခိတကမ္မေနမင်းများအသျှင်

၂၄။ စင်ခါကြိင်တေသေကျောက်တော်တွင်ငှ

၂၅။ တိတာတအိမ်ထောင်ဥတိနှာတအိမ်

၂၆။ ထောင်ကုတိုဝ်သေထေရသမန်ကိုဝ်

၂၇။ တေစီသေရှိလိုရှိတက်နှင်တေသရကာန်ရာ

၂၈။ တွင်ငှတေသေ၊ သာသနာကိုဝ်ဖျက်ကာ

၂၉။ အဝိစိကျစီသောကုတိုဝ်ဖျက်ရျှမင်စ

၃၀။ သေနှအဝကျနှကာတိကါကိုဝ်၏အတွင်

၃၁။ တေသေကုတိုဝ်အစည်သာဥတည်

၃၂။ သမက်ကာတိကာကိုဝ်တေသေ။

၀ါ

၃၃။ ၁၀၊ သော ပဏ္ဍိမဟာဓိရေအဌအသီမာ။ဝ။

<u>(လက်ဝဲဘက်မျက်နှာ)</u>

၁။ သကြစ်ဧ၆၅ခုတပေါင်လ္ဆ
၂။ နံ၁၄ရျက်ကြဿပတ္တိနိကျော
၃။ ငံလွတ်၏လွတ်သောခါကျောက်
၄။ တော်ဖုရာတွင်ဥဇိတ်ငဲအောင်ငဲတအိ
၅။ မ်ထောင်ကျေ့ယ်တယျေည်လယ်တင
၆။ ယျုည်လုပ်။ သင်ပုတ်လေတင်ငေ
၇။ သျှင်လေစာကျောက်တော်ဖုရာ
၈။ နိုက်ကျွောင်ဆီမိငို့တာသေတက်ာတ
၉။ ဆေယ်တဆေစီသုမ်ချပ်သုမ်းနှစ်
၁၀။ · ချပ်ဆီမိငိုတဆေဲစိထုန်ဖတ်
၁၁။ တဆေဲစီသျှင်စာကျောက်တော်ဖု
၁၂။ ရာသင်ခီတေပြုသောဘုရာမာင
၁၃။ သံဗုရိငဲသာမိငှယောက်ကျေ့ယ်တ
၁၄။ ယျေည်နှာတယျေည်လေတယျေည်လု
၁၅။ ပ်တင်ကာနှစ်ချပ်ဘုရာလေတင်သျှင်
၁၆။ လေစာငါထာသောသင်ခီ။ မင်စီရှာကျောင်
၁၇။ တွင်ထာသေကာသရပါတျာလင်မျာ
၁၈။ သာမိလေယောက်၊ ငကျွဲတယျေည်လ
၁၉။ ယ်တချပ်ကျုပီစီ၊ ဆီမိငိုလေ · · · ·
၂၀။ ချပ်ကျောင်တွင်နှစ်ချပ်ကာသာသ
၂၁။ · · · · · တွင်တင်ကာ
၂၂။ ၆ဝတချပ်ကျေ့ယ်နှစ်ယျေည်
၂၃။ လေတချပ်တသုကာကျုစီထာသော
၂၄။ သင်ခီတေ · · · · မြောက်သင်ခီတွင်
၂၅။ တက်ာ၁၁ · ကျွဲတယျေည်ငေ
၂၆။ လဲတသုံကာထာသောသင်ခီတေ
၂၇။ အလေဲသင်ခီနှစ်ကျောင်တွင်
၂၈။ တက်ာ၁၀၊ ကျွဲနှစ်ယျေည်
၂၉။ လေဲတသုကာကျုစီမတေ · သင်ခီ
၃၀။ ထာသေတဲ၊ ပိဝရှိကျောင်စေတီတ
၃၁။ ဖက်ပိုင်လေသတည်။

<u>(လက်ယာဘက်မျက်နှာ)</u>

၁။ နောက်မှထာသ့်သင်ခီကာမြီစိတ

၂။ ဖက်ျလေ · တမက်ျလေကိုဝ်မင်

၃။ ဆြာတွင်ထက်ဝယ်၊ သင်ခီသုမ်

၄။ ကျောင်တွင်ထက်ဝက်တေ၊ ဤ

၅။ ထာသာအကျိုဝ်ကိုဝ်ကာ၊ ဖုရ

၆။ ၚ်မောင်နှမသုမ်ဖို့ရစီသာငါ

၇။ ကာတဖိုသာရစီသာပြုပါသ

၈။ သူလေအညီထပ်မျှရစီသော၊ ဖျ

၉။ က်သာသူကာဖုရာတကာလာ၍ချ

၁၀။ တ်လေမကျွတ်စီသာဤကမ္ဘာ

၁၁။ သိုဝ်စီမြိုဝ်စီသာ၊ မိုဝ်ကြိုဝ်ပုဆိ

၁၂။ န်ပစ်စီသာအပေယ်လေပါလာ

၁၃။ စီသာအဝစီအထဲငရဲနှစ်စီသတေ၊

၁၄။ ငရဲသစ်ငှတ်ဖြစ်စီသတေ။ဝ။

၁၅။ သတ္တစ်စဂေ့ခုသင်ကြန်လဆ

၁၆။ န်ခုနှစ်ရက်သောကြာနိုနန်

၁၇။ တက်မိဖုရားမင်စိုဝ်လတ်သင်ခီ

၁၈။ လနှစ်ချပ်တသုကာကျတေသေ၊ အဝ

၁၉။ သူကြီမင်ဖြုလက်ထက်ကျောက်တော်အ

၂၀။ နာက်ဖက်မင်ကြီဆိရာအသျှင်ဘုရာမင်

၂၁။ စေတီကိုဝ်တေသောသင်ခီကိုဝ်ဖျက်

၂၂။ သသူကာအပယ်လေပါငရဲလာစီသော။

<u>အနောက်ဘက်မျက်နှာ</u>

၁။ သာသနာငါထောင်စောင်သနတ်မျာ

၂။ အိငါ၏တ္တာသ္တာသင်ချီကိုဖျက်

၃။ သသူကာနတ်လူမဖ္လစ်၊ အသက် . .

၄။ သ္တ်အဝိယ်စိ၊ အထက်ငရဲယ်နှစ်လီစီ

၅။ သတျေ့ခွေ့ပုံမ်လုံမ်မျှကြုံမ်မကေ

၆။ သာဘုရာမင်တိုဝ်ချွတ်လေယ်မကျွတ်ေ

၇။ စသောဘုရာသျှင်သျှောင်ချွတ်ရှယ်မ

၈။ ကျွတ်တတ်သောငရဲသစ်ငှတ်လ္ဖစ်စေ

၉။ သာသံသရစေညိစက်လူလျှင်ဖ္လစ်ေ

၁၀။ လလူကောင်မဖ္လစ်အကျိုဝ်အကန်

၁၁။ အကွဲအကုန်အနူအဝဲအရေဲစက်စက်စိုဝ်(ဝ်)

၁၂။ တနှပ်နှပ်ဖွစ်စေသောတပါကာ
၁၃။ ဖုမ်တောင်တောင်ကာတောင်ကာရှာ
၁၄။ ထဲဝက်ာမရသောမ္လေ္တိကြေိမျိုစေသ
၁၅။ တေမိုဝ်ကြိုဝ်ပစ်စေသောကျာ၊ စာ(င)
၁၆။ စသောဘီလူစာစေသောမိင်ကျောင်
၁၇။ စါစေသောလ္ဒွဲစေသောန္ဒူစေသြေ
၁၈။ သုံခဲအန်စေသော အပ္လစ်သျှစ်ပါ
၁၉။ . . . . . တန်ဆဲပါနှစ်ဆဲ . . .
၂၀။ . . . . . က်မှောဂ်ပါ . . . .
၂၁။ . . . . . လာကဗာ . . . . .
၂၂။ . . . . . ဂြေစေသော . . . .
၂၃။ . . . . . သော . . . . . .
၂၄။ . . . . . မအ . . . . . .
၂၅။ . . . . . တျေ . . . . . .
(စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိခဲ့သည်ကိုမသိ၊ ပျက်ပြေသွားပြီ)

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>
(ရှေ့မျက်နှာ)
၁။ သက္ကရာဇ် ၇၈၃ ခု တပေါင်းလပြ
၂။ ည့် သီတင်းအဖိတ် စနေနေ့ မေဗ္ဗေယျသုတ်နှစ်ရက်
၃။ နှာ၏ လ္လုတ်တစ်ရက် တနလာ်ကား
၄။ ဝေဿန္တရာနှာ၏ ပဋ္ဌာပိဋ္ဌာနှာ၏ မနေ့
၅။ ကလျှင် ကျွန်တစ်အိမ်ထောင်သင်ချို
၆။ တည်သည့်ကျွန်အမည်သည်ကားသုဘာတ်မုနိ
၈။ ခါတ်မယားအယိပတ္တျာသမီးသတင်င
၉။ ယ်နှောက်ပါဉှ်လေးယောက်သောမဲ
၁၀။ တော်ငါတ်တစ်အိမ်ထောင် ၏အမည်သည်ေ
၁၁။ သာ်ကား ကနဂ္ဂာနရပင်ဂ်လုင်အထအေ
၁၂။ ပါင်းသော်ကား ခြောက်ယောက်တည်း
၁၃။ သင်ချို့နွားကား နွားမသားအမိ(နွား)
၁၄။ ပြောက် နွားလားဖြူ ဉှ်ကားသင်ချို့နွားနှစ်
၁၅။ သျှည်း ဉှ်ငါပြုထားသောသင်ချို့ကို ပြု
၁၆။ ပါသသူကား ငါနှင့်အကျိုးထပ်မျှရ
၁၇။ ကြပါစေသတည်း၊ တောင်းသည့်ဆုမြတ်ပဋ္ဌာနှာ
၁၈။ ရပါစေသတည်း၊ ဂေါမ္ဗသာသနာ၌
၁၉။ အလွန်တည်ကြည်စေသတည်း၊ ဓမ္မုဒီပါ

၂၀။ ကျွန်းထက် မေတ္တေယျမည်ရှင်တရားမ
၂၁။ င်းဖြစ်လတ်သော်လည်း၊ မျက်မှောက်တွ
၂၂။ င်တင်ဖူးမြင်ရသည်ဖြစ်စေသတည်း။
၂၃။ ဓမ်နာလိက္ခိတကမ္မေန မင်းများအရှင်
၂၄။ စကြာကြီးလည်းတည်သည် ကျောက်တော်တွင်လည်း
၂၅။ တိတာတစ်အိမ်ထောင် ဥထိန္နာတစ်အိမ်
၂၆။ ထောင် ကုတိုးသည်ထေရသမန်ကို
၂၇။ တည်စေသည် ရွှေလေ့ရွှေတက်နှင့် တည်သည် ရေကန်ရာ
၂၈။ တွင်လည်းတည်သည်၊ သာသနာကိုဖျက်ကား
၂၉။ အဝီစိကျစေသော ကုတိုးဖျက်၍ မင်းစ
၃၀။ သည်နှင့် အဝကျုနှင့် ကတိကာကို၏အတွင်း
၃၁။ တည်သည့်ကုတိုး အစဉ်သာဥတည်
၃၂။ သမက်ကတိကာကို တည်သည်။
၃၃။ ။ဝ။ သောပဏ္ဍိမဟာဓိရော အဌအသီမာ။ ဝ ။

<u>(လက်ဝဲဘက်မျက်နှာ)</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၆၅ ခု တပေါင်းလွှ
၂။ န်း ၁၄ ရက် ကြာသပဒေးနေ့ ကျော
၃။ င်းလွှတ်၏ လွှတ်သောခါ ကျောက်
၄။ တော်ဘုရားတွင် ဥဇိတ်ငယ်အောင်ငယ်တစ်အိ
၅။ မ်ထောင် ကျွဲတစ်သျှည်း လယ်တစ်
၆။ သျှည်းလုပ်၊ သင်းပုတ်လည်းတင် ငါ့
၇။ ရှင်လည်းစား၊ ကျောက်တော်ဘုရား
၈။ ဦ ကျောင်းဆီမီးညှိထားသည့်ဒင်္ဂါးတစ်
၉။ ဆယ် တစ်ဆယ်စီ သုံးချပ်သုံးနှစ်
၁၀။ ・ ချပ် ဆီးမီးညှိ တစ်ဆယ်စီထုံးဖတ်(ထုံးသကိန်းကပ်)
၁၁။ တစ်ဆယ်စီငါ့ရှင်စား ကျောက်တော်ဘု
၁၂။ ရားသချိုတည်ပြုသောဘုရားမှာ င
၁၃။ သံဗုရိငယ်သားမိလေးယောက် ကျွဲတစ်
၁၄။ သျှည်း နွားတစ်သျှည်း လယ်တစ်သျှည်းလု
၁၅။ ပ် ဒင်္ဂါးနှစ်ချပ် ဘုရားလည်းတင်ငါ့ရှင်
၁၆။ လည်းစား ငါထားသောသချို၊ မင်းစေရွာကျောင်း
၁၇။ တွင်ထားသည်ကား သရပါတစ်လင်မယား
၁၈။ သားမိလေးယောက်၊ ငါ့ကျွဲတစ်သျှည်း လ
၁၉။ ယ်တစ်ချပ်ကျပေးစေ၊ ဆီမီးညှိလေ . . . .
၂၀။ ချပ်ကျောင်းတွင် နှစ်ချပ်ကာသာသ

၂၁။ . . . . တွင်ဒင်္ဂါး
၂၂။ ၆၀ တစ်ချပ် ကျွဲနှစ်သျှည်း
၂၃။ လယ်တစ်ချပ်တသုကာကျစီထားသော
၂၄။ သင်ချိုတည်း . . . . မြောက်သင်္ချိုတွင်
၂၅။ ဒင်္ဂါး ၁၁ . ကျွဲတစ်သျှည်း
၂၆။ လယ်တစ်သုကာထားသော သင်္ချိုတည်း။
၂၇။ အလယ်သင်္ချိုနှစ်ကျောင်းတွင်
၂၈။ ဒင်္ဂါး ၁၀၊ ကျွဲနှစ်သျှည်း
၂၉။ လယ်တစ်သုကာကျစီမတည် . သင်ချို
၃၀။ ထားသတည်း၊ ပိဝရွှေကျောင်းစေတီ တစ်
၃၁။ ဖက်ပိုင်လေသတည်း။

<u>(လက်ယာဘက်မျက်နှာ)</u>

၁။ နောက်မှထားသည့်သင်္ချိုကား မြေစိတစ်
၂။ ဖက် ဤလယ် . တမ ဤလယ်ကိုမင်း
၃။ ဆရာတွင်ထက်ဝက်၊ သင်္ချိုသုံး
၄။ ကျောင်းတွင်ထက်ဝက်တည်း၊ ဤ
၅။ ထားသောအကျိုးကိုကား၊ ဘုရ
၆။ င်မောင်နှမသုံးဖို့ရစေသား ငါ
၇။ ကားတဖို့သာရစေသား ပြုပါသ
၈။ သူလည်း အညီထပ်မျှရစေသော၊ ဖျ
၉။ က်သောသူကား ဘုရားတကာလာ၍ချ
၁၀။ တ်လည်းမကျွတ်စေသား ဤကမ္ဘာ
၁၁။ သိုစေမျိုစေသား၊ မိုးကြိုးပုဆိ
၁၂။ န်ပစ်စေသား အပါယ်လေးပါးလား
၁၃။ စေသား အဝီစိအထဲငရဲနှစ်စေသတည်း။
၁၄။ ငရဲသစ်ငုတ်ဖြစ်စေသတည်း။ ၀ ။
၁၅။ သက္ကရာဇ် ၈၈၇ ခု သကြိန်လဆ
၁၆။ န်း ၇ ရက် သောကြာနေ့ နန်း
၁၇။ တက်မိဖုရားမင်းစိုးလတ် သင်္ချို
၁၈။ လယ်နှစ်ချပ်တစ်သုကာကျတည်သည်၊ အဝ
၁၉။ သူကြီးမင်းဖြူလက်ထက် ကျောက်တော်အစေ
၂၀။ နောက်ဘက် မင်းကြီးဆရာအရှင်ဘုရားမင်း
၂၁။ စေတီကိုတည်သောသင်္ချိုကို ဖျက်
၂၂။ သောသူကား အပါယ်လေးပါးငရဲလားစေသော။

<u>(အနောက်ဘက်)</u>

၁။ သာသနာငါးထောင်စောင့်သည့်နတ်များ
၂။ ဤငါ၏ထားခဲ့သောသင်္ချိုက်ဖျက်
၃။ သောသူကားနတ်လူမဖြစ်၊ အသက် . .
၄။ သော်ကား အဝီစိ၊ အထက်ငရဲနှစ်လေစေ
၅။ သကျေမြေပုံလုံးမျှကျုံးမကေ
၆။ သာ ဘုရားမင်းတို့ချွတ်လည်း မကျွတ်ေ
၇။ စသော ဘုရားရှင်သျှောင်ချွတ်၍မ
၈။ ကျွတ်တတ်သော ငရဲသစ်ငုတ်ဖြစ်စေ
၉။ သာသံသရာစည်းစက် လူလျှင်ဖြစ်
၁၀။ လည်း လူကောင်းမဖြစ် အကျိုးအကန်း
၁၁။ အကွအကုန်းအနူအဝဲအရည်စက်စက်စို
၁၂။ တနှပ်နှပ်ဖြစ်စေသော တစ်ပါးကား
၁၃။ ဖုန်းတောင်းတောင်းကာတောင်းကာ ရှာ
၁၄။ ထဲဝင်ကာမရသော မြေကြီးမျိုစေသ
၁၅။ တည်း မိုးကြိုးပစ်စေသော ကျားစားေ
၁၆။ စသော ဘီလူးစားစေသော မိကျောင်း
၁၇။ စားစေသော လွှဲစေသောနူစေသောေ
၁၈။ သွေးခဲအန်စေသော အပြစ်ရှစ်ပါး
၁၉။ . . . . ဒါဏ်ဆယ်ပါး နှစ်ဆယ် . . .
၂၀။ . . . . က်မှောက်ပါ . . . .
၂၁။ . . . . လာကမ္ဘာ . . . .
၂၂။ . . . . ငြေစေသော . . . .
၂၃။ . . . . သော . . . . . .
၂၄။ . . . . မအ . . . . . .
၂၅။ . . . . တျော . . . . . .

<u>စာကြောင်းရေမည်မျှရှိသည်ကိုမသိပျက်ပြေသွားပြီး</u>

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ</u>
၁။ သကြစ် = သက္ကစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ လပ္ပြေည် = လပြည့်
၃။ သတင်ဘိတ် = သီတင်းဘိတ် = သီတင်းအဖိတ်
၄။ စနိ = စနေ
၅။ နိ = နေ့
၆။ မတ္တဲသု = မတွေ့ယျသုတ်

၇။ ချက် = ရက်
၈။ တလင်လာ = တနင်္လာ
၉။ ဝေသန္တရာ = ဝေဿန္တရာ
၁၀။ ပတ္တပုမ် = ပတ္တဝိဇ္ဇာ = သပိတ်၌လောင်းအပ်သောဆွမ်း၊ ဆွမ်းကျွေးအနုမောဒနာတရား
၁၁။ ညှု = ညက = မနေ့က
၁၂။ ဂ္လုန် = ဂ္လုန် = ကျွန်
၁၃။ ဂ္လိမ်ထောင် = အိမ်ထောင်
၁၄။ အမေ = အမည်
၁၅။ သေကာ = သည်ကား
၁၆။ အေ = ဒီ = ဤ
၁၇။ သယ့် = သည်
၁၈။ သ္လော် = သော်ကား
၁၉။ တေည် = တည်း
၂၀။ သင်ဃီ္ဃ = သင်ခီ = သင်ချီ = သင်္ချီ
၂၁။ ယေျည် = ယျည် = သျှည်း (တသျှည်း = ဝါးအပြန် ၈၀၀ = ၆.၄ ဧက)
၂၂။ ပ္လု = ပြု
၂၃။ အဂ္လျိုဝ် = အကျိုး
၂၄။ သတေ္ဂျ = သတေ္ဂျ = သတည်း
၂၅။ ပတနှာ = ပတ္တနှာ = ဆုတောင်းသည်
၂၆။ နိုက် = ၌
၂၇။ တေကြေယ်စီ = တည်ကြည်စေ
၂၈။ မေတ္တမေယ်ရင် = မေတ္တေယျမည်ရှင်
၂၉။ မေယ် = မည်
၃၀။ တြျာမင် = တရားမင်း
၃၁။ ဖ္လစ် = ဖြစ်
၃၂။ ဘူမြင် = ဖူးမြင်
၃၃။ စင်ခါကြီး = စခ်ါကြီး = စကြာ = လမ်းမကြီး
၃၄။ ၄တေသေ = လည်းတည်သည်
၃၅။ ကုတိုဝ်သေ = ကုတိုးသည်
၃၆။ ္လိ = ရွှေ
၃၇။ လှိ = လေ့
၃၈။ ရကာန် = ရေကာန်
၃၉။ ရာ = မြေနေရာ
၄၀။ အဝိစိ = အဝစိ = အဝိယ်စိ = အဝီစိ
၄၁။ အစည် = အစဉ် (ဘိုးဘေးစဉ်ဆက် ထမ်းဆောင်သည်)

၄၂။ ကြာသပတ္တိ = ကြာသပဒေး
၄၃။ လွှတ် = လှူသည်
၄၄။ သင်ပုတ်လေတင် = သင်ပုတ်လည်းတင် = ဆွမ်းလည်းတင်
၄၅။ ကျွေယ် = ကွေ့ = ကွဲ
၄၆။ ကျွောင် = ကျောင်း
၄၇။ ငို = ညို = ထွန်းညိုသည်
၄၈။ တကာ် = ဒဂါး
၄၉။ တဆေယ် = တဆေ = တဆဲ = တဆော့ = တစ်ဆယ်
၅၀။ သုမ် = သုံး
၅၁။ ချပ် = ကျပ်တစ်ရာနှင့်တန်ဘိုးတူညီသည့်ပမာဏ
၅၂။ ထုန်ဖတ် = ထုံးသုတ်သည် = ထုံးသင်္ကန်းကပ်လှူသည်။
၅၃။ မာ = မှာ
၅၄။ တသုကာ = တသကာ = တမတ် = လယ်တစ်သျှည်း၏လေးပုံတစ်ပုံ
၅၅။ အလေဲ = အလယ်
၅၆။ လေဲ = လေ = လယ်
၅၇။ တျာ = တစ်
၅၈။ ဝိစိ = ဝိးစိ = ပေးစေ
၅၉။ အီ၊ ကျ် = ဤ
၆၀။ ဆြာ = ဆီရာ = ဆရာ
၆၁။ ဖုရင် = ဘုရင်
၆၂။ ဖုရာ = ဘုရား
၆၃။ ကမ္ဘာသိုဝ်စီမြဲုဝ်စီ = ကမ္ဘာသိုစေ၊ မြဲစေ
၆၄။ အပေယ် = အပါယ်
၆၅။ ငရဲသစ်ငုတ် = အပင်ရင်းမှ ဖြတ်တောက်ခံရပြီး သစ်ကိုင်းသစ်ခက်ပြန်ထွက်လိုက် ပြန်လည်ခုတ်ထွင်ခံရလိုက်နှင့် ရှင်သန်ကြီးထွားလာခြင်းလည်းမရှိ သေဆုံးသွားခြင်းလည်းမရှိသော သစ်ငုတ်တိုအတိုင်း ငရဲခံရစေ
၆၆။ သင်ကြန်လ = တန်ခူးလ
၆၇။ ထ္တာသ္ဘာ = ထားခဲ့သော
၆၈။ သ္တာ = သည်ကား
၆၉။ ငရဲယ်နှစ်လီစီ = ငရဲနှစ်လေစေ
၇၀။ သတျေ = သတ္တ = စွမ်းနိုင်သည်
၇၁။ သတျေမ္လေပုမ်လုမ်မျှကြံုမ်မကသောဘုရာမင် = ကမ္ဘာမြေအပြင်လုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်သည့် စွမ်းရည်သတ္တိထက်သာလွန်သောဘုရားမင်း
၇၂။ ဘုရားရှင်သျှောင်ချွတ်ရှယ် = ဘုရားရှင်သော်မှချွတ်သော်လည်း
၇၃။ ရှယ် = ၍
၇၄။ သံသရစေည်စက် = သံသရာစက်ရဟတ်

၇၅။ အရေဲ = အရည်
၇၆။ ဖုမ်တောင်တောင်ကာတောင်ကာရွာထဲဝင်ကာမရသော = ဖုန်းတောင်းယါစကာလုပ်ပြီး ရွာထဲသို့ဝင်၍ တောင်းစား သော်လည်း မရပါစေသား
၇၇။ မြွှေ = မြေ
၇၈။ ကြေဲ = ကြီး
၇၉။ မိုဝ်ကြိုဝ် = မိုးကြိုး
၈၀။ မိင်ကျောင် = မီးကျောင်း
၈၁။ သေ့ခဲ = သွေးခဲ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ဤကျောက်စာကို ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကျောက်တော်မြို့၊ ပိုက်သည်ရပ်တွင် အိမ်တိုင်တွင်းတူးရာမှ စတင် တွေ့ရှိသည်။ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ မူလနေရာတွင် ကျောက်စာရုံဆောက်လုပ်ပြီး သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကျောက်တော် ရွှေကျောင်းဆရာတော်မှ မိမိကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ယူဆောင်သွားသည်။ ယခု မဟာမုနိပြတိုက်တွင် ခင်းကျင်းပြသထားသည်။

ကျောက်စာတွင် သက္ကရာဇ် ၇၈၃-ခု တပေါင်းလပြည့်နေ့(AD 1422)တွင် တစ်ကြိမ်၊ သက္ကရာဇ် ၈၆၅-ခု၊ တပေါင်း လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့(AD 1504)တွင် တစ်ကြိမ်၊ သက္ကရာဇ် ၈၈၇-ခု သကြိန်လဆန်း ၇-ရက်နေ့(AD 1526)တွင်တစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ် အလှူမှတ်တမ်းရေးထိုးထားကြောင်းတွေ့ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၇၈၃-ခုနှစ်သည် လောင်းကြက်ခေတ်နောက်ဆုံးမင်း မင်းစောမွန်လက်ထက်ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၆၅-ခုနှစ်သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် (၈)ဆက်မြောက်မင်း မင်းရာဇာ (၈၆၃-၈၇၅)(AD 1501-1513)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၈၇-ခုနှစ်သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် (၁၂)ဆက် မြောက်မင်း မင်းခေါင်ရာဇာ(၈၈၃-၈၉၄)(AD 1521-1532)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ဤတတိယအကြိမ် အလှူပြုသူ၏အမည်ကို မိဖုရားမင်းစိုးဟူ၍တွေ့ရသည်။

ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် မင်းမိဖုရားတို့သည် ကျောက်တော်ဘုရား၊ မင်းစီရွာကျောင်း၊ မြောက်သံချိုကျောင်း၊ ပိဝရွှေကျောင်းစေတီတို့တွင်၊ ဘုရားကျွန်(သံချို)၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ခေါ်(လမ်း)၊ ကုတိုး၊ ရွှေလှေ၊ ရွှေတက်၊ ကျောင်း၊ ဆီမီး၊ ဒဂိုးများကို လှူဒါန်းခဲ့သည်။ အလှူကို ကူညီချီးမြှင့်သူများအား မိမိနှင့်ထပ်တူထပ်မျှ အကျိုးရစေရန် ဆုတောင်းထားသည်။ အလှူကို ဖျက်ဆီးသူများအား ကျိန်စာအမျိုးမျိုးကျိန်ဆိုထားသည်။ အလှူ၏အကျိုးကျေးဇူး

ကြောင့် ဂေါမ္ဗသာသနာ၌ အလွန်တည်ကြည်သော သူတော်ကောင်းဖြစ်ရပါလို၏။ မေတ္တေယျဘုရား ပွင့်သောအခါတွင်လည်း မျက်ဝါးထင်ထင် ဖူးမြင်ရပါလို၏ဟူ၍ ဆုတောင်းထားသည်။

ဤကျောက်စာပါ ကျောက်တော်ဘုရားဆိုသည်မှာ သေလာဂီရိမောရပ္ပတတောင်မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကျောက်ရိုးတော်ဓာတ်ကိန်းဝပ်ရာ ကျောက်တော်စေတီကိုဆိုလိုဟန်တူပေသည်။ ရှေးပဝေသဏီကပင် မြတ်စွာဘုရား ရှင်၏ ဗျာဒိတ်တော်အရတည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ကျောက်တော်စေတီတွင် နောက်လိုက်နောက်သား မင်းဆွေမင်းမျိုး တို့က စဉ်ဆက်မပြတ် အလှူဒါနပြုခဲ့ကြောင်းကို ကမ္ဗည်းကျောက်စာ ရေးထိုးထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ကျောက်စာတွင် မြောက်ဘက်မျက်နှာ စာကြောင်းရေ (၁၈)မှ (၂၃)ထိတွင် "အဝသူကြီးမင်းဖြူလက်ထက် ကျောက်တော်အနောက်ဘက်မင်းကြီး ဆရာအရှင်ဘုရားမင်းစေတီ"ဟူ၍ပါရှိ၏။ ကျောက်တော်မြို့၏ အနောက်ဘက် တွင်လည်း အဝသူကြီးမင်းဖြူလက်ထက်တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော စေတီတော်တစ်ဆူရှိသေးကြောင်း သိရှိရပေ သည်။

ကျောက်စာအရှေ့မျက်နှာ ကြောင်းရေ (၂) (၃) (၄)တို့တွင် မေတ္တေယျသုတ် (ရှင်မာလေးသုတ် (ခေါ်) မာလာပြန်) ဝေဿန္တရာ၊ ပဋ္ဌာပိဋကတရားတော်များနာကြားသည်ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ စာဖတ်ခြင်း၊ စာဟောခြင်း၊ စာနာခြင်း၊ ဓလေ့ထုံးစဉ်များမှာ ထိုခေတ်ထိုအချိန်ကပင် ရှိခဲ့ပေသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေး ထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ကျောက်တုံးတစ်တုံးတည်းတွင် နှစ်ကာလများစွာ(ခေတ်ကာလ)ကွာခြားလျက် ဆက်စပ်ရေး ထိုးထားသော စပ်ထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။ လေးမြို့ခေတ်မှစတင်ကာ မြောက်ဦးခေတ်တွင်လည်း နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ဆက်ကာရေးထိုးခဲ့သောကြောင့် ဤကျောက်စာမှာ မြောက်ဦးခေတ်နှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။ သို့သော် အခန်း (၂) ဖြစ်သော မြောက်ဦးခေတ်တွင် ဤကျောက်စာကို ခွဲခြမ်းကာ ထပ်မံဖော်ပြတော့မည် မဟုတ်ပါ။

အခန်း(၂)

မြောက်ဦးခေတ်

၂:၁။ လေးမျက်နှာပုထိုးတော် ဌာပနာအံဖုံးကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခု (AD 1430)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သကရစ်၇၉၂ . . . .
၂။ ကြာနှယ် . လ . . . .
၃။ . . . . . . ကခု . . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၇၉၂ . . . .
၂။ ကြာနှယ် . လ . . . .
၃။ . . . . . . ကခု . . . .

<u>ကျောက်စာပါဝေါဟာရ</u>

သကရစ် = သက္ကရာဇ်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

လေးမျက်နှာပုထိုးတော်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ပင်ရှိသည်။ ဌာပနာအံဖုံး ကျောက်ပြားပေါ်တွင် ရေးထိုးထားသည်။ ကျောက်ချပ်ကျိုးပဲ့ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်၍ ကျောက်စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိမည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

သမိုင်းအဆိုအရ လေးမျက်နှာပုထိုးတော်ကြီးသည်၊ မြောက်ဦးမြို့တည် ဘုရားတစ်ဆူဖြစ်သည်။ ဘုရားငါးရပ်နတ်ရှစ်ရပ်ဖြင့် ဘုရင်မင်းစောမွန်သည် မြောက်ဦးမြို့ကို ပန္နက်ချတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ကျောက်စာပါ သက္ကရာဇ်မှာလည်း မြောက်ဦးမြို့တည် သက္ကရာဇ်နှင့် ကိုက်ညီနေသည်။ မြောက်ဦး ထီးတည်နန်းတည် ဘုရင်မင်းစောမွန်လက်ထက်(၇၉၂-၇၉၅)(**AD 1430-1433**)တွင် ရေးထိုးခဲ့ကြောင်းထင်ရှားသည်။

၂း၂။ ပန်းကုံးသိမ်ဘုရားပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၀၇ ခု (AD 1445)

၂း၂။ ပန်းကုံးသိမ်ဘုရားပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၀၇ ခု (AD 1445)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ၊·၊ သကြစ်၈ရ၇ခုဆြာမင်းသေစံထုသေဖုရာတေသ့်

၂။ · · သလက်မာဝေမင်းမင်းရှင်လေ · · · ရစေသောဝ်

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ၊·၊ သက္ကရာဇ် ၈၀၇ ခု ခုဆရာမင်းသေစံထုသည် ဘုရားတည်သည်

၂။ · · သလက်မာဝေမင်းမင်းရှင်လည်း · · · ရစေသောဝ်

<u>ကျောက်စာပါမူရင်းအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ဝေါရာထနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ ၈ရ၇ = ၈(ရကောက်)၇ = ၈၀၇

၃။ ဆြာ = ဆရာ

၄။ သေ = သည်

၅။ တေ = တည်

၆။ သ့် = သည်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ပန်းကုံးသိမ်ဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုမူလနေရာတွင်ရှိသည်။ မြောက်ဦးခေတ်တွင် ဘုရင်ထံ၌ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ပန်းများသီကုံးပို့ဆက်ရသော ပန်းတော်ဆက်၏ ကောင်းမှုတော်ဘုရားဖြစ်သည်။ သူ၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ဘုရင်မင်းမြတ်အား အမျှပေးဝေထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ကျောက်စာပါသက္ကရာဇ်ကို ဂဏန်းနှင့်စာ ရောနှောရေးထားသည်။ ကျောက်စာပါ သက္ကရာဇ်အရဆိုလျှင် ပထမမြောက်ဦးခေတ် ဒုတိယမြောက်မင်း မင်းခရီ(နရနုအလီခင်)(၇၉၅-၈၂၁)(**AD 1433-1459**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂၃။ မဟာသီလဝံသကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၈၁၃-၈၁၈(AD 1451-1456)

၂၃။ မဟာသီလဝံသကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၈၁၃-၈၁၈ ခု (AD 1451-1456)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

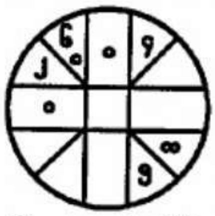

၁။ အစဂ္ဂ်ာဘာဝက်တိုင်အောင် . . . . .
၂။ သာမဟာသီလဝသံကောင်မှု . . . .
၃။ သေကာ၈၁၃ခုတွင်တဲ့သတ့်
၄။ ခြောက်စာတိသိမ်တဲ့သတ့်
၅။ ခုနှစ်လုမ်သုမ်ပတ်ခာတိ . . . .
၆။ သုဒိန္ဓိကာလေရက်နက်သက် . . .
၇။ ဗုတဟုနေတွင်သခ်ါနှစ်ဆဲ . . .
၈။ သက္ကြစ်၈၁၈ခုနယုန်လဆန်လေ
၉။ · သစ်တပင်သစ်ခက်တ . . .
၁၀။ ရဲအပဲန္တိက်ခံလေစေ .
၁၁။ ရဲအပဲန္တိက်ခံလေစေ......
၁၂။ . . . . ၈ . . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

။ အထက်ကားဘဝဂ်တိုင်အောင် . . . . .
။ သာ မဟာသီလဝံသကောင်းမှု . . . .
။ သည်ကား ၈၁၃-ခုတွင် တည်သတည်း
။ ခြောက်စာတိ သိမ်တည်သတည်း
။ ခုနှစ်လုံးသုံးပတ်ခါတိ . . . .
။ သုဒ္ဓဒိန်ကား လေးရက် နတ်သက် . . .
။ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် သံဃာနှစ်ဆယ် . . . .
။ သက္ကရာဇ် ၈၁၈ ခု နံယုန်လဆန်းလေး
။ · သစ်တစ်ပင် သစ်ခက်တ . . .
၀။ ခုကိုချိုးသောသူကား င
၁။ ရဲအပါယ်၌ ခံလေစေ .
၂။ . . . . ၈ . . . .

ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ အကျွော = အထက်ကား
၂။ ဘဝက် = ဘဝင်
၃။ မဟာသီလဝသ် = မဟာသီလဝံသ
၄။ သေကာ = သည်ကား
၅။ တဲ့ = တည်း
၆။ သတဲ့ = သတည်း
၇။ ဗုတဟုနေ့ = ဗုဒ္ဓဟူးနေ့
၈။ သခ်ါ = သံဃာ
၉။ ဆဲ = ဆယ်
၁၀။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်
၁၁။ နည်နှ်လ = နံယုန်လ
၁၂။ ချိဝ် = ချီး
၁၃။ ဖ = သော
၁၄။ ငရဲအပဲန္တိက် = ငရဲအပါယ်၌

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

ရခိုင်ပြည်နယ် သံတွဲမြို့နယ် မအီချောင်းဖျား အရှေ့ဘက်တောင်တန်း ကျောင်းဝဲဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ မဟာသီလဝံသမထေရ်သည် သိမ်တော်ခြောက်ကြိမ် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကြောင်း ရဟန်းတော်များအား ဆွမ်းကျွေးကြောင်း အလှူကိုဖျက်ဆီးသောသူများအား ကျိန်စာတိုက်ထားကြောင်းတွေ့ရသည်။

ဤကျောက်စာတွင် သက္ကရာဇ် ၈၁၃**(AD 1451)** ဟူ၍လည်းကောင်း သက္ကရာဇ် ၈၁၈-**(AD 1456)**ဟူ၍လည်းကောင်း တွေ့ရ သည်။ ဤသက္ကရာဇ်နှစ်ခုလုံးမှာ ပထမမြောက်ဦးခေတ် မင်းခရီ(နရနုအလီခင် ၇၉၅-၈၂၁)**(AD 1433-1459)**လက်ထက်တွင် ကျရောက်သည်။

ကျောက်စာထိပ်ပိုင်းတွင် ဓာတာတော်တစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာတွင်လည်း ဗေဒင်နှင့်ပတ်သတ်သော ဝေါဟာရများကို တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော မဟာသီလဝံသမှာ အင်းဝမှ ကဗျာစာဆိုမဟုတ်ဘဲ ရခိုင်မှ မဟာသီလဝံသသာဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂း၄။ ဆင်ဖြူရှင်မင်း ဘစောဖြူ၏ဘုရားပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၃၀ ခု (AD 1468)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သကြစ်၈၃၀/သန် . . . . //ထန်သောအနရိ . . . . တောမာအတွင်လေတဘက်လျှုတောမူ
၂။ . . . . . . ဆင်ဖြူသျှင်မင်းအ . . . ဖျက်သော်သေစေကောစေ . . .
၃။ တောင်လည်လောင်ကြက်အဖျာထိ . . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၃၀/သန် . . . . //ထန်သောအနရိ . . . . တောမာအတွင်လယ်တစ်ဘက်လှူတော်မူ
၂။ . . . . . . ဆင်ဖြူသျှင်မင်းအ . . . ဖျက်သော်သေစေကောစေ . . .
၃။ တောင်လည်းလောင်းကြက်အဖျားထိ . . . .

<u>ကျောက်စာပါဝေါဟာရများ</u>

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ လေ = လယ်
၃။ တဘက် = တစ်သျှည်း၏နှစ်ပုံတစ်ပုံ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ နန်းကျားကျေးရွာ နန်းကျားဘုရားသိမ်တော်အတွင်း စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည် အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၃၀ (**AD 1468**)သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် တတိယမြောက်မင်း ဘစောဖြူ (ကာလမာသျှား)(၈၂၀-၈၄၄)(**AD 1458-1482**) လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာတွင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ဘစောဖြူမင်းကို ခေါ်တွင်ဟန်တူသည်။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂၅။ မင်းသားကျွန်းမှ ဆင်းတုငယ်တစ်ဆူ၏စာ
သက္ကရာဇ် ၈၄၁ ခု (AD 1479)

<u>ကမ္ပည်းစာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ၈၄၁။ခုတပေါဝ်လတွင်စဏ္ဍာကောင်မှု

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ၈၄၁ ။ ခု တပေါင်းလတွင် စန္ဒကောင်းမှု

<u>ကမ္ပည်းစာပါ အရေးအသားနှင့် ပါဠိ</u>

စဏ္ဍာ = စန္ဒ

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့်ပါတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့ မင်းသားကျွန်းဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ အရှင်စန္ဒမထေရ်ကောင်းမှု ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၄၁-ခုနှစ်သည် ပထမမြောက်ဦး ခေတ် တတိယမြောက်မင်း ဘစောဖြူ(ကလမသျှား)(၈၂၀-၈၄၃)(**AD 1458-1481**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကမ္ပည်းစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂၆။ ဂကာန်းချပ်တောင်ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၄၄ ခု (AD 1482)

၂၆။ ဂဏာန်းချပ်တောင်ဘုရားကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၈၄၄ ခု (AD 1482)

ကျောက်စာပါမူရင်းအရေးအသား (မျက်နှာဘက်)

၁။ သကြစ် ၈၄၄ ·
၂။ တန်ဆောင်မူ · · · · ·
၃။ ကွှာမိပ္ပိုတိဖြစ် · · · ·
၄။ မင်တိုဝ်သ့်ပုဇ္ဇော်ဓို(က်) ·
၅။ သာသီလတေဇာတိုဝ်ဖြင့် ·
၆။ တာက်ပစသော · ဝသေကျောင်ကြို ·
၇။ တံခွန်သဖွဲဖြစ်ဓသော၊ သီရိသဋ္ဌ
၈။ ညှသအမေတောဟိသောဘုန်ကြိသ့်လ ·
၉။ ဆေကန်ဦဖုရာတည်တောပြု၏ဖုရာန္ဓိ
၁၀။ စ်စာသောဝတိုကာသဃီကကာတင်က်ာ
၁၁။ နှစ်ရတာဆဲတာဆဲကာပန်တင်ကြိနင်တံ
၁၂။ မြဂ်ခတ်ကြိနင်တလုမ်ကျွန်တအိမ်
၁၃။ ထောင်စုံမ်လက်ငဲမာလှဲခြောက်သျှည်
၁၄။ လုပ်တွင်တောင်ကတယျှည်လုပ်တု
၁၅။ ရင်တစင်ပရဟာတစင်မိဟောက်
၁၆။ တဆူဖုရာလဲဆူ၏လဲမြေအပိုင်အ
၁၇။ ခြာကာမြော်ကာချောင်သာအခြာမရှိ
၁၈။ လှလဟာချောင်ဖျာအခြာတောင်လ်လဟာ
၁၉။ ချောင်အခြာအနောက်လှ်ပဲကိုင်ချော
၂၀။ င်အခြာတောဘုရင်ရွာခုဖုရာသုဆူတော
၂၁။ သောမြေကာမင်သုဒ္ဓောမြိကိုဝ်တင်
၂၂။ ကငှဆဲမမေမမြိကိုဝ်တင်ကာစဆဲ
၂၃။ မန်ဓတ်မြိကိုဝ်ငှချပ်မင်သုဓ

(ကြောဘက်)

၁။ ဒွာမြိအနောက်တောင်
၂။ ထောင်ဘကိုဝ်ကာ၅ချပ်
၃။ အပေါင်သော၁၃၀ဆဲနှင်ဝ
၄။ ယ်၍တည်၏သဃီလှ်၅ယှျည်
၅။ လုပ်တင်ကာ၂၁၀ဆဲပေါက်တု
၆။ ၄စင်ကြိနှင်တလုဇာမလဲစင်
၇။ တုရင်တစင်ပရဟာတစင်မိ
၈။ ပေါက်တဆူစည်ကြိသင်ဝင်နှ
၉။ င်အကွတည်တောပြု၏

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၄၄ ·
၂။ တန်းဆောင်မုန်း · · · · · (၇)
၃။ ကြွာဓိပ္ပတိဖြစ် · · · · ·
၄။ မင်းတို့သည် ပူဇော်ထို(က်)(ေ)
၅။ သာ သီလတေဇတို့ဖြင့် (ေ)
၆။ တာက်ပထသော · ဝသဲကျောင်းကြီး(၏)
၇။ တံခွန်သဖွယ်ဖြစ်ထသော သီရိသဥ
၈။ ညျသအမည်တော်ရှိသော ဘုန်းကြီးသည်လ(က်)
၉။ ဆည်ကန်၌ ဘုရားတည်တော်ပြု၏ ဘုရား၌
၁၀။ ထားသော ဝတ္တကသံဃိကကား ဒဂ်ါး
၁၁။ နှစ်ရာ့တစ်ဆယ် တစ်ဆယ်ကား ပန်းတင် ကြေးနင်း တံ
၁၂။ မြက်ခတ် ကြေးနင်းတစ်လုံးကျွန်တစ်အိမ်
၁၃။ ထောင် အုန်းလက်ငယ်မှာ လယ်ခြောက်သျှည်း
၁၄။ လုပ်တွင် တောင်ကတစ်သျှည်းလုပ် တူ
၁၅။ ရွှင်းတစ်စင်း ပရပါတစ်စင်း မီးပေါက်
၁၆။ တစ်ဆူ ဘုရားလေးဆူ၏ လယ်မြေအပိုင်းအ
၁၇။ ခြားကား မြောက်ကား ချောင်းသာအခြား အရှေ့
၁၈။ လည်း လောဟာချောင်းဖျားအခြား တောင်လည်းလောဟာ
၁၉။ ချောင်းအခြား အနောက်လည်း ပွဲကိုင်ချော
၂၀။ င်းအခြားတည်း၊ ဘုရင်ရှာဦး ဘုရားသုံးဆူတည်
၂၁။ သောမြေကား မင်းသုခွောမြေကို ဒ
၂၂။ ဂ်ါးလေးဆယ် မမေမြေကို ဒဂ်ါးရှစ်ဆယ်
၂၃။ မန်ဓါတ်မြေကို ၄-ချပ် မင်းသုဧ

<u>(ကျောဘက်)</u>

၁။ ဒ္ဓါမြေ အနောက်တောင်
၂။ ထောင့်ဘက်ကိုကား ၅-ချပ်
၃။ အပေါင်းသော် ၁၃၀-ဆယ်နှင့် ၀
၄။ ယ်၌တည်၏ သင်္ချိလယ် ၅-သျှည်း
၅။ လုပ်ဒဂ်ါး ၂၁၀-ဆယ် ပေါက်တူး
၆။ ၄-စင်း ကြေးနင်းတစ်လုံး ဓါးမလေးစင်း
၇။ တူးရွှင်းတစ်စင်း ပရပါတစ်စင်း မီး
၈။ ပေါက်တစ်ဆူ စည်ကြီးသင်းဝင်နှ
၉။ င့်တကွတည်တော်ပြု၏

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့်ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ တန်ဆောင်မှူ = တန်ဆောင်မုန်း
၃။ ရက္ခာမ္ဗိပ္ပတိ = ရက္ခာဓိပတိ
၄။ သ်ု = သည်
၅။ ပုဇ္ဇော်မိုက် = ပူဇော်ထိုက်
၆။ ဝသေကျောင်ကြိ = ဝသဲကျောင်းကြီး
၇။ တံခွန်သဖွဲ = တံခွန်သဖွယ်
၈။ သီရိသဋ္ဌညျသ = ဆရာတော်၏ဘွဲ့အမည်
၉။ အမေ = အမည်
၁၀။ ဟိ = ရှိ
၁၁။ ဘုန်ကြိ = ဘုန်းကြီး
၁၂။ ဖုရာ = ဘုရား
၁၃။ ဖုရားနှိုက်ဓာသော = ဘုရားဌာထားသော
၁၄။ ဝတ္တိက = ဝတ္တက = အကျင့်ရှိသည်
၁၅။ သံဃိက = သံဃိက = သံဃာ၏ ဥစ္စာဖြစ်သည်၊ သံဃာ၏ အမှုဖြစ်သည်၊ သံဃာအား ပေးလှူသည်၊ သံဃာအားကြည်ညိုသည်။
၁၆။ ဖုရာလဲဆူ = ဘုရားလေးဆူ
၁၇။ လဲမြေ = လယ်မြေ
၁၈။ လ်ု = လည်း
၁၉။ လဟာချောင်း = ကြေးနီချောင်း
၂၀။ အခြာတေ = အခြားတည်း
၂၁။ ဘုရင်ရှာဥ = ဘုရင်ရှာဦး
၂၂။ ဖုရာသုဆူ = ဘုရားသုံးဆူ
၂၃။ တေသော = တည်သော
၂၄။ မြိ = မြေ
၂၅။ တင်ကာ = ဒင်္ဂါး
၂၆။ ဆဲ = ဆယ်
၂၇။ ချပ် = ငွေ ၁၀၀-ကျပ်တန်
၂၈။ တောင်ဘကိုဝ်ကာ = တောင်ဘက်ကိုကား
၂၉။ ပေါက်တု = ပေါက်တူး
၃၀။ ကြိနှင် = ကြီးနှင်း = ကြီးဗျု
၃၁။ တလု = တစ်လုံး
၃၂။ ဓာမ = ဓါးမ

၃၃။ လဲ = ၄ = လေး
၃၄။ တုရင် = တူရွင်း
၃၅။ ပရဟ = ပရပါ = ပေါင်းခုတ်ပေါက်ဆိန်
၃၆။ မိပေါက် = မီးပေါက် = သေနတ်
၃၇။ စည်ကြိ = စည်ကြီး
၃၈။ သင်ဝင် = အပေါင်းအသင်း = မိတ်ဆွေ

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့ လက်ဆည်ကန်အနီး ဂဏန်းချပ်တောင်ဘုရားတွင် တွေ့ရှိသည်။ ယခု ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၄၄-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလ(**AD 1482**)တွင် ရက္ခာဓိပတိ ရခိုင်ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ ကိုး ကွယ်သော အကျင့်သီလတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဝသဲကျောင်းဆရာတော် သီရိသဒ္ဓညသ အမည်ရှိသော ဆရာတော်ကြီး သည် လက်ဆည်ကန်တွင် ဘုရားတည်တော်မူသည်။ ယင်းဘုရားနှင့် ဘုရင်ရွာရှိ ဘုရားသုံးဆူတို့တွင် ပတ္တက၊ သံဃိကအဖြစ် ငွေ၊ ကျွန်၊ လယ်၊ တူရွင်း၊ ပရပါ၊ မီးပေါက်၊ ဓါးမ၊ ပေါက်တူး၊ ကြီးနှင်း စသည်တို့ကို လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ကမ္ပည်းစာရေးထိုးထားသည်။

သက္ကရာဇ် ၈၄၄-ခုနှစ်သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် စတုတ္ထမြောက်မင်းဆက် ဆင်ဖြူရှင်ဒေါလျာ(မော်ဥလျာ) (၈၄၄-၈၅၄)(**AD 1482-1492**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်၊ ုလထိုး ကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

ဂဏန်းချပ်တောင်ဟူသောအမည်မှာ ကျီးဂဏန်း၊ ဒူးဂဏန်းဖြင့် ရေးသားထားသည့် ဤကမ္ပည်း ကျောက်စာ ည်ရှိရာ ဘုရားဖြစ်၍ ဂဏန်းချပ်တောင်ဘုရားဟူ၍ခေါ်တွင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ လက်ဆည်ကန်ဦးရှိ ံုးကျိပ်တစ်ဆူ တောင်တန်းပေါ်မှ မင်းဆရာဝသဲကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ကောင်းမှုတော် ဘုရားစေတီတစ်ဆူ ာ ဖြစ်ပေသည်။

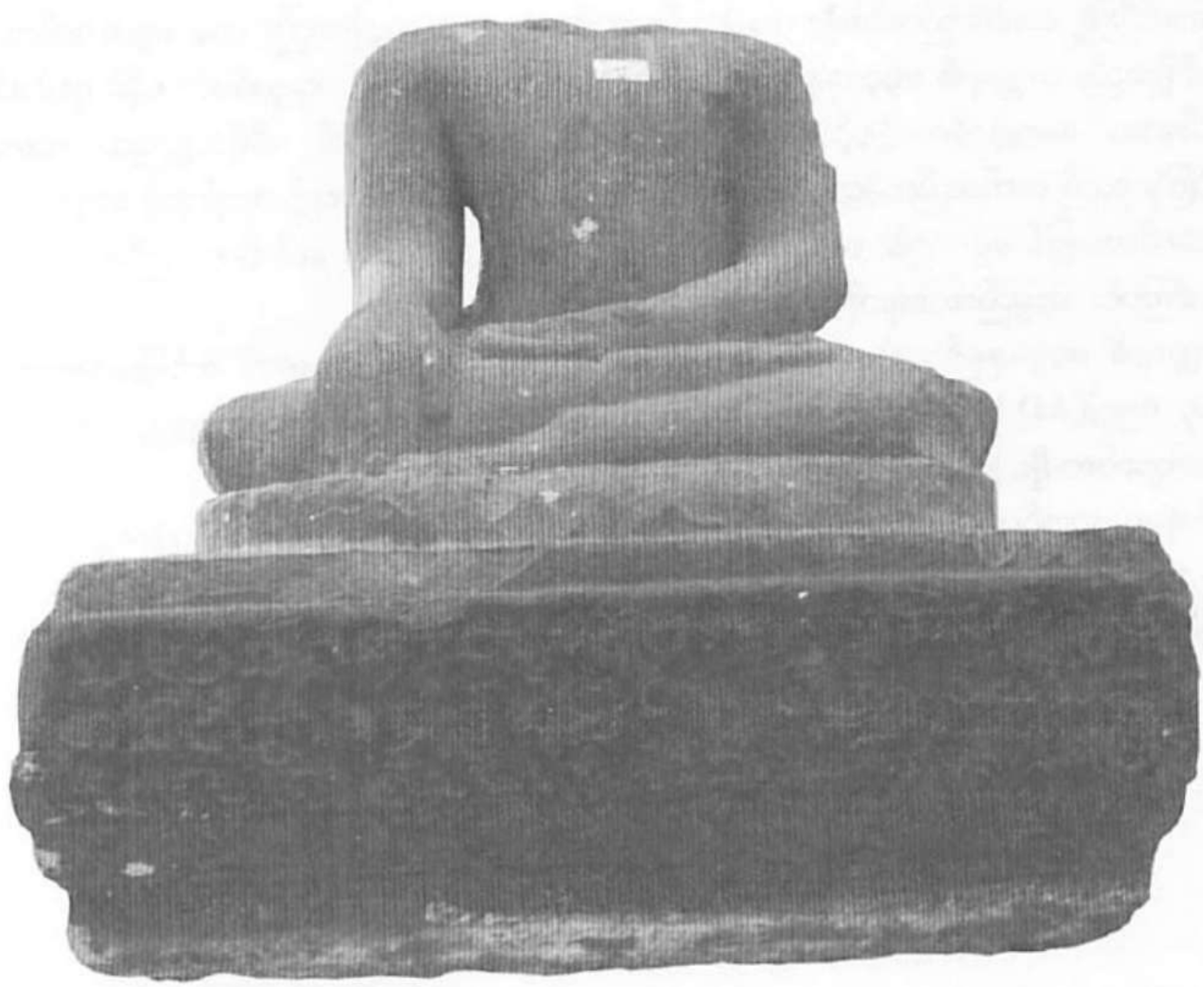

၂၇။ ဘုရားနီဘုရားပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၅၁ ခု (AD 1489)

၂၄။ ဘုရားနီဘုရားပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၅၁ ခု (AD 1489)

ကျောက်စာပါမူရင်းအရေးအသား

၁။ သကြစ်၈၅၁ · တက်ာတရျာငါဆဲလေချပ်

၂။ ဆန်ငါရျာခုနဆဲငါကောင်မှုကိုဝ်မသုန္တ

၃။ ရီနှင်လျှင်သက်သီအောက်အဝီစိအထက်ဘ၀က်အကျိုဝီ၏

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၅၁ · ဒင်္ဂါးတစ်ရာငါးဆယ်လေးချပ်

၂။ ဆန်ငါးရာခုနှစ်ဆယ် ငါ့ကောင်းမှုကိုဝသုန္တ

၃။ ရေ နင်လျှင်သက်သေ အောက်အဝီစိ အထက်ဘဝဂ်အကျိုးဝေ၏

ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ တက်ာ = ဒင်္ဂါး

၃။ တရျာ = တစ်ရာ

၄။ ဆဲ = ဆယ်

၅။ ချပ် = ကျပ်ချိန်တစ်ရာတန်ဒင်္ဂါး(တစ်ပိဿာ)

၆။ ဝသုန္တရီ = ဝသုန္တရေ

၇။ သက်သီ = သက်သေ

၈။ အကျိုးဝီ၏ = အကျိုးဝေ၏

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ် ကင်းဆိပ်ကျေးရွာ ဘုရားနီဘုရားဂူတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ မြောက်ဦးမြို့ တပင်တိုင်မြို့ရိုးတောင်ထိပ်စေတီတစ်ဆူမှ ပင့်ဆောင်ယူလာခဲ့ကြောင်းသိရသည်။ ယခု ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၅၁-တွင် ဘုရား၌ ဒင်္ဂါးနှင့် ဆန်လှူဒါန်းပြီး ဝသုန္ဒရေမြေစောင့်နတ်ကို သက်သေပြုပြီး အောက်ကိုအဝီစိ အထက်ကိုဘဝဂ်တိုင်အောင် အမျှပေးဝေထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၅၁**(AD 1489)**သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် လေးဆက်မြောက်မင်း ဆင်ဖြူရှင်ဒေါလျာ(မော်ဥသျှာ)(၈၄၄-၈၅၄)**(AD 1482-1492)**လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂၈။ သရက်အုပ်ဝရစ်တောင် ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၅၇ ခု (AD 1495)

၂၈။ သရက်အုပ်ဝရစ်တောင် ဘုရားကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၈၅၇ ခု (AD 1495)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

အပေါ်ပိုင်းမှစာကြောင်းငယ်

၁။ · · က်ကမြိကိုဝ်

၂။ · · တင်ကာ၄ချပ်မြိ၃

၃။ · · သင်ခီမြိ

မျက်နှာဘက်

၁။ သကြစ်၈၅၇မဗျန်လပြေတလင်က

၂။ နွီနီကာခိဖောက်ကိကိုဝ်ဆင်ဖြူညျင်

၃။ သာနသံသ်ဖုရရှင်သ်ကာအဝေမြီကာ၃၅

၄။ အနက်'လျှုတော်မူ၏ဖုရင်ကောင်မှုတိုဝ်ဖျက်'

၅။ သသူကာဖုန်မကြီအသက်မရှေစိသောမြေသာစိုင်ဖြစ်စိသော///သိဟ

၆။ ဗတေသေကာမင်ထုပ်ဟသာမင်ဆွိရှင်တယောက်ဆန်တစလေဂ

၇။ လက်နှင့်ပိသေနောကောသူကြိဟပိတယောက်ဟေလွှန်

၈။ တယောက်သုငဲတယောက်ကမတိန်တယောက်

၉။ ရှေစေငမည်သောတယောက်ကျောင်သာဖုရာသင်စိတကာ

၁၀။ နှစ်ဆယ်ကဘုံမစသသူဖိုဝ်

ခေတ်ကာလအရေးအသား

အပေါ်ပိုင်းမှစာကြောင်းငယ်

၁။ · · က်ကမြေကို

၂။ · · ဒဂ်ါး ၄ ချပ် မြေ၃

၃။ · · သင်္ချိုမြေ

မျက်နှာဘက်

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၅၇ နယုန်လပြည့် တလင်္ဂ

၂။ နွေနေ့ ကာစီဖေါက်ကျီကို ဆင်ဖြူညျင်

၃။ သနားသည့် ဘုရားရှင်သည်ကား အစေမြေကား ၃၅

၄။ အနက်လှူတော်မူ၏ ဘုရင့်ကောင်းမှုကိုဖျက်

၅။ သောသူကား ဘုန်းမကြီး အသက်မရှည်စေသော မြေးသားစဉ်ဖြစ်စေသော ///သိဟ

၆။ ပတေးသည်ကား မင်းထုတ်ပါ သားမင်းဆွေရှင် တစ်ယောက်ဆန်တစ်စလေငါ

၇။ လက်နှင့်ပေးသည်၊ နောကော သူကြီးပါပီတစ်ယေါက်၊ ဖောလွှန်

၈။ တစ်ယေါက်၊ သူငယ်တစ်ယောက်က မတိန်တစ်ယောက်၊

၉။ ရှေ့စေ ငမည်ထောတစ်ယောက် ကျောင်းသားဘုရားသင်္ချိ ဒဂ်ါး

၁၀။ နှစ်ဆယ်ကဘုံ မစသည့် သူ....ဘိုး

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား ဝေါဟာရ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။	သကြစ်	=	သက္ကရာဇ်
၂။	နဗျုန်လပြေ	=	နယုန်လပြည့်
၃။	တလင်ကန္တိ	=	တနင်္ဂနွေ
၄။	နီ	=	နေ့
၅။	သာနသိသ်	=	သနားသည့်
၆။	ဖုရရှင်	=	ဘုရားရှင်
၇။	မြီ	=	မြေ
၈။	လှ္ယု	=	လှူ
၉။	ဖုန်း	=	ဘုန်း
၁၀။	ရှေ	=	ရှည်
၁၁။	စိ	=	စေ
၁၂။	စိုင်	=	စဉ်
၁၃။	သူကြိ	=	သူကြီး
၁၄။	သုဝဲ	=	သူငယ်
၁၅။	ရှေ့စေ	=	ရှေ့စေ = မင်းစေ
၁၆။	သင်ခိ	=	သင်္ချိုင်း
၁၇။	တကာ	=	ဒင်္ဂါး

<u>ကျောက်စာနှင့်ပါတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

သက္ကရာဇ် ၈၅၇ နယုန်လပြည့် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ကာဒီဖောက်ကျီကို ဆင်ဖြူရှင် သနား၍ ဘုရားရှင်ထံတွင် လယ်မြေနှင့် ကျွန်များ လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း၊ ဘုရင့်ကောင်းမှုတော်ကို ဖျက်သောသူကား၊ အသက်မရှည်စေသတည်း၊ သားစဉ်မြေးဆက် ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဟူ၍ ကျိန်စာရေးထိုးထားကြောင်း သိရသည်။

ကျောက်စာပါ သက္ကရာဇ် ၈၅၇ ခုနှစ်တွင် မြောက်ဦးထီးနန်းတွင် အုပ်စိုးနေသော ဘုရင်မှာ ပထမမြောက် မင်းဆက်၏ (၇) ဆက်မြောက် ဖြစ်သော စလင်္ကာသူမင်း (၈၅၆-၈၉၃) ဖြစ်သည်။ ဤမင်းသည် ပါရှန်ဘာသာဖြင့် 'သက်ကောက်ဒေါလှျာ' ဘွဲ့ကို ခံယူသည်။ ပါရှန်စာဖြင့် 'သီကွန်ဒါသျှာ'ဘွဲ့အမည်ပါ ဒင်္ဂါးများ ခတ်နှိပ်ခဲ့သည်။ ဤမင်းလက်ထက်တွင် ပါရှန်စာအရေးအသား ခေတ်စားသည်။ ဤမင်းသည် တေရောမစေတီကို တည်ထားခဲ့သည်။ ဤမင်း၏ သမီးတော် အနော်ဇာမင်းသမီးသည် အနော်မာဘုရားကြီးကို တည်ခဲ့သည်။

ကြောဘက်တွင် ရေးထိုးထားသော ပါရှန်အက္ခရာ စာ (၈)ကြောင်းကို Rubbing ကူးယူပြီး ပါရှန်အက္ခရာ တတ်ကျွမ်းသော ပညာရှင်များ ဖတ်ရှုနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ သံရုံးများ၊ တက္ကသိုလ်များသို့ ပေးပို့ခဲ့သော်လည်း တစ်စုံတစ်ရာ အကြောင်းပြန်ကြားစာကိုမျှ မရရှိခဲ့ပေ။ မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်သို့ အကြောင်း တိုက်ဆိုင်၍ ရောက်ရှိလာကြသော ပါရှန်အက္ခရာကို ကျွမ်းကျင်စွာ ဖတ်ရှုနိုင်သော သံမှူးများ၊ စစ်သံမှူးများ တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခများပင်လျှင် စာတွင်ရေးသားထားသော စာတစ်လုံးချင်းစီ၏ အသံထွက်ကိုသာ ဖတ်ရှုနိုင်ကြပြီး အဓိပ္ပါယ်ကိုမူ မဖော်တတ်ကြပေ။ သူတို့အဆိုအရ ပဟေဠိ သဘော၊ လျှို့ဝှက်စာသဘောမျိုး၊ စကားဝှက်များဖြင့် ရေးသားထားခြင်းဖြစ်မည်ဟုသာ ကောက်ချက်ချကြပေသည်။

ဒေသခံများ၏ အစဉ်အဆက် ပြောဆိုသော စကားများအရမူ မြောက်ဦးခေတ်တွင် မူဆလင် ဘုန်းကြီး တစ်ဦးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းဝင်ရောက်လာပြီး သူပိုင်ဆိုင်သမျှ ရွှေ၊ ငွေ၊ ဥစ္စာ၊ ရတနာများကို ဘုရား တွင်လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ယင်းဥစ္စာပစ္စည်း ရတနာများ မြှုပ်နှံထားရှိရာ အရပ်ကို ဤလှူ့ဝှက်စာဖြင့် ကမ္ပည်းအက္ခရာထိုး ထားခဲ့သည်ဟူ၍ ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဤကျောက်စာတွင် ပါရှိသော ကာဒီဖောက်ကျီဆိုသူမှာ မူဆလင်ဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်မည်ဟု ယူဆရပေ သည်။ မူဆလင်ဘာသာဝင် ကာဒီဖေါက်ကျီသည် ရခိုင်ဘုရင် စလင်္ကာသူနှင့် မည်သို့ဆက်နွယ်မှု ရှိသည်ကိုမူ ယနေ့ထိ မည်သည့်စာပေ အထောက်အထားတွင်မျှမတွေ့ရပေ။

သို့သော် ကျောက်စာကြောင်းရေ (၂) နှင့် (၃) တွင် ရေးထိုးထားသော 'ကာဒီဖေါက်ကျီကို ဆင်ဖြူရှင် သနားသည်' ဆိုသောစကားစုကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ဆင်ဖြူရှင် ရခိုင်ဘုရင်မင်းမြတ်သည် ကာဒီဖေါက်ကျီအား ကျေးကျွန်အဖြစ် လက်ခံခြင်းသာဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်က ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် Mr. Stephan Van Galen (ပြင်သစ်လူမျိုး)သည် မြောက်ဦးပြတိုက်သို့ ရောက်ရှိလာပါသည်။ သူ့အား ဤကျောက်စာကို Rubbing ကူးယူပြီး ဖတ်ရှုနိုင်သူကို ရှာဖွေဖတ်ရှုပေးနိုင်စေရန် အကူအညီ တောင်းခံခဲ့ဖူးပါသည်။

ဦးကျော်မင်းထင်သည် Mr.Stephan Van Galen ထံမှ ဤကျောက်စာ၏ ပါရှန်ဘက်ခြမ်းမှ စာများကို ဖတ်ရှုထားချက်များပါသော စာတစ်စောင်ကို ကျွန်တော်အားလာပေးပါသည်။

ယင်းစာ၌ ဤကျောက်စာသည် 'ဆင်းရဲနွမ်းပါးနိမ့်ကျသောကုန်သည် ကာဝါလ်ခန်' နှင့် ၎င်း၏သားမယား များကို ထုတ်ပြန်သည့် ဘုရင့်အမိန့်တော် ပြန်တမ်းပင်ဖြစ်သည်။ 'ကာဝါလ်ခန်'သည် သူ၏မယားနှင့် သားများကို လွတ်လပ်သော တိုင်းသူပြည်သားများအဖြစ် ခွင့်ပြုရန် ရခိုင်ဘုရင် 'မန်ဆာသျှာ'၏သား လက်အောက်ခံစူလတန် ဘုရင်ခံ 'နာဆာ'ထံတွင် တောင်းခံခဲ့လေသည်။ ရခိုင်ဘုရင်၏သားတော် 'ဘဟ်မာဒ်'သည် Kabdes Manik, Haba Manik နှင့် Rangaz Jahan ၏သား၊ သက်သေများရှေ့မှောက်တွင် ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးခဲ့သည်ဟူ၍ ရေးထိုး ထားကြောင်း သိရသည်။

ကြောဘက်တွင် ပါရှန်အက္ခရာဖြင့် စာ(၈)ကြောင်း ရေးထိုးထားသည်။ ဤကျောက်စာကို မည်သူမျှဖတ်မရဘဲရှိနေခဲ့သည်။ **1996**-ခုနှစ်တွင် Rubbing ကူးပြီး ပြင်သစ်လူမျိုး Stephan Van Galen အား ဖတ်ရှုစေခဲ့သည်။ ၎င်း၏အနီးစပ်ဆုံး ဖတ်ရှုချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

Farman of the King for the humble kawal khan trader, and his son and wife.

Kawal Khan has Sought the assistance of sultan Nasir son of Mansur Shah (Persion Name for the Arakanese King?)

The wife of kawal khan and his sons are to be free people.

The son of Bahmud of RaKhaing will give the wife in the presence of the witnesses Kabdes Manik. Huba Manik, son of Rangaz Fahan.

Dated the 19 th of Ramadan AH 900 (ie 1494-1495 AD)

Kawal Khan အမည်သည် ရခိုင်တို့က (ကဝါလောင်)ခေါ်သောဗလီနှင့် နီးစပ်သည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ကဝါလောင်ဗလီကို Kawal Khan တည်ခဲ့သည်။ သို့နှင့် ကဝါလောင်ဗလီသည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် (၇)ဆက် မြောက်မင်း စလင်္ကာသူ) (ဆက်တောဒေါလာသျှာ) (၈၅၆-၈၆၃) (သက်တောက်ဒေါလသျှာ) ၁၄၆၄-၁၅၀၁ သက်ထက်တွင် တည်ခဲ့သည်ဟုယူဆရသည်။

၂၉။ ခြင်ကိုက်အမြင့်တောင်ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၆၁၊ ၉၁၈ ခု (AD 1499/1556)

၂း၉။ ခြင်ကိုက်အမြင့်တောင်ဘုရား ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၆၁၊ ၉၁၈ ခု (AD 1499/1556)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သကြစ်ဧ၆၁ခုတ · · · · · · · ·
၂။ · · · ကိုဝ် · တိက် · · ကာ · · သို် · စစ်
၃။ ကဲကြိသံပတိတနှင်ကြသုပတိနှစ်ယေ · သ ·
၄။ ဝ် · · တွင်အမြိတောင်ကိုဝ်အစိုဝ်ရသော
၅။ အသျှင်ဖုရာနှင်ရခိုင်မင်ကြိကိုဝ်အမတ်တော်ဆင်ကဲ
၆။ နှင်တကွ၊လွှတ်ကိုဝ်ခွင်တောင် · သောကျောင်သင်ဃိအဆောက်
၇။ အဦဖက်ကာ · · · · အခြာတောင်ဘက်သည်ကာ
၈။ အခြာမြောက်ဘက်(ကာ)အစိတ်ဖုပင်အခြာအနောက်ဖက်ကာငပကော
၉။ · · · ယောင်ပိအခြာဤဆိုဝ်သောကောင်မှုသိုကာသာသနငါ
၁၀။ ထောင်ပတ်လုမ် · · · တေသတ်ုဟုပြိငါပယ်ကြိတိုဝ်ငါတသေကံ
၁၁။ စိုင်လွှတ်၍ငါပြုသောကောင်မှုကိုဝ်အထက်သ
၁၂။ ကြာမင်ဗြဟ္မာမင်ရက္ခစိုဝ်ဘုမ္မစိုဝ်အာကာသစိုဝ်နကာမင်နတ်မျာ
၁၃။ အပေါင်သိပါစိကပ်သာလျှင်ဖြစ်ပါစိကျပ်သောသျှင်သို် · · ဤငါ
၁၄။ · ဝ်၏အထဘာဝက်တိုင်သြောင်သတေသပွေသတ္တာသတ္တဝါတိုဝ်ကိုဝ်ငါပြုသောကောင်
၁၅။ မှုကိုဝ်ဝိသတ်ို · · · · · · သိုငါနှင်တုအကျိုရစိသာလှု
၁၆။ ချံသာနတ်ချံသာရစိသာငါ(ကောင်မှု)ကိုဝ်ဖျက်စိသောသူကာအဝစိအ · · ·
၁၇။ · · စေသော · · ဘိသျှစ်ပါတန်ဆယ်ပါသင်စိသောမင်လျှင် · · · · စိေ
၁၈။ · · · · အဝစိအထေဲငရဲလာစိသော · · · ဖြစ်· သောဝ်
၁၉။ · · · · · · လူလျှင်ဖြစ်လေက · · · · မှာကာညမ်မြင် · ·
၂၀။ သက္ကရာဇ်၉၁၈ခုတွင်တေတောမှု · · တကုမ်ဝကတောင်ကျောင်တွင်
၂၁။ · မ်ရှေကျောင်နကံကျောင်တ · · · ဖရခိုင်ဖြာရှင် · စလံကာသူ၏
၂၂။ အပိုင်သဃံသံကာက္ကုသုမင်က · · · သု · ထက်ကံဖြစ်၍ဖရာချွတ်လေမကျွတ်စိ
၂၃။ · ငါကောင်မှုကိုဝ်ဖျက်သူကာက · · · စိေ ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၆၁-ခု တ · · · · · · · ·
၂။ · · · ကို · တိက် · · ကာ · သို် · စစ်
၃။ ကဲကြီး သံပတိတနှင့် ကြသုပတိနှစ်(ယောက်)သည် ·
၄။ ဝ် · · တွင် အမြေတောင်ကို အစိုးရသော
၅။ အရှင်ဘုရားနှင့် ရခိုင်မင်းကြီးကို အမတ်တော်ဆင်ကဲ
၆။ နှင့်တကွက် လွှတ်ကိုခွင့်တောင်း · သောကျောင်း သင်္ချိုအဆောက်
၇။ အဦးဘက်ကား · · · · အခြား တောင်ဘက်သည်ကား
၈။ အခြား မြောက်ဘက်(ကား)အစိတ်ဖုပင်အခြား အနောက်ဘက်ကား ငပကော

၂း၁၀၊ သိမ်ကြီးတောင်မြောက်စေတီ၏ ဌာပနာအဖုံးကျောက်စာ(ပတ်လည်)
သက္ကရာဇ် ၈၇၇ ခု(AD 1515)

၂း၁၀။ သိမ်ကြီးတောင်မြောက်စေတီ၏ ဌာပနာအဖုံးကျောက်စာ(ပတ်လည်)

သက္ကရာဇ် ၈၇၇ ခု (AD 1515)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ ဧယတုသက္ကစ်၈၇၇ခုတပိုဝ်တွယ်လဆန်၁၃ရက်တလလ်ာ

၂။ နိတွင်ဆေသျှည် . . . .

၃။ သ်ိတွင်ကိုဝ်ငါမဆိုဝ်ဝန်တွင် . . . .

၄။ . . . . နိ . . . .

၅။ . . . . သူမျာ . . . .

၆။ . . . . စေသော . . . .

၇။ . . . . နောင်

<u>(လက်ျာနံဘေး)</u>

၁။ . . . . ကောင်မှုကိုဝ် . . . .

၂။ . . . . ကောင်မှုသည် . . . .

၃။ . . . . သိမြင်ပါစေငါကြာ . . .

<u>(လက်ဝဲနံဘေး)</u>

၁။ . . . . ငါနှင့်အမျှဉာ်ကျွန် . .

၂။ . . . .

၃။ . . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ ဧယျတု သက္ကရာဇ် ၈၇၇ ခု တပိုးတွဲလဆန်း ၁၃ ရက် တနင်္လာ

၂။ နေ့တွင် ဆယ်သျှည်း . . . .

၃။ သည်တွင်ကိုငါမဆိုဝန်တွင် . . . .

၄။ . . . . နေ့ . . . .

၅။ . . . . သူများ . . . .

၆။ . . . . စေသော . . . .

၇။ . . . . နောင်

<u>(လက်ျာနံဘေး)</u>

၁။ . . . . ကောင်းမှုကို . . . .

၂။ . . . . ကောင်းမှုသည် . . . .

၂း၁၁။ ဝေဿလီဓမ္မေဘောင်စေတီ ကျောက်စာ(တစ်မျက်နှာ)

သက္ကရာဇ် ၈၈၁ ခု (AD 1519)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ //သက္ကြစ်၈၈၁ခုနတ်တော်လပြေဋတဟူနိသ္ဘီတော်ကိုဝ်ရေယ်၍စာတီကော
၂။ င်မှုတော်ပြုသောခုစာကိုဝ်ဖျက်ဆီ၍ယူသူသုံကာဘိုသျှစ်ပါတ
၃။ န်ဆေပါသင်၍သီစိသောအောက်ကာအဝစိအိဓက်ဘဝက်စောင်သော
၄။ နတ်မျာသတ်၍သီစီသောသာသနာငါထောင်စိအောင်ဟိစိသော · မ
၅။ ဟိစိသောဝ်ငါပြုသောကောင်မှုကိုဝ်ဖျက်ဆီ၍ရသောလေငသျှောင်လ
၆။ ဉ်ကောင်အလှူပိ၍ပူဇော်သကာပြု
၇။ စီသောမပြုကငါကျိန်သောအကိ
၈။ န်ကျ၍သီစိသောကုသိုလ်ကောင်မှု
၉။ ကိုဝ်မဖျက်မဆီပူဇော်သကာသုဒ်
၁၀။ သင်ပါသူအာကာဘိုသျှစ်ပါတန်
၁၁။ ဆေပါကင်၍ချံသာတေကြေအသက်
၁၂။ ရှေသေဖြစ်စီသော

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ //သက္ကရာဇ် ၈၈၁-ခု နတ်တော်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ သမီးတော်ကိုရွယ်၍ စေတီကော
၂။ င်းမှုတော်ပြုသောဥစ္စာကို ဖျက်ဆီး၍ယူသူသည်ကား ဘေးရှစ်ပါး ဒါ
၃။ ဏ်ဆယ်ပါးသင့်၍ သေစေသော အောက်ကား အဝီစိ အထက်ဘဝဂ်
၄။ နတ်များသတ်၍ သေစေသော သာသနာငါးထောင်စေ့အောင်ရှိစေသော(ဝ်) မ
၅။ ရှိစေသောဝ် ငါပြုသောကောင်းမှုကို ဖျက်ဆီး၍ရသော်လည်း ငါ့လိုလ
၆။ ည်းကောင်း အလှူပေး၍ ပူဇော်သကာပြု
၇။ စေသော မပြုက ငါကျိန်သောအကျိ
၈။ န်ကျ၍ သေစေသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု
၉။ ကိုမဖျက်မဆီး ပူဇော်သကာ သုတ်
၁၀။ သင်ပါသူအားကား ဘေးရှစ်ပါးဒါဏ်
၁၁။ ဆယ်ပါးကင်း၍ ချမ်းသာတည်ကြည် အသက်
၁၂။ ရှည်သည်ဖြစ်စေသော

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ လပြေ = လပြည့်
၃။ ဋတဟူနိ = ဗုဒ္ဓဟူးနေ့
၄။ သ္ဘီတော် = သမီးတော်
၅။ ကိုဝ် = ကို

၆။ ရေယ်၍ = ရည်ရွယ်၍
၇။ စာတီ = စေတီ
၈။ ဥစာ = ဥစ္စာ
၉။ သ် = သည်
၁၀။ ဘို = ဘေး
၁၁။ သျှစ် = ရှစ်
၁၂။ တန် = ဒါဏ်
၁၃။ ဆေ = ဆယ်
၁၄။ သီစိသော = သေစေသော
၁၅။ အဝစိ = အဝီစိ
၁၆။ အိကေ် = အထက်
၁၇။ ဘဝက် = ဘဝဂ်
၁၈။ စောင်သောနတ် = စောင့်သောနတ်
၁၉။ စိအောင် = စေ့အောင်
၂၀။ ဟိစိသော = ရှိစေသော
၂၁။ လေ = လည်း
၂၂။ ငေ့ျာင် = ငါ့လို = ငါကဲ့သို့
၂၃။ လဉ်ကောင် = လည်းကောင်း
၂၄။ ဝိ = ပေး
၂၅။ သုဒ်သင် = သုတ်သင် = ရှင်းလင်းသည်၊ ပြုပြင်သည်
၂၆။ ချံသာ = ချမ်းသာ
၂၇။ တေကြေ = တည်ကြည်
၂၈။ အသက်ရှေ = အသက်ရှည်
၂၉။ သေ = သည်

__ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ__

ဤကျောက်စာကို ဝေသာလီရွှေတောင်စေတီတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုလည်း မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ ဘခမည်းတော်သည် သမီးတော်ကိုရည်ရွယ်၍ ဘုရားတွင် ဥစ္စာပစ္စည်းများ လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ ယင်းဥစ္စာပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီးသူတို့အား ကျိန်စာတိုက်ထားသည်။ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီး၍ရသော်လည်း သူ့ကဲ့သို့ အလှူဒါနပြု ၍ ပူဇော်သက်ကာပြုသောသူကား အသက်ရှည်ပါစေ၊ ချမ်းသာပါစေ၊ တည်ကြည်ပါစေ၊ မပြုသူကား ဘေးရှစ်ပါး၊ ဒါဏ်ဆယ်ပါးသင့်ပါစေ အောက်ကိုအဝီစိ အထက်ကိုဘဝဂ်စောင့်သောနတ်များ သတ်၍သေပါစေ ငါ့အလှူသည် သာသနာငါးထောင်စေ့အောင် ရှိပါစေတည်ပါစေဟူ၍ ကျိန်စာနှင့်ဆုတောင်းများကို ရေးထားသည်။ သက္ကရာဇ်-၈၈၁ ခုနှစ်သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် (၁၁)ဆက်မြောက်မင်း သဇာတ(ဣလိသျှာ)(၈၇၇-၈၈၃)(**AD 1515-1521)** လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြ င့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂း၁၂။ အံတော်သိမ်ဘုရား ဆင်းတုမွေ့ခံ ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၈၃ ခု (AD 1522)

<u>ကျောက်စာပါ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ . . . . . . ၈၈၃ခုတန်ခူလပြေပုထုနိအန္တော်ဆန်န္တော်

၂။ . . . . . . သောကြာနေပြီ၏မင်သာကြီလှျ၏

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ . . . . . . ၈၈၃ ခု၊ တန်ခူးလပြည့်နေ့၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ အံတော်ဆံတော်

၂။ . . . . . . သောကြာနေ့ပြီး၏ မင်းသားကြီးလှူ၏

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ လပြေ့ = လပြည့်

၂။ ပုထုနိ = ဗုဒ္ဓဟူးနေ့

၃။ အန္တော် = အံတော်

၄။ ဆန်န္တော် = ဆံတော်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ အံတော်သိမ်ပုထိုးတော်ကြီး၏ ပထမအပြင်ထပ် မြောက်ဘက်နံရံလှိုဏ်ဂူတော်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၈၃-ခု၊ တန်ခူးလပြည့်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် အံတော်၊ ဆံတော်တို့ကို ဘုရားတွင် အလှူပေး၍၊ သောကြာနေ့တွင် ပြီးစီးခဲ့ကြောင်းရေးထိုးထားသည့် အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ တည်ထားကိုးကွယ်သည့် ဒါယကာမှာ မင်းသားကြီးဖြစ်သည်ဟုသိရပေသည်။ ကျောက်စာပါသက္ကရာဇ် ၈၈၃-ခုနှစ်သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် မင်းခေါင်ရာဇာ (၈၈၃-၈၈၉)(**AD 1521-1527**)ဖြစ်၍ မင်းသားကြီးဆိုသူမှာ မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကိုမူ အတိအကျမသိရပေ။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည် မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂း၁၃။ အနော်မာဘုရား စေတီငယ်စာ

သက္ကရာဇ် ၈၈၃ ခု (AD 1521)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ · · · · · ၏၈၈၃ခုဝါ

၂။ လ္ဆုပ်၄ · ဝနေ

၃။ · · · · · ရွှေနန် · · ·

၄။ · · · · · · · လှုသည်

၅။ တောကျောင်ကိုဝ်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ · · · · · ၏ ၈၈၃-ခု ဝါ

၂။ လ္ဆုပ် ၄ (ရက်) စနေနေ့

၃။ · · · · · ရွှေနန်း · · ·

၄။ · · · · · · လှုသည်

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ဝနေ = စနေနေ့

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ် ကျောက်တော်မြို့နယ် အနော်မာဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ဖဆပလခေတ်အတွင်းက ရခိုင်-မြန်မာပဏ္ဍိတ် ဦးဦးသာထွန်းကူးယူခဲ့သည်။ ယခု ပျောက်ဆုံးနေသည်၊ အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၈၃-ခုနှစ်သည် ပထမမြောက်ဦးခေတ် (၁၂)ဆက်မြောက်မင်း မင်းခေါင်ရာဇာ(၈၈၃-၈၉၃) **(AD 1521-1531)**လက်ထက် ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

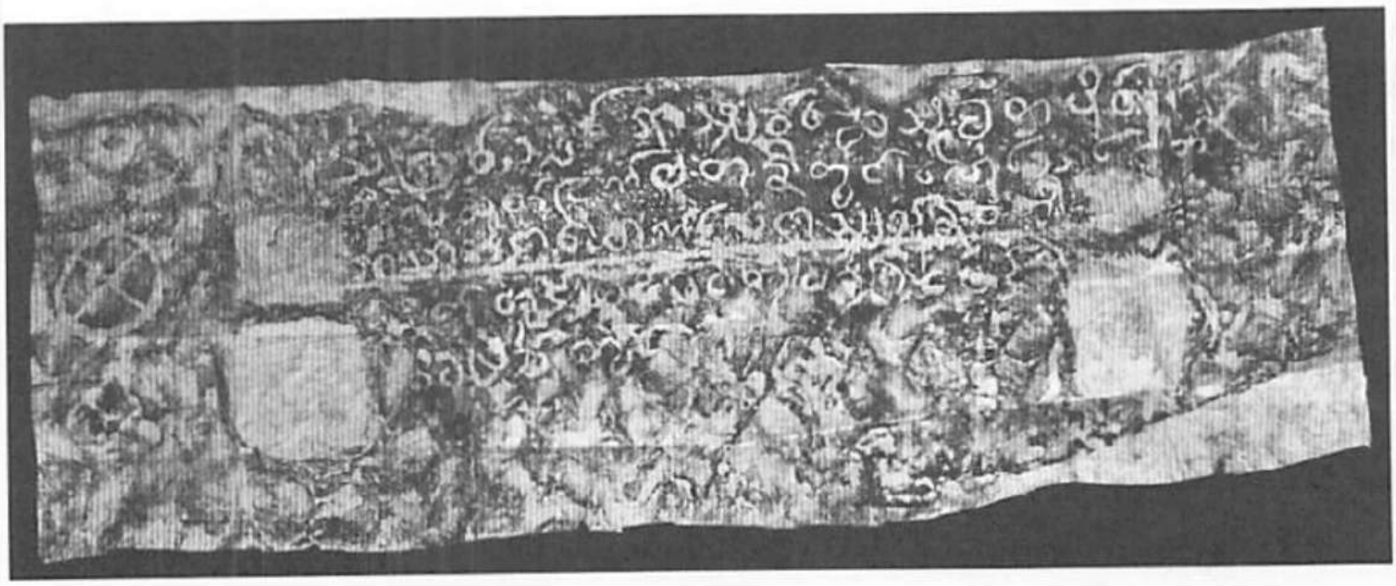

၂း၁၄။ ဝန်းတီးနတ်ကွန်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၈၈၃ခု (AD 1521)

၂၁၄။ ဝန်းတီးနတ်ကွန်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၈၃ ခု (AD 1521)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ သကြစ်သျှစ်ရာသျှိစ်ဆေသုံးခုတပိုဝ်
၂။ တွယ်လဆုတ်၉ရက်ဗုတ္တနိတွင်လောသောဂေါတ်
၃။ ရာသာဘငါယောက်လေငါသျှည်နှစ်ဝံတိ
၄။ နတ်တွင်မင်ခင်တဲ့ခဲသည်ငဖါင်အဲ
၅။ အဖြစ်တုံ့။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ရှစ်ရာရှစ်ဆယ်သုံးခု တပိုး
၂။ တွဲလဆုတ် ၉ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် လောသကွပ်
၃။ ရာသားဘ ငါးယောက် လယ်ငါးသျှည်းနှင့် ဝန်းတီး
၄။ နတ်တွင် မင်းခင်တည်ခဲ့သည် ငဖောင်အဲ
၅။ အဖြတ်တုံ့။

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရနှင့် ပေါရာဏ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။	သကြစ်	=	သက္ကရာဇ်		
၂။	သျှစ်၊ သျှိစ်	=	ရှစ်		
၃။	ဆေ	=	ဆယ်		
၄။	တပိုဝ်တွယ်	=	တပိုးတွဲ		
၅။	ဗုတ္တနိ	=	ဗုဒ္ဓဟူးနေ့		
၆။	လောသောဂေါတ်	=	လောသကွပ်ဦးစီး	=	စစ်ဗိုလ်ကြီး
၇။	လေငါသျှည်	=	လယ်ငါးသျှည်း		
၈။	တဲ့	=	တည်		
၈။	သို့	=	သည်		

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ဝန်းတီးနတ်ကွန်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုမြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၈၃ ခုနှစ်တွင် ဝန်းတီးနတ်ကွန်းတွင် လှူခဲ့သော လယ်မြေနှင့်ကျွန်များကို ရေးထိုးထားသည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော လောသောဂေါတ်ဆိုသည်မှာ မြောက်ဦးခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ပါဝင်သော လောသကွပ်ဦးစီးပင်ဖြစ်သည်။ လောသကွပ်ဦးစီးသည် စစ်ချီ၊ စစ်တက်၊ စစ်ဆုတ်၊ စစ်ခံရာတွင် စစ်ပွဲကိုကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုး ကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂၁၅။ ဥတုနတ်ကျောက်စာ (ခေါ်)
သရက်ပင်ကြီးကျောက်စာ (ခေါ်) ဥတုခင်စိုင်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၈၈၆ ခု (AD 1524)

၂း၁၅။ ဥတ္တနတ်ကျောက်စာ (ခေါ်) သရက်ပင်ကြီးကျောက်စာ (ခေါ်) ဥတ္တခင်ခိုင်းကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၈၈၆ ခု (AD 1524)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကစ်၈၈၆ခုဝါခောင်
၂။ လဆန်၈ရျက်ဒနိဥတ္တနတ်
၃။ လေအယှည်၁၀မင်ကောစ
၄။ ပှတိတေခသေသခိကိုဝ်ဖျ
၅။ (က်သော)သူကာလုပ်ရာကြံရာမမြောက်စိသော
၆။ အဝစိငရေလာစိသောငရေသစ်ငှတ်ဖြစ်
၇။ စိသော

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၈၆ ခု ဝါခေါင်
၂။ လဆန်း ၈ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ဥတ္တနတ်
၃။ လယ်အသျှည်း ၁၀ မင်းဂဇာ
၄။ ပတိတည်ခဲ့သည့် သင်္ချိုကို ဖျ
၅။ (က်သော)သူကား လုပ်ရာကြံရာမမြောက်စေသော
၆။ အဝီစိငရဲလားစေသော ငရဲသစ်ငှတ်ဖြစ်
၇။ စေသော

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။	သက္ကစ်	=	သက္ကရာဇ်
၂။	ဝါခောင်	=	ဝါခေါင်
၃။	ရျက်	=	ရက်
၄။	ဒနိ	=	တနင်္ဂနွေနေ့
၅။	လေ	=	လယ်
၆။	အယှဉ်	=	အသျှည်း
၇။	မင်ကောစပှတိ	=	မင်းဂဇာပတိ
၈။	တေခသေ	=	တည်ခဲ့သည်
၉။	သခိ	=	သင်္ချိုင်း
၁၀။	ကိုဝ်	=	ကို
၁၁။	စိသော	=	စေသော
၁၂။	အဝစိ	=	အဝီစိ
၁၃။	ငရေ	=	ငရဲ

၁၄။ လာ = လား

၁၅။ ဧရေသစ်ငုပ် = ဧရဲသစ်ငုတ်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ် သရက်ပင်ကြီးကျေးရွာအနီး တောင်ကျော်လမ်းတွင်စတင်တွေ့ရှိသည်။ သဘာဝကျောက်ဆောင်ပေါ်တွင်ရေးထိုးထားသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ ဥတုခင်စိုင်း ကျောက်စာဟူ၍ အမည်တွင်ခေါ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၈၆-ခုနှစ်တွင် မင်းဂဇာပတိသည် ဥတုနတ်တွင် လယ် ၁၀ သျှည်း လှူဒါန်းခဲ့သည့် ကမ္ပည်းကျောက်စာဖြစ်သည်။ ကျောက်စာတွင် အလှူရှင်အမည်ကို 'မင်ကောစပုတိ' ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ ပထမမြောက်ဦးခေတ် ဂဇာပတိမင်းဟူ၍ယူဆရသည်။ သို့သော် ဂဇာပတိမင်း၏ နန်းစံသက္ကရာဇ်မှာ ရခိုင်ရာဇဝင်၌ (၈၇၅-၈၇၇)(**AD 1513-1515**) ဟူ၍တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာတွင်မူ သက္ကရာဇ် ၈၈၆-ဟူ၍သာတွေ့ရသည်။ ဤသက္ကရာဇ်အရဆိုပါလျှင် ရခိုင်ရာဇဝင်၌ မင်ခေါင်ရာဇာ(၈၈၃-၈၉၃)(**AD 1521-1531**)လက်ထက်သာကျရောက်နေသည်။ ဦးသာထွန်းအောင်၏ မဟာရာဇ ဝင်တော်ကြီး စာ-၃၃ တွင်မူ ဂဇာပတိမင်း၏ နန်းစံသက္ကရာဇ်ကို (၈၈၆-၈၈၇)(**AD 1524-1525**)ဟူ၍တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာတွင် ဥတုနတ်ဆိုသည်မှာ ယခုလူတို့က 'အထုပ်သည်မ'နတ်ဟု ခေါ်တွင်နေကြသော 'ဥတုသမ္ဘာ' နတ်ပင်ဖြစ်ပေမည်။ 'ဥတုသမ္ဘာ' နတ်သည် မြောက်ဦးထီးတည်နန်းတည် ဘုရားငါးရပ် နတ်ရှစ်ရပ်တွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်တို့၏ အဓိကစီးပွားရေးသည် စိုက်ပျိုးရေးပင်ဖြစ်သည်။ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းများ ဖြစ်ထွန်းစေရန်အတွက် ရာသီဥတုကိုစောင့်သော 'ဥတုသမ္ဘာ'နတ်ကို ပူဇော်ပသကြသည်မှာ သဘာဝကျလှပေသည်။ အထုပ်သည်မနတ်ကွန်း (ဥတုသမ္ဘါနတ်ကွန်း)သည် ဝသန္တနတ်မ၊ ဟေမန္တနတ်မောင်၊ ဂိမန္တနတ်မောင်ဟူ၍ နတ်ရုပ်သုံးရုပ်ရှိသည်။ အစ်မကြီး ဝသန္တနတ်မရုပ်ထုမှာ အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ဤကျောက်စာသည်လည်း ဤနတ်ကွန်းနှင့် လယ် ၁၀ သျှည်း အကွာလောက်တွင် တည်ရှိနေပေသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည် မူလထိုး ကျောက်စာဖြစ်သည်။

၂း၁၆။ မောင်းဆွဲမှ ကြေးဆင်းတုတော် တစ်ဆူ၏စာ

သက္ကရာဇ် ၈၉၉ ခု (AD 1537)

ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား

၁။ သကြစ်၈၉ကို
၂။ ခုဝါခောင်လဆုပ်ပြိ၏
၃။ ငသေ။ဆွ။။ဆြဆသုန်ခုနှစ်။

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၈၉၉
၂။ ခုဝါခေါင် လဆုတ်ပြီး၏
၃။ ငသေ။ ဆွ။ ၊ ဆြဆသုန်ခုနှစ်။

ကမ္ပည်းစာပါ အရေးအသား ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရနှင့် ပါဠိ အဓိပ္ပါယ်

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ ၈၉ကို = ၈၉ကိုး = ၈၉၉
၃။ ဝါခောင် = ဝါခေါင်
၄။ လဆုပ် = လဆုတ်
၅။ ပြိ၏ = ပြီး၏

ကမ္ပည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ် မောင်းဆွဲကျေးရွာ ဓာတ်တောင်စေတီ၏ ဥပုသ်အမှ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခင်မြောက်ဦးမြို့ တောင်ရပ်ရွာနေ ဦးဝင်းမြအောင်၏ နေအိမ်တွင်ရှိသည်။ ယခုတောင်ရပ်ရွာ မီးကြီးလောင်ကျွမ်းရာတွင် ပါသွားသည်။ ဘုရားသွန်းလုပ် လှူဒါန်းသည့် ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၁၇။ မြက်ရိုတ်ကျွန်း ဘုရားကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၀၀ ခု (AD 1538)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရဇ်၉၀၀၀ါခေါင်
၂။ လ္ဆန်၆က်နေ၊ရွှေနန်သ
၃။ ခင်၊ဆင်ဖြူသခင်၊ဆင်နီသခင်၊အ
၄။ သျှင်၊ဘဝသျှင်၊ဝရဓမ္မရာဇာ၊မိ
၅။ န်တော်မူသောအမတ်တော်ကု
၆။ လာအတွင်စစ်ချီ၊အမတ်တော်ရွှေစါ(တ်)
၇။ ဘတ်ကြိ၊မုဇုန္ဒါ၊အအေင်မျာ၊လေကတ်ပု
၈။ ဏာတိုဝ်၊ပမိ . ထောင်စာမောလိတ်သိဃ်ီ . တ်
၉။ က်သ်ကောင်မှုတွင်၊သ . . ပိုပျ
၁၀။ ကျခုတ်တောင်ခြီရင်ကျ၊နါတိန်လဲမြတ်
၁၁။ အနက်ကကျက်သာနှစ်သျှည်ပီစီသော
၁၂။ ကျော . . အလှ်သာမြေသံတော်ခုတင် .
၁၃။ . . . .
၁၄။ . . . .
၁၅။ . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၀၀ ဝါခေါင်
၂။ လ္ဆန်း ၆ ရက်နေ့၊ ရွှေနန်းသ
၃။ ခင်၊ ဆင်ဖြူသခင်၊ ဆင်နီသခင်၊ အ
၄။ ရှင်၊ ဘဝရှင်၊ ဝရဓမ္မရာဇာ၊ မိ
၅။ န့်တော်မူသော၊ အမတ်တော်ကု
၆။ လားအတွင်းစစ်ချီ၊ အမတ်တော်ရွှေစါတော်
၇။ ဖတ်ကြီး၊ မုဇုန္ဒာ၊ အဒေါင်မျာ၊ လေကတ်ပု
၈။ ဏ္ဏားတို့၊ ပမိ . ထောင်စား မောလိတ်သင်္ချိ . တ်
၉။ က် သည်ကောင်းမှုတွင်၊ သ . . ပိုပျ
၁၀။ ကျခုတ်တောင် ခြေရင်းကျနှာတိန်လယ်မြတ်
၁၁။ အနက်ကကျက်သား နှစ်သျှည်းပေးစေသော
၁၂။ ကျော . . အလည်သားမြေး သံတော်ဦးတင် .
၁၃။ . . . .
၁၄။ . . . .
၁၅။ . . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ပေါ်ရှာထာ ဝေါဟာရများ</u>

၁။	သက္ကရဇ်	= သက္ကရာဇ်
၂။	၆က်	= ၆ ရက်
၃။	အသျှင်	= အရှင်
၄။	ဘဝသျှင်	= ဘဝရှင်
၅။	မုဇုန္တါ	= စစ်ဗိုလ်မှူး
၆။	မောလိတ်	= မီးတား၊ မီးကာ၊ မီးသတ်တာဝန်ခံ
၇။	သိဃ်ို	= သင်္ချိုင်း
၈။	သ်	= သည်
၉။	တောင်ခြီရင်	= တောင်ခြေရင်း
၁၀။	ကျက်သာ	= ကျက်သား = အမြဲထွန်ယက် စိုက်ပျိုးနေကျမြေ
၁၁။	ပီ	= ပီး = ပေး
၁၂။	စီ	= စေ
၁၃။	လ်	= လည်း
၁၄။	သံတော်ဉတင်	= သံတော်ဦးတင်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ် မြက်ရိတ်ကျွန်း ကျေးရွာလမ်းအနီး စေတီတစ်ဆူတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုမြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

မြောက်ဦးခေတ် ရွှေနန်းသခင်၊ ဆင်ဖြူသခင်၊ ဆင်နီသခင်၊ အရှင်ဘဝရှင် ဝရဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ ဘုရင်မင်းခမောင်း၏ အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။

ကျောက်စာ၌ ဆင်ဖြူသခင်၊ ဆင်နီသခင်၊ ဘဝရှင်ဝရဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ ဘုရင်မင်းခမောင်း၏ အလှူမှတ်တမ်း နေ့စွဲကို သက္ကရာဇ် ၉၀၀ ဝါခေါင်လဆန်း ၆-ရက် ဟူ၍တွေ့ရသည်။ ရခိုင်သမိုင်းတွင် ဘုရင်မင်းခမောင်း၏ နန်းစံ သက္ကရာဇ်ကို ၉၇၄-၉၈၄(**AD 1612-1622**)အတွင်းသာတွေ့ရသည်။ ကျောက်စာနှင့်သမိုင်းအဆိုတို့မှာ နှစ်ပေါင်းခုနစ် ဆယ်ကျော်ခန့် ကွာခြားနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ဤကျောက်စာတွင် အမတ်တော် ရွှေစာတော်ဖတ်ကြီး မုဇုန္တာ၊ ပုဏ္ဏား၊ ထောင်စား၊ မောလိတ် စသည့် မြောက်ဦးခေတ် မင်းမှုထမ်းများ၏ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများကိုလည်း ဖတ်ရှုရပေသည်။

မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။

၂း၁၈။ မဟာဝိနည်းထိုရ်ကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၀၅ ခု (AD 1543)

ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား

(မျက်နှာဘက်)

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၀၅ . . စ်

၂။ လွှန်သတင်ကျွတ်သနိအမင်မင်

၃။ တိုဝ်၏မှန်ကင်မကိုင်ဋ္ဌ်ဖြစ်တော်ပြုသော

၄။ သာသနာဒါယကာသာသနဒါယဒသာသနာန

၅။ ဂဟာသာသနာတရဖြစ်တော်ပြုသောတရမင်မြတ်

၆။ (ဆ)ရာတော်မဟာဝိနယ်မိုဝ်ရှေ့တော်တွင်ဆင်ကဲ

၇။ . င်ဆရာရွှေကျောင်သောမခန္တီနှင့်မုစဲသင်္ဂ

၈။ (စာ)ငလှေဖြူနှင့်တရာဆိုဝ်ကြသ့်မုစဲသင်္ဂဇါကကာ

၉။ ငသျှင်ရှေကျောင်သ့်ကျောင်ကျပိရိုဝ်ဟုန္တိဆိုဝ်

၁၀။ . လတ်သ့်မင်ပြောင်ကဲမဆြာငသျှင်ရွှေကျောင်ကကာ

၁၁။ သင်္ကံစာအဆက်ဆက်တိုဝ်ကသ့်ကျောင်ကျပိရိ

၁၂။ ဝ်ပိုင်ရိုဝ်မဟိဟုန္တိဆိုဝ်လတ်သ့်သက်သေ့လဲမု

၁၃။ စည်လူထွက်သုကောင်ကြိငနေမြက်မုစည်လူ

၁၄။ ထွက်မြိုဝ်ကျော်စာငလှေဖြူသ့်သူတိုဝ်သ့်င

၁၅။ တိုဝ်စာသောခါအပိုင်လဲမပြုအကျုလဲ

၁၆။ မတောင်ဖုမုစဲလူထွက်မြိုဝ်ကျောင်စာသှ

၁၇။ က်သေဆိုဝ်သောခါမုစဲသချေ်ငလတ်

(ကြောဘက်)

၁။ ေ . . . . . . လ

၂။ ဘုံမ . . . . င်အခါ

၃။ ရ . ဆောင်မကို(ဋ္ဌ)ဟုန္တိလေ

၄။ ဆိုဝ်သ့်ဆင်ခြေနှင်

၅။ . သေယောက်ပေါက်ေ

၆။ . သာကြောင်သဲကောင်မှု

၇။ . သချေ်သ့်သုသက်သေဆိုဝ်

၈။ သောစကာကိုဝ်အာမခံန္တိဆို(ဝ်)

၉။ သောကြောင်ငလှဲကျောင်ရှေ

၁၀။ ပြောစကာနှင် . . ကဆင်ခြေ

၁၁။ . . လေမဆိုဝ်သောကြောင် . .

၁၂။ · ပြာင်ကဲမဆြာသင်ကသျှင်ရွှေ
၁၃။ ကျောင်သောမခန္တိကိုဝ်အအော
၁၄။ င်ပေတော်ပြသ့်မင်သံအောင်ကျော
၁၅။ င်တံတိုင်သိုဝ်စိုဃ်ဟိလိုတဂကော
၁၆။ · · · · · · · · · ·
၁၇။ · · · · · · · · · ·

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၀၅ · · စ်
၂။ လ္ဆန်း သီတင်းကျွတ်တစ်ရက်နေ့ အမင်းမင်း
၃။ တို့၏မှန်ကင်းမကိုဋ် ဖြစ်တော်မူသော
၄။ သာသနာ့ဒါယကာ သာသနာ့ဒါယဒသာသနာနု
၅။ ဂ္ဂဟသာသနာတရ ဖြစ်တော်မူသော တရားမင်းမြတ်
၆။ (ဆ)ရာတော် မဟာဝိနည်းထိုရ် ရှေ့တော်တွင် ဆင်ကဲ
၇။ · င်ဆရာရွှေကျောင်းသော မခန္တီနှင့် မုစဲသင်္ဂ
၈။ (ဓာ)လှေဖြူနှင့် တရားဆိုကြသည် မူစဲသင်္ဂဇာကကား
၉။ ငါ့ရှင်ရွှေကျောင်းသည် ကျောင်းကျပေးရိုးဟူ၍ဆို
၁၀။ · လတ်သည် မင်းပြောင်ကဲမဆရာ ငါ့ရှင်ရွှေကျောင်းကကား
၁၁။ သင်္ဂဇာအဆက်ဆက်တို့ကသည် ကျောင်းကျပေးရိုး
၁၂။ ပိုင်ရိုးမရှိ ဟူ၍ဆိုလတ်သည် သက်သေလည်း မူ
၁၃။ စဲလူထွက် သူကောင်းကြီးနေမြက် မူစဲလူ
၁၄။ ထွက် မြို့ကျောင်းစား လှေဖြူသည် သူတို့သည် ငါ
၁၅။ တို့စားသောခါ အပိုင်လည်းမပြု အကျလည်း
၁၆။ မတောင်းဖူး မူစဲလူထွက် မြို့ကျောင်းစား သ
၁၇။ က်သေဆိုသောအခါ မူစဲသချေ်လေတ်

<u>ကျောဘက်</u>

၁။ ေ · · · · · · · လ
၂။ ဘုံမ · · · · င်အခါ
၃။ ရ · ဆောင်မကို(ဋ်)ဟူ၍လည်း
၄။ ဆိုသည် ဆင်ခြေနှင့်
၅။ · သေယောက်ပေါက်ေ
၆။ · သာကြောင့် သည်ကောင်းမှု

၇။ · သံချိုသည် သူသက်သေဆို
၈။ သောစကားကို အာမခံ၍ဆို
၉။ သောကြောင့် ငါလည်း ကျောင်းရှေ့
၁၀။ ပြောစကားနှင့် · · ကဆင်ခြေ
၁၁။ · · လေမဆိုသောကြောင့်
၁၂။ · ပြာင်ဘဲမဆရာသင်က ငါ့ရှင်ရွှေ
၁၃။ ကျောင်း သောမခန္တီကိုအအော
၁၄။ င်ပေးတော်ပြုသည် မင်းသံအောင်ကျော
၁၅။ င်းတံတိုင်းသို့ ထိုရှိလိုတာကော
၁၆။ · · · · · · · · · ·
၁၇။ · · · · · · · · · ·

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သတင်ကျွတ်	=	သီတင်းကျွတ်
၂။ ၁ နိ	=	တစ်ရက်နေ့
၃။ ဖြစ်တော်ပြုသော	=	ဖြစ်တော်မူသော
၄။ တရမင်	=	တရားမင်း
၅။ မဟာဝိနယ်မှိဝ်	=	မဟာဝိနည်းထိုရ်
၆။ သင်္ဃာ၊ သင်္ဃာ	=	သံဃာ
၇။ သျှင်	=	ငါ့ရှင်
၈။ ကကာ	=	ကကား
၉။ သှ်	=	သည်
၁၀။ ကျောင်းကျ	=	ကျောင်းမှ လူထွက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ပြောင်းရွှေ့၍သော်လည်းကောင်း၊ ကွယ်လွန်၍သော်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်အဖြစ်မှ ရာထူးကျသွားခြင်းကို ကျောင်းကျသည်ဟူ၍ခေါ်ဆိုသည်။
၁၁။ ဝိရိဝ်	=	ပီရိုး = ပေးရိုး = ပေးကမ်းသည့် အစဉ်အလာ
၁၂။ ပိုင်ရိုဝ်	=	ပိုင်ရိုး = ပိုင်ဆိုင်သည့် အစဉ်အလာ
၁၃။ ဝိရိဝ်ပိုင်ရိုဝ်	=	ပေးရိုးပိုင်ရိုး = ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်အဖြစ်နှင့် ကျောင်းထိုင်စဉ်က ကျောင်းတိုက်တွင် ကျန်ရှိခဲ့သည့် သံဃိကပိုင် ဂရုဘဏ်၊ လဟုဘဏ် ပစ္စည်းများကို လူထွက်သွားသည့် (ဝါ) ကျောင်းမှ အပြီးအပိုင်ပြောင်းရွှေ့သွားသည့် (ဝါ) ပျံလွန်သွားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အား ပေးကမ်းသည့် အစဉ်အလာ၊ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းအဖြစ် အပိုင်သိမ်းဆည်းသည့် အစဉ်အလာ။
၁၄။ မဟိ	=	မရှိ
၁၅။ ရှဲ	=	၍

၁၆။ အပိုင်လဲမပြု	=	အပိုင်လည်းမပြု
၁၇။ အကျလဲမတောင်ဖု	=	အကျလည်းမတောင်းဖူး
၁၈။ လူထွက်	=	ရဟန်းလူထွက်
၁၉။ သုက်သေ	=	သက်သေ
၂၀။ ဆင်ခြေ	=	ထုချေရှင်းလင်းချက်
၂၁။ သဲကောင်မှု	=	သည်ကောင်းမှု
၂၂။ အာမခံ	=	ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဝန်ခံသည်
၂၃။ ကျောင်းရှေပြောစကား	=	ကျောင်းတော်၏ရှေ့မှောက်တွင် ထွက်ဆိုသည့်စကား
၂၄။ ဆြာ	=	ဆရာ
၂၅။ သျှင်	=	ငါ့ရှင်
၂၆။ အအောင်ပေးတော်ပြုသို	=	အနိုင်ပေးသည်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ် ရသေ့တောင်မြို့နယ် ဂူတောင်ကျေးရွာ၏ အရှေ့တောင်ထောင့် တစ်မိုင်ခန့်အကွာ ချရားပင်ရင်းကွင်း(ခေါ်) လင်းတနက်ကုန်းရှိ စေတီပျက်တစ်ဆူအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု ဂူတောင်ကျေးရွာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။

ကျောက်စာတွင် လက်ရှိဆင်ကဲ ရွှေကျောင်းဆရာတော် သောမခန္တီနှင့် မူစဲသင်္ဂဇာ င/လှဖြူတို့သည် ကျောင်းကျပေးရိုးပိုင်ရိုးနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းအခုံတရားတဘောင်ဖြစ်ကြသည်။ တရားပွဲတွင် သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီး မဟာဝိနည်းထိုရ်က တရားသူကြီးအဖြစ် ကြားနာစစ်ဆေးသည်။ သက်သေအဖြစ် မူစဲလူထွက်(ရဟန်းလူထွက်)နှင့် မြို့ကျောင်းစားင/လှဖြူတို့က သက်သေအဖြစ်ထွက်ဆိုကြသည်။

ဘုန်းကြီးလူထွက် သက်သေတို့က ငါတို့စားသောအခါ အပိုင်လည်းမပြု၊ အကျလည်းမတောင်းဖူးဟူ၍ ထွက်ဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မူစဲသင်္ဂဇာင/လှဖြူ (ရဟန်းလူထွက်)က ဆင်ခြေလည်းမပေး၊ ထုချေရှင်းလင်းချက်လည်းမပြုသဖြင့် ဆင်ကဲရွှေကျောင်း ဆရာတော် သောမခန္တီကို အနိုင်ပေးလိုက်သည်ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။

ဤကျောက်စာသည် ရှေးခေတ်ရခိုင်တို့၏ သာသနာရေးဆိုင်ရာ အမှုအခင်းတစ်ခု၏ ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ပုံကို ကမ္ပည်းကျောက်စာရေးထိုးထားခဲ့သော စီရင်ထုံးတစ်ခုဖြစ်သည်။ သာသနာရေးဆိုင်ရာ အမှုအခင်းများကို မဟာဝိနည်းထိုရ်ဆရာတော်ကြီးမှ ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ကြောင်းကိုလည်း လေ့လာမှတ်သားနိုင်သည်။ ထိုစဉ်က မဟာဝိနည်းထိုရ်၏ဘွဲ့ထူးမှာ အမင်းမင်းတို့၏မှန်ကင်းမကိုဋ်ဖြစ်တော်မူသော သာသနာ့ဒါယကာ သာသနာဒါယာဒ၊ သာသနနုဂ္ဂဟ၊ သာသနာတရဖြစ်တော်မူသော တရားမင်းမြတ်ဆရာတော် မဟာဝိနည်းထိုရ်'ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာပါ သက္ကရာဇ် ၉၁၅-ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းဗာကြီး (၈၉၃-၉၁၅)(**AD 1531-1553**) လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၁၉။ အလယ်နိမ္ဗူဇာဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၀၆ ခု (AD 1544)

၂း၁၉။ အလယ်နိမ့်ဘုရား ကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၀၆ ခု (AD 1544)

ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား

၁။ . . ၉၀၆ခုဝါဆိုဝ်လွှန်၁၄ရက်စနေ
၂။ နေအမတ်တော်စစ်တကောင်င်စာ . . .
၃။ တောင်ပြင်တင်ကုပ်တွင်လှ်ဆေသုမ်သျှည်လုပ်
၄။ ကိုဝ်အသျှင်ဘုရင်ဆွံကျေ့တော်မူသောသဃ်ရှေ့
၅။ တွင်ရေစက်ချလိုက်၏သ်ချိတည်သောဟူ
၆။ ၏သံတော်ဆင်သ့်ကာမောင် . က်အခေါင်ငဲ
၇။ သံတော်ချသ့်ကာမင်စေကြီပွင်ရှေဘစံသာ
၈။ ချစေသ့်ကိုဝ်ငါဆိုဝ်လေသ့်သံတော်ချနေမျိုဝ်
၉။ ယောက်အမတ်တော်ကုလာအတွင်စစ်ချီစစ်ကဲ
၁၀။ လဲလှဲအမှုတော်မင် . . အဆုမ် . . . .
၁၁။ အမတ်တော်ငရှေစင်နှင်အနောက်တွင် . . .
၁၂။ တောင်တွင်တောခွတ်လှဲဆဲသျှည်ကိုဝ်သ်ချိတည်သ့် . .
၁၃။ အပြန့်အတာမပြည်သော . . . တောင် . . သင် . စီ
၁၄။ ပုမ်မြင်တောင်တွင် . . . . သောတော . . .
၁၅။ မင်သက် . . . . . . ချောင်တွင် . . .
၁၆။ . . . . ကျဟာသတည် .
၁၇။ မြိုဝ်သစ်တွင် . . . . တောင်ငေါ
၁၈။ ကြာကိုဝ်စစ်ကောင်ပေါင်ဝတွင် . . တောင် . ဧ
၁၉။ ကြိကိုဝ်တောင် . . . .
စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိသေးသည်မသိ ကျောက်ချပ်ကျိုးပြတ်သွားသည်။

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ . . ၉၈၆ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၁၄ ရက် စနေ
၂။ နေ့ အမတ်တော် စစ်တကောင်းစား . . .
၃။ တောင်ပြင်တင်းကုပ်တွင် လယ်ဆယ်သျှည်းလုပ်
၄။ ကို အရှင်ဘုရင် ဆွမ်းကျွေးတော်မူသော သံဃာရှေ့
၅။ တွင် ရေစက်ချလိုက်၏။ သ်ချိတည်သောဟူ
၆။ ၏ သံတော်ဆင့်သည်ကား မောင် . က်အခေါင်ငယ်
၇။ သံတော်ချသည်ကား မင်းစေကြီး ပွင့်ရှေဘစံသာ
၈။ ချစေသည်ကို ငါဆိုလေသည် သံတော်ချ နေမျိုး
၉။ ယောက် အမတ်တော် ကုလားအတွင်း စစ်ချီစစ်ကဲ

၁၀။ လည်း လယ်အမှုတော်မင်း . . အဆုံး . . . .

၁၁။ အမတ်တော် ငရွှေစင်နှင့် အနောက်တွင် . . .

၁၂။ တောင်တွင် တောခုတ်လယ် ဆယ်သျှည်းကို ᳕သရှိုတည်သည် . .

၁၃။ အတိုင်းအတာမပြည့်သော . . . တောင် . . သင် . စီ

၁၄။ ပုမ်မြင်တောင်တွင် . . . . သောတော . . .

၁၅။ မင်သက် . . . . . . ချောင်းတွင် . . .

၁၆။ . . . . ကျုပါသတည်း . .

၁၇။ မြို့သစ်တွင် . . . . . . တောင်ငေါ

၁၈။ ကြားကို စစ်(တ)ကောင်းပေါင်းဝတွင် . . တောင်စစ်

၁၉။ ကြိကိုတောင် . . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ တောင်ပြင် = တောင်ဘက်အရပ်ရှိ မြေကွက်လပ်

၂။ တင်းကုပ် = တင်းကုပ်အရပ်

၃။ လှ် = လယ်

၄။ ဆေ = ဆယ်

၅။ သုမ် = သုံး

၆။ ကိုဝ် = ကို

၇။ အသျှင် = အရှင်

၈။ ဆွံ = ဆွမ်း

၉။ သင်္ဃ = သံဃာ = ရဟန်း

၁၀။ သံတော်ဆင် = သံတော်ဆင့် = အမိန့်ချမှတ်သည်/သူ

၁၁။ သှ် = သည်

၁၂။ သံတော်ချ = အမိန့်တော်ချသည်

၁၃။ မင်စေ = မင်းစေ = မင်း၏ အစေခံ

၁၄။ ကြိ = ကြီး

၁၅။ ဆိုဝ် = ဆို

၁၆။ လဲ = လည်း

၁၇။ အဆုမ် = အဆုံး

၁၈။ တောခွတ် = တောခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းသည်

၁၉။ ဆဲ = ဆယ်

၂၀။ အပြန်အတာ = အတိုင်းအတာ

၂၁။ ချောင် = ချောင်း

၂၂။ ကျုဟာသတည် = ကျုပါသတည်း

၂၃။ မြို်သစ် = မြို့သစ်
၂၄။ တောင်ငေါ = တောင်စွယ်၊ တောင်ထွန့်၊ တောင်ပူ
၂၅။ ကြိ = ကြီး

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ဤကျောက်စာကို မြောက်ဦးမြို့ အလယ်နိမ္မာဇာဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

ဘုရင်မင်းမြတ်သည် သံဃာတော်များကိုဆွမ်းကျွေးပြီး လယ်မြေများကို ရေစက်ချလှူဒါန်းခဲ့သည်။ ယင်းသို့ လှူဒါန်းကြောင်းကို မင်းမှုထမ်း မင်းစေကြီးပွင့်ရွှေဘစံကို အမိန့်တော်ချမှတ်စေခဲ့သည်ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ သို့နှင့် ဤကျောက်စာကို အမိန့်ပြန်တမ်းကျောက်စာဟုဆိုနိုင်သည်။

ဤကျောက်စာ၌ မြောက်ဦးခေတ်တွင် ဘုရင့်ထံပါး အမှုတော်ထမ်းရွက်ခဲ့ကြသော အမတ်တော် စစ်တကောင်းစား၊ သံတော်ဆင့်၊ မင်းစေကြီး၊ သံတော်ချနေမျိုး၊ အမတ်တော် ကုလားအတွင်းစစ်ချီ၊ စစ်ကဲ၊ အမတ်တော် ငရွှေစင် စသည့်ဘွဲ့ထူး၊ ဂုဏ်ထူး၊ ရာထူးများကို တွေ့ရသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၀၆–ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းဗာကြီး (၈၉၃-၉၁၅)(**AD 1531-1553**) လက်ထက်ဖြစ် သည်။

ရခိုင်ဘာသာ၊ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

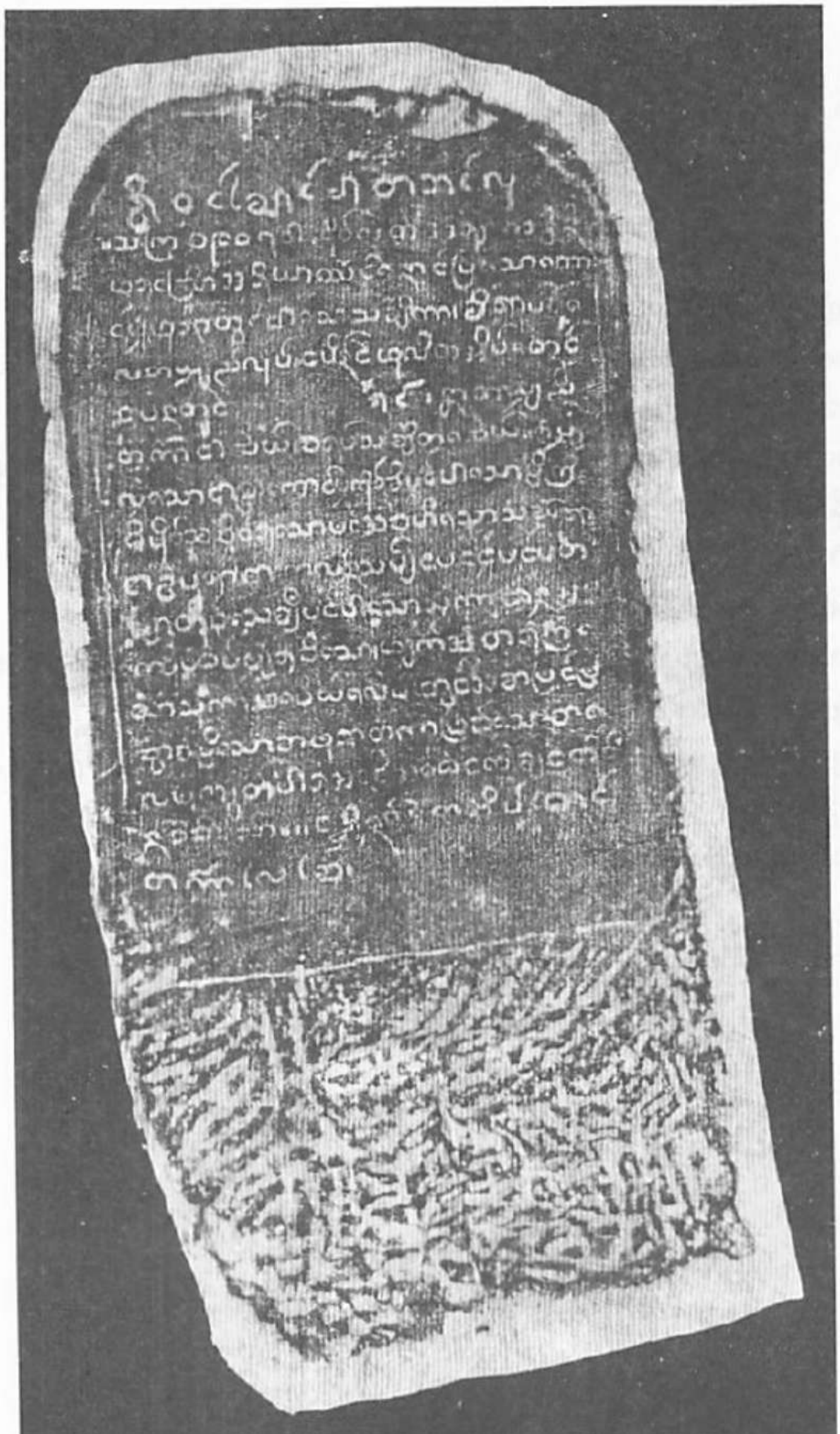

၂း၂၀။ သရက်ပင်တောင်ဖေ်ာဘုရားကျောက်စာ
(ဘုရင်ဆရာအရိယာဝံသကျောက်စာ)
သက္ကရာဇ်၉၀၇ ခု (AD 1545)

၂း၂၀။ သရက်ပင်တောင်ဖော်ဘုရားကျောက်စာ
(ဘုရင်ဆရာအရိယာဝံသကျောက်စာ)
သက္ကရာဇ် ၉၀၇ ခု (AD 1545)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ရှိဝင်ချောင်မာတတင်လု(ပ်)
၂။ သကြစ်၉၀၇ဝါဆိုဝ်လ္ဆုတ်၁၁ရျာက်ာန္ဂိနိ
၃။ ဖုရင်ဆြာအရိယာဝသံနောင်ပြုသောကော
၄။ ငံမှုဖုရာတွင်ဓါသောသ္ဒျီကာခိရာပင်ေ
၅။ လတာသျှည်လုပ်ငပိန်ငဲဖုလိတအိမ်ခောင်
၆။ ငပန်တူငဲ . . . . ရင်န္တာတယျာည်
၇။ တက်ာငါဆဲယ်စရပ်သ္ဒျီတခေဲယ်။ဉာ်မှု
၈။ လျှုသောငါ၏ကောင်မှုကိုဝ်ခီပင်ပါသောမြီကြိ
၉။ မိမိုဝ်အစိုဝ်ရသောမင်အစပဟိသောသဃ်ရာ
၁၀။ ဇာဉပရာဇာကလန်သဖျုံမင်မှုမင်မတ်
၁၁။ မျာတိုဝ်သ္ဒ်ျိပင်ပါသောသူကာငါန္ဟအ
၁၂။ ကျိုထပ်မျှရစိသောဖျက်အုံ့တရုံကြံ့ေ
၁၃။ သာသူကာအပေယ်လေပါတွင်အခါမြင်မြဲ
၁၄။ စွာခံပြီသောခါဖုရာတကာဖြစ်သောခါေ
၁၅။ လမကျွတ်ပါရအဝစိအမေလေချင်တိုင်
၁၆။ နှစ်စီသော။ ။ငရှိနှစ်ငဲတအိမ်ခေါင်
၁၇။ တက်ာလေဆော။

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ရွှေဝင်ချောင်းမှာ တစ်တင်းလု(ပ်)
၂။ သက္ကရာဇ် ၉၀၇ ဝါဆိုလဆုတ် ၁၁ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့
၃။ ဘုရင်ဆရာ အရိယာဝံသ နောင်ပြုသော ကော
၄။ င်မှု ဘုရားတွင်ထားသော သ္ဒိျကား ခိရာပင်
၅။ လယ်တစ်သျှည်းလုပ် ငပိန်ငယ် ဖုလိတစ်အိမ်ထောင်
၆။ ငပန်းတူငယ် . . . . ရင်န္တားတစ်သျှည်း
၇။ ဒင်္ဂါးငါးဆယ် စရပ်သ္ဒိျတစ်ဆယ် ဉာ်မှု
၈။ လျှုသော ငါ၏ကောင်းမှုကို ချီးပင့်ပါသော
၉။ မြေကြီး ထီးမိုးအစိုးရသောမင်း အစရှိသော သံဃ်ရာ
၁၀။ ဇာ ဥပရာဇာ ကလန် သန်ဖျင် မင်းမှူး မင်းမတ်

၁၁။ များတို့သည် ချီးပင့်ပါသောသူကား ငါနှင့်အ
၁၂။ ကျိုးထပ်မျှရစေသော ဖျက်အုံ့ တရံကြံငြ
၁၃။ သာသူကား အပါယ်လေးပါးတွင် အခါမြင့်မြဲ
၁၄။ စွာခံပြီးသောခါ ဘုရားတကာဖြစ်သောခါ
၁၅။ လည်း မကျွတ်ပါရ အဝီစိအထဲ လည်ချင်တိုင်း
၁၆။ နစ်စေသော။ ။ ရွှေနှစ်ငယ် တစ်အိမ်ထောင်
၁၇။ ဒင်္ဂါးလေးဆယ်။

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ရွှိ၊ ရွှိ = ရွှေ
၂။ မာ = မှာ
၃။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၄။ ဝါဆိုဝ်လ္ဆုတ် = ဝါဆိုလဆုတ်
၅။ ရျာက် = ရက်
၆။ ၁နွှိ = တနင်္ဂနွေ
၇။ နိ = နေ့
၈။ ဖုရင် = ဘုရင်
၉။ ဆြာ = ဆရာ
၁၀။ အရိယာဝသ် = အရိယာဝံသ
၁၁။ ဖုရာ = ဘုရား
၁၂။ ဓါသော = ထားသော
၁၃။ လေတသျှည်းလုဝ် = လယ်တစ်သျှည်းလုပ်
၁၄။ တစ်အိမ်ဓောင် = တစ်အိမ်ထောင်
၁၅။ နွှာတယျာဉ် = နွားတစ်သျှည်း
၁၆။ တင်္ကာ = ဒင်္ဂါး
၁၇။ ငါ = ငါး
၁၈။ ဆဲယ် = ဆေ = ဆယ်
၁၉။ တ = တစ်
၂၀။ ခီပင် = ချီပင် = ချီးပင့် = ကူညီရိုင်းပင့်
၂၁။ ငြိ = မြေ
၂၂။ ကြိ = ကြီး
၂၃။ ဓိမိုဝ် = ထီးမိုး
၂၄။ အစိုဝ်ရ = အစိုးရ
၂၅။ သဃ်ရာဇ = သံဃရာဇာ

၂၆။ ကလန် = တစ်ရွာတည်းကို အုပ်ချုပ်ရသော ရွာသူကြီး (ဝါ) အမတ်
၂၇။ သဖျို = သံဖျင် = သံပျင် = ရွာအများကို အုပ်ချုပ်ရသော သူကြီး/ အမတ်
၂၈။ မင်မူမင်မတ် = မင်းမှူးမတ်
၂၉။ တိုဝ် = တို့
၃၀။ သို = သည်
၃၁။ ငါန = ငါနှင့်
၃၂။ အပေယ် = အပါယ်
၃၃။ အဝစိ = အဝီစိ
၃၄။ အဓေ = အထဲ
၃၅။ လေချင်တိုင်နစ်စီသော = တဝဲလယ်လယ်လယ်ချင်တိုင်းလယ်၍ နစ်မွန်းပါစေသား

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့ သရက်ပင်တောင်မော်ဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၀၇-ခု ဝါဆိုလဆုပ် ၁၁-ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဘုရင့်ဆရာ အရိယာဝံသ ဘုန်းတော်ကြီးသည် နောက်မှပြုသော ကောင်းမှုတော်ဘုရားတွင် လယ်၊ ကျွန်နှင့် ဒင်္ဂါးများ လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ယင်းကောင်းမှုကို ရိုင်းပင်းကူညီဖျက်ဆီးမြှင့်ကြသည့် နောင်လာနောက်သား၊ မြေကြီး၊ ထီးမိုးအစိုးရသောမင်း အစရှိသော သံဃရာဇာ၊ ဥပရာဇာ၊ ရွာသူကြီး မှူးမတ်အပေါင်းတို့သည် ၄င်းနှင့်ထပ်တူထပ်မျှ အကျိုးရကြပါစေ။ ဖျက်စီးသော သူတို့ကား အပါယ်လေးပါးတွင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ တဝဲလည်လည်ခံကြရပြီး ဘုရားတကာချွတ်သော်လည်း မကျွတ်ပါစေနှင့် အဝီစိငရဲတွင်လည်း လည်ချင်တိုင်းလည် နစ်ချင်တိုင်းနစ်ပါစေဟူ၍ ကျိန်စာတိုက်ထားသည့် အလှူမှတ်တမ်းစာဟု ဆိုနိုင်သည်။

သက္ကရာဇ် ၉၀၇-ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပထမဦးဆုံးဘုရင် မင်းဗာကြီး (၈၉၃-၉၁၅) **(AD 1531-1553)**လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော အလှူရှင်ဘုန်းတော်ကြီးသည် မင်းဆရာဟူ၍ ဖော်ပြထားသောကြောင့် အရိယာဝံသဆရာတော်ကြီးသည် မင်းဗာဘုရင်မင်းမြတ်၏ ဆရာပင်ဖြစ်ပေမည်။ ကလန်၊ သံပျင် စသည့် သူကြီးရာထူးများကိုလည်း ဤကျောက်စာတွင်တွေ့ရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ၊ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၂၁။ ကူလားက ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၀၇၊ ၉၁၁ ခု (AD 1545/1549)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ . . . . ရက္ခမိပမိ . . . .
၂။ မင်စိုဝ်ရာဇာ . . . . ဖုလက်ရုမ်တံ(ခို) . . .
၃။ အမိပမိဖြစ်သော . . . ရှိနန်သခင်ဖုရရှင်မင်ပင်သေ . . .
၄။ ကိုဝ်ဆောက်ခဲ့သော . . . . . ဖုရာရှင်လွှန်ခဲ့သော . . . .
၅။ မိတောမူသောဖုရာနှစ်ဆူတွင်သခ်နှဖုရာကိုဝ်၉၀၇ခုတပိုဝ် . . . .
၆။ တော်မင်ရွှေကိုဝ်အိမ်ခောင်ပြုလျှက်၉၁၁ခုကူဖုရာမြတ်ကိုတေ၆
၇။ အမှ . သာရပုမ္ဂိကုန်မြင်မှိုအထက်မဟာစူလာသောဠသ . . . .
၈။ . . . . . ရည်သန်မှုကိုဝ်တောဓောအာနုပေါ် . . . . .
၉။ ဝတ် . လျှင်လက်တဖက်ကိုဖြတ်လျှက် . . . . မှယင်နောက် . .
၁၀။ . . မျာပွန် . . . ထသောလျှင် . . . မတာခွိဖဖိုဝ်ဗီစသောမင်လှမင်ထက်
၁၁။ . . . . စကြွဝဠါအောက်အဝီစိ . . . ဘီလာလုံစုံထက်ဘုံမြင့်စွာနပ်ဖြမ္မာ
၁၂။ . . . . ရိတ္တကွန်တသိန်ကမ္ဘာရှေမြင်ကြာသောစကြာမိပမိ . .
၁၃။ တန်ခိုဝ်ဟိလျှက်မင်ကတသင်သိတင်ဟိုဝ်ကျော်ဖြစ်လတ်သောလျှင် . .
၁၄။ သ်ပွတ်ကိုမြတ်ထွတ်ဆောင်စီးတြိရတ္တနာတံဆာငါမေအိမ်ရှိ . .
၁၅။ ကြာမြင်စွာပြယ်ရှာလုယက်စစ်မက်ထိုဝ်မျာတိုင်ကာမူဖန်ခိုက်ရန် . . . .
၁၆။ ပဲထ . . . မပျက်စိမ်ငါစကြွာဝဠါကိုစောင်ကျင်သောဂူမ္ဘန် .
၁၇။ . . . . ကြလျှင် . . . . . မြတ်သူတော် . . သော . . . သ် .
၁၈။ ကြောင်နောင်ခါကာလ,,ကိုဝ် . . . . . ရှစ်ဆယ်ရှစ်မေတရ . . . .
၁၉။ တိတိရာသီမိဿလက်နိုက် . . . . တူကိုဝ် . . . စန်
၂၀။ ရာတိုင်ငေ . . . ထိုဝ်အောင် . . . မကိုက်ရွှေခွက် . . .
၂၁။ . . . . ကြာ . . . ထင်တွှိမြင်လတ်သော . . သံတော်ပွတ်
၂၂။ . . . . ထွက်တော်မြင် . . . . တိုဝ်စံဆက် . . . .
၂၃။ . . . . ကိုဝ် . . . . က . . ခါနိုက် . . . . . .
၂၄။ . . . . တန်ဆောင် . . . .

စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိသေးသည်မသိ၊ ကျောချပ်ကျိုး ပြတ်သွားပြီ။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ . . . . ရက္ခာမိပတိ . . . . .
၂။ မင်းစိုးရာဇာ . . . . ဘုန်းလက်ရုံးတန်(ခိုး) . .
၃။ အမိပတိဖြစ်သော . . . . ရှေနန်းသခင် ဘုရားရှင်မင်းပင်သည် . . . .

၄။ ကိုဆောက်ခဲ့သော . . . . ဘုရားရှင် လွန်ခဲ့သော . . .
၅။ မိန့်တော်မူသော ဘုရားနှစ်ဆူတွင် ခန္ဓဘုရားကို ၉၀၇ ခု တပိုး . . . .
၆။ တော်မင်းရွှေကို အိမ်ထောင်ပြုလျှက် ၉၁၁ ခု ဤဘုရားမြတ်ကိုတည်သော
၇။ ခါမှ . သာရမုနိကုန်းမြင့်မှိုရ်အထက် မဟာစူလသောဥသ . . .
၈။ . . . . . ရည်သန်မှုကို တေဇော်အာနုပေါ် . . . .
၉။ ဝတ် . လျှင် လယ်တစ်ဖက်ကိုဖြတ်လျှက် . . . မှ ယင်းနောက် . .
၁၀။ . . များပွန် . . . တသောလျှင် . . . မာတာမွေးဘဘိုးဘေးစသော မင်းလှမင်းလတ်
၁၁။ . . . . စတ္တြဝဋ္ဋာ အောက်အဝီစိ . . . ဗီလာလုံးစုံ ထက်ဘုံမြင့်စွာ နတ်ပြဟ္မာ
၁၂။ . . . . . . ရေတွက်ကိန်း တစ်သိန်းကမ္ဘာရှည်မြင့်ကြာသော စကြာမိပတိ
၁၃။ တန်ခိုးရှိလျှင် မင်းကတသင်း သီတင်းဟိုးကျော်ဖြစ်လတ်သော်လျှင် . .
၁၄။ သည်ပွတ်ကို မြတ်ထွဋ်ဆောင်စီး ကြိရတနာတန်ဆာ ငါးမည်အိမ်ရှိ . . .
၁၅။ ကြာမြင့်စွာ ပြည်ရွာလုယက် စစ်မက်ထိုးများ တိုင်းကားပူပန်ခိုက်ရန် . . . .
၁၆။ ပေတ . . . မပျက်စိမ့်ငှါ စတ္တြာဝဋ္ဋာကို စောင့်ကျင်သော ဂုမ္ဘာန် .
၁၇။ . . . . ကြာလျှင် . . . . . မြတ်သူတော် . . သော . . သည် . .
၁၈။ ကြောင့်နောင်ခါကာလ,,ကို . . . . . ရှစ်ဆယ်ရှစ်မည်တရ . . .
၁၉။ တိတိရာသီ မိဿလက်၌ . . . . တူကို . . . . စန်း . . . .
၂၀။ ရာတိုင်စေ . . . ထိုဆောင် . . . မကိုဋ္ဌိရွှေခွက် . . .
၂၁။ . . . ကြာ . . . သင်တွေမြင်လတ်သော . . သံတော်ပွက်
၂၂။ . . . ထွက်တော်မြင် . . . . တိုစံဆက် . . . . .
၂၃။ . . . ကို . . . . . က . . . ခါ၌ . . . . .
၂၄။ . . . . တန်ဆောင် . . .

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်

၁။ ရက္ခာ	=	ရခိုင်
၂။ မိပမိ၊ အမိပမိ	=	အဓိပတိ = အကြီးအမှူး၊ အရှင်သခင်အစိုးရ၊ ဧကရာဇ်မင်း
၃။ မင်စိုဝ်ရာဇာ	=	ဘုရင်ဧကရာဇ်
၄။ ဖု	=	ဘုန်း
၅။ လက်ရှမ်	=	လက်ရှန်း
၆။ တံခိုး	=	တန်ခိုး
၇။ သွိ	=	ရွှေ
၈။ ဖုရ	=	ဘုရား
၉။ မင်းပင်	=	မင်းဗါဘုရင်
၁၀။ သေ	=	သည်
၁၁။ ကိုဝ်	=	ကို
၁၂။ မိတောမူသော	=	မိန့်တော်မူသော

၁၃။ အိမ်ခေါင်ပြု = အိမ်ထောင်ပြု
၁၄။ ဣ = ဤ
၁၅။ တေ = တည်
၁၆။ ဖြ = သော
၁၇။ ခာ = ခါ
၁၈။ သာရမုနိကုန်မြင်မှို = သာရမုနိကုန်းမြင့်မှိုရ်
၁၉။ မဟာစုလာသောဋ္ဌသ = မဟာစုဋ္ဌသောဋ္ဌသ = ဘုရားအမည်
၂၀။ တေဇာ = တေဇော်
၂၁။ မတာ = မာတာ = မိခင်
၂၂။ မွိဖ = မွေးဖ = မွေးဘ = ဘခင်
၂၃။ ဖိုဝ် = ဘိုး
၂၄။ ဖီ = ဘေး
၂၅။ နပ် = နတ်
၂၆။ ဖြမ္မာ = ဖြဟ္မာ
၂၇။ ရိတွက္ကိန် = ရေတွက်ကိန်း = ရေတွက်သည်
၂၈။ ရှေမြင်ကြာ = ရှည်မြင့်ကြာ
၂၉။ စကြာမိပမိ = စကြွာမိပတိ = စကြာမင်း
၃၀။ တန်နိုဝ် = တန်ခိုး
၃၁။ ဟိ = ရှိ
၃၂။ သိတင် = သတင်း
၃၃။ ဟိုဝ်ကျော် = ဟိုးဟိုးကျော်သည်
၃၄။ သ်ပွတ် = သည်းပွတ် = အသည်းနှလုံး
၃၅။ တြိရတ္တနာ = ကြိရတနာ = ရတနာသုံးပါး
၃၆။ တံဆာ = တန်ဆာ
၃၇။ ငါမေ = ငါးမည်
၃၈။ ပြယ်ရှာ = ပြည်ရှာ
၃၉။ တိုင်ကာ = တိုင်းကား
၄၀။ ဖူဖန် = ပူပန်
၄၁။ ပဲ = ပေး
၄၂။ မေတရ = မေတ္တေယျ
၄၃။ မကိုက် = မကိုဋ်
၄၄။ တွိမြင် = တွေ့မြင်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ် ကုလားကကျေးရွာ ကုလမပြင်ဘုရားကုန်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ၎င်းကုန်းကို မသမာသောသူများတူးဖြို၍ ဤကျောက်စာကို ကျင်းထဲသို့တွန်းချပြီး ဖျက်ဆီးခဲ့ကြသည်ဟုသိရသည်။ ယခု ပျောက်ဆုံးနေသည်။ ကျောက်စာအရ သက္ကရာဇ် ၉၀၇-ခုနှစ်တွင် သင်ခန္ဓဘုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၉၁၁-ခုနှစ်တွင် သာရမုနိကုန်းမြင့်မိုရ်ထက်တွင် မဟာစူဠသောဠသဘုရားနှစ်ဆူကို လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်းသိရသည်။ အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းကျောက်စာပင်ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၀၇-ခု၊ ၉၁၁-ခုနှစ်တို့မှာ ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပထမမင်းဗါကြီး (၈၉၃-၉၁၅)(**AD 1531-1553**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာတွင်လည်း မင်းဗါကြီး၏အမည်တစ်ခုဖြစ်သော မင်းပင်အမည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့နှင့် ကျောက်စာပါ ရက္ခာဓိပတိ မင်းစိုးရာဇာဆိုသူမှာ မင်းဗါဘုရင်ပင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ လေးလုံးစပ်လက်ာဖြင့် ရေးသားထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၂၂။ တက်စားပီးထီး စေတီကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၀ ခု (AD 1548)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သကြစ်၉၁၀ခုနတ္တော်လ္ဆန်စကြသ
၂။ ပတိနိမိသုမ်မျိုဝ်တွင်တက်စာပီ
၃။ မိသေကာပြီ၏ . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၀ ခု နတ်တော်လဆန်း ၈ ကြာသ
၂။ ပတေးနေ့ ထီးသုံးမျိုးတွင် တက်စားပေး
၃။ ထီးသည်ကား ပြီး၏ . . .

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။	သကြစ်	=	သက္ကရာဇ်
၂။	ကြာသပတိ	=	ကြာသပတေး
၃။	နိ	=	နေ့
၄။	မိ	=	ထီး
၅။	သုမ်	=	သုံး
၆။	မျိုဝ်	=	မျိုး
၇။	တက်စာပီ	=	တက်စားပီး = အစားပေး
၈။	သေကာ	=	သည်ကား

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ခြင်ကိုက်တောင်ထိပ်ရှိ တက်စားပီးထီးစေတီဂူတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၀-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၈-ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ထီးသုံးမျိုးတွင် တက်စားပီး(အစားပေး)သည့် ထီးသည်ကား ပြီး၏ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ အလှူမှတ်တမ်းစာဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၀-ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပထမဘုရင်မင်းဗာကြီး လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

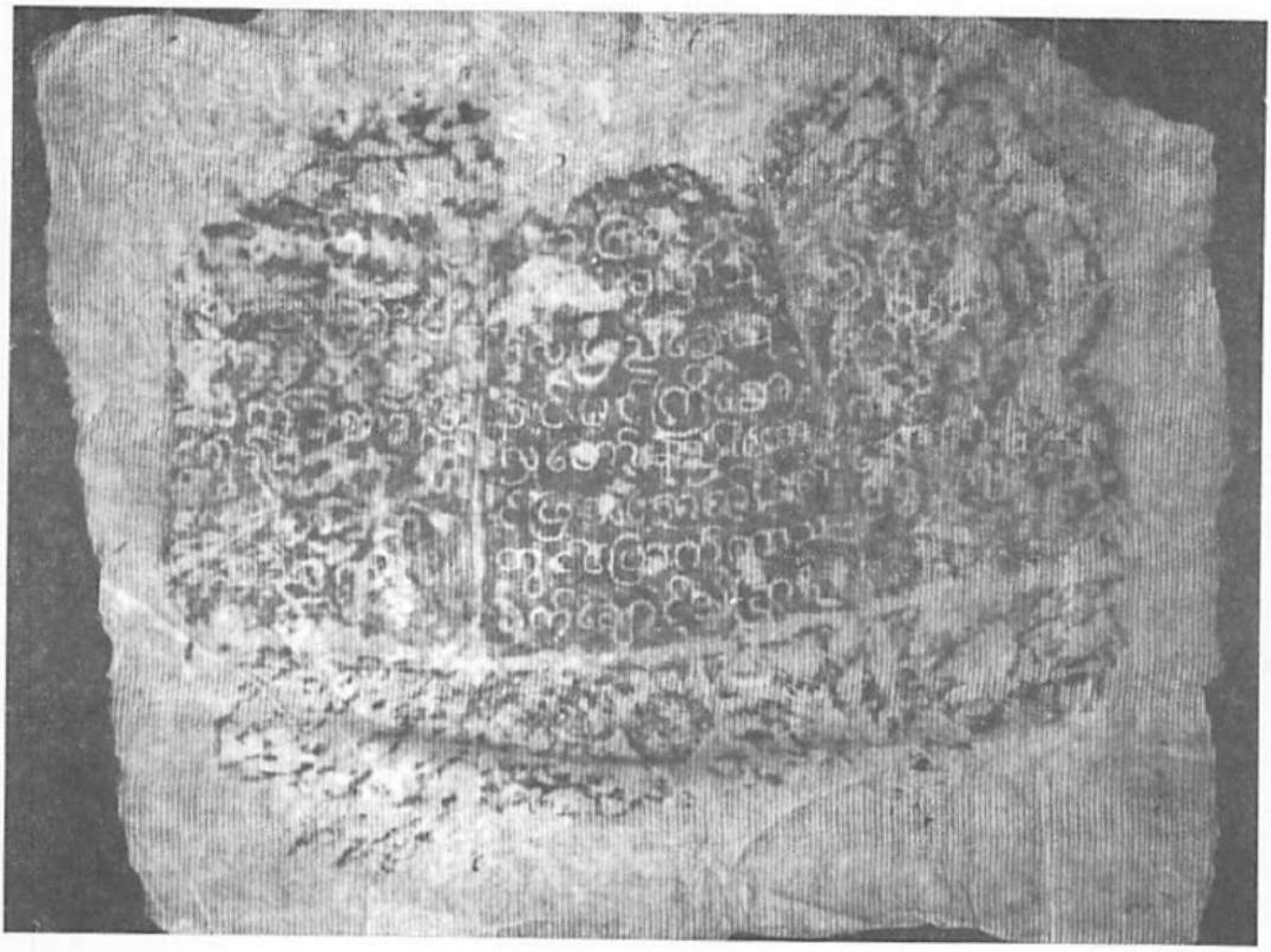

၂း၂၃း ပန်းမြောင်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၃ ခု (AD 1551)

၂၊၂၃။ ပန်းမြောင်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၃ ခု (AD 1551)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

<u>ပထမမျက်နှာ</u>

၁။ သကြစ်၉၁၃
၂။ ခုပြာသို
၃။ ဝ်လပြည်နေဖု
၄။ ရင်မင်ကြိစော
၅။ လှူတော်မူသ့်၊တော
၆။ င်ဖြုအနောက်ဖက်
၇။ တွင်မြောက်ကာသ
၈။ ရက်ချောင်အခြား

<u>ဒုတိယမျက်နှာ</u>

၁။ တောင်ကာစ
၂။ ယာ်အခြားမို
၃။ တောဒတ်ကျုံသွ
၄။ ရ်ဒတ်ဒုဗဲဒက်
၅။ ဂေါနူစဲဒက်သိ
၆။ ရံပေါတ်ဒတ်
၇။ ဓောနံဒက်

<u>တတိယမျက်နှာ</u>

၁။ ဤကောင်
၂။ မှူကိုင်ဖျ
၃။ က်သသုကာ
၄။ အောက်အ
၅။ ဝိစိန္တိက်ျစိသော

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>ပထမမျက်နှာ</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၃
၂။ ခုပြာသို
၃။ လပြည့်နေ့ ဘု
၄။ ရင်မင်းကြီးစော
၅။ လှူတော်မူသည် တော
၆။ င်ဖြူအနောက်ဘက်
၇။ တွင် မြောက်ကားသ

ဒုတိယမျက်နှာ

၁။ ရက်ချောင်းအခြား
၂။ တောင်ကား စ
၃။ ကြ်အခြား ဘိုး
၄။ တော်ဓါတ် ဤသွ
၅။ ရ်ဓါတ် ဒဗဓါတ်
၆။ ဂေါနှစဓါတ် သိ
၇။ ရံပေါက်ဓါတ်
၈။ ဓေါနိဓါတ်

တတိယမျက်နှာ

၁။ ဤကောင်း
၂။ မူကို ဖျ
၃။ က်သောသူကား
၄။ အောက်အ
၅။ ဝီစိ္ဒ ကျစေသော

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်

၁။	သကြစ်	=	သက္ကရာဇ်
၂။	ပြာသိုဝ်	=	ပြာသို
၃။	လပြည်နေ	=	လပြည့်နေ့
၄။	ဖုရင်မင်ကြီ	=	ဘုရင်မင်းကြီး
၅။	သ်	=	သည်
၆။	စဃာ်	=	စကြာ်
၇။	ဗိုတော်	=	ဘိုးတော်
၈။	ဒက်	=	ဒတ် = ဓါတ် = သရီရဓါတ်စေတီတော်
၉။	အဝိစိ	=	အဝီစိ
၁၀။	နိုက်	=	၌
၁၁။	စိ	=	စီ = စေ

ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မင်းပြားမြို့နယ်၊ ပန်းမြောင်းမြို့နယ်ခွဲ၊ စေတီပျက်တစ်ဆူတွင်စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု ပန်းမြောင်းရွှေဖောင်တော်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၃-ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် မင်းဖါကြီးလက်ထက်ဖြစ်သည်။ ဓါတ်စေတီတော်များတွင် လယ်မြေလှူဒါန်းသည့် ကမ္ပည်းကျောက်စာဖြစ်သည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော 'ဗိုတော်ဒတ်' (ဘိုးတော်ဓါတ်)မှာ ပန်းမြောင်းနှင့် ဂုဏ်ကျွန်းကျေးရွာကြားတွင်ရှိသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၂၄။ သီရိသုရိယ မွေရာဇာကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၀၅ ခု (AD 1543)

၂း၂၄။ သိရိသူရိယ ဓမ္မရာဇာကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၀၅ ခု (AD 1543)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၉၀၅တော်သလင်းလွှန်

၂။ ငါးရက်၅တက်နိတပိဝ်ငါးနာရီတွင်သီရိ

၃။ သူရိယဓမ္မရာဇာအမည်တော်ဟိသော့မင်စောတည်တော်ေ

၄။ ပြုခယ်သော့ဒုကံကျောင်တွင်လယ်နှင့်မြီအခြာအရှေသျှစ်

၅။ သောင်တောင်ခြီနှင့်ဓါးဝယ်သျှင်ဆရာမြီစက်ချကျော

၆။ က်တိုင်ကြီးတောင်လုပ်တိုင်အောက်ကျောက်တိုင်အနော

၇။ က်ကွဲကျောင်သိန်ရာကျောင်မြီဝါးငါပြံနှင်တဲတော်မြော

၈။ င်တဘက်မြောက်တောင်ခြီရင်မြီအနောက်နှင့်သျှစ်သော

၉။ င်ကျောလမ်ရီစီအဖျားဝါးနှစ်ပြံ၊စည်မောင်တွင်အရှိချော

၁၀။ သာငယ်၊တောင်စည်မောင်ချောင်၊အနောက်သရီချောင်မြောင်

၁၁။ အသည်ရွှာ၊လှည်လေဆယ်ခြောက်သျှည်၊တောင်တစ်ရွှာတွင်အရှိကျွဲ

၁၂။ ခိုင်လမ်ပင်တောင်တစ်ရွှာအနောက်နေနွှာ်ထောင်စားနန်မြောက်သရီချော

၁၃။ င်သို့ပြင်လှမ်၊မုံပြင်ရွှာအရှိသရီချောင်၊တောင်မုံချောင်အနောက်

၁၄။ ကျွဲသိကံနား၊မြောက်မြင်မိုဝ်ဇာဒီတောင်ခြေရင်သို့ပြင်

၁၅။ လှမ်အကုံ၊ပန်းသမားရွှာတွင်အရှိပိကောက်ချောင်တော

၁၆။ င်ကျွဲလမ်းအနောက်ချောင်တိုင်ချောင်မြောက်သင်လယ်သို့တွ

၁၇။ င်ဆယ်သျှည်မုန်ရွှာခွင်ဒဏ်ခွင်သိုင်ကြက်ရွှာတွင်အရှိ

၁၈။ ပိကောက်ချောင်တောင်ကြေဲချောင်အနောက်တော

၁၉။ င်ရင်မြောင်ကျွဲလမ်သျှည်တွင်ပြင်အလုပ်ဝ(က်)

၂၀။ (ပု)တ်သျှမ်ရွှာအရှိဝက်ပုတ်လမ်းပစ်တောင်ထိထုပ်

၂၁။ ချောင်အနောက်ဝက်ပုတ်ချောင်ခြာမြောက်သမား၊

၂၂။ ချောင်း၊တောင်ဖြူလယ်တသျှဉ်သုမ်ချောင်ကိုပယ်

၂၃။ လှျင်ခုနှစ်သျှည်ငါချောင်တပွါ၊လယ်ယာရွှာသူခွင်စား

၂၄။ မရွှေရွှာတွင်အရှိဂစ်ဆဘာနဒီမြစ်

၂၅။ တောင်မောလိပ်ချောင်လက်ဝဲဘက်နှင့်ကြ

၂၆။ င်ချောင်ရီသျှိုင်အနောက်ယောပင်လယ်မြော

၂၇။ က်မြက်ရိတ်ချောင်သည်တွင်ကျွမ်ပြတ်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ တော်သလင်းလဆန်း
၂။ ငါးရက် ကြာသပတေးနေ့ တက်နေတပို ငါးနာရီတွင် သီရိ
၃။ သူရိယဓမ္မရာဇာ အမည်တော်ရှိသော မင်းစောတည်တော်
၄။ ပြုခဲ့သော ဒုက္ကန်ကျောင်းတွင် လယ်နှင့်မြေအခြား အရှေ့ သျှစ်
၅။ သောင်းတောင်ခြေနှင့် ဓါးဝယ်သျှင်ဆရာမြေစက်ချကျော
၆။ က်တိုင်ကြီး တောင် လုပ်တိုင်းအောက်ကျောက်တိုင် အနော
၇။ က် ကွဲကျောင်းသိမ်ရာကျောင်းမြေဝါးငါးပြန်နှင့် တဲတော်မြော
၈။ င်တစ်ဘက် မြောက် တောင်ခြေရင်းမြေအနောက်နှင့် သျှစ်သော
၉။ င်းကျော်လမ်းရေစီးအဖျားဝါးနှစ်ပြန် စည်းမောင်းတွင် အရှေ့ချော
၁၀။ င်း သာငယ်တောင်စည်းမောင်းချောင်း၊ အနောက် သရီချောင်းမြောက်
၁၁။ အသည်ရွာလည်း လယ်ဆယ့်ခြောက်သျှည်း တောင်တစ်ရွာတွင် အရှေ့ကျွဲ
၁၂။ နိုင်းလမ်း ပစ်တောင်တစ်ရွာ အနောက် နော်နော်ထောင်စားနန်း မြောက် သရီချော
၁၃။ င်းသည် ပြင်လုံး၊ မှုံပြင်ရွာအရှေ့ သရီချောင်း တောင်မှုံချောင်း အနောက်
၁၄။ ကျွဲသေကန်နား မြောက်မြင့်မိုရ်တောင်ခြေရင်းသည် ပြင်
၁၅။ လုံးအကုန်၊ ပန်းသမားရွာတွင် အရှေ့ ပီကောက်ချောင်း တော
၁၆။ င် ကျွဲလမ်း အနောက် ချောင်းတိုင်ချောင်း မြောက် သင်လယ်သည်တွ
၁၇။ င် ဆယ်သျှည်း မုန့်ရွာဒက်ခွင်သိုင်ကြက်ရွာတွင် အရှေ့
၁၈။ ပီကောက်ချောင်း တောင် ငကြဲချောင်း အနောက် တော
၁၉။ င်ရင်း မြောက် ကျွဲလမ်းသည်တွင် ပြင်အလုံး ဝ(က်)
၂၀။ (ပု)တ်သျှမ်းရွာ အရှေ့ ဝက်ပုတ်လမ်းပစ်တောင်ထိ လုပ်
၂၁။ ချောင်းတောင်ဖြူ လယ်တစ်သျှည်းသုံးချောင်းကိုပယ်
၂၂။ လျှက် ခုနှစ်သျှည်းငါးချောင်းတစ်ပွါ၊ လကျာရွာ သူခွင်စား
၂၃။ မရွှေရွာတွင် အရှေ့ ကစ္စပနဒီမြစ်
၂၅။ တောင် မောလိပ်ချောင်း လက်ဝဲတက်နှင့် ကြ
၂၆။ င်းချောင်းရေချို အနောက် ယောပင်လယ် မြော
၂၇။ က် မြက်ရိတ်ချောင်း သည်တွင်ကျွန်းပြတ်

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ခေါ်ဟာရ ပေါ်ရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ၅	=	ကြာသပတေးနေ့
၂။ တက်နိ	=	တက်နိ = တက်နေ
၃။ ဟိ	=	ရှိ
၄။ သျော	=	သော
၅။ ခယ်	=	ခဲ့
၆။ မြိ	=	မြေ

၇။ တောင်ခြီ	=	တောင်ခြေ
၈။ လုပ်တိုင်	=	လုပ်တိုင်း = မင်းသနိုင်း၊ မင်းသုဿန်
၉။ ဝါငါပြ	=	ဝါးငါးပြန်
၁၀။ တဘက်	=	သျှည်းတစ်ဝက်
၁၁။ တောင်ခြီရင်မြီ	=	တောင်ခြေရင်းမြေ
၁၂။ ရီစီ	=	ရီစီး = ရေစီး
၁၃။ လှည်	=	လှည်း
၁၄။ လေ	=	လယ်
၁၅။ လမ်းပစ်	=	လမ်းသွယ်
၁၆။ နှနှော်ထောင်စား	=	နော်နော်ထောင်စား
၁၇။ သုံ	=	သည်
၁၈။ ပြင်	=	လယ်မြေ
၁၉။ လုမ်း	=	အလုံးစုံ၊ အားလုံး
၂၀။ ကျွဲသီးကံနှား	=	ကျွဲသေကန်နွား
၂၁။ မြောက်မြင်မိုဝ်	=	မြောက်မြင်းမိုရ် (မြောက်ဦးခေတ်တွင် သာသနာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးသောလွှတ်တော်၊ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရွာဟောင်းတောကျေးရွာအနီးတွင်ရှိသည်)
၂၂။ ဓာဒီ	=	စေတီ
၂၃။ ပြင်လုမ်း	=	လယ်ပြင်အားလုံး
၂၄။ အကုံ	=	အကုန်
၂၅။ ကျွေဲလမ်း	=	ကျွဲလမ်း
၂၆။ မှန်ရှာခွင်	=	မှန်ရှာနယ်နိမိတ်
၂၇။ ဒက်ခွင်	=	ဒက်နယ်နိမိတ်
၂၈။ ခွင်	=	နယ်မြေ၊ နယ်နိမိတ်၊ ပိုင်နက်နယ်မြေ
၂၉။ တပွါ	=	တစ်ပွါ = လယ်တစ်သျှဉ်း၏ လေးပုံတစ်ပုံ
၃၀။ ဂစ်ဆဘာနဒီ	=	ကစ္ဆပနဒီ = ကုလားတန်မြစ်
၃၁။ ရီသျှိုဝ်	=	ရေချို
၃၂။ ကျွမ်းပြတ်	=	တစ်ကျွန်းလုံး

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ဒုက္ကန်သိမ်ပုထိုးတော်ကြီးအနီး ဘူးခင်းရေတွင်းတူးရာမှ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅-ခုနှစ်တွင် သီရိမဟာသူရိယဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ မင်းဗါဘုရင်မင်းမြတ်၏ ဒုက္ကန်ကျောင်းတွင်လှူဒါန်းခဲ့သည့် လယ်မြေအလှူမှတ်တမ်းကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။

ဤကျောက်စာအရ သက္ကရာဇ် ၉၁၅-ခု၊ တော်သလင်းလဆန်းငါးရက် ကြာသပဒေးနေ့ထိ ဘုရင်မင်းဗါကြီးသည် နတ်ရွာမစံသေးကြောင်း သိရသည်။ ဤကျောက်စာ၌ သျှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီးကို 'သျှစ်သောင်း'ဟူ၍ 'သ'အက္ခရာဖြင့် ရေးသားထားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မင်းတို့၏သချိုင်း 'လုပ်တိုင်း'ဆိုသော ဝေါဟာရကိုလည်းကောင်း၊ သမိုင်းတွင် အရေးပါသည့် 'မြောက်မြင်းမိုရ်' (မြောက်မြင်းမိုရ်နှုန်း-လွှတ်တော်)ကိုလည်းကောင်း တွေ့ရပေသည်။

မြောက်ဦးခေတ်တွင် မြောက်ဦးနန်းတော်ထဲတွင် လွှတ်တော်တစ်ခု စစ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးကိစ္စရပ်များကို မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရသည့် တောင်မြင်းမိုရ်လွှတ်တော်တစ်ခု၊ သာသနာရေးဆိုင်ရာကိစ္စများကို ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်သည့် မြောက်မြင်းမိုရ်တစ်ခု စုစုပေါင်းလွှတ်တော် အဆောက်အဦးသုံးခုရှိခဲ့ကြောင်းသိရသည်။

ဤကျောက်စာကို ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၂၅။ ထူကန်နှင့်သိမ်ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခု (AD 1553)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

<u>ပထမပိုင်း</u>

၁။ . . . . နန် . . .
၂။ . . . . . . ကြီလှစွာ . . .
၃။ . . . . တိုလောကကျနှာ . .
၄။ . . . . ရာဇာရက္ခာမိပ္ပတိ . . .
၅။ . . . . . . နန်သခင်ဖုရာ . . .
၆။ . . . . . . သလင်လ္ဆန် . . .

<u>ဒုတိယပိုင်း</u>

၁။ သာရ . ရွှေ . . .
၂။ သကြစ်၉၁၅တော် .
၃။ . နိတပပဟိုဝ်တနှာရိတွင်
၄။ အရှိအပဟကိုဝ်ရှမ္ဗော .
၅။ က်အောက္ကအဝိစိတိုင်ေ .
၆။ . နိုက်လူနတ်ဗြဟ္မာ
၇။ . ဘစိလျှက် . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>ပထမပိုင်း</u>

၁။ . . . . နန်း . . .
၂။ . . . . . . ကြီးလှစွာ . . .
၃။ . . . . တိုလေါကကျနှာ . .
၄။ . . . ရာဇာရက္ခာမိပ္ပ တိ . . .
၅။ . . . . နန်းသခင်ဘုရား . . .
၆။ . . . . . . သလင်လ္ဆန်း . . .

<u>ဒုတိယပိုင်း</u>

၁။ သာရ · ရွှေ · · ·
၂။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ · တော် ·
၃။ နေ့တစ်ဗဟို တစ်နာရီတွင်
၄။ အရှေ့အပါးကို ရေမျှော ·
၅။ က် အောက်ကား အဝီစိတိုင်ေ ·
၆။ · ၌ လူနတ်ဖြဟ္မာ
၇။ · ဘစ်လျှက် · · ·

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ရက္ခာရွိပ္ပတိ = ရက္ခာဓိပတိ
၂။ သခင်ဖုရာ = သခင်ဘုရား
၃။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၄။ နိ = နေ့
၅။ တပဟိုဝ်တနာရီ = တစ်ဗဟိုတစ်နာရီ
၆။ အရှိ = အရှေ့
၇။ အပဟ = အပါး
၈။ ကိုဝ် = ကို
၉။ ရှမျှော = ရေမျှော
၁၀။ အောက္က = အောက်ကား
၁၁။ အဝိစိ = အဝီစိ
၁၂။ နှိုက် = ၌
၁၃။ ဗြဟ္မာ = ဗြဟ္မာ

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ထုက္ကန့်သိမ်ဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ အလျှုမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခု**(AD 1553)** တော်သလင်းလဆန်း ငါးရက်နေ့တွင် ရေးထိုးသည့် သီရိသုဓမ္မရာဇာ (ခေါ်) ဘုရင်မင်းဗါကြီးလက်ထက်၌ရေးထိုးခဲ့သည့် ကျောက်စာနှင့် တဆက်တစပ်တည်း ရေးထိုးခဲ့သော ဒုတိယကျောက်ချပ်ပင် ဖြစ်ပေမည်။ ကျောက်စာကျောဘက်တွင် အင်းဆံ ရေးသားထားသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာဖြစ်သည်။

၂း၂၆။ အရိမေတ္တေယျကြေးဆင်းတုတော်ငယ် ပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခု (AD 1554)

၂း၂၆။ အရိမေတ္တေယျ ကြေးဆင်းတုတော်ငယ် ပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခု (AD 1554)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ကိန္နိမြိုဝ်ဒေါ်ံဂမိ
၂။ မိဂတောင်ဥသိမ်ဒေါ်
၃။ တွင်သိဒင်းသုမ်းညှိအ
၄။ ယှင်ညြက္ကဥာရတာ
၅။ ပည်ဒေါတိသာံရသွန်
၆ သိုညြသက္ကရာဇ်၉၁၅ခု
၇။ ဖြုယှင်သိာသနာဒေါ်နှစ်
၈။ ထောင်ဇဆဲ၇နှစ်တပိုဝ်ခွဲ
၉။ လတွင်သွန်သိုညြ ~ · ~ ·

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ကိန္နိမြို့တော်ဂမိ
၂။ မိဂတောင်ဦး သိမ်တော်
၃။ တွင် သီတင်းသုံးသည့် အ
၄။ ရှင်အဂ္ဂဥာရ တ
၅။ ပည့်တော်တိဿရသွန်း
၆။ သည်၏၊ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခု
၇။ ဘုရားရှင် သာသနာတော် နှစ်
၈။ ထောင့်ကိုးဆယ်ခုနစ် တပိုးတွဲ
၉။ လတွင် သွန်းသည်၏။ ။

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ကိန်နိမြုဝ်ဒေါ = ကိန်နိမြို့တော်
၂။ ဂမိမိဂတောင်ဥ = ဂမိမိဂတောင်ဦး
၃။ သိမ်ဒေါ = သိမ်တော်
၄။ သိဒင်းသုမ်း = သီတင်းသုံး
၅။ သိ = သည့်
၆။ အယှင် = အရှင်
၇။ ဩဂ္ဂဥာရ = အဂ္ဂဥာရ = ဆရာတော်နာမည်
၈။ တပည်ဒေါ = တပည့်တော်
၉။ တိသ်ာရ = တိဿရ = ရဟန်းတော်အမည်
၁၀။ သွန်သိ = သွန်းသည်
၁၁။ ဩ = ၏
၁၂။ ဖြုာယှင် = ဘုရားရှင်
၁၃။ သိာသနာဒေါ = သာသနာတော်
၁၄။ တပိုဝ်ခွဲ = တပိုးတွဲ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ဝိပင်ကုန်းကျေးရွာ၊ တောင်ဖီလာစေတီဌာပနာမှရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခုနှစ်(**AD 1554**) သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ၂၀၉၇ ခုနှစ်တွင် ကိန်နိမြို့တော် ဂမိမိဂတောင်ဦးသိမ်တော်တွင် သီတင်းသုံးတော်မူသည့် အရှင်အဂ္ဂဥာရ၏တပည့် တိဿရသည် ဘုရားသွန်းလုပ် လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ကမ္ပည်းစာရေးထိုးထားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းဗါကြီးလက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၂၇။ ရွက်ညီတောင်ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၉၁၆ ခု (AD 1554)

၂း၂၇။ ရွက်ညိုတောင်ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခု (AD 1554)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ သက္က၉၁၅ခုတ
၂။ ပေါ်င်လပြေသတ
၃။ ငိနိကရုံရှင်ရုံရှင်
၄။ မာကောင်မှုတွင်သံ
၅။ ကွိလေလဲသျှည်တ
၆။ နိဂီတရာစဖံတရာ
၇။ နွာခြောက်ခုတေသေ
၈။ ဆမိဆိုဝ်လ္ဟမာသက်
၉။ ခပြင်လေသုံသျှည်ကိုဝ်
၁၀။ ငေ်ဖြုားတွင်သီကွိတေ
၁၁။ ၏အိသံကွိကကိုဝ်ဖျာ
၁၂။ က်သောသူကဂံဖါလာသေ့
၁၃။ ဖြုား . . . မကျွာတ်
၁၄။ . . . . . ရောက်
၁၅။ . . . . . စိ

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခု တ
၂။ ပေါင်းလပြည့် သီတ
၃။ ငါးနေ့ ကရုံရှင်ရုံရှင်
၄။ မှာကောင်းမှုတွင် သ
၅။ ချိုလယ်လေးသျှည်း ဒ
၆။ ဂါးတစ်ရာ စပါးတစ်ရာ
၇။ နွားခြောက်ကောင်တည်သည်
၈။ ဆမိဆိုလ္ဟမှာသက်
၉။ ခပြင်လယ်သုံးသျှည်းကို
၁၀။ ငါ့ရှင်ဘုရားတွင် သီချိုတည်
၁၁။ ၏ ဤသံယိကကို ဖျ
၁၂။ က်သောသူကား ကမ္ဘာလာသော
၁၃။ ဘုရား . . . မကျွတ်
၁၄။ . . . . . ရောက်
၁၅။ . . . . . စေ

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သက္က = သက္ကရာဇ်
၂။ လပြေ = လပြည့်
၃။ သတင် = သီတင်း
၄။ နိ = နေ့
၅။ မာ = မှာ
၆။ သံကို = သင်္ချိုင်း
၇။ လေ = လယ်
၈။ လဲ = လေး
၉။ တန်ဂ် = ဒဂ်ါး
၁၀။ တရာ = တစ်ရာ
၁၁။ စဗ် = စပါး
၁၂။ နွားခြောက်ခု = နွားခြောက်ကောင်
၁၃။ သက်ခပြင်လေ = သက်ခလယ်ပြင်
၁၄။ သုံသျှည် = သုံးသျှည်း
၁၅။ ကိုဝ် = ကို
၁၆။ ငသံ = ငါ့ရှင်
၁၇။ ဖြာ = ဘုရား
၁၈။ တေ = တည်
၁၉။ အီ = ဤ
၂၀။ ဖျာက် = ဖျက်
၂၁။ သံကိုက = သံဃိက
၂၂။ ဂဖါ = ကမ္ဘာ
၂၃။ လာသေ = လာသည်
၂၄။ မကျွာတ် = မကျွတ်
၂၅။ စိ = စီ = စေ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကျောက်တော်မြို့နယ်၊ ယိုးချောင်းဖျား၊ ရွှေပန်းခိုင်ရွာရှိ စေတီတစ်ဆူအနီး ရှုက်ညိုတောင်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ရွှေပန်းခိုင်ရွာအနောက်ဘက် ရုံပြင်မြို့ဟောင်းမှ ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါး ရွှေ့ပြောင်းယူဆောင်လာခဲ့သည်ဟုသိရသည်။ ယခု စစ်တွေမြို့ ဆရာတော်ဦးဝိလာသကျောင်းတိုက်တွင်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၁၅ခု(**AD 1554**)တွင် ရုံရှင်ရှိ ကောင်းမှုတော်ဘုရားတွင် သင်္ချိုင်းလယ်၊ဒင်္ဂါး၊ နွားများလှူဒါန်းခဲ့သည်။ ဤသံဃိကကို ဖျက်သောသူသည် ကမ္ဘာနှင့်လာသောဘုရားများချွတ်လည်း မကျွတ်ပါစေသတည်းဟူ၍ ကျိန်စာ တိုက်ထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၅ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ်ပထမမြောက် မင်းဗါကြီး လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၂၈။ နတ်တံခါး ကြေးဆင်းထုငယ် ပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခု (AD 1554)

ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ်၉၁၆ဂေါတမသတ်မေတဲကောင်မှုထု၏ဤ

၂။ တဲသို့လိုမြတ်ဤနတ်တံခါအကေ်ဘုရာဗိ၏

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ဂေါတမ၊ သတ္တမေတ္တ ဤကောင်းမှုထု၏ ဤ

၂။ တည်သည် လေးမြတ် ဤနတ်တံခါးအထက် ဘုရားပြီး၏

ကမ္ပည်းစာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်

၁။ ဂေါတမ = ဂေါတမ္မ

၂။ သတ် = သတ္တ = ဗေါဓိသတ္တ = ဘုရားလောင်း

၃။ မေတဲ = မေတ္တေယျ

၄။ ဧ = ဤ

၅။ ကောင်းမှုထု = ပြုလုပ်လှူဒါန်းသည်၊ ထုလုပ်လှူဒါန်းသည်

၆။ တဲ = တည်

၇။ သို့ = သည်

၈။ လိုမြတ် = လေးမြတ် = အလေးအမြတ်

၉။ အကေ် = အထက်

၁၀။ ဘုရာ = ဘုရား

၁၁။ ဗိ = ဗြီး = ပြီး

ကမ္ပည်းစာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ပီပင်ကုန်းကျေးရွာ၊ နတ်တံခါးဘုရား ဌာပနာမှရရှိသည်။ ယခု ပီပင်ကုန်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။ နတ်တံခါးအထက်ဘုရားကို သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခုနှစ်တွင် လှူဒါန်းပြီးစီးခဲ့သည်ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခုနှစ်(**AD 1554**)သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဒုတိယမြောက်မင်းဘုရင်မင်းသိက္ခာ လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

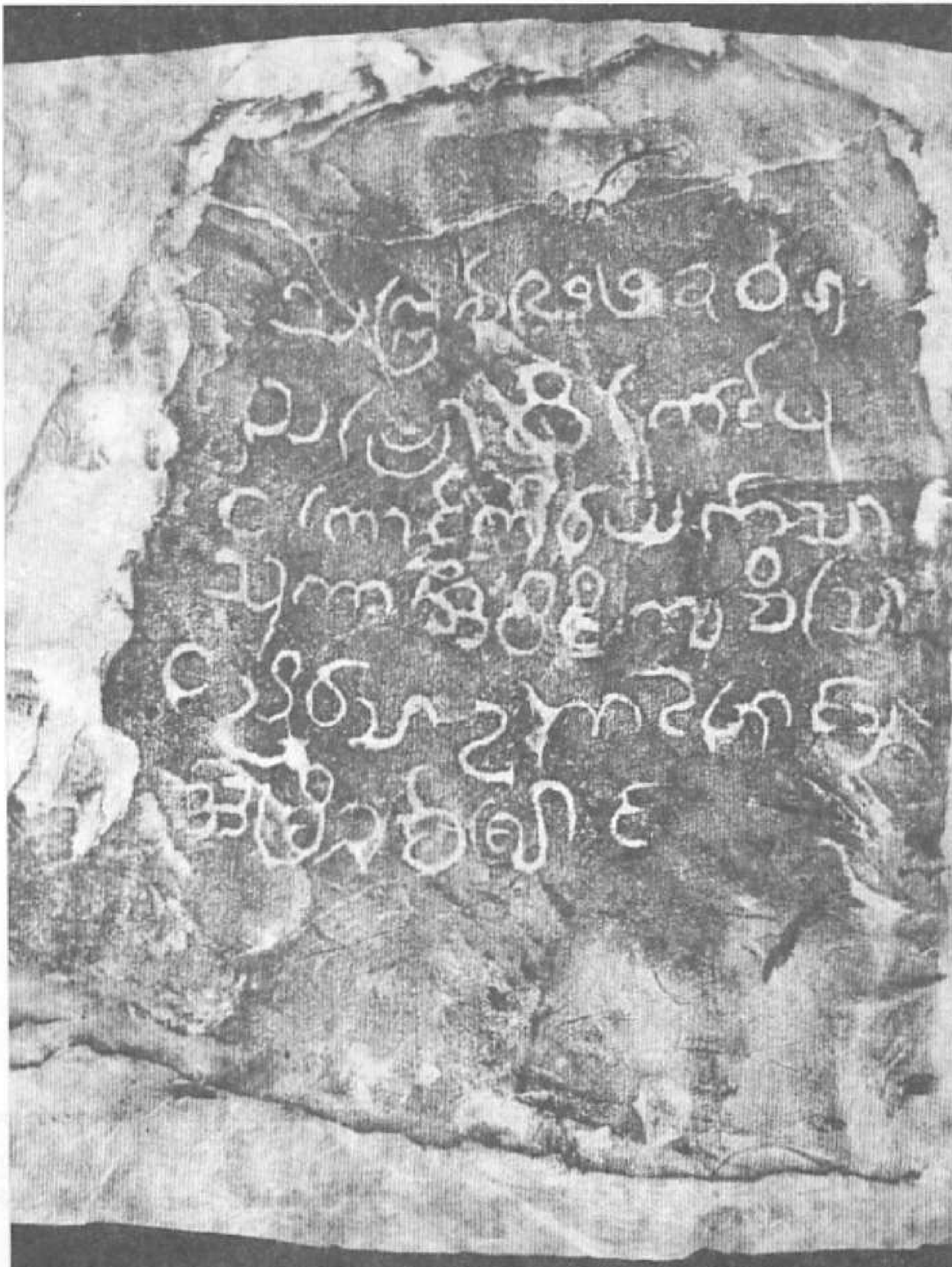

၂.၂၉။ ပန်းရေးမြောင်းကျောက်စာ (ခေါ်) ဝရသံဖေါ်မိကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခု (AD 1554)

၂း၂၉။ ပန်းဈေးမြောင်းကျောက်စာ (ခေါ်) ဝရသံဇေါခိကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခု (AD 1554)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကြစ်၉၁၆ခုဝရ
၂။ သဇော˙ခိကောင်မှု
၃။ ငကောင်မှုကိုဝ်ဖျက်သာ
၄။ သူကာအဝိဇိကျစိသော
၅။ ညိုဝ်သာဥကငဲရောင်သ်
၆။ အခြိနှစ်ချောင်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခု ဝရ
၂။ သံဇေါခိကောင်းမှု
၃။ ငါ့ကောင်းမှုကိုဖျက်သော
၄။ သူကား အဝီစိကျစေသော
၅။ ညိုသား ဥက္ကာငယ်ရောင်သည်
၆။ အခြေနှစ်ချောင်း

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ ဝရသဇော˙ခိ = ဝရသံဇေါခိ
၃။ ကောင်မှု = ကောင်းမှု
၄။ ငကောင်မှုကိုဝ် = ငါ့ကောင်းမှုကို
၅။ ဖျက်သာ = ဖျက်သော
၆။ အဝိဇိ = အဝီစိ
၇။ ကျစိသော = ကျစေသော
၈။ ညိုဝ် = ညို (လူအမည်)
၉။ သာ = သား
၁၀။ ဥကငဲရောင် = ဥက္ကာငယ်ရောင် (လူအမည်)
၁၁။ သ် = သည်
၁၂။ အခြိ = အခြီ = ခြေထောက်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ဝရသံဗေါဓိကျောင်းတိုက်၊ တောင်ဖီလာသမုဒ်သိမ်တွင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သမုဒ်သိမ်တိုင်တွင် ရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်၍ ဤသို့စာရေးထိုးထားသော သမုဒ်သိမ်တိုင်မျိုး နောက်ထပ်ရှိဦးမည်ဟု ယူဆရသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ဝရသံဗေါဓိဆရာတော်သည် ကောင်းမှုကုသိုလ်ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သူ၏ကောင်းမှုကိုဖျက်သောသူသည် အဝီစိတွင်ကျပါစေဟု ကျိန်ဆိုထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၆ ခုနှစ်(**AD 1554**)သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဒုတိယမြောက်မင်း ဘုရင်မင်းတိက္ခာ လက်ထက် ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၃၀။ ပိန္နဲတောင်ခေတီကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၇-၈၉၉ ခု (AD 1556-1537)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကိစ်၉၁၇ခုသကြိန်လ္လူတ်၄

၂။ နိဖုရင်မင်ကြိစောတေတောပြုသော

၃။ လေယ်အယှည်၁၀။မြိဆီအယှည်နှုစ်

၄။ ဆယ်။

၅။ သက္ကိ၈၉၉ခုဖြုာဗုထိုဝ်သင်ခိလဲခုနှစ်

၆။ ယှည်ဖြုာဗုထိုမှ . . . .

၇။ တွင်ဟိ၏ . . . .

၈။ . . . .

၉။ . . . .

၁၀။ . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၇ ခု သကြိန်လဆုတ် ဗုဒ္ဓဟူး

၂။ နေ့ ဘုရင်မင်းကြီးစော တည်တော်ပြုသော

၃။ လယ်အသျှည်း ၁၀။ မြေဆီ အသျှည်း နှစ်

၄။ ဆယ်။

၅။ သက္ကရာဇ် ၈၉၉ ခု ဘုရားပုထိုး သင်္ချိလယ် ခုနစ်

၆။ သျှည်း ဘုရားပုထိုးမှ . . . .

၇။ တွင်ရှိ၏ . . . .

၈။ . . . .

၉။ . . . .

၁၀။ . . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သက္ကိစ် = သက္ကိ = သက္ကရာဇ်

၂။ ၄ နိ = ဗုဒ္ဓဟူးနေ့

၃။ ဖုရင် = ဘုရင်

၄။ မင်ကြိ = မင်းကြီး

၅။ တေ = တည်

၆။ တော = တော်

၇။ လေယ် = လဲ = လယ်
၈။ ယှုည် = သျှည်း
၉။ မြိဆီ = မြေဆီ
၁၀။ ဖြာ = ဘုရား
၁၁။ ဗုထိုဝ် = ပုထိုး
၁၂။ သင်ခိ = သင်္ချိ
၁၃။ ဟိ = ရှိ

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့၊ ပိန္နဲတောင်မြို့ရိုးအနီး စေတီတစ်ဆူမှ ရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၇ ခုနှစ်(**AD 1555**) ဘုရင်မင်းတိက္ခာလက်ထက်နှင့် သက္ကရာဇ် ၈၉၉ ခု(**AD 1537**) ဘုရင် မင်းဗါကြီးလက်ထက်တွင် ဘုရားပုထိုးစေတီများ၌ သင်္ချိလယ်အလှူမှတ်တမ်းကို ရေထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောက်စာ၏ အပေါ်ပိုင်းလောက်တွင်သာ စာလုံးများ အနည်းငယ် ကျန်ရှိပြီး ကျောက်စာအောက်ပိုင်းတွင် ရေးထိုး ခဲ့သည့် စာလုံးများမှာ လုံးဝ ပျက်ပြေသွားပြီး စာကြောင်းရေ မည်မျှရေးထိုးခဲ့မည်ကိုလည်း မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။

ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၃၁။ ဝလေဘုရားကျောက်စာ (ခေါ်) သုံးကန့်စုဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၁၈ ခု (AD 1556)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ သကြစ်၉၁၈ခု . . . .
၂။ ရေစ်ကန်ဝလေဘုရာ . . .
၃။ တောင်ငဲကိုဝ်သောတောင် . . . .
၄။ ရဲကျောက်စရစ်ပြင် . . . . .
၅။ အခြာမြောက်သိုဝ်လေ . . . .
၆။ မ္ဂိဘအင်ချောင်ငဲ . . . .
၇။ အခြာကိုဝ်သံ့ချိတ္ဘ . . .
၈။ ၏မှတ်ပါကုန်ငရွေ . . .
၉။ ံချိလေကိုဝ်သိန်နိုဝ်ရောက် . .
၁၀။ ဘုရင်မင်စောကိုဝ်ဆို၍သ
၁၁။ ံချိတေ၏ကျောင်နောက်ချောင်ငဲ
၁၂။ တွင်ကျောင်ရာကန်ရာကိုဝ်သံ့ချိ
၁၃။ တ၏ဘုရာမြောက်ကဆင်ထိန်င
၁၄။ ကောင်ငဲပြာတွင်ကြွက်ခဲချောင်ငဲ
၁၅။ အခြာအရှိဘက်ကိုဝ်တင်ကာတဆဲပ
၁၆။ ဆိုဝ်တထေမျှက်သုတ်တထေအသိ
၁၇။ ပြင်တင်ကာတချပ်ပီ၏အပေါ်င်
၁၈။ သော်တဆုံသုမ်ချပ်ပီ၏သံ့ချိ . .
၁၉။ ၏အပေါ်င်သောတင်ကာ . . . .
၂၀။ လေနှစ်သျှည်သုမ်း . . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၁၈ ခု . . . .
၂။ ရေစ်ကန် ဝလယ်ဘုရား . . .
၃။ တောင်ငယ်ကိုသောတောင် . . . .
၄။ ရဲကျောက်စရစ်ပြင် . . . . . .
၅။ အခြား မြောက်သို့ လယ် . . . .
၆။ မွေးဘအင်းချောင်းငယ် . . . .
၇။ အခြားကို သံ့ချိတည် . . .

၈။ ၏ မှတ်ပါကုန် ငွေ . . .

၉။ ချီလယ်ကို သိဃ်ပိုရောက် . .

၁၀။ ဘုရင်မင်းစောကိုပြောဍ္ဍ် သ

၁၁။ ချီတည်၏ ကျောင်းနောက်ချောင်းငယ်

၁၂။ တွင် ကျောင်းရာကန်ရာကို သချီ

၁၃။ တည်၏ ဘုရားမြောက်က ဆင်ထိန်းင

၁၄။ ကောင်းငယ်ပြားတွင် ကြွက်ခဲချောင်းငယ်

၁၅။ အခြား အရှေ့ဘက်ကို ဒင်္ဂါးတစ်ဆယ် ပု

၁၆။ ဆိုးတစ်ထည် မျက်နှာသုတ်တစ်ထည် အသိ

၁၇။ ပြင်ဒင်္ဂါးတစ်ချပ်ပေး၏ အပေါင်း

၁၈။ သော် တစ်ဆယ့်သုံးချပ်ပေး၏ သချီ . .

၁၉။ ၏အပေါင်းသော် ဒင်္ဂါး . . . . .

၂၀။ လယ်နှစ်သျှည်းသုံး . . . . .

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ လေ = လယ်

၃။ ငဲ = ငယ်

၄။ ကိုဝ် = ကို

၅။ ပြင် = ကွင်းပြင် = လယ်ကွင်းပြင်

၆။ သိုဝ် = သို့

၇။ မွိဘ = မွိးဘ = မွေးဘ = ဘခင်

၈။ တ္ = တည်

၉။ သိန်ခို = သိဃ်ပို = သိပဟိုဠ်

၁၀။ ဆို = ပြောဆိုသည်

၁၁။ တေ = တည်

၁၂။ ပြာ = ပြား = မြစ်ချောင်းနံဘေးတွင်ပေါက်ရောက်သော ဒီရောက်တော

၁၃။ အရှိဘက် = အရှေ့ဘက်

၁၄။ တင်ကာ = ဒင်္ဂါး

၁၅။ တ = တစ်

၁၆။ ဆဲ = ဆဲ့ = ဆယ်

၁၇။ ပဆိုဝ် = ပုဆိုး = စောင်

၁၈။ ထေ = ထည်

၁၉။ မျှက်သုတ် = မျက်နှာသုတ်

၂၀။ အသိ = အသိမိတ်ဆွေ
၂၁။ တချပ် = ဒဂါ်းကျပ်တစ်ရာနှင့်ညီသော ဒဂါ်းပြား
၂၂။ သုမ် = သုမ်း = သုံး
၂၃။ ဗိ = ဗိး = ပေး
၂၄။ အပေါင် = အပေါင်း

<u>ကျောက်စာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မင်းပြားမြို့နယ်၊ ပြင်ယောင်းကျေးရွာအနီးရှိ ဘုရားဆင်းတုတော်များ အနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု ပြင်ယောင်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။ မူလက ကျောက်စာနှစ်ချပ်ရှိခဲ့သည်။ ကျန်တစ်ချပ်မှာ မြစ်ကမ်းပါးပြိုရာတွင်ပါသွားသည်ဟုသိရသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၈ ခုတွင် ကျောက်စရစ်ကန်ဘုရားခေါ် (ဝလေဘုရား)တွင် လယ်၊ ဒဂါ်းများ ပေးလှူခဲ့ကြောင်း ရေးထိုးထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၈ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဒုတိယမြောက်ဘုရင် မင်းတိက္ခာ(၉၁၅-၉၁၈)(**AD 1553-1556**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၃၂။ ပြွန်ခေါင်ကျေးရွာ ဆင်းတုတော် ကမ္ပည်းစာ
သက္ကရာဇ် ၉၃၀ (AD 1568)

<u>ပထမဆင်းတုတော်မှ ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ၉၃၀နှပျံ့လ · · · · · ကေချိန္ · · စဖြူသွံမောင်နံ့ကောင်မှပြုသ့်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ၉၃၀ နံ့ယုံလ · · · · · ကြေးချိန် · · စံဖြူသွီးမောင်နံ့ ကောင်းမှုပြုသည်

<u>ဒုတိယဆင်းတုတော်မှ ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ကက်ကိုသန်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ကကုသန်

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား</u>

၁။ နှပျံ့လ = နံ့ယုံလ
၂။ ကေချိန် = ကြေးချိန်
၃။ စဖြူ = စံဖြူ
၄။ သွံမောင်နံ့ = သွီးမောင်နံ့
၅။ ကောင်မှပြု = ကောင်းမှုပြု
၆။ သ့် = သည်

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ပြွန်ခေါင်ကျေးရွာ၊ အနောက်မြောက်ဘက်၊ မြစ်တက်ဘုရားကုန်းတွင် စတင် တွေ့ရှိသည်။ ယခု ပြွန်ခေါင်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။ အရွယ်အစားမတူညီသော ဗုဒ္ဓကြေးဆင်းတုတော်လေးဆူကို ပြွန်ခေါင်ကျေးရွာအနီး စေတီပျက်ကုန်းတစ်ခုမှ တူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။ အကြီးဆုံး ဆင်းတုတော်၏ ဓမ္မခံပတ်လည်တွင် ဤကမ္ပည်းစာတစ်ကြောင်းကိုရေးထိုးထားပြီး ဒုတိယဆင်းတုတော်တွင်လည်း စာအနည်းငယ်ပါသည်။ အကြီးဆုံးဆင်းတုတော်မှာ ဉာဏ်တော်အမြင့် ၁၄"၊ ဒူးစွန် ၁၀"၊ ရင် ၆½"၊ ဒုတိယဆင်းတုတော်မှာ ဉာဏ်တော်အမြင့် ၉"၊ ဒူးစွန် ၅½"၊ ရင် ၄"၊ တတိယဆင်းတုတော်မှာ ဉာဏ်တော်အမြင့် ၆"၊ ဒူးစွန် ၄"၊ ရင် ၃"၊ ပလ္လင် ၃"၊ စတုတ္ထဆင်းတုတော်မှာ ဉာဏ်တော်အမြင့် ၅"၊ ဒူးစွန် ၃½"၊ ရင် ၂½"၊ ပလ္လင် ၆½" ခန့်ဖြစ်သည်။ ကကုသန်၊ ဂေါဏာဂုံ၊ ကဿပ၊ ဂေါတမဘုရားများအဖြစ် ဌာပနာပြုခဲ့ဟန်တူသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၃၀ သည် ဒုတိယ မြောက်ဦးခေတ် စကြာဝဒေးမင်း (၉၂၆-၉၃၃)(**AD 1564-1571**) လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၂း၃၃။ ဝတ်အိပ်ကူန်း ဘုရားကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၃၁ ခု (AD 1569) သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၁၁၃ ခု

ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား

၁။ သုမ်လုသပ္ပ(ညု)
၂။ မေစ္စာသါသ(နာ)
၃။ နှစ်ထေါင်တရတဆဲသုမ်(တန်)
၄။ ဆောင်မုလ္လတ်ငါရက်တက်နေ . .
၅။ တိ+ရိဘာဝနာတိတျာပဝရမဟာစ . .
၆။ သောစပုဒိပါသောင်ဝန်ထောက် . .
၇။ မကိုက်တန်ဆာဖြင်တိ . . . . .
၈။ သခင်ဘဝရှင်မင်တြာသ့် . . သ့်၏ဓါ .
၉။ . သိ . ရွှေစာတိကိုဝ် . . . . . .
၁၀။ ဖြာ . . က်စင်၏

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သုံးလူ့သဗ္ဗ(ညု)
၂။ မြတ်စွာသာသ(နာ)
၃။ နှစ်ထောင့်တစ်ရာတစ်ဆယ့်သုံး (တန်)
၄။ ဆောင်မုန်းလဆုတ်ငါးရက် တက်နေ . .
၅။ တြိဘာဝနာဒိတျာပဝရမဟာစ . .
၆။ သောစပုဒိပါသောင် ဝန်ထောက် . .
၇။ မကိုင်ရှိတန်ဆာဖြင့် တိ . . . . .
၈။ သခင်ဘဝရှင်မင်းတရားသည် . . သည်၏ဓါ .
၉။ . သိ . ရွှေစေတီကို . . . .
၁၀။ ဘုရား . . က်စင်၏

ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ ပေါ်ရာထားအဓိပ္ပါယ်

၁။ သုမ်း = သုံး
၂။ လု = လူ့
၃။ သပ္ပညု = သဗ္ဗညု
၄။ မေစ္စာ = မြတ်စွာ
၅။ တရတဆဲသုမ် = တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်သုံး

၆။ တန်ဆောင်မု = တန်ဆောင်မုန်း
၇။ တိ⁺ရိဘဝနာတိတျာ = တြိဘာဝနာဒိတျာ
၈။ မကိုက်တန်ဆာ = မကိုင်ငြတန်ဆာ
၉။ မင်တြာ = မင်းတရား
၁၀။ သ်ှ = သည်
၁၁။ ဇာတိ = စေတီ
၁၂။ ကိုဝ် = ကို
၁၃။ ဖြာ = ဘုရား

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ဝတ်အိပ်ကုန်းဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုမြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၁၁၃ခု ကောဇာသက္ကရာဇ်၉၃၁ခုဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းစောလှ (၉၁၈-၉၂၆) လက်ထက်တွင် စေတီတော်လှူဒါန်းသော ကမ္ပည်းကျောက်စာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၃၄။ ပုဏ္ဏားမြောင်းကြေးဆင်းတုတော် တစ်ဆူ၏စာ
သက္ကရာဇ် ၉၃၆ ခု (AD 1574)

<u>ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ၉၃၆ ·

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ၉၃၆ ·

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ပုဏ္ဏားမြောင်းအနီး စေတီတော်တစ်ဆူမှရရှိသည်။ ယခင် စန္ဒမဥ္ဇူကျောင်း ယခုမဟာကုသလကျောင်းဆရာတော် ဦးဝဏ္ဏိတထံတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၃၆ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပဋ္ဌမမြောက်မင်း မင်းဖလောင်း(၉၃၃-၉၅၅)(AD 1571-1593) လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၃၅။ ရွှေစံဦးဆင်းတုတော် ဓမ္မခံစာ
သက္ကရာဇ် ၉၃၉ ခု (AD 1577)

<u>ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား</u>

<u>ရှေ့မျက်နှာ</u>

၁။ ရွှေစံဦး

<u>နောက်မျက်နှာ</u>

၁။ //သကရစ်၉၃၉ပြါသိုဝ်လပြည့်တနင်ကနွေနေ့ပြီသည်///·//

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>ရှေ့မျက်နှာ</u>

၁။ ရွှေစံဦး

<u>နောက်မျက်နှာ</u>

၁။ //သက္ကရာဇ် ၉၃၉ ပြာသိုလပြည့် တနင်္ဂနွေနေ့ပြီးသည်///·//

<u>ကမ္ပည်းစာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါ်ရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သကရစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ ပြါသိုဝ်လပြည့် = ပြာသိုလပြည့်

၃။ တနင်ကနွေနေ့ = တနင်္ဂနွေနေ့

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

နန်းစဉ်ဘုရားတစ်ဆူဖြစ်သည်။ ယခု စစ်တွေမြို့ ရွှေစေတီကျောင်းတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ဘုရားသွန်းလုပ် လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ကမ္ပည်းစာရေးထိုးထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၃၉ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပဌမမြောက်မင်း ဘုရင်မင်းဖလောင်း(၉၃၃-၉၅၅)(**AD 1571-1593**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ('ရွှေစံဦး' ဆိုသောအမည်ကိုဘုရား၏ အမည်နာမဟူ၍လည်း ယူဆကြသည်) ဉာဏ်တော်အမြင့် ၁၉ လက်မ၊ ရင် ၇ လက်မ၊ ဒူး ၁၃ လက်မ ခန့်ရှိသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကမ္ပည်းစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂၃၆။ ဂဠုန်တောင်ဘုရားကျောက်စာ (ငါးမျက်နှာ)
သက္ကရာဇ် ၉၄၃၊ ၉၄၇ ခု (AD 1581/1585)

ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား

ပဌမမျက်နှာ

၁။ နမောတဿတိမြောက်ကုမြို့ဝ်နိုက်
၂။ လွှန်လီပြီသောခါစောမွန်အစဟိသော
၃။ ၁၁ဆက်သောမင်းတိုဝ်၏အဆုံးနိုက်ဖြစ်
၄။ သောဘဝရှင်မင်းပင်၏သားတော်ကြီးဖြစ်
၅။ (သော)ဘုရင်မင်းတိခါ၏သားတော်အ

ဒုတိယမျက်နှာ

၁။ လတ်ဖြစ်သောဘုံလက်ရုံးပညာပဋိဘန်နှင်
၂။ ပြွဲစုံသောမင်ကြီရွှေညိုဝ်သေ။ဘဝရှင်မင်ပင်
၃။ ၏သာတော်အလတ်ဖြစ်သောသက်ပြဲယ်
၄။ ကိုဝ်အစပြု၍မြို့ပြယ်တိုင်အောင်ကိုဝ်
၅။ ခြီတော်ဆန်၍လက်နက်သွင်းတော်ပြုသော
၆။ . . . . . . ၏သမီးတော်ဖြစ်

တတိယမျက်နှာ

၁။ သောအဆင်းငါးပါးနှင့်ပြေယ်စုံသောစိ
၂။ တ်စိန်လျှင်ချမ်းလှသောလောကဒေ
၃။ ဝီအမေဟိသောသှီးတော်အလတ်နှင့်အိ
၄။ န်ထောင်တော်ပြုပြေ္ဘလျှင်စလက်သူ

စတုတ္ထမျက်နှာ

၁။ . . နိုက်ခြေတော်ချသောအခါ
၂။ သုမီမောင်နှံနိုက်ပါညီညာကြ၍
၃။ သက်ကြစ်၉၄၃ခုဖိုဝ်ခေါင်ဧ
၄။ တာင်၏အရှေ့ဖက်ကလုံတောင်
၅။ နိုက်ဘုရာတေတော်မူ၏ဘုရာ

<u>ပဉ္စမမျက်နှာ</u>

၁။ တောင်ဘက်ချည်တွင်ရွှေကျောင်းစေ
၂။ ဒဝန်ဆောက်တော်ပြု၍ဝိပ္ပ
၃။ ကင့်ပိတင်နိုက်ကျော်ဓောလှသော
၄။ ကုတ္တမတေဓောဇဟာဓအေသက်ကြ
၅။ ဓိ၉၄၇ခုဝါဆိုဝ်လတွင်ကျောင်းနှင်ဘုရာ

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>ပထမမျက်နှာ</u>

၁။ နမောတဿတိ မြောက်ဦးမြို့၌
၂။ လွန်လေပြီးသောခါ စောမွန်အစရှိသော
၃။ ၁၁ ဆက်သောမင်းတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်
၄။ သော ဘဝရှင်မင်းပင်၏ သားတော်ကြီးဖြစ်
၅။ (သော) ဘုရင်မင်းတိက္ခာ၏ သားတော်အ

<u>ဒုတိယမျက်နှာ</u>

၁။ လတ်ဖြစ်သော ဘုန်းလက်ရုံးပညာ ပဋိဘန်နှင့်
၂။ ပြည့်စုံသော မင်းကြီးရွှေညိုသည်။ ဘဝရှင်မင်းပင်
၃။ ၏ သားတော်အလတ်ဖြစ်သော သက်ပြည်
၄။ ကိုအစပြု၍ မြို့ပြည်တိုင်အောင်ကို
၅။ ခြေတော်ဆန့်၍ လက်နက်သွင်းတော်ပြုသော
၆။ . . . . ၏ သမီးတော်ဖြစ်

<u>တတိယမျက်နှာ</u>

၁။ သော အဆင်းငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော စ
၂။ ည်းစိမ်လျှင်ချမ်းလှသော လောကဒေ
၃။ ဝီအမည်ရှိသော သမီးတော်အလတ်နှင့် အိ
၄။ မ်ထောင်တော်ပြုပြီးလျှင် စလက်သူ

<u>စတုတ္ထမျက်နှာ</u>

၁။ . . ၌ ခြေတော်ချသောအခါ
၂။ သမီးမောင်နှံနှစ်ပါး ညီညာကြ၍
၃။ သက္ကရာဇ် ၉၄၃ ခု ဖိုးခေါင်ဧ
၄။ တာင်၏ အရှေ့ဘက် ဂမ္ဘန်တောင်
၅။ ၌ ဘုရားတည်တော်မူ၏ ဘုရား

<u>ပဋ္ဌမမျက်နှာ</u>

၁။ တောင်ဘက်လှျိုတွင် ရွှေကျောင်းဧ

၂။ တဝန်ဆောက်တော်ပြု၍ ပိဋ္ဋ

၃။ ကတ်ဗေဒင်၌ ကျော်ဓောလှသော

၄။ ဥတ္တမတေဓောမဟာထေရ်အား သက္က

၅။ ရာဇ် ၉၄၇ ခု ဝါဆိုလတွင် ကျောင်းနှင့်ဘုရား

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါ်ရာထာနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ မြောက်ကုမြိုဝ် = မြောက်ဦးမြို့

၂။ နှိုက် = ၌

၃။ လွှန်လီပြီသော = လွန်လေပြီးသော

၄။ ခာ = ခါ

၅။ ဟိ = ရှိ

၆။ တိုဝ် = တို့

၇။ မင်းပင် = မင်းဗါကြီး

၈။ မင်းတိခာ = မင်းတိက္ခာ

၉။ ဘုံ = ဘုန်း

၁၀။ ပညာပဋ္ဋိဘန် = ပညာပဋိပန္န = ဉာဏ်ပညာဖြင့် ပြည့်စုံသောသူ

၁၁။ ပြဲ့စုံ = ပြေယ်စုံ = ပြည့်စုံ

၁၂။ သေ = သည်

၁၃။ ပြဲယ် = ပြည်

၁၄။ ကိုဝ် = ကို

၁၅။ ခြီ = ခြေ

၁၆။ ခြီတော်ဆန့် = ခြီတော်ဆန့် = ခြေဖဝါးတော်အောက် သိမ်းသွင်းသည်

၁၇။ သမှိး = သမီး

၁၈။ စိတ်စိန် = စည်းစိမ်

၁၉။ အမေ = အမည်

၂၀။

၂၁။

၂၂။ အိန်ထောင် = အိမ်ထောင်

၂၃။ ပြုပြေ့လျှင် = ပြုပြီးလျှင်

၂၄။ ခြေတော်ချ = သိမ်းပိုက်သည်

၂၅။ အခာ = အခါ

၂၇။ နိုက်ပါ = နှစ်ပါး
၂၈။ သက်ကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂၉။ ဖိုဝ်ခေါင်တောင် = ဖိုးခေါင်တောင်
၃၀။ ကလုံတောင် = ဂဠုန်တောင်
၃၁။ တေ = တည်
၃၂။ ချည် = လှူ
၃၃။ စေဒဝန် = ဇေတဝန်
၃၄။ ဝိဠကဋ္ဌ = ဝိဠကတ်
၃၅။ ဝိတင် = ဗေဒင်
၃၆။ ကုတ္တမတေဇော မဟာခေ = ဥတ္တမတေဇောမဟာထေရ်
၃၇။ အ = အား

<u>ကျောက်စာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ဂဠုန်တောင်စေတီတော် ကျောက်စာဖြစ်သည်။ ဤကျောက်စာကို သိုက်ဆရာများက နိုးယူသွားပြီး မင်းပြားမြို့နယ်၊ ဆတ်ကျာကုလားရွာတွင်ထားရှိခဲ့သည်။ ဆတ်ကျာကုလါးရွာမှတဖန် မင်းပြားမြို့၊ ဇေယျာသုခကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ၄င်းမှတဖန် သိုက်ဆရာများနိုးယူပြီး မြောက်ဦးမြို့၊ သင်္ဘောဆိပ်၊ ချင်းရွာတွင် ဝှက်ထားခဲ့သည်။ ၄င်းမှ သိမ်းဆည်းပြီး ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ထိန်းသိမ်းထားသည်။

ကျောက်စာ၏ နိဒါန်းတွင် 'နမောတဿ' ဂါထာနှင့် အစပျိုးထားသည်။ ဘုရင်မင်းဖါကြီး၏ သားတော်ကြီး ဘုရင်မင်းတိက္ခာ၏ သားတော်အလတ် မင်းကြီးရွှေညိုသည် ဘုရင်မင်းဖါကြီး၏ သားတော်လတ်၏ သမီးတော် အလတ် လောကဒေဝီနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပြီးလျှင် သက္ကရာဇ် ၉၄၃ ခုနှစ်တွင် ဖိုးခေါင်တောင်၏ အရှေ့ဘက် ဂဠုန်တောင်၌ ဘုရားတည်တော်မူသည်။ ဘုရားတောင်ဘက် လှူ့တွင် ရွှေကျောင်းဇေတဝန်ဆောက်လုပ်ပြီး ဆရာတော် ဥတ္တမတေဇောမဟာထေရ်အား သက္ကရာဇ် ၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းနှင့်ဘုရားကို ရေစက်ချလှူဒါန်း ခဲ့လေသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၄၃ နှင့် ၉၄၇ သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပဉ္စမမြောက်မင်း ဘုရင်မင်းဖလောင်း ၉၃၃-၉၅၅(**AD 1571-1593**) လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်သမိုင်း အစောင်စောင်တို့တွင် ဘုရင်မင်းဖါကြီးကို မင်းစောမွန်၏ ၁၂ ဆက်မြောက်မင်း ၁၃ ဆက်မြောက်မင်းဟူ၍ ကွဲလွဲမှုများရှိနေပေသည်။ ဤကျောက်စာတွင် စောမွန်အစ တစ်ဆယ့်တစ်ဆက်သော မင်းတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သောမင်းဟူ၍ ဖေါ်ပြထားသည်။ သို့နှင့် ဘုရင်မင်းဖါကြီးသည် ဤကျောက်စာ၏ အဆိုအရ မင်းစောမွန်အစ ၁၂ ဆက်မြောက်သောမင်းဟူ၍ ယူဆနိုင်ပေသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာဖြစ်သည်။

၂း၃၇။ ပီပင်ကုန်းဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၄၉ ခု (AD 1587)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ . . . ၉၄၉ခုတပေါင်လ္ဆုတ်၁ရက်စနိနိ္နိပ . . .

၂။ . . . . ဋ္ဌိ . . . .

စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိသည်မသိ၊ ပျက်ပြေနေသည်။

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ . . . ၉၄၉ ခု တပေါင်းလဆုတ် ၁ ရက် စနေနေ့ပ . . .

၂။ . . . . ဋ္ဌိ . . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ စနိ = စနေ

၂။ နိ္နိ = နေ့

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ပီပင်ကုန်းကျေးရွာ၏ တောင်ဘက်တောင်တန်းပေါ်ရှိ စေတီတစ်ဆူတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မသမာသူများဖျက်ဆီး၍ လုံးဝပျက်စီးသွားပြီ။ သက္ကရာဇ် ၉၄၉ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပဌမမြောက်မင်း ဘုရင်မင်းဖလောင်း(၉၃၃-၉၅၅)(**AD 1571-1593**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကမ္ပည်းစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၃၈။ ကြေးဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏ မွေ့ခံတော်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု (AD 1590)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ //သက္ကြစ်၉၅၃ခုတပေါင်းလဆန်၁၁ရက်သောက်ကြာနိသွန်၏

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ //သက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု တပေါင်းလဆန်း ၁၁ ရက် သောကြာနေ့ သွန်း၏။

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်

၁။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ သောက်ကြာ = သောကြာ

၃။ နိ = နေ့

<u>ကျောက်စာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့ နယ်မှ ရရှိသည်။ ယခု စစ်တွေမြို့၊ ကျေးပင်ကြီးရပ်နေ ဦးမောင်သာဇံ၏ နေအိမ်တွင် ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၁ ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် သွန်းလုပ်ခဲ့သည်ဟုသိရသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခုသည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပဋ္ဌမမြောက်မင်း ဘုရင်မင်းဖလောင်း(၉၃၃-၉၅၅)(**AD 1571-1593)** လက်ထက် ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကမ္ပည်းစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၃၉။ ပေါင်တော်ခေတီကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခု (AD 1593)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကြစ်၉၅၄ခုတန်ခူလပောင်းလ္ဆန်
၂။ ၃ရက်သောက်ကြာနိန္ဒိက်ဘုရင်မ
၃။ ငဖလောင်းသ်ုဘုရင်မင်စက္ကြာသ်ုတ်ု
၄။ တောမူသောသဃ်ီလှ်ုဂါကွံချောင်
၅။ တွင်၁ည်လုပ်စင်ပြွံတောတွင်တသျှည်
၆။ တဖက်လုပ်ကျောက်တောတွင်၃ပဝါလု
၇။ ပ်ဗိတ်ုည်တွင်၁ည်လုပ်ဌကြွိချောင်တွင်
၈။ ၁၀သျှည်လုပ်ကျွေတောတွင်၁သျှည်လုပ်တဖ
၉။ က်လုပ်လဲအပေါင်သောကသျှည်၁ဆဲ၅သျှည်၃ပဝါလု
၁၀။ ပ်ထိုဝ်၁ဆဲသျှည်၃ပဝါလုပ်တိုဝ်သ်ုအဝေမာဟိ
၁၁။ လေသောကြောင်ဘုရင်မင်ဖလောင်သ်ုပေါ
၁၂။ င်တော်အပါးငရကောက်ခွင်တွင်မင်လဲ
၁၃။ တိုဝ်နှဖ၍သဃ်ီတေတောမူ၏လဲဒါထို
၁၄။ ဝ်၍ပိလာသ်ုကာတောင်မောက်စမ်တာ
၁၅။ လေဝါထိုဝ်၍ပေလာသ်ု
၁၆။ စေတီဒေါ်အပါတွင်လဲ၄
၁၇။ သျှည်တဖက်လုပ်ဟိ၏

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခု တန်ခူးလပောင်း လဆန်း
၂။ ၃ရက် သောကြာနေ့၌ ဘုရင်မ
၃။ င်းဖလောင်းသည် ဘုရင်မင်းစကြွာသည် တည်
၄။ တော်မူသော သင်္ချိုင်း လူလယ်ကား ကွမ်းချောင်း
၅။ တွင် ၁ သျှည်းလုပ် စင်ပြွန်းတောတွင် တစ်သျှည်း
၆။ တစ်ဖက်လုပ် ကျောက်တော်တွင် သုံးပွါလု
၇။ ပ် ဗိတိုင်တွင် ၁ သျှည်းလုပ် ၄က်ကြီးချောင်းတွင်
၈။ ၁၀ သျှည်းလုပ် ကျွဲတဲတွင် ၁ သျှည်းလုပ် တစ်ဖ
၉။ က်လုပ် လယ်အပေါင်းသော်ကား သျှည်းတစ်ဆဲ့ငါးသျှည်း သုံးပွါလု
၁၀။ ပ် ထိုတစ်ဆယ့်သုံးပွါလုပ်တို့သည် အဝေးမှာရှိ
၁၁။ လေသောကြောင့် ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် ပေါ
၁၂။ င်တော်အပါး ငရကောက်ဒေသတွင် မင်းလယ်

၁၃။ တို့နှင့်ဖ၍ သင်္ချိုတည်တော်မူ၏ လယ်တိုင်းတာ
၁၄။ ၍ပေးလာသည်ကား တောင်မောက်စမ်းတာ
၁၅။ လယ်ဝါးထိုး၍ ပေးလာသည်
၁၆။ စေတီတော်အပါးတွင် လယ် ၄
၁၇။ သျှည်းတစ်ဖက်လုပ်ရှိ၏

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရဏာ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ သက္ကစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ တန်ခူးလဟောင်းလဆန်း = ပထမတန်ခူးလ၊ ဒုတိယတန်ခူးလ၊ နှစ်တန်ခူးထပ်သည့်လတွင် ပထမတန်ခူးလကို တန်းခူးလဟောင်းဟုခေါ်ပြီး ဒုတိယတန်းခူးလကို တန်းခူးလသစ်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသည်။
၃။ သောက်ကြာ = သောကြာ
၄။ နိ = နေ့
၅။ နိုက် = ၌
၆။ သို = သည်
၇။ တို = တည်
၈။ သင်္ဃိ = သင်္ချို
၉။ လှဲ = လယ်၊ လူ
၁၀။ ဂါ = ကား
၁၁။ ကွံချောင်း = ကွမ်းချောင်း
၁၂။ ၁ည် = တစ်သျှည်း
၁၃။ တသျှည်တဖက်လုပ် = တစ်သျှည်းနှင့်အခွဲလုပ်
၁၄။ ကျောက်တော = ကျောက်တော်အရပ်
၁၅။ ၃ ပ၀ါ = ၃ ပွါ = လယ်တစ်သျှည်း၏ လေးပုံသုံးပုံ
၁၆။ ဝိတိုည် = ဝိတိုင်အရပ်
၁၇။ ၄ကြိုချောင် = ၄က်ကြီးချောင်း
၁၈။ ကျွေတေ = ကျွဲတဲအရပ်
၁၉။ တဖက်လုပ် = လယ်တစ်သျှည်း၏နှစ်ပုံတစ်ပုံ
၂၀။ လဲအပေါင်သောက = လယ်အပေါင်းသော်ကား
၂၁။ ၁ဆဲ၅သျှည်၃ပ၀ါလုပ် = တစ်ဆယ့်ငါးသျှည်းနှင့် လေပုံသုံးပုံသျှည်း။
၂၂။ ထိုဝ် = ထို
၂၃။ ၁ဆဲသျှည်၃ပ၀ါလုပ် = ဆယ်သျှည်းနှင့် လေးပုံသုံးပုံသျှည်းလုပ်
၂၄။ တိုဝ် = တို့
၂၅။ သို = သည်
၂၆။ အဝေမာ = အဝေးမှာ

၂၇။ ဟိ = ရှိ
၂၈။ ငရကောက်ခွင် = ငရကောက်အရပ်
၂၉။ မင်လဲတိုဝ်နှ = မင်းလယ်တို့နှင့်
၃၀။ ဖ = လဲလှယ်သည်
၃၁။ လဲဒါထိုဝ် = လယ်ကိုတိုင်းတာသည်
၃၂။ ဗိ = ပေး
၃၃။ လေဝါထိုဝ် = လယ်ကိုဝါးပြန်နှင့်တိုင်းတာသည်
၃၄။ ပေလာသို = ပေးလာသည်
၃၅။ စေတီဒေါ် = စေတီတော်
၃၆။ အပါတွင် = အပါးတွင် = အနီးတွင်

__ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ__

မြောက်ဦးမြို့၊ ပေါင်တော်စေတီတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် ပေါင်တော်စေတီတွင် ဘုရင်မင်းစကြာလှူဒါန်းခဲ့သည့် လယ်တစ်ဆယ့်ငါးသျှည်းနှင့် လေးပုံတစ်ပုံအနက် လယ်တစ်ဆယ်သျှည်းနှင့် လေးပုံတစ်ပုံတို့သည် ပေါင်တော်ဘုရားနှင့် အဝေးတွင်ရှိနေသောကြောင့် ဘုရားနှင့်နီးသည့် ငရကောက်အရပ်ရှိ ဘုရင်မင်းကြီးပိုင်လယ်များကို ဝါးပြန်ဖြင့် တိုင်းတာ၍ လဲလှယ်ကာ လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်းကို ကျောက်စာရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော ဘုရင်မင်းစကြာ(၉၂၆-၉၃၃)**(AD 1564-1571)**သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ်၏ စတုတ္ထမြောက်မင်းဖြစ်ပြီး၊ ဘုရင်မင်းဖလောင်း(၉၃၃-၉၅၅)**(AD 1571-1593)**သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ်၏ ပဥ္စမမြောက်မင်းဖြစ်သည်။ မင်းဗါဘုရင်ကြီး၏ သားတော်များ ဖြစ်ကြသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာဖြစ်သည်။

၂၄၀။ ရေတံခါးဘုရား စမ္ဗခံစာ
သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခု (AD 1592)

ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား

၁။ ၉၅၄ခုဝါကျွတ်လတွင်တံခါမင်ကောင်မှုတော်သွန်သည်ကားကြိတဆဲသမောင်ဝင်၏။

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ ၉၅၄ ခု ဝါကျွတ်လတွင် တံခါးမင်းကောင်းမှုတော် သွန်းသည်ကား ကြေးတစ်ဆယ့်တစ်မောင်းဝင်၏။

ကမ္ပည်းစာ၊ အရေးအသား ဝေါဟာရ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ

၁။ ဝါကျွတ်လ = သီတင်းကျွတ်လ

၂။ တံခါမင် = တံခါးမင်း

၃။ သွန်သည် = သွန်းသည်

၄။ ကြိ = ကြေး

၅။ တဆဲသမောင် = တစ်ဆယ့်တစ်မောင်း(တစ်မောင်း = ၂၅ ပိဿာ)

ကမ္ပည်းစာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ ကျောက်ရစ်ကေရွာ၊ ရေတံခါးစေတီဌါပနာမှ ရရှိသည်။ ယခု ရေတံခါးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ရေတံခါးမင်း သွန်းလုပ်ခဲ့သည်။ ကြေးတစ်ဆယ့်တစ်မေါင်းဝင်သည်ဟု ကမ္ပည်းထိုးထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပဋ္ဌမမြောက်မင်းဘုရင်မင်းဖလောင်း(၉၃၃-၉၅၅)**(AD 1571-1593)**လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၂း၄၁။ သကျ၀တဘုရားမင်းကမ္ပည်းစာ
သက္ကရာဇ် ၉၅၄ (AD 1592)

ကမ္ပည်းစာ မူလအရေးအသား

(က) ပလ္လင်အရှေ့ဘက်စာ

၁။ သကျာ၀တဖြာမင်

(ခ) ပလ္လင်နောက်ဘက်စာ

၁။ သက္ကဲ့ဇ၉ရ၅၄ခု၀ါဆိုဝ်

၂။ တဆဲလေရက်၅နေမိ

၃။ သောက်ရောင်နီလာလျှင်

၄။ ဖြာဖျစ်တောမှုသိ

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

(က) ပလ္လင်အရှေ့ဘက်စာ

၁။ သကျ၀တဘုရားမင်း

(ခ) ပလ္လင်နောက်ဘက်စာ

၁။ သက္ကရာဇ် ၉(ရာ)၅၄ ခု ၀ါဆို

၂။ တစ်ဆယ့်လေးရက် ကြာသပဒေးနေ့ မိုး

၃။ သောက်ရောင်နီလာလျှင်

၄။ ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်။

ကမ္ပည်းစာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်

၁။ သကျာ = သကျ = သကျသာကီဝင်

၂။ ၀တ = အကျင့်၊ ဆောက်တည်အပ်သောကျင့်၀တ်၊ ကျင့်၀တ်တရား၊ ဆောက်တည်ခြင်း

၃။ ဖြာ = ဘုရား

၄။ သက္ကဲ့ = သက္ကရာဇ်

၅။ တဆဲ = တစ်ဆယ့်

၆။ ၅ = ကြာသပတေးနေ့

၇။ ဖျစ် = ဖြစ်

၈။ သိ = သည်

(ဂ) ပလ္လင်နောက်ဘက်ဓာတာတော်

ကမ္ပည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

ဤဆင်းတုတော်ကို ပဉ္စလောဟာဖြင့် သွန်းလုပ်သည်။ ဘူမိဖဿမုဒြာပုံတော်ဖြစ်သည်။ ခြေယှက်၊ ခိုနန်ချိုးပလ္လင်မျိုးဖြစ်သည်။ ဉာဏ်တော်အမြင့် (ပလ္လင် + ဉာဏ်တော် ၃၀ စင်တီမီတာ၊ ဒူးစွန်အကျယ် ၂၀.၅

စင်တီမီတာခန့်ရှိသည်။ ရှေ့မျက်နှာစာ ဓမ္မခံပေါ်တွင် ဘုရား၏အမည်ကို "သကျဝတဘုရားမင်း" ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ ပလ္လင်နောက်မျက်နှာတွင် စာလေးကြောင်းနှင့် ဓာတာတော်တစ်ခု ရေးထိုးထားသည်။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ မြောက်ဦးခေတ်အရေးအသားမျိုးဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ကိုရေးရာတွင် ရှေးခေတ်ရေးသားပုံနည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်သော ဂဏန်းနှင့်အက္ခရာကို ရော၍ရေးသားထားသည်။ ကမ္ပည်းစာတွင် ဘုရားသွန်းလုပ်လှူဒါန်းသည်ဟူ၍မရေးဘဲ "ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်"ဟူ၍ ရေးသားခဲ့ခြင်းမှာ ထူးခြားလှသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ငါးဆက်မြောက်မင်းဖြစ်သော ဘုရင်မင်းဖလောင်း (၅၃၃-၉၅၅)(**AD 1571-1593**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ သျောင်ပင်လှကျေးရွာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိရသည်။ ကျောင်းစဉ် ဘုရားတစ်ဆူဖြစ်သည်။ ယခုတိုင် ယင်းကျောင်းတွင် စံမွေ့ပါယ်လျှက်ရှိသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

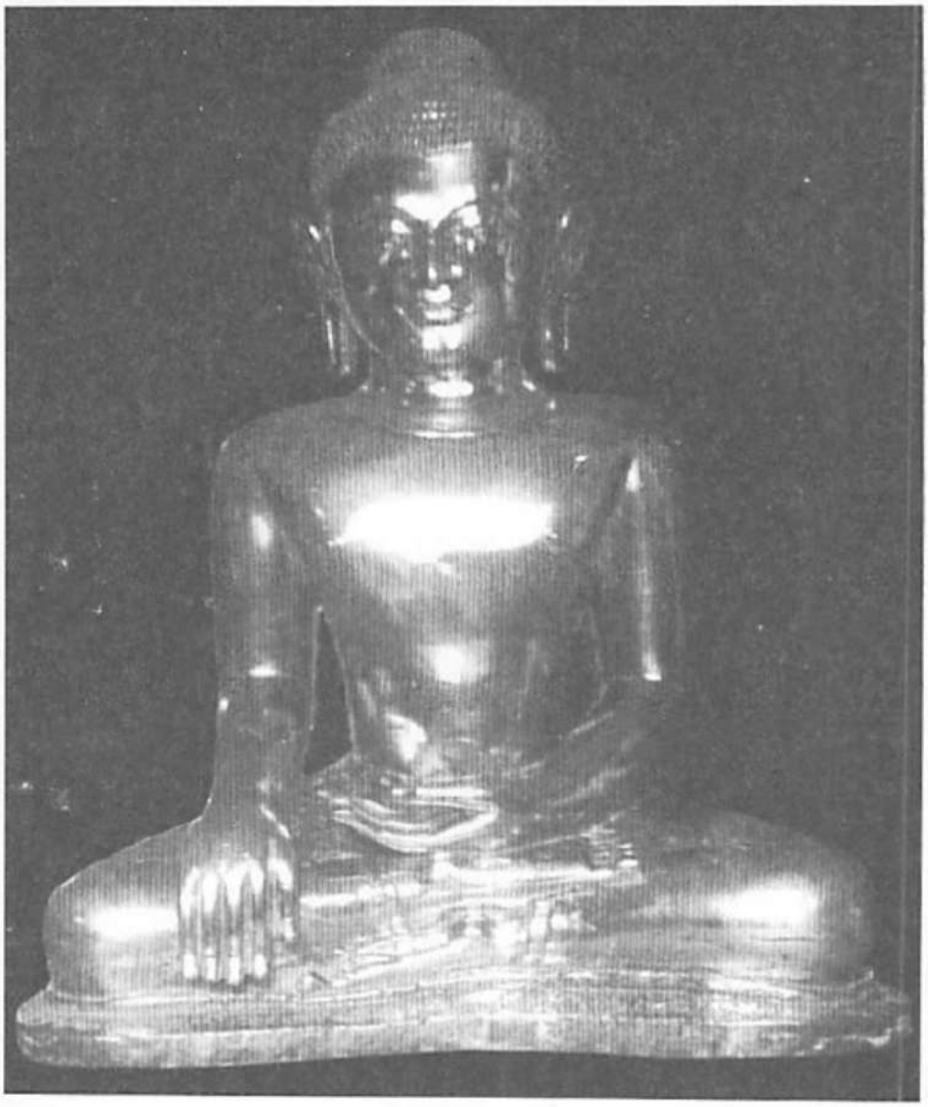

၂း၄၂။ မြောက်ဦးပြတိုက်မှ ကြေးဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏စာ
သက္ကရာဇ် ၉၅၅ (AD 1593)

၂၄၂။ မြောက်ဦးပြဲတိုက်မှ ကြေးဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏စာ
သက္ကရာဇ် ၉၅၅ (AD 1593)

ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား

၁။ ၉၅၅ခုနတ္တောလဆန်၉ရက်၄နိနှစ်မိဖြူကနက္ကတန်၄ဆောင်ဆောင်ပြီသောမိဖြာခေါင်၏ညီမတော်ဖြစ်ဖ ရခိုင်ဘဝရှင်မင်ကြီစော၏မျောက်သာတော်ဤုံတောင်မိဖြာ၏ကောင်မှုဘြာပွင်တော်ပြု၏

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ ၉၅၅ ခု နတ်တော်လဆန်း ၉ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ထီးဖြူကနက္ကဒါန်လေးဆောင်ဆောင်းပြီးသော မိဖုရားခေါင်၏ ညီမတော်ဖြစ်သော ရခိုင်ဘဝရှင်မင်းကြီးစော၏ မျောက်သားတော် ဤုံတောင်မိဖုရား၏ ကောင်းမှု ဘုရားပွင့်တော် ပြု၏

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်

၁။ နတ္တော = နတ်တော်

၂။ ၄နိ = ဗုဒ္ဓဟူးနေ့

၃။ မိဖြူ = ထီးဖြူ

၄။ မိဖြာ = မိဖုရား

၅။ ဖ = သော

၆။ မျောက်သာတော် = မျောက်သားတော် = အစ်ကို (ဝါ) မောင် သွီးနှင့် အစ်မ (ဝါ) နှမ၏သား တော်စပ်ခေါ်ဝေါ်ပုံ

၇။ ဘြာ = ဘုရား

ကမ္ပည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မသမာသော သူများထံမှ ဖမ်းဆီးရမိသောဆင်းတုတော်တစ်ဆူဖြစ်သည်။ မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ကျောက်တွင်း ကုန်းကျေးရွာအနီး စေတီတစ်ဆူ၏ဌါပနာဆင်းတုတော်ဟု ယူဆရသည်။

ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ခုံခံပတ်လည်တွင် ကမ္ပည်းစာတစ်ကြောင်း ပါရှိသည်။ ''မိဖြာ''(မိဖုရား)နှင့် ''ဘြာ'' (ဘုရား) ခွဲထားအရေးအသားကို လေ့လာမှတ်သားနိုင်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် မင်းရာဇာကြီး(၉၅၅-၉၇၄)(**AD 1593-1612**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ဘုရားသွန်းလုပ်လှူဒါန်းသည်ကို ဘုရားပွင့်တော်ပြု၏ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်မှာ ထူးခြားလှသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။

၂း၄၃။ နရာဓိပတိကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု (AD 1593)

၂း၄၃။ နရာဓိပတိကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု (AD 1593)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သကြစ်၉၅၅ခု။တဗိုဝ်တွဲလဆန်ငါ

၂။ ရက်၄နိနရာဓိပတိရွှေနန်သျှင်မိန်တော

၃။ မုသောဝါဆိုဝ်လတွင်အလိုဝ်တော်ပြည့်မည်

၄။ ဟူ၍ဆိုဝ်သ့်မှန်သောကြောင်ပုဏာမဏိစောတ်

၅။ ကိုဝ်ကင်ပြင်ရွာတွင်ဟိန်ဒုသောရောမောနှော့အ

၆။ ဝင်၅သျှည်၃ပဝါလှူတော်ပြသ့်လဲကိုဝ်ဂသာစိုင်မြဲဆက်

၇။ စာစီဟူ၍ကံပဲထာသ့်ရှေ့တောခံငရှအားငရဲကျ

၈။ နှစ်ယောက်အသံချသ့်သံကျသံပေါက်ထင်မြင်အ

၉။ တောင်အမှက်မယူပိဈ်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု။ တပို့တွဲလဆန်း ငါး

၂။ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ နရာဓိပတိ ရွှေနန်းရှင်မိန့်တော်

၃။ မူသော ဝါဆိုလတွင် အလိုတော်ပြည့်မည်

၄။ ဟူ၍ဆိုသည်မှန်သောကြောင့် ပုဏ္ဏားမုဏိခေါတ်

၅။ ကို ကင်းပြင်ရွာတွင် ဟိန္ဒူသောရောမောနှော့အ

၆။ ဝင် ငါးသျှည်း ၃ပွါ လှူတော်ပြုသည် လယ်ကိုကား သားစဉ်မြေးဆက်

၇။ စားစေဟူ၍ ကံပေးထားသည် ရှေ့တော်ခံ ငရှုးအား ငရဲကျ

၈။ နှစ်ယောက် အသံချသည် သံကျသံပေါက်ထင်မြင် အ

၉။ တောင်းအမှက်မယူပေး၏

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ တဗိုဝ်တွဲ = တပို့တွဲ

၃။ ၄ နိ = ဗုဒ္ဓဟူးနေ့

၄။ မိန်တော်မုသော = မိန့်တော်မူသော

၅။ ဆိုဝ် = ဆို

၆။ သ့် = သည်

၇။ ပုဏာ = ပုဏ္ဏား

၈။ မဏိစောတ် = မုဏိခေါတ် = ပုဏ္ဏားအမည်

၉။ ဟိန်ဒုသောရောပောနှော = ဟိန္ဒူဘာသာဝင် ပုဏ္ဏားတို့နေထိုင်သော သောရောမောနှော့အရပ်

၁၀။ အဝင် = အပါအဝင်
၁၁။ ၃ပဝါ = သုံးပွါ = တစ်သျှည်း၏ လေးပုံသုံးပုံ
၁၂။ ပြသ် = ပြုသည်
၁၃။ လဲ = လယ်
၁၄။ ကိုဝ် = ကို
၁၅။ ဂ = ကား
၁၆။ သာစိုင် = သားစဉ်
၁၇။ မြိဆက် = မြေးဆက်
၁၈။ စာစီ = စားစေ
၁၉။ ကံပဲထာသ် = ပေးကမ်းချီးမြှင့်ထားသည်
၂၀။ သံကျ = ဘုရင့်အမိန့်တော်ချမှတ်သည်
၂၁။ သံပေါက် = ဘုရင့်အမိန့်တော်ကို သဘောပေါက်အောင် ရွတ်ဖတ်၊ ပြောဆို၊ ရှင်းလင်းပြသည်
၂၂။ ထင်မြင် = အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သဘောပေါက်စေသည်
၂၃။ အတောင်းအမှက် = လာဒ်ပေးလာဒ်ယူ
၂၄။ ဝိ = ပေး

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့အရှေ့ဘက် သရက်အုပ်အရပ် ပုဏ္ဏားအိမ်ရာတစ်ခုတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ၁၉၅၀-ခုနှစ်တွင် ဆရာကြီးဦးဦးသာထွန်းနှင့် မြေစာရင်းအင်စပက်တော် ဦးစိန်လုံးဖြူတို့သည် သျှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီးသို့ ပြောင်းရွှေ့ သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ယခု သျှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီးတွင်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း ငါးရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် နရာဓိပတိရွှေနန်းရှင် အမိန့်တော် ချမှတ်တော်မူသည်။ ဝါဆိုလတွင် အလိုတော်ပြည့်မည်ဟူ၍ ပုဏ္ဏားမုဏိခေါ်တ်၏ ဗေဒင်ဟောဆိုမှုသည် မှန်ကန်သောကြောင့် မုဏိခေါ်တ်အား ကင်းပြင်ရွာရှိ ဟိန္ဒူသောရောမောနှောတွင် လယ် ၅သျှည်းသုံးပွါကိုဗေဒင်ဆရာ ပုဏ္ဏားအား ပေးလှူလိုက်သည်။ ယင်းလယ်ကိုလည်း သားစဉ်မြေးဆက် အပိုင်စားစေသည် ဤအမိန့်ပြန်တမ်းကို ရှေ့တော်ခံ ငရွှေအား ငရဲဣတို့က အမိန့်ပြန်တမ်းဖတ်ကြရသည်။ အမိန့်ပြန်တမ်းဖတ်သည့်အတွက် လာဒ်ပေး လာဒ်ယူမပြုလုပ်စေဘဲ ပေးတော်မူသည်ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။

ဤအမိန့်ပြန်တမ်းအရ ဘုရင်မင်းဖလောင်း(၉၃၃-၉၅၅)**(AD 1571-1593)**လက်ထက်တွင် ဘုရင်ဖြစ်လာမည့် မင်းရာဇာ ကြီးကို ပုဏ္ဏားမုဏိခေါ်တ်က သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု၊ ဝါဆိုလတွင် မင်းဖြစ်မည်ဟု ဗေဒင်ဟောခဲ့သည်။ ယင်းဗေဒင် ဟောပြောချက်သည် မှန်ကန်ပြီး သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု၊ ဝါဆိုလတွင် အလိုတော်ပြည့်ကာ မင်းဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့နှင့် သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း ငါးရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ပုဏ္ဏားမုဏိခေါ်တ်အား ဆုတော်လာဒ်တော်အဖြစ် လယ်ငါးသျှည်းနှင့် သုံးပွါကို သားစဉ်မြေးဆက်စားစေဟူ၍ အမိန့်တော်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဤကျောက်စာသည် ဘုရင့်အမိန့်တော် ပြန်တမ်းစာဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

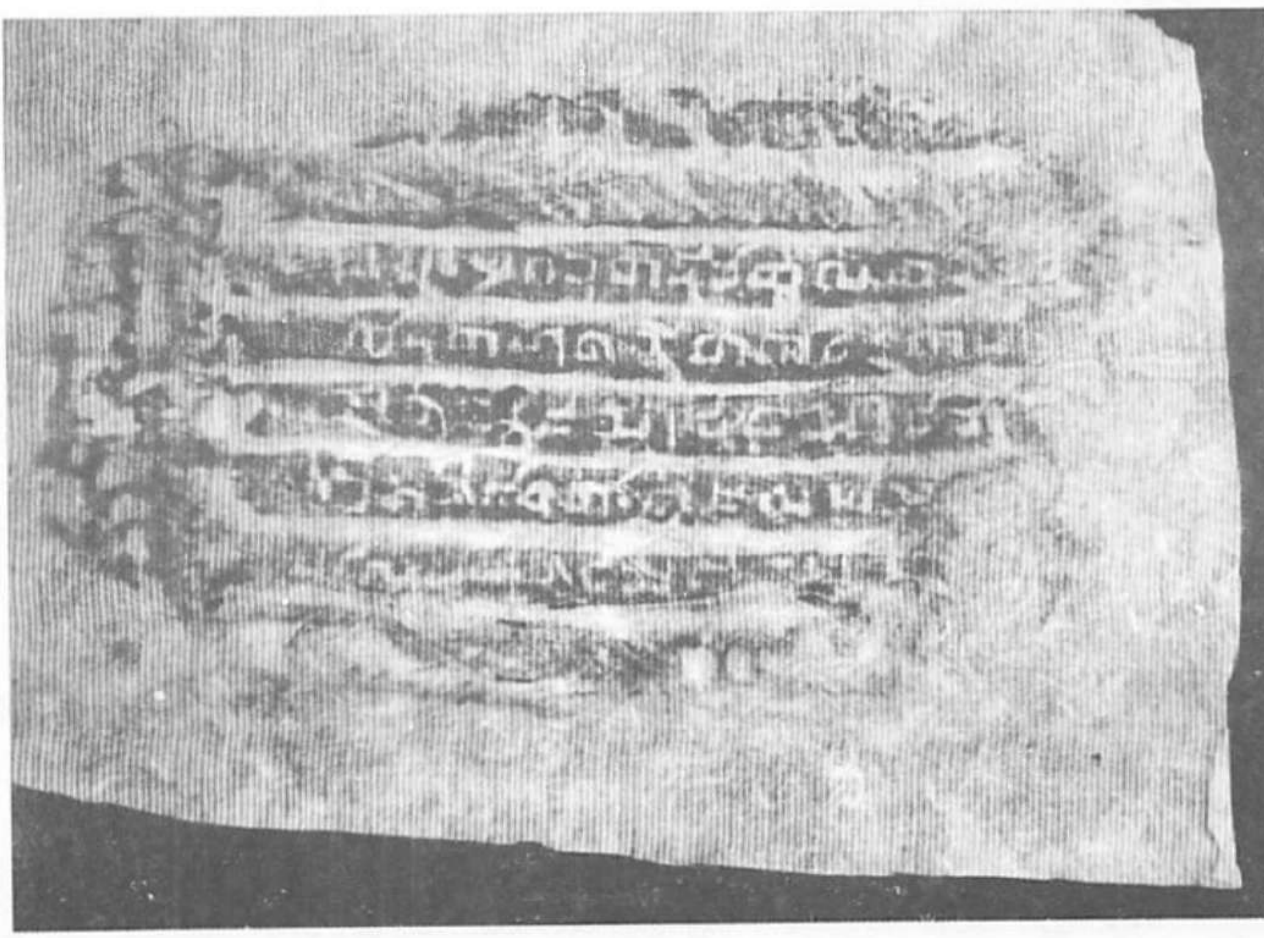

၂း၄၄။ အံ့တော်သိမ်ဘုရားမုစ်ဝ စုလစ်မွန်းချွန်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၉၅၈ ခု (AD 1597)

၂း၄၄။ အံတော်သိမ်ဘုရားမုခ်ဝ စုလစ်မွန်းချွန်ကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၅၈ ခု (AD 1597)

ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား

၁။ ///၉၅၈ခုတပိုဝ်တွဲလဆန်၁၁

၂။ · · က်တနလာနေတက်နေတပဝါ

၃။ · ချိန်တွင်သျှစ်သောင်ဘု

၄။ · · · အန်တော်တွင်လမ်

၅။ · · · · လှူသိ။

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ /// ၉၅၈ ခု တပို့တွဲလဆန်း ၁၁

၂။ · · က် တနင်္လာနေ့ တက်နေတစ်ပွါး

၃။ · ချိန်တွင် သျှစ်သောင်းဘု

၄။ (ရား) · · အန်တော်တွင် လမ်း

၅။ · · · · လှူသည်။

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ

၁။ တပိုဝ်တွဲ = တပို့တွဲ

၂။ တနလာ = တနင်္လာ

၃။ နေ = နေ့

၄။ တပဝါ = တစ်ဖဝါး

၅။ အန်တော် = အံတော်

၆။ သိ = သည်

ကျောက်စာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ အံတော်သိမ်ပုထိုးတော်ကြီး၏မုခ်ဝ စုလစ်မွန်းချွန်တစ်ခုတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၅၈ ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း (၁၁) ရက်၊ တနင်္လာနေ့၊ တက်နေ တစ်ပွါးအချိန်တွင် သျှစ်သောင်းဘုရားနှင့် အံတော်သိမ်ဘုရားတို့တွင် လမ်းလှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ကျောက်စာရေးထိုးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၈ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဆဋ္ဌမမြောက်မင်း ဘုရင်မင်းရာဇာကြီး(၉၅၅-၉၇၄) (AD 1593-1612)လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

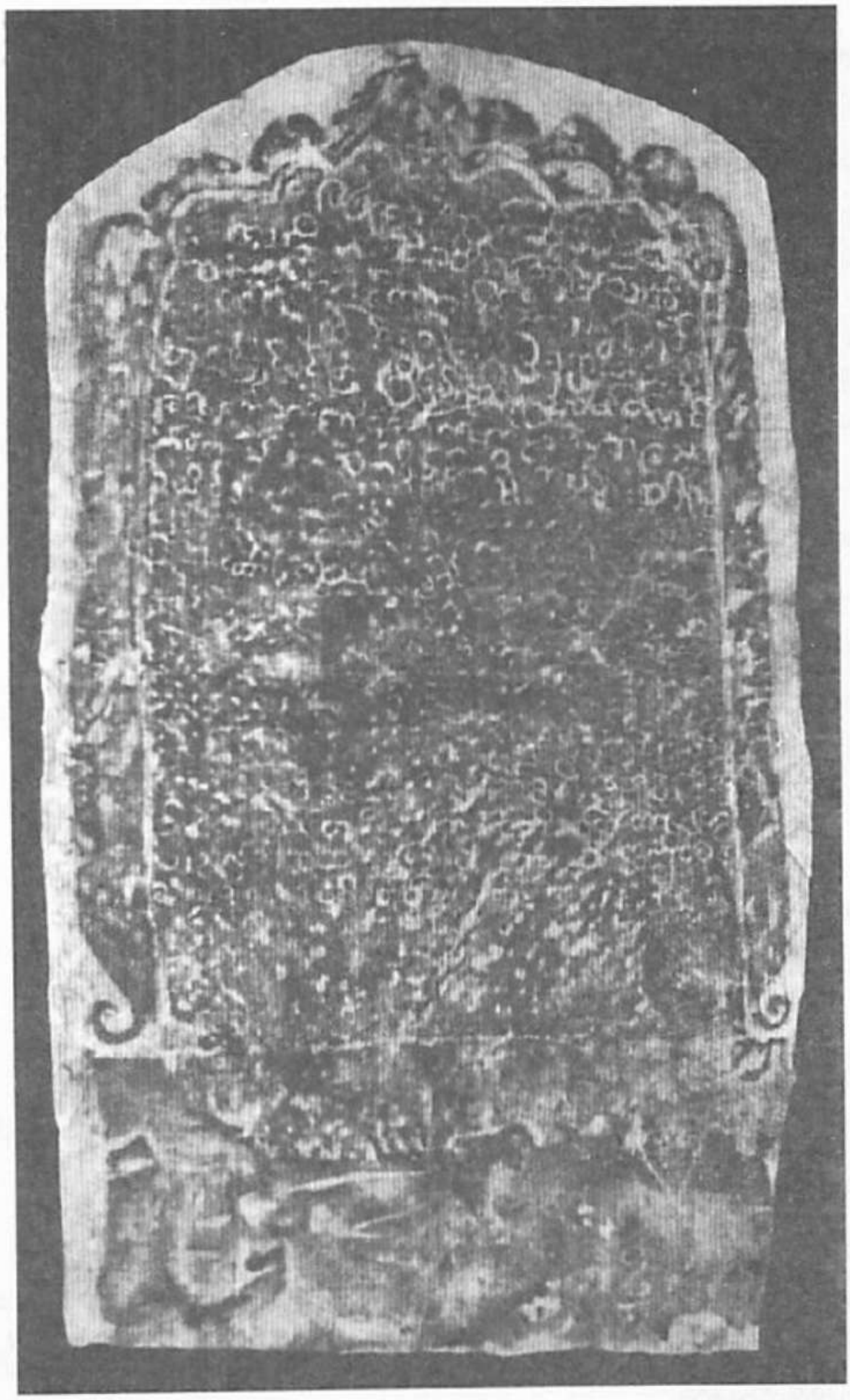

၂း၄၅။ ကျောက်ဆိပ်ဓါတ်တော် စေတီကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၆၄ ခု (AD 1602)

၂း၄၅။ ကျောက်ဆိပ်ခါတ်တော် စေတီကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၆၄ ခု (AD 1602)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ၉၆၄ခုဝါကျွတ် . ဆံ့ . . မိပ္ပမိ
၂။ အသျှင် . . . . အာစိုဝ်ရတော်ပြုသောအ
၃။ သျှင် . . သောမင်တကာတိုဝ်ထက်အလွန်ဘုန်
၄။ တန်ခိုဝ်ကျက်သရေတော်နှင့်ပြို့စုံစွာထသောဝ်
၅။ ဘုဝသျှင်မင်တရာကြီဖြစ်တော်မူသောဝ်မင်ဖလောင်
၆။ ၏မျောက်သာတော်ဖြစ်သောမြောက်ဦမိဖုရာ၏သ္မ
၇။ က်တော်သည်အနောက်တရိုဝ်ကစ၍အရှိယွ
၈။ နိသိုဝ် . . . . ဖြစ်သောဝ် . . . . . မင်လက် .
၉။ . . . .
၁၀။ . . . . . ထောင်၏ . . . .
၁၁။ . . . .
၁၂။ . . . .
၁၃။ . . . .
၁၄။ . . . .
၁၅။ . . . .
၁၆။ . . . . . ဥရာစ်တောင်ရွာ . . . . .
၁၇။ . . . .
၁၈။ . . . . တဲတော်ပြု၏ . . .
၁၉။ ယဉ်လှ် . . အထက် . . . . ဝတ္တုကိုဝ်သေ
၂၀။ . . . . တိုဝ်သ . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ၉၆၄ ခု ဝါကျွတ်(လ)ဆန်း (ရက္ခာ)မိပတိ
၂။ အရှင် . . . . အစိုးရတော်မူသော အ
၃။ ရှင် . . သော မင်းတကာတို့ထက် အလွန်ဘုန်း
၄။ တန်ခိုးကြက်သရေတော်နှင့် ပြည့်စုံစွာထသော
၅။ ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဖြစ်တော်မူသော မင်းဖလောင်း
၆။ ၏မျောက်သားတော်ဖြစ်သော မြောက်ဦးမိဖုရား၏ သမ
၇။ က်တော်သည် အနောက်တရိုးကစ၍ အရှေ့ယွ
၈။ န်းသို့ . . . . ဖြစ်သော . . . . . မင်းလက် . .
၉။ . . . .
၁၀။ . . . . . ထောင်၏ . . . .

၁၁။ . . . .
၁၂။ . . . .
၁၃။ . . . .
၁၄။ . . . .
၁၅။ . . . .
၁၆။ . . . . . . ဦးရာဇ်တောင်ရွာ . . . . .
၁၇။ . . . .
၁၈။ . . . . တည်တော်ပြု၏ . . .
၁၉။ ယဉ်သည် . . အထက် . . . . ဝတ္ထုကို သေ
၂၀။ . . . . တို့သ . . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ ဝါကျွတ် = သီတင်းကျွတ်
၂။ မိပ္ပမိ = မိပတိ = (ရက္ခာမိပတိ = ရခိုင်ဘုရင်ကေရမ်)
၃။ အသျှင် = အရှင်
၄။ အာစိုဝ်ရ = အစိုးရ
၅။ ပြုသော = မူသော
၆။ မင်တကာ = မင်းတကာ
၇။ တိုဝ် = တို့
၈။ ဘုန်တန်ခိုဝ် = ဘုန်းတန်ခိုး
၉။ ကျက်ရေ = ကြက်သရေ = မင်္ဂလာအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း
၁၀။ ပြို့စုံစွာထသောဝ် = ပြည့်စုံစွာထသော
၁၁။ ဘုဝသျှင် = ဘဝရှင်
၁၂။ မင်တရာကြီ = မင်းတရာကြီး
၁၃။ မျောက်သား = အစ်မ (ဝါ) နှမ၏ သားနှင့် အစ်ကို (ဝါ) မောင်၏သမီးကို ရခိုင်တို့တွင် သမီးမျောက်သား တော်စပ်သည်ဟု ဆွေမျိုးစပ်ကြသည်။
၁၄။ ဉရာဇ်တောင် = ဦးရဇ်တောင်
၁၅။ တဲ = တည်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့နယ်၊ ကျောက်ဆိပ်ကျေးရွာ၏ အနောက်မြောက်ဘက် တောင်ထိပ်ပေါ်ရှိ စေတီတစ်ဆူ၏ အရှေ့ဘက် ချိုင့်ဝှမ်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော် ဗုဒ္ဓပြတိုက်တွင် ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၆၄ ခုနှစ်(**AD 1602**)တွင် ဘုရင်မင်းဖလောင်း၏ မျောက်သားတော်ဖြစ်သော မြောက်ဦးမိဖုရား၏ သမက်တော်က ဘုရားတည်ခဲ့သည့် အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းကျောက်စာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးသားထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၄၆။ ညီမတော်စေတီ ဌာပနာဆင်းတုတော် ခုံမွှခံစာ
သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခု (AD 1606)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ "။ဝ"သက္ကရှဇ်၉၆၇အ

၂။ ။စွန်တခုတန်ခုလ၊ ၊

၃။ ။ဆုတ်သိတ်င်၊

၄။ မိခင်ဖခင်ရဲပြိတ်ာမလွတ်သောဖုရာငဆူပြိ၏။ဝ။ပြုဓေနတ်ကောင်လူကောင်ဖြုာ၏

၅။ လောင်မင်ကောခမသ်ကောင်မှု

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ "။ဝ" သက္ကရာဇ် ၉၆၇ အ

၂။ ။ စွန်းတစ်ခု တန်းခူးလ။

၃။ ။ ဆုတ်သီတင်း၊

၄။ မိခင်ဘခင် ရဲပြိတ္တာမှလွတ်သော ဘုရားငါးဆူပြီး၏။ဝ။ ပြု၏ နတ်ကောင်း လူကောင်း ဘုရား၏

၅။ လောင်းမင်းဂေါ်ခမ္မသည် ကောင်းမှု

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ သက္ကရှဇ် = သက္ကရာဇ်

၂။ သိတ်င် = သီတင်း

၃။ ပြိတ်ာ = ပြိတ္တာ

၄။ မလွတ်သော = မှလွတ်သော

၅။ ဖုရာ = ဘုရား

၆။ ငဆူပြိ၏ = ငါးဆူပြီး၏

၇။ ပြုဓေ = ပြု၏

၈။ နတ်ကောင်လူကောင် = နတ်ကောင်းလူကောင်း

၉။ ဖြုာ = ဘုရား

၁၀။ ကောခမ = ဂေါ်ခမ္မ

၁၁။ သ် = သည်

ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ ညီမတော်စေတီဌာပနာမှ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခုနှစ်သည်။ ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းရာဇာကြီး(၉၅၅-၉၇၄)(**AD 1593-1612**)လက်ထက် ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

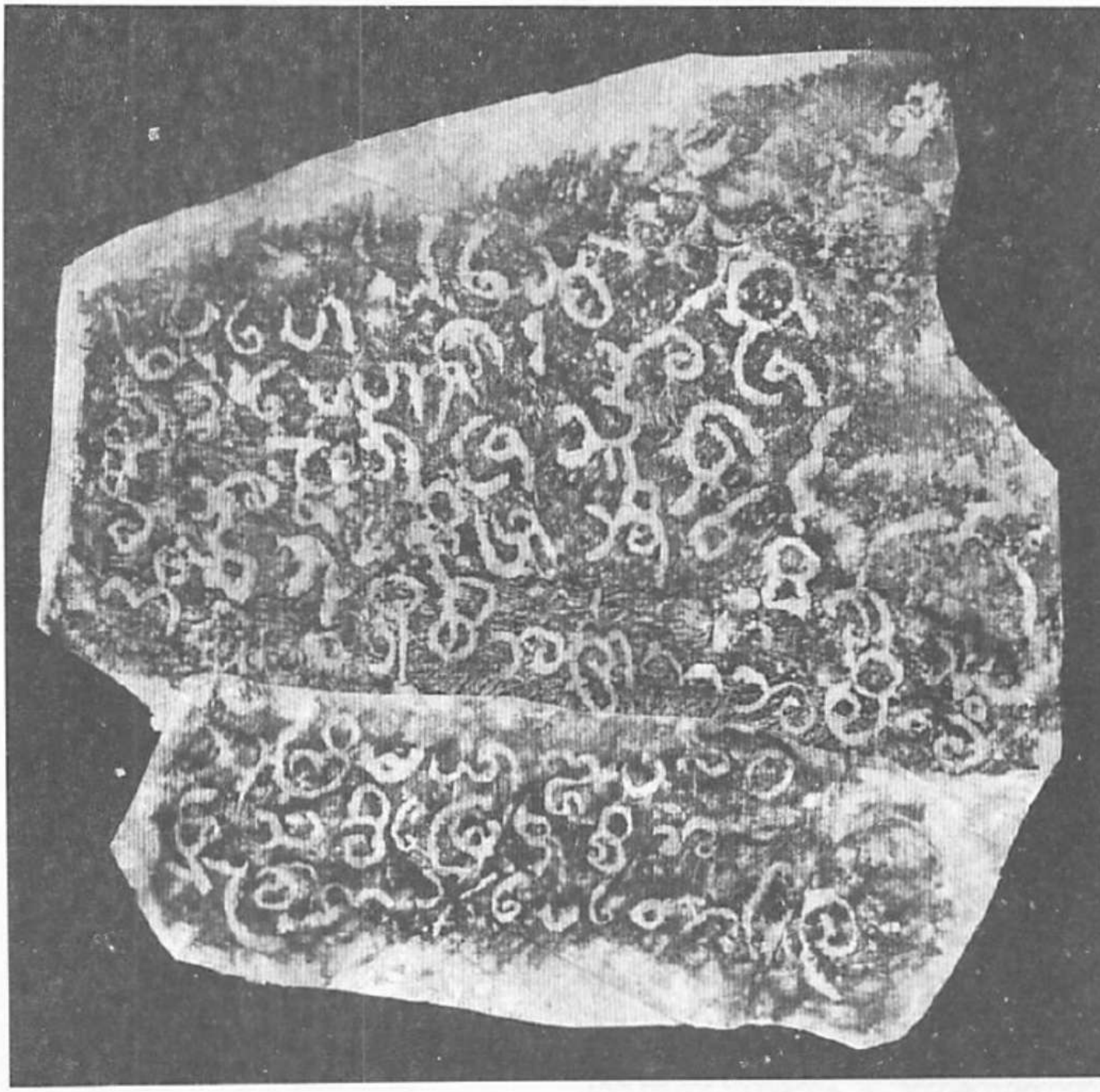

၂၄၇။ အဇီခံသူကြီးမယားဥပလဝန်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခု (AD 1605)

၂း၄၇း အဇီစံသူကြီးမယားဥပလဝန်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၉၆၇ ခု (AD 1605)

၂း၄၇။ အဇိစံသူကြီးမယား ဥပလဝန်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခု (AD 1605)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ သက္ကြာဇ်၉
၂။ ၆၇ခုဝါဆို
၃။ ဝ်လွှန်၁၀ရ
၄။ က်တလင်ဂနိုနိ
၅။ အဇိခန်သူကြီမ
၆။ ယာဥပလွန်သ်ချီ
၇။ မြေဟု၍လျှောက်သော
၈။ ကြောင်အသံချသ့်ကာေ
၉။ ကျာင်ဝင်အလျှသင်
၁၀။ ခာမြေရှင်း၍ပီလာသ့်
၁၁။ ကာလက်ရွှေစင်

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ မီပေါက်သွေ
၂။ နှသယောက်၊အဇိ
၃။ ခံအငဲရဓသူရ
၄။ ကိုဝ်ရဓမီဖြူသိုဝ်စီ၍
၅။ . . . ရီစီအခြားကအစီခံ
၆။ သူကြီမယာဥပလဝ
၇။ နှ်သ်ခီမြေရီစီအ
၈။ ခြာကသ့်ပေတော်ပြု၏

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉
၂။ ၆၇ ခု ဝါဆို
၃။ လဆန်း ၁၀ ရ
၄။ က် တနင်္ဂနွေနေ့
၅။ အစေခံသူကြီးမ
၆။ ယား ဥပလဝန် သင်္ချိ
၇။ မြေပဌှ၍ လျှောက်သော
၈။ ကြောင့် အသံချသည်ကား ေ
၉။ ကျောင်းဝင်အလှူ သံ
၁၀။ ဃာမြေ ရှင်း၍ပေးလာသည်
၁၁။ ကား လက်ရွေးစင်

<u>ကြောက်</u>

၁။ မီးပေါက် သွေ
၂။ န ၁ ယောက်၊ အစေ
၃။ ခံအငယ် ရာဇသူရ
၄။ ကို ရာဇထီးဖြူသို့ စေ၍
၅။ . . . ရေစီးအခြားက အစေခံ
၆။ သူကြီးမယား ဥပလဝ
၇။ န် သင်္ချိုမြေ ရေစီးအ
၈။ ခြားကသည် ပေးတော်ပြု၏

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏာနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သက္ကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ ဝါဆိုဝ် = ဝါဆို
၃။ တလင်ဂနီ = တနင်္ဂနွေ
၄။ နီ = နေ့
၅။ အစီခန် = အစီခံ = အစေခံ = မင်းကိုယ်လုပ်
၆။ သူကြီး = အကြီးအကဲ
၇။ မယာ = မယား
၈။ ဥပလွန် = ဥပလဝန် = မင်းအစေခံသူကြီး၏ ဇနီးကတော်အမည်။
၉။ အသံချ = အမိန့်တော်ချမှတ်သည်။
၁၀။ သျှ် = သည်
၁၁။ ကာ = ကား

၁၂။ ကျောင်းဝင်အလှူ = ကျောင်းတွင်ပါဝင်သောအလှူ
၁၃။ သင်ခါ = သံဃာ = ရဟန်း
၁၄။ ပီ = ပေး
၁၅။ မီပေါက်သွေန = မီးပေါက်သေနတ်
၁၆။ မီးပေါက်သွေန ၁ ယောက် = မီးပေါက်သေနတ် လက်နက်ကိုင် တစ်ယောက်။
၁၇။ အဇီခံအငဲ = အစီခံအငယ် = အစေခံအငယ်
၁၈။ ရဇသူရ = ရာဇသူရ = အစေခံအငယ်၏အမည်။
၁၉။ ရာဇမီဖြူ = ရာဇထီးဖြူ = လူအမည်
၂၀။ စီ = စေလွှတ်သည်။
၂၁။ ရီစီ = ရေစီး
၂၂။ သံခီ = သံချီ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ သရက်အုပ်ဘုရားစေတီတော်တစ်ဆူမှ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခုနှစ်တွင် မင်း၏အစေခံသူကြီးမယား ဥပလဝန်၏ သံချီမြေသည် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ရဟန်းသံဃာများအား လှူဒါန်းထားသည့်မြေနှင့် ရောနှောပါဝင်နေကြောင်း ဥပလဝန်က လျှောက်ထားသောကြောင့် သံချီမြေနှင့် ကျောင်းအလှူခံသံဃာမြေတို့ကို ရှင်းလင်းပေးပြီး အမိန့်တော်ချမှတ်ခဲ့သည်။ လက်ရွေးစင် မီးပေါက်သေနတ်ကိုင်တစ်ဦးဖြစ်သော အစေခံငယ် ရာဇသူရကို ရာဇထီးဖြူထံသို့ စေလွှတ်၍ အစေခံသူကြီး မယားဥပလဝန်သံချီမြေကို ရေစီးအခြားမှသည် ပေးတော်မူ၏ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ ဤကျောက်စာသည် ဘုရားပိုင်မြေ(ဝတ္တက)နှင့် ရဟန်းတော်များအပိုင်း(သံဃိက)မြေ ရောထွေးပြီး အရှုပ်အထွေးဖြစ်နေသည်ကို ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ လျှောက်ထားရာ ဘုရင်မင်းမြတ်က အမိန့်တော်ချမှတ်ပြီး ရှင်းလင်းပေးသော တရားစီရင်ထုံးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခုနှစ်(**AD 1605**)သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဆင္ဖြူမြောက်မင်း ဘုရင်မင်းရာဇာကြီးလက်ထက် ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

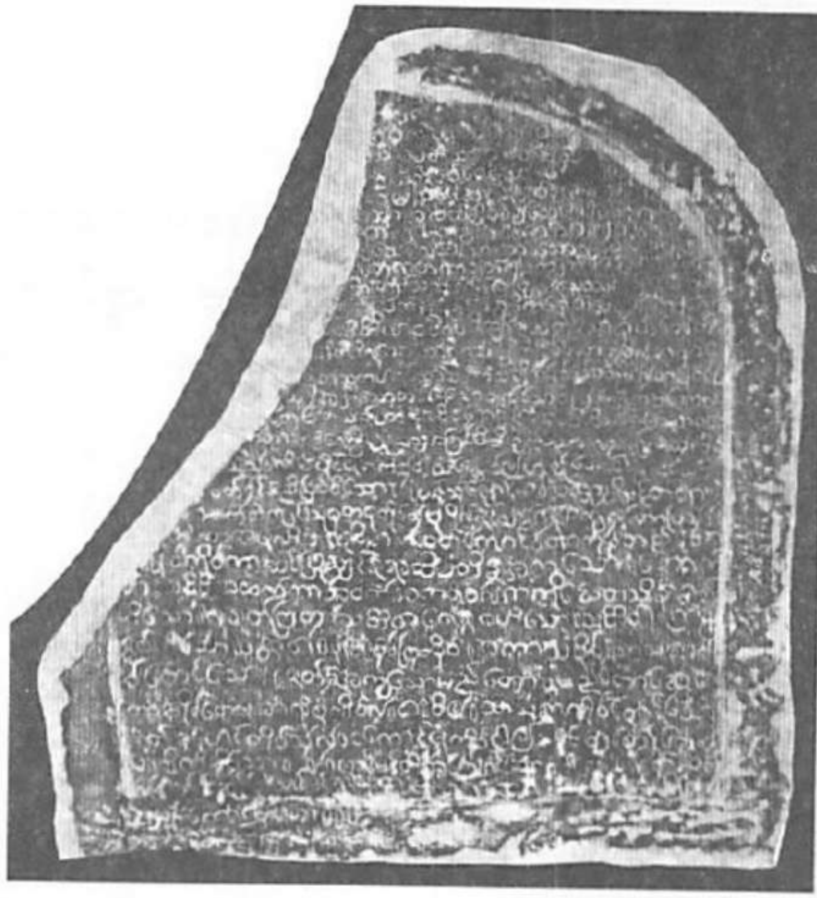

၂၄၈။ တြိရတနာမုနိရတနဝိမာလဝတ်ကျောင်းတော် ကျောက်စာ
(ပန်းဈေးပြောင်း ချတွင်းကျိုင်ကျောက်စာ)
သက္ကရာဇ်၉၇၁ ခု (AD 1609)

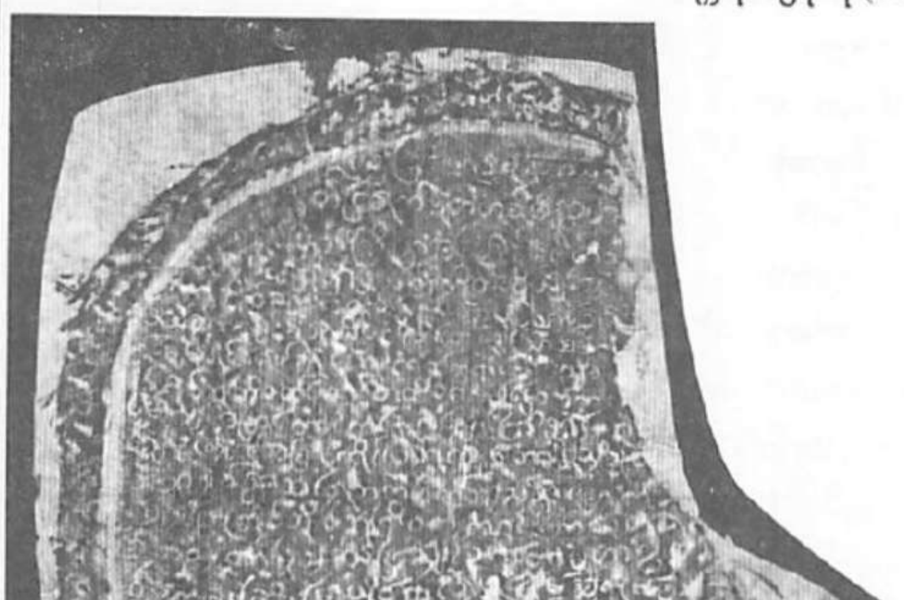

၂၄၈။ ကြိရတနာမှုနိရတနုဝိမာလဝတ်ကျောင်းတော် ကျောက်စာ (ပန်းစျေးမြောင်း ချတွင်းကျိုင်ကျောက်စာ)

သက္ကရာဇ် ၉၇၁ ခု (AD 1609)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

<u>ပါတ်လည်စာ</u>

၁။ သူခောင်ကျော်ထင်အစိသာရှေတော်ခန်နောင်တော် ဆွေသန်တော်ချသ် . . . .
. . . . . . မိဖုယာဝိသ်ကစာဘတ်ညှိဝ်လေ့်နှင်

<u>(မျက်နှာစာ)</u>

၁။ ။။သက္ကြဇ်၉၇၁ခုတောသလ(င်)
၂။ လွှတ်ဖြက်ဗုတဟုနိမတ္တိမာ
၃။ တရိုဝ်ပြည်ကြီးမျာအပေါင်နှင်ဟံသာ(ဝတီ)
၄။ သရေချတ္တရာပြည်ကြီကိုဝ်အစိုဝ်ရတော်မူ(သောမင်တ)
၅။ ကာတိုဝ်ဓက်အလွန်မြတ်တော်မူသောရွှေနန်(သခင်ဆင်)
၆။ နှီသခင်ဘဝသျှင်နရမိပတိမိတော်မူသောအမတ် . .
၇။ စ်ချေမုရင်ခေါင်စာမူရင်ဓတ်ဆရာတော်ရာမ . .
၈။ ဝ်ဘိုဝ်ဘုံကြီဝတ်ကျောင်ဓာတိဝမိကျွန်မြောက်က . .
၉။ မော်လျှင်အခြာတောင်ကရေလဲချောင်ကြီနှာနောက် . .
၁၀။ ချောင်လျှင်အခြာတိုင်အောင်လှူတော်ပြုသ်သုဧ . . .
၁၁။ ခာရှာနှစ်ရှာအရှေ့ဘကငြက်သျှည်ရှာမြောက် . .
၁၂။ သျှည်ဇမုဆိုဝ်ဘိုဝ်ဘုံကြိဝတ်ကျောင်တော်ဓာတိရင် .
၁၃။ စ်တည်တော်ပြုသ်၊ဆင်ဖြူသျှင်သာတော်မဟာဥပရာ .
၁၄။ ဝ်ဖက်ခွပ်ဆိပ်မာယိုဝ်စာငရဲဖြူစုမ်အလုမ်စုမ်ကို . .
၁၅။ တော်ပြုသ်ပန်သုမ်ချောင်မာဆင်ဖြူသျှင်မင်တရာလှူတော် . .
၁၆။ သက္ကဲကျင်တွင်သုံစုတစ်စုကိုဝ်ဗုဂိုလ်နှင်သင်္ခါနှအကွကိုဝ်လှူတော်
၁၇။ ပြုသ်ဓာတိအလှူဘက်ရေပြင်ဆိုက်သ်လျှင်အခြားတည်
၁၈။ ဤကောင်မှုကိုချိုပင်ပါသောသူတိုဝ်ကာဆင်ရည်သာသော်
၁၉။ သူဌေးသူကြွယ်ဖြစ်စိသောအမတ်သာသော်အမတ်ဖြစ်စေ
၂၀။ သော်မင်သာသော်မင်ဖြစ်စေသောမင်သော်ကာစကြ္ကာရတနာရောက်
၂၁။ စေသောငါနအတူကောင်မှုအကျိုဝ်ကိုဝ်ရကုမ်စေသော၊
၂၂။ ကောင်မှုကိုဖျက်သောသူကိုဝ်ကာဆင်ရဲသာသော်မဟာ

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ · · · · · · · ကျစေသောဝ်

၂။ · · · · · · · ဝက်၍သေလေစေ

၃။ · · · · · · သာအမတ်သော်အမတ်ဖျက်စေ

၄။ · · · · · · ကဲသိုဝ်ဖြစ်စေသောမင်သာမင်

၅။ · · · · · · မင်နူမင်ဝဲမင်ဆင်ရဲဖြစ်၍ရန်သူမျိုဝ်

၆။ · · · · · သောအဆိပ်မျိုဝ်ခဲ၍သေလေစေသော

၇။ · · · · · ဓာမျိုဝ်ခုတ်၍သေလေစေသောလုံမျိုဝ်စူ၍ေ

၈။ · · · · · ၍သေလေစေသောသေသော်လှ်အပဲလယ်ဗါ

၉။ · · · · · ဘုရာတကာချွတ်၍မကျွတ်စေသော။မိမိ၏

၁၀။ · · · · ကိုဝ်အကြင်သူသှ်ဖျက်၏ဖျက်သောသူကိုဝ်ကာဘု

၁၁။ · · · · ·။။သကံဒဒပုညကံဘုမ္မိကန္တေတသလံချိကပ္ပကော

၁၂။ · · · · စ္စတ္တယာဝဓိဝပဓိတျာ၊သတ္တသောဓာယတောကိ

၁၃။ · · · · · ဒဒံမိမိလှူသောသံချိကံသံချိကဖြစ်သောဘုံမိလှ်ရာမိုဝ်(မြေ)

၁၄။ · · · · တိတံသူတပါလှူသောသံချိကံသံချိကဖြစ်သောဘုံမိလှ်ရာမိုဝ်မြေ

၁၅။ · · · · ယူမိအန်သောထိုဝ်ယူသောဖျတ်သောသူသှ်ကားကပ္ပကောတိ

၁၆။ · · · · ကြိတသိန်ပတ်လုံအဝိစိမီအမဲန္ဓိက်ဥပကင်ခံရလေ၏ယာဝဓိ

၁၇။ · · · · · ရာခံလေဗြိမှယဝဒံအကြင်မိမိဖျက်သူသေလည်မြေစသည်တိုဝ်

၁၈။ · · · · သှ်မကိမိပိုဝ်လောက်သှ်ဓာယဒေဖြစ်၏ဟူ၍ဟောတော်မူသော

၁၉။ · · · · ပတ်နှင့်အညီဖြစ်စီသော။ပန်သုမ်ချောင်မာ။ဆင်ဖြူသျှင်မင်တရာ

၂၀။ · · · သင်ကဲကျင်။သုံစုတစုကိုဝ်လှ်ဗုဂိုလ်နှင်သာနအကွလှူတော်ပြသည်

၂၁။ · · · တြိရတနာမုဏိရဒါနဝိမာလာဝတ်ကျောင်တော်ကိုဝ်တည်သော

၂၂။ (အ)ကျိုဝ်ကိုဝ်ကာ၊ဆင်ဖြူသျှင်နရာဓိပတိနှအကွသောအောက်

၂၃။ ကားအဝိစိအထက်ကာဘဝက်။စကရဝလာကကုဋ္ဌေတသနှစ်

၂၄။ ဟိသော။လူနတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါရေနှစ်ဟိသော။သတ္တဝါ။ကြည်

၂၅။ နှစ်ဟိသောသတ္တဝါ။ရက္ခစိုဝ်ဗြမစိုဝ်။အာကာသစိုဝ်။သာသနာကို

၂၆။ ဝ်စောင်သော။နတ်နှအကွသောမည်တောခမည်တောဆေ

၂၇။ တ်မျိုဝ်တော်။အလုံစုံကိုဝ်လှ်။ငါဝီ၏။သာသနာကိုဝ်စောင်သော

၂၈။ နတ်အပေါင်းတိုဝ်သှ်လှ်။ငကောင်မှုကိုဝ်ငါ၏ကိုစာစောင်ရှောက်

၂၉။ ပါစီကုံမ်သော။။ဖုရာမင်တိက္ခာကျောင်တော်ကိုဝ်စေသောဖြက်ဆက်

၃၀။ မြောက်ဖြဆင်ဖြူသခင်မင်ရာစဆြာတော်ဘုရာနာဂရအမေတော်ဟိ(သာ)

၃၁။ ။ဘုံကြီကောင်မှုတော်။။။။

ခေတ်ကာလအရေးအသား

မျက်နှာဘက်

ပါတ်လည်စာ

၁။ သူကောင်းကျော်ထင် အစိုးသားရှေ့တော်ခံ နောင်တော်ဆွေ သံတော်ချသည် . . . .
. . . . မိဖုရားပေးသည်က စာဖတ်ညှိဝ် လယ်နှင့်

မျက်နှာစာ

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၇၁ ခု တော်သလ(င်း)

၂။ လဆုတ် ၆ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ မဏ္ဍိမ

၃။ တရိုး ပြည်ကြီးများအပေါင်းနှင့် ဟံသာ(ဝတီ)

၄။ သရေခေတ္တရာပြည်ကြီးကို အစိုးရတော်မူ(သော မင်းတ)

၅။ ကာတို့ထက် အလွန်မြတ်တော်မူသော ရွှေနန်း(သခင် ဆင်)

၆။ နီသခင် ဘဝရှင်နရဓိပတိမိန့်တော်မူသော အမတ် . .

၇။ စ်ချေ မှုရင်ထောင်စား မှုရင်းဓါတ်ဆရာတော်ရာမ . .

၈။ ဝ်ဘိုးဘုန်းကြီးဝတ်ကျောင်းစေတီ ဝထိကျွန်း မြောက်က . .

၉။ မော်လျှင်အခြား တောင်ကရေလယ်ချောင်းကြီးနား နောက် . .

၁၀။ ချောင်းလျှင် အခြားတိုင်အောင် လှူတော်ပြုသည် သုဓ . . .

၁၁။ ခါ ရွာနှစ်ရွာအရှေ့ဘက် ခြောက်သျှည်း ရွာမြောက် . .

၁၂။ သျှည်ကို မှုဆိုးဘိုဘုန်းကြီးဝတ်ကျောင်းတော်စေတီရင်း . .

၁၃။ စ်တည်တော်ပြုသည်၊ ဆင်ဖြူရှင်သားတော်မဟာဥပရာ .

၁၄။ ဝ်ဖက်ခွပ်ဆိပ်မှာ ယိုးစားငရဲဖြူစုံအလုံးစုံကို . .

၁၅။ တော်ပြုသည် ပန်းသုံးချောင်မှာ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားလှူတော် .

၁၆။ သက်ကေကျင်းတွင် သုံးစုတစ်စုကို ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သံဃာနှင့်တကွကို လှူတော်

၁၇။ ပြုသည် စေတီအလှူဘက် ရေပြင်ဆိုက်သည်လျှင် အခြားတည်း

၁၈။ ဤငါ့ကောင်းမှုကို ချီးမြှင့်ပါသောသူတို့ကား ဆင်းရဲသားသော်

၁၉။ သူဌေးသူကြွယ်ဖြစ်စေသော အမတ်သားသော် အမတ်ဖြစ်စေ

၂၀။ သာ မင်းသားသော် မင်းမြတ်ဖြစ်စေသော မင်းသော်ကား စကြ္ကာရတနာရောက်

၂၁။ စေသော ငါနှင့်အတူ ကောင်းမှုအကျိုးကိုရကုန်စေသော

၂၂။ ကောင်းမှုကို ဖျက်သောသူကိုကား ဆင်းရဲသားသော် မဟာ

ကျောဘက်

၁။ . . . . ကျစေသော

၂။ . . . . ဝက်၍ သေလေစေ

၃။ . . . . သား အမတ်သော် အမတ်ဖျက်စေ

၄။ . . . . ကဲ့သို့ဖြစ်သော မင်းသား မင်း

၅။ . . . . မင်းနှုမင်းဝဲမင်းဆင်းရဲဖြစ်၍ ရန်သူများ

၆။ . . . . သောအဆိပ်မျိုးခဲ၍ သေလေစေသော စ
၇။ . . . . ဓါးမျိုးခုတ်၍ သေလေစေသော လှံမျိုးစူး၍ ေ
၈။ . . . . ၍ သေလေစေသော သေသော်လည်း အပါယ်လေးပါး
၉။ . . . . ဘုရားတကာချွတ်၍ မကျွတ်စေသော မိမိ၏
၁၀။ . . . ကိုအကြင်သူသည် ဖျက်၏ ဖျက်သောသူကိုကား ဘုရား
၁၁။ . . . . ။ ။ သက်ဒဒပုညက်ဘုမ္မိကန္တေတသ်ချိကကပ္ပကော
၁၂။ . . . စွတ္တိယာဝဇီဝပဇိတျာ၊ သတ္တသောဇာယတေက်
၁၃။ . . . ဒဒံ၊ မိမိလှူသော၊ သံဃိက်၊ သံဃိကဖြစ်သော ဘုမ္မိ၊ လယ်ယာမိုး(မြေ)
၁၄။ . . . တိတံ၊ သူတစ်ပါးလှူသော၊ သံဃိက်၊ သံဃိကဖြစ်သော၊ ဘုမ္မိ၊ လယ်ယာမိုးမြေ
၁၅။ . . . ယူမိအံ့သော ထိုဝ်ယူသော ဖျက်သောသူသည်ကား။ ကပ္ပကောတိ
၁၆။ . . . ကြီးတစ်သိန်းပတ်လုံး အဝီစိမီးအထဲ၌ ဥပကတိ၊ ခံရလေ၏၊ ယာဝဇီ
၁၇။ . . . . ရာခံလေပြီးမှ ယဝဒံ၊ အကြင် မိမိဖျက်သူသည် လယ်မြေစသည်တို့
၁၈။ . . . သည် ကိမိ၊ ပိုးပေါက်သည်၊ ဇာယဒေ၊ ဖြစ်၏ ဟူ၍ဟောတော်မူသော
၁၉။ . . . ပတ်နှင့်အညီ ဖြစ်စေသော ပန်းသုံးချောင်းမှာ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရား
၂၀။ . . သက်ကေကျင်း။ သုံးစုတစ်စုကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သံဃာနှင့်တကွ လှူတော်ပြုသည်။
၂၁။ . . တြိရတနာမုနိရတနဝိမာလဝတ်ကျောင်းတော်ကို တည်သော
၂၂။ (အ)ကျိုးကိုကား၊ ဆင်ဖြူရှင်နရာဓိပတိနှင့်တကွသော အောက်
၂၃။ ကား အဝီစိ အထက်ကား ဘဝဂ် စကြ္ကာဝဠာကုဋေတသိန်း၌
၂၄။ ရှိသော ရာနုတ်ဖြပ္ပာ သတ္တဝါ ရေ၌ရှိသောသတ္တဝါ ကြည်း
၂၅။ ၌ရှိသောသတ္တဝါ ရက္ခစိုး ဖြပ္ပစိုး (ဘုမ္မစိုး) အာကာသစိုး သာသနာကို
၂၆။ စောင့်သောနတ်နှင့်တကွသော မယ်တော်ခမည်းတော် ဆွေ
၂၇။ တော်မျိုးတော် အလုံးစုံကိုလည်း ငါဝိ၏ သာသနာကိုစောင့်သော
၂၈။ နတ်အပေါင်းတို့သည်လည်း ငါ့ကောင်းမှုကို ငါ၏ကိုယ်စား စောင့်ရှောက်
၂၉။ ပါစေကုန်သော။ ဘုရားမင်းတိက္ခာကျောင်းတော်ကိုသော ခြောက်ဆက်
၃၀။ မြောက်သော ဆင်ဖြူသခင်မင်းရာဇာ ဆရာတော်ဘုရားနာရ အမည်တော်ရှိ(သော)
၃၁။ ဘုန်းကြီးကောင်းမှုတော်။။

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သကြ္ကစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ တောသလင် = တော်သလင်း
၃။ ဗုတဟု = ဗုဒ္ဓဟူး
၄။ နိ = နေ့
၅။ မဇ္ဈိမာ = မဇ္ဈိမ
၆။ တရိုဝ် = တရိုး
၇။ သရေချတ္တရာ = သရေခေတ္တရာ
၈။ ကိုဝ် = ကို

၉။ အစိုဝ်ရ = အစိုးရ
၁၀။ တိုဝ် = တို့
၁၁။ ဓက် = ထက်
၁၂။ ဘဝသျှင် = ဘဝရှင်
၁၃။ မိတော်မူ = မိန့်တော်မူ
၁၄။ မုရင်ခေါင်စာ = မှူရင်းထောင်စား
၁၅။ မူရင်ဓတ် = မူရင်းဓာတ် = မူရင်းစေတီ
၁၆။ ဘိုဝ် = ဘိုး
၁၇။ ဘုံကြီ = ဘုန်းကြီး = ဘုန်းတော်ကြီး
၁၈။ ဝတ် = ကိန်းဝတ် = နေထိုင်သည် = သီတင်းသုံးသည်
၁၉။ ဝတ်ကျောင်း = ကိန်းဝတ်တော်မူသည့်ကျောင်း = သီတင်းသုံးတော်မူသည့်ကျောင်း
၂၀။ ဓာတိ = ဓာတီ = စေတီ
၂၁။ ဝဓိ = ဝထိ = ဝင်ဝထိ
၂၂။ ကျွန် = ကျွန်း
၂၃။ ကျွန်မြောက်က = ကျွန်း၏မြောက်ဘက်မှ
၂၄။ မော် = ကုန်း၊ အင်္ဂ
၂၅။ တောင်က = တောင်ဘက်မှ
၂၆။ ရေလဲချောင်ကြီနှာ = ရေလယ်ချောင်းကြီးနား
၂၇။ လှူတော်ပြုသှ် = လှူတော်မူသည်
၂၈။ အရှေ့ဘက = အရှေ့ဘက်မှ
၂၉။ ဖက် = ခြောက်
၃၀။ သျှည်၉ = သျှည်းကို
၃၁။ မုဆိုဝ်ဘိုဝ် = မုဆိုးဖို
၃၂။ မာ = မှာ
၃၃။ ယိုဝ်စာ = ယိုးစား
၃၄။ အလုမ်စုမ် = အလုံးစုံ
၃၅။ ပန်သုမ်ချောင် = ပန်းသုံးချောင်း
၃၆။ သက္ကဲကျင် = သက်ကယ်ကျင်း = သက်ငယ်ပင်များပေါက်သည့်ကွင်းပြင် = သက်ငယ်တော
၃၇။ ဗုဂိုလ် = ပုဂ္ဂိုလ် = လူပုဂ္ဂိုလ်
၃၈။ သံခ်ာ = သံဃာ = ရဟန်းသံဃာ
၃၉။ အကွ = တကွ
၄၀။ ဓာတီအလှူဘက်ရေပြင်ဆိုက်သှ် = စေတီအလှူဘက် ရေပြင်သို့တိုင်အောင် ဆိုက်ရောက်သည်။
၄၁။ ငကောင်မူ = ငါ့ကောင်းမှု
၄၂။ ချိပင် = ချိပင့် = ချီးမြှင့်
၄၃။ ဆင်ရည် = ဆင်းရဲ

၄၄။ သာ = သား
၄၅။ မင် = မင်း
၄၆။ အကျိုဝ် = အကျိုး
၄၇။ ရကုမ်စေသော = ရကုန်စေသော
၄၈။ မင်နူမင်ဝဲ = မင်းနူမင်းဝဲ
၄၉။ ခဲ = စားခြင်းပုံစံတစ်မျိုး
၅၀။ အဆိပ်မျိုးခဲ၍ = အဆိပ်မျိုစား၍ (စာဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်၊ ခဲဖွယ်၊ လျက်ဖွယ်၊ မျိုဖွယ်)
၅၁။ ယူမိအန်သော = ယူမိအုံသော
၅၂။ လည်မြေ = လယ်မြေ
၅၃။ ပတ် = ပါဋ္ဌ = ပါဠိ
၅၄။ အဝိစိ = အဝီစိ
၅၅။ ဘဝက် = ဘဝဂ်
၅၆။ စကရဝလာ = စကြာဝဠာ
၅၇။ ဟိ = ရှိ
၅၈။ နှစ် = ဒွိ
၅၉။ ဖြမစိုဝ် = ဘုမ္မစိုး
၆၀။ နှ = နှင့်
၆၁။ မည်သော = မယ်တော်
၆၂။ ဆေတော် = ဆွေတော်
၆၃။ လှ် = လည်း
၆၄။ ငါဝီ၏ = ငါအမျှပေးဝေ၏
၆၅။ စောင်သော = စောင့်သော
၆၆။ ကိုစာ = ကိုယ်စား
၆၇။ စောင်ရှောက်ပါစီသော = စောင့်ရှောက်ပါစေကုန်သော
၆၈။ ဖုရာ = ဘုရား
၆၉။ ဖုရာမင်တိက္ခာ = အရှင်မင်းမြတ်ဘုရားမင်းတိက္ခာ
၇၀။ ဖက်ဆက် = ခြောက်ဆက်
၇၁။ မြောက်ဖ = မြောက်သော
၇၂။ ဆင်ဖြူသခင်မင်ရာစ = ဆင်ဖြူသခင်မင်းရာဇာ
၇၃။ ဆြာတော်ဘုရား = ဆရာတော်ဘုရား
၇၄။ အမေတော်ဟိသော = အမည်တော်ရှိသော
၇၅။ ဘုံကြီ = ဘုန်းကြီး = ဘုန်းတော်ကြီး
၇၆။ သူခောင် = သူကောင်း
၇၇။ အစီသား = အစေခံ

၇၈။ ရေတော်ခန် = ရှေ့တော်ခံ = ဘုရင်ထွက်တော်မူသောအခါ ဘုရင့်ရှေ့တော်မှ စောင့်ရှောက်လိုက်ပါရသူ
၇၉။ သန်တော်ချ = အမိန့်တော်ချမှတ်သည်
၈၀။ မိဖုယာ = မိဖုရား
၈၁။ ဝိ = ပေး
၈၂။ က = ကား
၈၃။ စာဘတ် = စာဖတ်
၈၄။ လ် = လယ်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့မြောက်ဘက်၊ ပန်းဈေးမြောင်း၊ ချီးတွင်းကျိုင်ရှိ တြိရတနာမုနိရတနဝိမာလဝတ်ကျောင်းတိုက်တော်တွင် စတွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

ဤကျောက်စာကို ပန်းဈေးမြောင်း၊ ချီးတွင်းကျိုင်ကျောက်စာဟူ၍ ခေါ်ဆိုနေကြသည်။ ပန်းဈေးမြောင်းအရပ်၊ ချီးတွင်းကျိုင်ထဲတွင်တွေ့ရသောကြောင့် ယင်းသို့ခေါ်ဆိုနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ 'ချီးတွင်း'ဆိုသည်မှာ ရခိုင်စကားတွင် 'မစင်တွင်း'ကိုခေါ်ဆိုသည်။ မစင်တွင်းကဲ့သို့ တွင်းငယ်များတွေ့ရ၍ 'ချီးတွင်းကျိုင်' ဟူ၍ခေါ်တွင်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ ဤနေရာသည် ကျောက်စာတွင်ပါရှိသကဲ့သို့ ပန်းသုံးချောင်အရပ်ရှိ တြိရတနာမုနိရတနဝိမာလဝတ်ကျောင်းတော်ရာကြီးဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးဦးဦးသာထွန်းအဆိုအရ ရှေးခေတ်က ဤကျောင်းတော်မှ ရဟန်းသံဃာများသည် မြေကိုကျင်းတူးပြီး တရားကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ကြသည်။ ဤကျင်းများသည် 'ချီးတွင်း' (မစင်တွင်း)များမဟုတ်ဘဲ တရားကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့သည့် တွင်းငယ်များသာ ဖြစ်ကြသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ဖူးပါသည်။

ကျောက်စာကြောဘက်ကြောင်းရေ(၂၁)တွင် 'တြိရတဏာမုဏိရဒါနဝိမာလာဝတ်ကျောင်းတော်'ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ဤအမည်သည် ဤကျောက်စာရေးထိုးပြီးလှူဒါန်းခဲ့သည့် ကျောင်းတော်၏အမည်ဖြစ်သည်။ တြိရတဏာမုဏိရဒါနဝိမာလာဆိုသောဘွဲ့တော်မှာ ဤကျောင်းတော်ကြီး၏ ပဋ္ဌာနနာယကဆရာတော်ကြီး၏ ဘွဲ့တော်ဖြစ်သည်။ ယင်းဆရာတော်ကြီးသီတင်းသုံးကျိန်းဝတ်တော်မူသော ကျောင်းတော်ဖြစ်၍ 'ဝတ်ကျောင်းတော်' ဟူသောဂုဏ်ပုဒ်ကိုသုံးစွဲထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ သို့နှင့် ဤကျောက်စာကို ဤစာအုပ်တွင် တြိရတနာမုနိရတနာဝိမာလဝတ်ကျောင်းတော်ကျောက်စာဟူသောအမည်ကို ပေးထားပါသည်။

ကျောက်စာရေးထိုးသောခုနှစ်ကို ကျောက်စာတွင် ၉၇၁ ခုဟူ၍တွေ့ရသည်။ ဤကာလသည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဆဋ္ဌမမြောက်ဘုရင် မင်းရာဇာကြီး(၉၅၅-၉၇၄)**(AD 1593-1612)**လက်ထက်ကျရောက်သည်။ ဘုရင်မင်းရာဇာကြီး၏ ဘွဲ့မည်တော်များကို ကျောက်စာမျက်နှာဘက် ကြောင်းရေ(၅ နှင့် ၆)တွင် 'ရွှေနန်းသခင်ဆင်နီသခင်ဘဝရှင် နရဓိပတိ'ဟူသော ဘွဲ့မည်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ကျောက်စာကြောဘက် စာကြောင်းရေ ၂၂ တွင် 'ဆင်ဖြူရှင် နရာဓိပတိ'ဟူသော ဘွဲ့မည်တော်ကိုလည်းကောင်း တွေ့ရသည်။ ဤဘွဲ့အမည်တော်များသည် သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခုနှစ်တွင်ခတ်နှိတ်ခဲ့သော ဘုရင်မင်းရာဇာ၏ဒင်္ဂါးတွင်ပါရှိသော 'နရာဓိပတိဆောလိမ်သျှာ'ဟူသော ဘွဲ့အမည် တော်နှင့်သော်လည်းကောင်း သက္ကရာဇ် ၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ခတ်နှိပ်ခဲ့သော ဘုရင်မင်းရာဇာ၏ အင်္ဂါတွင်ပါရှိသော 'ဆင်ဖြူသျှင်နရာဓိပတိဆောလိမ်သျှာ'ဟူသော ဘွဲ့အမည်တော်နှင့်သော်လည်းကောင်း ကိုက်ညီမှုရှိနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ရခိုင်သမိုင်းတို့တွင်ကား ဘုရင်မင်းရာဇာ၏အမည်ကို 'မင်းရာဇာကြီး' 'သတိုးဓမ္မရာဇာ' 'ဆောလိမ်သျှာ'ဟူ၍ တွေ့နိုင်ပေသည်။

ကျောက်စာ ကြောဘက် ကြောင်းရေ(၂၉-၃၀)တွင် 'ခြောက်ဆက်မြောက်သောဆင်ဖြူသခင်မင်းရာဇာ' ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ဤစာကြောင်းကို ထောက်ခြင်းဖြင့် သမိုင်းဆရာများ ယူဆသကဲ့သို့ မင်းစောမွန်အနွယ်တော် အုပ်စိုးသောခေတ်ကို ပထမမြောက်ဦးခေတ်၊ ဘုရင်မင်းဗါကြီး အနွယ်တော်အုပ်စိုးသောခေတ်ကို ဒုတိယမြောက်ဦး ခေတ်ဟူ၍ ထိုစဉ်ကပင် ခေတ်ကာလ ခွဲခြားထားခဲ့ကြသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျောက်စာ ပါအဆိုအတိုင်း ဘုရင်မင်းရာဇာမင်းကြီးသည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ်၏ ပထမဆုံးသောဘုရင် မင်းဗာကြီးမှ ရေတွက်သော် ခြောက်ဆက်မြောက်မင်း ဖြစ်နေသည်ကိုတွေ့ရပေသည်။

ဤအလှူမှတ်တမ်းကမ္ပည်းကျောက်စာတွင် တြိရတနာမုနိရတနဝိမာလကျောင်းတော်နှင့် လယ်မြေ သက်ငယ်ကျင်းများကို လှူဒါန်းသည့် အလှူရှင်မှာ ဆင်ဖြူသခင်မင်းရာဇာကြီး၏ ဆရာတော်ဘုရားနာဂရ ဘုန်းတော် ကြီးဖြစ်သော်လည်း လှူဒါန်းသည့်လယ်မြေနှင့် သက်ငယ်ကျင်းများကို တိုင်းတာသတ်မှတ်ပြီး အမိန့်ပြန်တမ်း ထုတ်ပြန်ရသူမှာ ဘုရင်မင်းရာဇာကြီးသာဖြစ်နေသည်။ အမိန့်ပြန်တမ်းကိုလည်း မင်းမှုထမ်းအစေသား ရှေ့တော်ခံက သာ အမိန့်ပြန်တမ်းစာဖတ်ရသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဤအချက်ကိုထောက်ရှုပါက ဘုရင်သည် မြေယာအားလုံးကို ပိုင်ဆိုင်သည့် ရေမြေ့ရှင်ဖြစ်ကြောင်း ဘုရင်ကသာ သာသနာမြေအဖြစ် အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်နိုင်ကြောင်း ဘုရင်အမိန့် ပြန်တမ်းကိုလည်း မင်းမှုထမ်းများကသာ ဖတ်ကြရကြောင်း စသည့် ရှုံးလုပ်ငန်းသဘောသဘာဝများကိုတွေ့ရသည်။

သို့နှင့် ဤကျောက်စာသည် သာမန်အလှူမှတ်တမ်း ကျိန်စာမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဘုရင့်အမိန့်ပြန်တမ်း အလှူမှတ် တမ်း ကမ္ပည်းကျောက်စာမျိုးဖြစ်နေသည်ကို ထူးခြားစွာတွေ့ရသည်။ ကျိန်စာနှင့် ဆုတောင်းများမှာလည်း သာမန် ကျောက်စာများထက် ထူးခြားနေသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

ဘုရင်မင်းရာဇာကြီးလက်ထက် ရခိုင်ပြည်၏ အကျယ်အဝန်းကို ကျောက်စာနိဒါန်းပိုင်းတွင် 'မဇ္ဈိမတရိုး ပြည်ကြီးများအပေါင်းနှင့် ဟံသာဝတီ သရေခေတ္တရာပြည်ကြီးကို အစိုးရတော်မူသော ဟူသောစာပိုဒ်ကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် သိနိုင်သည်။

ကျောက်စာရေးသားပုံမှာ စကားပြေသက်သက်သာမဟုတ်။ ပါဠိ-ပါဠိဘာသာပြန်များဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ ရေးသားထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ စာပုဒ်တစ်ပုဒ်နှင့် တစ်ပုဒ်ကြားတွင် ပုဒ်ထီးတစ်ကြောင်းစီး၊ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်နှင့် တစ်ပိုဒ်ကြားတွင် ပုဒ်မနှစ်ချောင်းစီ၊ ပုဒ်ထီးပုဒ်မများဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို ထူးခြားစွာတွေ့ရသည်။

ရခိုင်ဘာသာနှင့် ပါဠိဘာသာကို ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်

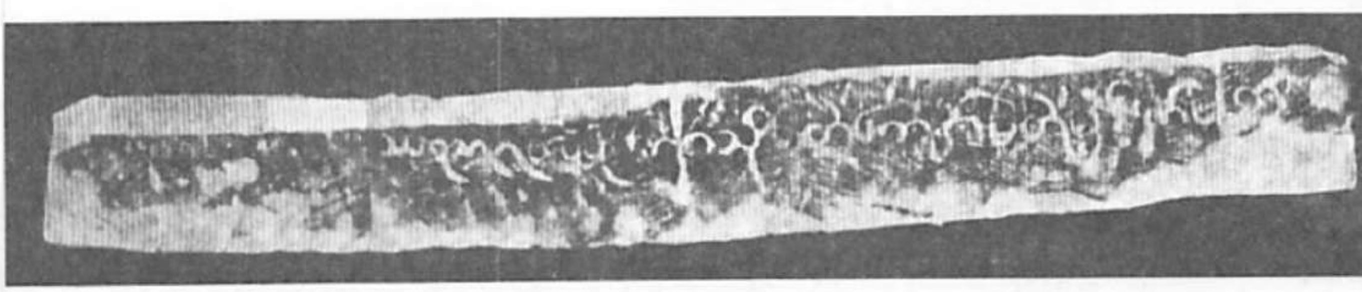

၂း၄၉၊ အဂ္ဂစိန္တေယျဘုရားဆင်းတုဓမ္မခံစာ
သက္ကရာဇ်၉၇၇ခု(AD 1615)

၂၄၉။ အဂ္ဂစိန္တေယျဘုရားဆင်းတုခမ္ဘစာ

သက္ကရာဇ် ၉၇၇ ခု (AD 1615)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သသာဇ၉၇၇ဗပွန့်ကကိုသိဝ်တ္တဲကျော်မတဲမိန့်ကဲ

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၇၇ ခုနှစ်ဟူသောစာသားမှအပ ကျန်စာလုံးများမှာ ပဟေဠိဆန်ဆန်ရေးသားထားသည်။

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့မြောက်ဘက် အဂ္ဂစိန္တေယျတောင်ပေါ်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၇၇ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းခမောင်း(၉၇၄-၉၈၄)(AD 1612-1622) လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂း၅၀။ ဝရဓမ္မရာဇာကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၈၀ ခု (AD 1615)

၂း၅၀။ ဝရဓမ္မရာဇာကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၈၀ ခု (AD 1615)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ဝ/သက္ကရာဇ်၉၈၀ · ဝါခေါင်
၂။ လွန်ဖက်ဖနေရွှေနန်သ(ခ)
၃။ င်/ဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခင်
၄။ သျှင်ဘဝသျှင်ဝရဓမ္မရာဇာမိ
၅။ န်တော်မူသောအမတ်တော်ကု
၆။ လာအတွင်စစ်ချီအမတ်တော်ရွှေစုန်
၇။ တတ်ကြီ၊မုဇုန္တာအဒေါင်မျာလေတတ်မူ
၈။ ကာတိုဝ်၊မရိန်ထောင်စာမောလိတ်ဆိဃ်တိတိုဝ်
၉။ တ်သ်ကောင်မူတွင်သင်္ချိတ်ဖိုဝ်
၁၀။ ကျခုတ်တောင်မြို့ရှင်ကျန်တိန်လဲမြယ်
၁၁။ အနက်ကကျက်သာနှစ်သျှည်ပိစီသော
၁၂။ · · · · · ကျောင် · · · · ၏

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ဝ/ သက္ကရာဇ် ၉၈၀ · ဝါခေါင်
၂။ လဆန်းခြောက်ရက် သောကြာနေ့ ရွှေနန်းသ(ခ)
၃။ င်/ ဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခင်
၄။ ရှင်ဘဝရှင်ဝရဓမ္မရာဇာမိ
၅။ န့်တော်မူသော အာမတ်တော်ကု
၆။ လားအတွင်းစစ်ချီ အမတ်တော်ရွှေစုန်
၇။ တတ်ကြီး၊ မုဇုန္တာအဒေါင်မျာ လဲတပ်မျိုး
၈။ ကာတို၊ မရိန်းထောင်စား မောလိတ်ဆိဃ်တိတို့
၉။ တည်သည်ကောင်းမှုတွင် သင်္ချိတည်ဖို့
၁၀။ ကျားခုတ်တောင်မြို့ရှင် ကျန်တိန်လယ်မြေ
၁၁။ အနက်မှ ကျက်သားနှစ်သျှည်း ပေးစေသော ·
၁၂။ · · · · · ကျောင်း · · · · ၏

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ</u>

၁။ ဖက် = ဖ ရက် = ခြောက်ရက်
၂။ ဖ နေ = သောကြာနေ့
၃။ အမတ်တော်ကုလားအတွင်းစစ်ချီ = ကုလားပြည်အတွင်းသို့ စစ်ချီရသော အမတ်တော်
၄။ စုန်တတ်ကြီး = စစ်သူကြီး၊ စစ်ဗိုလ်မျိုးကြီး

၅။ မုဇုန္တာ = စစ်သူကြီး၊ စစ်ဗိုလ်မှူး
၆။ အဒေါင်မျာ = လူအမည် (မုဇုန္တာအမည်)
၇။ လေတတ်မှူ = လေးတပ်မှူး
၈။ ကာတိုဝ် = လူအမည် (လေးတပ်မှူးအမည်)
၉။ မရိန်ထောင်စာ = မရိန်းထောင်စား = မရိန်းထောင်အရပ်ကို အပိုင်စားရသူ
၁၀။ မောလိတ် = နန်းတွင်းအပျိုတော်များကို ထိန်းချုပ်ရသူ
၁၁။ ဆိဃ်တိ = လူအမည် (မောလိတ်အမည်)
၁၂။ ကျုခုတ်တောင် = ကျားခုတ်တောင်မြို့
၁၃။ ရှန်ကျန်တိန် = လူအမည် (လယ်ရှင်အမည်)
၁၄။ အနက်က = အနက်မှ
၁၅။ ကျက်သာ = ကျက်သားမြေ = ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနေကျ အကောင်းစားမြေ
၁၆။ ပိ = ပေး

<u>**ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ**</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ မြက်ရိပ်ကျွန်းကျေးရွာအနီးရှိ စေတီတစ်ဆူတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၈၀ ခုနှစ်တွင် အမတ်တော်ကုလားအတွင်းစစ်ချီ၊ အမတ်တော်ရွှေဖုန်တတ်ကြီး၊ မုဇုန္တာအဒေါင်မျာ၊ လေးတပ်မှူးကာတိုဝ်၊ မရိန်းထောင်စား၊ မောလိတ်ဆိဃ်တိတို့ ဘုရားတွင်လျှုဒါန်းသည့် ကျားခုတ်တောင်မြို့ရှိ ရှင်ကျန်တိန်လယ်မြေအနက်မှ လယ်မြေကောင်းနှစ်သျှည်းကို သံဃိက(သံ၈ျိ)လယ်အဖြစ် ရွှေနန်းသခင်ဆင်ဖြူသခင် ဆင်နီသခင် ဘဝရှင်ဝရဓမ္မရာဇာမင်းကြီးသည် အမိန့်တော်ချမှတ်လိုက်သည်ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၈၀ ခုသည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းခမောင်း(၉၇၄-၉၈၄)**(AD 1612-1622)**လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းခမောင်း၏ဘွဲ့မည်တော်များကို ရခိုင်သမိုင်းနှင့် သူခတ်နှိပ်ခဲ့သည့်ဒင်္ဂါးများပေါ်တွင် ဝရဓမ္မရာဇာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဥသျှောင်သျှာဟူ၍လည်းကောင်း တွေ့ရသည်။

မြောက်ဦးခေတ်တွင် လယ်မြေများကိုလျှုဒါန်းသည့်အခါ ဘုရင်က အမိန့်တော်ချမှတ်ရလေ့ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဘုရင်သည် လယ်မြေအားလုံးကိုပိုင်ဆိုင်ပြီး ရေမြေ့သခင်ပင်ဖြစ်သည်။ ဘုရင့်အမိန့်ပြန်တမ်းထုတ်ပြန်မှ အလှုမြေအတည်ဖြစ်ကြောင်းကိုတွေ့နိုင်သည်။ သို့နှင့် ဤကျောက်စာကို လယ်မြေအမိန့်ပြန်တမ်းကျောက်စာဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ လယ်မြေကို စုပေါင်း၍လှုဒါန်းထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ လယ်မြေလှူရှင်များမှာ မြောက်ဦးခေတ် ဘုရင့်အမှုတော်ကိုထမ်းဆောင်ကြသည့် မင်းမှုထမ်းများဖြစ်ကြသည်။ သူတို့၏တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသည့် ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများနှင့် အမည်နာမများကို တမူထူးခြားစွာ လေ့လာမှတ်သားနိုင်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၅၁။ မဟာထီးရေတွင်းကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၈၁ ခု (AD 1619)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ /အပမာလေထက္ကုမေချုလေဘာတိတေနိလ္လ

၂။ ဂေနဝေ၊နိသန္တမာနိဒဝနေသွာန္တောဒိတံပိ

၃။ လက္ခိတံ။မော်ကွန်ကျောက်စာထိုဝ်ခယ့်မ္လာပိ

၄။ မ်ဘာသာဗြမ္မကိုဝ်ရသျှစ်ဆယ်စွန်သွယ်တခုဥတု

၅။ သာစ္စ၊သိသီရဟု၊ပြိုက်ကျနှင်သေစိုဝ်မြေမထော

၆။ င်တပေါင်ထွန်တက်တရက်အင်္ဂါထွက်လ္လာနေ

၇။ လည်မေတွင်သိမ်မွေနုစက်လေဆက်ရုံထွေ . . .

၈။ လည်လျှင်လေသော်ရှန်ဝေခြောက်သွယ်ကူသု

၉။ မ်ဆယ်ကမ္လဘန်ရောင်ပသည်ပရတထောက်ငါဆ

၁၀။ က်မြောက်လျှင်လေနှစ်ဝင်ဝယ်စီရင်ဖောက်

၁၁။ ကျိုထူးခယ်ပြီသ္လ၊မြဲညှိစင်ကြယ်ခပ်သယ်သော

၁၂။ င်သဲမိုဝ်သိုဝ်ဖွဲလည်မစဲစီဖြာတွင်သီဒါကို

၁၃။ ဝ်စက်ကြာလည်ရစ်ကျောက်ရိုင်ဝေတ်သည်၊သီ

၁၄။ ရစ်ပုံညွှန်ချပ်သ္လတည်။။နန်၆၅ချပ်။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ အပ္ပမာဒေ ထက္ကုမေချုတောဘာတိတောနိလ္လ

၂။ ဂေနေဝေနိသသန္တမာနိဒေဝနေသွာန္တောဒိတံပိ

၃။ လက္ခိတံ၊ မော်ကွန်းကျောက်ထိုးခဲ့မှာပိ

၄။ မ့် ဘာသာဗြမ္မ ကိုးရာ့ရှစ်ဆယ် စွန်းသွယ်တစ်ခု ဥတု

၅။ သာစ္စ၊ သိသီရဟု ပြိုက်ကျနှင်းသည် စိုးမြေမထော

၆။ င်း တပေါင်းထွန်းတက် တစ်ရက်အင်္ဂါ ထွက်လာနေ

၇။ လည်း မည်တွင်သိမ်မွေ့၊ နုစက်လေဆက် ရုံတွေ . . .

၈။ လည်လျှင်လေသော် ရှန်းလေခြောက်သွယ် ကူသုံး
၉။ ဆယ်မှ ဖန်ရောင်ပသည် ပရတစ်ထောင့် ငါးဆ
၁၀။ က်မြောက်လျှင် လေးနှစ်ဝင်ဝယ် စီရင်ဖောက်
၁၁။ ကျီ ထူးခဲ့ပြီသား၊ မြဲညှိစင်ကြယ် ခဲ့သည်သော
၁၂။ ငံသဲ မိုးသို့ဖွေးလည်း၊ မစဲစီးဖြာ တွင်းသီဒါကို
၁၃။ စကြွာလည်ရစ် ကျောက်ရိုင်ဝတ်သည်၊ သီ
၁၄။ ရစ်ပုံညွှန်းချပ်သတည်း။ ။ နန် ၆၅ ချပ်

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ထိုးခယ်မ္လာပိမ် = ထိုးခဲ့မှာပိမ့်
၂။ ဗြမ္မ = ဗြဟ္မာ = (ရှေးရခိုင်တို့သည် ဗြဟ္မာကြီးများမှ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်လာကြသည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံ ရေးသားခဲ့ကြပြီး ဗြမ္မာဘာသာ နောင်တွင် မြန်မာဘာသာဟုသုံးစွဲလာသည်ကိုလေ့လာတွေ့ရှိနိုင်သည်။)
၃။ ကိုဝ်ရသျှစ်ဆယ်စွန်သွယ်တခု = ကိုးရာ့ရှစ်ဆယ်စွန်းသွယ်တစ်ခု (၉၈၁)
၄။ အကံာ = အဂ်ါ
၅။ လ္လာ = လှာ = လာ
၆။ မေတွင် = မည်တွင်
၇။ ပရ = တပါးသော၊ လွန်သော၊ နောင်းဖြစ်သော၊ မြတ်သော
၈။ ဖောက်ကျီ = လူတို့အား ဗေဒင်ကျိန်းခန်းအရ ကံကြမ္မာ အတက်အကျ၊ လုပ်စီးကိုင်ပွားနှင့် ကျမ်းမာရေးတို့ကို ရှေးဘုရင်ခေတ်က ရခိုင်ဒေသအတွင်း အလျှုခံရင်း ရွာစဉ်လှည့်လည်တွက်ချက်ပေးတတ်သော ဟိန္ဒူဘာသာရေး ဆိုင်ရာ အကြီးအကဲတစ်မျိုး)
၉။ ထူခယ်ပြီသ္လ = ထူးခဲ့ပြီ
၁၀။ မြဲညှိ = အညစ်အကြေး (မြဲ = အစားအသောက် အဝတ်အထည်တို့တွင် တက်တတ်သော အလွန်သေးငယ်သည့် မှိုတမျိုး)
၁၁။ ခပ်သယ်သောင်သဲ = ခပ်သည်သောင်းသဲ = သောင်းသောင်းသဲသဲရေခပ်သည်။
၁၂။ မိုဝ်သိုဝ်ဖွဲလည် = မိုးသို့ဖွေးလည်း
၁၃။ စက်ကြည်လည်ရစ် = စက်ကြာသဏ္ဍာန်အဝန်းအဝိုင်းပြုလုပ်သည်၊ စီသည်။
၁၄။ ကျောက်ရိုင်တော် = ကျောက်ဖြင့် အဝန်းအဝိုင်း ပြုလုပ်သည်၊ စီသည်။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ မဟာထီးကျေးရွာရှိ ကျောက်ရေတွင်းတစ်ခုတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ပင် ရှိသည်။ ကျောက်စာ၏အစပိုင်းတွင် ပါဠိဂါထာတစ်ပုဒ်ဖြင့် နိဒါန်းပျိုးထားသည်။ ကျောက်စာကိုလည်း လေးလုံးစပ်လင်္ကာဖြင့် သီကုံးရေးသားထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ကျောက်ရေတွင်းတူး၍ လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ရေးထိုးထားသည်။ ကျောက်စာအဆုံးမှ ၆၅ ချပ်ဆိုသော စကားစုမှာ ကျောက်ရေတွင်း အရေအတွက်လား၊ ကျောက်စီအရေအတွက်လားကို ခွဲခွဲခြားခြားမသိရပေ။ သက္ကရာဇ် ၉၈၁ ခုနှစ်သည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် မင်းခမောင်း(၉၇၄-၉၈၄)(**AD 1612-1622**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ၊ ပါဠိဘာသာ၊ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၅၂။ ဇုန္ဒတ်လကျာ်ပုံရှိကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၉၇၄/၉၈၄ခု(AD 1612-1622)

၂၅၂။ ဇုန္နတ်လက်ျာပျံရှိကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၉၈၄/၉၈၇ ခု (AD 1612-1622)

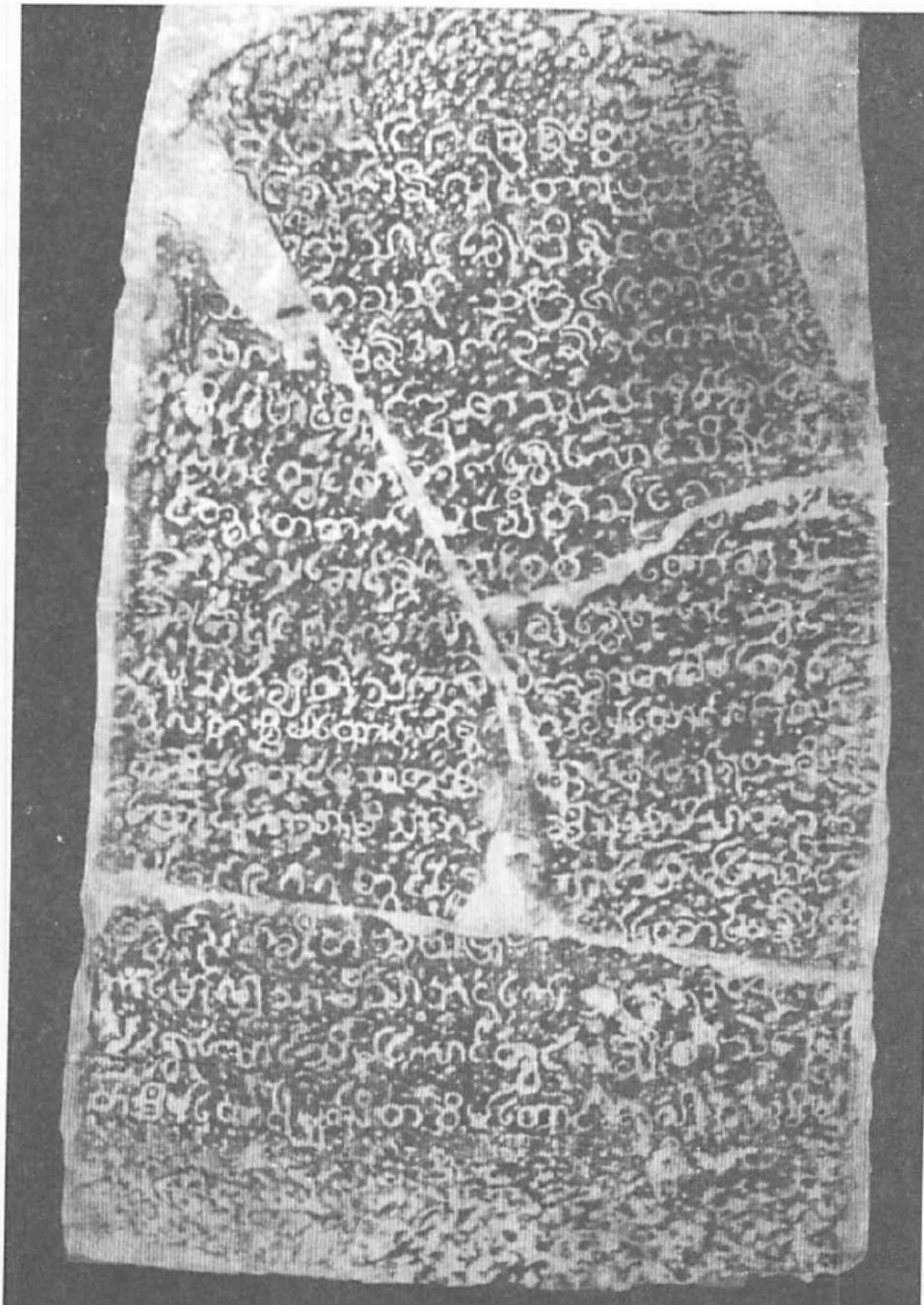

၂း၅၂။ ဇုန္ဒတ်လကျာပျံ့ရှိကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၉၈၄/၉၈၇ခု(AD 1612-1622)

၂း၅၂။ ဓမ္မဒတ်လက်ျာပုံချီကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၈၄/၉၈၇ ခု (AD 1612-1622)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

(မျက်နှာဘက်)

၁။ သက္ကရာဇ်၉၈၄ခုတွင်ဓမ္မဒတ်လက်ျာပုံ
၂။ ချီရွှေကျောင်းတွင်သင်္ချိုတယ်သို့ကားကုရ
၃။ စ်တောင်တွင်လယ်ငါးသျှည်စိုင်ဝတွင်
၄။ ကွံသီတကုယဉ်တပြုချောင်တွင်ကွံသီတ
၅။ ကုယဉ်စည်မောင်တွင်အုံတဘက်တမ်
၆။ . . . . စိုင်အိုကြီတလုံ
၇။ ဓမ္မဒတ်လက်ျာပုံချီရွှေကျောင်ပိတ
၈။ ကတ်ကတွင်သင်္ချိုတဲသို့ငွေ၁၀အုတချောင်
၉။ ဓမ္မဒတ်ရွှေကျောင်ဆီမိဝပ်တွင်သင်္ချိုငွေ၁၀
၁၀။ သက္ကရာဇ်၉၈၇တွင်ဓမ္မဒပ်လက်ျာ
၁၁။ ပုံချီရွှေကျောင်သိမ်ကျောင်တွင်သ
၁၂။ င်္ချိုတဲသို့ဂါးစည်မောင်တွင်အုံတဘ
၁၃။ က်တပြုချောင်တွင်ကွံသီနှစ်ကုယ
၁၄။ ညိမြကြီ . . . တွင် . . . .
၁၅။ န်ဂါးငွေ၃၀ငါ၏သင်္ချိုကိုဖျက်ဖေသူသည်ဖြစ်
၁၆။ ဖန်တန်မလွန်ဗြှလ်ုကြီလုစ္စာဖေကိုဝ်ဆဲခြောက်ပါဖေအနှာ
၁၇။ ဘေသျှစ်ပါဒန်ဆဲပါတိုသည်ကိုဝ်ဂစ၍သားမြေမြစ်တီကြွ
၁၈။ တ်တိုင်အောင်ဖုံစာခွက်လက်ခွဲ၍ပျက်စီပြုံတီကြွေမှုသို့ဖြစ်
၁၉။ စီသတ်သင်သရာနှိက်လ်ုသိမ်စိုဝ်ကာလသုတ်ရောရူဝ၊ မ
၂၀။ ဟာရောရုဝ၊သင်ခတ၊မဟာသင်ခတမဟာတာပန်န
၂၁။ အဝီစိတ်ုဟုဖေငရဲကြီသျှစ်ထပ်ငရဲငဲတရခြောက်ထပ်
၂၂။ တိုဝ်နှစ်ကျ၍ငရဲမီးလျှံတပြောင်ပြောင်လောင်လျက်မရှိတွ
၂၃။ က်နိုင်ဖေကံဘာတိုဝ်နှစ်ဖြုာဖြစ်၍ထိုဝ်သိုဝ်ဖြစ်ဖေသျှင်ချစ်
၂၄။ တိုဝ်ကိုဝ်ဘုရမည်ထာဖြုာဖြစ်၏ဟုဖေစကားကိုဝ်မှုမ
၂၅။ ကြာရသို့ဖြစ်စီသတ်ငရဲမှလွတ်လျှင်လ်ုတိရိဆန်အသုရိ
၂၆။ ကယ်ပြိတ်တာနှိက်ကိဘာများစွာဖြစ်လိစီသတ်ုလူဖြစ်လျှ
၂၇။ င်လ်ုလုဘောမဝင်ပန်နုပန်မအစဟီဖေနူခြင်ရူခြင်ကျိုခြင်ဆွ
၂၈။ န်ခြင်ကန်ခြင်နှားပင်ခြင်တွန်ခြင်အနှာမျိုဝ်တိုဝ်သို့ရောက်
၂၉။ စီသတ်ုရှိခဲသမျှတိုဝ်သို့ကံဘာများလုစ္စာဖေမရီတွက်နိုင်အောင်
၃၀။ ခံရသို့ဖြစ်စီသတ်ုမင်နံ့သုက်ိစာတွင်ပါသမျှအတိုင်လ်ုရောက်လိစီ

<u>ရှေးကြာဘက်</u>

၁။ သက္ကြာဇ်၉၈၄ခုနှစ်တွင်လှူ
၂။ နှံ၉ရက်ဘနိလူတောပြည့်ရေ
၃။ · · · လှံ့သာသရွှေကြိန့်ငထွတ်
၄။ သ(တော်)ချသ့်သက္ကြာဇ်၉၈၇တော
၅။ သလင်လွှန်၁ရက်၃နိလှုတောပြည့်
၆။ စိုင်မောင်တွင်အုံတသျှည်ကိုဝ်ရွှေ
၇။ ကျောင်တွင်တဘက်ရွှေကျောင်သိန်ကျော
၈။ င်တွင်တဘက်သင်ချိတဲသိုငချင်ရေ
၉။ သာငလှခောင်နှခောင်စစ်သံတော်ချသို့
၁၀။ သက္ကြာဇ်၉၈၄လက်ျာပုံ့ချိရွှေကျောင်တွင်
၁၁။ ကူသင်ချိတဲသိုကားစဲလုဏ္ဍရာတအိမ်ထောင်
၁၂။ ပွဲလံတအိမ်ထောင်ဟံစွဲတအိမ်ထောင်အင်ကုတျာ
၁၃။ တအိမ်ထောင်မှသာတအိမ်(ဧ)ထာင်ဖုံတော်ရတအိမ်
၁၄။ ထောင်ဒူလာသားမိသားဘ၃(က်)ဆီသ့်သာမိသာဘနှက်
၁၅။ သက္ကရာဇ်၉၈၇တွင်ရွှေ(ဧ)ကျောင်သိမ်ကျောင်
၁၆။ တွင်သင်ချိတဲသ့်ဖာလာတအိမ်ထောင်မနိ၁ရေ
၁၇။ က်မော်လာသာမိသာဘငကော်သက္ကရာဇ်၁၀၀ခုတွ
၁၈။ င်ရွှေကျောင်သိမ်ကျောင်တွင်သင်္ချိတဲသ်ငဒုံမ်
၁၉။ တအိမ်ထောင်မြတ်ဒိတအိမ်ထောင်ဏ္ဍုလာတအိမ်
၂၀။ · · · · · ထောင် · · · ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၈၄ ခုတွင် ဓုန်ဒတ်လက်ျာပုံ
၂။ ချိရွှေကျောင်းတွင် သင်္ချိတည်သည်ကား ဥရ
၃။ စ်တောင်တွင် လယ်ငါးသျှည်း စိုင်းဝတွင်
၄။ ကွမ်းသီးတစ်ဥယျာဉ် တပြုတ်ချောင်းတွင် ကွမ်းသီးတစ်
၅။ ဥယျာဉ် စည်းမောင်းတွင် အုန်းတစ်ဘက် တမ်
၆။ · · · · · · စဥ္စအိုးကြီးတစ်လုံး
၇။ ဓုန္ဒတ်လက်ျာပုံ့ချိ ရွှေကျောင်းပိဋ
၈။ ကတ်ကတွင် သင်္ချိတည်သည် ငွေ ၁၀ အုန်းတစ်ချောင်း
၉။ ဓုန္ဒတ်ရွှေကျောင်း ဆီမီးဝတ်တွင် သင်္ချိငွေ ၁၀
၁၀။ သက္ကြာဇ် ၉၈၇ တွင် ဓုန္ဒတ်လက်ျာ
၁၁။ ပုံ့ချိ ရွှေကျောင်း သိမ်ကျောင်းတွင် သ
၁၂။ ချိတည်သည်ကား စည်းမောင်းတွင် အုန်းတစ်ဘ

၁၃။ က် တပြုတ်ချောင်းတွင် ကွမ်းသီးနှစ်ဥယျာ
၁၄။ ဉ် မြကြီး . . . တွင် . . . .
၁၅။ န်ကား ငွေ ၃၀ ငါ၏သင်္ချိုကို ဖျက်သောသူသည် ဖြစ်
၁၆။ ဖန်တမန်လွန်၍လည်း ကြီးလှစွာသော ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးသော အနာ
၁၇။ ဘေးရှစ်ပါး ဒါဏ်ဆယ်ပါးတို့သည် ကိုယ်ကစ၍ သားမြေးမြစ်တီကြွ
၁၈။ တ်တိုင်အောင် ဖုန်းစာခွက်လက်ဆွဲ၍ ပျက်စီးပြုန်းတီးကြွေမွသည် ဖြစ်
၁၉။ စေသတည်း သံသရာ၌လည်း သိန်းစိုး ကာလသုတ် ရောရုဝ မ
၂၀။ ဟာရောရုဝ သင်ခတ မဟာသင်ခတ မဟာတာပန်န
၂၁။ အဝီစိတည်းဟူသော ငရဲကြီးရှစ်ထပ် ငရဲငယ်တစ်ရာ့ခြောက်ထပ်
၂၂။ တိုဝ်၌ကျ၍ ငရဲမီးလျှံတပြောင်ပြောင်လောင်လျှက် မရေတွ
၂၃။ ကက်နိုင်သောကမ္ဘာတို့၌ ဘုရားဖြစ်၍ ထိုသို့ဖြစ်သော ရှင်ချစ်
၂၄။ တို့ကို ဖူးရမည်ထား ဘုရားဖြစ်၏ဟူသော စကားကိုမျှ မ
၂၅။ ကြားရသည်ဖြစ်စေသတည်း ငရဲမှလွတ်လျှင်လည်း တိရစ္ဆာန်အသူရ
၂၆။ ကယ်ပြိတ္တာ၌ ကမ္ဘာများစွာ ဖြစ်လေစေသတည်း လူဖြစ်လျှ
၂၇။ င်လည်း လူဘော်မဝင် ပန်းနု ပန်းမအစရှိသော နူခြင်း ရူးခြင်း ကျိုးခြင်း ဆွ
၂၈။ န့်ခြင်း ကန်းခြင်း နားပင်းခြင်း တွန့်ခြင်း အနာမျိုးတို့သည် ရောက်
၂၉။ စေသတည်း ရှိခဲ့သမျှတို့သည် ကမ္ဘာများလှစွာသော မရေတွက်နိုင်အောင်
၃၀။ ခံရသည်ဖြစ်စေသတည်း မင်းနန်သူကျိန်စာတွင် ပါသမျှအတိုင်းလည်း ရောက်လေစေ

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၈၄ ခု နတ်တော်လဆ
၂။ န်း ၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ လှူတော်ပြုသည် ရေ
၃။ . . . လည်သား သရွေကြီးနှင့် ထွေက်
၄။ သံ(တော်)ချသည် သက္ကရာဇ် ၉၈၇ တော်
၅။ သလင်းလဆန်း ၁ ရက် အင်္ဂါနေ့ လှူတော်ပြုသည်
၆။ စိုင်မောင်တွင် အုန်းတစ်သျှည်းကို ရွှေ
၇။ ကျောင်းတွင်တစ်ဘက် ရွှေကျောင်းသိမ်ကျော
၈။ င်းတွင်တစ်ဘက် သင်္ချိုတည်သည် ငါချင်ချေ
၉။ သား လှေခေါင်နှင့် ခေါင်စစ် သံတော်ချသည်
၁၀။ သက္ကရာဇ် ၉၈၄ လက်ျာပုံချီရွှေကျောင်းတွင်
၁၁။ လှူသင်္ချိုတည်သည်ကား စဲလုက္ကရာတစ်အိမ်ထောင်
၁၂။ ပွဲလံတစ်အိမ်ထောင် ဟံစွဲတစ်အိတ်ထောင် အင်ကုတျာ
၁၃။ တစ်အိမ်ထောင် မုသာတစ်အိမ်ထောင် ဖုံးတော်ရတစ်အိမ်
၁၄။ ထောင် ဒူလာသားမိသားဘ ၃ ယောက် ဆီသည်သားမိသားဘ ၃ ယောက်
၁၅။ သက္ကရာဇ် ၉၈၇ တွင် ရွှေ(ဧ)ကျောင်းသိမ်ကျောင်း

၁၆။ တွင် သံချိတည်သည် ဖာလာတစ်အိမ်ထောင် မနီ ၁ ယော
၁၇။ က် ပေါ်လာသားမိသားဘ ၄ ယောက် သက္ကရာဇ် ၁၀၀ ခုတွ
၁၈။ င် ရွှေကျောင်းသိမ်ကျောင်းတွင် သံချိတည်သည် ငဒုံး
၁၉။ တစ်အိမ်ထောင် မြုတ်ဒိတစ်အိမ်ထောင် ဣလာတစ်အိမ်
၂၀။ . . . . ထောင် . . . . .

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား၊ ပေါရာဏနှင့်ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သက္ကြဇ်၊ သက္ကဇ် = သက္ကရာဇ်
၂။ ဇုန်ဒတ်လက်ျာပုံ့ချိ = လက်ျာပုံ့ချိဘွဲ့ရသော စစ်သူကြီး
၃။ သံချိ = သံဃိက = ရဟန်းတော်များအား လှူဒါန်းသည့်အလှူ
၄။ တယ်သ့်၊ တဲသ့် = တည်သည်
၅။ ကုရစ်တောင် = ဦးရစ်တောင်
၆။ ကွံသီ = ကွမ်းသီး
၇။ တကုယဉ် = တစ်ဥယျာဉ်
၈။ အုံ = အုန်း = ဓနိ
၉။ တဘက် = ၁/၂ သျှည်း
၁၀။ စိုင်အိုကြီ = စဥ္စအိုးကြီး
၁၁။ တလုံ = တစ်လုံး
၁၂။ ပိတကတ် = ပိဋကတ်
၁၃။ အုတချောင် = အုန်းတစ်ချောင်း = ဓနိတောရှိသော ချောင်းရိုးတစ်ချောင်းလုံး
၁၄။ ဆီမိဝပ် = ဆီးမီးဝတ် = ဆီမီးထွန်းညှိရသည့်အမှုကိစ္စ
၁၅။ တဲသ့်ဂါ = တည်သည်ကား
၁၆။ ဂါ = ဂါး = ကား
၁၇။ ဖျက်ဖေ = ဖျက်သော
၁၈။ လှ် = လည်း
၁၉။ ဖေ = သော
၂၀။ ကိုဝ်ဆဲခြောက်ပါဖေ = ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးသော
၂၁။ ဘေသျှစ်ပါ = ဘေးရှစ်ပါး
၂၂။ ဒန်ဆဲပါ = ဒါဏ်ဆယ်ပါး
၂၃။ ကိုဝ်ဂစ၍ = ကိုယ်ကစ၍
၂၄။ ဖုံး = ဖုန်းတောင်းယာစကာ
၂၅။ ဖုံးစာခွက်လက်စွဲ၍ = ဖုန်းတောင်းယာစကာဘဝဖြင့် ခွက်လက်စွဲ၍
၂၆။ ပြုတီ = ပြုန်းတီး
၂၇။ စီ = စေ
၂၈။ သတ့် = သတည်း
၂၉။ သင်သရာ = သံသရာ

၃၀။ နှိုက် = ၌

၃၁။ တိုဟုဖြ = တည်းဟူသော

၃၂။ ငဲ = ငယ်

၃၃။ ရေငဲတရခြောက်ထပ် = ရေငယ်တရာ့ခြောက်ထပ်

၃၄။ တိုဝ်နှစ် = တို့၌

၃၅။ မရှိတွက်နိုင်ဖြ = မရေတွက်နိုင်သော

၃၇။ ကံဘာ၊ ကီဘာ = ကမ္ဘာ

၃၈။ ဖြာ့ = ဘုရား

၃၉။ ဘုရမည်ထာ = ဖူးရမည်ထား

၄၀။ တိရိဆန် = တိရစ္ဆာန်

၄၁။ အသုရိကယ် = အသူရကယ်

၄၂။ ဖြစ်လိစိသတို = ဖြစ်လေစေသတည်း

၄၃။ လုဘောမဝင် = လူဘော်မဝင်

၄၄။ ပန်းနုပန်းမ = မိန်းမလျှာ၊ ယောကျ်ားလျှာ

၄၅။ ကျိုခြင်း = ကျိုးခြင်း = ခြေထောက် မသန်စွမ်းခြင်း

၄၆။ ဆွန်ခြင်း = ဆွံ့ခြင်း = စကားမပြောတတ်ခြင်း

၄၇။ ကန်ခြင်း = ကန်းခြင်း = မျက်စိမမြင်ခြင်း

၄၈။ ပင်ခြင်း = ပင်းခြင်း = နားလေးခြင်း၊ နားပင်းခြင်း

၄၉။ တွန်ခြင်း = တွန့်ခြင်း = ကိုယ်ခန္ဓာတွန့်လိမ်ခြင်း = ကိုယ်လက်အင်္ဂါတုန်လှုပ်ခြင်း-ကိုယ်ခန္ဓာမတည်မငြိမ်ခြင်း

၅၀။ အနာမျိုဝ် = အနာရောဂါအမျိုးမျိုး

၅၁။ ရောက်စီသတို = ရောက်စေသတည်း

၅၂။ ရှို = မြည်တွန်တောက်တီး ဆဲဆိုကျိန်တွယ်ခြင်း

၅၄။ ရီတွက် = ရေတွက်သည်

၅၅။ မင်နံ့သုကိစာ = မင်းနှန်သူကျိန်စာ

၅၆။ ၁နှိ = တနင်္ဂနွေနေ့

၅၇။ လူတောပြု၊ လှူတောပြု = လှူတော်ပြု

၅၉။ သရွေကြိ = သရွေကြီး = လူအမည်

၆၀။ ထွေတ် = လူအမည်

၆၁။ သတော်ချာသို = သံတော်ချာသည် = အမိန့်ပြန်တမ်းဖတ်သည်၊ အမိန့်တော်ချမှတ်သည်

၆၂။ ၃နှိ = အင်္ဂါနေ့

၆၃။ ငချင်ရှေ = လူအမည်

၆၄။ ငလှခောင် = ငလှခေါင် = လူအမည်

၆၅။ ခောင်စစ် = ခေါင်စစ် = လူအမည်

၆၆။ လူသင်ချိုတဲသိုကား = လူသချိုတည်သည်ကား = ဘုရားကျွန်အဖြစ် လှူဒါန်းသည်ကား

၆၇။ စဲလုဏ္ဏရာ = လူအမည်

၆၈။ ပွဲလံ = လူအမည်
၆၉။ ဟံစွဲ = လူအမည်
၇၀။ အင်တုတျာ = လူအမည်
၇၁။ မုသာ = လူအမည်
၇၂။ ဖုံတောင်ရ = လူအမည်
၇၃။ ဒူလာ = လူအမည်
၇၄။ သာမိသာဘဲ၃က် = သားမိသားဘသုံးယောက်
၇၅။ ဆီသုံ့ = ဆီသည်
၇၆။ ဖာလာ = လူအမည်
၇၇။ မနီ = လူအမည်
၇၈။ ဖော်လာ = လူအမည်
၇၉။ ၄ကော် = လေးယောက်
၈၀။ ငဒုမ် = လူအမည်
၈၁။ ပြုတ်ဒိ = လူအမည်
၈၂။ ဣလာ = လူအမည်

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ် အရှေ့ဘက် ဇုန္နတ်လက်ျာပုံချီဘုရားအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုမြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

ဇုန္နတ်လက်ျာပုံချီရွှေကျောင်းတွင် ဘုရားကျွန်၊ လယ်မြေ၊ ကွမ်းသီးဥယျာဉ်၊ ဓနိတော၊ငွေဒင်္ဂါး၊စဉ့်အိုး၊ ဆီမီး တို့ကို ၉၈၄ ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ် ၉၈၇ခုနှစ်တွင်တစ်ကြိမ် လှူဒါန်းခဲ့သည်။လယ်မြေအလှူဘုရင့်အမိန့်ပြန်တမ်း ကိုလည်း သံတော်ချများက ပြန်တမ်းချမှတ်ခဲ့သည်။ အလှူပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီးသူများအား ကျိန်စာတိုက်ထား သည်။ ဤကျောက်စာ၏ ထူးခြားချက်မှာ ဆုတောင်းမပါခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၈၄ နှင့် ၉၈၇ ခုနှစ် များသည် ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ်မင်းဟရိ(သီရိသုဓမ္မရာဇာ)(၉၈၄-၁၀၀၀)**(AD 1622-1638)**လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ဇုန္နတ်လက်ျာပုံချီဘွဲ့မှာ စစ်သူကြီးရာထူးဖြစ်သည်။ ရခိုင် ၁၂ လရာသီ ပွဲတော်တစ်ခုဖြစ်သည့် ပြာသိုလတွင် ကျင်းပသည့် မြင်းခင်းသဘင်ပွဲတော်ကို မြောက်ဦးမြို့ ရတနာ့မာရ်အောင်စေတီတော်ဝင်း အရှေ့ဘက်လဲ မြင်းခင်း သဘင်ကျင်းပရာကွင်းပြင်၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤကစားကွင်းတွင် ဆင်ခင်းသဘင်၊ မြင်းခင်းသဘင်၊ လေးခင်း သဘင် စသည့် စစ်ရေးဆိုင်ရာသဘင်ပွဲတော်များကို အားကစားပွဲတော်တစ်ရပ်သဖွယ် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤပွဲတော်တွင် ဆင်စီး၍သော်လည်းကောင်း၊ မြင်းစီး၍သော်လည်းကောင်း၊ ဒုန်းစိုင်းပြေးလွှားက်၍ သော်လည်း ကောင်း၊ ဓား၊ လှံ၊ လေး၊ လက်နက်၊ ဒုတ်တို့ဖြင့် ပစ်ပေါက်လိုက်သမျှသော သစ်သီးဝလံများကို တစ်လုံးမျှ မြေကြီးပေါ်သို့ မကျရောက်မီ နတ်အသွင်ပုံချီ ထိုးသုတ်နိုင်သောသူအား ပုံချီဘွဲ့ကို ဘုရင့်သမီးတော်ကိုယ်တိုင် ချီးမြှင့်လေ့ရှိသည်။ လက်ျာဘက်သန်သူကို လက်ျာပုံချီ၊ လက်ဝဲဘက်သန်သူကို လက်ဝဲပုံချီဘွဲ့ကို ပေးလေ့ရှိသည်။

ဤပွဲတော်ကျင်းပရာ ကွင်းပတ်လည်တွင်လည်း ပွဲကြည့်စင်များကို လှေကားထစ်သဖွယ် ကျောက်တုံးများ ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည်ကိုတွေ့နိုင်ပေသေးသည်။ ဤကွင်းပြင်ကိုယနေ့တိုင်လေးခင်းပြင်ဟူ၍ခေါ်တွင်နေသေးသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

၂း၅၃၊ ဝန်းတီးနတ်ကွန်းကျောက်ရုပ်စာ
သက္ကရာဇ် ၉၈၅ (AD 1623)

၂၅၃။ ဝန်းတီးနတ်ကွန်း ကျောက်ရှပ်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၀၅ (AD 1623)

<u>ကျောက်စာ မူလအရေးအသား</u>

(စာပြတ်)

၁။ န၃၃၃၃၈၃၃ဟိ

၂။ · · ၇၈၈၇၅၃

၃။ ၇၇၇၃၃၁၅

၄။ ၃၃၃၃၄၃

၅။ သကြဲစ်၉၀၅တွင်အသျှင်ဖုရင်မင်မင်ကြီတ်ှ

၆။ သည်၍တေ၏ထျိုဝ်လှ်၃သျှိုင်မီတိုင်လှ်တသိင်

၇။ လူတယောက်အာအကျို့ဝ်တူကာအ · · ·

၈။ မိစစ်ကောင်မှု · · · · ၍ဝေသောဂေါ · · ·

၉။ · · ငိမင်ကောင်တ · · · · · · · · ·

၁၀။ အာကိတူ၏ကောဓာ · · · · · · · ·

၁၁။ · · ရှနတော်မှု · · · · · · · · ·

ကျန်တစ်ဖက်တွင် သက္ကဋဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည် ပျက်ပြယ်နေပြီ။

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ နု ၃၃၃၃၈၃၃ ရှိ
၂။ · · ရ၈၈ရ၅၃
၃။ ၇၇၇၃၃၁၅
၄။ ၃၃၃၃၄၃
၅။ သက္ကရာဇ် ၉၀၅ တွင် အသျှင်ဘုရင်မင်း မင်းကြီးတည်
၆။ သည်၍တည်၏ ထိုလယ် ၃ သျှည်း မီးတိုင်လည်း တစ်သိန်း
၇။ လူတစ်ယောက်အား ကျိုးတူတာအ · · ·
၈။ မိစစ်ကောင်းမှု · · · · ၍တည်သောဂေါ · · ·
၉။ · · · ၎်မင်းကောင်းတ(စ်) · · · · · ·
၁၀။ အာဂီတူ၏ ကောဇာ · · · · · · · · ·
၁၁။ · · · ရှနတော်မူ · · · · · · · · ·

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရဏ၊ ဝေါဟာရနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၂။ အသျှင် = အရှင်
၃။ ဖုရင်မင် = ဘုရင်မင်း
၄။ မင်ကြီ = မင်းကြီး
၅။ တ် = တည်
၆။ တော = တည်
၇။ လ် = လယ်
၈။ သျှိုင် = သျှိုင်း = သျှည်း
၉။ မီတိုင် = ဆီမီးတိုင်
၁၀။ လ် = လည်း
၁၁။ တာသိင် = တစ်သိန်း

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ဝန်းတီးနတ်ကွန်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၀၅-ခုနှစ်တွင် ဘုရင်မင်းကြီးတည်ထားခဲ့ကြောင်း ကမ္ပည်းစာရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။

သက္ကရာဇ် ၉၀၅-ခုနှစ်မှာ ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် ပထမမင်း ဘုရင်မင်းဗာကြီး (၈၉၃-၉၁၅)(**AD 1531-1553)** လက်ထက် ဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းဗာကြီးကိုယ်တိုင် ဤနတ်ရုပ်ကိုထုလုပ်တည်ထားခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၅၄။ ရန္တမဥ္ဇူကောင်းမှုဆင်းတုတော်ကမ္ဗည်းစာ

သက္ကရာဇ် ၉၈၈ ခု (AD 1627)

<u>ကမ္ဗည်းစာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ။ ရန္တမဥ္ဇူကောင်မှု။

၂။ ။ ၉၈၈ခုတန်ခူလဆန်၁၁စနေ။

၃။ ။ နေဝင်နှစ်မောင်တွင်အောင်မြင်၏။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ။ရန္တမဥ္ဇူကောင်းမှု။

၂။ ။ ၉၈၈ ခု တန်ခူးလဆန်း ၁၁ စနေ။

၃။ နေဝင်နှစ်မောင်းတွင် အောင်မြင်၏။

<u>ကမ္ဗည်းစာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ အဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ရန္တမဥ္ဇူ = အလှူရှင်ဘုန်းတော်ကြီး၏ဘွဲ့အမည်

<u>ကမ္ဗည်းစာနှင့်ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ဤဆင်းတုတော်ကို ရခိုင်အဘိုးကြီး(အသက် ၈၀ခန့်)တစ်ဦးသည် (၁၉၆၀-ခုနှစ်) မြန်မာသက္ကရာဇ်-၁၃၂၂ ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့တွင် ဂျီးဖြူအဘိုးဆရာတော်ကြီးထံ လာရောက်လှူဒါန်းပါသည်။ ၄င်းဆရာတော်ကြီးထံမှ တစ်ဆင့် ရန်ကုန်မြို့နေ မြန်မာစာပါမောက္ခအငြိမ်းစားဆရာကြီး ဦးအေးဖေထံသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ယခုဆရာကြီး ဦးအေးဖေထံတွင် ရှိသည်ဟူ၍သိရသည်။

ကမ္ဗည်းစာပါ သက္ကရာဇ် ၉၈၈-ခုနှစ်မှာ ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် သီရိသုဓမ္မရာဇာ (၉၈၄-၁၀၀၀) **(AD 1622-1638)**လက်ထက်နှင့် တိုက်ဆိုင်သည်။ အလှူရှင်၏အမည်ကို 'ရန္တမဥ္ဇူ'ဟူ၍ ပါရှိသဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါး၏ ဘွဲ့အမည်ဖြစ်မည်ဟု မှန်းဆနိုင်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

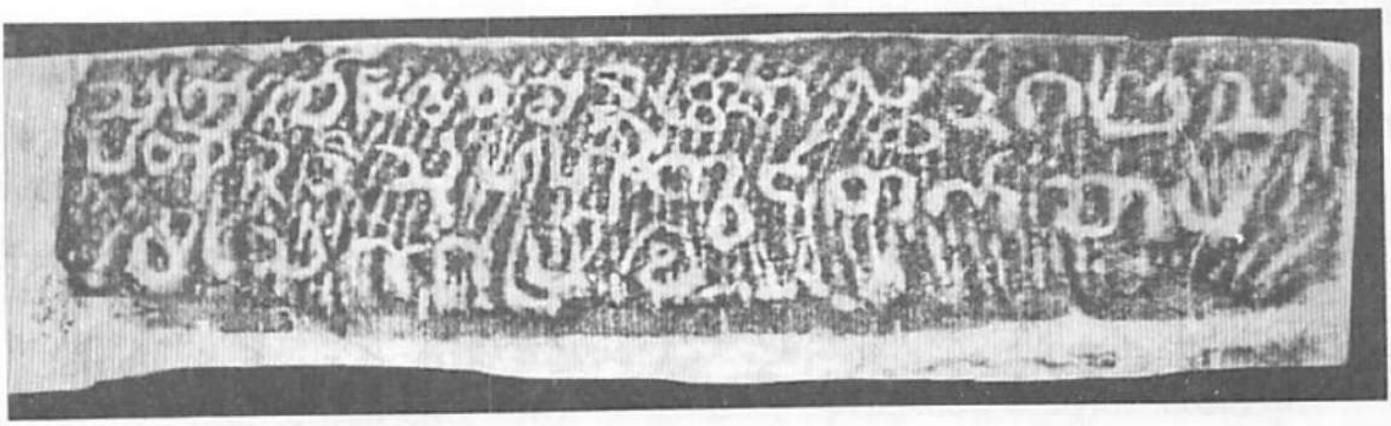

၂း၅၅။ တက်စားပိးထီးဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၉၉၀ ခု (AD 1628)

၂း၅၅။ တက်စားပီးထီးဘုရားကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၉၉၀ ခု (AD 1628)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သကြစ်၉၉၀ခုနတ္တော်လဆ်န်၈ကြာသ

၂။ ပတိနိစိသုံပါတွင်တက်စာပီ

၃။ စိသေကာပြီ၏

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၉၀ ခု နတ်တော်လဆန်း ၈ ကြာသ

၂။ ပတေးနေ့ ထီးသုံးပါးတွင် တက်စားပေး

၃။ ထီးသည်ကား ပြီး၏။

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ နတ္တော်လဆန်း = နတ်တော်လဆန်း

၃။ ကြာသပတိ = ကြာသပတေး

၄။ နီ = နေ့

၅။ မိ = ထီး

၆။ တက်စားပီး = အစားပေးသည်။

၇။ သေ = သည်

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ ခြင်ကိုက်မြို့ရိုးတောင်ထိပ်ရှိ တက်စားပေးထီးဘုရားမှရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၉၀ ခု ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် သီရိသုဓမ္မရာဇာလက်ထက်(၉၈၄-၁၀၀၀)(**AD 1622-1638**)တွင် ထီးသုံးပါးတွင် တက်စားပေး ထီးကို တည်ထားပြီးစီးခဲ့သည်ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

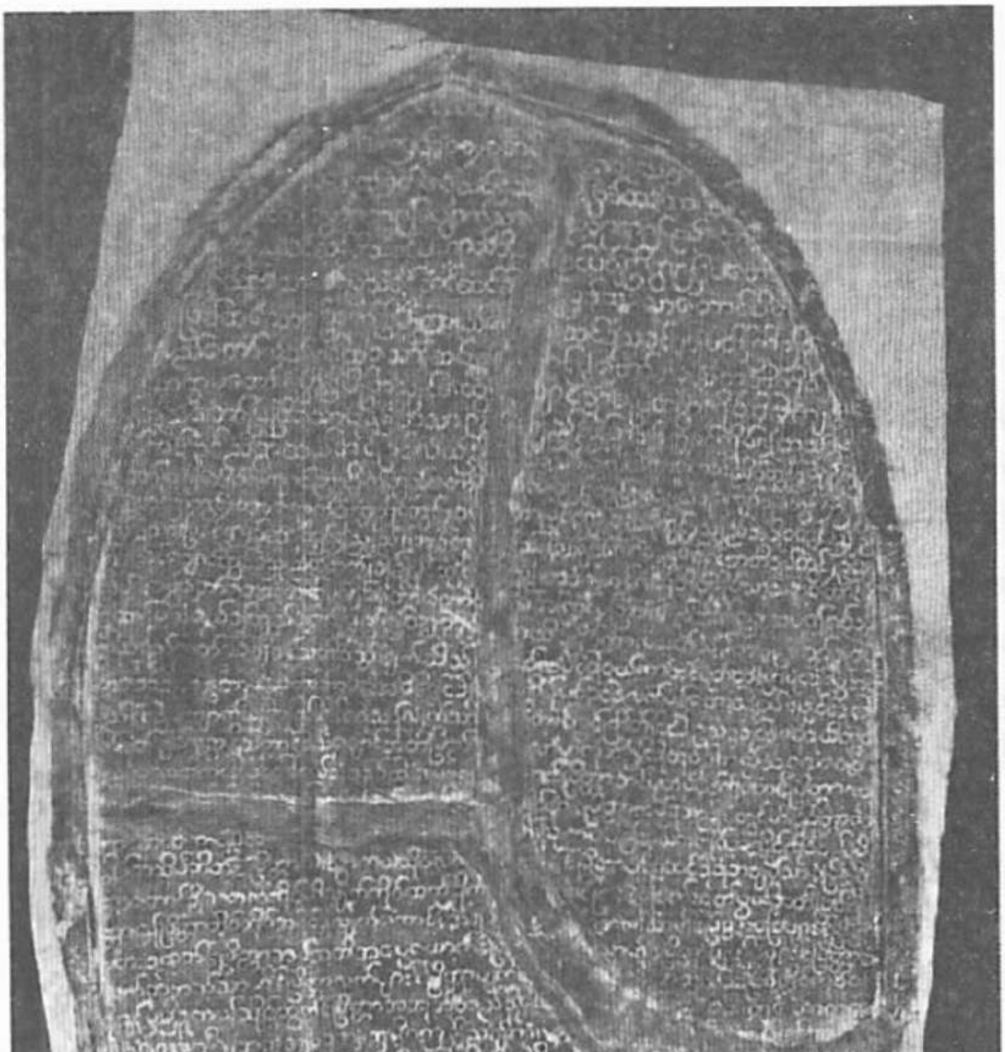

၂၅၆။ မိဖုရားသျှင်ထွေအလယ်စေတီကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၀၂ ခု (AD 1641)

၂၅၆။ မိဖုရားသျှင်ထွေအလယ်စေတီကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၀၂ ခု (AD 1641)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ဓေယတု
၂။ သကြစ်၁၀၀၂ခုတပိုဝ်တွဲလဆ
၃။ န်၁၃ရက်၅တိနေဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခ
၄။ င်ဝရဓမ္မရာဇာ၏မျောက်သာတော်ဖြစ်ထသောဆ
၅။ င်ဖြူသခင်ဆင်နီသခင်မဟာသီရိသုဓမ္မရာဇာ၏မည်တော်
၆။ ဖြစ်ထသောဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခင်မင်းကြီးစွာ၏နှမတော်
၇။ ဖြစ်ထသောမြောက်ဦမိဖြာမည်တော်ဖြစ်ထသောတောင်မိဖြာ
၈။ မည်တော်လည်းဖြစ်ထသောဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခင်နရပတိကြီး၏ေ
၉။ ယာကွမတော်မြောက်ဦးမိဖြာသျှင်ထွေကောင်မှုတော်အလေဓာတီကိုဝ်
၁၀။ တည်တော်ပြုသောဗုဒ္ဓစေသာ၏ကျောင်ရာမြေတပွာကိုဝ်ဝိနဲကျ
၁၁။ မ်ကန်နှင့်ညီစွာဆယ်တင်ခြင်လယ်နှစ်သျှည်နှင်ဘ၍ကျောင်ကိုဝ်လှ်တည်ေ
၁၂။ တ်ပြု၏ထိုကျောင်းသြာန္တိက်တည်တော်ပြုသောသချော်လယ်ကာတောင်ညှိတွင်၁သျှည်
၁၃။ တေဘွာတွင်၂၀အနောက်ရက္ခုတိုင်တွင်၂၀တောင်ချောင်တွင်၁၀သျှည်ရဲကျော်ရပ်တွင်၅သျှ
၁၄။ ည်ဖွဲ့တာမြစ်ကျွန်ဆန်တွင်၅သျှည်အုန်ကျွန်တောပြင်ကျွန်ဆန်တွင်၂သျှည်မရိဝတွင်၁သျှည်
၁၅။ လောင်ချောင်တွင်၁သျှည်တဘက်ရန်ပြင်တွင်၂သျှည်ဥယျာဉ်ကာတပြုချောင်စာတီရပ်တွင်၂ဥယျာ
၁၆။ ည်ပါးမွေတော်တောင်ဘက်မှလျှင်တောထောင်ထိအလှူအရံစောင်လူသူတိုဝ်ကိုဝ်သာသနာတော်ငါ
၁၇။ ထောင်ပလုံ့ရွယ်၍တည်တော်ပြု၏ဤဝတ္တုတိုဝ်ကိုဝ်အကြင်မတြာဖမင်အိမ်ရှေ့အမတ်စစ်သူ
၁၈။ ကြီသာစစ်ကဝတ်စစ်ချီစဖသူတိုဝ်သို့ဖျက်ဆီသှ်ုဟိသော်သိန်စိုဝ်ကာလသုတ်သခ်ံတစူဋ္ဌရော်ရှုဝမ
၁၉။ ဟာရော်ရုဝစူဋ္ဌတာပန္နမဟာတာပန္နအဝိစိဤငရဲနှင့်ဖငရဲငယ်ကာဘင်ပုတ်ငရဲပြာပုံငရဲခွေအစာ
၂၀။ ပည်ဖငရဲကျောက်ယန္တြာဖြင်ပြီဖငရဲသန်လျက်ထာဖြင့်ကြိန်ပြင်ဖငရဲလက်ပန်တောငရဲသားဖျင်ငရဲငရဲ
၂၁။ သစ်ငုတ်ချမ်လှစွာဖသီတာငရဲသံချောင်အတိပြည်ဖငရဲတောင်ဖြင်ကြိတ်ဖငရဲဥသဒရငရဲနေရသိက္ခင
၂၂။ ရဲယမလောဟိကငရဲစဖငရဲငယ်သုံရနှစ်ဆဲဖငရဲနှင့်လောဟကုံဘိန်ငရဲတိုဝ်နိုက်လှ်ုသဲလေစေဖ။
၂၃။ · · · · · · နှုတ်စည်ပြတ်ဖပြီတ္တာဘင်ပုတ်မစင်ကိုဝ်စာဖပြီတ္တာလူေ
၂၄။ ကာင်ဆင်ကောင်အညစ်အကြေကိုဝ်စာဖပြီတ္တာအပ်နှဘာရှိခံတွင်ဟိဖပြီတ္တာရေ
၂၅။ သိုဝ်တဆိပ်ဘိတ်ဖပြီတ္တာခါးသွာခါကဲသိုဝ်လက်သဲကမိမ်၏အသာကိုဝ်အလိုဝ်လိုဝ်စာဖပြီ
၂၆။ တ္တာတောင်ရှိလောက်ကိုဝ်ဟိလျက်ကိုဝ်ထက်နှိုက်လေဟိဖပြီတ္တာရုံခာဆင်ရဲရုံခာချမ်သာခံပြီဖပြီ
၂၇။ တ္တာသှ်ုပြီတ္တာတိုဝ်ကိုဝ်အစိုဝ်ရလျှက်ကောင်ဖအရပ်တွင်နေကြ၍စက်ဆုတ်ဖွယ်အတိဖြစ်၍
၂၈။ မစာရတတ်ဖပြီတ္တာခြေမျာဖပြီတ္တာအပ်အတိအမွေယောက်ဖပြီတ္တာခြေတဘက်သာဟိဖပြီတ္တာခြေမျာဖပြီတ္တာ
၂၉။ လက်တဘက်သာဟိဖပြီတ္တာလက်မျာဖပြီတ္တာမျက်စိမဟိဖပြီတ္တာမျက်စိမျာဖပြီတ္တာခံ
၃၀။ တွင်မှမီရှုကယ်သိုဝ်ထွက်ဖပြီတ္တာအနူအိုဝ်စည်ရှိဖပြီတ္တာသုည်အဖြစ်တိုဝ်ကိုဝ်လှ်ု

၃၁။ ရလေစေဖြ · အတ္တံဒတ္တပရဒန္တံချမ္ဗိကျန္တိသဗ္ဗကံပရေတတ္တောတထာ
၃၂။ ကိမိလိကာ။ဟူသောကါဓါနှင်ညီစွာငရဲနိုက်ကျပြီမှထိုဝ်ကျလေပြီဖြ(င)
၃၃။ ရဲပြိတ္တာအဖြစ်မှလွတ်လျှင်လည်ဆနဝုတ္တိရောဂါးကိုဝ်ဆယ်ခြောက်ပါဖြအနာ(အပေါင်)ပ
၃၄။ ညွှဝိသတိဘယာနှစ်ဆယ်ငါပါဖြဘိတန်အပေါင်သော်ဌသူဥပတ္တဝေါတဆယ်ခြောက်ပါ
၃၅။ ဖြဥပတ်အပေါင်ဒွတ္တိသံကမ္မကရနှာသုံဆယ့်နှစ်ပါဖြကြဲမွာအပေါင်မင်တကာတိုဝ်
၃၆။ တိုက်စရာဖြသစ္စာအပေါင်သူမကောင်တိုဝ်စွပ်စွဲဆဲစရာဖြဗျပါအပေါင်တိုဝ်သို့လည်ရော
၃၇။ က်လေစေဖြကျွန်ကြီလေကျွန်ကျွန်ငယ်နှစ်တောင်နိုက်စောင်ဖြနတ်ဘီလူမြစ်ကြီငါစင်မြစ်
၃၈။ ငါယ်ငါရာနိုက်စောင်ဖြနတ်နဂါးယောမန္တာမြင်မိုဝ်သတရာဘန်တောင်တိုဝ်နိုက်စောင်ဖြနတ်
၃၉။ ဘီလူနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ဗြဟ္မတဆယ်ခြောက်ဘုံနိုက်နေဖြနတ်ဗြဟ္မာတိုဝ်သို့လည်သ
၄၀။ တ်စေဖြသဲနှင်အမျှလာလတ်တန်ဖြသြားမြတ်တိုဝ်ချွတ်သော်လည်မကျွတ်စေသတည်(မ)
၄၁။ င်တကာတိုဝ်ကိန်စရာဖြအကိန်မျိုဝ်တိုဝ်သို့လှူ်ရောက်လေစေသတည်ဤဘတည်ဖြ(ကောင်မှု)
၄၂။ ကိုဝ်မဖျက်သို့သုကာဘဝကြီဘဝငယ်တိုဝ်နိုက်နတ်မင်ချမ်သာလူမင်ချမ်သာခံရလေစေဖြ
၄၃။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာဆုရဟန္တာဆုတိုဝ်ကိုဝ်လှူ်ပြည့်လေစေဖြ၊သင္ဃေကြီအပေါင်တိုဝ်ဆု
၄၄။ သည်လည်ပြည်လေစေဖြသြာကျောင်လုပ်သ်ဝတ္ထုဘုရာကျောင်ကိုဝ်ရန်ပြင်
၄၅။ ငွေစင်တသိန်စွန်တော်ပြု၏သချေ်တေသည်ကာလရာသာဘဝကော်၊စည်သည်လောက်သာဘဝ
၄၆။ ကော်ဥယျည်သာ . . . ဒေါလယာသာဘဝကော်။ကာတေပါမင်ဖြူစိန်ဖြူသာဘဝကော် . . .
၄၇။ မျာပုံရာကော်၊ဘောက်ချီ . . . လျှော်လောပါတောညာသာဘဝက်၊အဒေါင်သာ . . .
၄၈။ . . . စင်မျာ . . မရာဒင်မျာ . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ဓေယတု
၂။ သက္ကရာဇ် ၁၀၀၂ ခု တပိုတွဲလဆ
၃။ န်း ၁၃ ရက် ကြာသပတေးနေ့ ဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခ
၄။ င်ဝရဓမ္မရာဇာ၏ မျောက်သားတော်ဖြစ်ထသော ဆ
၅။ ဖြူသခင်ဆင်နီသခင် မဟာသီရိသုဓမ္မရာဇာ၏ မယ်တော်
၆။ ဖြစ်ထသော ဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခင်မင်းကြီးစွာ၏ နှမတော်
၇။ ဖြစ်ထသော မြောက်ဦးမိဖုရားမည်တော်ဖြစ်ထသော တောင်မိဖုရား
၈။ မယ်တော်လည်းဖြစ်ထသော ဆင်ဖြူသခင်ဆင်နီသခင် နရပတိကြီး၏ ငေ
၉။ ယာကွမတော် မြောက်ဦးမိဖုရားသျှင်ထွေကောင်းမှုတော် အလယ်စေတီကို
၁၀။ တည်တော်ပြုပြီးသော် ဗုဒ္ဓဃောသ၏ ကျောင်းရာမြေတစ်ပွာကို ဝိနည်းကျ
၁၁။ မ်းဂန်နှင့်ညီစွာ ဆယ်တင်ခြင်း လယ်နှစ်သျှည်းနှင့်ဖ၍ ကျောင်းကိုလည်းတည်ေ
၁၂။ တ်ပြု၏ ထိုကျောင်းဘုရား၌ တည်တော်ပြုသော သင်္ချိလယ်ကား တောင်ညှိတွင်တစ်သျှည်း
၁၃။ တောဘွာတွင် ၂၀ အနောက်ရက္ခုတိုင်တွင် ၂၀ တောင်ချောင်တွင် ၁၀ သျှည်း ရဲကျော်ရပ်တွင် ၅ သျှ
၁၄။ ည်း ဖွဲတာမြစ်ကျွန်းဆန်းတွင် ၅ သျှည်း အုန်းကျွန်းတောပြင်ကျွန်းဆန်းတွင် ၂ သျှည်း မရိဝတွင် ၁ သျှည်း
၁၅။ လောင်းချောင်းတွင်၁သျှည်း တဘက်ရန်ပြင်တွင်၂သျှည်း ဥယျာဉ်ကားတပြုတ်ချောင်းစေတီရပ်တွင် ၂ ဥယျာ
၁၆။ ဉ် ပါးမွေးတော်တောင်ဘက်မှလျှင်တောတောင်ထိ အလှူအရံစောင့်လူသူတို့ကို သာသနာတော်ငါး

၁၇။ ထောင်ပတ်လုံးရှယ်၍တည်တော်ပြု၏ ဤဝတ္ထုတို့ကို အကြင်မတရားသောမင်း အိမ်ရှေ့ အမတ် စစ်သူ
၁၈။ ကြီးသား စစ်ကတ် စစ်ချီ စသောသူတို့သည် ဖျက်ဆီးသည်ရှိသော် သိဒ္ဓိုဝ် ကာလသုတ် သံဃာတာ
ရူဋ္ဌရောရုဝ မ
၁၉။ ဟာရောရုဝ ရူဋ္ဌတာပန မဟာတာပန အဝီစိ ဤငရဲနှင့်သော် ငရဲငယ်ကား ဖင်ပုတ်ငရဲ ပြာပူငရဲ ခွေးအစာ
၂၀။ ပေးသောငရဲကျောက်ယန္တရားဖြင့်ပြီးသောငရဲသန်လျက်ခါးဖြင့်ကြိန်းပြင်းသောငရဲလက်ပန်တောငရဲ သားဖျင်ငရဲ
ငရဲ
၂၁။ သစ်ငုတ် ချမ်းလှစွာသောသီတာငရဲ သံချောင်းအတိပြည့်သောငရဲ တောင်ဖြင့်ကြိတ်သောငရဲ ဥသဒရငရဲ
နေရသိက္ခင
၂၂။ ရဲ ယမလောဟိကငရဲစသောငရဲငယ်သုံးရာနှစ်ဆယ်သောငရဲနှင့်လောဟကုံဘိန်ငရဲတို့၌လည်းသေလေစေသော။
၂၃။ . . . . နှုတ်စည်ပြတ်သောပြိတ္တာ ဖင်ပုတ်မစင်ကိုစားသောပြိတ္တာ လူရေ
၂၄။ ကာင်ဆင်ကောင်အညစ်အကြေးကိုစားသောပြိတ္တာ အပ်နဖါးခန့်ခံတွင်းရှိသောပြိတ္တာ ရေ
၂၅။ သို့တဆိပ်ဖိတ်သောပြိတ္တာ ဓါးသွားကဲ့သို့လက်သဲက မိမိ၏အသားကို အလိုလိုစားသောပြိ
၂၆။ တ္တာ တောင်ခန့်လောက်ကိုယ်ရှိလျက် ကိုယ်ထက်၌လေရှိသောပြိတ္တာ ရံခါဆင်းရဲ ရံခါချမ်းသာခံပြီးသောပြိ
၂၇။ တ္တာ သည်ပြိတ္တာတို့ကိုအစိုးရလျက် ကောင်းသောအရပ်တွင်နေကြ၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်အတိဖြစ်၍
၂၈။ မစားရတတ်သောပြိတ္တာ အပ်အတိအမွေးပေါက်သောပြိတ္တာခြေတစ်ဘက်သာရှိသောပြိတ္တာခြေများသော ပြိတ္တာ
၂၉။ လက်တစ်ဘက်သာရှိသောပြိတ္တာ လက်များသောပြိတ္တာ မျက်စိမရှိသောပြိတ္တာ မျက်စိများသောပြိတ္တာခံ
၃၀။ တွင်းမှ မီးရှူးကဲ့သို့ထွက်သောပြိတ္တာ အအူအိုးစည်ရှိသောပြိတ္တာ သည်အဖြစ်တို့ကိုလည်း
၃၁။ ရလေစေသော အတ္တံအတ္တ ပရအန္ဓံချမ္ပိ ကျန္တိသံချိုကံ ပရေတဝ္တွောတထာ
၃၂။ ကိမိလိကာဟူသော ဂါထာနှင့်ညီစွာ ငရဲ၌ကျပြီးမှ ထိုကျလေပြီးသော(င)
၃၃။ ရဲပြိတ္တာအဖြစ်မှလွတ်လျှင်လည်း ဆနဝုတ္တိရောဂါ ကိုးဆယ်ခြောက်ပါးသောအနာ(အပေါင်း) ပ
၃၄။ ဥ္စဝိသတိဘယာ နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသောဘေးဒါဏ်အပေါင်း သောဠသဥပဒ္ဒဝေါ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး
၃၅။ သောဥပါဒ်အပေါင်း ဒွတ္တိံသကမ္မကရဏ သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော ကြမ္မာအပေါင်း မင်းတကာတို့
၃၆။ တိုက်စရာသော သစ္စာအပေါင်း သူမကောင်းတို့ စွပ်စွဲဆဲစရာသော ဗျာပါအပေါင်းတို့သည်လည်း ရော
၃၇။ က်လေစေသော ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင်၌စောင့်သော နတ်ဘီလူး မြစ်ကြီးငါးစင်း မြစ်
၃၈။ ငယ်ငါးရာ၌စောင့်သော နတ်နဂါး ဟေမဝန္တာမြင့်မိုရ်သတ္တရဖန်တောင်တို့၌စောင့်သော နတ်
၃၉။ ဘီလူး နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် ဗြဟ္မာတစ်ဆယ့်ခြောက်ဘုံ၌နေသော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်လည်း သ
၄၀။ တ်စေသော သဲနှင့်အမျှလာလတ္တံ့သော ဘုရားမြတ်တို့ချွတ်သော်လည်း မကျွတ်စေသတည်း (မ)
၄၁။ င်းတကာတို့ကျိန်စရာသောအကျိန်မျိုးတို့သည်လည်း ရောက်လေစေသတည်း ဤငါတည်သော(ကောင်း မှု)
၄၂။ ကိုမဖျက်သည့်သူကား ဘဝကြီးဘဝငယ်တို့၌ နတ်မင်းချမ်းသာ လူမင်းချမ်းသာ ခံရလေစေသော
၄၃။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆု ရဟန္တာဆုတို့ကိုလည်း ပြည့်လေစေသော သူဌေးကြီးအပေါင်းတို့ဆု
၄၄။ သည်လည်း ပြည့်လေစေသော ဘုရားကျောင်းလုပ်သည့်ဝတ္ထု ဘုရားကျောင်းကိုယ်ရံပြင်
၄၅။ ငွေစင်တစ်သိန်းစွန့်တော်ပြု၏ သံချိတည်သည်ကား လရာသားဘ ၃ ယောက် စည်သည်ယောက်သားဘ ၃
၄၆။ ယောက် ဥယဉ်သာ…ဒေါလယာသားဘ ၃ယောက်။ ကာတေပါမင်းဖြူစိန်ဖြူသားဘ ၃ယောက်…
၄၇။ မျာပုံရာ ၁ ယောက် ဘောက်ချီ . . . လှျော်လေါပါတောညာသားဘ ၃ ယောက်၊ အဒေါင်သာ . . .
၄၈။ . . . စင်မျာ . . မရာဒင်မျာ . .

ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ ပေါ်ရာထာနှင့် ပါဋိအဓိပ္ပာယ်များ

၁။ ဇေယျတု = အောင်မြင်ပါစေသတည်းဟူသောတောင့်တမှု
၂။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၃။ တပိုဝ်တွဲ = တပိုးတွဲ
၄။ ၅တိနေ = ကြာသပဒေးနေ့
၅။ မျောက်သား = အစ်ကို (ဝါ) မောင် သမီးနှင့် အစ်မ (ဝါ) ညီမ သားသည် သမီးမျောက်သားတော်စပ်သည်
၆။ မည်တော် = မယ်တော် = မိခင်
၇။ မိဖြူ = မိဖုရား
၈။ အလေ = အလယ်
၉။ ဇာတိ = စာတိ = စေတီ
၁၀။ ကိုဝ် = ကို
၁၁။ ဗုဒ္ဓခေသာ = ဗုဒ္ဓဃောသ
၁၂။ တပ္ပါ = တစ်ပ္ပါ = တစ်သျှည်း၏လေးပုံတစ်ပုံ
၁၃။ ဝိနဲ = ဝိနည်း
၁၄။ ဘ = လဲသည် = လဲလှယ်သည်
၁၅။ လှ် = လည်း
၁၆။ ဘြာ = ဘုရား
၁၇။ နှိုက် = ၌
၁၈။ ကျွန်ဆန် = ကျွန်းဆန်း = အသစ်ဖြစ်ထွန်းလာသောကျွန်း၊ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသောကျွန်း
၁၉။ အုန်ကျွန်း = အုန်းကျွန်း
၂၀။ အလှူအရံစောင့် = အလှူဝတ္ထုပစ္စည်းများကို စောင့်ရှောက်ရသောသူ
၂၁။ ပလုံ = ပတ်လုံး
၂၂။ ရွယ်၍ = ရည်ရွယ်၍
၂၃။ မတြာ = မတရား
၂၄။ ဖ = သော
၂၅။ စစ်ကတ် = စစ်ကပ် = စစ်ကွပ် = စစ်တပ်နှင့်ထက်ကြပ်မကွာ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်ရသူ
၂၆။ စစ်ချီ = စစ်တပ်ကို ဦးစီးဦးဆောင်ပြု၍ တိုက်ခိုက်ရသူ
၂၇။ သျှ် = သည်
၂၈။ ဟိ = ရှိ
၂၉။ သန်လျှက်ထာ = သန်လျှက်ဓါး
၃၀။ ကြိန့်ပြင်ဖ = ကြိမ်းပြင်းသော = ပြင်းထန်စွာ ကြိမ်းမောင်းသော
၃၁။ သားဖျင်ငရဲ = အသားတုံးအသားတစ်များကို ခုတ်ထစ်သည်၊ နုပ်နုပ်စဉ်းသည့်ငရဲ
၃၂။ နှဘာ = နှဖါး
၃၃။ တဆိဝ် = တဆိတ် = အနည်းငယ်

၃၄။ ဘိတ် = ဖိတ် = ဖတ်စင်သည်
၃၅။ အလိုဝ်လိုဝ် = အလိုလို
၇၅။ ရံစာ = ရံခါ = တခါတရံ
၇၇။ အမွေယောက် = အမွေးပေါက်ရောက်သည်
၇၈။ ကယ့်သိုဝ် = ကဲ့သို့
၇၉။ သုည် = သည်
၈၀။ ကာခါ = ဂါထာ = အလုံးရေမှတ်၍ ဖွဲ့ဆိုသီကုံးရသည့်သီချင်း
၈၁။ ရောဂါး = ရောဂါ
၈၂။ ငါယ် = ငယ်
၈၃။ ဟေမန္တာ = ဟေမဝန္တာ
၈၄။ ဖြဟ္မ = ဖြဟ္မာ =ဗြဟ္မာ
၈၅။ ကိန် = ကျိန်း
၈၆။ သင္ဘေ = သူဌေး
၈၇။ သာဘာ = သားဘာ
၈၈။ ကော် = ၃ယောက်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မိဖုရားကြီးသျှင်ထွေ၏ကောင်းမှုတော် အလယ်စေတီတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ နန်းတော်ကုန်းပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကျောက်စာ၏နိဒါန်းတွင် 'ဓေယတု' ဟူသော မင်္ဂလာရှိသည့်စကားလုံးဖြင့် အစပျိုးရေးသားထားသည့် မိဖုရားကြီးသျှင်ထွေသည် မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကို နောင်လာနောက်သားတို့သိရှိစေရန်အတွက်လည်း ဆွေတော်မျိုးတော်များတော်စပ်ပုံကိုပါ ထည့်သွင်းရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ဤကျောက်စာတွင် စကားပြေနှင့် ပါဠိကို ပီပြင်စွာရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ 'ဟိ' နှင့် 'ရှိ' ရခိုင်ခွဲထား အရေးအသားကိုလည်း နမူနာယူဖွယ် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ အလှူပြုပုံ၊ ကျိန်စာ၊ ဆုတောင်းများကို ရေးသားထားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ပါဠိဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

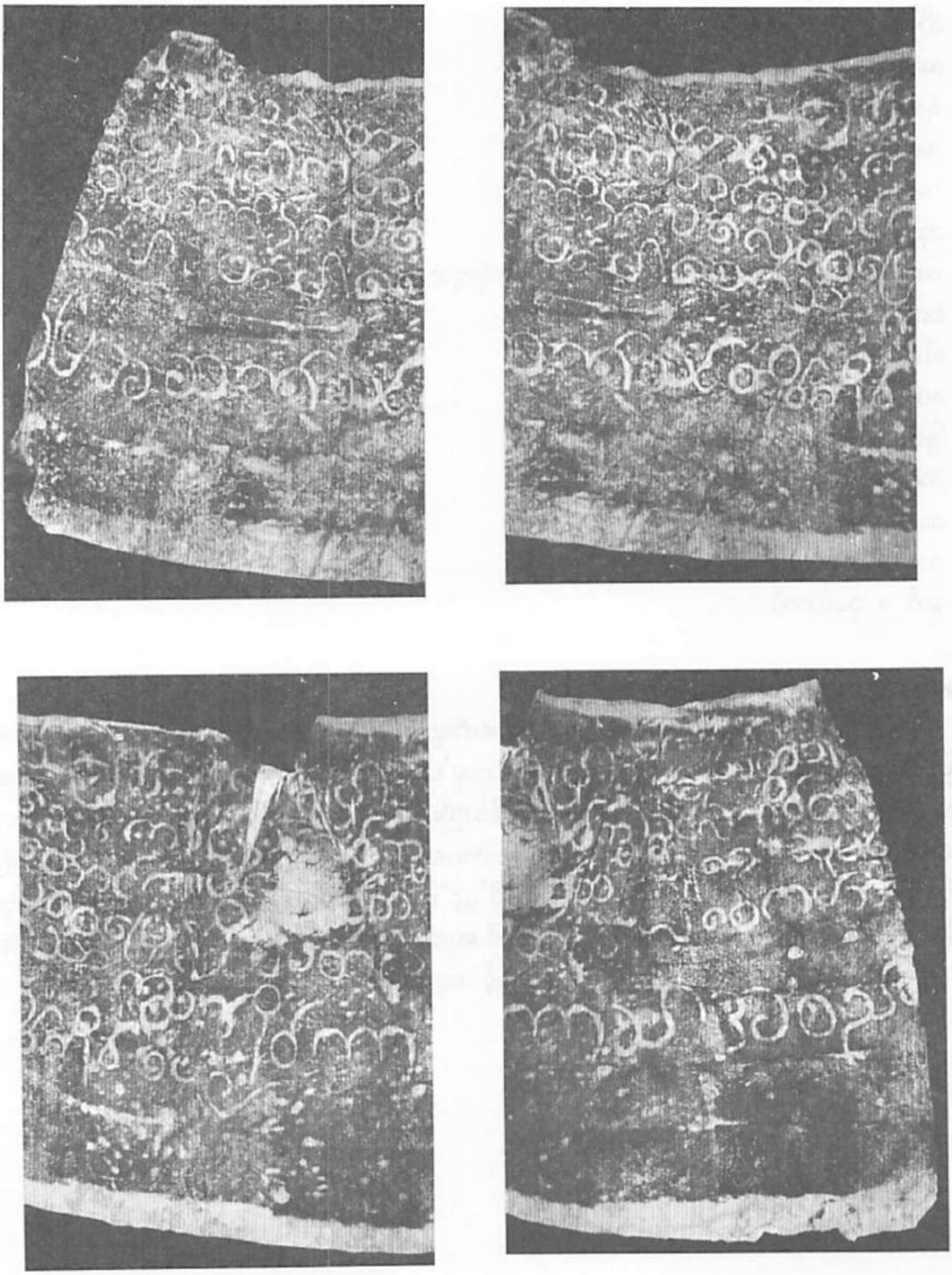

၂၅၇။ သင်းတော်ဆွေကျောက်စာ(ခေါ်) ကန့်ရှည်သမုတ်သိမ်တိုင်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၀၇ ခု (AD 1645)

၂း၅၇။ သင်းတော်ဆွေကျောက်စာ(ခေါ်) ကန်ရှည်သမုတ်သိမ်တိုင်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၀၇ ခု (AD 1645)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သကြစ်၁၀၀၇ခုပြာသိုဝ်လ္ဆုတ်တရက်ဒုနိသင်းတော်ဆွေကောင်းမှုတွင်ကျွဲနှင်လယ်ကိုတသျှည်ခြောက်တင်တောင်ကာမ . . . . ထက်ယူသောသူမင်နံသူအကျိန်ကျလေစေမြေကြီအထဲငရဲကျစေကမ်ဘာပေါါစေ သောကျွဲကိုဝ်ကါသာအစည်မြေအဆက်သင်တိုဝ်ကိုဝ်စပ်၏

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၀၇ ခု ပြာသိုလဆုတ်တစ်ရက် အင်္ဂါနေ့ သင်းတော်ဆွေကောင်းမှုတွင် ကျွဲနှင့်လယ်ကို တစ်သျှည်းခြောက်တင်းတောင်ကားမ . . . . ထက်ယူသောသူ မင်းနံ့သူအကျိန်ကျလေစေ မြေကြီးအထဲ ငရဲကျစေ ကမ္ဘာပေါါစေသော ကြွေးကိုကား သားအစဉ်မြေးအဆက် သင်တို့ကိုစပ်၏။

ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ ပေါရာဏပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်

၂။ ပြာသိုဝ် = ပြာသို

၃။ ဒုနိ = အင်္ဂါနေ့

၄။ ကမ်ဘာ = ကမ္ဘာ

၅။ ကျွဲကိုဝ် = ကြွေးကို

၆။ အစည် = အစဉ်

၇။ တိုဝ် = တို့

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ် ကန်ရှည်ကျေးရွာ စည်ပြင်သူကြီးစေတီ သမုတ်သိမ်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။

သင်းတော်ဆွေ၏ အလှူကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂၅၈။ မဟာမုနိကြေးပူရပို့ဒ်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၃၅ ခု (AD 1673)

<u>ပူရပိုဒ်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း (၁) (က)</u>

၁။ စိန့်ပြာ၁၀၀ရာ၁လုံ၁ချပ်
၂။ ၁'ငွေ၉ချပ်စိအဖိုဝ်ငွေ၃၆၀
၃။ အရာအရောစိန့်ပြာ၅၀ဆဲခာ
၄။ ကိုဝ်ငွေ၉ချပ်စိအဖိုဝ်ငွေ
၅။ တော်ပြုသ့်ဖယာတော်ပျက်
၆။ ဝ်စ်အဖိုဝ်ငွေ၉၂// ဠ'ပုလဲငဲအရော
၇။ ညောင်ရွက်အထိပ်ပြာရောင်စိုင်၁လုံ
၈။ စိအဖိုဝ်ငွေ၇၁ချပ်ပယာတော်တရံ
၉။ ၇၄၇သ့ုပုလဲငဲသန္တာငဲစိုင်သိအရောရော
၁၀။ ၅၀၀ရာအရံပတ္တမြာ၆၁လုံ၁၀၀ရာကိုဝ်ငွေ
၁၁။ ချပ်ပေါင်ညောင်ရွက်ရွှေဖိုဝ်နှင်ကျောက်
၁၂။ ၁၁'ဟာသ်၁တုလာကိုဝ်ငွေခွဲစိဖိုဝ်ငွေ
၁၃။ ဥထုပ်ဖျက်ရသ့်ရွှေ၅၇ဲ၈၂တုလာတခဲ
၁၄။ ဖျက်၍ရသ့်ရွှေ၆၇၁၅တုလာတခဲ၁၁ဖိုဝ်

<u>အပိုင်း (၁) (ခ)</u>

၁။ ရွှ၄၇ဲ၁၀၀၊ခွဲ×တခဲ,ကိုဝ်လုံပြဲမိနှာစ
၂။ ဝ်ရေသည်ရွှေ၅၄✓၊တခဲ+သ့်ရွှေဟော
၃။ ထုပ်တော်တွင်ရသ့်ငွေ၅၃၊ဟာသ်၁ခဲ+
၄။ အပ်သောဖိုဝ်တောနရာဇောတိကြိလူ
၅။ ဟိပါသည်သကြစ်၁၀၃၅ခုတဆိုဝ်လ္ဆန့်၅ရ
၆။ နှူင်သင်သ့ုဗင်ကိုဆြာတော်မဟာမု
၇။ စ်ထိပ်တွင်မိုဝ်ကုပ်၁လုံအဖိုဝ်ငွေ
၈။ ိုဝ်ငွေ၁၈ချပ်အဖိုအကြိတွင်ပတ္တ
၉။ င်တခုတွင်အထိပ်မြာ၇၇လုံမဟိ
၁၀။ ဒင်ကိုဝ်အမတ္တော်သင်မုဘုရာကျော
၁၁။ ဲဗါလ္ဘတ်တော်ပြုဟာဟုအမ
၁၂။ 'မတော်ဗိလ်လ္ဘတ်စိသော်

<u>ပုရပိုဒ်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း (၂) (က)</u>

၁။ အထိပ်စိန်ပြာ၄၁၁အဖိုဝ်ငွေ၁ဝဝရာ
၂။ ရောစိန်ပြာ၁၅၇လုံ၂လုံ၃ချပ်စိအဥ
၃။ ၄်ခ၁အိထိုဝ်စိန်ချွန်၃လုံ၁လုံ၁ဝဝရာစိဖိုဝ်
၄။ ၅ဝဆဲအရောစိန်ပြာငဲ၂၃၄လုံ၁လုံ၃ချပ်စိ‌ေ
၅။ ဘ်တရုံရွှေဖိုဝ်နှင်ကျောဖိုဝ်ပေါင်ငွေ
၆။ လါခတုလာကိုဝ်စချပ်စိအဖိုဝ်ငွေ၁၄
၇။ ဝစိအဖိုဝ်ငွေ၅၁၅ချပ်သန္တာငဲဖြူဉ ꩠꩡ ဟာသ်ာ၁တုလာ
၈။ ဝဝရောကိုဝ်ငွေ၅ချပ်စိအဖိုဝ်ငွေ၆၂၂အရာညောင်
၉။ ၆နှင်ညောင်ရွှက်၅ခုအထိပ်ရွှေဖိုဝ်ပေါင်ငွေ၇၉
၁ဝ။ ၁းလှူတော်ပြုသ်ဥထုပ်ပျက်တွင်အကောင်ဟိသ်
၁၁။ သဲငဲ၁စလုံအဖိုဝ်ငွေ၅ချပ်ညောင်ရွှက်အထိပ်
၁၂။ ရောကြံမစိစံတွာရွှေဆင်ဖျက်၍ရသ်ပုလဲငဲစ
၁၃။ ဖိုဝ်ငွေ၉၆၁၁"အနအမျအလုံဖျက်တွ
၁၄။ ဂစာရိစာ . . စ် (ဖိုဝ်တောနရ . . ကြ}

<u>အပိုင်း (၂) (ခ)</u>

၁။ ပြုသ်ဖယာတော် . . . .
၂။ အလှူတော်ပြုသ် . . . .
၃။ ကြံမစိစံဒွာမောလောမ . . ညောင်ရွှက်၅၉၁
၄။ (ဟာသ်ာ"အရောဝန်လိတော . . . တွ
၅။ ရွှက်အထိပ်တွင် . . တောင်တန်မို
၆။ ၄်ဖဝသျှင်စနှာသုမွှာရာစာမိန်တော်မု
၇။ အပေါင်ကြိဝ်တွင်ဖိုဝ်တော်နရာ
၈။ ၄်အပေါင်ဝေနီယျာလှုသ်ကုသုရက်သါ
၉။ ၅ချပ်စိအဖိုဝ်ငွေ၉၂ဝ၃စံနှာသုမွှရာဓာ
၁ဝ။ ၄်ရွှေစဂိုဲ၁၆၇ ✓၊ရွှေကြံမစီစံဒွာငွေညော
၁၁။ ိ၄တော်ရဲသံတော်ဥတင်လျှင်မင်ကဥိေ
၁၂။ ဟာကျော်ထင်နှင်အမတ္တော် . . . . .
၁၃။ ခင်ရဲအောင်ကျောဘသ်သာရှေက

<u>ပုရပိုဒ်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း (၃) (က)</u>

၁။ ဋဇ၀၀၇

၂။ ၅၀၀ရာပ

၃။ က်ခံ၁၀

၄။ ဖိုဝ်ဌွေ

၅။ င်ဖယာ

၆။ ကြံ၁၁၀

၇။ ဖိုဝ်ဌွေ၁၀၁

၈။ မာ၁၂၃လုံ

၉။ ကျာက်ဖ

၁၀။ စာမှရာ

၁၁။ ၃ချက်ပျ

၁၂။ ၉ချပ်အ

၁၃။ ပါင်အ

၁၄။ ခမှ

<u>အပိုင်း (၃) (ခ)</u>

၁။ တော်

၂။ ခမှရာ

၃။ ,အရော

၄။ ၁၂၈၃

၅။ ဂိဂညာ

၆။ သစင်သွ

၇။ နှစ်ဖိုက်

၈။ ဝင်ကြိစ်

၉။ ရာကိုဝ်ဖြ

၁၀။ ဥထုပ်တော်တု

၁၁။ သျှော်

၁၂။ စစ်ဘုံကြိမ

၁၃။ ၂သို့သုံစစ်

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း (၁) (က)</u>

၁။ စိန်ပြာ ၁၀၀ ရာ ၁ လုံး ၁ ချပ်
၂။ ၁' ငွေ ၉ ချပ်စီ အဘိုးငွေ ၃၆၀
၃။ အရာအရော စိန်ပြာ ၅၀ ဆယ်ခါ
၄။ ကို ငွေ ၉ ချပ်စီ အဘိုးငွေ
၅။ တော်ပြုသည် ဘယက်တော်ပျက်
၆။ ဝ်စီ အဘိုးငွေ ၉၂ ။ ဥ္ခဲ ပုလဲငယ်အရော
၇။ ညောင်ရွက်အထိပ်ပြာရောင် စိုင် ၁ လုံး
၈။ စီ အဘိုးငွေ ၇၁ ချပ် ဘယက်တော်တစ်ရံ
၉။ ၇၄၇ သည် ပုလဲငယ် သန္တာငယ် စိုင်သိ အရောရော
၁၀။ ၅၀၀ ရာ အရုံပတ္တမြား ၆၁ လုံး ၁၀၀ ရာကို ငွေ
၁၁။ ချပ်ပေါင်း ညောင်ရွက်ရွှေဘိုးနှင့် ကျောက်
၁၂။ ၁၁' ဟသ်ား ၁ တုလာကို ငွေ ဥ္ခဲ စီဘိုး ငွေ
၁၃။ ဦးထုပ်ဖျက်ရသည် ရွှေ ၅၇၈၂ တုလာ တစ်ခဲ
၁၄။ ဖျက်၍ရသည် ရွှေ ၆၇၁၅ တုလာ တစ်ခဲ ၁၁ ဘိုး

<u>အပိုင်း (၁) (ခ)</u>

၁။ ရွ ၄ရဲ ၁၀၀၊ ခွဲ×တစ်ခဲ,ကို လုံပြည့်မီးနှာ၏
၂။ ဝ်စဖရသည် ရွှေ ၅၄✓၊ တစ်ခဲ+သည်ရွှေပေါ
၃။ ထုပ်တော်တွင်ရသည် ငွေ ၅၃၊ ဟသ်ာ ၁ ခဲ +
၄။ အပ်သော ဘိုးတော်နရာပတိကြီးလူ
၅။ ဟိပါသည်၊ သက္ကရာဇ် ၁၀၃၅ ခု ဝါဆိုလွှန်း ၅ ရ
၆။ နှင်သင်သည်ဗင်ကို ဆရာတော်မဟာမု
၇။ စ်ထိပ်တွင် မိုးကုတ် ၁ လုံး အဘိုးငွေ
၈။ ိုဝ်ငွေ ၁၈ ချပ် အဘိုးအကြီးတွင် ပတ္တ
၉။ ဝ်တစ်ခုတွင် အထိပ်မြ ၁၇၇ လုံးမဟိ
၁၀။ ဒင်ကို အမတ်တော်သင်းမှူး ဘုရားကျော(င်)
၁၁။ ဲဗါလွှတ်တော်ပြုပါဟုအမ
၁၂။ 'မတ်တော်ဗိုလ်လွှတ်စေသော
''' '''

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း (၂) (က)</u>

၁။ အထိပ်စိန်ပြာ ၄၁၁ အဘိုးငွေ ၁၀၀ ရာ
၂။ ရောစိန်ပြာ ၁၅၇ လုံး ၂ လုံး ၃ ချပ်စီ အဘိုး
၃။ ၄ခ ၁ အိထို စိန်ချွန်း ၃ လုံး ၁ လုံး ၁၀၀ ရာစီဘိုး
၄။ ၅၀ ဆယ် အရောစိန်ပြာယ် ၂၃၄ လုံး ၁ လုံး ၃ ချပ်စီ ေ
၅။ ဘ်တစ်ရံ ရွှေဘိုးနှင် ကျောက်ဘိုး ပေါင်းငွေ
၆။ လါခတုလာကို ၈ ချပ်စီ အဘိုးငွေ ၁၄
၇။ ဝစီအဘိုးငွေ ၅၁၅ ချပ် သန္တာယ်ဖြူ ၁ ꩻ ဟသ်ား ၁ တူလာ
၈။ ၀၀ရောကို ငွေ ၅ ချပ်စီ အဘိုးငွေ ၆၂၂ အရာညောင်
၉။ ၆ နှင် ညောင်ရွက် ၅ ခု အထိပ်ရွှေဘိုး ပေါင်းငွေ ၇၉
၁၀။ ၁း လျှုတော်ပြုသည် ဦးထုပ်ပျက်တွင် အကောင်းဟိသည်
၁၁။ သဲယ် ၁၈ လုံး အဘိုးငွေ ၅ ချပ် ညောင်ရွက်အထိပ်
၁၂။ ရောကြံမစိစံတ္ဘာ ရွှေဆင်ဖျက်၍ရသည် ပုလဲငယ် ၈
၁၃။ ဘိုးငွေ ၉၆၁၁" အနက် အမျက်အလုံ ဖျက်တွ
၁၄။ ဂစာရိစာ . . စ် ဘိုးတော်နရာ(ပတိ)ကြီး}

<u>အပိုင်း (၂) (ခ)</u>

၁။ ပြုသည်ဘယက်တော် . . . .
၂။ အလှူတော်ပြုသည် . . . .
၃။ ကြံမစိစံဒ္ဓာမောလောမ . . ညောင်ရွက် ၅၉၁
၄။ 'ဟသ်ား" အရော ဝန်လိတော . . . တွ
၅။ ရွက်အထိပ်တွင် . . တောင်တန်ဘိုး
၆။ ၄် ဘ၀ရှင်စန္ဒာသုဓမ္မရာဇာ မိန့်တော်မူ
၇။ အဟောင်းကြိဝ်တွင် ဘိုးတော်နရာ
၈။ ၄် အပေါင်းဝေနေယာလှူသည့် ကုသိုလ်(ခုနစ်) (၇) ရက်သား
၉။ ၅ ချပ်စီ အဘိုးငွေ ၉၂၀၃ စန္ဒာသုဓမ္မရာဇာ
၁၀။ ၄် ရွှေ ၈၇၁၆၇✓ ရွှေကြံမစီစံဒ္ဓာ ငွေညော(၄်)
၁၁။ ⁰ ၄ တော်ရဲ သံတော်ဦးတင်လျှင် မင်းကဝိ (ဦးရီး)(တ်)
၁၂။ ဟာကျော်ထင်နှင့် အမတ်တော် . . . . .
၁၃။ ခင်ရဲအောင်ကျော်ဘသည် သာရေ့က

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း (၃) (က)</u>

၁။ ၄ ၉၀၀၇
၂။ ၅၀၀ ရာပ
၃။ က်ခံ ၁၀
၄။ ဘိုးငွေ
၅။ ငံ ဘယက်
၆။ ကြံ ၁၁၀
၇။ ဘိုးငွေ ၁၀၁
၈။ မှာ ၁၂၃ လုံး
၉။ ကျောက်ဖ
၁၀။ စာမှရာ
၁၁။ ဥချက်ပျ
၁၂။ ၉ ချပ်အ
၁၃။ ပါင်အ
၁၄။ စမှ

<u>အပိုင်း (၃) (ခ)</u>

၁။ တော်
၂။ စမှရာ
၃။ ,အရော
၄။ ၁၂၈၃
၅။ ဂံဂညာ
၆။ သစင်သ
၇။ နှစ်ဗိုက်
၈။ ဝင်ကြိစ်
၉။ ရာကိုဖ(သော)
၁၀။ ဦးထုပ်တော်တု
၁၁။ သျှော် (
၁၂။ စစ်ဘုန်းကြီးမ
၁၃။ ၂ သည်သုံစစ်

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ချပ် = ကျပ်တစ်ရာတန် ဒဂၤါးပြား = တစ်ပိဿာရှိသော ဒိုင်းခွက်ပြားကြီး
၂။ အရာ = ငွင်းပြင်၊ ထို့နောက်၊ နောက်ပြီး၊ နောက်ထပ်
၃။ အရော = အရောရောအနှောနှော = အမျိုးအစား အမျိုးမျိုးရောနှောလျက်
၄။ ဆဲ = ဆယ်
၅။ သို = သည်
၆။ ဖယာတော် = ဘယက်တော်
၇။ ငဲ = ငယ်
၈။ အထိဝ် = ထိပ်တန်း၊ အထက်တန်း၊ လက်ရွေးစင်
၉။ သို့ = သည်
၁၀။ နိုင် = အမျက် = ကျောက်
၁၁။ သန္ဒာ = သဏ္ဍာ
၁၂။ ဟသ်ာ = ဟသ်ား = ဟသ်ားပြဒါး
၁၃။ တစ်တုလါ = လေးပိဿာ
၁၄။ ဉထုပ် = ဦးထုပ်
၁၅။ ပြဲ = ပြဲ့ = ပြည့်
၁၆။ ဟိ = ရှိ
၁၇။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၁၈။ ဆိုတော် = ဆရာတော်
၁၉။ သင်းမှုး = အသင်းအပင်း၊ အဖွဲ့အစည်း၏ အကြီးအမှူး
၂၀။ လွှတ်တော်ပြု = လှူတော်မူ
၂၁။ လွှတ်စေသော် = လှူစေသော
၂၂။ အမျက် = ကျောက် = ကျောက်မျက်ရတနာ
၂၃။ ဖဝသျှင် = ဘဝရှင်
၂၄။ ဝေနိယျာ = ဝေနေယျာ
၂၅။ ကုသု = ကုသိုလ်
၂၆။ ၇က်သာ = ၇ (ခုနစ်) ရက်သား
၂၇။ ဦဧ = ဦဧ(တာ်) = ဉရီးတော်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပါတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မူလ ကြေးပုရပိုဒ်သည် မည်မျှရှည်လျားမည် ချပ်ရေမည်မျှရှိခဲ့မည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပါ။ ယခုလက်ရှိ ကြေးပုရပိုဒ် အပိုင်းအစသုံးခုမှာ ပုရပိုဒ်၏အစပိုင်းလည်းမဟုတ်၊ အဆုံးပိုင်းလည်းမဟုတ်၊ အလယ်ပိုင်းမှ အစိတ်အပိုင်းများသာဖြစ်ကြပါသည်။ သို့နှင့် အပိုင်းအစတစ်ခုနှင့်တစ်ခုကို ဆက်စပ်ဖတ်ရှု၍မရနိုင်ပါ။

အပိုင်းအမှတ် (၁) သည် အလျား 18.5 cm အကျယ် 14.2 cm အထူ 2 cm ခန့်ရှိသည်။ မျက်နှာစာ (က) တွင် စာကြောင်းရေ (၁၄)ကြောင်း မျက်နှာစာ (ခ)တွင် စာကြောင်းရေ (၁၂)ကြောင်း ပါရှိသည်။

အပိုင်း အမှတ် (၂) သည် အလျား 18.3 cm အကျယ် 15. 8 cm အထူ 2 cm ခန့်ရှိသည်။ မျက်နှာစာ (က) တွင် စာကြောင်းရေ (၁၄)ကြောင်း မျက်နှာစာ (ခ)တွင် စာကြောင်းရေ (၁၃)ကြောင်း ပါရှိသည်။

အပိုင်းအမှတ် (၃) သည် အလျား 18.5 cm အကျယ် 3.5 cm ခန့်ရှိသည်။ မျက်နှာစာ (က)တွင် စာ (၁၄)ကြောင်း မျက်နှာစာ (ခ)တွင် စာကြောင်းရေ (၁၃)ကြောင်း ပါရှိသည်။

ရေးထိုးထားသော အက္ခရာဝဏ္ဏများမှာ မြောက်ဦးခေတ် ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာမျိုးဖြစ်သည်။ မြောက်ဦးခေတ်သုံး အရေးအသားနှင့် ဝေါဟာရများကိုလည်းတွေ့ရသည်။ ရေးထိုးထားသော အကြောင်းအရာများကို လေ့လာဖတ်ရှုကြည့်ပါက ဤပုရပိုဒ်သည် ရွှေ၊ ငွေ၊ စိန်၊ ကျောက်၊ သန္တာ၊ ပုလဲ၊ ပတ္တမြား၊ မြ၊ မိုးကုတ်ကျောက် စသည့် ရတနာ ပစ္စည်းအမျိုးအမည် အရေအတွက်ပေါင်းများစွာတို့ကို မဟာမုနိဘုရားတွင် လှူဒါန်းခဲ့သည့် အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ဗည်း မော်ကွန်းစာပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဗည်းစာတွင် သက္ကရာဇ် ၁၀၃၅ ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိုးတော် နရာပတိဟူ၍လည်းကောင်း ဘဝရှင်စန္ဒာသုဓမ္မရာဇာဟူ၍လည်းကောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဤအချက်များကိုထောက်ခြင်းဖြင့် အလှူရှင်သည် တတိယ မြောက်ဦးခေတ် ဘိုးတော်နရပတိကြီး (၁၀၀၀-၁၀၁၇)**(AD 1638-1655)** ၏မြေးတော် စန္ဒာသုဓမ္မရာဇာ (၁၀၁၄-၁၀၃၆)**(AD 1652-1674)** သည် သက္ကရာဇ် ၁၀၃၅ ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက်နေ့တွင် မဟာမုနိ ဘုရားရှင်အား အလှူကြီးပေးပြီး၍ အလှူမှတ်တမ်း ကြေးမော်ကွန်းကို ရေးထိုးခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဤကြေးပုရပိုဒ်ကို မဟာမုနိပတ်ဝန်းကျင်မှ ရရှိခဲ့သည်။ ယခု မဟာမုနိဗုဒ္ဓပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ မူလထိုး ကမ္ဗည်းစာမျိုးဖြစ်သည်။

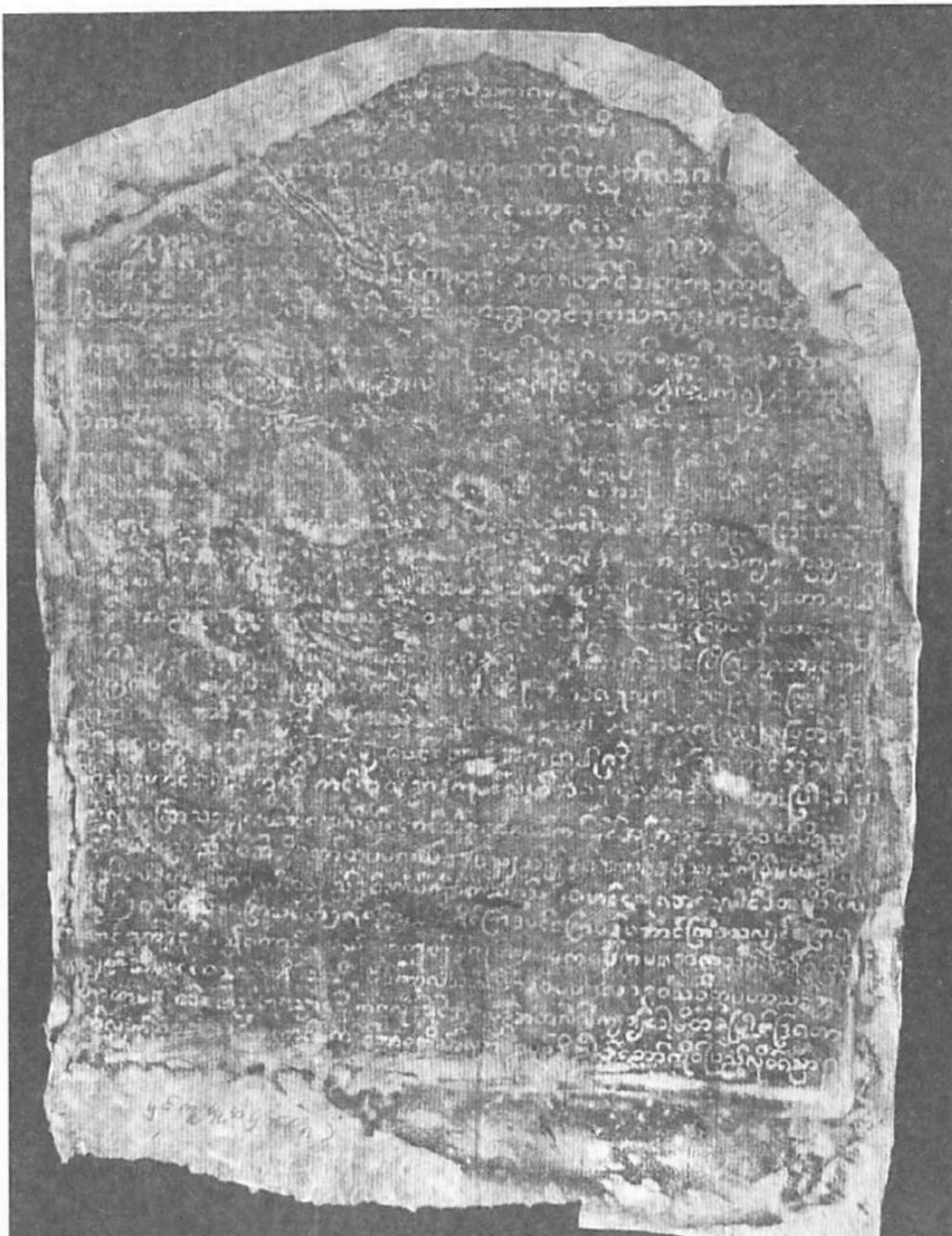

၂း၅၉။ တြင်းနဝင်း(ခေါ်)သက်တော်ရဘုရား(ဒုတိယချပ်)ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၃၈/၁၀၄၈/၁၀၈၀ ခု (AD 1676)

၂း၅၉။ တြင်းနဝင်း(ဓေါ်)သက်တော်ရှေ့ဘုရား(ဒုတိယချပ်)ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၃၈/၁၀၄၈/၁၀၈၀ ခု (AD 1676)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ဣမိနာပုညကမ္မေန
၂။ သဗ္ဗဟိတောဗုဒ္ဓေါဟောမိ။။။။။
၃။ သက္ကရာဇ်၁၀၃၈ခုတဆောင်ဖုံလှတ်ရကျ်
၄။ သောကြာနေ . . . .
၅။ ဘုရာစေတီသိမ်ကျောင်စသောကောင်မှုတည်သ့်
၆။ . . . . တောင်ဘက်ကဒုက္ကံမြေ
၇။ ခွဲအလျာ . . . . ကိုဝ်စည်မောင်ပုဏ္ဏရှာတွင်ဒုက္ကံသင်္ချီလဲတွင်တင် .
၈။ . . . . လည်၁၀၄၈ခုတွင်စေတီဘုရားကို
၉။ . . . . ခြာလျ . သည် . ကိုဝ်ဝေရှုရွာတွင်သက်ချညာအင်
၁၀။ . ဝ်ကကြေတော်င်လယ်တသျှည် . . . . ချောင် . . . တော်င်
၁၁။ ကကုလာ . . . . ချောင်ဆုနှ်သင်္ချီမြေ . . . . .
၁၂။ . . . . လမ်အဖျာတွင်လယ်ကိုယ်တည်၏
၁၃။ . ဝတွင် . . . . အရှေ့လာပင်လယ်တောင်ကပျတာခြာအနောက်
၁၄။ . . . . . . အခြာ . . . . အတွင် . . ကချပ်လယ်ကျက်တသျှည်တ .
၁၅။ ဖက် . . . . ကြီတော်ရှိပြုသင်္ချီတော်ဆယ်
၁၆။ သျှည် . . ညနှ် . . . . . . သျှည်နှင့်အသျှည် . သုံဆယ်ကိုဝ်ပယ်၍တောမြုံ၍
၁၇။ ဟိသည်တောကိုဝ် . ပြင် . . . . . တွင်တောင်ဘက်တပ်ငပြိုကြိန်တောင်ဘက်
၁၈။ . . . . ကြီအရှေလုံကုလာချောင်အခြားအ
၁၉။ နောက်ကန်စွန်ချောင်အရှေလုံ . . . . ပြတ်သည်
၂၀။ ၁၀၈၀တွင် . . . . အဝင်တောင်ဘက်တပ်ကြီ . ပြ . တောင်ဘီလမ်ပို
၂၁။ က်ရှာဟောင်ကျောင်တွင်တောင်ဘက်စာကုလာလယ်အရှေ့ကိုတောင်ဘက်စာပြာမြော
၂၂။ က်လုံမွေဆြာသင်္ချီလယ် . . . . ကန်ပိုင်အခြာသ့်အတွင်ဝယ်မိဘသျှောင်
၂၃။ ကြီလယ်တသျှည်နှင့်ဆိမိတော်တပ်ကလယ်အသျှည်သ့်နှစ်ဆယ်နှစ်သျှည်ကိုဝ်ပယ်၍နှ
၂၄။ င်ပေါင်တ . ကလယ်အသျှည်နှစ်ဆယ်ကိုဝ်တည်သ့်မောင်၄လုခောင်လောင်၁တပိုဝ်၆လ
၂၅။ ခွင်၂၀သံစည်၁၀ကြေလုင်ကံ၂လုံကြေဆိမိတိုင်ကြီ၂ပင်ကြေပန်ထောင်ကြီ၁ပင်ကြေ
၂၆။ မာင်ခွက်၇ခုသ့်ကောင်မှုလယ် . . တိုဝ်ကိုဝဇိက်ကာယကံမနောကံသုံပါတိုဝ်ဖြင်
၂၇။ ဖျက်ဆီး။သောသူတိုဝ်သည်ငရဲကာလသုတ်ရောရုဝမဟာရောရုဝသံဇ္ဇာမဟာသံဇ္ဇာမ
၂၈။ ဟာတာပန္တအဝိ(စိ)တည်ဟူသောငရဲကြီစလုံငရဲငဲ၁၂စလုံ၌ဘံတလဲလဲကျ၍ငရဲမိတပြောင်ပြောင်တော
၂၉။ က်လျက် . . . . ကောင်မှုကိုဝ်တာဝတိသာလုရှာစံပျော်နိဗ္ဗာန်တော်ကိုဝ်ပြည်လိုဝ်သေ့ဝ်

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ဣမိနာပုည ကမ္မေန
၂။ သမ္ဗုဟိတော ဗုဒ္ဓေါယောမိ။။။
၃။ သက္ကရာဇ် ၁၀၃၈ ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၈ ရက်
၄။ သောကြာနေ့ . . . .
၅။ ဘုရား စေတီ သိမ် ကျောင်း စသောကောင်းမှုတည်သည်
၆။ . . . . တောင်ဘက်မှ ဒုက္ကန်မြေ
၇။ ခွဲအလျာ . . . . ကို စည်းမောင်း ပုဏ္ဏားရွာတွင် ဒုက္ကန်သင်္ချိုလယ်တွင် ဒ(ဂါး)
၈။ . . . . လည် ၁၀၄၈ ခုတွင် စေတီ ဘုရားကို
၉။ . . . . ခြားလှူ(က်)သည် (လယ်)ကိုဝယ်၍ ရွာတွင် သက်ချည်ာအင်
၁၀။ . ဝိက ကြေတောင်လယ်တသျှည်း . . . . . . ချောင်း . . . တောင်
၁၁။ ကကုလား . . . . ချောင်းအုန်းသင်္ချိုမြေ . . . . .
၁၂။ . . . . လမ်းအဖျားတွင် လယ်ကိုတည်၏။
၁၃။ . ဝတွင် . . . . အရှေ့လားပင်လယ် တောင်ကပျတာခြား အနောက်
၁၄။ . . . . . . အခြား . . . . အတွင်း . . ကချပ်လယ်ကျက်တစ်သျှည်တ(စ်)
၁၅။ ဖက် . . . . . . ကြိတည်၍ပြု သင်္ချိုတော်ဆယ်
၁၆။ သျှည်း . . ညန် . . . . . . သည်နှင့် အသျှည်းသုံးဆယ်ကိုပယ်၍ တောမြို့၍
၁၇။ ရှိသည်တောကို . ပြင် . . . . . တွင် တောင်ဘက်တပ် ပြေကြိန်တောင်ဘက်
၁၈။ . . . . ကြိ အရှေ့လည်း ကုလားချောင်းအခြား အ
၁၉။ နောက်ကင်းစွန်းချောင်း အရှေ့လည်း . . . . ပြတ်တည် .
၂၀။ ၁၀၈၀ တွင် . . . . အဝင် တောင်ဘက်တပ်ကြိ . ပြ . တောင်ဘိလမ်ပို
၂၁။ က်ရွာဟောင်းကျောင်းတွင် တောင်ဘက်စားကုလားလယ် အရှေ့လည်းတောင်ဘက်စားပြား မြော
၂၂။ က်လည်း ဓမ္မဆရာသင်္ချိုလယ် . . . . ကန်းပိုင်အခြား သည်အတွင်းဝယ် မိဘချောင်
၂၃။ ကြီးလယ်တစ်သျှည်းနှင့် ဆီမီးတော်တပ်ကလယ်အသျှည်းသည် နှစ်ဆယ့်နှစ်သျှည်းကိုပယ်၍ နှ
၂၄။ င်ပေါင်တ . ကလယ် အသျှည်းနှစ်ဆယ်ကိုတည်သည် . မေါင်း ၄ လုံး ခေါင်းလောင်း ၁ တပိုး ၆ လင်း
၂၅။ ခွင်း ၂၀ သံစည် ၁၀ ကြေးလှင်ကံ ၂ လုံး ကြေးဆီမီးတိုင်ကြီး ၂ ပင် ကြေးပန်းထောင်ကြီး ၁၁ ပင် ကြေးဗေ
၂၆။ မာင်းခွက် ၇ ခု သည်ကောင်းမှုလယ် . . တို့ကို ဝဇိကံ ကာယကံ မနောကံသုံးပါးတို့ဖြင့်
၂၇။ ဖျက်ဆီး။။သောသူတို့သည် ငရဲကာလသုတ် ရောရုဝ မဟာရောရုဝ သင်္ဃတ မဟာသင်္ဃတ မ
၂၈။ ဟာတာပန္န အာဝီ(စိ)တည်းဟူသော ငရဲကြီး ၈ လုံး ငရဲငယ် ၁၂၈ လုံး၌ ဖန်တလဲလဲကျ၍ ငရဲမီးတပြောင် ပြောင်တော
၂၉။ က်လျက် . . . . ကောင်းမှုကို တာဝတိံသာလူ့ရွာစံပျော် နိဗ္ဗာန်တော်ကိုပြည့်လိုသောဝ

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ ပါဌ်အဓိပ္ပာယ်များ</u>

၁။ ဣမိနာ = ဤသို့သော
၂။ ပုညကမ္မေန = ကုသိုလ်ကောင်းမှု
၃။ သဗ္ဗ = အလုံးစုံသော
၄။ ဟိတော = အကျိုးကျေးဇူးကြောင့်
၅။ ဗုဒ္ဓေါ = ဘုရား
၆။ ဟောမိ = ပွင့်ခြင်း၊ ဖြစ်ရပါလို၏
၇။ တဆောင်ဖုံ = တန်းဆောင်မုန်း
၈။ သှ် = သည်
၉။ ဒုက္ကုံ = ဒုက္ခန်
၁၀။ စည်မောင် = စည်းမေါင်း
၁၁။ ပုဏ္ဏာရှာ = ပုဏ္ဏားရှာ
၁၂။ သံချီလဲ = သံချီလယ်
၁၃။ ကိုဝ် = ကို
၁၄။ ဝေရှ = ဝယ်၍·
၁၅။ ချောင်ဆုန် = ချောင်းဆုံ
၁၆။ အရှေ့လာ = အရှေ့လားသော်·
၁၇။ ပျတာ = ကွက်လပ်မြေပြန့်
၁၈။ လယ်ကွက် = အမြဲလုပ်နေကျလယ်
၁၉။ တဖက် = တစ်သျှည်း၏နှစ်ပုံတစ်ပုံ
၂၀။ တေရှ် = တည်၍
၂၁။ တောမြှ၍ = သစ်ပင်များပေါက်ရောက် ဖုံးလွှမ်းလျက်
၂၂။ ဟိ = ရှိ
၂၃။ လှ် = လည်း
၂၄။ ကုလာချောင် = ကုလားချောင်း
၂၅။ ကန်စွန်ချောင် = ကင်းစွန်းချောင်း
၂၆။ လမ်းပိုက် = လမ်းသွယ်
၂၇။ တောင်ဘက်စာ = တောင်ဘက်စား
၂၈။ ကုလါလယ် = ကုလားလယ်
၂၉။ ပြာ = ပြား = ဒီရောက်မြေပြင်
၃၀။ ဓမ္မဆြာ = ဓမ္မဆရာ
၃၁။ ကန်ပိုင် = ကမ်းပိုင်
၃၂။ မောင်၄လု = မောင်းလေးလုံး
၃၃။ ခောင်လောင်၁ = ခေါင်းလောင်းတစ်

၃၄။ တပိုဝ်ဖ = တပိုးခြောက်
၃၅။ လခွင်၂၀ = လင်းကွင်းနှစ်ဆယ်
၃၆။ သံစည်၁၀ = ကြေးစည်တစ်ဆယ်
၃၇။ ကြေလှင်ကံ၂လုံ = ကြေးလှင်ကန်နှစ်လုံး
၃၈။ ကြေဆိမိတိုင်ကြိ၂ပင် = ကြေးဆီမီးတိုင်ကြီးနှစ်ခု
၃၉။ ကြေပန်ထောင်ကြိ၁၁ပင် = ကြေးပန်းထောင်ကြီးတစ်ဆယ့်တစ်ခု
၄၀။ ကြေမောင်ခွက်၇ခု = ကြေးမောင်းခွက်ခုနစ်ခု
၄၁။ အဝိစိ = အဝီစိ
၄၂။ ဟူသော့ = ဟူသော
၄၃။ ငရဲကြိစလုံ = ငရဲကြီးရှစ်ထပ်
၄၄။ ငရဲငဲ ၁၂၈ လုံ = ငရဲငယ်တစ်ရာနှစ်ဆယ်ရှစ်ထပ်
၄၅။ သံတလဲလဲ = ဖန်တလဲလဲ
၄၆။ တာဝတိသ်ာ = တာဝတိံသာ
၄၇။ လုရှာ = လူ့ရှာ
၄၈။ လိုဝ်သော့ဝ် = လိုသောဝ်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ တြင်းနဝင်း(ခေါ်) သက်တော်ရာဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ရှေးဟောင်း သုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၃၈-ခုနှစ်တွင် တြင်းနဝင်း(ခေါ်) သက်တော်ရာဘုရား၊ စေတီ၊ သိမ်ကျောင်း စသည်များကို တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ ၁၀၄၈ နှင့် ၁၀၈၀-ခုတွင် စေတီနှင့် ဘုရားတွင် လယ်မြေ၊ မောင်း၊ ခေါင်းလောင်း၊ တံပိုး၊ လင်းကွင်း၊ ကြေးစည်၊ ကြေးလှင်ကန်၊ ကြေးဆီမီးတိုင်ကြီး၊ ကြေးပန်း ထောင်ကြီး၊ ကြေးမောင်းစသည်တို့ကို လှူဒါန်းခဲ့သည် ဖျက်ဆီးသူတို့အား ငရဲသို့လားပါစေဟု ကျိန်စာတိုက် ထားသည်။ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် တာဝတိံသာနှင့် လူ့ပြည်လူ့ရွာတို့တွင်စံပျော်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုရလိုပါ၏ဟု ဆုတောင်းထားသည်။ ကမ္ပည်းကျောက်စာ၏အစပိုင်းတွင် ဣမိနာပုညကမ္မေန သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပတ္ထေမိ ဟူ၍ ဘုရားဆုကိုတောင်းပြီး နိဒါန်းပျိုးထားသည်ကို ထူးခြားစွာတွေ့ရပေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၃၈-၁၀၄၈-၁၀၈၀- ခုတို့သည် တတိယမြောက်ဦးခေတ်တွင်ကျရောက်သည်။ ဘုရားစေတီသိမ်ကျောင်းတို့ကို တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ သောခုနှစ်မှာ ၁၀၃၈-ခုဖြစ်၍ ဤတြင်းနဝင်း(ခေါ်) သက်တော်ရာဘုရားတွင် အလှူပေးခဲ့သည်။ အလှူရှင် ဒါယိကာများမှာ ဥက္ကာဗလရာဇာ (၁၀၃၆-၁၀၄၇)**(AD 1674-1685)**၊ ဝရဓမ္မရာဇာ (၁၀၄၇-၁၀၄၈)**(AD 1685-1686)**နှင့် စန္ဒဝိဇယရာဇာ (၁၀၇၂-၁၀၈၀)**(AD 1710-1718)**တို့ပင်ဖြစ်ကြသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ပါဠိဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာတို့ဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလ ထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂၅၀။ ပိန္နဲရောင်းစားလှုဖြူလင်မယားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၅၀ ခု (AD 1688)

၂း၆၀။ ပိန္နဲချောင်းစားလှဖြူလင်မယားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၅၀ ခု (AD 1688)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ပိန္နဲချောင်စာလှဖြူလင်မယာကောင်မှု
၂။ သကြစ်၁၀၅၀ဝါခောင်လ္ဆုတ်၁၅ရက်၁နေ
၃။ တွင်ပိနဲချောင်စာလှဖြူမယျာမလေစ
၄။ ည်ဒါကျောင်တွင်သဃ်ိဒိတတောသ့်ကာစိုက်
၅။ တန့်တင်တပ်အနောက်ဘက်စာအဝင်သကောချော
၆။ င်လတ်သျှာနှာတွင်လည်ဆည်သျှည်ကျောင်မခုနစ်
၇။ သျှည်သိန့်ကျောင်၃သျှည်ကျောင်မင်ကျွန့်ကာကျို
၈။ မာတာအမ်ထောင်ဓောရပါတ(အိမ်ထော)င်သော . . .
၉။ ယောက်ဟာရိတအိမ်ထောင်လက်ပွ . . . .
၁၀။ မောင်ရွှေတယောက်အောင်တွေတဧ . . . . . .
၁၁။ ခောလောင်သလျှိုင်ကြာခွက်မျက်နှာလွန်တခုတူရင် . . .
၁၂။ မ်တရင်သဇင်ပေါက်တုတလက်၂သိန့်ကျောင်တွင်ကာ . .
၁၃။ အိမ်ထောင်သာဟာရိတယောက်ငကုတယောက်အောင်ဖြူတအိမ် .
၁၄။ သံဂလိတအိမ်ထောင်တုရင်တဇင်လက်ယက်တဇင် . အ . တ . .
၁၅။ မြောက်ကျောင်တွင်ကာစပါဖလားတရာတလ၆,ခာစိ . . . . .
၁၆။ း၅ချပ်တော၏တောင်ကျောင်တွင်ကံ့ကံပျက်လျှင်ပြင်ပ . . . . .
၁၇။ ငွေ၅ချပ်တော၏/

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ပိန္နဲချောင်းစား လှဖြူလင်မယားကောင်းမှု
၂။ သက္ကရာဇ် ၁၀၅၀ ဝါခေါင်လဆုတ် ၁၅ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့
၃။ တွင် ပိန္နဲချောင်းစား လှဖြူမယား မလေးစ
၄။ ည်ဒါကျောင်းတွင် သံဃိကတည်သည်ကား စစ်
၅။ တန်းတင်တပ် အနောက်ဘက်စားအဝင် သက်ကေချော
၆။ င်းလကျိုအနားတွင် လယ်ဆယ်သျှည်း ကျောင်းမှုခုနစ်
၇။ သျှည်း သိမ်ကျောင်း ၃ သျှည်း ကျောင်းမင်းကျွန်ကား ကျို
၈။ မာတစ်အိမ်ထောင် ဓေရပါတစ်(အိမ်ထော)င် သော . . .
၉။ ယောက်ဟာရီတစ်အိမ်ထောင် လက်လွ . . . . .
၁၀။ မောင်ရွှေတစ်ယောက် အောင်တွေတစ် ေ . . . .
၁၁။ ခေါင်းလေါင်း သံလျက် ကြာခွက် မျက်နှာလွန်တစ်ခု တူးရွှင်း . .
၁၂။ မ် တူးရွှင်း ၁၁ စင်း ပေါက်တူးတစ်လက် ၂ သိန်ကျောင်းတွင်ကား . .
၁၃။ အိမ်ထောင်သားဟာရီတစ်ယောက် ငကုတစ်ယောက် အောင်ဖြူတစ်အိမ် .
၁၄။ သံဂလီတစ်အိမ်ထောင် တူးရွှင်းတစ်စင်း လက်ယက်တစ်ဖင်း . အ . တ . .
၁၅။ မြောက်ကျောင်းတွင်ကား စပါး ဖလားတစ်ရာ တစ်လသော်,အစိ . . . . .
၁၆။ း ၅ ချပ်တည်၏ တောင်ကျောင်းတွင်ကား ကန်ပျက်လျှင်ပြင်ပ . . . . .
၁၇။ ငွေ ၅ ချပ်တည်၏/

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါ်ရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ပိန်နဲချောင်စာ = ပိန္နဲချောင်းစား
၂။ လင်မယာ = လင်မယား
၃။ သကြစ် = သက္ကရာဇ်
၄။ ဝါခောင် = ဝါခေါင်
၅။ ၁နေ = တနင်္ဂနွေနေ့
၆။ မယျာ = မယား
၇။ သင်္ဃီတ = သံဃိက
၈။ တော = တည်
၉။ သ်ု = သည်
၁၀။ စိုက်တန့်တင် = စစ်တန်းတင်
၁၁။ အနောက်ဘက်စာ = အနောက်ဘက်စား
၁၂။ အဝင် = အပါအဝင်
၁၃။ သကေချောင် = သက်ကေချောင်း
၁၄။ လတ်သျှာနှာ = လကျိုအနား

၁၅။ လည် = လယ်
၁၆။ ဆည် = ဆယ်
၁၇။ ကျောင်မာခုနစ်သျှည်း = ကျောင်းမှခုနစ်သျှည်း(ကျောင်းအတွက် ခုနစ်သျှည်း)
၁၈။ သိန်ကျောင်ဥသျှည် = သိမ်ကျောင်းအတွက်သုံးသျှည်း
၁၉။ ကျောင်မင်ကျွန်ကား = ကျောင်းအတွက်ထားသည့် မင်းကျွန်ကား
၂၀။ တအမ်ထောင် = တစ်အိမ်ထောင်
၂၁။ ခောင်လောင် = ခေါင်းလောင်း
၂၂။ သလျှိုင် = သံလျက်
၂၃။ တူရင် = တရင် = တူရွင်း
၂၄။ ပေါက်တူ = ပေါက်တူး
၂၅။ စပါ = စပါး
၂၆။ ဖလါးတရာ = ဖလါးတစ်ရာ
၂၇။ တလဖ = တစ်လသော်
၂၈။ ၅ ချပ် = ငွေကျပ်ငါးရာ = တပိဿာရှိသော ငွေပြား ၅-ချပ်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ပိန္နဲချောင်းစားစေတီတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ပိန္နဲချောင်းစားလှုဖြူလင်မယားတို့၏ အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၅၀-ခုနှစ်သည် ဝရဓမ္မရာဇာ (၁၀၄၇-၁၀၅၄)(**AD 1685-1692**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလ ထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂၆၀။ ကုလားတန်တားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၇၁ ခု (AD 1709)

၂း၆၁။ ကုလားတန်စားကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၁ ခု (AD 1709)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ မော်ကွန်လှုရကြောင်ကို ·
၂။ · ဂုလဒံဓားး(သံ)တော်အုတင်လျင်
၃။ အမိဖုရာမော်ကွန်လှုဗိပါရသ့်
၄။ ကျောင်သုန်အလည်သားးစာရနှင်သ
၅။ သက္ကြာ၁၀၇၁ခုဝါခေါင်လ္ဆုတ်
၆။ ၁၄ရက်ဝနိရှေနုန်သခင်ဘ
၇။ ဝသျှင်စန္ဒဝိဇိယရာဇာမိဖေ
၈။ တာ်မုဖြအမတ်တော်စ
၉။ စ်ကဲကြိလယာမြံမြိုစာမတ်
၁၀။ တော်စစ်ကဲကြိလဝဲမြံမြို(စာ)
၁၁။ မတ်တော်များတိုဝ်သားးတော်ဂုလ
၁၂။ က်ဒံဓာသံတော်အုတင်သ့်ပြည်ထော
၁၃။ င်ရတ်ဥတံခါးသူကြိနိမ္မိုဝ်ကျော်စင်၏
၁၄။ ကျောင်တွင်ဂုရဘံသင်ချိုကံဘန်
၁၅။ ဝါးခုနစ်ဆေပဂိရာအနုက်တွင်ဆြာတော်
၁၆။ အဘိုဝ်လဓကဓာဒိပျင်သ့်ခုနှစ်ချတ်
၁၇။ လေတရားဆိုဝ်ည်ခြောချပ်ဗောင်တဆဉ်
၁၈။ သုမ်ချတ်ကုန်ပြိအရာကြွင်သမျှတိုဝ်
၁၉။ သာဥတလုမ်တစိမျမပါရသ့်ဖြစ်၏
၂၀။ သားးတော်ဂုလဒံဓားးသံတော်အုတင်သ့်
၂၁။ ဆြာတော်အဇိုင်သာ၁ဝါအဆုပ်တွင်ဆြာ
၂၂။ တော်တပါးစိစစ်သောင်၁ဝရပါသ့်ဖြစ်
၂၃။ ၍ကျောင်သစ်စားဆြာတော်ကိုတ်အကိမှု၏

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ မော်ကွန်းလှုရကြောင်းကို
၂။ ကုလားတန်စား(သံ)တော်ဦးတင်လျှင်
၃။ အမိဖုရားမော်ကွန်းလှုပေးပါရသည်
၄။ ကျောင်းသုံး အလယ်သားစာရနှင့် သ
၅။ က္ကရာဇ် ၁၀၇၁ ခု ဝါခေါင်လဆုတ်
၆။ ၁၄ ရက် စနေနေ့ ရွှေနန်းသခင်ဘ
၇။ ဝရှင်စန္ဒဝိဇယရာဇာ မိန့်ေ

၈။ တ်မူသော အမတ်တော်စ
၉။ စ်ကဲကြီး လက်ျာမြန်မြို့စား မတ်
၁၀။ တော်စစ်ကဲကြီး လက်ဝဲမြန်မြို့(စား)
၁၁။ မတ်တော်များတို့ သားတော်ကုလား
၁၂။ တန်စား သံတော်ဦးတင်သည် ပြည်ထော
၁၃။ င်ရပ်ဦး တံခါးသူကြီးနေမျိုးကျော်ထင်၏
၁၄။ ကျောင်းတွင် ဂုရုဘန်သင်္ချိုက်ကံဘန်
၁၅။ ဝါးခုနစ်ဆယ်ရှိရာအနက်တွင် ဆရာတော်
၁၆။ အဖိုးလက်ထက်က စေတီပျင်သည် ခုနစ်ချပ်
၁၇။ လယ်တရားဆိုသည် ခြောက်ချပ် ပေါင်းတစ်ဆယ့်
၁၈။ သုံးချပ်ကုန်ပြီ အရာကြွင်းသမျှတို့
၁၉။ သာ ဥတစ်လုံးတစ်စိမျှ မပါရသည်ဖြစ်၏
၂၀။ သားတော်ကုလားတန်စားသံတော်ဦးတင်သည်
၂၁။ ဆရာတော်အစဉ်သာ တစ်ဝါအဆုပ်တွင် ဆရာ
၂၂။ တော်တစ်ပါးစီစစ်သော် ၁၀ ရပါသည်ဖြစ်
၂၃။ ၍ ကျောင်းသစ်စားဆရာတော်ကို အကြီးမှူ၏

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ဂုလဒံဓား၊ ဂုလက်ဒံဓာ = ကုလားတန်စား
၂။ သံတော်အုတင် = သံတော်ဦးတင်
၃။ ဝိ = ပီး = ပေး
၄။ ကျောင်သုန် = ကျောင်းသုံး
၅။ သကြ = သက္ကရာဇ်
၆။ ဝနိ = စနေနေ့
၇။ မိတော်မု = မိန့်တော်မူ
၈။ ဖြ = သော
၉။ စစ်ကဲကြိ = စစ်ကဲကြီး
၁၀။ လယာမြ် = လက်ျာမြန်
၁၁။ လဝဲမြ် = လက်ဝဲမြန်
၁၂။ ရတ်ဥ = ရပ်ဦး
၁၃။ တံခါသူကြိ = တံခါးသူကြီး
၁၄။ နိမ္မိဝ်ကျော်ခင် = နေမျိုးကျော်ထင်
၁၅။ ဂုရုဘံ = ဂုရု+ဘဏ္ဍာ = ဆရာအတွက်ထားသော ဥစ္စာပစ္စည်း
၁၆။ သစ်ချိုက်ကံဘန် = သင်္ချိုက်ကံဘန် = သင်္ချိက+ဘဏ္ဍာ = သံဃာတော်များအတွက်ထားသော ဥစ္စာပစ္စည်း
၁၇။ ဝါခုနစ်ဆေ = လယ်မြေဝါးအပြန်ခုနစ်ဆယ်

၁၈။ ဟိရာ = ရှိရာ
၁၉။ ဆြာတော် = ဆရာတော်
၂၀။ အဘိုဝ် = အဖိုး
၂၁။ လကေ = လက်ထက်က
၂၂။ ဇာဒီ = ဇာဒီ = စေတီ
၂၃။ သို = သည်
၂၄။ ခုနစ်ချတ် = ခုနှစ်ချပ် = ကျပ်ငွေခုနစ်ရာ
၂၅။ လေ = လယ်
၂၆။ တရာဆိုဝ်ည် = တရားဆိုသည်
၂၇။ ခြောချပ် = ခြောက်ချပ် = ကျပ်ငွေခြောက်ရာ
၂၈။ ဖေါင် = ပေါင်း
၂၉။ တဆည်သုမ်ချတ် = တစ်ဆယ့်သုံးချပ် = ငွေတစ်ရာ့သုံးဆယ်ကျပ်
၃၀။ ကုန်ပြိ = ကုန်ပြီ
၃၁။ အရာ = နောက်ထပ်
၃၂။ ကြွင် = ကြွင်း
၃၃။ တိုဝ် = တို့
၃၄။ ဥတလုမ်တစိမျ = ဥတစ်လုံးတစ်စေ့မျှ
၃၅။ ဆြာတော် = ဆရာတော်
၃၆။ အဖိုင် = အစဉ်
၃၇။ တပါးစိ = တစ်ပါးစီ
၃၈။ စစ်သောင် = စစ်သော် = စီစစ်သော်
၃၉။ အကိမုဏ် = အကြီးအကဲပြုတော်မူ၏။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ကုလားတန်စား ဘုရားစေတီအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၁-ခုနှစ်တွင် စန္ဒဝိဇယရာဇာ (ရခိုင်သမိုင်းတွင် စန္ဒဝိဇယကို ၁၀၇၂-၁၀၉၃ (**AD 1710-1731**)ဟုတွေ့ရသည်)လက်ထက်တွင် သားတော်ကုလားတန်စားသည် မယ်တော်မိဖုရားထံ အလှူတော် မှတ်တမ်း မော်ကွန်းစာကို အတည်ပြုပေးပါရန် သံတော်ဦးတင်ခဲ့သည်။ မယ်တော်မိဖုရားမှ အလှူမှတ်တမ်းကို မော်ကွန်းရေးထိုးခွင့်ပေးခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၁-ခုနှစ်တွင်လည်း ရွှေနန်းသခင်ဘဝရှင်စန္ဒဝိဇယရာဇာသည် သားတော်၏ သံတော်ဦးတင်လျှောက်ထားချက်အရ ပြည်ထောင်ရပ်ဦးတံခါးသူကြီးနေမျိုးကျော်ထင်၏ ကောင်း မှုတော်ကျောင်းတွင် လှူဒါန်းသောလယ်မြေ တရားစရစ်၊ စေတီပြုပြင်စရစ်စသည်တို့ကို အမတ်တော်စစ်ကဲကြီး လက်ဝဲမြန်မြို့စား စသည့်အမတ်တော်များရှေ့မှောက်တွင် ကျောင်းသစ်စားဆရာတော်ကို အကြီးအကဲထား စီစစ်ပြီး အမိန့်တော်မှတ်မော်ကွန်းရေးထိုးတော်မူခဲ့သည်ဟူ၍ ပါရှိသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၆၂။ တေဇရာမကျောက်စာ (ပထမချပ်)
သက္ကရာဇ် ၁၀၇၃ ခု (AD 1711)

၂း၆၂။ ဓောဇရောမကျောက်စာ (ပထမချပ်)
သက္ကရာဇ် ၁၀၇၃ ခု (AD 1711)

<u>ကျောက်စာအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၁၀၇၃ခုတပေါ
၂။ င်လဆန်လေရက်နေ့တွင်ရွှေနန်းသခင်သျှ
၃။ င်ဘဝသျှင်စန္ဒဝိဇယရာဇာကောင်မှုတော်ရတနာဓောဇရ
၄။ မ္မကျောင်တွင်သင်္ဃျတည်တော်ပြုသ့်အနှံဆရာတောင်တပ်
၅။ ငွေပွဲစာခွင်မောင်နှမရွာတွင်မြောက်လည်သောင်စပ်နှင့်ဆရာအုန်မပ်အနော
၆။ က်လည်သောင်လုမ်ရန်ဖြိုဝ်မှုသတိုဝ်ညှိုဝ်သင်စားလယ်တောင်လည်မြိုဝ်ကျော်တ
၇။ သင်စားလယ်အရှေ့လည်မောင်နှမချောင်ဖျာသ့ုည်ပရိစ္ဆေတားအတွင်တွင်နတ်
၈။ စိုက်ရေမျှိုဝ်အုန်တဘက် . . တောင်ရင်တပ်ခွင်ဝယ့်မောင်ဆွဲတွင်တောင်လ
၉။ ည်ဒုရဇီလမ်ပိုက်မြောက်လည်အမြောက်ထောင်လယ်နှင်လုတ္တိချောင်အခြာ
၁၀။ အရှေ့လည်မောင်ဆွဲပြင်အနောက်လည်နှခေါင်ဗုတ်လယ်ပစ်နှင်မယ်တော်ဆရာ
၁၁။ လယ်အခြားသုည်ပရိစ္ဆေတားအတွင်တွင်နတ်စိုက်ရေမျှိုဝ်အုန်းငါသျှည်း၈၀
၁၂။ တာင်ရင်တပ်ယေါင်မည်စီခွင်ဟင်ခရော်ထိုဝ်ရွာတွင်တောင်လည်အုန်ဓ
၁၃။ တ်ချောင်အရှေ့လည်လက်သမားသူကြီးဆရာအုန်မြောက်နှင့်အနောက်လ
၁၄။ ည်လက်သမားသူကြီးဆရာအုန်သုည်ပရိစ္ဆေတားအတွင်တွင်နတ်စိုက်ရေမျှိုဝ်
၁၅။ အုန်တပဝါ၈၀တောင်လည်စင်ရာချောင်အရှေ့နှင်မြောက်လည်လက်သမားသူကြီးဆ
၁၆။ ရာအုန်အနောက်လည်ဟယားချောင်သုည်ပရိစ္ဆေတားအတွင်တွင်နတ်စိုက်ရေမျှိုဝ်
၁၇။ အုန်တပဝါ၈တောင်ဥရစ်တောင်တပ်လက်ဝဲရွှေခေါ်ခွင်ကျောက်အုပ်သူငယ်တော်ရွာ
၁၈။ တွင်တောင်လည်ရတနာရွှေကူတောင်ဘက်အုန်စပ်အရှေလည်သူကောင်သူကြီးနန်လ
၁၉။ မ်မြောက်လည်မုစုန္ဒာအုန်စပ်အနောက်လည်ဝမျှောင်ချောင်ကြီးနားသုည်ပရိစ္ဆေတား
၂၀။ (အတွ)င်တွင်နတ်စိုက်ရေမျှိုဝ်အုန်တပဝါ၈တောင်ဥရစ်တောင်တပ်သူကောင်ကြီးခွင်ငှက်
၂၁။ (ကြီကျ)န်မရို)ရွာတွင်အနောက်လှ်ငရန်သင်ချောင်တောင်လှ်လက်တော်ရွှေသင်စာ
၂၂။ . . . . . . မြောက်လှ်ဘုတ်သမားလမ်ပိုက်သုည်ပရိစ္ဆေတားအတွင်တဘက်

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၃ ခု တပေါ
၂။ င်းလဆန်း လေးရက်နေ့တွင် ရွှေနန်းသခင်ရှ
၃။ င်ဘဝရှင်စန္ဒဝိမလရာဇာကောင်းမှုတော် ရတနာတေဇာရာ
၄။ မကျောင်းတွင် သံဃာ့ချီတည်တော်ပြုသည် အုန်းဆရာတောင်တပ်
၅။ ငွေပွဲစားခွင်မောင်နှမရွာတွင် မြောက်လည်း သောင်စပ်နှင် ဆရာအုန်းထပ် အနော
၆။ က်လည်း သောင်းလုံးရန်ဖြိုမှုးသတိုဝ်ညိုသင်းစားလယ် တောင်လည်း မြို့ကျော်တ
၇။ သင်းစားလယ် အရှေ့လည်း မောင်နှမချောင်းဖျားသည် ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတွင် နတ်
၈။ စိုက်ရေမျှောအုန်း(ခနီ) တစ်ဘက် . . တောင်ရင်းတပ်ခွင်ဝယ် မောင်းဆွဲတွင် တောင်လ
၉။ ည်း ဒုရဇီလမ်းသွယ် မြောက်လည်း အမြောက်ထောင်လယ်နှင့် လုတ္တိချောင်းအခြား
၁၀။ အရှေ့လည်း မောင်းဆွဲပြင်၊ အနောက်လည်း နခေါင်းပုတ်လမ်းသွယ်နှင့် မယ်တော်ဆရာ
၁၁။ လယ်အခြားသည် ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတွင် နတ်စိုက်ရေမျှောအုန်း(ခနီ) ငါးသျှည်း။ ၆
၁၂။ တာင်ရင်းတပ်ယောင် မည်စီခွင်ဟင်းခရော်ထိုရွာတွင် တောင်လည်း အုန်း၆
၁၃။ တာချောင်း အရှေ့လည်း လက်သမားသူကြီးဆရာအုန်း မြောက်နှင့်အနောက်လ
၁၄။ ည်း လက်သမားသူကြီးဆရာအုန်းသည် ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတွင် နတ်စိုက်ရေမျှော(ခနီ)
၁၅။ အုန်းတစ်ပွာ။ တောင်လည်း စင်ရာချောင်းအရှေ့နှင့် မြောက်လည်း လက်သမားသူကြီးဆ
၁၆။ ရာအုန်း အနောက်လည်း ဟယားချောင်းသည် ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတွင် နတ်စိုက်ရေမျှော
၁၇။ အုန်းတစ်ပွာ။ တောင်ဦးရစ်တောင်တပ် လက်ဝဲရွှေဒါးခွင် ကျောက်အုပ်သူငယ်တော်ရွာ
၁၈။ တွင် တောင်လည်း ရတနာရွှေကူတောင်ဘက်အုန်းစပ်၊ အရှေ့လည်း သူကောင်းသူကြီးနန်းလ
၁၉။ မ်း မြောက်လည်း မုစုန္ဒာအုန်းစပ် အနောက်လည်း ဝက်မျှောင်ချောင်းကြီးနား၊ သည်ပရိစ္ဆေဒ
၂၀။ (အတွ)င်းတွင်၊ နတ်စိုက်ရေမျှောအုန်း(ခနီ)တစ်ပွါ၊ တောင်ဦးရစ်တောင်တပ်သူကောင်းကြီးခွင် ၄က်
၂၁။ (ကြီးကျွ)န်းမရိုးရွာတွင်၊ အနောက်လည်း ၆ရနံ့သင်ချောင်း တောင်လည်း လက်တော်ရွေးသင်းစား
၂၂။ . . . . မြောက်လည်း ဘုတ်သမားလမ်းသွယ်သည် ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတစ်ဘက် .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ</u>

၁။ ရတနာတေဇာရမ္မ = ရတနာတေဇာရာမ
၂။ သဃ်ိဳ = သံဃာ
၃။ သ် = သည်
၄။ သောင်းလုမ်ရန်ဖြိုဝ်မှုသတိုဝ်ညိုဝ် = သောင်းလုံးရန်ဖြိုမှုးသတိုးညို
၅။ သင်စား = သင်းစား = အသင်းအဖွဲ့ကို အပိုင်စားရသူ၊ အသင်အဖွဲ့လူကြီး
၆။ နတ်စိုက်ရေမျိုဝ်အုန်း = နတ်စိုက်ရေမျှောအုန်း = ရေအုန်း = ခနီ
၇။ တဘက် = တစ်ဘက် = တစ်သျှည်း၏နှစ်ပုံတစ်ပုံ = သျှည်းထက်ဝက်
၈။ လမ်ပိုက် = လမ်ပစ် = လမ်းပစ် = လမ်းသွယ်

၉။ သူငယ်တော် = ဘုရင့်အပါးတွင် ခစားရသော အရွယ်မရောက်သေးသည့်ကလေး၊ ဘုရင့်အပါးတော်မြဲ
၁၀။ မုစုန္ဒာ = ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်
၁၁။ လက်တော်ရွေး = အမျိုးကောင်းအမျိုးသန့်၊ လက်ရွေးစင် အမျိုးအနွယ်၊ (ဤလက်တော်ရွေး အမျိုးအနွယ်တို့သည် ဘုရင့်ဘိသိတ်တော် မင်္ဂလာအခန်းအနားတွင်ပါဝင်သော မင်္ဂလာဥသျှောင် မင်္ဂလာအခန်းအရံများ၊ ရှင်ပြု မင်္ဂလာဆောင်ဥသျှောင်နှင့် မင်္ဂလာအခန်းအရံများ ဘုရားပွဲ ဗလိနတ်စာနတ်ပွဲနတ်ကနား၊ မင်္ဂလာအခန်းအရံများ၊ တံခွန်ကုက္ကား၊ မလေးပွါး၊ ပန်းထောင်များ စသည် မင်္ဂလာအခန်းအနားနှင့်ပတ်သက်သမျှ ပစ္စည်းကိရိယာ အဆင်တန်ဆာများကို ပြုလုပ်ပေးရသည့် အမျိုးအနွယ်ဖြစ်သည်)

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ တေဇရာမစေတီအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ ကျောက်စာရုံ ဂူငယ်ပြုလုပ်၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့သည်။ မသိနားမလည်သူများက ထုံးသုတ်လိုက်၍ အပေါ်ယံကျောက်လွှာများ ဆွေးမြေ့သွားသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သိမ်းဆည်းထားသည်။ စန္ဒဝိဇယရာဇာ၏ ကောင်းမှုတော် ရတနာတေဇရာမကျောင်းတွင် လှူဒါန်းသည့် လယ်မြေ၊ ခနိတောများကို ကမ္ပည်းကျောက်စာ ရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကျောက်စာ၌ မြောက်ဦးမြို့၏အနောက်ဘက်ခြမ်းရှိ မြောက်ဦးမြို့တော်၏ ရပ်ရွာများ၊ လမ်းများ၊ မြို့တော်လုံခြုံရေး အတွက် ချထားသော စစ်တပ်များ၊ မြောက်ဦးခေတ်တွင် ဘုရင့်ထံပါး၌ အမှုတော်ထမ်းရွက်ခဲ့ကြသော မင်းမှုထမ်းအမည်များ၊ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများကို လေ့လာမှတ်သားနိုင်ပေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၃-ခုနှစ်သည် တတိယမြောက်ဦးခေတ် စန္ဒဝိဇယရာဇာ(၁၀၇၂-၁၀၉၃)(**AD 1710-1731**)လက်ထက်ဖြစ်သည်။ စကားစုတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဝါကျတစ်ခုနှင့်တစ်ခုတို့အကြားတွင် ပုဒ်ထီးပုဒ်မများဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုး ကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂၆၃။ တေဇရာမကျောက်စာ (ဒုတိယချပ်)
သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခု (AD 1716)

၂း၆၃။ စေတီရောမကျောက်စာ (ဒုတိယချပ်)

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခု (AD 1716)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၁၀၇၈ခု

၂။ တန်ခူလဆန်၉ရက်၁နေ့ဘိတော်ဝရမ္မ

၃။ ရာဇာလက်ထက်မြင်တပ်ဘက်တွင်အမှုခုနှဥ္ဓမာတည်ခယ်သု

၄။ ည်သိမ်နှင်ကျောင်ပျက်ခယ့်သုည်ဖြစ်သော့်ကြောင်ထပ်၍တည်တော်ပြုသုည်

၅။ ကောင်မှုတော်ရတနာတေဇါရမ္မကျောင်တွင်အသူမ်ဒြဆရာသင်္ဃျီလယ်တိုဝ်ကိုဝ်မြဲစေကြောင်

၆။ ကုလာအတွင်စစ်ချီအဝင်အရှေတပ်ပေါင်တော်အရှေဘက်ကျွန်တွင်အရှေနှင်တောင်လည်ပင်လယ်အနောက်နှင်ေ

၇။ မြာက်လည်ပိုင်ခြည်သမားလယ်သုည်အတွင်တွင် ကျွန်တိမ်ပြင်ဆန်ရေလယ်ခုနစ်သျှည်နှစ်ဆယ်နှင့်ပေါ်လတ်

၈။ သမျှအကုန်ဇမြို့လှရွာတွင်အရှေလည်လက်ကောက်သမာချောင်တောင်လည်လောင်ကြက်ပင်လယ်အနော

၉။ က်လည်မောလိပ်ချောင်မြောက်လည်ရတနာရွှေကူသိမ်ကျောင်သင်္ဃျီလယ်သုည်အတွင်တွင်အိမ်ရာေ

၁၀။ မြနှင်ကျွန်တိမ်ပြင်ဆန်ရေပေါ်ရေနှစ်လယ်ဆယ်သျှည်နှင်ပေါ်လတ်သမျှအကုန်ပုရိန့်လက်ကောက်သမာရွာ

၁၁။ တွင်အရှေနှင်တောင်လည်ပင်လယ်အနောက်လည်ပုသိတ်တောင်နှင်လက်ကော်သမာချောင်မြောက်

၁၂။ လည်နရွတ်စာသူကြိငထွေဆရာသင်္ဃိုလယ်သှည်အတွင်တွင်ကျွန်တိန်ပြင်ဆန်လယ်တသျှည်တဘက်မြင်
၁၃။ တပ်ဘက်တွင်အရှေအနောက်မြောက်သုမ်မျက်နှာမင်္ဂလာရွှေဝလယ်တောင်လည်ဆန်သမာလယ်သှည်အ
၁၄။ တွင်တွင်သုမ်ပဝါပေါင်တုတလိုင်ရှာတွင်အရှေလည်ပေါင်တုချောင်မြောက်လည်ကြိမ်သင်ချောင်အနောက်လည်
၁၅။ မင်္ဂလာရာမသင်္ဃိုလယ်နှင်လက်သာချောင်ဖျာတောင်လည်ပေါင်တော်သင်္ဃိုလယ်သှည်အတွင်တွင်အိမ်ရာမြေ
၁၆။ တသျှည်တဘက်ပေါင်သုမ်ဆယ့်သုမ်သျှည်သုမ်ပဝါနှင်ပေါ်လတ်သုမ္ဗျအကုန် . . သက္ကရာဇ်၁၀၈၀ကဆုန်
၁၇။ လဆုတ်၇ရက်ဝနေမြောက်မယ်တော်ဆရာကျောင်ကိုဘီတော်မင်တရာနရပတိကြီကောင်မှုတော်ရတနာ
၁၈။ ရာမကျောင်းတွင်ထပ်၍တည်မယ့်သှည်အတိုင်ရတနာတေဇာရာမ္မကျောင်တွင်မြောက်မယ်တော်ဆရာသင်္ဃိုလယ်ကို
၁၉။ ဝ်ကိုဝ်မြဲစေကြောင်ထပ်၍တည်တော်ပြုသည်ဖြစ်၍မုဇုန္ဒာကြီအဝင်မြောက်ကိုဝ်တော်ရံတပ်ကျောက်လှေကာတွင်အ
၂၀။ ရှေလည်ရွှေဇယ်ာအနောက်လည်လက်ကာလမ်ဗစ်မြောက်လည်ဝမ်တီနတ်တောင်လည်ဘုရာကျော်နှင့်လ
၂၁။ က်ကာချောင်သှည်အတွင်တွင်ကလယ်သျှည်နှစ်ဆယ်အရှေလည်ဇယ်ာအနောက်လည်ရမ်ချောင်မရှိဝ်
၂၂။ တောင်လည်ကျောက်လှေကားချောင်မြောက်လည်သက်ချောင်သှည်အတွင်တွင်ကလယ်တဆဲခုနှစ်
၂၃။ သျှည်မြောက်လည်ဝသန်ချောင်အရှေလည်သက်ချောင်ဖျာနှင်သျှင်လှချောင်အနောက်လည်စန္ဒရာမင်တံတိုင်
၂၄။ တောင်လည်တံတိုင်းချောင်သှည်အတွင်တွင်ကလယ်နှစ်သျှည်သှည်လယ်ပေါင်သုမ်ဆယ်ကိုသျှည်

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခု
၂။ တန်ခူးလဆန်း ၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ဘေးတော်ဝရမ္မ
၃။ ရာဇာလက်ထက် မြင်းတပ်ဘက်တွင် အမှုခုန်ဒုမှာတည်ခဲ့သ
၄။ ည့် သိမ်နှင့် ကျောင်းပျက်ခဲ့သည်ဖြစ်သောကြောင့် ထပ်၍တည်တော်ပြုသည်
၅။ ကောင်းမှုတော်ရတနာတေဇာရာမကျောင်းတွင် အသုန်ဒြဆရာသံဃိုလယ်တို့ကို မြဲစေကြောင်း
၆။ ကုလါးအတွင်းစစ်ချီအဝင် အရှေ့တပ်ပေါင်တော် အရှေ့ဘက်ကျွန်းတွင် အရှေ့နှင့် တောင်လည်း ပင်လယ်အနောက်နှင့် ေ
၇။ မြာက်လည်း ပိုးခြည်သမားလယ် သည်အတွင်းတွင် ကျွန်းတိမ်ပြင်ဆန်းသည့် လယ်ခုနစ်သျှည်းနှစ်ဆယ်နှင့်ပေါ်လတ်
၈။ သမ္ဗျအကုန်။ မြို့လှရွာတွင် အရှေ့လည်း လက်ကောက်သမားချောင်း တောင်လည်း လောင်းကြက်ပင်လယ်အနော
၉။ က်လည်း မောလိပ်ချောင်း မြောက်လည်း ရတနာရွှေကူသိမ်ကျောင်း သံဃိုလယ်သည် အတွင်းတွင် အိမ်ရာေ
၁၀။ မြနှင့် ကျွန်းတိမ်ပြင်ဆန်းသည့် ပေါ်သည့်နှစ် လယ်ဆယ်သျှည်းနှင့် ပေါ်လတ်သမ္ဗျအကုန် ပုရိန္ဒလက်ကောက်သမားရွာ
၁၁။ တွင် အရှေ့နှင့် တောင်လည်း ပင်လယ် အနောက်လည်း ပုသိတ်တောင်နှင့် လက်ကောက်သမားချောင်းမြောက်
၁၂။ လည်း နရွတ်စားသူကြီးငထွေဆရာသံဃိုလယ် သည်အတွင်းတွင် ကျွန်းတိမ်ပြင်ဆန်းလယ် တစ်သျှည်းတစ်ဘက်မြင်း

၁၃။ တပ်ဘက်တွင် အရှေ့အနောက်မြောက် သုံးမျက်နှာ မင်္ဂလာရွှေဝလယ်တောင်လည်းဆန်သမားလယ် သည်အ

၁၄။ တွင်းတွင် သုံးပွါ ပေါင်းတုတ်တလိုင်းရှာတွင် အရှေ့လည်း ပေါင်းတုတ်ချောင်း မြောက်လည်း ကြိမ်သင်ချောင်း အနောက်လည်း

၁၅။ မင်္ဂလာရာမသင်္ဃိလယ်နှင့် လက်သာချောင်းဖျား တောင်လည်း ပေါင်တော်သင်္ဃိလယ် သည်အတွင်းတွင် အိမ်ရာမြေ

၁၆။ တစ်သျှည်းတစ်ဘက် ပေါင်းသုံးဆယ့်သုံးသျှည်း သုံးပွါနှင့် ပေါ်လတ်သမ္ဗျအကုန် ‥ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ကဆုန်

၁၇။ လဆုတ် ၇ ရက် စနေနေ့ မြောက်မယ်တော်ဆရာကျောင်းကို ဘေးတော်မင်းတရား နရပတိကြီးကောင်းမှုတော် ရတနာ

၁၈။ ရာမကျောင်းတွင် ထပ်၍တည်ခဲ့သည့်အတိုင်း ရတနာတောဓာရာမကျောင်းတွင် မြောက်မယ်တော်ဆရာသင်္ဃိလယ်တို့

၁၉။ ကို မြဲစေကြောင်း ထပ်၍တည်တော်ပြုသည်ဖြစ်၍ မုဇုန္နာကြီးအဝင် မြောက်ကိုယ်တော်ရံတပ် ကျောက်လှေကားတွင် အ

၂၀။ ရှေ့လည်း ရွှေစကြံ အနောက်လည်း လက်ကာလမ်းသွယ် မြောက်လည်း ဝမ်းတီးနတ် တောင်လည်း ဘုရားကျော်နှင့် လ

၂၁။ က်ကာချောင်း သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်သျှည်းနှစ်ဆယ် အရှေ့လည်း စကြံ အနောက်လည်း ရမ်းချောင်းမရိုး

၂၂။ တောင်လည်း ကျောက်လှေကားချောင်း မြောက်လည်း သက်ချောင်း သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်တစ်ဆယ့်ခုနစ်

၂၃။ သျှည်း မြောက်လည်း ဝဿန်ချောင်း အရှေ့လည်း သက်ချောင်းဖျားနှင့် သျှင်လှချောင်း အနောက်လည်း စန္ဒြားမင်းတံတိုင်း

၂၄။ တောင်လည်း တံတိုင်းချောင်းသည် အတွင်းတွင်ကား လယ်နှစ်သျှည်းသည် လယ်ပေါင်းသုံးဆယ်ကိုးသျှည်း

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏနှင့် ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ၁ နေ = တနင်္ဂနွေနေ့

၂။ ဘိတော် = ဘေးတော်

၃။ တည်ခယ်သှည် = တည်ခဲ့သည့်

၄။ ပျက်ခယ်သှည် = ပျက်ခဲ့သည်

၅။ ဖြစ်သော့်ကြောင် = ဖြစ်သောကြောင့်

၆။ သှည် = သည်

၇။ သင်္ယ္ဃိ = သင်္ဃိ

၈။ တိုဝ် = တို့

၉။ ကိုဝ် = ကို

၁၀။ ပိုဝ်ခြည်သမား = ပိုးခြည်သမား
၁၁။ ကျွန့်တိမ်ပြင်ဆန့်ရေလယ် = ချောင်းရေ၊ မြစ်ရေ တိမ်ကောကာ ကျွန်းအဖြစ် အသစ်အဆန်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် လယ်ပြင်
၁၂။ ကျွန်းတိမ်ပြင်ဆန့်ရေပေါ်ရေနှစ် = ချောင်းရေမြစ်ရေတိမ်ကောကာ ကျွန်းအဖြစ် အသစ်အဆန်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် နှစ်ကာလ
၁၃။ သုမ် = သုံး
၁၄။ ပဝါ = ပွါ = တစ်သျှည်း၏လေးပုံတစ်ပုံ
၁၅။ ပေါင်တုချောင် = ပေါင်းတုတ်ချောင်း
၁၆။ ချောင်ဖျာ = ချောင်းဖျား
၁၇။ သုမ္ဗျ = သမ္ဗျ
၁၈။ ဝနေ = စနေနေ့
၁၉။ မုဇုန္တာကြီး = ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
၂၀။ ဇယ်ာ = စကြံ = လမ်းမကြီး
၂၁။ လမ်းဗစ် = လမ်းသွယ်
၂၂။ တဆဲယ် = တစ်ဆယ်
၂၃။ စန္တရာမင် = စန္ဒြားမင်း

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ တေဇရာမစေတီအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိရသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈-ခုနှစ်(**AD 1716**)နှင့် ၁၀၈၀-ခုနှစ်(**AD 1718**)တို့တွင် ဘေးတော်ဝရဓမ္မရာဇာလက်ထက်နှင့် ဘေးတော်နရပတိကြီးလက်ထက် လှူဒါန်းခဲ့သော သံဃိက(သံဃိ)လယ်မြေများ ပျက်ပြားသွားသည်ကို ထပ်မံ၍ လှူဒါန်းခဲ့သည့် အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ မြောက်ဦးမြို့တော် အရှေ့ဘက်၊ အနောက်ဘက်၊ မြောက် ဘက်တို့တွင်ရှိသော လယ်မြေများကို ဖေါ်ညွှန်းရေးသားထားသည်များမှာ မြေပုံကားချပ်တစ်ချပ်ကို ကြည့်ရှုရသယောင် ပီပီပြင်ပြင်ပေါ်လွင်လှသည်

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။ အလှူရှင်များ၏ ထုံးသုတ်မှုဒါဏ် အမျိုးမျိုးသောလောကဓံတို့ကြောင့် စာများပျက်ပြေနေသည်။

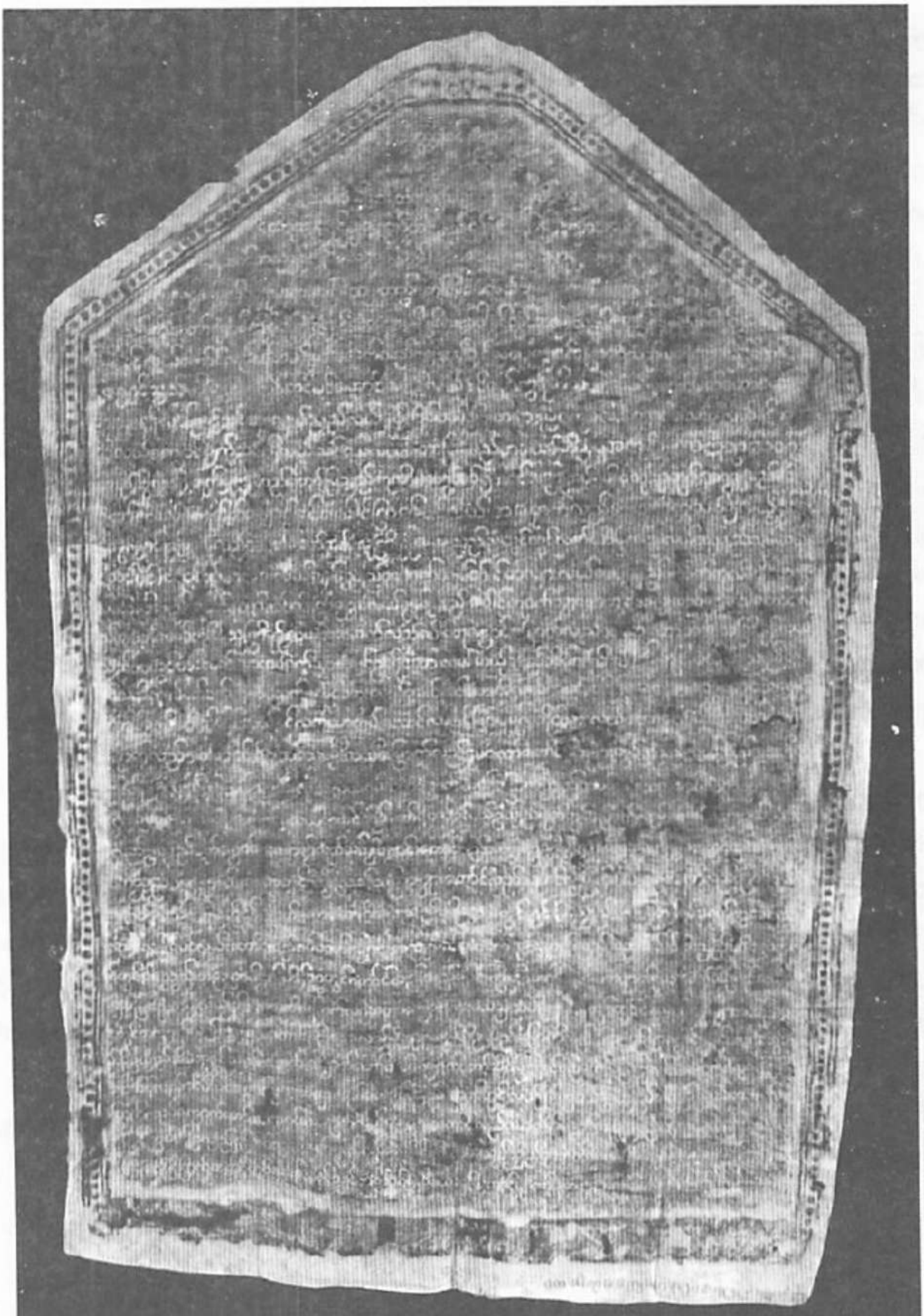

၂း၆၄။ တေဇရာမကျောက်စာ (တတိယချပ်)
သက္ကရာဇ်၁၀၇၈ခု (AD 1716)

၂း၆၄။ ဓောဇရာမကျောက်စာ (တတိယချပ်)

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခု (AD 1716)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်မျာမြော

၂။ င်၁၀၇၈ခုဝယ်လျှင်ရောင်ထင်ပြောင်ရွှ

၃။ န်တပေါင်ဆန်တက်လေရက်ဒိဋ္ဌိဗုဒ္ဓဟူနိတွ

၄။ င်ထိန်ထိတ်ရွှင်ပျှကျော်ထင်မည်မှန်ခေါ်ပြဋ္ဌါန်သာရွှေန

၅။ န်သခင်ဘဝဿျင်စန္ဒဝိဇယရာဇာသဒ္ဓါရွှင်ပျှရေစက်ချ၍ရတနာ

၆။ ထွက်ထာမြတ်ဘုရာအာလှျုပြာသမှုတည်တော်ပြုပေလယ်အရေကာႋမုဇုန္နာကြိအဝင်ေ

၇။ မြာက်ကိုဝ်တော်ရုံတပ်ကိုဝ်ရုံကြီခွင်နှင့်တံခါသူကြီခွင်လက်ဝါခွင်တွင်အရှေလည်ကျဉ်ဖွေအောက်နှင်နွှာ

၈။ ပေါင်ပင်လယ်တော်င်လည်ရမ်ဝမရိုဝ်အနောက်လည်ဂစ္ဆတ္တနဒီနှင်သရေချောင်မြောက်လည်သရေချောင်နှင်
တောင်မြ

၉။ င်ချောင်သုည်ပရိစ္ဆေဒအတွင်တွင်မင်ဟောင်သဃ်ချီလယ်နှင်မော်ကွန်ဟိသဃ်ချီလယ်မှုတော်မတ်တော်ထောင်စာ

၁၀။ ရာစာနန်လယ်နှင်သင်စာလယ်သုည်လယ်တိုဝ်ကိုဝ်ပယ်၍ရတနာရမ္မကျောင်ရုံသဃ်ချီလယ်နှင့်ဘုရာမ

၁၁။ ဟိလယ်ကျောင်ပျက်သဃ်ချီလယ်သင်သေလယ်တားပြန်မည်အယော်ဟိသမျှအကုန် ''သက္ကရာဇ်၁၀၇၈ခု

၁၂။ တပို့တွဲလွှန်၂ရက်၅နေတည်တော်ပြုသည်ကုလာအတွင်စစ်ချီအဝင်အရှေတပ်ပေါင်ဘုရာတွင်အရှေလည်ဓနိကြိ

၁၃။ တောင်လည်မောလိတ်ချောင်နှင့်လေါင်ကြက်ပင်လယ်အနောက်လည်ဓမ္မရက္ခိတ္တသဃ်ချီလယ်နှင်ပေါင်

၁၄။ တုချောင်မြောက်လည်လွှတ်တော်တံခါသူကြီနန်လယ်သုည်အတွင်တွင်လက်ယာမြက်ရာလယ်အဿျည်
သုမ်ဆယ်နှင်

၁၅။ သုမ်ပဝါတောင်ဒန်အလျှာလယ်ခုနစ်ဿျည်တဘက်ဿျစ်ဒေါင်အလျှာလယ်လေဿျည်တဘက်ကုလာရိုင်အလျှာ

၁၆။ လယ်သုမ်ဿျည်လွှတ်တော်ဆင်ကဲကြီရွှေစံလယ်ခုနစ်ဿျည်ႋပေါင်တုစက်သွားရွာတွင်အရှေလည်ရွှေဓနိတော်င်
လေ

၁၇။ ည်အမတ်တော်တံခါသူကြီနန်လယ်အနောက်လည်ပေါင်တုချောင်ႋမြောက်လည်အမတ်တော်တံခါသူကြီနန်
လယ်

၁၈။ သုည်အတွင်တွင်လက်ယာတပ်စက်သွားမှုမင်ဥတိုင်သာလယ်ဆယ်ဿျည်အိမ်ရှေ့မီပေါက်ကိုင်လယ်တဿျည်
တဘာ

၁၉။ က်လက်ဝဲတပ်နတ်စက်ဆရာလက်နက်ကိုင်သားလယ်တပဝါမင်တငါလယ်တပဝါပုရိန္နိတောင်ကုလာရွာတွင်
အရှေလ

၂၀။ ည်အိမ်ရှေမီပေါက်ကိုင်လယ်နှင်လက်ယာတပ်သောင်လုမ်ရန်ပြိုဝ်သူကြီတိုင်သားလယ်တောင်လည်မောလိပ်
ဓနိအ

၂၁။ နောက်လည်ရွာလမ်နှင်မြိုဝ်သစ်သဃ်ချီလယ်မြောက်လည်နှမတော်တောင်မိဘုရာကွမ်အုံသည်လယ်သုည်
အတွင်တွ

၂၂။ င်အိမ်ရာဥယျာဉ်မြေသုမ်ဿျည်))သုည်လယ်ပေါင်ကခြောက်ဆယ်ခြောက်ဿျည်တပဝါ ''သက္ကရာဇ်၁၀၇၈ခု
တပေါင်လဆ

၂၃။ နှ်၄ရက်၅နေရတနာတေဇာရမ္မကျောင်မှာလယ်တော်၏ကိုဝ်တော်ရုံတပ်ခွင်ဝယ်ဥယျာဥ်ပုတ်တွင်မြောက်လည် ဆင်ကဲဆရာလယ်စပ်အရှေ
၂၄။ လည်ဥယျာဥ်ဗုချောင်အနောက်လည်သဃ်္ဂျီချောင်တောင်လည်သချ်ပ်ဥသဃ်္ဂျီနှန်ထိသုည်ပရိစ္ဆေဒအတွင်တွင် အုန်နှင်လယ်
၂၅။ တသျှည်အရှေတပ်ဗုရာရွာတွင်အရှေလည်သံကြာရွာတော်င်လည်ရေအင်လှူိဝ်နှင့်ဇယာ်အနောက်လည်မြောက် တောင်
၂၆။ မြောက်လည်ကန်ပျက်နှင့်သရက်တောတောင်ထိသုည်ပရိစ္ဆေဒအတွင်တွင်ငါသျှည်အရှေတပ်စမ်ဗဝက်တွင် အနောက်
၂၇။ လည်လေမြို့ဝ့်ပင်လယ်တောင်င်လည်စမ်ဗဝက်ချောင်အရှေလည်စမ်ဘဝက်ရွာမြောက်လည်ဆယ်ဖေါင်ကြီး သုည်ပရ်စ္ဆေဒအတွ
၂၈။ င်တွင်ငါသျှည်အရှေ့တပ်ကျွန့်တိမ်ရွာတွင်တော်င်လည်ဆယ်ဖေါင်ကြီနှင်တောင်မော်အနောက်လည်တောင် ခြေရင်အရှေ
၂၉။ လည်မြစ်စုံသဃ်္ဂျီလယ်နှင်ဇယာ်ကြီမြောက်လည်တောကျောင်ကြီလယ်သုည်ပရိစ္ဆေဒအတွင်တွင်ငါသျှည်ရမျော တပ်ဖြုချော
၃၀။ င်တွင်အနောက်လည်ဂစ္ဆတ္တနဒီတောင်နှင်အရှေလည်မိဘုရာကွမ်သီဥယျာဥ်မြောက်လည်ဖြုချောင်ရွာချောင် သုည်အတွင်တွင်ကွ
၃၁။ မ်သီဥယျာဥ်အိမ်ရာနှစ်သျှည်တဘက်ကျောက်တော်တပ်ကျောက်တော်သိမ်ပြင်တွင်မြောက်လည်ကျွဲလမ် အနောက်လည်ဂစ္ဆတ္တနဒီ
၃၂။ တော်င်လည်သိမ်ပြင်ချောင်ဖျာအရှေလည်တောင်,သည်အတွင်တွင်လယ်နှင်ကွမ်သီဥယျာဥ်မြေနှစ်သျှည် တဘက်ေ
၃၃။ မြာက်လည်ကျောက်တော်စာချောင်ႉအနောက်လည်ဂစ္ဆတ္တနဒီတော်င်လည်မောလိပ်ချောင်‘‘အရှေလည်မိဘုရာ ဥယျဉ်သုည်အတွ
၃၄။ င်တွင်ကွမ်သီဥယျဉ်နှင်အိမ်ရာတဘက်ႉသုည်လယ်ပေါင်နှစ်ဆယ့်သုမ်သျှည်တဘက်သက္ကရာဇ်၁၀၇စခုပြာသိုလ် လဆန့်၂ရက်
၃၅။ ၂နေလေါင်ကြက်ကုတိုဝ့်ကိုဝ်ရွှေနှန်သခင်သျှင်ဘဝသျှင်စန္ဒဝိဇယရာဇါကောင်မှုတော်ရတနာတေဇာရမ္မ ကျောင်တွင် သဃ်္ဂျီတည်တော်ပြု၏။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်များမြော
၂။ င် ၁၀၇၈ ခုဝယ်လျှင် ရောင်ထင်ပြောင်ရှ
၃။ န်း တပေါင်းဆန်းတက် လေးရက်ဒိင္ဂီဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွ
၄။ င် ထိန်ထိန်ရှင်ပျ ကျော်ထင်မည်မှန်း ခေါ်ပြင္ဘါန်းသား ရွှေန
၅။ န်းသခင်ဘဝသျှင်စန္ဒဝိဇယရာဇာ သဒ္ဓါရှင်ပျ ရေစက်ချ၍ ရတနာ
၆။ ထွင့်ထားမြတ်ဘုရားအား လှူပြားသမူ တည်တော်ပြုပေ လယ်အရေကား။ မုဇုန္နာကြီးအဝင် ၆

၇။ မြာက်ကိုယ်တော်ရံတပ် ကိုယ်ရံကြီးခွင်နှင့် တံခါးသူကြီးခွင် လက်ဝါးခွင်တွင် အရှေ့လည်း ကျဉ်ပွေဆောက်နှင့်နွား

၈။ ပေါင်ပင်လယ် တောင်လည်း ရမ်းဝမရိုဝ် အနောက်လည်း ကစ္ဆဖနဒီနှင့် သရေချောင်း မြောက်လည်း သရေချောင်းနှင့် တောင်မြ

၉။ ၄်ချောင်း သည်ပရိစ္ဆေအတွင်းတွင် မင်းပေါင်းသင်္ချိလယ်နှင့် မော်ကွန်းရှိသင်္ချိလယ် မျူးတော် မတ်တော်ထောင်စား

၁၀။ ရှာစား နန်းလယ်နှင့် သင်းစားလယ် သည်လယ်တို့ကိုပယ်၍ ရတနာရာမကျောင်းရံ သင်္ချိလယ်နှင့် ဘုရားမ

၁၁။ ရှိလယ် ကျောင်းပျက်သင်္ချိလယ် သင်းသေလယ် ဝါးပြန်မည် အလှှော်ရှိသမျှအကုန် "သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခု

၁၂။ တပိုးတွဲလဆန်း ၂ ရက် ကြာသပတေးနေ့ တည်တော်ပြုသည် ကုလားအတွင်းစစ်ချီအဝင် အရှေ့တပ်ပေါင်ဘုရားတွင် အရှေ့လည်း စကြဲကြီး

၁၃။ တောင်လည်း မောလိပ်ချောင်းနှင့် လောင်းကြက်ပင်လယ် အနောက်လည်း ဓမ္မရက္ခိတသင်္ချိလယ်နှင့် ပေါင်း

၁၄။ တုတ်ချောင်း မြောက်လည်း လွှတ်တော် တံခါးသူကြီး နန်းလယ် သည်အတွင်းတွင် လက်ျာမြက်ရာလယ်အသျှည်းသုံးဆယ်နှင့်

၁၅။ သုံးပွာ တောင်ဒန်အလျှာလယ် ခုနစ်သျှည်းတစ်ဘက်ရစ်ဒေါင် အလျှာလယ် လေးသျှည်းတစ်ဘက် ကုလားရိုင်အလျှာ

၁၆။ လယ် သုံးသျှည်း လွှတ်တော် ဆင်ကဲကြီးရွှေစံလယ် ခုနစ်သျှည်း၊ ပေါင်းတုတ်စက်သွားရွာတွင် အရှေ့လည်းရွှေစကြဲ တောင်လ

၁၇။ ည်း အမတ်တော်တံခါးသူကြီး နန်းလယ် အနောက်လည်း ပေါင်းတုတ်ချောင်း၊ မြောက်လည်း အမတ်တော်တံခါးသူကြီး နန်းလယ်

၁၈။ သည်အတွင်းတွင် လက်ျာတပ်စက်သွားမျူးမင်းဦးတိုင်သားလယ် ဆယ်သျှည်း အိမ်ရှေ့မီးပေါက်ကိုင်လယ်တစ်သျှည်းတစ်ဘ

၁၉။ က်လက်ဝဲတပ် နတ်စက်ဆရာ လက်နက်ကိုင်သားလယ် တစ်ပဝါ မင်းတငါလယ် တစ်ပွါ ပုရိန်တောင်ကုလါးရွာတွင် အရှေ့လ

၂၀။ ည်း အိမ်ရှေ့မီးပေါက်ကိုင်လယ်နှင့် လက်ျာတပ် သောင်းလုံးရန်ဖြိုသူကြီးတိုင်သားလယ် တောင်လည်းမောလိပ်စကြဲ အ

၂၁။ နောက်လည်း ရွာလမ်းနှင့် မြို့သစ်သင်္ချိလယ် မြောက်လည်း နမတော်တောင်မိဖုရား ကွမ်းအုံသည်လယ်သည်အတွင်းတွ

၂၂။ င် အိမ်ယာဥယျာဉ်မြေ သုံးသျှည်း)) သည်လယ်ပေါင်း တာခြောက်ဆယ်ခြောက်သျှည်းတစ်ပွါ "သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခု တပေါင်းလဆ

၂၃။ န်း ၄ ရက် ကြာသပတေးနေ့ ရတနာတေဇာရာမကျောင်းမှာ လယ်တော်၏ ကိုယ်တော်ရံတပ်ခွင်ဝယ်ဥယျာဉ်ပုတ်တွင် မြောက်လည်း ဆင်ကဲဆရာလယ်စပ် အရှေ့

၂၄။ လည်း ဥယျာဉ်ပုတ်ချောင်း အနောက်လည်း သင်္ချိချောင်း တောင်လည်း သချိပ်ဥသင်္ချိနန်းထိ သည်ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတွင် အုန်းနှင့် လယ်

၂၅။ တစ်သျှည်း အရှေ့တပ်ဗုရားရွာတွင် အရှေ့လည်း သံကြာရွာ တောင်လည်း ရေအင်းလှိုနှင့် စကြံ အနောက်လည်း မြောက်တောင်
၂၆။ မြောက်လည်း ကန်ပျက်နှင့် သရက်တောတောင်ထိ သည်ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတွင် ငါးသျှည်း အရှေ့တပ် စမ္ဗဝက်တွင် အနောက်
၂၇။ လည်း လေးမြို့ပင်လယ် တောင်လည်း စမ္ဗဝက်ချောင်း အရှေ့လည်း စမ္ဗဝက်ရွာ မြောက်လည်း ဆည်ဘောင်ကြီး သည်ပရိစ္ဆေဒအတွ
၂၈။ ငင်းတွင် ငါးသျှည်း အရှေ့တပ်ကျွန်းတိမ်ရွာတွင် တောင်လည်း ဆည်ဘောင်ကြီးနှင့် တောင်မော် အနောက်လည်း တောင်ခြေရင်း အရှေ့
၂၉။ လည်း မြစ်စုံသံချိုလယ်နှင့် စကြံကြီး မြောက်လည်း တောကျောင်းကြီးလယ် သည်ပရိစ္ဆေဒအတွင်းတွင် ငါးသျှည်း ရေမျှောတပ် ဖြုတ်ချော
၃၀။ ငင်းတွင် အနောက်လည်း ကစ္ဆဖနဒီ တောင်နှင့် အရှေ့လည်း မိဖုရားကွမ်းသီးဉယျာဉ် မြောက်လည်း ဖြုတ်ချောင်းရွာချောင်း သည်အတွင်းတွင် ကွ
၃၁။ မ်းသီးဉယျာဉ်အိမ်ရာ နှစ်သျှည်းတစ်ဘက် ကျောက်တော်တပ် ကျောက်တော်သိမ်ပြင်တွင် မြောက်လည်း ကျွဲလမ်း အနောက်လည်း ကစ္ဆဖနဒီ
၃၂။ တောင်လည်း သိမ်ပြင်ချောင်းဖျား အရှေ့လည်း တောင် သည်အတွင်းတွင် လယ်နှင့် ကွမ်းသီးဉယျာဉ်မြေ နှစ်သျှည်တစ်ဘက် ဧ
၃၃။ မြာက်လည်း ကျောက်တော်စားချောင်း၊ အနောက်လည်း ကစ္ဆဖနဒီ တောင်လည်း မောလိပ်ချောင်း "အရှေ့လည်း မိဖုရားဉယျာဉ် သည်အတွ
၃၄။ ငင်းတွင် ကွမ်းသီးဉယျာဉ်နှင့် အိမ်ရာ တစ်ဘက်၊ သည်လယ်ပေါင်း နှစ်ဆယ့်သုံးသျှည်းတစ်ဘက် သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခု ပြာသိုလ်လဆန်း ၂ ရက်
၃၅။ တနင်္လာနေ့ လောင်းကြက်ကုတိုးကို ရွှေနန်းသခင်ရှင် ဘဝရှင်စန္ဒဝိဇယရာဇာ ကောင်းမှုတော် ရတနာတောရောမ ကျောင်းတွင် သံချိုတည်တော်ပြု၏။

__ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါ်ရာထာ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ__

၁။ နီ = နေ့
၂။ မုဇုန္ဒာကြီး = ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်
၃။ ခွင် = နယ်မြေ = ပိုင်နက်နယ်မြေ
၄။ မရိုး = အလယ်ဗဟို
၅။ ပရိစ္ဆေဒ = နယ်နိမိတ်
၆။ ဟိ = ရှိ
၇။ ထောင်စာရာစာ = ထောင်စားရွာစား = ရွာထောင်ပြည်ထောင်တို့ကို အပိုင်စားရသူ(ဉပမာ၊ သက်ထောင်စား၊ လက်ျာရွာစား)
၈။ သင်္ချိ = သံချို
၉။ သင်စာ = သင်းစား = အသင်းအဖွဲ့စား = အသင်းအဖွဲ့တို့ကို အပိုင်စားရသူ)

၁၀။ သုည် = သည်
၁၁။ တးပြန်မည် = ဝါးပြန်မည် = ဝါးဖြင့်တိုင်းတာမည်
၁၂။ အယော် = ပေးလှော်သည်
၁၃။ အယော်ပါသမျှအကုန် = ပေးလှော်ရန်ရှိသမျှ အကုန်လုံး
၁၄။ မောလိတ် = မီးသတ်အရာရှိ (နန်းတော်၊ သိမ်ကျောင်းဇရပ်၊ ရပ်ရွာများ၏ မီးတားမီးကာ၊ မီးသတ်မီးလောင်မှုများကို တာဝန်ယူရသည်)
၁၅။ ဓေါ်ကြီး = စကြဲ = လမ်းမကြီး
၁၆။ ပေါင်တု = ပေါင်းတုတ်
၁၇။ သုမ်ပဝါ = သုံးပွါ = လယ်တစ်သျှည်း၏လေးပုံသုံးပုံ
၁၈။ တောင်ဒန်အလျှာ၊ သျှစ်ဒေါင်အလျှာ၊ ကုလာရိုင်အလျှာ = လူအမည်များ
၁၉။ တဘာက် = လယ်တသျှည်း၏နှစ်ပုံတစ်ပုံ
၂၀။ စက်သွား = (သဘောက်စာသီး၊ ဒူးရင်းသီးကဲ့သို့ ချွန်ထက်သောစူးများပါရှိသည့်လက်နက်)လှင်ကန်
၂၁။ ရွှေဓေါ် = ရွှေစကြဲ = ရွှေစကြဲလမ်းမကြီး
၂၂။ တိုင်သာ = တိုင်သား = အသင်းအဖွဲ့အဝင်၊ တပ်သား၊ မိသားစုဝင်၊ အုပ်စုဝင်
၂၃။ စက်သွားမှုမင်ဥတိုင်သာ = စက်သွားမှူးမင်းဦးတိုင်သား = စက်သွားမှူးမင်းဦးတို့အဖွဲ့
၂၄။ နတ်စက်ဆရာလက်နက် = ခဲယန်းမီးပေါက်များဖြင့် ပစ်ဖေါက်ရသော လက်နက်
၂၅။ မီပေါက် = မီးပေါက် = ယမ်းထောင်းသေနတ် = တူမီးသေနတ်
၂၆။ လက်နက်ကိုင်သား = လက်နက်ကိုင်တပ်သား
၂၇။ ရမျှောတပ် = ရေတပ်

__ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများ__

မြောက်ဦးမြို့ တေဇရာမစေတီအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သိမ်းဆည်းထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၈ ခုနှစ်(**AD 1716**)တွင် ဘုရင်စန္ဒဝိဇယရာဇာသည် တေဇရာမဘုရားတွင် လှူဒါန်းသော လယ်မြေများကို မော်ကွန်းကျောက်စာ ရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကျောက်စာ၌ မြို့တော်မြောက် ဦး၏ အရှေ့အနောက်တောင်မြောက်တွင်ရှိသော အရပ်ဒေသများ၏ အမည်နာမများ မြို့တော်လုံခြုံရေးအတွက် ချထားသော ဘုရင့်တပ်မတော်နှင့် တပ်မတော်အမည်နာမများ မင်းမှုထမ်းများ၏ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ စသည်တို့ကို လေ့လာမှတ်သားနိုင်ပေသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။ အလှူရှင်များ၏ ထုံးသုတ်မှုဒါဏ် အမျိုးမျိုးသော လေါကဓံတို့ကြောင့် ဖတ်မရအောင် ပျက်စီးနေသည်။

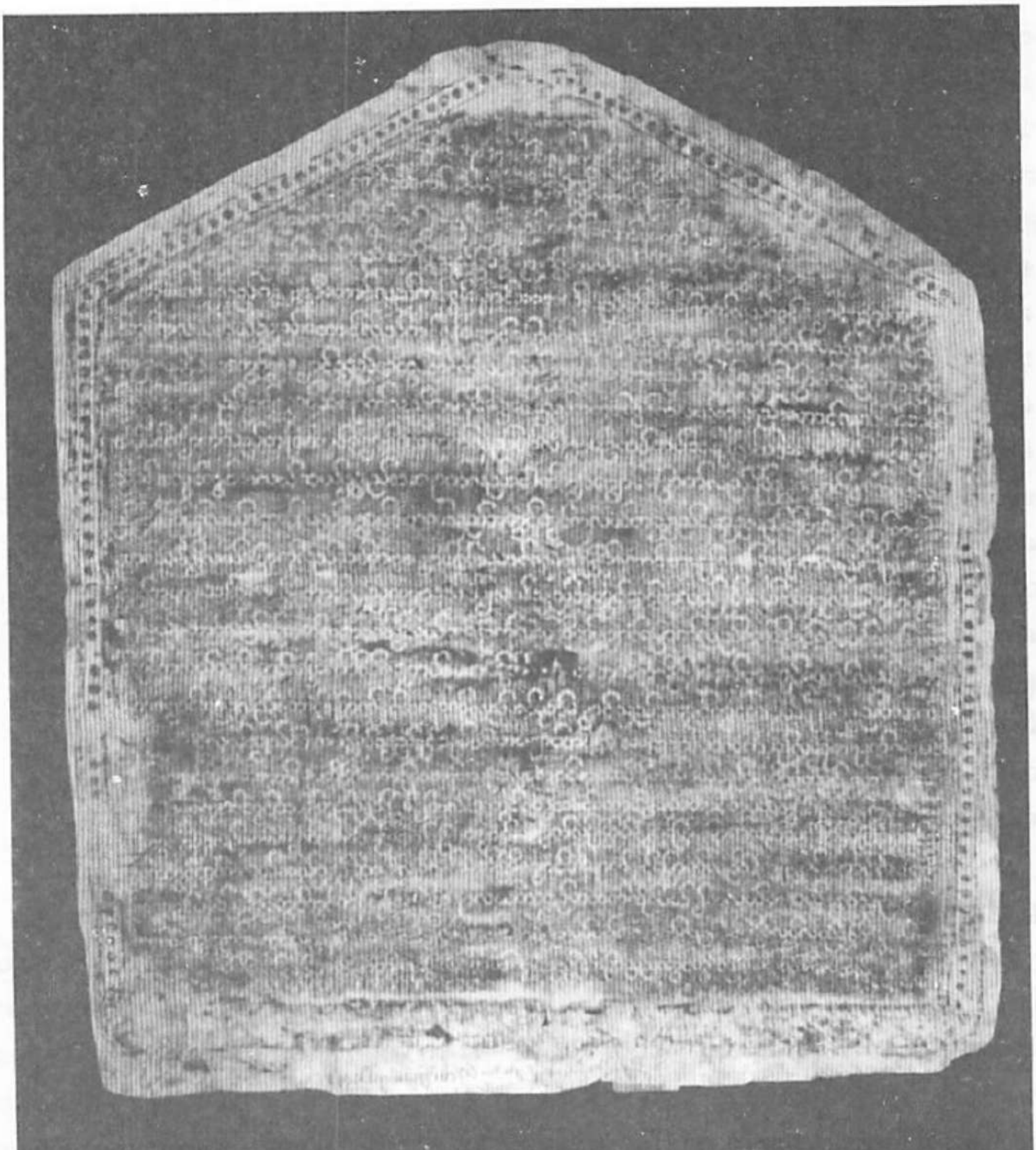

၂း၆၅။ တောဇရာပကျောက်စာ (စတုတ္ထချပ်)
သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ခု (AD 1718)

၂း၆၅။ ဓောဇရာမကျောက်စာ (စတုတ္ထချပ်)

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ခု (AD 1718)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၁၀၈၀က

၂။ ဆုန်လဆုတ်၇ရက်ဝနေကျောင်ဖြူကျော

၃။ င်ကိုဝ်ဘိတော်မင်းတရားနရပတိကြီကောင်မှုတော်ရတနာ

၄။ ရာမကျောင်တွင်ထပ်၍တည်ခယ့်သုည်အတိုင်ကောင်မှုတော်ရတနာတေဇါရာ

၅။ မကျောင်တွင်ထပ်၍တည်တော်ပြုသုည်ဖြစ်၍မုဖုန္နာကြီအဝင်တန်ခွန်တပ်မြင်မှိုဝ်ရွာနှင့်ဗာဗရာရွာ

၆။ တွင်အရှေလည်ဂစ္ဆဗ္ဗနဒီတောင်လည်ကန်စွန်ချောင်အနောက်လည်မင်ကန်မြောက်လည်ကင်ချောင်သုည်အတွ

၇။ င်တွင်ကလယ်ဆယ်သျှည်တောင်လည်ကန်စွန်ချောင်မြောက်လည်မြင်မှိုဝ်ရွာချောင်အနောက်လည်နဖင်ချောင်

၈။ အရှေလည်လေကျော်ရွာချောင်သုည်အတွင်တွင်ကလယ်သုံမ်သျှည်တောင်လည်ကန်စွန်ချောင်မြောက်လည်ဗာပ
ရာန

၉။ န်းလယ်အရှေ့လည်နဖင်ချောင်အနောက်လည်ကမ်ပိုင်ချောင်သုည်အတွင်တွင်ကလယ်တသျှည််တောင်လည်ပြင်
တိမ်

၁၀။ လမ်ပစ်မြောက်လည်တန်ဆောင်ချောင်အနောက်လည်မင်္ဂလာရာမဥထုပ်တပ်သယ်ျှိလယ်အရှေ့လည်နဖင်ချောင်

၁၁။ သုည်အတွင်တွင်ကလယ်ဆယ်သျှည်အနောက်လည်ခေါက်ကျစ်ချောင်မြောက်လည်ပိုဝ်းရွှေချောင်ဖျားအရှေလ

၁၂။ ည်မြင်မိုဝ်နန်လယ်တောင်လည်ချောင်စောက်သုည်အတွင်တွင်ကလယ်တသျှည််အရှေလည်ဆိတ်ချောင်နှင့်တန်ေ

၁၃။ ဆာင်သယ်ျှိလယ်မြောက်လည်သစ်ကဗချောင်နှင်သောင်လုမ်ရန့်ဖြိုဝ်ထောင်စားနန်းလယ်အနောက်လည်ကန်
စွန်ချော

၁၄။ င်နှင်ကုမာရသယ်ျှိလယ်တောင်လည်ကုမာရသယ်ျှိလယ်သုည်အတွင်တွင်ကလယ်နှစ်ဆယ််အရှေ့လည်ကုမာရသ

၁၅။ ယ်ျှိလယ်တောင်လည်နန်တက်ဆရာသယ်ျှိလယ်အနောက်လည်ဆိတ်ချောင်မြောက်လည်ကွမ်သီဗင်လမ်ပစ်
သုည်အတွ

၁၆။ င်တွင်ကလယ်သုမ်ချောင််မြောက်အိမ်ရှေ့တပ်ယောဘန်ဘိလက်ယာဘက်တလိုင်ရွာအင်ပုတ်တွင်တောင်လည်န
တော

၁၇။ င်ကျချောင်အရှေလည်တောင်မြောက်နှင်အနောက်လည်အင်ပုတ်ချောင်သုည်အတွင်တွင်ကလယ်ခုနစ်သျှည်
တဘက်

၁၈။ တဂုနီပေါင်လယ်သျှည်ငါဆယ်နှစ်သျှည်နှင်သုမ်ပဝါတချောင်တဂုနီ ∞သက္ကရာဇ်၁၀၈၀ကဆုန်လဆုတ်ဂုရက်
ဝနေမင်

၁၉။ ခေါင်ကျော်ကိုဝ်ဘေတော်နရပတိကြီကောင်မှုတော်ရတနာရမ္မကျောင်တွင်ထပ်၍တည်ခယ့်သုည်အတိုင်ကောင်မှု
တော်ရတနာဝေ

၂၀။ တဇာရမ္မကျောင်တွင်ထပ်၍တည်သုည်ဖြစ်၍ကုလာအတွင်စစ်ချီအဝင်တောင်ဥရာဇ်တောင်တတ်သတွဲဗါခွင်ညွှန့်
ကျွန်အလယ်

၂၁။ ပြားတွင်အရှေလည်ဘောချောင်တောင်လည်သောကြာချောင်အနောက်လည်ကြိမ်ချောင်ကြိမြောက်လည်သဘော်
သူကြီချောင်သု

၂၂။ ည်အတွင်တွင်ကလယ်ဆယ်သျှည်အရှေလည်လင်သတ်ကြီချောင်အနောက်နှင့်မြောက်လည်ဓါးကျချောင်
တောင်လည်ငှက်

၂၃။ ကြီချောင်မရိုဝ်သုည်အတွင်တွင်ကိုဝ်ရမ်သူကြီဆရာလယ်တသျှည်တဘက်ကိုဝ်ပယ်၍ကလယ်တဆယ့်ခုနစ်
သျှည်ႏအရှေ

၂၄။ လည်ဓါးကျချောင်တောင်လည်နမ်ဒီဆရာသယ်ချီလယ်နှင်တောင်ရွာလမ်ပစ်အနောက်လည်မင်ကိုဝ်လုပ်လယ်နှင့်
ဘုံပွက်ကျ

၂၅။ ချောင်မြောက်လည်ချောင်စောက်ရေသျှိုဝ်နှင်ကြက်သရေသျှိုဝ်အခြားသုည်အတွင်တွင်ကနှစ်ဆယ်ပေါင်လေ
ဆယ်ခုနစ်သျှည်

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ က

၂။ ဆုန်လဆုတ် ၇ ရက် စနေနေ့ကျောင်းဖြူကျော

၃။ င်းကို ဘေးတော်မင်းတရား နရပတိကြီးကောင်းမှုတော် ရတနာ

၄။ ရာမကျောင်းတွင် ထပ်၍တည်ခဲ့သည်အတိုင်း ကောင်းမှုတော် ရတနာဝေဇာရာ

၅။ မကျောင်းတွင် ထပ်၍တည်တော်ပြုသည်ဖြစ်၍ မုဇ္ဇနွာကြီးအဝင် တံခွန်တပ် မြင့်မိုရ်ရွာနှင့် ဗာဗရာရွာ

၆။ တွင် အရှေ့လည်း ကစ္ဆဖနဒီ တောင်လည်း ကင်းစွန်းချောင်း အနောက်လည်း မင်းကန် မြောက်လည်း
ကင်းချောင်း သည်အတွ

၇။ င်းတွင်ကား လယ်ဆယ်သျှည်း တောင်လည်း ကင်းစွန်းချောင်း မြောက်လည်း မြင့်မိုရ်ရွာချောင်း အနောက်လည်း
နားဗင်းချောင်း

၈။ အရှေ့လည်း လေကျော်ရွာချောင်း သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်သုံးသျှည်း တောင်လည်း ကင်းစွန်းချောင်း
မြောက်လည်း ဗာဗရာန

၉။ န်းလယ် အရှေ့လည်း နားဗင်းချောင်း အနောက်လည်း ကမ်းပိုင်ချောင်း သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်တစ်သျှည်း၊
တောင်လည်း ပြင်တိမ်

၁၀။ လမ်းပစ် မြောက်လည်း တန်ဆောင်ချောင်း အနောက်လည်း မင်္ဂလါရာမဦးထုပ်တပ် သံချီလယ် အရှေ့လည်း
နားဗင်းချောင်း

၁၁။ သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်ဆယ်သျှည်း အနောက်လည်း ကောက်ကျစ်ချောင်း မြောက်လည်း ပိုးရွှေချောင်းဖျား
အရှေ့လ

၁၂။ ည်း မြင့်မိုရ်နန်းလယ် တောင်လည်း ချောင်းစောက် သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်တစ်သျှည်း။ အရှေ့လည်း ဆိတ်ချောင်းနှင့် တန်ေ

၁၃။ ဆာင်သင်္ချိလယ် မြောက်လည်း သစ်ကဗချောင်းနှင့် သောင်းလုံးရန်ဖြိုထောင်စားနန်းလယ် အနောက်လည်း ကင်းစွန်းချော

၁၄။ င်းနှင့် ကုမာရသင်္ချိလယ် တောင်လည်း ကုမာရသင်္ချိလယ် သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်နှစ်ဆယ်၊ အရှေ့လည်း ကုမာရသ

၁၅။ င်္ချိလယ် တောင်လည်း နန်းတက်ဆရာသင်္ချိလယ် အနောက်လည်း ဆိတ်ချောင်း မြောက်လည်း ကွမ်းသီးပင်လမ်း ပစ် သည်အတွ

၁၆။ င်းတွင်ကား လယ်သုံးချောင်း၊ မြောက်အိမ်ရှေ့တပ် ယောဘန်ဘိလကျွံဘက် တလိုင်းရွာ အင်ပုတ်တွင် တောင်လည် နားတော

၁၇။ င်းကျချောင်း အရှေ့လည်း တောင်မြောက်နှင့် အနောက်လည်း အင်ပုတ်ချောင်း သည်အတွင်းတွင်ကား လယ်ခုနစ်သျှည်းတစ်ဘက်

၁၈။ တစ်ကုနီ ပေါင်းလယ်သျှည်းငါးဆယ်နှစ်သျှည်းနှင့် သုံးပွါ တစ်ချောင်း တစ်ကုနီ။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ကဆုန် လဆုတ် ၇ ရက် စနေနေ့ မင်း

၁၉။ ခေါင်ကျောင်းကို ဘေးတော်နရပတိကြီးကောင်းမှုတော် ရတနာရာမကျောင်းတွင် ထပ်၍တည်ခဲ့သည်အတိုင်း ကောင်းမှုတော် ရတနာ

၂၀။ တာရာမကျောင်းတွင် ထပ်၍တည်သည်ဖြစ်၍ ကုလါးအတွင်းစစ်ချီအဝင် တောင်ဥရာဇ်တောင်တပ် သတ္တဲ ဗါခွင် ညွန့်ကျွန်းအလယ်

၂၁။ ပြားတွင် အရှေ့လည်း ဘောချောင်း တောင်လည်း သောက်ကြာချောင်း အနောက်လည်း ကြိမ်ချောင်းကြီး မြောက်လည်း သဘော်သူကြီးချောင်း သ

၂၂။ ည်အတွင်းတွင်ကား လယ်ဆယ်သျှည်း အရှေ့လည်း လင်သတ်ကြီးချောင်း အနောက်နှင့်မြောက်လည်း ခါးကျချောင်း တောင်လည်း ငှက်

၂၃။ ကြီးချောင်းမရှိး သည်အတွင်းတွင် ကိုယ်ရံသူကြီးဆရာလယ်တစ်သျှည်းတစ်ဘက်ကိုပယ်၍ကား လယ်တစ်ဆယ့်ခုနစ်သျှည်း၊ အရှေ့

၂၄။ လည်း ခါးကျချောင်း တောင်လည်း နမ်ဒီဆရာသင်္ချိလယ်နှင့် တောင်ရွာလမ်းပစ် အနောက်လည်း မင်းကိုယ်လုပ်လယ်နှင့် ဘုံးပွတ်ကျ

၂၅။ ချောင်း မြောက်လည်း ချောင်းစောက်ရေချိုနှင့် ကြက်သရေချိုအခြား သည်အတွင်းတွင်ကား နှစ်ဆယ် ပေါင်းလေးဆယ်ခုနစ်သျှည်း

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါ်ရာထား၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ဝနေ = စနေနေ့

၂။ ကိုဝ် = ကို

၄။ ဘိတော် = ဘေးတော်

၅။ သုည် = သည်

၆။ မုဇုန္နာကြီး = ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်
၇။ မုဇုန္နာကြီး အဝင်တန်ခွန်တပ် = မုဇုန္နာကြီး အဝင်တံခွန်တပ် = မုဇုန္နကြီးအုပ်ချုပ်သည့် တပ်များတွင်ပါဝင်သည့် တံခွန်တပ်
၈။ ဂစ္ဆဖ္လနဒီ = ကစ္ဆဖနဒီ
၉။ သုမ် = သုံး
၁၀။ လမ်းပစ် = လမ်းသွယ်
၁၁။ မင်္ဂလာရာမဥထုပ်တပ် = မင်္ဂလာရာမဦးထုပ်တပ်
၁၂။ သဃ်ချိ = သင်္ချိ
၁၃။ ပိုဝ်းရွှေချောင်ဖျာ = ပိုးရွှေချောင်းဖျား
၁၄။ မြင်မိုဝ်၊ မြင့်မိုဝ် = မြင့်မိုရ်
၁၅။ သောင်လုမ်ရန်ပြိုဝ်တောင်စာ = သောင်းလုံးရန်ဖြိုထောင်စား
၁၆။ ကွမ်းသီးဗင် = ကွမ်းသီးပင်
၁၇။ တဂုနီ = တစ်ကုနီ = လယ်မြေဒသမ၄၀
၁၈။ ပြား = ဒီရောက်မြေပြင်၊ ဆားငန်ရေရောက်ရာမြစ်ဝချောင်းဝ မြေနုအရပ်
၁၉။ မရိုဝ် = အလယ်ဗဟို
၂၀။ ကိုဝ်ရမ်သူကြိ = ကိုယ်ရံသူကြီး
၂၁။ မင်ကိုဝ်လုပ် = ဘုရင်အား မင်းဝတ်ဆာများ ဝတ်စား ဆင်ယင်ပေးရသူ
၂၂။ ရေသျှိုဝ် = ရေချိုး

__ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ__

မြောက်ဦးမြို့ ဝေဇရာမစေတီအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခင်က စေတီအနီးတွင် ဂူငယ်ပြုလုပ်၍ ထိန်းသိမ်းထားခဲ့သည်။ အလှူရှင်များ ထုံးသကင်္န်းကပ်လှူ၍ ကျောက်လွှာများ ဆွေးမြေ့ပျက်စီးကာ စာများပျက်ပြေသွားသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သိမ်းဆည်းထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ခုနှစ် စန္ဒဝိဇယရာဇာလက်ထက်တွင် ဘေးတော်နရပတိကြီးက ရတနာဝေဇာရာမကျောင်းတွင် လှူဒါန်းခဲ့သည့်အတိုင်း လယ်မြေများကို ထပ်၍လှူဒါန်းခဲ့သည့် ကမ္ပည်းကျောက်စာဖြစ်သည်။ လှူဒါန်းသည့် လယ်မြေများကို ဖေါ်ညွှန်းရေးသားထားသည်မှာ မြေပုံကားချပ်တစ်ချပ်ကို ရှုမြင်ရသယောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလှသည်။ ဤကျောက်စာမှ မြောက်ဦးခေတ်အတွင်း တည်ရှိခဲ့သည့် ချောင်းများ၊ လမ်းများ၊ ဘုရင့်တပ်မတော်များ၊ ကျေးရွာများ၊ လယ်မြေများကို လေ့လာမှတ်သားနိုင်ပေသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၆၆။ စမောင်းတက်ကစ္ဆော်သိမ်ဘုရားကျောက်စာ ပထမချပ်
သက္ကရာဇ် ၁၀၈၅ ခု (AD 1723)

၂း၆၆။ ခမောင်းတက်ကစ္တော်သိမ်ဘုရားကျောက်စာ ပထမချပ်

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၅ ခု (AD 1723)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ . . . . သုည်လယ်မုဓ္ဓော
၂။ . . . . တွင်အရှေလည်တန်ထာ
၃။ . . . . အနောက်လည်ကဒ္ဒါရွာချောင်နှ
၄။ . . . . ဆန်သင်သေသင်တုပ်ပြန်လယ်တ
၅။ . . . . . . တွင်လက်ကောင်ခွင်စိပ်ပါဆင်ကဲရွာ
၆။ . . . . . ရာသမ်ိျလယ်အနောက်လည်ရွာနောက်က
၇။ . . . . . တွင်ဥတော်ရင်အိပ်သင်သေလယ်တောသျှစ်သျှ
၈။ . . . . . ရင်ချောင်အနောက်လည်ကျွန်လုမ်တိုင်ချောင်နှင်ကပ်
၉။ . . . . . ချောင်သုည်အတွင်တွင်ဥတော်ရင်အိပ်သင်သေလယ်တောသုမ်သျှ
၁၀။ . . . . . ည်ကျွဲလမ်ပေါက်ထောင့်ချောင်တော်င်လည်သက်ချောင်နှင်ကျွဲလမ်ေ
၁၁။ . . . . . ည်ခေါင်ပြန်ချောင်မြောက်လည်ရမ်သင်လယ်သုည်အတွင်တွင်ဥတော်ရင်အိပ်သင်
၁၂။ . . . တ်ဆယ်သျှည်အတွင်လက်ကောင်သင်သေလယ်တော်ကိုယ်လက်ခုတ်ငါသျှည်အရှေလည်
၁၃။ . . . တောင်လည်ကုလါးချောင်အတက်နှင်ကုလာချောင်ဖျာအနောက်လည်ကုလါချောင်မြောက်လည်
၁၄။ သမ်ိျလယ်နှင့်ရမ်ဝပင်လယ်သုည်အတွင်တွင်ဥတော်ရင်အိပ်ပေါင်တွတ်သင်သေလယ်ကိုယ်
၁၅။ . . . တ်တဆယ့်သုမ်သျှည်မြောက်ပေါက်သရက်တောရွာတွင်သုကောင်သူကြီးလယ်
၁၆။ . . . ဝိဝ်ထိန်အတွင်ပန်သမားလူသေပဟလျာပို . . . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ . . . . သည်လယ်မုဇုန္ဒာ
၂။ . . . . တွင်အရှေ့လည်း တန်ထား
၃။ . . . . အနောက်လည်း ကဗ္ဗော်ရွာချောင်းနှင့်
၄။ . . . . ဆန်သင်းသည် သင်ထုပ်ပြန်လယ်တ
၅။ . . . . တွင် လယ်ကောက်ခွင် စိပ်ပါဆင်ကဲရွာ
၆။ . . . . . ရာသ်ချိလယ် အနောက်လည်း ရွာနောက်က
၇။ . . . . . တွင် ဦးတော်ရင်အိပ်သင်းသည် လယ်တောရှစ်သျှ
၈။ . . . . . ရင်းချောင်းအနောက်လည်း ကျွန်လုံးတိုင်ချောင်းနှင့်ကပ်
၉။ . . . . . ချောင်း သည်အတွင်းတွင် ဦးတော်ရင်းအိပ်သင်းသည် လယ်တောသုံးသျှ
၁၀။ . . . . . ည် ကျွဲလမ်းပေါက် ထောင့်ချောင်း တောင်လည်း သက်ချောင်းနှင့် ကျွဲလမ်းေ
၁၁။ . . . . . လည်း ခေါင်းပြန်ချောင်း မြောက်လည်း ရမ်းသင်းလယ် သည်အတွင်းတွင် ဦးတော်ရင်းအိပ်သင်း
၁၂။ . . . တ် ဆယ်သျှည်းအတွင်း လက်ကောက်သင်းသည် လယ်တောကို လက်ခုတ်ငါးသျှည်း အရှေ့လည်း

၁၃။ . . တောင်လည်း ကုလါးချောင်းအတက်နှင့် ကုလါးချောင်းဖျား အနောက်လည်း ကုလါးချောင်း မြောက်လည်း
၁၄။ သင်္ချိုလယ်နှင့် ရမ်းဝပင်လယ် သည်အတွင်းတွင် ဦးတော်ရင်အိပ် ဘောင်းဒွတ်သင်းသည် လယ်ကို
၁၅။ . . တ် တစ်ဆယ့်သုံးသျှည်း မြောင်းပေါက်သရက်တောရွာတွင် သူကောင်းသူကြီးလယ်
၁၆။ . . ဝိထိန်အတွင်း ပန်းသမားလူသေဟလျာပို့ . . . . . .

<u>**ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ**</u>

၁။ သုည် = သည်
၂။ မုဇန္ဒာ = မုစ္စန္ဒာ = စစ်ပိုလ်ချုပ်ကြီး
၃။ တန်ထာ = တံတား
၄။ ကဒ္ဒါ = ကတ္တော် = ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး
၅။ သင် = သင်း = အသင်းအပင်း၊ အဖွဲ့အစည်း၊ အုပ်စု၊ အဖွဲ့
၆။ သင်္ချို = သင်္ချို
၇။ ပေါင်တွတ် = ဘောင်းဒွတ်အရပ်
၈။ သုကောင်သူကြီး = သူကောင်းသူကြီး

<u>**ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ**</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ခမောင်းတက်ကျေးရွာ၊ ကတ္တော်သိမ်ဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ မြောက်ဦးခေတ်တွင် ကဒ္ဒါ(ကတ္တော်)ခေါ် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးသည် စန္ဒဝိဇယမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၈၅-ခုနှစ်(**AD 1723**)တွင် ကတ္တော်သိမ်ဘုရား၌ အလှူပြုခဲ့သော အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့်ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ Forchhammer ရဲ့ Antiquities of Arakan စာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၀ အပိုဒ်ရေ ၇ တွင် May there be Victory! On the 2nd waning of Pyatho, Sakkaraj 1085 ဟုရေးသားထား သဖြင့် Forchhanner တွေ့ရှိချိန်က ကတ္တော်သိမ်ကျောက်စာကိုကိုးကားပြီး ယခုကျောက်စာမှာ ၁၀၈၅ ခုနှစ်တွင် ရေးထိုးထားခဲ့သော ကျောက်စာဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြုနိုင်ပါသည်။ ယခုကျောက်စာအား ဖတ်ရှုထားချက်မှာ စာကြောင်းရေ ၁၆ ကြောင်းသာရှိသော်လည်း ကျောက်စာအကောင်းအတိုင်းရှိချိန်ကခါတ်ပုံအရ စာကြောင်းရေ ၂၀ အထိရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။(စီစဉ်သူ)

၂၊၆၇။ ဦးမြဝါစေတီမှ ကြေးဆင်းတုစာ

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၇ ခု (AD 1726)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၁၀၈၇ခုတန်ခုလပောင်ဆုတ်၆ရက်၀နေ့ကိုဝ်တော်လုပ်အသစ်လကျ်ာစာကိုင်စံရွှေကောင်မှုသ်ချိလယ်အလှူကါးကုလါးအတွင်းစစ်ချီအဝင်တလျားတပ်ငေတောင်ခွင်မောင်ညိုကျွန်ကိုဝ်ရုံရွာတွင်အရှိလှဲရပ်စေါက်သ်ချိလယ်နှင်အုပ်တွင်းချောင်တက်တောင်လှဲအုပ်တွင်ချောင်နှင်ကိုဝ်ရုံရွာချောင်အနောက်လှဲကိုဝ်ရုံရွာချောင်းမြောက်လှဲကုလါးပံစင်းရွာဆရာလယ်သ်အတွင်းတွင်လကျ်ာစာကိုင်စံရွှေလင်မယာဆြာသ်ချိလှဲသျှည်နှစ်ဆယ်

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၇ ခု တန်းခူးလပောင်း လဆုတ် ၆ ရက် စနေနေ့ ကိုယ်တော်လုပ်အသစ် လကျ်ာစာကိုင်စံရွှေကောင်းမှု သ်ချိလယ်အလှူကား ကုလားအတွင်းစစ်ချီအဝင် တလျား တပ်ငယ်တောင်ခွင် မောင်ညိုကျွန်း ကိုယ်ရုံရွာတွင် အရှေ့လည်း ရပ်စောက်သ်ချိလယ်နှင့် အုတ်တွင်းချောင်းတက် တောင်လည်း အုတ်တွင်းချောင်းနှင့် ကိုယ်ရုံရွာချောင်း အနောက်လည်း ကိုယ်ရုံရွာချောင်း မြောက်လည်း ကုလားပန်ဇင်းရွာဆရာလယ်သည် အတွင်းတွင် လကျ်ာစာကိုင် စံရွှေလင်မယား ဆရာသ်ချိလယ်သျှည်း နှစ်ဆယ်

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ</u>

၁။ တန်ခုလပောင် = တန်ခူးလပောင်း(ရခိုင်တွင် လထပ်ရက်ငင်ရှိသည့်နှစ်တွင် နှစ်တန်ခူးထပ်သည်။ ပထမတန်ခူးနှင့် ဒုတိယတန်ခူးဟူ၍ဖြစ်သည်။ ပထမတန်ခူးကို တန်ခူးလပောင်းဟုခေါ်သည်)

၂။ ၀နေ = စနေနေ့

၃။ ကိုဝ်တော်လုပ် = ကိုယ်တော်လုပ် = အပါးတော်မြဲ

၄။ တပ်ငေ = တပ်ငယ် = စစ်တပ်ငယ်

၅။ ခွင် = နယ်မြေ၊ ပိုင်နက်နယ်မြေ

၆။ ကိုဝ်ရုံ = ကိုယ်ရုံ

၇။ အရှိ = အရှေ့

၈။ လှဲ = လည်း

၉။ ကုလါပံစင်း = ကုလားပန်ဇင်း

၁၀။ ဆြာ = ဆရာ

၁၁။ လှဲ = လယ်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ဦးမြဝါစေတီ ဌာပနာမှရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၇ ခုနှစ် စန္ဒဝိဇယရာဇာ (၁၀၇၂-၁၀၉၃)(**AD 1710-1731**) လက်ထက် ကိုယ်လုပ်တော်အသစ် လကျ်ာစာကိုင် စံရွှေလင်မယား၏ လယ်မြေအလှူ ကမ္ဗည်းစာဖြစ်သည်။ ရခိုင်တို့၏ ပက္ခဒိန်ကျမ်းအလိုအရ နှစ်တန်ခူးထပ်တွင် ပထမတန်ခူးကို တန်ခူးလပောင်းဟု ခေါ်တွင်ပုံကို မှတ်သားနိုင်သည်။ ဒုတိယတန်ခူးကိုမူ နှောင်းတန်ခူးဟူ၍ ခေါ်တွင်ကြောင်းသိရသည်။ ရခိုင်ဘာသာရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂း၆၈။ ကြေးသပိတ်ခြေစာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၈၈ ခု (AD 1726)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၁၀၈၈ခုဝါကျွတ်လ္ဆုတ်၄ရက်၁နေတွင်လေကျီသါး

၂။ ခေါင်စန်ဝလှာမှာဆရာတော်မဟာမုနိမှာဆွမ်းတင်သပိတ်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၈ ခု ဝါကျွတ်လဆုတ် ၄ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် လေကျီသား

၂။ ခေါင်ခန်ဝလာမှာ ဆရာတော် မဟာမုနိမှာ ဆွမ်းတင်သပိတ်

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ဝါကျွတ် = သီတင်းကျွတ်

၂။ ၁ နေ = တနင်္ဂနွေနေ့

၃။ လေကျီသား = လယ်ကျီသား = ဘုရင့်လယ်နှင့် ကျီတော်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသူ

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ဝါးဈေးကျောင်းတိုက်ဝင်းလမ်းအနီး ကျောက်စေတီပျက်တစ်ဆူ၌ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၈ ခုသည် တတိယမြောက်ဦးခေတ် စန္ဒဝိဇယ ရာဇာ(၁၀၇၂-၁၀၉၃)(**AD 1710-1731**) လက်ထက်ဖြစ်သည်။ ဆရာတော် မဟာမုနိတွင် ဆွမ်းတင်သောသပိတ် ဟူ၍ ရေးထားသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၂၆၉။ ပင်းသံလွှတ်ထွန်းဖေါ်ဘုရားပလ္လင်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၉၉ ခု (AD 1737)

၂း၆၉။ မင်းသံလွှတ်ထွန်းပေါ် ဘုရားပလ္လင်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၉ ခု (AD 1737)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ ၁၀၉၉ခုဝါခေါင်လပြည်ကျော်၂ရက်

၂။ ၂နေ့မင်းသံလွှတ်ထွန်းပေါ်ကေါင်း

၃။ မှူတော်

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ ၁၀၉၉ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၂ ရက်

၂။ တနင်္လာနေ့ မင်းသံလွှတ် ထွန်းပေါ်ကောင်း

၃။ မှူတော်

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ-ပါဠိအဓိပ္ပါယ်

၁။ ၂ နေ = တနင်္လာနေ့

၂။ မင်းသံလွှတ် = ဘုရင့်အမိန့်တော်များ ရာဇသံများကို ထုတ်ပြန်ကြေငြာပေးရသော အမတ်

ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ သျှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီး လှိုင်ဂူတော်အတွင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင် ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၉၉ ခုနှစ်(**AD 1737**)သည် တတိယမြောက်ဦးခေတ် စန္ဒဝိဇယရာဇာ လက်ထက်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

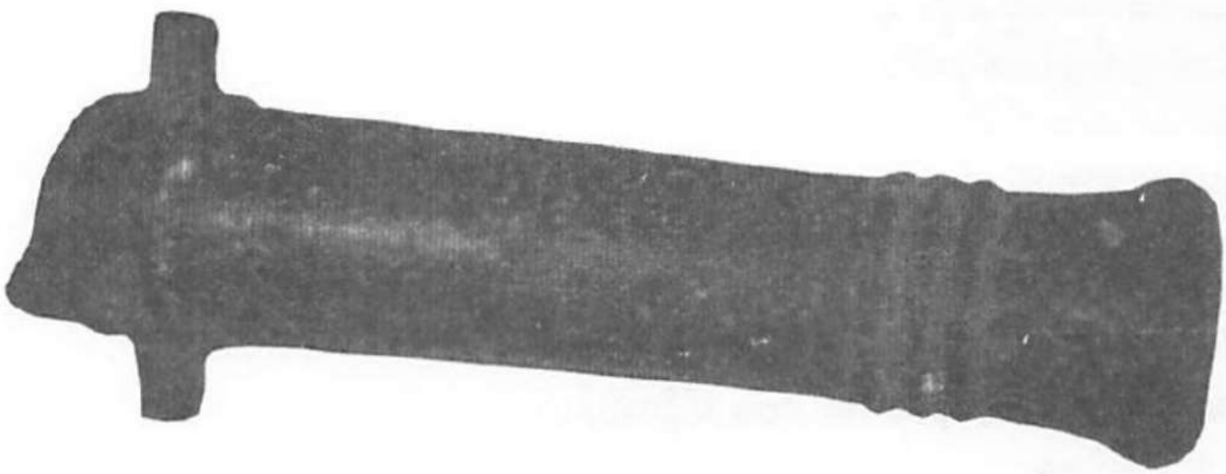

၂း၇၀။ ကြေးအမြောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၁၀၃ ခု (AD 1741)

၂း၇၀။ ကြေးအမြောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၃ ခု (AD 1741)

အမြောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ်၁၁၀၃ခုရွှေနန်းသခင်သျှင်ဘ၀သျှင်မဒရာဇ်ရာ
၂။ ဇာကသ်အာမတ္တော်သေနာပတ္တိကိုဝ်လွှတ်၍စစ်တကောင်း
၃။ ကိုဝ်မျက်တော်တုပ်သော့ခါဒါဂါကစစ်ကူလာသ်သင်ဘော
၄။ ပြွတ်လှည်ကျင်ရေတတ်ဘောင်တတ်ကိုဝ်သတ်ရသ်အနှ
၅။ က်ပြောင်

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၃ ခု ရွှေနန်းသခင်ရှင် ဘ၀ရှင်မဒရာဇ်ရာ
၂။ ဇာကသည် အမတ်တော် သေနာပတိကိုလွှတ်၍ စစ်တကောင်း
၃။ ကိုမျက်တော်ထုတ်သောခါ ဒါကာကစစ်ကူလာသည့် သင်္ဘော
၄။ ပြွတ်လေ့ကျင်း ရေတပ် ဘောင်တပ်ကို သတ်ရသည့် အနှ
၅။ က်ပြောင်း

ကျောက်စာအရေးအသား ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ သ် = သည်
၂။ အမတ္တော် = အမတ်တော်
၃။ သေနာပတ္တိ = သေနာပတိ
၄။ ကိုဝ် = ကို
၅။ သင်ဘောပြွတ်လှည် = သင်္ဘောပြွတ်လေ့

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့ နန်းတော်ကုန်းအရှေ့တောင်ဘက် နန်းတော်၏တတိယထပ်တွင် အိမ်တိုင်တွင်းတူးရာမှ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ထိုနေရာမှ အမြောက်ဆံများကိုလည်း အမြောက်အများတွေ့ရှိရသည်။ သို့နှင့် မြောက်ဦးခေတ်က ထိုနေရာတွင် နန်းတော်၏ လုံခြုံရေးအတွက် အမြောက်တပ်ကို ထားခဲ့လိမ့်မည်ဟုယူဆရသည်။ ၄င်းအမြောက်ကို ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်း သုတေသနပြတိုက်တွင် ပြသထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၃-ခုနှစ်(**AD 1741**) တွင် ဘ၀ရှင် မဒ္ဒရာဇ်ရာဇာသည် သေနာပတိစစ်သူကြီးကို စစ်တကောင်းသို့ စစ်ချီစေလွှတ်စဉ် ဒါကာမှ စစ်ကူလွှတ်လိုက်သော ပြွတ်လေ့ရေတပ်ကို တိုက်ခိုက်အောင်နိုင်၍ သိမ်းဆည်းရရှိမိသော ပြောင်းဟူ၍ ကမ္ပည်းစာရေးထိုးထားသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

အခန်း(၃)

ဗမာမြို့ဝန်ခေတ်နှင့် အင်္ဂလိပ်ကော်မီရှင်နာခေတ်

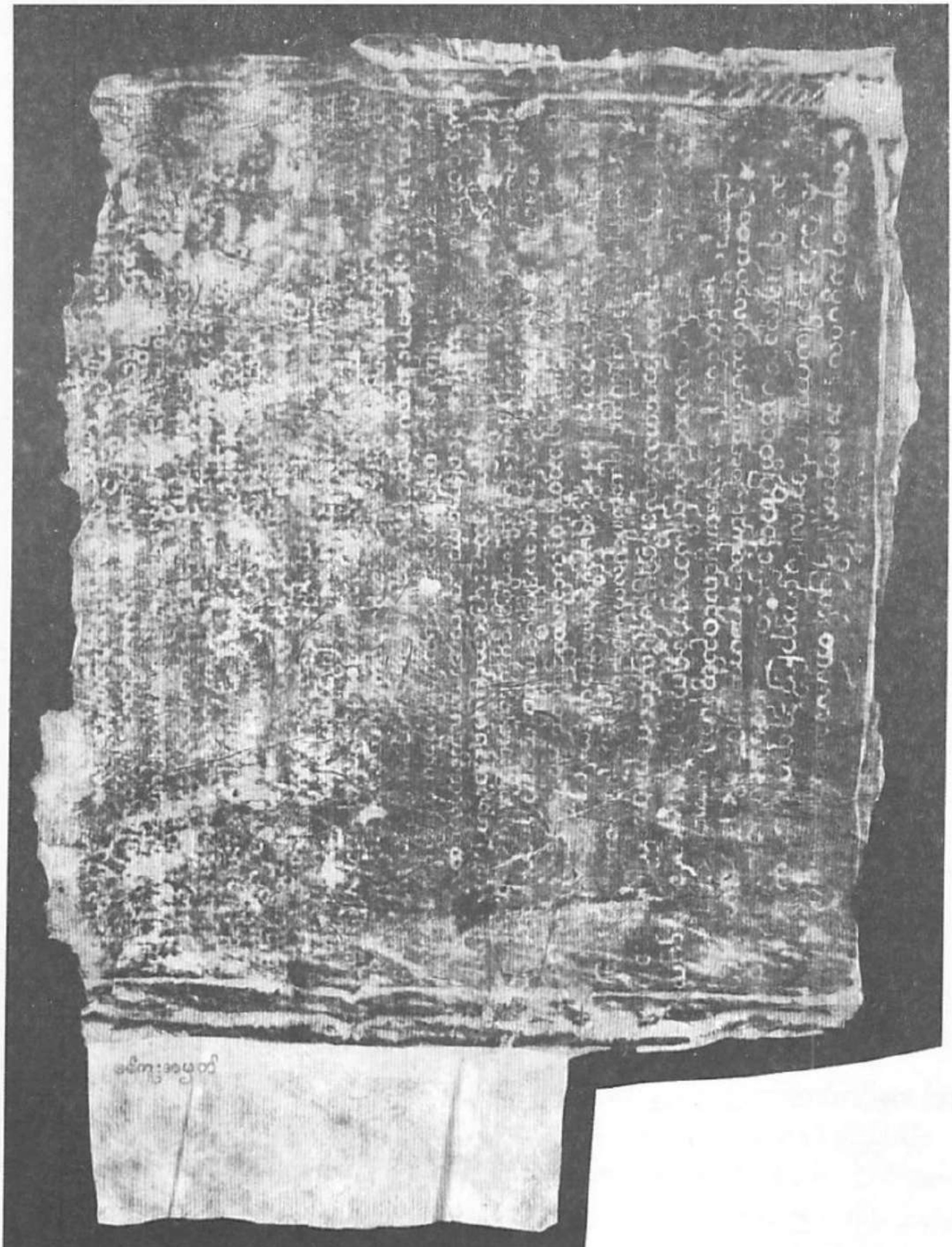

၃း၁၊ မာန်အောင်မြို့မဟာကြီးဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၁၅၆ ခု (AD 1794)

၃း၁။ မာန်အောင်မြို့ မဟာကြီးဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၁၅၆ ခု (AD 1794)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ ဓေယတုသဗ္ဗမင်္ဂလာဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော . . .

၂။ . . . သာသနာဒါယကာတော်အလောင်းမင်းတရားကြီးဘုရားက . .

၃။ . . သက္ကရာဇ်၁၁၅၆ခုနှစ်မေဃဝတီမြို့စားဝန်ခန့်ထားသော . .

၄။ သနာတော်ဖွင့်လွင်စည်ပင်မည်အကြောင်းကိုစစ်ကဲနာခံတို့ . . .

၅။ . . . သားတို့နှင့်တိုင်ပင်၍သာသနာတော်ပွင့်လင်းစည်ထွန်းမည်အကြောင်းကို . . .

၆။ ကြီးမြတ်တော်မူလှသောဆင်ဖြူများရှင်ကိုယ်စားတော်မင်းကြီးဘုရား

၇။ . . . တည်ထား၍အင်္ဂတေသစ်စည်းအနီရွှေမွမ်းမံပြီးလျှင်စစ်ကဲနာခံတော်ကြီး . . . .

၈။ . . . . ပဉ္စင်ဒူရိယာ . . . .

၉။ . . . . သာသနာတော်ကိုပြုရမည် . . . .

၁၀။ . . . . မြို့စားရှာသားတို့နှင့်တိုင်ပင်နှိုးဆော် . . . .

၁၁။ . . . . လုပ်ဆောင်၍သာသနာ . . . .

၁၂။ . . . . ကိုရွှေငွေမွမ်းမံ . . . .

၁၃။ . . . . သဘင်များနှင့်ဆင်ဖြူများရှင်အလောင်း

၁၄။ . . . . စကြာကျောင်းအုပ်တံထား . . . . .

၁၅။ . . . . သဘင်ပဉ္စင်ဒူရိယာတီးမှုတ်၍ . . . . .

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မာန်အောင်မြို့၊ မဟာကြီးဘုရားမုခ်ဝတွင်စိုက်ထူတွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင် ရှိသည်။ ဘုရားစေတီနှင့် အာရုံခံသိမ်ကြားတွင် စိုက်ထူထား၍ သိမ်ခေါင်မှ တံစက်မြိတ်ရေများကျ၍ ကျောက်စာများ ပျက်ပြေသွားပြီး ကြောဘက်မျက်နှာမှာလည်း စေတီနံရံနှင့်ကပ်နေ၍ မင်ကူးယူဖတ်ရှုရန်ခဲယဉ်းလှသည်ဟူ၍ ဦးဦးသာထွန်းမှတ်တမ်းတွင် တွေ့ရသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၅၆ ခုနှစ်(**AD 1794**)တွင် ဆင်ဖြူရှင်များရှင် ဘုရင့်ကိုယ်စား မေဃဝတီမြို့ဝန်သည် စစ်ကဲနာခံမြို့စားရှာစားတို့နှင့် တိုင်ပင်၍ မဟာကြီးဘုရားကျောင်း အုတ်တံတားတို့ကို လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ရေးထိုးထားသော အလှူမှတ်တမ်းစာဖြစ်သည်။ မူလထိုး ကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၃း၂။ နန်းသားကန်တော်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၁၈၃ ခု (AD 1776)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ ဓညဝတီမြို့ဝန်မင်းတလုပ်မင်းကြီးမဟာမင်းကြီးကျော်စွာကောင်းမှု

၂။ စီရံတိဌတုသဒ္ဓမ္မော။ ။သဒ္ဓမ္မောသူတော်ကောင်းတရားသည်စီရံစိရကာလံရှည်မြင့်စွာသောကာလပတ်လုံးတိဋ္ဌတုတည်ပါစေသည်

၃။ တည်းဣတိပိသောကျော်စောပြင်းဟုန်ကိုးပါးဂုဏ်ကြောင့်ဆန်စုန်အောက်ထက်ဘဝက်ဝီဇိနိ့သိစက္ကဝါသုံးဖြာ ဥဂ္ဂက်သုဒ္ဓိနတ်ကား

၄။ ယုတ်လတ်များစွာသတ္တဝါကိုချမ်းသာခေါင်ထိပြည်သီရိသို့ပဋိဝေကေယ်ကျွတ်ဆုရောက်ကြောင်းပြလျက် အာယုရှစ်ဆယ်စင်ကြယ်ပေါင်း

၅။ ဖွံ့၄၅ဝါရောက်သောခါလျှင်ရတနာမြရောင်ငါးလုံးတောင်ဖြင့်ဝန်းမျှောင်စိမ်းညှိရာဇဂြိုဟ်ဟုနဂိုရ် ကျော်ထင်ပြည်ကြီးရှင်တို့အောင်မင်္ဂ

၆။ လာပြုရာသာမေအင်ကြင်းတောနှိုက်လောကထိပ်မိုးနိဗ္ဗာန်စိုးမှပွားတိုးမာသလေးလရောက်တိုင်ပြည်ပိုင်လု နတ်ဓာတသတ်နှင့်တင့်မြတ်

၇။ ကဿပများလုရင့်ကောင်းငါးရာပေါင်းတို့ သံညောင်းမြွက်ကြားဟောခဲ့ထားသည်တရားသုံးသွယ်သန့်စင်ကြယ်အောင်နှုပ်ဝယ်အမှတ်

၈။ ပုဒ်ပတ်မချွတ်ညီညွှတ်လုံကြပထမသင်္ဂါယနာထိုကဖြာမှ သုံးခါတင်ပြီးအစည်မှီးလျက်ယူသီးမခြား တက်တိုးပွား၍ သင်ကြားလေ့ကြက်

၉။ ဆောင်ရွက်မပေါက်ထွန်းတောက်ရောင်ဝါဓမ္မုချာနှိုက်မှန်စွာဖြောင့်ဖြောင့်နှစ်ထောင့်သုံးရာသချာမှတ်သားခြောက်ဆယ့်ငါးလျှင်ဘုရား

၁ဝ။ သာသနာရော်သောခါတွင်။ ။တမ္ဗဒီပကမ္ဗောဇအစရှိသောတိုင်းကြီးတို့၏အချက်အချာမင်းစံမန္တလေးအစရှိသောတောင်အ

၁၁။ ပေါင်းတို့ဖြင့်တင့်တယ်ခြံရံလျက်ရတနာကိုးပါးဖြင့်တင့်တယ်စွာမွှမ်းမံခြယ်လှယ်လုပ်ဆောင်တော်မူသောမဟာအမရပူရရတနာအပူရံရွှေ

၁၂။ ပြည်တော်ကြီးကိုအစိုးရတော်မူသောပိတ်ဖြူဘော်သားအဆင်းနှင့်တူသောဆဒ္ဒါန်ဆင်မင်းသခင်အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားရုံမှတ်

၁၃။ သဒ္ဒါတော်မူ၍ရခိုင်ဓညဝတီမြို့ကြီးကိုတလုပ်မင်းကြီးမဟာမင်းကြီးကျော်စွာကိုမြို့ဝန်နန္ဒီသေနနော်ရထာကိုအခွန်ဝန်နေမျိုးသိရီရဲတင်ကို

၁၄။ အတော်ဝန်နေမျိုးဗလနော်ရထာပျံချီကျော်ထင်နော်ရထာတို့ကိုစစ်ကဲနေမျိုးသီဟရဲတင်သီဟနော်ရထာတို့ကိုနားခံနေမျိုးရွှေတောင်

၁၅။ ရာဇကျော်သီရိကျော်ထင်နော်ရထာတို့ကိုစာရေးကြီးခန့်တော်မူ၍ ရွှေပြည်တော်ကြီးအရံအကာအနောက်မျက်နှာဓညဝတီမြို့ကြီးသို့ရော်

၁၆။ လျှင်ကျေးဖူးသစ္စာတော်ကိုမျှော်ထော်၍တိုင်းသူပြည်သားကိုအာဏာအုပ်ထိန်းစီရင်သည်ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိသာသနာရေးမှာလည်း

၁၇။ အာဏာဒေသနာတော်မှလာသည့်အတိုင်းဂုဏာဘိဝံသဓဇမဟာဓမ္မရာဇဂုရုဆရာတော်နှင့် တိုင်ပင်၍ခြီးပင့်ပြုစုသည်။ ရှေးရခိုင်သျှင်ဘုရင်

၁၈။ မင်းဘလောင်းလွှက်နန်းမြို့အရှေ့မျက်နှာမြို့ကြီး၂ထပ်အတွင်းတူးလုပ်ခဲ့သောနံ့သာကန်သည် ကာလရှည်ဝေးသောကြောင့်ပြိုပျက်ပို့မြည့်

၁၉။ ရှိသည်ကိုတလုပ်မင်းကြီးမဟာမင်းကြီးကျော်စွာညာဏသမ္ပယုတ်ဉာဏ်ဖြင့်နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ကိုရည်မှတ်၍အရပ်၄မျက်နှာအရပ်စမျက်နှာ

၂၀။ မှလာကုံသောတိုင်းသူပြည်သားအများသတ္တဝါအပေါင်းတို့သော်ချိုးသုံးဆောင်စိမ့်သောငှာသက္ကရာဇ်၁၁၈၃ခုပြာသိုလပြည့်ကျော်၉ရက်၄နေ့

၂၁။ အသစ်ထပ်မံ၍ပြင်ဆင်လုပ်ဆောင်သည်ကန်အလျားအတောင်၉၀အနံအတောင်၉၀အစောက်၁၅တောင်အဝန်းအတောင်၃၆၀အခွန့်

၂၂။ ရှည်စွာသာသနာတော်၅၀၀၀ပတ်လုံးတည်စိန့်သောငှာကန်ခြေကန်မြစ်နှိုက်ကျောက်ကိုအင်္ဂတေသရွတ်ဖြင့်ဖိကတ်ပြီးလျှင်အုတ်ရိုးတံ

၂၃။ တိုင်း၄မျက်နှာမုတ်တံခါးလှေခါးစောင်းတန်းအစုံနှင့်အသစ်ထပ်မံပြင်ဆင်လုပ်ဆောင်ပြီးပြေသည်။ ။ ထိုသို့ကျယ်ဝန်းစတုရန်းဖြင့်ရည်

၂၄။ မှန်းနိဗ္ဗာန်ဤရေကန်ကိုကောင်းမွန်တည်ထောင်လုပ်ဆောင်ကြည်နူးအကျိုးထူးကြောင့် ပြောင်းကူးဘဝသံသာရနှိုက် လေးပါယ်ဘုံ

၂၅။ မကြုံမလားရှစ်ပါးရပ်ဘောင်ဘဲးရှောင်ဝေးကွာဖြဟ္မာလူနတ်မြင့်မြတ်ခန်းဝါဘုံနှိုက်သာလျှင်ဖြစ်ပါစေသောမာကြောသန်မြန်အားအန်နှိုင်း

၂၆။ ဆဗ္ဗနူလနှင့်မျှစေသတည်းကစ္စည်းသူတော်ရှင်မြတ်သို့ရွှေလှော်အဆင်းတင့်ခြင်းလက္ခဏာရပ်ပါနတ်သွင်ဖြစ်ပါခြင်ရှင့်မြော်

၂၇။ မြင်သတ္တိဂုဏ်ထူးရှိသည်သာရိပုတ္တရထေရ်မဟာသို့ပညာဇကေဒက်မိန့်မြွက်ရလိုထိုထိုဖြစ်ရာဤခန္ဓာဝယ်ရော်ပါထက်အောက်စသည့်

၂၈။ မပျောက်မစွန်း . . . . အာယပါကူလသို့မဟားမသမ်းညိမ်းချမ်းပါစေရွှေငွေစပါးဝတ်စားတံဆာရတနာမျိုးစုံပြည့်ဖြိုးသည်ကျော်ဟိုး

၂၉။ ပုညဓောတိကသို့ဝေ၄ရှင်လန်းလျှုဒါန်းသုံးစွဲစွန့်ကြဲမကုံဖျိုပုံလူဝယ်ကြွယ်စေခံလိုကြည်ညိုမြတ်လေးရှင်မိတေးသည်နီမွေးရွှေလှော်ပင်

၃၀။ ကုံကော်နှိုက်၄ဘော်သစ္စာပွင့်သောခါလျှင်ဦးစွာမဆွဘူးတွေ့ရုံ၍နိယမုတန်းဗျာဒိတ်ပန်းကိုလန်းလန်းသိမြင်ပန်ရွက်ဆင်မှများဖျင်သတ္တ

၃၁။ ဝါဝေနေယာကိုခေမာပြည်တိုင်ပို့နိုင်သည်သူနတ်လူဆရာသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမုက္ခုဇကေန်မသွေလှန်သည်အမှန်ကြည်ညှိရပါလိုဝ်သောဝ်ထိုသို့

၃၂။ မြတ်နိုးလှုကောင်းကျိုးကိုအဘိုးမိဘစသည်ဆရာဦးစွာမဆွပေးဝေ၄မှတရတစင်းမင်းတို့လက်ထက် . . . . ခေါင်မိဘုရား

၃၃။ . . . . သားလှသမီးဆွေကြီးမျိုးတော်လေးဘော်မတ်ပေါင်းရကြောင်းမျှဝေပေးထွေပြီးမြောက်ထို . . . . . များဘိသတ္တဝါ

၃၄။ · · · · မလစ်မလပ်နှံ့စပ်များစွာပါနာဘူတာသတ္တဝါနှင့်ခန္ဓာကေပည္ဘ · · · · · · · · လျှုဒါအမျှ ပေးဝေင၏ · · · ·

၃၅။ · · · · · · လေးသောင်း၂သိန်းမြေထိန်းသက်သောသုန္ဓေကို · · · · · · · ဤလျှုဒါကိုသာဓုသာဓု ခေါ်စေသောဝ်။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ နန်းတော်ကုန်းဒုတိယထပ်၊ အရှေ့ဘက်ဝင်းတော်အတွင်းရှိ နန်းသားကန်အနီးတွင် စိုက်ထူတွေ့ရှိရသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် သိမ်းဆည်းထားသည်။ ဤကျောက်တုံးပေါ်၌ ကုလားများ အဝတ်လျှော်ဖွတ်ခဲ့ကြသဖြင့် ကျောက်စာများ လုံးဝပျက်ပြေသွားပြီ။ ဤကမ္မည်းစာကို ယခင်မင်ကူး အဟောင်းမှတစ်ဆင့် ကူးယူဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

အလှူမှတ်တမ်းစာ ဖြစ်သည်။ စကားပြေ-လင်္ကာနှစ်မျိုးဖြင့် ရေးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၃း၃။ ရမ်းဗြဲမြို့သူကြီးကာဒိရေကန်ကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၇ ခု (AD 1835)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ဧယန္တု။ ။ပရမာနန္တညာဏသဿဝရစက္ကိန္တရာဇိနောဂုဏေစိန္တေယပုတ္တသသစီရံတိဋ္ဌတုသာသနံပရမာနန္တညာဏ သဿမြ

၂။ တ်သောအဆုံမ်းမရှိသောသဗ္ဗညုတညာဏ်ရှိတော်မူထသောဝရစက္ကိန္တရာဇိနောမြတ်သောသူတော်ကောင်း တရားတည်းဟူသောစ

၃။ ကြာရတနာကိုအစိုးရသောမင်းမြတ်ဖြစ်တော်မူထသော ဂုဏေစိန္တေယပုတ္တသသမကုန်နိုင်အပ်သော ကျေးဇူး တော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူထသော

၄။ မြတ်စွာဘုရား၏သာသနံသာသနာတော်သည်စီရံရှည်မြင့်စွာသောကာလပတ်လလုံမ်းတိဋ္ဌတုစည်ပင် ထွန်း လင်းစေသတည်း

၅။ မောဟအဝိဇ္ဇာတည်းဟူသောမှောင်အမိုက်တို့ဖြင့်အလွန်နှိပ်စက်ကုန်ထသောများစွာသောဝေနေယျသတ္တဝါအပေါင်း

၆။ တို့ကိုဒေသနာညာဏ်တော်တည်းဟူသောတန်ဆောင်ဆီမီးကြီးလှစွာသောအလင်းဖြင့်သူတော်မြတ်တို့၏ တရားဟောကြားဖော်ပြ

၇။ ဆုံမ္မတော်မူ၍သာသနာတည်းဟူသောမဟာသမုဒ္ဒရာမှမဂ္ဂင်တည်းဟူသောသင်္ဘောလှေဖြင့်ပို့ဆောင် ကယ်တင် တော်မူပြီးလျှင်၄၅၈

၈။ ပတ်လုံမ်း။ဘုရားတို့၏ပြုဘွယ်ကိစ္စကိုကုံစင်စေပြီး၍ကုသိန္နာရုံမလ္လာမင်းတို့၏ပျော်ရာအင်ကြင်းပင်စုံချမ်းရိပ်မြို ၏အကြား၌အမြစ်နိဗ္ဗာန်

၉။ ဝင်စံတော်မူပြီးသည်နောက်လေးလမြောက်သောအခါ၌ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကြီးကိုအစိုးရသောအဇာတသတ်မင်း လက်ထက်အရှင်မဟာကဿပအ

၁၀။ ကြီးအမှူးပြု၍ရဟန္တာ၅၀၀တို့ရလပတ်လုံမ်းပထမသင်္ဂါယနာတင်တော်မူသည်၁၁၈နှစ်မြောက်သောအခါ၌ ဝေသာလီပြည်ကိုအစိုးရတော်မူ

၁၁။ သောကာလာသောကမင်းလက်ထက်ရှင်မဟာယသအကြီးအမှူးပြု၍ရဟန္တာ၇၀၀တို့ရှစ်လပတ်လုံမ်း ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်တော်မူသည်၂၁၈

၁၂။ နှစ်မြောက်သောအခါ၌ပါဋလိပုဒ်ပြည်ကြီးကိုအစိုးရတော်မူသောဓမ္မာသောကမင်းလက်ထက်အရှင်မောဂ္ဂလိ ပုတ္တတိဿအမှူးအကြီးပြု၍

၁၃။ ရဟန္တာ၁၀၀၀တို့၉လပတ်လုံမ်းတတိယသင်္ဂါယနာတင်တော်မူသည်၄၅၀မြောက်သောအခါ၌ ဝဋ္ဋကာမဏိ မင်းလက်ထက်ရဟန္တာ၅၀၀

၁၄။ တို့ပိဋကတ်တော်သုံးပုံကိုပေထက်အက္ခရာတင်တော်မူသည်၉၃၀မြောက်သောအခါ၌ မဟာနာမ်မင်းလက်ထက် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသာထေရ်မြတ်သ

၁၅။ ည်ဇမ္ဗူဒိတ်မှသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ကူးတော်မူ၍ပိဋကတ်သုံမ်းပုံကိုမြမ္မဘာသာဖြင့်ပေထက်အက္ခရာတင်တော်မူခဲ့ ပြီးမှသာသ

၁၆။ နာတော်သည်အသီးသီးပြန့်ပွားတည်ထွန်းတော်မူကုန်သည်ဤသို့သောနည်းအားဖြင့်ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်စိမ့်သောငှာ

၁၇။ ဣမ်ပေါက္ခရဏီဤရေကန်ကိုမယ်အကျွန်ုပ်မြို့သူကြီးကာဒီသည်ဣမသဿနဂရဿဤရမ်းဗြဲမြို့၏သေန္တာင္ဗှာနေ
အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်

၁၈။ ဖြစ်သောဒဟာသီလုစ္စယာအင်းတောင်၏အာသိန္တာအနီး၌ခနတိတူးလှူပါ၏ဣမသပေါက္ခရဏီယာ
ဤရေကန်၏အာယာမတောအလျား

၁၉။ အားဖြင့်မဇ္ဈိမပူရိဿဟတ္ထော်မဇ္ဈိမသားယောက်ျားတို့၏အတောင်ဖြင့်နရတိယောသံတောင်၉၀ရှိ၏တိရိယံပန
အနံ့ဖီလာအားဖြင့်ကား

၂၀။ အသီတိဟတ္ထာအတောင်၈၀ရှိ၏စတုသုသဝနေလေးဘက်သောကန်ဘောင်နား၏ပရိမဏ္ဍလတော
ထက်ဝန်းကျင်မှကား . . . . အတောင်

၂၁။ ၄၆၀သည်ဘဝေဖြစ်၏ခဏောတိကာလောတူးသောအခါဖြစ်သောကောဇာသက္ကရာဇ်သည်တိဗ္ဗယကော၁၉၆
ခုသည်ဟောတိ

၂၂။ ကိရဖြစ်သတတ်ဗုဒ္ဓေါဘုရားသခင်၏သာသနေသာသနာတော်သည်ဒွိဋ္ဌောဂရျေ၂၇၈ခုသည်သမ္ဗတ္တော
ရောက်ပြီးသောဘဂ္ဂု

၂၃။ နမာသေတပေါင်းလဋ္ဌိခုဒ္ဓဿသ၁၄ရက်လွန်းပက္ခဖြစ်သောသောကြဝါရေသောကြာနေ့၌ဒဏာတိတူးစေ၏ . .
. . ဏံ . . . လောတူး

၂၄။ ၍ပြီးသောအခါ၏သက္ကရာဇ်ာသက္ကရာဇ်သည်ကောဇာယကော၁၉၇ခုသည်ဘဝေဖြစ်၏သာသနေသာသနာ

၂၅။ တော်သည်ကား။ . . . . ။၂၃၇၉ခုဖြစ်၏ဇေ္ဌပုဏ္ဏမီနံ့ယုံလပြည့်ဖြစ်သောဗုဒ္ဓဝါရေ၄ဟူးနေ့၌နိဋ္ဌိတောပြီး၏

၂၆။ နော်အကျွန်ုပ်၏ . . . . . ။ . . . . . ။စတုကုလေသုအမျိုးလေးပါးများသောအစွန်းရဟန်းပုဏ္ဏား
ယောက်ျားမိန်းမ

၂၇။ ဠာနတခြားဇရ . . ။ . . . . ။ . . . သုံမ်းစေ။ . . . ။သဒ္ဓါမိပေးလှူပါ၏။ခြင်းရာ။ . . . . ။ . . . .
။စစ်ထုတ် . . .

၂၈။ ခေါ်ကျွန်ုပ်သော်မူကား။ခ . . ။ . . . . ။တို့ခပင်းပျော်ရာမဟာနဂရမြို့ခည၏ကစ္ဆပနဒီသီတာအပြင်ေ

၂၉။ ရှခွင်ပြုပ္ပါရပ်မျက်နှာ၌နရ . . ။ . . . . ။ဘေနရိမ်တို့ရွှေအိမ်ရွှေနန်းမြို့ဝန်းရိပ်မြုကြနက်ထူ၍ခွန်ယူသိမ်းမှဲ့စံခဲ့
မပျက်

၃၀။ လောင်းကြက်မြို့မပူရရတနာပြည်အောင်ချာသည်ငါတို့ချက်ကြွယ်မျိုးဆွေနွယ်ဆက်ရှေးအထက်ကမိ

၃၁။ ဘဘိုးဘေးအရေးကြောင်းခင်း၊ဖြစ်အံ့ခြင်းရာရာဇာနေမျိုးဘုန်းရိပ်မိုး၍စိုးစံသောခါအာဏာရှိန့်ပြေးကျွန်ုပ်ဘေး
မူနီဝေးကျော်

၃၂။ ဝှန်းရာထူးချွန်၍အလွန်တင့်ကဲ။ . . . .

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရမ်းဗြဲမြို့အရှေ့ဘက် မြို့သူကြီးဦးကာဒီ၏ ရေကန်အနောက်မြောက်ထောင့် အုတ်ဂူထဲတွင် စတင်တွေ့ရှိရသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ ညောင်မြစ်များ ဖုံးကြက်နေ၍ ကြောဘက်မျက်နှာကို မင်ကူးကူးယူ၍ လုံးဝမရနိုင်ခဲ့ဟူ၍ ဦးဦးသာထွန်း၏ မှတ်တမ်းတွင်တွေ့ရသည်။ ရမ်းဗြဲမြို့သူကြီးကာဒီ၏ ရေကန်တော် အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၃း၄။ ရမ်းဗြဲမြို့သူကြီးကာဒီပိဋကတ်တိုက်ကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၂၀၆ ခု (AD 1844)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ စီရံတိဋ္ဌတုသဒ္ဓမ္မော။ ။သဒ္ဓမ္မောဘုရားမုက္ခပါတ်ပိဋကတ်သုံးပုံအလုံးစုံတည်းဟူသောသူတော်ေ
၂။ ကောင်းတရားသည်စီရံမြင့်ရှည်ကြာစွာသာသနာတော်ငါးထောင်ကုံအောင်ပတ်လုံးတိဋ္ဌတုမယုတ်မ
၃။ ပျက်ထွန်းလျှက်တည်ပါစေသတည်း။ ။မဟာကာရုဏိကောဝေနေယျတ်အားသံသရာတည်းဟူ
၄။ သောမဟာဂရုဏာယှိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရားသည်ပန္စကောဝ၃ခုသက္ကရာဇ်၌ဗုဒ္ဓ
၅။ ဏ္ဍာဘုရားအဖြစ်သို့ပတ္တာရောက်တော်မူ၍ပဥ္စစတ္တာလီသဝဿသနိလေးဆယ်ငါးဝါပတ်
၆။ လုံးသဒ္ဒေဝကာံနတ်နှင့်တကွသောလူကိုဓမ္မရသတရားအရသာကိုဝိဝယိတ္တာသော်စေ
၇။ တော်မူ၍ဝေယံ၁၄၈ခုသက္ကရာဇ်၌ပရိနိဗ္ဗာန်ယိပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူလေပြီဘုရားသခင်
၈။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူ၍လေးလမြောက်သောအခါရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင်အဇာတသတ်မင်းကို
၉။ အမှီပြု၍အရှင်မဟာကဿပအမှူးဟိသောရဟန္တာ၅၀၀တို့ပထမသင်္ဃာယနာတင်တော်
၁၀။ မူကုန်သည်ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူ၍အနှစ်တရာရောက်တော်မူသောအခါဝေသာလီပြည်တွင်
၁၁။ ကာလာသောကမင်းကိုအမှီပြု၍အရှင်မဟာယဿအမှူးယှိသော၇၀၀သောရဟန္တာတို့
၁၂။ ဒုတိယသင်္ဃာယနာတင်တော်မူကုန်သည်ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည်နောက်အနှစ်၂၁၈နှစ်ရောက်သောအခါပါ
၁၃။ ဒလိပုဒ်ပြည်တွင်ဓမ္မာသောကမင်းကိုအမှီပြု၍မောဂ္ဂလိပုတ္တအမှူးဟိုသောရဟန္တာ၁၀၀၀တို့တတိ
၁၄။ ယသင်္ဃာယနာတင်တော်မူကုန်သည်ဘုရားသိခင်ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည်နော်အနှစ်၄၅၀ရော်သောအခါသီ
၁၅။ ဟိုဠ်ကျွန်းတွင်ဝဋ္ဋကာမဏိမင်းကိုအမှီပြု၍ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်ပိဋကတ်သုံးပုံကိုပေထက်
၁၆။ တင်တော်မူကုန်သည်ဘုရားသိခင်နိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသည်နော်အနှစ်၉၃၀ကုံသောအခါမဟာနာဂမင်း
၁၇။ လက်ထက်အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသာသည်ဇမ္ဗူဒီပါမှသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ကြွတော်မူ၍ပိဋကတ်တော်ကိုရေးကူး
၁၈။ လျှက်ဤဇမ္ဗူဒီပါသို့ဆောင်ယူခဲ့သည်သီဟိုဠ်ကျွန်း၌လည်းကောင်းဤဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌လည်းကောင်းအဆက်
၁၉။ ဆက်သောမင်းတို့ကိုအဆက်ဆက်သောဆရာတို့သည်အမှီပြုလျှက်ပိဋကတ်သုံးပုံတည်းဟူသောမြတ်
၂၀။ စွာဘုရားစကားတော်ကိုအစဉ်မပျက်ဆောင်လေကုန်သည်ဖြစ်၍ကာလအရှည်ယွှထက်တိုင်တည်ေ
၂၁။ တ်မူသည်နှင့်အညီသုဂတိအနူဘဝါမြတ်စွာဘုရားကိုတော်မှဖြစ်သောဒါတုန်ဓာတ်တော်တို့
၂၂။ ၏အဋ္ဌဌာနေတည်ရာဖြစ်သောရက္ခပူရရဋ္ဌေရက္ခပူရတိုင်း၌ကာတိနာမံကာဒီအမည်ရှိသောအဟ

၂၃။ ရမ္မနဂရေဓာဌာအကျွန်ုပ်ရမ္မာဝတီမြို့သူကြီးသည်ရာဇာမိန်မင်းအစပဟိသောသဂါ မဏိကာမိရှာသူကြီး
၂၄။ တို့နှင့်တကွဗဟုဌာနေများစွာကုန်သောလူတို့ကိုသမါဒပေတွာညီညွတ်စေ၍နာပြုပွဒီသေမြို့အရှေ့မျက်နှာ
၂၅။ ၌သမ္တိသူတော်ကောင်းတို့သည်သန္တိတဋ္ဌာနာစည်းဝေးရာဖြစ်သောဂနစရိယစန္ဒမေဒါမဟာထေရ်ရာ
၂၆။ ဂိုဏ်းအုပ်စန္ဒမေဓာမဟာထေရ်ရာ၏ဝိဟာရသမိပေကျောင်းအနီး၌သာသနာ့မူလံသာသနာတော်၏ အမြစ်ဖြစ်သော
၂၇။ သပိဋကတယံပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်တကွဓာတုဗုဒ္ဓရူပါနိ၊ဓာတ်တော်ဆင်းတုတော်တို့ကိုဣဋ္ဌဏပါသာဒေဏ
၂၈။ အုဋ္ဌပြသာဒ်ဖြင့်တိနာမစေတီယံဓာတုဥဒ္ဒိဿဓမ္မသုံမ်းမည်ရသောစေတီကိုပတိဋ္ဌာတိတည်လုပ်၏တံစေတီ
၂၉။ ယံထိုစေတီ၌အာယာမစိတ္တာရတောအလျှားအနံ့အားဖြင့်စတုဝီသတိကေမုဋ္ဌိနှစ်ဆယ့်လေးတောင်ယို၏ဥပတိ
၃၀။ တောဓောက်အမြင့်အားဖြင့်နဝတိသံသုံးဆယ့်ကိုးတောင်ဟို၏စတုကန္တေလေးထောင့်၌စတုသီဟရာ
၃၁။ ဓာစလေးစီးသောခြသေ့်မင်းတို့ကိုလည်းကောင်းဒွါရေတံခါး၌ဒွေးယက္ခရာဓာစနှစ်ဦးသောဘီလူးမင်းတို့ကိုလည်း
၃၂။ ကောင်း၊သာရက္ခံအစောင့်အရှောက်ကိုဋ္ဌပေတွာထား၍အပဟာရာမေနာမဟာရံတံတိုင်းနှင့်တကွတံသပွဲ
ထိုအရံတို့ကို
၃၃။ ကာရိတွာတည်လတ်၍သက္ကရာဓေသက္ကရာဇ်သည်၊ . . . ၁၂၀၆ခုစီြမာသဿတန်းခူးလ၏ပေါကွေ့လျှတ်
ပက္ခဖြစ်သော
၃၄။ အဋ္ဌပိရှစ်ရက်မြောက်သောဗုဒ္ဓဝါရသ္မိဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌မဇ္ဈန္တိတောနေမွန်းတည့်အချိန်တွင်သဗ္ဗပရိပုံဏ္ဏော ကောင်းစွာ
ပြီးပြည့်စုံပြီ။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရမ်းဗြဲမြို့မ တောင်ကျောင်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတိုက်အတွင်းရှိ ပိဋကတ်တိုက်ရှေ့တွင် စိုက်ထူတွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ ကြောဘက်မျက်နှာရှိစာများမှာ ပျက်ပြေသွားပြီဖြစ်၍ မဖတ်သာပြီဟု ဦးဦးသာထွန်း၏ မှတ်တမ်း၌တွေ့ရသည်။

ရမ်းဗြဲမြို့သူကြီးကာဒီ၏ ပိဋကတ်တိုက်တော် အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ စကားပြေနှင့် ပါဠိရော၍ ရေးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၃း၅၊ ဦးရာဇ်တောင်ဘုရားကျောက်စာ
သက္ကရာဇ်၁၂၂၁ ခု(AD 1859)

၃း၅။ ဦးရာဇ်တောင်ဘုရားကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခု (AD 1859)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သက္ကြဇ်၁၂၂၁ခုရမ္မဝဒီရန်း
၂။ ဖြေးမြိုဝ်အဝင်ကညီချောင်းရွာ
၃။ နေဒေါ်ဝန်းမမြစ်ယခုရွာနေ
၄။ ရေပေါ ်ချောင်းကံတကာဧ
၅။ ဘာင်သာဝေကောင်းမှုနိ
၆။ ဗွာန်ဆုသာထုခေါ်စေဧ
၇။ သာဝ်

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့၊ ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော်ကြီး၏မြောက်ဘက် လှေကျောင်းတော်မှုဘုရားသိမ်တော်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော် ဗုဒ္ဓပြတိုက်တွင်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ်တွင် ရမ်းဗြဲ-ကန်းနီချောင်းရွာနေ ဒေါ်ပိုင်းမ၏မြစ် ယခုရွာနေ ရေပေါက်ချောင်း ကံတကာ ဖောင်သာဝေကောင်းမှု နိဗ္ဗာန်ဆုသာခုခေါ်စေသောဝ် ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။ အလှူမှတ်တမ်းစာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၁း၆။ ဘုံကျောင်းမှ ကြေးဆင်းတုတော်ဓမ္မခံစာ
သက္ကရာဇ် ၁၂၂၄ ခု (AD 1862)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ်၁၂၂၄ခုနရုံလပြည့်ကျော်၇ရက်၄နေ့တွင်ကြေချိန်ဖဂါကိုယ်တော်စါးယုဝ်ပွာကြည်ဆင်ထုတော်မြတ်ကို သွန်လောင်အောင်မြင်တော်မူသည်။

၂။ ရခိုင်မြို့ဟောင်ရွှေကျာဈေဘုရာတကာလှေသူကြီမောင်ဝေမယားလှဦးသွီးမောင်နှံကောင်မှုနိဗ္ဗာန်ဆုကိုသာခု လှူနတ်ခေါ်စေသောဝ်။

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ ဘုံကျောင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၄ ခုနှစ်၊ နံယုန်လပြည့်ကျော် ၇ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ရခိုင်မြို့ဟောင်း ရွှေကြာသိမ်ဈေးမှ ဘုရားတကာလှေသူကြီး မောင်ဝေ မယားလှဦးသွီးမောင်နှံကောင်းမှု ဟူ၍ ကမ္ပည်းစာထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၃း၇။ မဟာမုနိမှ ရှမ်းဆရာမောင်ရွှေမုံကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈ ခု (AD 1866)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာဘက်)</u>

၁။ သက္ကရာဇ်၁၄၇ခု
၂။ · င်တော်စန္ဒသူရိယမင်တည်ထာသည်
၃။ ဗုဒ္ဓသသာသနံစီရံတိတ္ထတုဗုဒ္ဓသမြတ်စွာဘုရာ၏သာသနံ
၄။ သာသနာတော်သည်စီယံရှိမြင့်စွာတိတ္ထတုရှည်စေသတည်
၅။ သက္ကရာဇ်ကောဇာ၁၄၇ဝယ်ကမြတ်စွာသုံလုသပြည့်ကိုပြုနု
၆။ ကိုကွယ်အံ့ဘွယ်သေသတ်မင်မြတ်စန္ဒသူရိရာတဂါရင်မြတ်
၇။ တည်ပျိုလတ်မုကတ်နှင့်မကာင်ပြတ်စီချင်ကကမ္ဘောဇတိုင်
၈။ သမိုင်အဝင်ခေါ်တွင်သာယာလင်္ဂါဝဒီမျိုဝ့်မည်နာမဒေသအမုံတိုင်နိုင်ငံ
၉။ ကရှန်ဆြာမောင်ရွှေမုံမယားမိပိုင်သ္မီအကျိုမိဏ္ဍသ္မီအငယ်မိနူသ္မက်
၁၀။ စာရေရှင်မုံသ္မက်ငြီအလတ်မောင်ငုံငြီထွေမောင်ရီသ္မီမောင်နံ့သ္မီ
၁၁။ သ္မက်ခုနှရောက်တိုဝ်မဟာမုနိစက်ကိုတော်မြတ်ကိုအဖူလာသ
၁၂။ ည်မှါသက္ကရာဇ်၁၂၂၈ခုတပေါင်လ္ဆန်၈ရက်နေ့ဖူမျှော်ရောက်သ
၁၃။ ည်တွင်ကူတော်ကွဲအက်မြက်များသည်ကိုမြင်လျှင်ရှမ်ဆြာမော

၁၄။ င်ရွှေမှုံကစေတနာသုံတံမြက်သံချင်လှဝရိရအားထုပ်၍ပြက်စီရိ
၁၅။ ရှင်သည်ဟာကိုပြင်မည်ဟုကျံပျိုလျှင်ကျင်သူင်ရ်မယားနှင့်ေ
၁၆။ ပြာဟောတိုင်ပင်၍သက္ကရာဇ်၁၂၂၉ခုနှစ်ကစ၍ကူတော်ကို
၁၇။ ပြင်သည်မှာကိုန်ပါသောဒင်္ဂါးပျားရေ၄ဖိဝသည်မလေါ
၁၈။ ၍မပြီးစီးနိုင်သည်နှင်ထပ်မံ၍တခါကျံဘံသည်မှာင်ရ်
၁၉။ မယားသားသ္မီတို့ကိုအရှင်ဝံထောက်တော်မင်းထံေ
၂၀။ ၄ဒင်္ဂါး၄၀၀နှင့်ပေါင်နှံထားသည်တွင်အရှင်ဝံထော်
၂၁။ တော်မင်းကဆြာကျီမယားသားသသ္မီးတို့ကိုမယူအ(၄)မျော်

<u>(ကြောဘက်)</u>

၁။ အောင်လုပ်ပါဟုငွေဒင်္ဂါးပျားယေ၄၀၀ခြေမှိုးလိုက်သ
၂။ သည်နှင့်လုပ်ပါသော်လည်ကျောင်းတော်သာပျိုသည်
၃။ ကူတော်မိုးမလုံရှိပျံ၍ထပ်မံပြီလျှင်ကျံဘန်သည်မြို့ဒ
၄။ ညံဝတီတိုင်ပြည်သူအားကိုး၍ကျံမသာလျှင်အဌေ
၅။ မျာက်မည်ထင်၍လုတ်သည်မှာဒါရကာလှုူသူနာ
၆။ မည်အရှင်ဝန်ထောက်မင်မောင်ကလား၁၀အရှင်ဖွဲ့ဒါ
၇။ ကျီစိန် . . ဒရကာစံထွန်ဒ်ဦတရဇင်သာထွန်ဦအရှင်စစ်
၈။ ကဲတော်မင်တောင်ရွှေတောစိစရေကျီပေါ်ထွန်၁၀ေ
၉။ . . . . . မောင်ဂလေဖိဗိုကျောင်တကာညီရောင်၃၁
၁၀။ . . . . မောင်၏ . . ယ်ဒ်ဦမောင်နှထိုစွေဒ်ဦတရ
၁၁။ ဇင်စံ . ဖွေဒ်ဦရှမ်ဆြာမောင်ရွှေမင်ဒိုစုပေါင်းငွေ
၁၂။ ၃၄၅ပြားကိုရှမ်းဆြာကြီးမောင်ရွှေမှုံလက်သို့အလှူုဝင်ဂျ
၁၃။ သည်ထိုမှ၀ . . . . . . သွဲဥဒ်ဒိက၍များလှ
၁၄။ ဒါရကာလူ . . ထိုသဒ္ဒါဖြူစွလှုူရသောအားအကျိုများကျောင်း
၁၅။ သုံးပါးသောကတ်ရှစ်ပါးရပ်မှမစပ်မငွေ့မတွေ့လိုဤကု
၁၆။ သိုလ်ကျောင်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမှန်သည်။ ။နိဗ္ဗာန်ရွှေမျို့ရော်စေ
၁၇။ သာဝ်။ ။သက္ကရာဇ်၁၂၃၂ခုတံကုလ္လွန်၄ရက်အင်္ဂါနေ့ရှမ်ဆြာကျီမောင်မှုံ
၁၈။ မဟာမနိစက်တော်ကိုပြင်၍ဗျီသည်ကောင်မှုနိဗ္ဗာန်ဆုသာဒုနတ်လူခေါ်စေသောဝ်။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ကျောက်တော်မြို့နယ်၊ မဟာမုနိကုန်းတော်မြောက်ဘက် ပထမပစ္စယံအတွင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိရသည်။ ယခု လုံးဝပျောက်ဆုံးနေသည်။

ရှမ်းဆရာမောင်ရွှေမှုန်သည် မဟာမုနိဂူတော်ကို ပြုပြင်ခဲ့လေသည်။မိမိပိုင်ငွေနှင့်ပြုပြင်ပါသော်လည်း မလုံလောက်သဖြင့် ဇနီးမယားနှင့်သားသမီးတို့ကို ဝန်ထောက်မင်းထံ ပေါင်နှံ၍ ပြုပြင်ခဲ့သည်။ မလောက်၍ တစ်ဖန် မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းများထံမှ အလှူဝင်ငွေများဖြင့် ထပ်မံပြုပြင်ခဲ့သည်ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။

စကားပြေလင်္ကာနှစ်မျိုးဖြင့် ရေးသားထားသည်။ နိဗ္ဗာန်ဆုကို တောင်းထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၃း၈။ နှိုင်ငံတောင်မှုဂူဝကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၅ ခု (AD 1874)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ၁၂၃၅ခုတပို့တွဲလဆန်းဆယ်ရက်၂လာတွင်ပြီး၏

၂။ ၄သချေ်ာတိစွန်းကမ္ဘာတသိန်းကြာအောင်ပါရမီဖြည့်မှု

၃။ လုံးလပြုမှသံဗုဒ္ဓလျှင်မိန့်ဟဒေသနာ၊ရတနာရွှေငွေနှင့်

၄။ ကျောက်စုထုလုပ်ကိုးကွယ်၊နိမ်ဗြည်သို့ရောက်မည်ဧကန်မြတ်

၅။ မွန်ဟောကြားတရားဒေသနာယုံကြည်ပါ၍ကျွဲသာလင်မယား

၆။ ကျွန်ကားရမ္မာနေရာမူရင်းတပ်ဝင်းဝင်းနှင့်သတင်းမွေး

၇။ ဖြူကျွန်မူနှာမေမောင်သာဝယ်တဲ၊မိအေအမြတ်

၈။ လက်ထပ်ကျွန်ဝင်အိမ်ရှင်မျောက်သားမယားနာမည်အညို

၉။ ယေတည်ရောက်သည်ခည်ညနေကပဒေသာရှေ့မြင့်ကြာသော်

၁၀။ ရတနာမြ · နှစ်သက်ကြည်ဖြူ၃ဆူဗုဒ္ဓဂူဝထွင်းဖောက်

၁၁။ ပေးမြောက်လက်ခွံ၅၅၀ခေါ်သည်သာစု၂ပါးစုကြားငွေ

၁၂။ သား၇၀၀ကျွန်လှူဒါကိုဝသုန္ဒရာကနရွာစသည်

၁၃။ အမျှသာစုခေါ်စေသော

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ၁၂၃၅ ခု တပိုတွဲလဆန်းဆယ်ရက် တနင်္လာတွင် ပြီး၏

၂။ လေးသင်္ချေတိစွန်း ကမ္ဘာတစ်သိန်းကြာအောင် ပါရမီဖြည့်မှု

၃။ လုံးလပြုမှ သံဗုဒ္ဓလျှင် မိန့်ဟဒေသနာ ရတနာရွှေငွေနှင့်

၄။ ကျောက်စုထုလုပ်ကိုးကွယ် နိဗ္ဗာန်ပြည်သို့ ရောက်မည်ဧကန် မြတ်
၅။ မွန်ဟောကြား တရားဒေသနာ ယုံကြည်ပါ၍ ကျွန်သာလင်မယား
၆။ ကျွန်းကားရမ္မာ နေရာမူရင်း တပ်ဝင်းဝင်းနှင့် သတင်းမွေး
၇။ ကျူ ကျွန်မူနာမည် မောင်သာဝေတည်း၊ မိအေအမြတ်
၈။ လက်ထပ်ကျွန်းဝင် အိမ်ရှင်မျောက်သား မယားနာမည် အညို
၉။ ယေတည်း ရောက်သည်ညေ နေကပဒေသာ ရှည်မြင့်ကြာသော်
၁၀။ ရတနာမြ(တ်) နှစ်သက်ကြည်ဖြူ ၃ဆူဗုဒ္ဓ ၇၀တွင်းဖောက်
၁၁။ ပေးမြောက်လက်ခံ ၅၅၀ခေါ်သည် သာစုနှစ်ပါး စုငြားငွေ
၁၂။ သား ၇၀၀ကျွန်လှူဒါကို ဝသုန္ဓရာက နတ်ရွာစသည်
၁၃။ အမျှသာစု ခေါ်စေသော

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ

၁။ ၂ လာ = တနလာ်
၂။ နိမ်ပြည် = နိဗ္ဗာန်ပြည်
၃။ ကျွံ = ကျွန်
၄။ နာမေ = နာမည်
၅။ မျောက်သား = အစ်ကို (ဝါ) မောင်၊ ၏သမီးနှင့် အစ်မ (ဝါ) ညီမ၏သားကို မျောက်သား တော်စပ်သည်။
၆။ ညေ်ညေ = ညေ
၇။ ရှေမြင့်ကြာ = ရှည်မြင့်ကြာ
၈။ နရွာ = နတ်ရွာ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့နယ်၊ ရေပေါက်ချောင်းကျေးရွာအနီး နိုင်ငံတောင်(မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ နံကိုင်းတော်(နံရိုး)တော်တည်ရှိရာတောင်)ဂူထဲတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ဘဘာဝကျောက်တောင်တွင် ဂူ၊ ဘုရားနှင့် ကျောက်စာတို့ကို ရေးထွင်းထားသည်။ ကျောက်စာရေးထိုးသော ၁၂၃၅ ခုနှစ်သည် အင်္ဂလိပ်သက္ကရာဇ် ၁၈၇၄ ခု၊ စစ်တွေခရိုင်၏ ၁၅ ဆက်မြောက် ကော်မီရှင်နာမင်းကြီး Lt. Col Edward Mooby Ryan B.Sc (1873-1876) လက်ထက်ဖြစ်သည်။ အလှူမှတ်တမ်းကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၃း၉။ သျှစ်သောင်းကျောင်းမှကြေးဆင်းတုယယ်ပလ္လင်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၇ ခု (AD 1875)

<u>ကမ္ပည်းစာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ တကာကြာဦး၁၂၃၇ခုနှစ်ပြာသိုဝ်တွင်သွန်သောဘုရားပုဒိအာနှင့်ပြည့်ပါစေ

၂။ ရခိုင်မြို့ရက္ခတောင်ရပ်တွင်နေသောဆရာစံရာသွန်သောရပ်တုတော်

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ညောင်ပင်ဈေး ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတိုက်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ သျှစ်သောင်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၇ ခုနှစ်တွင် ဘုရားတကာကြာဦးသည် ဘုရားသွန်းလုပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ရခိုင်မြို့ ရက္ခတောင်ရွာနေ ဆရာစံရာ သွန်းလုပ်သည်ဟူ၍ ကမ္ပည်းစာရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၃း၁၀။ ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော်ရှိ မမြတ်ဦးကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀ ခု (AD 1878)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ဦးရာဇ်တောင်မဟာစေတီတော်မြပ်ဘုရား

၂။ နမောတဿဘဂဝတောအရဟတောသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၃။ သံဂေနသဟဿယောရဋ္ဌံသဒ္ဓမ္မောသာသဏာရဏာံ၊အနေကဝါရယန္တာသဒ္ဒါတိဋ္ဌတုသာသနံယောဇိနောငါးပါးအောင်မြင်

၄။ ဘုရားရှင်သည်ရဋ္ဌံသုနာပရာန်တမ္ဗဒီပနာမဝှန်လှိုင်း၊မြဟ္မာတိုင်းသို့သံဂေနထေရ်မြတ်အရိယာသဃာတော်နှင့်တကွအနေကဝါရံအ

၅။ ကြိမ်များစွာအာဂန္တာကြွလာတော်မူ၍သဒ္ဓမ္မောသာသဏာရဏာံသူတော်ကောင်းတရားသုမ္ဗါးသာသနာထွန်းလင်းယာသောအကြောင်း

၆။ ကိုအကာပြုတော်မူလေပြီတဿဇိနဿထိုငါးပါးအောင်မြင်ဘုရားရှင်၏သာသနံမြင့်ရှည်နောက်နောင်ငါးထောင်ပိုင်းခြားထားခဲ့မိန့်

၇။ မှာသာသနာတော်မြတ်သည်သဒ္ဒါအခါခပ်သိမ်းတိဋ္ဌတုထွန်းပရှန်းဝေတက်သည့်နေသို့ကြေညာအံ့နှီးပွားကြီးမြင့်မြတ်တည်လတ်တော်မူ

၈။ စေသတည်း။ ။မင်္ဂလာတဆောင်ထွန်းလင်းပြောင်စိမ့်ချောက်ရောင်ဖြိုးဖျက်လျှပ်နယ်လက်သားအထက်စိုးစွင့်ဘဝက်မိုးမြင့်ကိုးဂုဏ်ပွင့်၍

၉။ လေးဆင့်မဟိဒ္ဓိရှိန်းရှိန်းညီသားမြတ်ဘုရား၏တည်ထားသာသနာငါးထောင်သာဝယ်မြင့်ကြာရှည်စေပံနက်ချွေ၍လုထွေမှံလစ်သက္ကရာဇ်

၁၀။ ၄၀ပြည့်ကြွယ်မလွန်အမွန်ကဲလှိုင်ရနိုင်မြို့ဧည၀ဓီသာစည်ပြန့်မှီးတိုင်းပြည်ကြီးနိုက်သိမ်းပိုက်အဝင်မည်တွင်ရာန်နှိပ်အင်္ဂလိပ်မင်းတပ်

၁၁။ လျှင်းမသွေပြုပြင်ပေသောစစ်တွေမြို့ဝင်ပါမောလိတ်ဆိုသည့်ဈေးဟောင်းရွာဒ္ဓမြေးပိုက်မှန်စွာသဒ္ဒါသီလသုတစာကပညာဟီရိသြတ္တပ္ပါခွန်

၁၂။ နှစ်ဖြာမှံနံလှမြတ်ဓမ္မကိုနိစ္စမသွေစေါင့်စွဲနေသောဇရပ်တကာသဒ္ဒါပြည့်ဆောင်မောင်ချင်တောင်သည်လုဘုံဘဝစုတိကျ၍ကြင်စဖနီးရှု

၁၃။ မညီးသည့်မယားကြီးကြွက်မှုူးမမြက်ဦးကကြည်နူးလှပါ၊စေတနာနှင့်နောင်သံသရာကျိုးများစွာကိုတည်ပါရစ်စေဖောစိတ်ချွေ၍သောသူ

၁၄။ ကိုယ်စားဖြစ်စေသားဟုမိဋ္ဌာန်ပြုသည်နောင်သုံးလူ့ဆွေသဗ္ဗဒွေ၏ရွှေကိုယ်တော်စားရုပ်ပွားတော်စစ်ဦးရာဇ်
တောင်ပေါ်စေတီတော်မြတ်
၁၅။ သုံးလုနတ်ကိုနောင်မှတ်အခွန့်ရှည်စေညွှန့်သားစိတ်ဝေထား၍ရွှေသားမွန်းမံတပ်ရံစုဆောင်းသပျာပေါင်းရေ
ကုန်လေအကြောင်း
၁၆။ သောင်းငါးထောင်ကျော်ကုံလှူဘုံခန်းနားစွန့်ကြဲပြန့်ပွားအကျိုးအားကြောင့်ပြောင်းသွားဘဝစုတိကျသည်
မောင်လှသက်ဝေရွှေပြည်
၁၇။ နိဗ္ဗာန်သာထူးလွန်သည်ပြည်မွန်မှန်စွာနိဗ္ဗုတာသို့ရောက်ပါစေကြောင်းဖောကောင်းမှန်စွာလှူဒါန်းရာသား
အကျိုးအားကြောင့်လေးဝအ
၁၈။ ပါယ်သုံးသွယ်သောကတ်ငါးရပ်ရန်သူမပြုပွန်ရှောင်းသူတော်ကောင်းတို့အလောင်းတကာတောင်ကုံရာသား
ပဋ္ဌာဆုအာရုဝဏ္ဏသုခဗ
၁၉။ လပတိပ္ပန္နာပြည့်စုံပါစေတောင်းဆုဝေ၏ရေမြေသနင်းမင်းဧကရာဇ်မှစ၍တောင်ညာစံဒေဝီသေနီကေတညီ
ရွှေတညီကြင်ဒေဝီမိဖုရား။
၂၀။ သားတော်သမီးတော်ဆွေတော်မျိုးတော်မှူးတော်မတ်ရာသေနာပတိစရှိများစွာဆရာသမားဆွေသားမိဘညာတမိတ်
ဆွေအိမ်နေသားချင်း
၂၁။ မရွှင်းမှန်စွာဝေဏေယျာသတ္တဝါတို့အားရညာပါစေအမျှဝေ၏တသုန္ဓြေဥ၍မြေနတ်သားတည်ပံကြားသည်။ ။
အများသာစု၂ခေါ်စေ
၂၂။ သော။ ။ယွန္တအကျွန်ုပ်အားထုတ်စိုက်လှူကြည်ဖြူသဒ္ဒါစေတနာကြောင့်ဥစ္စာရွှေငွေဆံရေစပါးကျွဲနွားမြင်းဆင်
လိုချင်ခပ်သိမ်းမရိမ်းမှံ
၂၃။ စွာပြည့်စုံရာတွေ့ဝဏ္ဏအဆင်းကောင်းချင်းအသံချိုရုံတသီးသားသမီးနှင့်မညီးပြည့်စုံလှူထုံခမ်းနားကြီးမားမြင့်မြတ်
ဥဂ္ဂါတ်တိဟိတ်
၂၄။ စိတ်သဒ္ဓေတည်နေရစေတောင်းဆုဝေ၏တထွေထူးလေနတ်တို့ပြည်ဝယ်ရှုဖွယ်ဆန်းပြားပတ္တမြားစိန်ကျောက်
ဝင်းတောက်လျှံထိမ်စွဲ
၂၅။ အိမ်ရွှေနန်းစံခန်းမွေ့လျော်စည်းစိမ်ပြော်၍လူကျော်နတ်ကောင်းဖြစ်ရကြောင်းဟုဆုတောင်းပံတွာလှူဒါန်းပါသည်။
။ လျှင်စွာပြည့်စုံပါ
၂၆။ စေသော။ ။နိဗ္ဗာနပစ္စယောဟောတု။ ။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့နယ်၊ ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော်အနီးတွင်စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုကျိုးပြတ်ပျက်စီးသွားပြီး အပိုင်းအစအချို့ကို ယခုအခါ ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော် ဗုဒ္ဓပြတိုက်တွင် သိမ်းဆည်းပြသထားသည်။

အလျားမှတ်တမ်း ကမ္ဗည်းစာဖြစ်သည်။ ပါဠိ၊ စကားပြေ၊ လင်္ကာတို့ဖြင့် ရေးသားထားသည်။ နိဗ္ဗာန်ဆုကို တောင်းထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

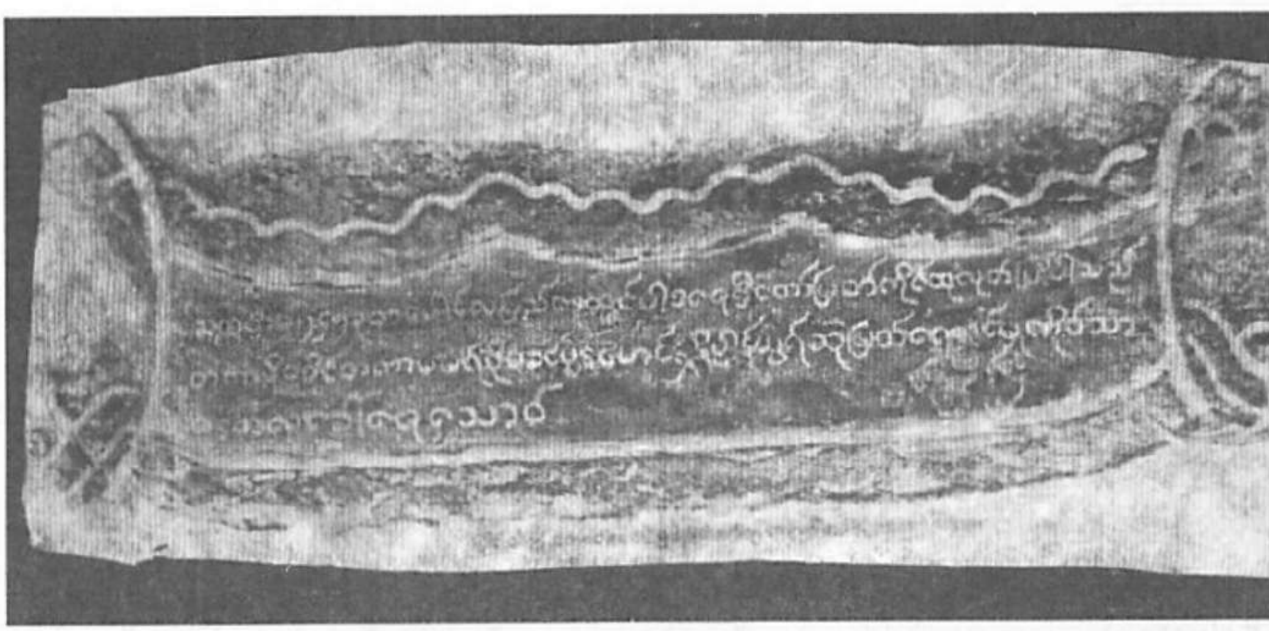

၃း၁၁။ ပြိုင်းမိတ်တောင်စေတီတော် ခြေတော်ရာကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅ ခု (AD 1883)

၃း၁၁။ ပြိုင်းခါတ်တောင်ခေတီတော် ခြေတော်ရာကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅ ခု (AD 1883)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ်၁၂၄၅ခုတပေါင်လပြည်နေတွင်ပါဒဓေဒီတော်မြတ်ကိုဝ်ထုလုတ်ပြီးပါသည်

၂။ တကာဖိုဝ်ခိုင်တကာမမရ်စိုဝ်ခင်ပွန်မောင်နှံနိဗ္ဗာန်ယွရ်ဆုမြတ်ကောင်မှုကိုဝ်သာ

၃။ စုနတ်လူခေါ်ဓေသောဝ်

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅ ခု တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် ပါဒစေတီတော်မြတ်ကို ထုလုပ်ပြီးပါသည်

၂။ တကာဖိုးခိုင် တကာမမရ်စိုးခင်ပွန်းမောင်နှံ နိဗ္ဗာန်ရည်၍ ဆုမြတ်ကောင်းမှုကို သာ

၃။ စုနတ်လူခေါ်စေသောဝ်

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါ်ရာထာ၊ ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်

၁။ ဓေဒီ = စေတီ

၂။ ထုလုတ် = ထုလုပ်

၃။ ဖိုဝ်ခိုင် = ဖိုးခိုင်

၄။ မရ်စိုဝ် = မေစိုး

၅။ ယွရ် = ရည်၍

၆။ ကိုဝ် = ကို

၇။ ခေါ်ဓေသောဝ် = ခေါ်စေသော

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မင်းပြားမြို့နယ်၊ ပန်းမြောင်းမြို့နယ်ခွဲ၊ ပြိုင်းခါတ်တောင်စေတီတော်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ပင်ရှိနေသေးသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅ ခုနှစ် Deputy Commissioner Mr,T.C Mitchell.C.S လက်ထက်တွင် တကာဖိုးခိုင်နှင့်တကာမမေစိုးတို့ဇနီးမောင်နှံ ပါဒခြေတော်ရာကို ထုလုပ်လှူဒါန်းကြောင်း ရေးထိုးထားသော ကျောက်စာဖြစ်သည်။ ဤကျောက်စာကို ခြေတော်ရာထုလုပ်ထားသော ကျောက်ပြား၏ အပေါ်ပိုင်းတွင် ရေးထိုးထားသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

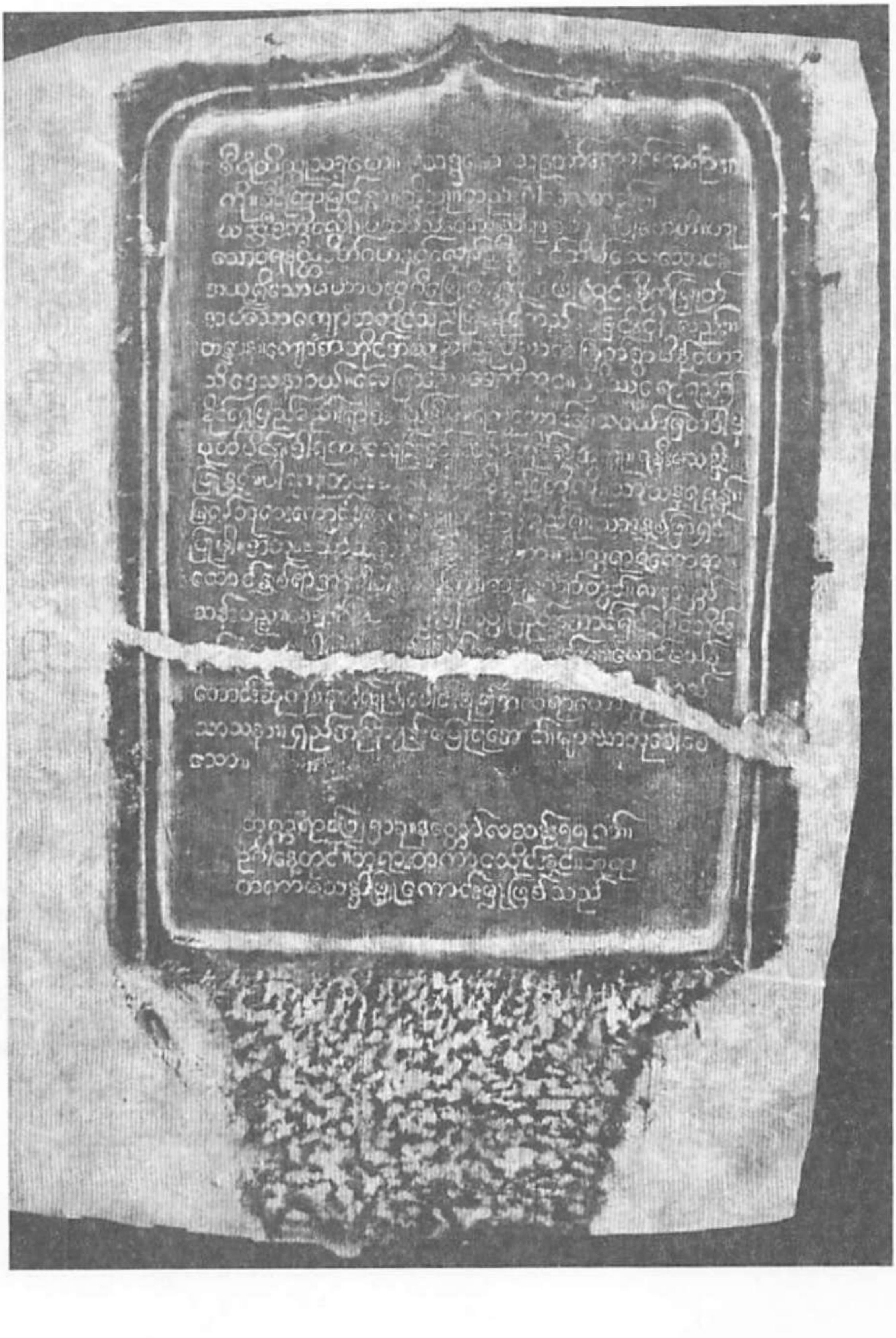

၃း၁၂။ လက်ကောက်ဈေးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းကျောက်စာ
သက္ကရာဇ် ၁၂၅၁ ခု (AD 1889)

၃း၁၂။ လက်ကောက်ဈေးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းကျောက်စာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၁ ခု (AD 1889)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ စိရံတိဋ္ဌသဒ္ဓမော။ ။ သဒ္ဓမော။ သူတော်ကောင်းတရား။
၂။ ကိုစီရံကြာမြင့်စွာ။ တိဋ္ဌ။ တည်းပါစေသတည်း။
၃။ ယဋ္ဌိဒက္ခိလော။ ပထဝီသိတော။ သီရာစတုပွိ။ ပါတေဟိ
၄။ သောဝနေဋ္ဌဝိတ်ဂဟနှင့်လျော်ညီစွာနှစ်သိမ်လေးသောင်း
၅။ အထုရှိသောမဟာပထဝီမြေတို့ကို။ ဖောက်ထွင်းစိုက်မြှုတ်
၆။ အပ်သောကျော်စာတိုင်သည်မြဲးခိုင်တည်စေခြင်းငှာလည်း
၇။ တဋ္ဌာန။ ကျော်စာတိုင်အထမှာ။ သုံလောကမြတ်စွာမိန့်ဟော
၈။ သိစေသနာဝယ်။ လေဖြာသောစေတီတွင်။ ဥဒိဿရော်ရည်၍
၉။ ခိုင်ရွှေပြည်ခြေ။ ရွာအမည်နာမ၊ ရက္ခတောင်ဒေသဝယ်။ မြတ်ဒါန
၁၀။ ပုတ်ပိုင်း၊ ဒါရကာသိုင်းနှင့်၊ ဆက်တိုင်းအေတူ။ ဖနီးမသဒ္ဒါ
၁၁။ ဖြူနှင့်၊ ပါရက္ခုဘာဝ၊ ပုဋ္ဌာ · နှစ်ငေါ်ကို၊ သာသနာရှဲနှ်။
၁၂။ မြတ်ဘုရားကောင်းဒမ္မ · · · · · · · နိ်ရည်ရ၊ သားနှစ်ဖြာရှင်
၁၃။ ပြုမှာ၊ အတုလသာသနာ · · · · · · · ။ သက္ကရာဇ်ကောဇာ၊
၁၄။ ထောင့်နှစ်ရာအခေါင်၊ · · · တခုကျော်တွင်။ လနတ္တော်
၁၅။ ဆန်းပဉ္စာ။ နေအင်္ဂါ · · · ဒါတပွပြည့်အောင်မြင်၍သိုင်း
၁၆။ · · · · · · · · · · · ယောင်းမ၊ မောင်မယ်စုံ
၁၇။ · · · · · · · · · · · · · · · · · ည်
၁၈။ တောင်းဆုကို၊ နတ်လူပါပေါင်းစု၍အဝေရာဟော္လ
၁၉။ သာသနာ။ ရှည်အကြာရှန်းမပြုရအောင်။ များသာတုခေါ်စေ
၂၀။ သော။
၂၁။ သက္ကရာဇ်၁၂၅၁ခု၊ နတ္တော်လဆန်း၅ရက်။
၂၂။ ၃င်္ဂါနေ့တွင်။ ဘုရားတကာသိုင်းနှင့်၊ ဘုရာ
၂၃။ တကာမသဒ္ဒါဖြူကောင်းမှုဖြစ်သည်။

<u>ကမ္မည်းကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ လက်ကောက်ဈေးရွာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုတိုင် မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၁ ခုနှစ်တွင် လက်ကောက်ဈေးရွာ၊ ရက္ခတောင်ရပ်နေ ဦးသိုင်းနှင့် ဖနီးဒေါ်မသဒ္ဒါဖြူတို့၏ သားရှင်ပြုတွင်ရေးထိုးခဲ့သော ကမ္မည်းကျောက်စာဖြစ်သည်။

ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာနှင့် ပါဠိဘာသာ နှစ်မျိုးရေးထိုးထားသည်။

၃း၁၃။ မဟာမုနိသီရိပဝရသကျမာရဇိန်ရှုပ်ပွားတော်မြတ်နှင့် မဟာအတုလဝေယန်တန်းဆောင်တော်ကြီး ဓမ်ာကွန်း

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၂ ခု (AD 1900)

အပိုင်း(၁)

၁။ ဝဋ္ဋကု။ မဟာပကတူး။ ကပ်ဦးအာဒီ။ ဓာတိဘဝ။ သမတန္ဒယ်လာ။ ဥက္ကာကရာဇ်။ နေမြစ်ကွန်လှိုင်။ ဂိုဏ်သူရန္ဓ။ သကျသာကီယ။ မောရိယန္ဒယ်။ ဆက်သွယ်ပုံ့ပျူး။ မြောက်ဦး

၂။ လောင်းကြွက်။ သောင်မြေချက်တင်။ ကနက်စိုက်ထောင်။ ဘုန်းရောင်လွှံပတ်။ ဘေးတော်နတ်မှ။ မပြတ်နှယ်လျှည်။ အစည်သဖြင့်။ ဖြူစန်းပွင့်လျက်။ ဆယ်ဆင့်မြော်စွာ။ မဟာစက္ကဝတ်။

၃။ လူတို့အထွဋ်။ မနောဘူနတ်။ မြတ်တက်မြတ်ဖြစ်တော်မူသော၊ မဟာဓမ္မရာဇ်။ တရားမင်းမြတ်သည်။ ရေဓာတ် မြေဓာတ်။ ထုတ်ခတ်စက္ကဝါ။ ဖီလာပတ်ဝန်း။ ကျွန်းစတုရန်း။ သတ္တရဘန်တောင်ရေ။

၄။ မြောင်ခွေမိုထိ။ ဂီရိပရဓမြစတိရုံ။ ချုံလျက်ချပ်လျက်။ ပတ်ရှက်သွယ်ရစ်။ မြစ်ဟိမတင်။ တသွန်လောက။ ဩကာသဋ္ဌ။ ချမ်းမြဓကြည်။ မွေးရည်ပျံ့ကြွယ်။ ရန့်ကယ်လျက်။ ဆွတ်လှယ်

၅။ ခေါက်တင်။ နတ်သဘင်ဖြင့်။ စံရှင်ကျင်းပ။ သာကီယတို့။ ရင်းစတည်ရာ။ မဟာဘူသိခ။ သာသနာသိုက်။ အကိုက်ပွားညွှန့်။ သားသားကွန့်လျက်။ အခွန့်စည်ရှည်။ ငါးမည်အတိတ်။ မင်္ဂလာ

၆။ အောင်ဟိတ်။ ကြာနိမိတ်ဖြင့်။ ယာဒိစ္ဆက။ ဗြဟ္မထိန်းမှတ်။ ကိန်းဓာတ်ကြိုဟ်နတ်။ နက်သတ်အလို။ ဗဟိုအောင် မြေ။ ညောင်ရွှေဗောဓိ။ သီရိနတ်သန်။ ဓာတ်ရိပ်မှန်သော။ ရက္ခာပူရ။ ဓည

၇။ ဝတီ။ ဋ္ဌာနီအင့္။ ဩဓမ္မုတက်။ အံ့သူမာလိ။ ဓာတိတော်မြတ်။ သိဒ္ဓိဓာတ်ဖြင့်။ ဣဒ္ဓိပါတ်အလှိုင်။ ပတ်ဝန်းဆိုင် သော။ ရခိုင်ပြည်ကြီးသို့။ ခရီးနဘာ။ ဝေဟင်္ဂါမှ။ ရဟန္တာပျံ။ ထေရ်အရံတို့

၈။ ဖြင့်။ ကြည်လျှံသဒ္ဓာ။ ကြွရော်လာလျက်။ ရတနာရုပ်ပွား။ မုနိဖျားကို။ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်။ သွန်းလုပ်တော်မူ သဖြင့်။ ဓမ္မုပြတ်ကုံး။ ရပ်အလုံးတွင်။ အမြတ်ဆုံးသောအောင်မြေဖြစ်လေ

၉။ သတည်း။

အပိုဒ်(၂)

၁၀။ ဘူညီခရ။ မြေများသေဋ္ဌနင်း။ မြေမင်းရာဇ။ ဤဋ္ဌာနတွင်။ မာရယုအစ။ မဟာသမတတိုင်။ နှစ်ရာတကျိတ် နှစ်ယောက်။ ဖြူရိပ်ဆော်လျက်။ လွှဖောက်မယိုင်။ တန်ခိုးကြိုင်သော။

၁၁။ ရခိုင်အောင်ဖေ။ ဓညမြေဒ္ဒ။ စစ်တွေရွှေမှူ့။ မင်းနေမြို့တွင်။ ဝန်ဆို့ခြေရွှေ။ ရွှေငွေရတနာ။ သပြာသိန်းသန်း။ ဂဏန်းတွက်ဆိုင်။ မချင့်နှိုင်ဘဲ။ အပိုင်မြေစား။ လယ်ယာများနှင့်။ ရေသွား

၁၂။ ကတ္တူ။ ခပ်ပြုနဝါ။ ကရိယာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဘဏ္ဍာတိုက်အကြီးဥက္ကဋ္ဌ ရွှေကုန်သည်ကြီးသူကြွယ်မင်း။ မောင်ကျော်ဦး။ ဝတ်လုံတော်ရ။ ရှေ့နေတော်မင်း။ မစ္စတာစံထွန်း။

၁၃။ ၄င်းဝတ်လုံတော်ရမင်း။ မောင်ရွှေသာ။ ၄င်းဝတ်လုံတော်ရဝန်ထော်မင်း။ မောင်ရွှေပန်း။ ၄င်းဝတ်လုံတော်ရ ဝန်ထော်မင်းမောင်သာစံ။ ဟုအမည်တော်နာမ။ ထင်ပေါ်လှသော။ သား

၁၄။ တော်။ ခင်ပွန်းစာရေးကြီး။ ထွန်းအောင်ရှိ။ စာရေးကြီးကတော်။ မိစံဝင်း။ ခင်ပွန်းမြို့အုပ်မင်း။ မောင်သာပန်း။ မြို့အုပ်ကတော်မိရွှေခိုင်။ ခင်ပွန်းကုန်သည်ကြီး။ မောင်အောင်ကျော်

၁၅။ မိစံထွေးမ။ အမည်လှသော။ သမီးတော်။ ရွှေလျှော်နုထွား။ ဧခြားလိမ္မာ။ ရတနာအနုဓာဘ။ အဋ္ဌရှစ်ယောက်။ ညွှန်ညောက်မြစ်မြေး။ သူဌေးနွယ်စင်။ စပယ်တင်တို့ဖြင့်လည်း

၁၆။ ကောင်း။ ဝန်းကျင်ခယလျက်။ ဋ္ဌာနမင်္ဂလာ။ စည်မျက်နှာသို့။ သာယာစည်ပင်။ ထင်ထင်ပေါ်ပေါ်။
လမ်းမတော်ဟု။ မှန်းမျှော်တိုင်းကြွ။ စိုရွှင်လှသော။ ဒေသအောင်ချက်။ မျိုးတူးစက်
၁၇။ တွင်။ လက်လက်ပြောင်ပြောင်။ အရောင်ဝင့်ဝင့်။ ဘုံသုံးဆင့်ဖြင့်။ ဘုန်းပွင့်ခိုင်ဖြိုး။ တိုက်ဆောင်ကြီး၌။
တိမ်မိုးမိုဃ်းခေါင်။ ယုဂန်တောင်မှ။ အရောင်လျံဖြာ။ ပုဏ္ဏာမာကို။ တာရာ
၁၈။ ရံလှည့်။ ထွန်းပြိုင်စည်သို့။ ရွှန်ကြည်သမ္ဘာ။ နာယကာနှင့်။ လေးဖြာစတု။ ခုနှစ်ခုသူတော်။ ငါးတော်ဗလ။
အကျော်ရလျက်။ ဓော်တရတနာ။ ရံများစွာတို့ဖြင့်။ ဒေဝါနမိန်။ နတ်စည်း
၁၉။ စိမ်နှင့်။ တသိမ်ရည်တူ။ စံတော်မူသောကြက်သရေဆောင်ရွှေစလွယ်ရ။ ဘောဂသေဋ္ဌ။ မနုသေဋ္ဌ်နင်း။
သူဌေးမင်းဦးရဲကျော်သူနှင့်။ ဓနီးသဒ္ဒါဖြူအမည်ရှိသော သူဌေးကတော်ကြီး။
၂၀။ တို့သည်။ တေဘုမ္မက။ သခ်ါရဍ္ဍ။ ဘဝဖန်ဖန်။ ရုပ်နံ့ခန္ဓာ။ ဇရာဗျာစိ။ စရှိဆက်ဆံ။ အတန်တန်ဆင်းရဲခြင်း
တည်းဟူသောစက်သမုပ္ပါဒ်။ ချုပ်အစပ်မှ။ ထုတ်လုပ်လွတ်ထွက်လိုသော
၂၁။ သံတေနလုံးအားဖြင့်။ ရာထောင်မကွ။ များမြောင်လှသောအလျှုဒါန။ ပုညကိရိယာ။ ရတနာကုသိုလ်ထူးကို။
ဆည်းဘူးဖွေရှာလျက်ရှိနေစည်အတွင်း။ မင်းစန္ဒသူရိယ။ နရ်န္ဒကို
၂၂။ နရသီဟ။ နရဝရ။ လောကနာထ။ အာဒိစ္စဗန္ဓု။ သဗ္ဗညုသည်။ ဝေနုဆိုင်းဆိုင်းပတ်လည်ဝိုင်းသား။ အိန္ဒြိယ။
မဇ္ဈိမဟု။ ဋ္ဌာနအထွဋ်။ သာဝတ်ရာဇဂြိုဟ်။ နပျိုသာယာ။
၂၃။ ဓမ္မာနဂရ။ ဗာရဏာမှ။ ရက္ခာပူရ။ ဤဋ္ဌာနသို့။ ကာလမကြာ။ ကြွရောက်တော်မူလာ၍။ သတ္တဝါတို့အကျိုး။
ပွားတိုးအံ့သောငှာ။ ကိုယ်တော်တိုင်။ သွန်းလုပ်တော်မူခဲ့သော။ ပဋ္ဌ
၂၄။ မဉက္ကဋ္ဌ။ ဗုဒ္ဓကိုယ်စား။ ရုပ်ပွားတော်မြတ်သည်။ ပြဿာဒ်ယုန်ဆိုင်။ ဘုံရခိုင်မှ။ ထုံလှိုင်ဖျန်းကြည်။ မန်း
ရွှေပြည်သို့။ ကွန့်လည်နှစ်ဆူ။ ကြွမြန်းတော်မူသောကြောင့်။ ပြည်
၂၅။ သူအများ။ နှစ်များလရှည်။ လွမ်းပွဲစည်ကို။ ပြကြည်အံ့သောငှာလည်းကောင်း။ သာသနာတော်မြတ်အကျိုး။
တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုး။ ကြက်သရေမျိုးတို့ဖြင့်။ ပွားတိုးအံ့သောငှာ
၂၆။ လည်းကောင်း။ ပြည်သူလူရှင်ရဟန်းတို့သံသရာအကျိုး။ မိမိသရာအကျိုးပွားတိုးအံ့သောငှာလည်းကောင်း။
မဟာမုနိသိရိပဝရသကျမရာဓိန်။ ရောင်ရှိန်ငွါးငွါး၊ ဒုတိယရုပ်တော်ပွားကို
၂၇။ ပတ္တမြားရတနာ။ စုံလင်စွာတို့ဖြင့်။ ချယ်လှယ်ကာသွန်းလုပ်လှူဒါန်းတော်မူလိုက်သောဆန္ဒအာသာ။ လွန်စွာ
တောင့်တလျက်ရှိပြန်လေသတည်း။

အပိုဒ် (၃)

၂၈။ ယင်းသို့ဆန္ဒ။ ပဏိဘကို။ ပြည့်ဝစေကြောင်း။ ထေရ်ကောင်းထေရ်ကျော်။ ဆရာတော်သင်္ဃာတော်တို့နှင့်တကွ။
ဋ္ဌာနအဝှန်း။ တက်ထွန်းရဝိ။ လက်လက်ညီသော။ ဂုဏ်အသရေရှိလူကြီးလူကောင်းမှုထမ်းအရာထမ်းအပေါင်း
၂၉။ တို့နှင့်။ တစ်ကြောင်းတည်းစည်းဝေး။ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်။ ကြည်ရွှင်မနော။ သဘောတူမျှကြသည်အတိုင်း။
၄င်းရုပ်ပွားတော်မြတ်ကိုသွန်းလုပ်ရန်။ သွန်းလုပ်ပြီးစီးသောအခါ။ နေရာချထားတော်
၃၀။ မူရန်။ ရှေးအထက်ကျော်ကာလ။ အဋ္ဌမုနိရုပ်ပွားတော်မြတ်။ ကျိန်းဝပ်စံတော်မူရာ။ ကဋ္ဌညှုတောင်ကို။
ကြည့်ရှုစုံစမ်းသည်ရှိသော်။ ၄င်းတောင်သည်ကား။ ရှေးရှေးသောသာသနာပြု။ မင်း
၃၁။ ကောင်းမင်းမြတ်တို့။ သခ်ါရသဘော။ ရွှေလျှောကွယ်ပျောက်ကြသည်နောက်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ။ ကန္တာတောင။
လူသူအရောက်နည်းပါး။ သစ်ကျားခြသေ့။ အတွေ့မရှောင်။ ဆင်ပြောင်ကြံ့ဝက်။ ခွေး
၃၂။ ၄က်နွားကျွဲ။ သားရဲတိရစ္ဆာန်တို့ပုန်းအောင်းခိုလှုံရာ။ ဂုမ္ဗဂြုမ္ဗ။ ဒဝလေခါ။ သေလာတောင်ဆွယ်။

မြောင်ပိတ်ကွယ်လျက်။ ကျော်မက်ဘွယ်အလွန်ကောင်းသဖြင့်။ ၎င်းသူ့ဌေးမင်းသည်။ ယင်း
၃၃။ကမ္ဘည္သာ။ ငါကဲ့သို့သူမျှမပြုစုလျှင်။ စိတ်နှငယ်သွေး။ နော်သားတို့လက်ထက်၌။ အဆက်ဆက်ဝေးသောမည်
တကားဟု။ များစွာသောသံဝေဂနှလုံးကို။ အမြတ်ဆုံးချင့်ချိန်လျက်။ ကလိမ်
၃၄။ ကြိမ်ဆူးရုံ။ စုံရဂုံစေးပြစ်။ ထွေးရစ်စိမ့်မြိုင်။ ဂနိုင်ပိတ်ပေါင်း။ နှာမောင်းခြုံနွယ်။ စက်စယ်ကိုင်းပန်းပြား။ ၎က်များစီည်။ ကာရုန့်ဟု။ အရံပိတ်ဆီး။ မြိုင်တောကြီးကို။ ခရီးတီထွင်။ လံမ်းသုတ်
၃၅။ သင်၍။ ရွှေစင်ရတနာ။ သန္တာညွန့်ညီ။ ကွန့်ညွန့်ချီလျက်။ ဣန္ဒနီထပ်။ စီအုတ်စပ်၍။ ချုပ်ကွယ်ချောမွေ့။ သာမောဟေ့ဖြင့်။ မရွေ့နိုင်အောင်။ စီမံခင်းကျင်းတော်မူပြီးမှ။ ပြည်သူတို့အလှူဒါ
၃၆။ န။ တတ်စွမ်းသမျှဝတ္ထုကို။ ကျွတ်ဆုရစေခြင်းငှာ။ လက်ခံထည်ဝင်စေ၍။ ရွှေငွေကာဟာပန။ လိသမျှကု။ ဘဝတည်းသိမ်းချုပ်။ စိုက်ထုတ်အပ်နှံ။ မိမိကျခံ၍။ အရင်းခံဒါယကာ။ စေတန
၃၇။ မြင်းမိုရ်။ နှလုံးသင်းကြည်ညိုလျက်။ ကုသိုလ်တော်နိဗ္ဗာန်ထုပ်ကို။ အကြီးအမှူးဥက္ကဋ္ဌပြုလုပ်။ သွန်းလုပ် လှူဒါန်းတော်မူရာ။ ၁၂၆၂-ခုရတုဆန်းထူးနှစ်ဦးစိတ္တကာ။ လမေသာတွင်၊ အ

အပိုဒ် (၄)

၃၈။ ထူးထူးသောရတနာတို့ဖြင့်။ မိုလ်ပါဝန်းရံ။ နိုင်ငံရှင်အစိုးရ။ သမဏထေရ်ကျော်။ ဆရာတော်တို့နှင့်တကွ။ ပွဲသဘင်ကြီးကျယ်စွာကျင်းပလျက်။ သွန်းလုပ်လှူဒါန်းပြီးစီးအောင်မြင်
၃၉။ ခြင်းသို့ရော်တော်မူလေသတည်း။ (၄)ပိုဒ်။ တောင်ကမ္ဘည္။ အစလဏ်ဋ္ဌာနနီးစပ်။ ခရီးညှပ်လျက်။ မို့ထပ်တခု။ မိလက္ခုဟု။ မျက်ရှုမရိုင်း။ ရင်သိုင်းအင်္ကျီ။ ကြွေခင်းစီလျက်။ ကွင်းညီမြောင်တိုက်။ တောင်
၄၀။ တပိုက်တွင်။ ခေါင်ကြိုက်သူရာ။ ကဇော်ပါ၍။ လှော်စာဘူးကုပ်။ ခမော်စုပ်နှင့်။ ဆော်လုပ်တီထွင်။ လေးတိုင်စည်ဖြင့်။ ယာပြင်ရှူးထိုး။ ချင်းလူမျိုးတို့။ ရှိရိုးတောချောင်။ စပ်လျက်မှျောင်သော။ ဤ
၄၁။ သည်တောင်ကို။ တာဆောင်တွက်ရေ။ မြို့စစ်တွေက။ သုံးရေဒီးဒီး။ ဝေးအနီးဖြင့်။ ခရီးကိုခန့်အပ်လေသတည်း။ ဘုရားသဗ္ဗော်။ ဘုံနိဗ္ဗော်တွင်။ ကိုယ်တော်ကျိန်းတော်မူသကဲ့သို့။ ၎င်းရုပ်
၄၂။ ပွားတော်မြတ်ကျိန်းစံတော်မူရာ။ မဟာပရဂုဏ်။ မြေခုံပတ်ပိုင်း။ တံတိုင်းသုံးထပ်။ အရပ်မိုမို။ ဗဟိုဋ္ဌာန။ မဏ္ဍိုမက။ အာပရုံသိုင်း။ ပြင်တံတိုင်းကိုချင့်နှိုင်းအဲ့အော်။ ဘန့်၍မျှော်လျက်။ တခေါ်
၄၃။ ခန့်လောက်။ ဆန့်တိုင်းရော်လိမ့်။ အရှေ့အနော်တောင်မြော်ဝဲယာ။ လေးမျက်နှာလည်း။ မဟာဥသဘာ။ နွားလှတတွန်။ မြေမွန်ဝတ္ထုကံ။ ချက်မှန်ဘူမိ။ တောင်သီရိတွင်။ အစိန္တိကိုယ်စား။ ပဌမ
၄၄။ ရုပ်ပွား။ မုနိဖျားဟု။ ဘုရားမြတ်စွာ။ ကျိန်းစံရာအရပ်၌။ တင့်အပ်လျော်ပတ်စွာ။ ရတနာနဝရပ်။ ပြဿာဒ်စီနံချန်။ အမွှန်အပြောက်။ ထက်အော်ညီးညီး။ ရွှေချောင်းစီးသို့။ မဟာအတု
၄၅။ လဝေယန်တန်းဆောင်တော်ကြီးကို။ မိုဃ်းပါးနီးဆော်လုပ်လျက်။ ပြည်သူတို့အကြီးဥက္ကဋ္ဌ။ နာယကဦးစီး။ အမှူးအကြီးအဖြစ်အဖြင့်။ ကိုးကွယ်တည်ထားတော်မူလေသတည်း။

အပိုဒ် (၅)

၄၆။ ၎င်းတန်းဆောင်တော်ကြီးသည်။ စိန်သီးစိန်ညွန့်အတွန့်အထပ်။ ပြဿာဒ်မုဒ်လှိုင်း။ အခိုင်အဖူးအထူးထူးကြောင့်။ ရှက်ကူးရောင်ခြည်။ ထောင်မှောင်ဖြည့်သို့။
၄၇။ ဝန်းလည်ပတ်ချုံ။ ရန့်လုံအောင်မှို့။ ကြငှန်စို့သောရတနာပုံမန္တလေးမြို့။ ဒုတိယမြို့တည်။ နန်းတည်။ မာန် အောင်ရတနာစေတီတော်ဒါယကာမင်းတရားဆော်လုပ်လှူဒါန်း
၄၈။ တော်မူသောစကျာသီဟတန်ဆောင်တော်ကြီးနှင့်။ အသီးမခြား။ မကွဲပြားဘဲ။ တစားတည်းဆော်လုပ်တော်မူ

ရာ။ သပြာသိန်းကျော်။ ချင့်မျော်စာရင်း။ လက်ငင်းကုန်ကျ၍။
၄၉။ ၁၂၆၉-ခုဥတုသတ်မှတ်။ အခါမြတ်ကို။ ပွဟာဖ်ရာဇဲမတ္တဏ်။ ကျမ်းဂန်သာကေ။ ပါဠိ၏အရမှာ။ ဗဿာ။
ဗြဿရာသီ။ တာပုရိ။ ဗြဿရာသီ။ ပသု။ ဗြဿရာသီ။ ဥက္ကဂ်။ ဗြဿ
၅၀။ ရာသီ။ သောရဘေယံ။ ဗြဿရာသီ။ ဝါစီရှင်းရှင်း။ နွားအဆင်းဖြင့်။ ကန်ရင်းချောင်းရင်း။ မြစ်ကမ်းရင်း၌။
တသင်းတအုပ်။ ခြိုကုပ်ခြိုကွေး။ မြေနံဖေးကို။ သွေးဟန်တမုံ။ မြူး
၅၁။ ထူးခုန်လျက်။ စေခြဲဂနိုင်။ ထုံးအိုင်ဆည်မြောင်း။ မြစ်ချောင်းရေကန်။ အတန်တန်တို့တွင်။ ကံဥဒကံဆိန္နတီတိက
ဆိန္န။ ဝစနဖွင်လှစ်။ ရေပြတ်စစ်၍။ ခေတ်ဝေသာခ။ ထုည
၅၂။ ပြည့်ဝလျက်။ မာသတန်းခူး။ ရတုကျူးသည်။နွားမြူးဗဿာ။ ကဆန္နဟု။ မာဂဝေါဘာသာ။ အက္ခရာမှ။
ပျက်ကာလျှောခုန်။ လကဆုန်တွင်။ အုပ်ချုံနိဋ္ဌိတ။ လက်စရုပ်သိမ်း။ ပြီးငြိမ်း
၅၃။ အော်မြင်တော်မူလေသတည်း။ အပိုဒ်၆ ကုသလပုည။ မဟာဗ္ဗလဟု။ ကမ္မအစ။ ဤကောင်းမှုတို့ကြောင့်။
သုံးခုဝဋ္ဋ။ ဘုံဘဝမှ။ မကြာမြင့်မီကျွတ်လွတ်ရ၍။ အမတရွှေမြို့။ ဘေးမကြို့။
၅၄။ သည်။ ဇော်ိရိပ်ပုံ။ မြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့။ အမြန်ရောက်ရပါစေသတည်း။ နိဗ္ဗာနသုခ။ မရမီအကြား။ ဝဋ်သုံးပါး၌။
လွှတ်ရှားမသွေ။ သံသာဘွေတွင်။ ကြင်လည်သမျှ။ ဘဝါဘဝတို့၌။ ဉာ
၅၅။ ဏာန္တဂိ။ လက်ထက်ညီ၍။ မရှိစကား။ မကြားဘူးပါ။ ခန္ဓာမြင်ရှည်။ တည်ကြည်စွာဘိ။ သတိမယွင်း။
ဘေးရန်ကင်း၍။ အဆင်းတင့်လှ။ ကောင်းစွအသံ။ လိုရန့်ကိစ္စ။ ဟူသမျှလည်း။
၅၆။ တောင်းတဥဿသုံ။ လွှန်ပြည့်စုံလျက်။ လေးဘုံအပါယ်။ ရှစ်သွယ်ရပ်ပြစ်။ မွဲညစ်ခြင်းတည်းဟူသော
ဝဋ်ဆင်းရဲ။ ထမင်းဆာလောင်ခြင်း။ ရေမွတ်သိပ်ခြင်းတည်းဟူသောဝဋ်ဆင်း
၅၇။ ရဲအပေါင်းတို့မှ။ ကြည်ရှောင်ဝေးခွာ။ ဇေသာ၍။ မဟာလာဘ။ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်းတည်းဟူသော
သုခကို။ နည်းများမဆိုထည့်ဝင်လျှဒါန်းကြသောဒါယကာ။ ဒါယိကာမတို့နှင့်တကွဘဝတိုင်းရကြစေကုန်သတည်း။
အပိုဒ် ၇ ယင်းသို့ ကျွန်ုပ်နှင့်အတူ။ ကြည်ဖြူရွှင်လန်း။ တက်စွမ်းနိုင်မျှ။ ထည်ဝင်ကြသောဒါနရှင်အပေါင်းတို့။
မစောင်းထပ်တူ။ မြတ်အမှုကြောင့်
(၅၉) အလှူ၏အကျိုး။ တန်းခိုးလက်ကိုင်။ ပြည်သီဝံမဏ္ဍိုင်သို့။ ပိုင်ပိုင်ရောက်ကြရပါစေသော၀်။ နိဗ္ဗာန်ပူရီ။
မရောက်မီလည်း။ ထိုဤဘဝ။ ကြုံသမျှ၌။ ဆုံးဆယူမျှော်။ သူတော်ဥစ္စ။ ခုနစ်ဖြာ
(၆၀) နှင့်။ ပညာရောင်။ နေတန်ဆောင်သို့။ ပြောင်ပြောင်ထွန်းတောက်ပစေသော၀်။ ကုသိုလ်၏အဘို။ ကောင်းမှုတို့ကို
လည်း။ ငါတို့ကျေးဇူးရှင်။ ဆရာသခင်နှင့်။ အရှင်ဘိုးဘွား။ မိနှစ်
(၆၁) ပါးနှင့်။ မင်းဖျားသမုတိ။ သီရိသမ္ဗတ်။ ကြင့်နန်းနတ်နှင့်။ မြတ်မဟေသီ။ ဒေဝီတောင်ညာ။ မဟာပုတ္တ။
မိတရွှေကျော်။ သားတော်သမီးတော်။ မဟာဆွေတော်။ မျိုးတော်မူးတော်
(၆၂) မတ်ရာ။ သေနာပတိ။ စရိမျှားစွာ။ သုခါဒုက္ခ။ နရဗိုလ်လူ။ ဟိန္ဒုဂူတို့နှင့်။ ခြောက်ဆူရပ်ထက်။ ဘဝဂ်အထိ။
အဝိစီရောက်။ ထက်အော်မကျန်။ တိရစ္ဆာန်အများ။ ငရဲသားမှစ၍။ ဒါနမချီ။ ကု
(၆၃) သိုလ်တို့ကို။ အဘိုးတူကွ။ အမျှရ၍။ ချမ်းသာကြပါစေသော၀်။ သုဓ္ဓြေဟု။ ဘုံမဟေရပ်။ ဂုဏ်နေမြတ်၍။
မြေနတ်သေဋ္ဌနင်း။ သက်သေမင်းလည်းစရင်းတင်ကာ။ မှတ်သားနာ၍။ နောင်
(၆၄) သောအခါ။ တမလွန်ရွာတွင်။ ဆောစွာမရွှေ့။ ကျွန်ုပ်တို့ပင်မေ့သော်လည်း။ စေ့စေ့ငုငု။ သက်သေပြု၍။
ယွှကောင်းကျိုး။ တန်းခိုးနဘော်။ ကုသိုလ်တော်ကို။ ထုတ်ဘော်မြွက်ကြား
(၆၅) နိုင်ပါစေသော၀်။ ယင်းကုသိုလ်အနည်းအများ။ စွမ်းအားအလျော်။ ဝမ်းမြော်ကြည်ရွှင်။ ထည့်ဝင်အလှူ။
ရွှေပြည်သူအလုံးတို့၏။ အထွဋ်ဆုံးသောကုသိုလ်တော်မြတ်ကို။ လှူနတ်

(၆၆) သာခုခေါ်ပါစေသောဝ်။ (အမှား)ဗသသာအစ။ သောရဘေယံ အဆုံးရှိသော ၅ပုဒ်တို့ကား။ ဗြိသရာသီ ပရိယာယ်တည်း။ အဘိဓာန်ဋီကာမှာ။ ပသသာဒ္ဒ။ ဗကိုဥနှင့်လဲ၍။

(၆၇) ဥသသာဟုဆို၏။ ၎င်းရာသီကား။ နွားတိုကြိုက်နှစ်သက်သောရာသီ။ နွားနှင့်တူသောအဆင်းရှိသောဟူ၍။ ရာဇမတ္တဏ်စသောကျမ်းကြီးများတွင်ဆို၏။ ၎င်းဖသသာ

(၆၈) တည်းဟူသောမူလဘာသာရင်းပျက်ယွင်း၍။ တလိုင်းမြန်မာရခိုင်တို့က ကဆုန်လကို။ ယခုအခါ ဗြိသရာသီ ဟုခေါ်ဝေါ်ကြ၏။

ကျောက်စာမူလစာရေးသူဆြာညီ

<u>ကမ္ဘည်းကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ကျောက်တော်မြို့၊ မဟာမုနိဘုရားကြီး ကုန်းတော်ပေါ်တွင် စတင်တွေ့ရှိပြီးမူလနေရာတွင်ပင် ရှိသေးသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၂ခုနှစ်တွင် သူဌေးကြီး ဦးရဲကျော်သူမှ မဟာမုနိသီရိသရေသကမာရဓိမ်ကြေးသွန်းရုပ်ပွားတော်ကြီးနှင့် မဟာအတုလဝေယန်တန်ဆောင်းတော်ကြီးလှူဒါန်းမှုအတွက် ရေးသားထားသော ကျောက်စာဖြစ်သည်။ ကဗျာလင်္ကာဖြင့် စပ်ဆိုရေးသားထားသည်။ မူလထိုး စာမျိုးဖြစ်သည်။

၃း၁၄။ ဦးရဲကျော်သူ ကြေးခေါင်းလောင်းကြီးကမ္ပည်းစာ
ပိဿာချိန် ၃၄၀၀
သက္ကရာဇ် ၁၂၆၈ ခု (AD 1907)
အပိုဒ် (၁)

၁။ မဟာအတုလ။ ဓမ္မသာမိ။ မုနိပုင်္ဂဝ။ ဂုဏ်မွန်ကိုးတန်။ ဖြိုးဖြိုးလျှံသည်။ ရွှေညဏ်ဆယ်ပါး။ အားတော်ဆယ်ဝ။
ဤသို့စဖြင့်။ အနန္တဂုဏ်ပေါင်းတို့သည်။ ညောင်းတက်ဘိ။ သက်ဝင်ထိလျက်။ ဝိစီသုံး
၂။ ခပ်။ ဘုံသုံးရပ်တွင်။ နှုန်းအပ်မတင်။ သရဏင်ဟု။ ချစ်ရှင်းထွင်နှုံးထား။ တရားစက္ကရတ်။ သုံးလူနတ်သည်။
ချင်းခပ်ဓမ္မူ။ ဘုန်းသစ်ထူလျက်။ ပစ္စူလွှင်ကာ။ ချုပ်အခြာဖြင့်။ သမုဒ္ဒရာသန်းကူး။ ဘမ်းဦးကမ်းထိပ်။ ကျွန်း
၃။ ကြီးဆိပ်တို့နှင့်တကွ။ မြန်မာနိုင်ငံ။ ခရိုင်ရံသည်။ စည်လျှံသာစွ။ တည်အင်မူလျှက်။ ဓညဝတီအမြဲရှိသော။
ရခိုင်ပြည်ကြီးသို့။ ခရီနဘာ။ အဇဋ္ဌာမှ။ ရဟန္တာပျံ။ အရံများစွာ။ ထေရ်သဃာ်တို့ဖြင့်။ ကြွရောက်တော်မူလာ
၄။ ၍။ စန္ဒသူရိယ။ ဘူပတိဟု။ မုနိဒီဖျား။ မင်းတရားနှင့်တကွ။ မင်းသားမင်းမြေး။ သူဌေးသူကြွယ်၊ ကုန်သွယ်လယ်
လုပ်။ ယာခုတ်စုထိုး။ ချင်းရိုင်းမျိုးနှင့်။ ရွှေရိုးတောင်စည်။ မြောက်တခွင်မှ။ ကာယမိလက္ခု။ ဗိုလ်အစုတို့အား။
၅။ ဓမ္မနုတ်ဆေး။ မြိုက်ရေအေးဖြင့်။ တိုက်ကျွေးခြေချွတ်။ အကျွတ်ရစေ။ စက်ပန်းဝေ၍။ အောင်မြေဗောဓိ။
သဝတ္ထိသို့။ မုနိပဂဝါ။ ပြန်ကြွမြဲရှိရာတွင်။ စန္ဒသူရိယနရသေနင်း။ တရားမင်း၏။ ဝပ်စင်းတောင်းပန်ခြင်းကို။
အကြောင်း
၆။ ပြု၍။ မဟာမုနိ။ တရိနုလာ။ လောကသရဖူဖြင့်။ တော်မူသောရုပ်ပွားတော်မြတ်။ သိဒ္ဓိဓာတ်ကို။ လူနတ်ဖြပ်မွှာ။
ဝန်ရံကာလျက်။ ရတနာအထူးထူးတို့ဖြင့်။ ကိုယ်တော်တိုင်သွန်းလုပ်တော်မူပြီးမှ။ ပြည်တော်မစ္ဆ။ သိရိညောင်ရွှေ။
ဗောဓိ
၇။ မြေသို့။ ဒေသစာရီ။ ကွန့်ချီပြန်ကြွတော်မူလေသတည်း။ ဓညဝတီပူရိသာစွ။ ရပ်ဌာနဉ္စ။ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည်
ကံရာဇာကြီးအစ။ အဌဝိသဟု။ နရဥဿျောင်း။ သာကိပေါင်းတွင်။ တံညောင်းပါရမီ။ သမ္ဘာဆီဖြင့်။ ဓမ္မူဒိ
၈။ ဆုံး။ တိုက်အလုံးကို။ ရွှေဘုံးတော်စက်။ ရစေတက်မှ။ ရွှေဓာတ်တော်ဆန့်။ ပန်းနှယ်တပွင့်။ အသင့်လွယ်ကူ။
အောင်မြင်တော်မူသော။ စန္ဒသူရိယမင်းတရားသည်။ ရုပ်ပွားမုနိ။ တုမရှိကို။ ဘူမိချက်မှန်။ ရပ်စေလန်၍။
၉။ ပန်းမန်ခပ်သိမ်း။ ဖပ်ဖပ်ရှိလျက်။ စိမ်းစိမ်းညိုညို။ စိုစိုပြည်ပြည်။ မြူခြည်တတန့်။ နှင်းပုံ့ပုံ့ဖြင့်။ ရန့်တုံလှိုင်။
ဝက်မူကြိုင်သည်။ စုံဂနိုင်လမ်း။ လေပြည်ဖြန်းက။ အိုင်စမ်းမြရေ။ လျှောသက်ကြွေ၍။ ထွေထွေသာမော။ တောင်
၁၀။ တကြောတွင်။ တောအထပ်ထပ်။ မြောင်းရောစပ်လျက်။ မလပ်ရီမှောင်။ ကြည်ကြည်ပြောင်သည်။ တောင်သိရိ
ဂုတ္တ။ တရိကုမ္ဘနှင့်။ အဂ္ဂညုတ။ သိဟရာဇာ။ ပြာပြာမှိုင်းညို။ ဝက်သစိုဖြင့်။ အချို့နာမံ။ ငါးမည်ခံသည်။
ပြောင်လျှံဖိတ်ဖိတ်။
၁၁။ တောင်ယံထိပ်၌။ ဗျာဒိပ်တော်ရ။ သုံးလူ့ဘ၏။ ထပ်မျှမခြား။ မြတ်ကိုယ်စားကို။ ရွှေသားတဆောင်။
ကျောင်းဝေဖယန်။ အတန်တန်တို့ဖြင့်။ စီမံဆောက်လုပ်၍။ မိမိနှင့်တကွ။ ပြည်သားပြည်သူ။ လူရှင်ရဟန်းတို့အကျိုး။
ဖွံ့ဖြိုးကြီးပွား။
၁၂။ အံ့သောဝှာတည်ထားကိုးကွယ်တော်မူလေသတည်း။

အပိုဒ် (၂)

၁။ စန္ဒသူရိယ။ သာကိယမှ။ စ၍မပျက်။ မင်းအဆက်ဆက်တို့သည်။ နှစ်သက်ကြည်ညိုစွာ ပြည်သူပြည်သား
တို့နှင့်တကွ။ ဆည်းကပ်ပူဇော်။ ဖူးမျှော်မြော်ရှိခိုး။ ရိုကျိုးကိုးကွယ်။ ရပါသော်လည်း။ ကာလဝိပွတ်။

၂။ တိတ်ခတ်မှောက်လှန်။ ဖောက်ပြန်သိမ်ဖျင်း။ အနှစ်ကင်း၍။ မင်းလည်းမတရား။ မှူးမတ်များလည်းမဖြောင့်။
ပြည်သူတို့လည်းမှောင်သဖြင့်။ ယွင်းတောင်တရား။ တိမ်ပါးပျက်စီး။ ပြည်ကြီးမီးတူ။ အိုးသို့ဆူရကာ
၃။ ဘူမဏ္ဍာလိပ်။ ဓမ္မုထိပ်တွင်။ ပုရိပ်လွှမ်ချုံ။ ကပ်သုံးပါးဆုံးသောကြောင့်။ ရွှေဘုံဓညာ။ ပြည်သာစွကို။
တစတစလပ်လောင်း။ တောင်ဘက်သို့ရွှေ့ပြောင်း၍။ သစ်ဟောင်းစာဟောင်းအရ။ ထီးနန်းစိုက်ဆောက်
၄။ ၍။ . . ပဥ္စာ။ စမ္ဗဝက်။ လောင်ကြပ်။ ပရိမ်။ ရေယသိမ်ဟု။ ရန်နှိမ်အောင်မျိုး။ ဤသည်မြို့တို့ကျရောက်
လေသတည်း။ ။ ဝိပ္ပတ္တိစက်ပျက်ကိန်းခန့်။ နန်းကိုပြားစွဲ။ မြေကွဲတောင်ပြို။ လကိုကြယ်
၅။ နင်း။ တြင်းတဘောင်။ မိုယ်ခေါင်ရေကြီး။ ကမ္ဘာမီးသို့။ ပြည်ကြီးဆူလိုက်။ ထိုအခိုက်တွင်။ ယမ်းတိုက်မီးစ။
ထိပါးကြသကဲ့သို့။ အဝဝခိုး။ မျိုးရိုးမဖြူ။ တလိုင်းပြူတို့သည်။ ပြူးစူမျက်အိုက်။ စိုက်ကြီးဆိုက်သဖြင့်။ ပြည်
၆။ ဦပြာကျ။ သုံးလူကိုစား။ စိန်ရုပ်ပွားကို။ ဝပ်တွားဦးချ။ ပင့်မရ၍။ ငါးနှာအမည်ခံသော။ ဘွေတောင်ယံ
ရွှေပလ္လင်က။မြေပြင်သို့လိမ့်ချပြီးလျှင်။ စွမ်းအားရှိသမျှ။ ဗိုကျင်တို့ဖြင့်မျိုက်ဖုတ်။ လည်ပင်းတော်ထိမြုတ်ခဲ၍။
၇။ ပဥ္စမြို့လက်ျာမင်းနံ့အစ။ ကောလိယမင်းအထိ။ မင်းခြောက်ဆက်တိုင်။ မဟာဥမင်။ မြေပလ္လင်တွင်။ ရုပ်ရှင်တော်
ဘုရားသည်။ နက်နဂါးတို့အပူဇော်ခံ၍။ ကျိန်းစံတော်မူလေသတည်း။ မာရယုမင်းအစ
၈။ ကောလိရတိုင်မင်းပေါင်း ၇ ၀ ။ တွက်ကျူးသချာ။ ရာဇာဒသ။ နရိန္ဒသည်။ တေဇလျုံထိန်။ ဝတိန်ထိုးမှား။
မိုးဃ်သကြားသို့။ ရာတမ်းမင်း။ ဝဝ်စင်စက်အော်။ နှစ်စည်ရောက်သား။ တက်မြောက်လိမ္မာ။ မြက် ၀ ပွါနှင့်။
၉။ ရတနာသုံးပါးသဒ္ဓါပွား၍။ ပြည်သားပြည်သူ။ အလူဒါန။ အစပေးကမ်း။ ဗြဟ္မစိုးရလမ်းဖြင့်။ ငြိမ်းချမ်းစွာ
စံနေလေ့ရှိရကား။ ထိုမင်းဘုန်းကံ။ သမ္ဘာပါရမီတော်အဟုန်ကြောင့်။ ရှေးဘေးလောင်းတော်စန္ဒ
၁၀။ သူရိယမင်းလက်ထက်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်။ သွန်းလုပ်တော်မူသော။ မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ဘုရားကို။
နတ်များပင့်ဆောင်၍။ ပို့လာရသကဲ့သို့။ အန္တတ္တတံဆိပ်။ ငါးမည်နှိပ်သော။ ဘွေတောင်ထိပ်ဝပ်သား
၁၁။ စို့၌။ မချို့တွေ့ကြုံ။ ဖူးမြင်ရပြန်ကာ။ ထိုအခါနန္ဒသေင္ဃနင်း။ ဒသရာဇာမင်းသည်။ ဝင်အထပ်ထပ်မှူးမတ်ဗိုလ်ပါ။
သေနင်္ဂါတို့နှင့်။ ကြက်လျှာတံခွန်အမွှန်အမြတ်။ ပူဇော်ရန်အရပ်ရပ်တို့ဖြင့်ကိုယ်တော်တိုင်။
၁၂။ တွက်၍။ ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင်။ ဓညဝတီနယ်စပ်။ တောင်ထပ်မြောင်ကျွေ့။ စမ်းရေလည်း။ လျှောကြွေစီးသွန်။
နတ်တို့ပြွန်သို့။ နန္ဒဝန်လို။ ရှုတိုင်းစိုသည်။ ခွာညိုရော်ရ။ ကဋ္ဌသဒ္ဓိရှု၍မကုန်နိုင်သောပြဿဒ်တန်

အပိုဒ် (၃)

(၁) ဆောင်။ ဂူကြောင်းဗိမာန်။ ဝေဇယန်နှင့်။ အရံဓမ္မသရီ။ စေတီပုထိုး။ အစရှိသည်တို့ကိုမိုးဃ်ပါးနီးဆောက်လုပ်၍
တည်ထားကိုးကွယ်တော်မူလေသတည်း။ ။ မာရယုမင်းအစ။ နှစ်ရာတ
၂။ ကျိပ်လေးယောက်။ မဟာသမတမင်းလက်ထက်သို့ရော်သောအခါ။ အမရပူရ။ မြန်မာထိပ်နင်း။ အိမ်ရှေ့မင်း
သည်။ ဆင်မြင်းရထားဗိုလ်လုံအားနှင့်။ လုံ့ခြားအမြောက်။ မီးပေါက်ဝရဇိန်။ လက်
၃။ နက်။ စိန်တို့လည်း။ အရှိန်အရောင်။ မိုဃ်ကိုလောင်းမျှ။ ရိုးတောင်ကိုဖောက်ပြီးလျှင်။ ချီတက်လာရောက်။
စစ်ပြိုင်တော်မူရာ။ ပြည်ရွာကိန်းခန်းအလျှောက်။ သင်္ခါရရောက်သဖြင့်။ မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်အား
၄။ လုံ။ ပျက်ပြုန်းကြေမွ၍။ မင်းနှင့်တကွ။ မင်းနှင့်တကွရုပ်ပွားတော်မြတ်ကို။ ပင့်ဆောင်ယူသွားပြီးလျှင်။
တင်အပ်လျှောက်ပတ်သောအရပ်၌။ ပြဿဒ်ဂူကျောင်း။ တန်းဆောင်ဗိမာန်။ ဝေဇယံတို့ကို။ အတန်တ
၅။ န်။ ဆောက်လုပ်နေရာချထားတော်မူရာ။ မန္တလေးရတာပုံရွှေမြို့တော်၌။ ယခုတိုင်ကျိန်းစံလျက်ရှိတော်မူလေသတည်း။
ရခိုင်မင်းလည်းမြန်မာမင်းလက်တွင်းသင်္ခါရ။ မြန်မာမင်းလည်းအင်္ဂလိပ်
၆။ မင်းလက်ထက်တွင်သင်္ခါရ။ အမတရိပ်ပုံ။ ပြည်နိဗ္ဗာန်မမှန်သူများ။ ကာလအလျှောက်။ အချိန်ရောက်လျက်။
မဖောက်မပြန်။ လိုက်ရမြဲမှန်သောကြောင့်။ လောကခံမြန်မာ။ သုန်းသောအခါလျှင်။ မဟာဂန္ဓပ။ လျစ်ချတွေ

၇။ တွေ့။ နဒီရေလည်း။ မျှော်ကြွေတောင်ဘက်။ ပင်လယ်ထွက်၏။ ဓမြစ်စိမ်းညို။ ရှိမ်းရှိမ်းစိုသည်။ ဗဟိုဘွေထက်။ မရွှေချက်၌။ ငှက်၏အရောင်။ လင်းရှည်တောက် · ကုကပ်မျှောင်ဆော။ ကျောက်သေလာ

၈။ ကို။ ပတ်ကာနက်ရှိုင်း။ ရေသည်ဝိုင်း၍၊ ရှုတိုင်းမျက်ရည်။ လွမ်းပွဲစည်မျှ။ ဓမြရိပ်။ ကျောက်တောင်ထိပ်၌။ အင်္ဂလိပ်မီးပြ။ ဥတ္တရဟု။ · နဒီလာနှစ်မိုင်ခန့် · စစ်တွေကမ်းနပ်။ ခေါ်သမုတ်

၉။ သည်။ ကျူငှတ်ကိုင်းမြတ်။ ဝံလိုငှက်နှင့်။ ကြံဝက်သစ်ကျားကျွဲနွား။ မြင်းဆင်။ သမင်သားရဲတို့ပြွမ်းရာ။ တငါကုလား။ အမျိုးခြားတို့ဌာန။ ရပ်ဒေသကို။ အနွတ္တတံဆင်။ · · · · · မြင့်။ အင်္ဂလိပ်မင်းတို့စီရင်။

၁၀။ စစ်တွေမြို့ဖန်ဆင်းလျက်။ ယခုထက်တိုင်လည်း။ တွင်ပြုစုသည်နေမှစ၍။ မဏ္ဍိုင်ဗဟို။ မြင်းမိုရ်အာလိန်။ ဝတိန်သုဒထာန။ အယုဇ္ဈကဲ့သို့။ နေညမခြား။ သွားလာဝင်ထွက်။ ပြည်ဝက်စည်ပင်။ မြင်းဆင်ရထား။ ရေ

၁၁။ သွား။ သဘော်သံတို့ဖြင့်။ ပြွလျက်။ လမ်းငယ်လမ်းကြီး။ အသီးသီးတွင်။ သူဌေးကုန်သည်ကြီးတို့နေရာ။ မင်္ဂလာဘူမိ။ သီရိအောင်ခုံ။ ရန်လုံမြို့တော်ကြီးအဖြစ်သို့။ ရောက်ရလေသတည်း။

အပိုဒ် (၄)

၁။ ထိုအခါ။ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၄-ခုနတ်တော်လဆုပ် ၉-ရက်တနင်္လာနေ့ဘွား။ ယောက်ျားဇာနည်ဉာဏ်ရည်ထက်မြတ်။ စက္ကိက္ခဏာ။ အင်္ဂါကြန်ညီ။ ပါရမီဘုန်းကံ။ မနှုန်းတန်၍နိုင်ငံကျော်စော

၂။ သောသူဌေးကြီးဦးရဲကျော်သူသည်။ ရွယ်မှုအစအချိန်မနွတွင်။ အဌာရသံ။ သိပ္ပံအတတ်။ ဆယ်ရှစ်ရပ်နှင့် ပိဋကတ်ဗေဒင်။ ပြိပြန်မှုဌာန်။ ကဂိဏ်ကံသည်။ ပြန်လှန်နှုတ်တက်။ ဒိုးဒိုးခေါက်ဖြင့်

၃။ ညက်ညက်ကြွေမွ။ အာစရိယလဒ္ဓ။ ဗဟုသုတပန်းခိုင်။ လန်းလန်းကြိုင်သဖြင့်။ ရွယ်တိုင်သက္ကရာဇ် ၂၀ နှစ် ကပင်။ ပွင့်သစ်စပန်း။ ဆန်းသစ်စလ။ ပမာဏာသို့မရွှိမဌာနီ။ ဂယာသီနှင့်။ ခမ္ဘိခမ္ဘါ။

၄။ ဗါရာရပ်ခြား။ တိုင်းတပါးနှင့်။ ဘောက်ခြားရောင်းဝယ်မှုကိုအစုပြု၍နေစည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၀ ပြည့်။ တန်ခူးလဆုပ် ၈ ရက်စနေနေ့ဘွား။ ငါးပါးကောင်းခြင်း။ ရုပ်ဆင်ကြည်လင်။ ကင်စင်မာန်

၅။ မျက်မထွက်။ စဖူးဆုထူးပါရမီရှင်။ လင်ကိုမြတ်နိုး။ ဂုပုထိုးသို့။ ရိုကျိုးခစား။ ဝတ်ငါးပါးနှင့်။ တရားစွဲကပ်။ မိန်မျိုးတို့။ လက္ခဏာကား။ ရုပ်ဝါနတ်တူ။ သန္တာဖြူအမည်ရှိသော။ သူဌေးကတော်ကြီးနှင့်

၆။ ဝှဲချီးပုညဇ။ ဘုံဘဝတွင်။ ဆုံကြမပျက်။ ပါရမီကျိုးစက်ကြောင့်။ နှစ်သက်မေတ္တာမင်္ဂလာစုလျား။ နှစ်ပါးဂမော။ အတက်ပညာ။ ကူးသန်းရောင်း

၇။ ဝယ်ခြင်းအရာတွင်။ လိမ္မာကျယ်ပွန်။ ထူးချွန်ဝိရိယ။ ကဉာဏ်တန်းခိုး။ အကြံတော်ကလည်းမိုဃ်း။ တစတစတိုး သောကြောင့်။ မျိုးရိုးဇာတိ။ ငွေးကြွယ်ခြင်းမရှိသော်လည်း။ လေးလတွင်နှစ်သိန်းကြွ

၈။ ယ်။ သူဌေးကဲ့သို့။ ကျွန်းကျေးလယ်ယာ။ ဥစ္စာခမ်းနား။ ရထားမြင်းဆင်။ မွမ်းဖျင်းဖျင်းသောင်းသောင်း။ ရေ ကြောင်းကရိယာ။ နဝါသီးသီး။ တိုက်ကြီးအဆောင်ဆောင်။ အရောင်မြရွှေ။ ပိုင်စားမြေနှင့်တကွ။ မရေ

၁၀။ မတွက်နိုင်ကြွယ်ဝ၍။ ဇောတိကအနာထပိဏ်တို့ကဲ့သို့။ ကျော်ရှိန်ပျံမွေးသောသူဌေးကြီးအဖြစ်သို့ရောက်လေ သတည်း။ ။ ရင်းသို့ပုဗ္ဗကထ။ ဗလဝအကျိုး။ သမ္ဘာမိုဃ်လည်း။ ဖြိုးဖြိုးသွင်းရွေ။

၁၁။ နေ့တိုင်းစွေသဖြင့်။ လေးထွေဥရောပ။ ငွေးသည်ဟုဆိုရသော်လည်း။ ဝါဏိဇဉာဏ်။ အစုစပ်ကုမ္ပဏီခံပြီးလျှင် စီမံရောင်းဝယ်မှုကိုပြုကြရကား။ အထုမရေ။ ပစ္စုဌွေးမှာ။ ကံပေညာဏ်ဓ

၁၂။ ပး။ ရှေးဇောတိက။ ဇဋ္ဋိလတို့နှင့်။ ပမာဏာစပ်ဆိုင်။ အကျိုးပေးပြိုင်သောကြောင့်။ အပိုင်မြေခြား။ အစိုးရမင်းများ လည်း။ မြှောက်စာခြီပ်အိတ်။ ကြက်သရေဆောင်ရွှေစလွယ်၍။ ဘွဲ့တံဆိပ်ဖြင့်။ ဓမ္မုဒိပ်ဓ

၁၂။ မွးကြူသောသူဌေးကြီးဦးရဲကျော်သူနှင့်။ ဓနီးသူဌေးကတော်ကြီးတို့သည်။ ပြုးစူးမလှန်။ ဓောင်းမာန်မရှိ။ သတိအမှုမာဒ။ သမ္မစေဖြင့်။ ခန္ဓာကိုယ်ပဉ္စကို။ နေ့ညသုံးသပ်ဆင်ခြင်လျက်ကြည့်ရှုင်သဒ္ဒါ။

<u>ခေါင်းလောင်းဒုတိယအရစ်</u>

အပိုဒ် (၁)

၁။ စေတနာနှင့်။ လှူဒါရေချမ်း။ ပေးကမ်းမစ။ အာဝါသဟု။ သာဘောယစရပ်။ ပြဿာဒ်ဂူကျောင်း။ တန်ဆောင်
စေတီ။ အလီလီအကြိမ်ကြိမ်သော။ ဒါနသီလဆည်းဘူးအားထုတ်ခြင်းနှင့်သာအချိန်နေ့ရပ်ကို ကုန်လွန်စေ သော်လည်း
၂။ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းမရှိသောကြောင့်။ ရခိုင်ပြည်နန်းကျမဟာသမ္မတမင်းလက်ထက်မှယ္ခုထက်တိုင်မန္တလေးမြို့၌
စံနေတော်မူသောပဌမမဟာမုနိရုပ်ပွားတော်မြတ်နှင့်အစေးတူဒုတိယရုပ်ပွားတော်မြတ်ကိုလည်းနည်းများ
၃။ မဆိုထည့်ဝင်ကြသောပြည်သူလူအပေါင်းတို့၏အကြီးအချုပ်ပြုလုပ်သွန်းလုပ်တော်မူခြင်း။ ၄င်းရုပ်ပွားတော်မြတ်
ကိုနိဝပ်စံနေတော်မူရာ။ မဟာအတုလဝိစိကြအတုလဝေယန်တန်ဆောင်တော်ကြီးကိုအပြီးနိဋ္ဌိတဖြစ်အောင်ဆော်လုပ်
၄။ လှူဒါန်းခြင်းများကို။ ပြည်သားပြည်သူလူရှင်ရဟန်းတို့အကျိုးမိမိတို့အကျိုးမြော်ကိုးအားသစ်လျက်။ သာသနာ
တော်၌ပစ္စည်းလေးပါးဒါယကာအဖြစ်သို့ရောက်အောင်။ ရွက်ဆောင်လှူဒါန်းတော်မူလေသတည်း။ ။ ရက္ခပုရ။
ဧညဝတီဌာနီ
၅။ မြကြန်။ နက်သန်ဘူမိ။ သိရိရပ်စင်း။ မြေတလင်း၌။ သက္ကရာဇ် ၇၉၂-ခုနှစ်အတွင်းစောမွန်မင်းတည်ထောင်
ခဲ့သောမြော်ဦးရွှေမြို့တော်၏ဗဟိုမဏ္ဍေ။ လယ်ချက်ပွေ၌။ ကြက်သရေကွန်မြူး။ ရှူးရှူးအရောင်ကြွင်နှင်းဆောင်တို့နှင့်
မိုယ်ခေါင်
၆။ ထိပ်ဖျား။ သိကြားကျော်စံနေတော်မူသောမဟာသမ္မတမင်းဘုန်းဖျင်းသည်ကစ၍။ အင်္ဂလိပ်တို့မင်းတို့အစိုးရ
လက်ထက်တိုင်ပထမမဟာမုနိရုပ်ပွားတော်ကိုနိဝပ်စံနေတော်မူရာ။ ဤကတည္တောင်မြေသည်မြောက်ခွေစီလာ။
သီတာ
၇။ ပတ်ခြံ။ ဘွေတောင်ယံသို့။ အပြန်စွင့်စွင့်။ နိမ်အမြင့်ဖြင့်ဆင့်ဆင့်မောက်စွာ။ ကျောက်သေလာနှင့်။ ဝဲယာတခွင်။
ပတ်ဝန်းကျန်လည်း။ ကယင်စူးထိုး။ ချင်းရိုင်းမျိုးတို့။ မြောင်ကောက်ချောင်းတလျှောက်တွင်။ ခေါင်ရေသောက်သူ
ရာ။ စူး
၈။ ထိုးယာနှင့်။ မကွာနီးစပ်စစီညှပ်လျှက်ထပ်ထပ်ပုပ္ပေါင်း။ ထနောင်းကညင်း။ အပြည်းကတိုး။ ဝါးပိုးတလိမ်ကြိမ်
အထူးထူး။ ကျားလျှာဆူးတို့ဖြင့်။ ဖြူဖြူပိတ်မှောင်။ ဆင်ပြောင်ကြံဝက်။ ကျားနတ်ကျားနီ ကေသရီနှင့်ဂဏီ
မိဂသကုဏာအစရှိသော
၉။ သားရဲငှက်ရဲတို့ပြွမ်းရာ။ နက်ခွာသောတောအတိဖြစ်၍လူသူအရောက်နည်းပါးခြင်းရှိလေရာကား။ ဤအခင်းများကို
သူဌေးကြီးစည်းစား၍။ ငါကဲ့သို့သောဘောဂဗလ။ သဒ္ဒါဗလ။ ဉာဏဗလနှင့်ပြည့်စုံသူမှအရေးမယူဘဲ
လျစ်လျူရှုစား၍
၁၀။ နေခဲလျှင်နောက်သားတို့လက်ထက်၌၊ ဆက်ဆက်ဝေဆုံး၍။ ပြော်တုံ့ဖြစ်ချေတော့။ မည်တကားဟု။ ကြီးမားသော
သံတောဖြစ်ပွားလျက်။ ကြေးငွေမြော်များအကုန်ကျခံပြီးလျှင်။ ပယ်လှန်သုတ်သင်။ တည်တွင်ခင်းကျင်အုတ်တဲလ
၁၁။ င်းစီမံ၍။ အရံစေတီရုပ်ပွားတော်များနှင့်တကွ။ ဒုတိယမဟာမုနိသီရိပဝရ။ သကျမာရဇိန်ရုပ်ပွားတော်ကို။
တည်ထားကိုးကွယ်သည်အခါမှ။ ရှေးရှေးသောသာသနာပြုစန္ဒသူရိယမင်း။ ဒသရာဇာမင်း။ တို့ကာလကဲ့သို့ ၁၂
လတကြိမ်ပွဲတော်သိမ်ဖြင့်ရဝိန်
၁၂။ စက်ဝန်း။ တက်ထွန်းဥဒည်။ အရုဏ်စည်သကဲ့သို့။ ရခိုင်ပြည်တွင်။ သာသနာတည်းဟူသော။ နေမင်းသည်
ဝင်းဝင်းလျှံတက်၍။ ဘဝဂ်ထိလင်းမှုလေသတည်း။

<u>အောက်ရစ်</u>

အပိုဒ် (၂)

၁။ ရေတွင်းရေကန်။ ပန်းမန်ဥယျာဉ်။ များဖျင်းသောင်းသောင်း။ ကုသိုလ်ပေါင်းတို့။ အကြောင်းမရွေး။ လှုပေးဝေငှ။
အားမရဘဲ။ နိဗ္ဗာန်ပစ္စယံ။ ဆုထူးကိုရည်သန်၍။ ဝဋ်သုံးတန်နှောင်ကြိုးကိုဖြတ်ချိုးလိုသောဆန္ဒဖြင့်သာ။ စံပျော်
၂။ လေ့ရှိနေသော။ သူဋ္ဌေးကြီးဦးရဲကျော်သူနှင့်သန္တာဖြူအမည်ရှိသောသူဋ္ဌေးကတော်ကြီးတို့သည်။ တားဆီးမကန့်
အလှူခံမြေသန့်သန့်တွင်။ တပြန့်တည်း။ အနူဂါမိအိုးကို။ ချပျိုးမြုပ်နှံလိုသည်အတိုင်း။ အုံ့မှိုင်းရီမှောင်။ ဤကဋ္ဌညုတော
၃။ ငံတွင်။ နှောင်နှာဂတ်လုံး။ ကမ္ဘာဆုံးအောင်။ ထုံးဝတ္တုဖြစ်စေအံ့သောငှာ။ နီလာမြသား။ ပတ္တမြားနီကြောင်။
အရောင်လျှံဝေ။ နီတုံရွှေနှင့်။ ဘော်ငွေရာဇတ်။ သေဟသံကြေး။ ရောထွေးပေါင်းထပ်။ ကြိုးလောင်းစပ်ပြီးလျှင်။
တီးခတ်ပဲတင်။
၄။ ငလျှင်ခြိမ်းခြိမ်း။ သံရှည်ငြိမ်း၍။ နားစိမ့်စရာ။ အလွန်သာသောခေါင်းလောင်းတော်ကြီးကို။ ပုံချိစီသုကာ။
ပန်းထိမ်ပုံကဲ့သို့။ နိုင်ငံကျော်စောသောဥတင်ဆရာကြီးတို့အား။ ရိက္ခာကံကျွေးလက်ခပေး၍။ သွင်းလုပ်လှူဒါန်တော်
မူရာ။ ၁၂၆၈-ခု
၅။ ဥတ္တရီမှ။ ကြိမ်လရာသီ။ ခါအညီကား။ အကာ။ စိကြံနှင့်ယှဉ်သော။ မိဿရာသီ။ မေသာ။ မိဿရာသီကြီးဟာ။
မိဿရာသီကြီးဟူ၍။ ရာဇမတ္တဏ်ကျမ်းတွင်။ မိဿရာသီပရိယာယ်သုံးပါးဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ။ မေသာဟူသော
ကမ္ဘာဦးကာလတွင်။
၆။ ဧါသရတွင်။ ဣသရပြု၍။ ဗုဒ္ဓဘာသာတန်းကူးလဟုခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြသည်မှာ။ အဘိဓာန်ကျမ်းတွင်။
စိတ္တကော။ ကန်ကူးလ။ ရမ္မကော။ ကန်ကူးလဟူ၍။ ပရိယာယ် ၂ ပုဒ်ပြသည်။ စိတ္တကောဟူသောပုဒ်မှာ။
စိတ်သဒ္ဒါကြေမျော
၇။ က်၍။ တကဘနှင့်။ ဩသရကို။ဥပြု၍။ ဗုဒ္ဓသာသနာမှာ။ တန်းခူးလဟုခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြသည်။ ။ စိတြနက္ခတ်
နှင့်ယှည်၍။ ပြည့်သောကြောင့်။ စိတြမာသာ။ ဟူ၍၄င်း။ နာနာပုပ္ပဖလဝိစိတ္တာယ သေကာနံရမ္မံကရော တီတိ
၈။ ရမ္မကော။ နာနာပုပ္ပဖလဝိစိတ္တာယံ။ အထူးသောသောအဖွင့်အသီးတို့ဖြင့်ဆန်းကြယ်သည်ဤအဖြစ်ကြောင်း
ဘောကာနံ။ လူတို့၏။ ရမ္မံ။ စိတ်နှလုံး၏။ မွေးလျှော်ခြင်းကို။ ကရောတိ။ ပြုတတ်၏။ ဣတိလသ္မာ။ တို့ကြောင့်။
ရမ္မကော။ ရမ္မမည်
၉။ ၏။ ရမ္မကော။ ဗုဒ္ဓသာသနာလူမျိုးတို့က။ တန်းကူးလခေါ်သည်။ တန်းကူးလရာသီကိုင်ခဲပြီး။ ဆန်းကူး
ဝါနီလှိုင်ခဲပြီ။ သွင်မြူဖြာစီအိုင်ခဲ့ပြီဇေယန္တမိတ်စပ်ဆိုလေသည်။ ယင်းသည်တန်းကူးလပြည့်ကျော် ၅-ရက် တနင်္ဂနွေ
နေ့ညနေ
၁၀။ ၃ ဗဟိုရ်ကျော်။ တနာရီပါဒ်ပြည့်တဗိဇနာ။ ၂ ပြန် ၅-ခရာ မင်္ဂလာမိသ။ သီဟဆန္ဒန်။ ပြန်သန်းမြူးခုန်။
ပျားဂမ္ဘူန်ကြွ။ ဗြိဿကြွက်ပုတ်။ ကြင့်ဒ္ဓသူရိန်။ သိမ်လက်တည်မြု။ မနုစန်းမြတ်။ ဟောရတ်တနလ်ာ၊ ၃ဂံါကြင်း။
၅တေနဝင်း နက္ခ
၁၁။ တ်။ ၁၀ လုံး ၃ ပါတ် ၈ ဃဋီကတ်။ လက်စီးလျှက်။ ထိုနာရီ၏ဘဝါးသော်ကား ၉ ဘဝါး ၅၃ မုယော။
၅၈ ဆန်မြည်ပြည်သောအချိန်တွင်။ ရှိန်ဝါဣန္ဒာ။ ဝတိန်သာက။ မဃဝါလှ။ ဒေပဗြဟ္မာမရမေသွားတို့ ညီညာ
စောင်မှတ်တံခိုပတ်လျှက်

အပိုဒ် (၃)

၁။ ပရိပတ်ဝန်းကျယ်အလယ်တွင်။ အန္တရာယ်ဘေးရန်မတွေဝေးပြီးလျှင်ဝေးမြူမြခြမ်းသာစွာဖြင့်။ ပန်းတင်းဆရာ
ကိုဘိုးအို။ အလိုသိစွာ။ တပြည့်ပေါင်းများစွာတို့နှင့်။ ရတနာအပေါင်း။ ထိုခေါင်းလောင်းတော်ကြီးချိန်

၂။ ၃၄၀၀ ကြိုလောင်းသွင်းလုပ်အောင်မြင်ပြီးစီတော်မူလေသတည်း။ ကြဃပြင်ကျယ်။ သမုဒ်နယ်မှ။ တုတ်ကယ်။
တင်ဆောင်။ ခေမာသောင်သို့။ ရွှေဘောင်မရွင်။ ရွှက်ဖြူဆောင်လျှက်။ ဆောင်လျှင်မကြာ။ တူမကွာဘဲ။
၃။ မှန်စွာကူးမြောက်နိုင်ပါစေသော်။ သောင်ကျွန်အမတနန်းပုသို့။ မရောက်ရမည်အတွင်း။ သံရာမြစ်ဆင်းနှင့်။
မကင်းဘဝကျင်လည်ရသော်လည်း။ မာနခေါင်းပါး။ ဒေါသရှားလျှက်။ မပွားရာဂ။ မစ္ဆရလည်း။ တစမကင်း
၄။ ဖြူစင်နှလုံးသီတင်းသုံး၍။ ရွှင်ပြုံးပီတိ။ ဆီထိဝါဠင်း။ နှလုံးချမ်းလျှက်။ လှူဒါန်းခြင်းဒါနကို။ ယွှဘဝထက်။
ရာတမ်းပိုတက်၍။ ဆောင်ရွက်လှူဒါန်းနိုင်ပါစေသော။ ကျန်လည်ရာရာ။ ဘဝါဘဝ။ ဟူသမျှတို့၌။ တူကွမခြား။
၅။ မရှိစကား။ မကြားဘူးရ။ ကြောင်းကြကင်းငြိမ်း။ ခပ်သိမ်းရောင်းတင်း။ စင်သွား၍။ စန္ဒာမြတ်ရှည်။
တည်ကြည်စွာ ဘိ။ သတိမယွင်း။ ဘေးရန်ကင်း၍။ အဆင်းတင့်လှ။ ကောင်းစွာအသိ။ လိုရန်ကိစ္စ။ ဟူသမူတို့
ခဏမကြာ။ မြန်
၆။ စွာရနိုင်သောကိုယ်ဖြစ်ပါစေသော်။ လူမိုက်လူကောင်း။ လူမွေ့ပြောက်နှင့်။ ရှေ့နောက်ခရီး။ ဝေးနီးတူကွ။
မသွားဘူးရ · ညာနာအခေါင်။ တန်ဆောင်ပညာ။ လူလိမ္မာနှင့်။ အရိယာဂေါလောင်း။ လူတော်ကောင်းတို့ကို
၇။ သာ။ ယှည်ပေါင်းတွေ့ကြုံရသည်ဖြစ်ပါစေသော်။ ပိဋကတ်သုံးဖုံ။ အရုံသုံးတိုင်။ ဆောင်ရွက်နိုင်၍။
စပ်ပိုင်းစောဒက။ သူတပါးတို့မေးသမျှကို။ ခဏလျှင်မြန်။ အမှန်ဖြေဆိုနိုင်သည်ဖြစ်ပါစေသော်။ သားသွီးဥစ္စာ
ရတနာ
၈။ ရွှေငွေ။ ခြေရွှေးခိုင်ဖြိုး။ မီးနှင့်ခိုးသူ။ ငါးဆူရန်ပွား။ ကင်းရောင်ရား၍။ ရပ်ခံတောင်းခံလာတိုင်း။ သူတပါးတို့အား။
ပေးကမ်းလှူဒါန်းသော်လည်းအရာမတင်။ လျှင်စွာလှူဒါန်းနိုင်သည်ဖြစ်ပါစေသော်။ ဣကဲ့
၉။ သို့။ အဘိုးစရိတ်ငွေကိုရေတွက်မှတ်သားခြင်းမရှိဘဲ။ လှူဒါန်းရသောကုသိုလ်အဘို့တိုကိုလည်း။ ကျွန်ုပ်တို့
ကျေးဇူးရှင်းမိခင်ဘခင်။ အရှင်ဘိုးဘွား။ ဆရာသမားနှင့်။ တွင်းဖျားသီရိ။ သမုတ်တိဟု။ ဘူပတိငှက်။
စိုးမင်းမြတ်နှင့်နတ်
၁၀။ သားနတ်သွီးတို့အားလည်းကောင်း။ ပြိတ္တာအသုရကာယ်။ အပါယ်ရပ်ဌာန်။ တိရစ္ဆာန်နှင့်။ အော်ယံဝိစိ။
ရှိရှိသမျှယမဒေါသမကန်နှင့်။ ဒုက္ခပွားဆူ။ ငရဲသူသတ္တဝါတို့မှစ၍။ ကျွန်ုပ်တို့ကုသလကို။ အဘိုးတူမျှ။ ရကြီးရ၍။
ချမ်းသာ
၁၁။ ကြသည်ဖြစ်ပါစေသား။ ဤသို့ပြုရ။ မြတ်ဒါနကိုလည်း။ ဘဝများစွာ။ နှောင်သောအခါ၌။ ရှည်ကြာနိုင်ရွှေ့။
ကျွန်ုပ်တို့ပင်မေ့သော်လည်း။ မမေ့ရစေ။ သတိဖွေလျှက်။ သုန္ဒြေနတ်။ ခုံအမှတ်။ ပုံဓါတ်ယူကာနမူနာကို။
သိဂ်ါနန်းညွှန့်။

အပိုဒ် (၄)

၁။ ချုပ်ဆေးကွန်လျှက်။ အတွန့်အကွေး။ မှိန်မမြေးအောင်။ အရေလှလှ။ ပုံစံပြုပြီးလျှင်။ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်က
သက်သေလုပ်၍။ အချုပ်စကားအားဖြင့်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်စား။ ဖြေကြားရှင်းလင်းနိုင်ပါစေသောဝ်အမှာ
၂။ ပုဒ်မနံပါတ် ၁၀ တွင်မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်၏ဗဟိုမစ္ဆုလက်ချက်ဗွေဒ္ဓကြက်သရေကွန့်မြူးရှူးရှူးအရောင်။
ကြံငှန်းဆောင်တို့နှင့်။ ဟူ၍စပ်ဆိုရာတို့၌။ ရှုးရှုးကား။ သော်ရှူးကြယ်ကိုယူရမည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား။ သော်
၃။ရှူးကြယ်ကဲ့သို့။ တပြောင်ပြောင်ထွန်းလင်းသောမြော်ဦးမြို့အလယ်ရွှေနန်းရွှေအန်၌စံစားသောမဟာ သမ္မတမင်းဟု
ဆိုလိုသည်။ ဤကဲ့သို့ရှူးရှူးစပ်ဆိုသည်မှာလည်းအကြောင်းမဲ့ရေးသားသည်မဟုတ်။ ရခိုင်မင်းသမီးဧ
၄။ ချင်းတွင်။ ။ ရတနာရောင်ပြောင်သည်ရှုးရှုးမြော်ဦးလယ်ချက်။ ရွှေနန်းထက်ဝယ်။ ဟူ၍လည်းကောင်း
လက်ငင်းရွှေနန်းတင်ခဲမှန်သည်။ တော်ထွန်းဉာဏ်တော်ရှုးတည်လေ။ ရှုးတည့်မော်တော်။ ယုတ်
၅။ တည်အော် ။ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ၄င်းမင်းသမီးဧချင်းတွင်။ ရခိုင်ပညာရှိ။ စာဆိုတော်အမတ်ကြီး။ အဒူမင်းညို။

စပ်ဆိုသည်များကိုထော်၍။ သော်ရှုးကြယ်ကို။ ရှုးရှုးစပ်ဆိုလိုက်သည်။ ဤကားအမှာတည်း။ ဤခေါင်းလောင်းတော်
၆။ ကြီးကောင်းမှုနိဗ္ဗာန်ဆုသာခုနတ်လူခေါ်စေသောဝ်။

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

သူဌေးကြီးဦးရဲကျော်သူ၏ ကြေးခေါင်းလောင်းတော်ကြီး အလှူမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ ကြေးခေါင်းလောင်းပတ်လည်တွင် ရေးထိုးထားသည်။ မဟာမုနိပရဝုဏ်တွင် ချိပ်ဆွဲထားသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ပင်ရှိသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

အခန်း(၄)

သက္ကရာဇ်မဲ့ကျောက်စာများ

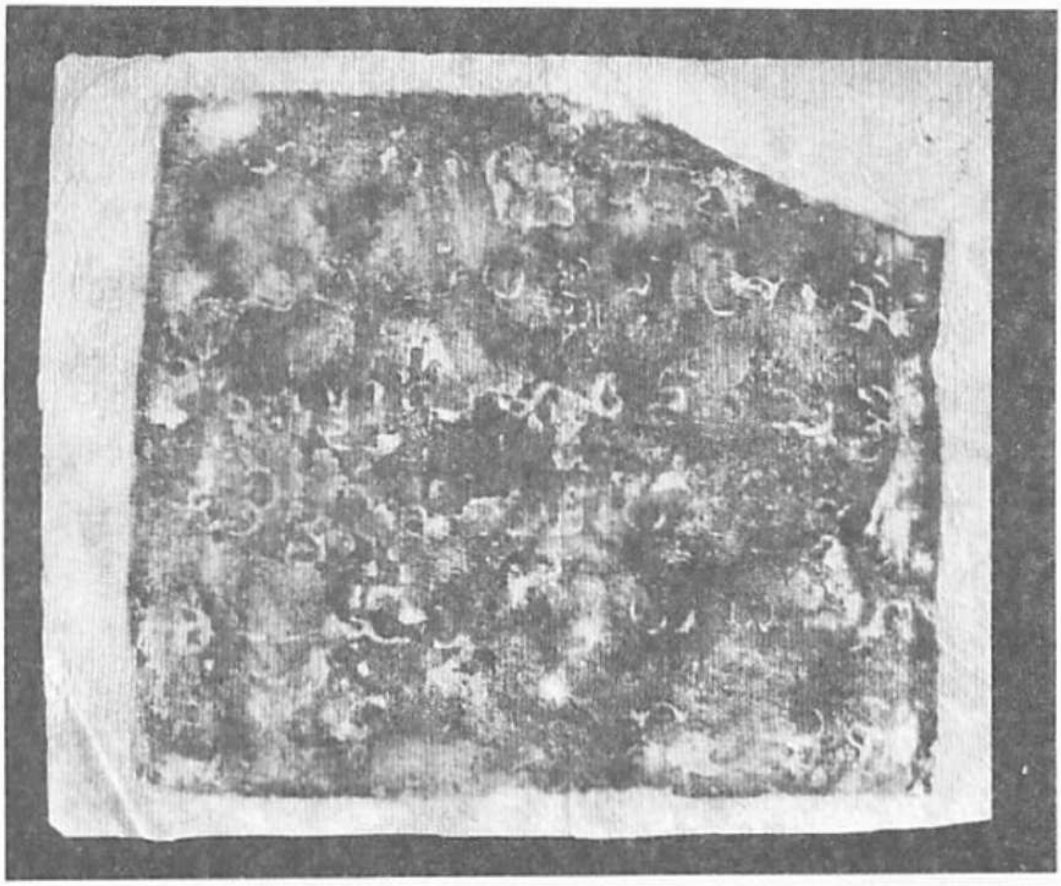

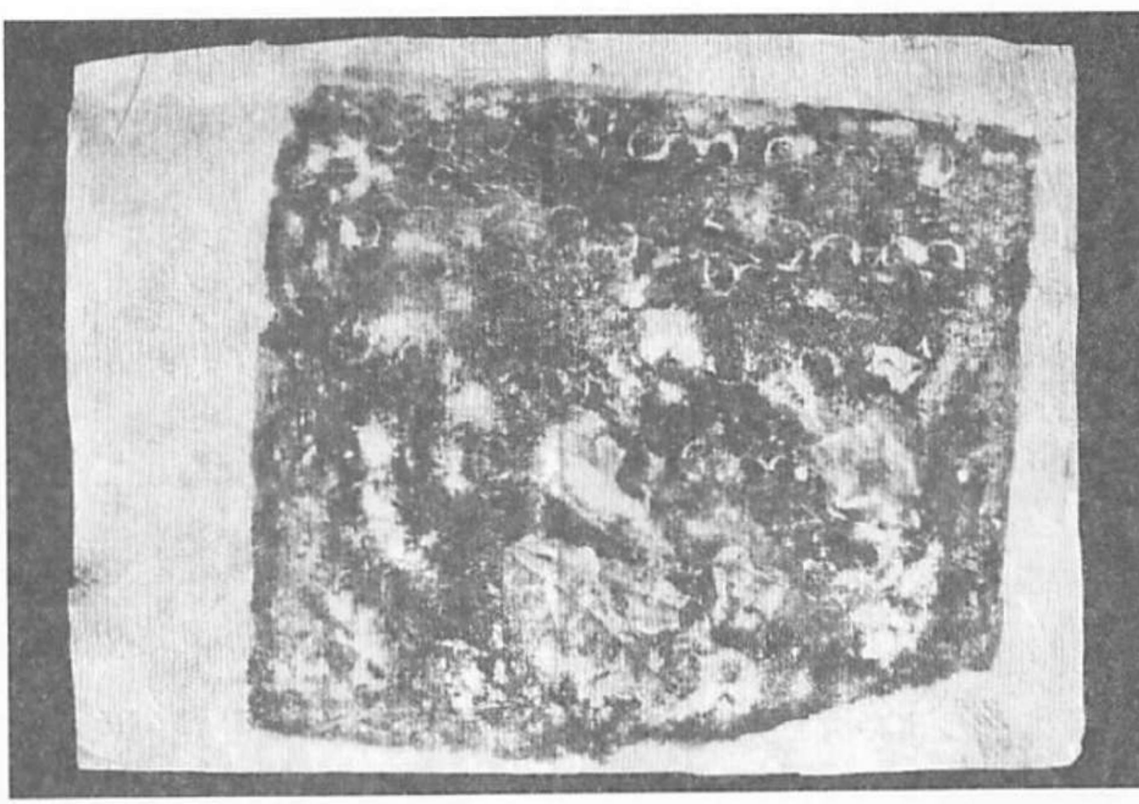

၄း၁။ (၃) စမ္ဘဝက်မြို့ဟောင်းမှ အုတ်ခွက်စာ
ခန့်မှန်းခေတ်ကာလ - စမ္ဘဝက်ခေတ် (သက္ကရာဇ် ၁၅၆ - ၁၈၀) ခု (AD 8-9 ရာစု)

၄း၁။ စမ္ဗဝက်မြို့ဟောင်းမှ အုတ်ခွက်စာ

<u>ခန့်မှန်းခေတ်ကာလ-စမ္ဗဝက်ခေတ် (သက္ကရာဇ် ၁၅၆-၁၈၀) ခု</u> (AD 8-9 ရာစု)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>ပထမချပ် (ရင်ဘက်)</u>

၁။ ပစ္စယော . . .

၂။ ဓမ္မာ . ကုသ .

၃။ လာဓမ္မာ။ အကု

၄။ သာလာဓမ္မာ။ အ .

၅။ ဗျာကတာဓမ္မာ

<u>(ကျောဘက်)</u>

၁။ . . . . . ပစ္စဂန္တ

၂။ . . နက္ခန္ဓာ . . .

၃။ . . ဝေတ . . .

၄။ တနန္ဓေါ . ဝေ . .

၅။ သက . . . .

၆။ သခ်ါရခန္ဓေါ . . .

<u>ဒုတိယချပ်(ရင်ဘက်)</u>

၁။ မာကာ၊ နဂ္ဂိဂစ္စု . . .

၂။ သဝိသံပစ္စုဋ္ဌလတာနံ

၃။ မဏ္ဍာလံ၊ မရေသနံ

၄။ သိဒ္ဓဟောမိ၊ ပ . . . တ

၅။ . . . . . ယေမ္မော

၆။ . . . . ကာယန .

(ကြောဘက်)

၁။ သန္တိပတိတာကာ

၂။ . . . . သန္တိကေ . က

၃။ . . . . ပစ္စုပန္နာခံ

၄။ . . . . . ပစ္စာဂေ . .

၅။ . . . . ပန္နံ . . . .

၆။ . . . . . . ပစ္စယော . . . .

အုတ်ခွက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ လေညှင်းတောင်ကျေးရွာအနီး မိုးကြိုးကန်အနောက်ဘက်မှ တောင်ထိပ်တစ်ခု၏ စေတီဌာပနာမှရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့နယ်ရှိ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ဤအုတ်ခွက်မျိုး မူလနေရာတွင် မြောက်များစွာရှိသေးသည်။ စေတီတည်ရာတွင် ဓမ္မစေတီအဖြစ် ပိဋကတ်သုံးပုံ သံခိပ်ကို ရေးသားပြီး ဌာပနာထည့်သွင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအုတ်ခွက်စာတွင် ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်ကို ရေးသားထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၄း၂။ သံတွဲစေတီပြင်ကျောက်စာ (ခေါ်) အမတ်ကြီးအနန္တသူကျောက်စာ

<u>ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၄၆၅-၄၈၅) ခု</u> (AD 1103-1123)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ က္ကုကြွောက္လံကာ . . .
၂။ သိဖျက်ဆီ . . . . .
၃။ ညြင်သင်းက . . . .
၄။ ညြင်မှင်။ ဘုံမ်မူစ
၅။ ည်။ အမတ်ကြီအနေ
၆။ န္တတသူကောင်မှုပု
၇။ သောကြောင်စည်သူ
၈။ ငါးယောက်ကွေ့ င်းတာ
၉။ ယှကာပုရသောအဂ္လို
၁၀။ ဝ်ကားတောင်သော
၁၁။ ဆုရလိုဝ်သတေး။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ဤကျောင်းလယ်ကာ . . .
၂။ သိဖျက်ဆီ . . . . .
၃။ သင်သင်းကား . . . .
၄။ သင်မင်း၊ ဘုန်းမူစ

၅။ ည်း၊ အမတ်ကြီးအန
၆။ န္တသူကောင်းမှုပြု
၇။ သောကြောင့်စည်သူ
၈။ ငါးယောက်ကျောင်းဒါ
၉။ ယကာပြုရသောအကျိုး
၁၀။ ကားတောင်းသော
၁၁။ ဆုရလိုသတည်း။

<u>ကျောက်စာပါ အရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ ကုလ္လောက္လကာ = ဤကျောင်းလယ်ကား
၂။ အနန္တတသူ = အနန္တသူ
၃။ကောင်းမှုပု = ကောင်းမှုပြု
၄။ ကွောင်း = ကျောင်း
၅။ တာယှကာပုရသော = ဒါယကာပြုရသော
၆။ အကွိုဝ် = အကျိုး
၇။ လိုဝ် = လို
၈။ သတေး = သတည်း

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ် သံတွဲမြို့နယ် စေတီပြင်ကျေးရွာအနီးစေတီတစ်ဆူမှ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ရှိ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ အမတ်ကြီးအနန္တသူ၏ အလှူမှတ်တမ်းကျောက်စာဖြစ်သည်။ လက်ရေးလက်သား ပုံစံအရ ပထမပုရိန်ခေတ် (၄၆၅-၄၈၅)(AD 1103-1123) ဟုယူဆရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုး ကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။ အမတ်ကြီးအနန္တသူ၏ အလှူမှတ်တမ်းကျောက်စာဖြစ်သည်။ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန၏ မှတ်တမ်းတွင် ရခိုင်တိုင်းကျောက်စာဝန်မင်း ဦးစံရွှေဘုသည် ရခိုင်ပြည်တောင်ပိုင်း တောင်ကုတ်မြို့မှ ယူဆောင်လာပါသည်ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ သို့နှင့် မြောက်ဦးမြို့ရှိ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် တောင်ကုတ်စေတီပြင်ကျောက်စာဟူ၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

၅း၃။ တောင်ကုတ်မြို့ပေါင်းကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၁၈ ခု (AD 1356)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း(၁)</u>

၁။ ကောလိတဆြာ . . .

၂။ ယ်သောခာမုတ္တမပြည် . . .

၃။ ထောင်ဝန်ပါလိယ်သေဉ္ဈ် .

၄။ ကိုဝ်ငါကောတမပုရှာ .

၅။ ငါကောလိတဆြိာ . .

၆။ ခာသိုင်ခိုဝ်ကျွန် . .

၇။ ဟုတ်တောင်တန်သိုဝ် . .

၈။ · ဝန်ပါလိ · · · · ·
၉။ ဝန်ဝိခာကိုဝ်လေကာတ
၁၀။ သတောငါကောလိတခြိုဆိ ·
၁၁။ သောခာမုတ္တမဆိပြည် ·
၁၂။ ထောင်ဝန်သုံဆဲပါလိယ်၏
၁၃။ ကိုဝ်လေပုရှာငါလျှ၏
၁၄။ ပြည်နှိုက်နိယ်သောခာ · ·
၁၅။ ငှယ်တသောင်လဲတာ · ·
၁၆။ ဝလေပုရှာရငါလျှ၏
၁၇။ တခြို · · · · · ·
၁၈။ သောလဲပန် · · ·
၁၉။ ထောင် · · ·

<u>အပိုင်း(၂)</u>

၁။ · ယ · · · · · ·
၂။ · င်ဖဝ်လွှတ်၏ · · ·
၃။ · ငှယ်တစ်သောင်ခုနှစ်ထောင်တရာ
၄။ လျှ၏ပုရှာဆုငါလိုဝ်သတော
၅။ · · မွန်ကုလာပြည်နှိုက်နိယ်သော
၆။ · · · ဘင်လွှတ်၏ ငှယ်တသောင်
၇။ · · ငှယ်တသောင်ရှတ်ထောင်
၈။ ပုရှာငါလျှ၏ပုရှာဆုငါလိုဝ်
၉။ ယ်ခါမွန်ကုလာပြည်နှိုက်နိ
၁၀။ သင်ဘင်လွှတ်၏ညငှယ်တသောင်
၁၁။ · တသောင်တထောင်ဝန်ဥစ္စာ ·
၁၂။ · · · ကောလိတခြိုနိရမွန်ကျာ ·
၁၃။ · · သိုဝ်သင်ရာစ်လွှတ်၏
၁၄။ · · · သို့၊ ရစ်ဥစ္စာစမငက်
၁၆။ · · · · · လိ ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>အပိုင်း–၁</u>

၁။ ကောလိတဆရာ · · ·
၂။ ယ်သောအခါမုတ္တမပြည် · · ·
၃။ ထောင်ဝန်ပါလေသည်ဤ ·

၄။ ကိုငါဂေါဓမ္မဘုရား ·
၅။ ငါကောလိတဆရာ · ·
၆။ ခါသိန်းခိုဝ်ကျွန်း · ·
၇။ ဟုတ်တောင်တန်းသို့ · ·
၈။ · ဝန်ပါလိ · · · · ·
၉။ ဝန်ဝိခါကိုလေကာတ
၁၀။ သတည်း၊ ငါကောလိတဆရာဆိ ·
၁၁။ သောခါမုတ္တမဆိပြည် ·
၁၂။ ထောင်ဝန်သုံးဆယ်ပါလေ၏
၁၃။ ကိုလည်းဘုရားငါလှူ၏
၁၄။ ပြည်ဌ်နေသောခါ · ·
၁၅။ ငွေတစ်သောင်းလယ်တာ · ·
၁၆။ ဝလေဘုရားရငါလှူ၏
၁၇။ တဆရာ · · · · · ·
၁၈။ သောလယ်ပန် · · ·
၁၉။ ထောင် · · ·

<u>အပိုင်း-၂</u>

၁။ · ယ · · · · · ·
၂။ · င်ဖဝ်လွှတ်၏ · · ·
၃။ ငွေတစ်သောင်းခုနှစ်ထောင်တစ်ရာ
၄။ လှူ၏ဘုရားဆုငါလိုသတည်း
၅။ · · မွန်ကုလားပြည်ဌ်နေသော
၆။ · · · ဘင်လွှတ်၏ငွေတစ်သောင်း
၇။ · · ငွေတစ်သောင်းရှစ်ထောင်
၈။ · ဘုရားငါလှူ၏ဘုရားဆုငါလို
၉။ ယ်ခါမွန်ကုလားပြည်ဌ်နေ
၁၀။ သင်ဘင်လွှတ်၏ညငွေတစ်သောင်း
၁၁။ · တစ်သောင်းတစ်ထောင်ဝန်ဥစ္စာ
၁၂။ · · · ကောလိတဆရာနိရမွန်ကျာ ·
၁၃။ · · သိုဝ်သင်ရာစ်လွှတ်၏
၁၄။ · · · သို့၊ရစ်ဥစ္စာစမငင်
၁၅။ · · · · · · လိ ·

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်များ</u>

၁။ ဆြာ၊ ဆြာ = ဆရာ
၂။ သောခာ = သောခါ = သောအခါ
၃။ ပါလိယ်သေ၊ ပါလိယ်၏ = ပါလေသည်၊ ပါလေ၏။
၄။ ကိုဝ် = ကို
၅။ ပုရှာ = ဘုရား
၆။ သိုင်ခိုဝ်ကျွန် = သိန်းခိုကျွန်း = သီဟိုဠ်ကျွန်း
၇။ သုံဆဲ = သုံးဆယ်
၈။ နှိုက် = ၌
၉။ နှိယ် = နေ
၁၀။ ငယ် = ငွေ
၁၁။ လဲတာ = လယ်တာ
၁၂။ လွှတ်၏ = လှူ၏
၁၃။ လိုဝ် = လို
၁၄။ သတေ = သတည်း
၁၅။ တသောင်ရှတ်ထောင် = တစ်သောင်းရှစ်ထောင်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သတ်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ တောင်ကုတ်မြို့ဟောင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု တောင်ကုတ်မြို့နယ်၊ ရန်ခေါ်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော ကောလိတာဆိုသူမှာ ပထမပုရိန္ဒခေတ် ခြောက်ဆက်မြောက်မင်း "ကောလိယ"ပင်ဖြစ်မည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော ကောလိတာဆရာ နိရုမ္မန်ဆိုသူမှာလည်း မင်းကောလိယ၏ဆရာနိရုမ္မန်ပင်ဖြစ်မည်။ သက္ကရာဇ် ၇၁၈(AD 1356) ခုနှစ်တွင် ရေးထိုးခဲ့သည့် ကောလိယမင်း၏ဆရာနိရုမ္မန်၏ကျောက်စာ တစ်ချပ်ကိုလည်း ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ အထုပ်သည်မကျေးရွာအနီးရှိ သဘာဝကျောက်ဆောင်ပေါ်တွင် ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုကျောက်စာတွင်လည်း ကောလိတာဆရာ နိရုမ္မန်ဟူ၍ ရေးထိုးပါရှိသည်။ အလှူမှတ်တမ်းစာ ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

●

၄း၄။ ကြေးဆင်းတုတော်ငယ်တစ်ဆူ၏ မွေ့ခံစာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၆၁၂-၆၁၈ ခု (AD 1250-1256)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ အလောမိပျူ

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ အလောမင်းပျူ

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာ</u>

မြောက်ဦးမြို့လက်ကောက်ဈေး ဘုန်းကြီးကျောင်းအနီး ဒက်စွန်တောင်ထိပ်စေတီ ဌာပနာမှရရှိသည်။ ယခု လက်ကောက်ဈေးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရှိသည်။ အလောမင်းဖြူမင်း(၆၁၂-၆၁၈)(AD 1250-1256)မှာ လောင်းကြက် ထီးတည်နန်းတည်မင်းတစ်ပါးဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၄း၅။ အပေါက်ဝကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၆၁၂-၇၉၂ ခု (AD 1250-1430)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ . . . . တယောက်စရေဝမဟ

၂။ ရဘာတစင်ထန်ဆေည့်တစင်းထာခ၏ထျာသော

၃။ သူ . . . . မာသီ . . . သတေအနောက်လဲမာ . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ . . . . တစ်ယောက်စာသည်ဝမှပါ

၂။ ရဘာတစ်စင်း တံစဉ်တစ်စင်း ထားခဲ့၏ ထားသော

၃။ သူ . . . . မာသီ . . . သတည်း အနောက်လယ်မှာ . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ</u>

၁။ တစ်ယောက်စရေဝမ = တစ်ယောက်စာသည်ဝမှ

၂။ ပါရဘာ = ပရဘာ = လောင်းခုတ်သည့် ပုဆိန်

၃။ တစင် = တစ်စင်း = တစ်ခု

၄။ ထန်ဆေည် = တံစဉ်

၅။ ထာခ၏ = ထားခဲ့၏

၆။ ထျာသော = ထားသော

၇။ သတေ = သတည်း

၈။ လဲ = လယ်

၉။ မာ = မှာ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်ကျောက်တော်မြို့နယ် အပေါက်ဝကျေးရွာရှိ ကုလားအိမ်တဆောင်မှရရှိသည်။ ၄င်းကုလားမှာ ဤကျောက်စာကို ပုရိမ်တောင်မှ ယူဆောင်လာသည်ဟု သိရသည်။ ယခု အပေါက်ဝဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ရှိသည်။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ လောင်းကြက်ခေတ်(၆၁၂-၇၉၂)(AD 1250-1430)ဟု ယူဆရသည်။ ကျောက်စာ၏ မျက်နှာဘက်နှင့် ဓါင်လိုက်မျက်နှာတို့တွင် စာရေးထိုးပါရှိသော်လည်း ဓါင်လိုက်မျက်နှာမှစာကိုသာ အနည်းငယ်ဖတ်၍ရသည် မျက်နှာဘက်မှာ ပျက်ပြေသွားပြီဖြစ်၍ မဖတ်သာပြီ။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုး ကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၆။ ရွှေကူတောင်အရှေ့ဘက်စေတီတွင်း ကျောက်ဆင်းတုပလ္လင်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၆၁၂-၇၉၂) ခု (AD 1250-1430)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ ဆိုဝ်ာသေံပူထုသဲ

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ ဆရာသေံပူထုသည်

ကျောက်စာအရေးအသားအဓိပ္ပာယ်များ

၁။ ဆိုဝ်ာ = ဆရာ

၂။ သဲ = သည်

ကျောက်စာနှင့်ပါတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့ ရွှေကူတောင်စေတီတော် အရှေ့ဘက်စေတီတွင်း ကျောက်ဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၏ ပလ္လင်တွင် ရေးထိုး ထားသည်။ ယခုမူလနေရာတွင်ရှိသည်။ လက်ရေးလက်သားအက္ခရာပုံစံမှာ လောင်းကြက်ခေတ်ဖြစ်သည်။ သို့နှင့် လောင်းကြက်ခေတ် (၆၁၂-၇၉၂)(AD 1250-1430)ဟု ယူဆရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုး ကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၇။ ရသေ့တောင်မြို့ တောကျောင်းကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၆၁၂-၇၉၂) ခု (AD 1250-1430)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ · · · · · · · ရာဇာ · · · ·

၂။ · · · · ယူ၍ကြွင်း၆လေပြား · · ·

၃။ ၎။ ။သက္ကာခံပရဒ်ဝါဗုမ္မိဂဏ္ဍာ · · ·

၄။ တိသယိကံ၊ပစ္စတ္တိနိရိရယ်သော · · ·

၅။ · ရေ၊တတ္တော၊တံတ္ကိမိလိကာ · · · ·

၆။ ဝုတ္တာထမ္မာနမာလတ္ပာ၊ဝတ္တကံ · · · ·

၇။ ဟာရနံ့ပိစ၊မိတ္တနဘိသုတေသ · · · ·

၈။ ဇွေပရာယနံနိရိယံကတော · · · ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ · · · · · · · ရာဇာ · · · ·

၂။ · · · · ယူ၍ကြွင်းသောလယ် ပြား · · ·

၃။ ၎။ ။ သက္ကာခံပရဒ်ဝါဗုမ္မိဂဏ္ဍာ · · ·

၄။ တိသယိကံ၊ ပစ္စတ္တိနိရိရယ်သော · · · ·

၅။ · ရေ၊ တတ္တောတံတ္ကိမိလိကာ · · · ·

၆။ ဝုတ္တာဓမ္မာနမာလတ္ပာ၊ ဝတ္တကံ · · · ·

၇။ ဟာရနံ့ပိစ၊ မိတ္တနဘိသတေသ · · · ·

၈။ ဇွေပရာယနံနိရိယံကတော · · · ·

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ပေါ်ရာဇာ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ</u>

၁။ ၆ = သော

၂။ ပြား = ချောင်းကမ်းပါးရှိ ဒီရေရောက်ရာတွင် အရပ်၊

၃။ သင်္ကာခံ = သင်္ကတံ = အရှိအသေပြုအပ်သည်၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သည်၊ သူတော်ကောင်းတို့ ပြုအပ်သည်။
၄။ ပရဒံ = ပရဒတ္တ = သူတစ်ပါးတို့ပေးလှူအပ်သည်။
၅။ သံဃိကံ = သံဃိက = သံဃာ၏ဥစ္စာဖြစ်သည်၊ သံဃာ၏အမှုဖြစ်သည်၊ သံဃာအားပေးလှူသည်။
၆။ ပစ္စတ္တိ = ပစ္စတ္တ = ကိုယ်တွင်း၌ ဖြစ်သည်။
၇။ နိရိရယ် = နိရိယ = စီးပွားချမ်းသာကင်းသော = ငရဲ
၈။ တတ္တော = တတော = ထိုအခါမှစ၍
၉။ တံတ = တတ္တ = ရဲရဲပြောင်ပြောင်တောက်သည်၊ မှန်ကန်ခြင်း၊ နှစ်မြိုက်အပ်သည်။
၁၀။ ကိမိ = ပိုးလောက်ကောင်
၁၁။ လိကာ = လိက္ခာ = သန်းနု၊ အဝတ်သန်း
၁၂။ ဝုတ္တာ = ဝုတ္တ = ဟောအပ်သည်၊ မိန့်အပ်သည်၊ စိုက်ပျိုးအပ်သည်၊ ရိတ်အပ်သည်။
၁၃။ ထမ္မာ = ဓမ္မာ = တရား
၁၄။ နမာလတာ = နမန္တ = ကိုင်းညွှတ်သောသူ
၁၅။ ဝတ္တကံ = ဝတ္တက = အကျင့်ရှိသည်
၁၆။ ဟရန္နံ = ဟရဏံ = ဆောင်ယူခြင်း၊ နှုတ်ပယ်ခြင်း
၁၇။ မိတ္တန = မိတ္တ = အဆွေခင်ပွန်း
၁၈။ ဘိသု = ဘိသ = အဆွေခင်ပွန်း
၁၉။ တေ = ထို
၂၀။ သဗ္ဗေ = အလုံးစုံသော
၂၁။ ပရာယန် = ပရာယန = လားရသော
၂၂။ နိရိယ = ငရဲ
၂၃။ ကတော = ရောက်၏

မှတ်ချက်။ ။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော ပါဠိအရေးအသားကို သဒ္ဒါနည်းကျကျပြန်ဆိုရန် ခဲယဉ်းလှသည်။ ကျွန်တော်သည်လည်း ပါဠိဘာသာကို ကျွမ်းကျင်သူမဟုတ်ပါ။ သို့သော် အတတ်နိုင်ဆုံး အနီးစပ်ဆုံးကြိုးစားပြီး စာလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှာဖွေတင်ပြထားပါသည်။

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရသေ့တောင်မြို့နယ်၊ တောကျောင်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် တွေ့ရှိသည်။ မူလက မြောက်ဦးမြို့နယ် ဘော်ရွာစီးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းအနီး စေတီဟောင်းတစ်ဆူမှ စတင်တွေ့ရှိသည်ဟုသိရသည်။ ယခု စစ်တွေမြို့ ဆရာတော်ဦးဝိလာသကျောင်းတွင်ရှိသည်။ ကျောက်ချပ်အပေါ်ပိုင်းနှင့် အောက်ပိုင်းကျိုးပြတ်နေသည်။ စာကြောင်းရေမည်မျှရှိခဲ့မည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ လက်ရေးလက်သားပုံစံများမှာ လောင်းကြက်ခေတ်(၆၁၂-၇၉၂)(AD 1250-1430) အရေးအသားမျိုးဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ၊ ပါဠိဘာသာ၊ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာများဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

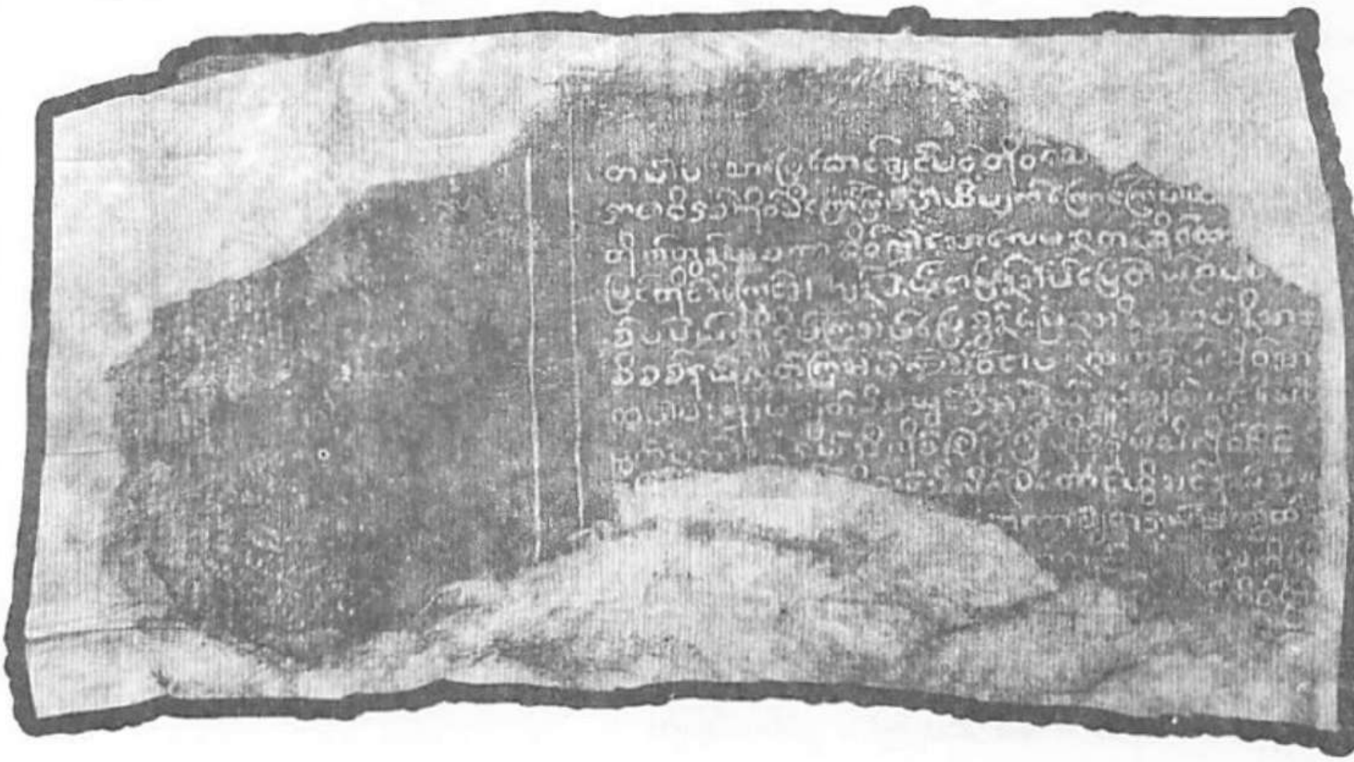

၄း၈။ ပုရိန်အဆုံးတောင်ကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၆၈ ခု (AD 1406)

၄း၈။ ပုရိန်အဆုံးတောင်ကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၆၈ ခု (AD 1406)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာ)</u>

၁။ သက္ကြ · · · · · · ·

၂။ ရာရနိုင်တြားမင်ကြီသေမြယ်မြမ်စွာသောကတိကိုဝ်ဆိုဝ်

၃။ သတေးသိုဝ်ငါဆိုဝ်အပ်သောသစ္စာစကားကးငါအသက်တချောင်း

၄။ အသျှင်အသက်တချောင်းဟိသရှိယ့်ငအစ်ကိုဝ် · · ရာဇာဓိရစ် · ·

၅။ ရှိယ့်သီကြောင်းငါမကြဲမ်ပျက်ကြောင်ငါ(မကြဲမ်)

<u>(ဝဲဘက်)</u>

၁။ တပါးပးသောပြေခေါင်ချင်းမင်းတိုဝ်သေ · · · ·

၂။ ရာဇာဓိရစ်ကိုဝ်သီကြောင်းကြမ်ပါစီပျက်ကြောင်ကြမ်ပါစီ

၃။ တိုက်တွန်းသောစကာဆိုဝ်လာသောလေမနာတန်ဆိုဝ်စကား

၄။ မြင်တိုင်းအကြွင်အကျန်မါယ်ငါပြန်အမ့်ပြေထဲဥပတ် · ·

၅။ စ်မပဲယ်းကူရိမ်ကြအမ်ပြေစွန်ပြေနားအနီးအကွက်နီသာ ·

၆။ စီးစစ်ရယ့်လွှတ်ကြအမ်ဤသိုဝ်ငါပြန်လတ်ရယ့်ဆိုသား · · · ·

၇။ တပါးပးမျှမချွတ်စီမယွင်းစီအကယ်ရယ့်ချွတ်ယွင်သော(သွီး)

၈။ ပွက်ပွက်အန်ရယ့်သီလိုဝ်၏မြီကြီးမျိုဝ်ရယ်သီလိုဝ်၏ဥဧ ·

၉။ · · · · · ိရယ့်သီလိုဝ်၏တောင်ဖို့သင့်ရယ်သီလိုဝ် · · ·

၁၀။ · · · · · · · တကာချွတ်၍မ ချတ်ဧ · · ·

၁၁။ · · · · · · · · ကျွတ်လျှင် · · · · သူကိုဝ်

၁၂။ · · · · · · · · · ကိုဝ်တ · · · ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>(မျက်နှာ)</u>

၁။ သက္က . . . .

၂။ ရာရခိုင်တရားမင်းကြီးသည် မြဲမြန်စွာသော ဂတိကိုဆို

၃။ သတည်း သို့ငါဆိုအပ်သော သစ္စာစကားကား ငါ့အသက်တစ်ချောင်း

၄။ အရှင်အသက်တစ်ချောင်းရှိသရွေ့ ငါ့အစ်ကို . . ရာဇာဓိရာဇ် . .

၅။ ၍သေကြောင်းငါမကြံ ပျက်ကြောင်းငါ(မကြံ)

<u>(ဝဲဘက်)</u>

၁။ တပါးပါးသော ပြည်ထောင်ချင်းမင်းတို့သည် . . . .

၂။ ရာဇာဓိရာဇ်ကို သေကြောင်းကြံပါစေ ပျက်ကြောင်းကြံပါစေ . .

၃။ တိုက်တွန်းသောစကား ဆိုလာသော်လည်း မနာတန်ဆိုစကား .

၄။ မြင်တိုင်းအကြွင်းအကျန်မဲ့ ငါပြန်အံ့ ပြည်ထဲဥပါတ် . . .

၅။ စ်မပေးကူရီးကြအံ့ ပြည်စွန်ပြည်နား အနီးအကွပ်နေသော .

၆။ စီစစ်၍လွှတ်ကြအံ့ ဤသို့ ငါပြန်လတ်၍ဆိုသော . . .

၇။ တပါးပါးမှုမချွတ်စေမယွင်းစေ အကယ်၍ ချွတ်ယွင်းသော်(သွေး)

၈။ ပွက်ပွက်အန်၍ သေလို၏မြေကြီးမျို၍ သေလို၏ ဥဧ . .

၉။ . . . . . ိ၍ သေလို၏ တောင်ဘေးသင့်၍ သေလို၏ . . .

၁၀။ . . . . တကာချွတ်၍မကျွတ်ေ . . . .

၁၁။ . . . . ကျွတ်လျှင် . . . . သူ့ကို

၁၂။ . . . . ကိုဝ်တ . . . . . .

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်များ</u>

၁။ သတ္တြ = သက္ကရာဇ်

၂။ တြား = တရား

၃။ သေ = သည်

၄။ မြယ်မြမ် = မြဲမြန်

၅။ ကတိ = ဂတိ

၆။ ကိုဝ် = ကို

၇။ ဆိုဝ် = ဆို

၈။ သတေး = သတည်း

၉။ စကားကး = စကားကား

၁၀။ အသျှင် = အရှင်

၁၂။ ဟိ = ရှိ

၁၃။ သရှိယ့် = သရွေ့
၁၄။ သီကြောင်း = သေကြောင်း
၁၄။ ကြံမ် = ကြံ
၁၅။ တပါးပး = တပါးပါး
၁၆။ ပြေခေါင်ချင်းမင်း = ပြည်ထောင်ချင်းမင်း
၁၇။ ကြံမ်ပါစီ = ကြံပါစေ
၁၈။ မနာတန် = မလိုက်နာ
၁၉။ မပဲယ်း = မပေး
၂၀။ ကူရိမ်ကြအမ် = ကူညီရိုးသားသည့်အတိုင်းသာ ကြံဆောင်အံ့။
၂၁။ ပြေ = ပြည်
၂၂။ ပြေစွန်ပြေနားအနီးအကွက်နီသား = တိုင်းပြည်တပြည်နှင့်တပြည် အစွန်အဖျားအနီးအနားတွင် နေထိုင်ကြသော သူများ
၂၃။ ရှယ့် = ၍
၂၄။ တပါးပးမျှမချွတ်စီမယွင်းစီ = ဂတိသစ္စာစကား တပါးပါးမျှ မချွတ်မယွင်းစေ
၂၅။ သွီးပွက်ပွက်အန်ရှယ့် = သွေးပွက်ပွက်အန်၍
၂၆။ သီလိုဝ်၏ = သေလို၏၊ သေပါစေ
၂၇။ မြီကြီးမျိုဝ် = မြေကြီးမျို
၂၈။ ဖွိသင့် = ဆားသင့်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ အရှေ့ဘက် ပုရိမ်အဆုံးတောင်ခြေရင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ ကျောက်ချပ်ကျိုးပြတ် ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်၍ စာကြောင်းရေမည်မျှ ရှိသေးသည်မသိ၊ ကျောက်စာတွင် "ရာဇာဓိရာဇ်"၏အမည်ကို တွေ့ရသည်။ ရခိုင်သမိုင်း၌ သက္ကရာဇ် ၇၆၈-ခုနှစ်(**AD 1406**)တွင် ဘုရင် မင်းခေါင်၏ စေလွှတ်ချက်အရ မင်းရဲကျော်စွာသည် လောင်းကြက်ထရံကာမြို့ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့လေသည်။ လောင်း ကြက်ဘုရင် မင်းစောမွန်လည်း သူရတန်ပြည်သို့ထွက်ပြေးခိုလှုံခဲ့ရလေသည်။ လောင်းကြက်ထရံကာမြို့ကို ရလေသော် ဘုရင်မင်းခေါင်သည် ကလေးမြို့စားနော်ရထာကို ရွှေပြည်ချမ်းသာနှင့် စုံဖက်၍ လောင်းကြက်မြို့ကို အုပ်ချုပ်စေခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ် မင်းစောမွန်နှင့်အဖတူ ညီဖြစ်သူသံတွဲစားမင်းခရီအလီခင်သည် ပဲခူးမင်းရာဇာဓိရာဇ်နှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့ခဲ့လေသည်။ ရာဇာဓိရာဇ်မင်းက သံလျင်စား အမတ်ဒိန်ကို အင်းဝနိုင်ဟူသောအမည်ဖြင့် ဗိုလ်မှူးခန့်၍ တလိုင်းစစ် သည်ပေါင်း ငါးသောင်းနှင့် မင်းခရီအလီခင်ကို နန်းတင်ရန်စေလွှတ်လိုက်လေ၏ဟူ၍တွေ့ရပေသည်။

ဤကျောက်စာ၏အဆိုအရလည်း ရခိုင်ဘုရင်နှင့် ရာဇာဓိရာဇ်တို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ ဂတိသစ္စာစကားဆိုကြသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ သို့နှင့် ဤကျောက်စာသည် ရခိုင်ဘုရင်မင်းခရီအလီခင်နှင့် ပဲခူးဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ်တို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ ဂတိသစ္စာကျိန်ဆိုကြသည့် မဟာမိတ်စာချုပ်ကျောက်စာပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

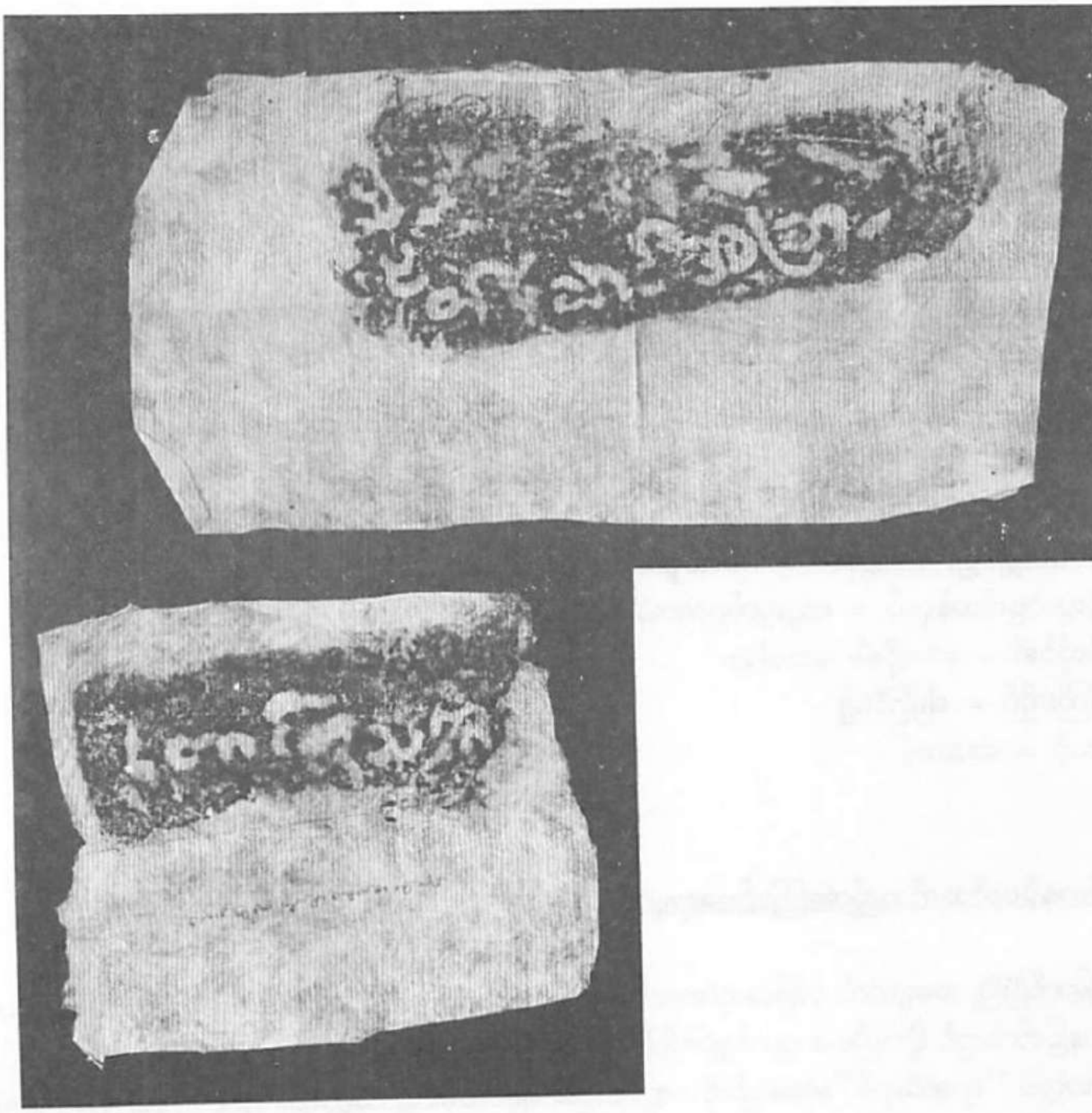

၄း၉။ တောင်ပြုလေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်ရ၉၂ ခု (AD 1430)

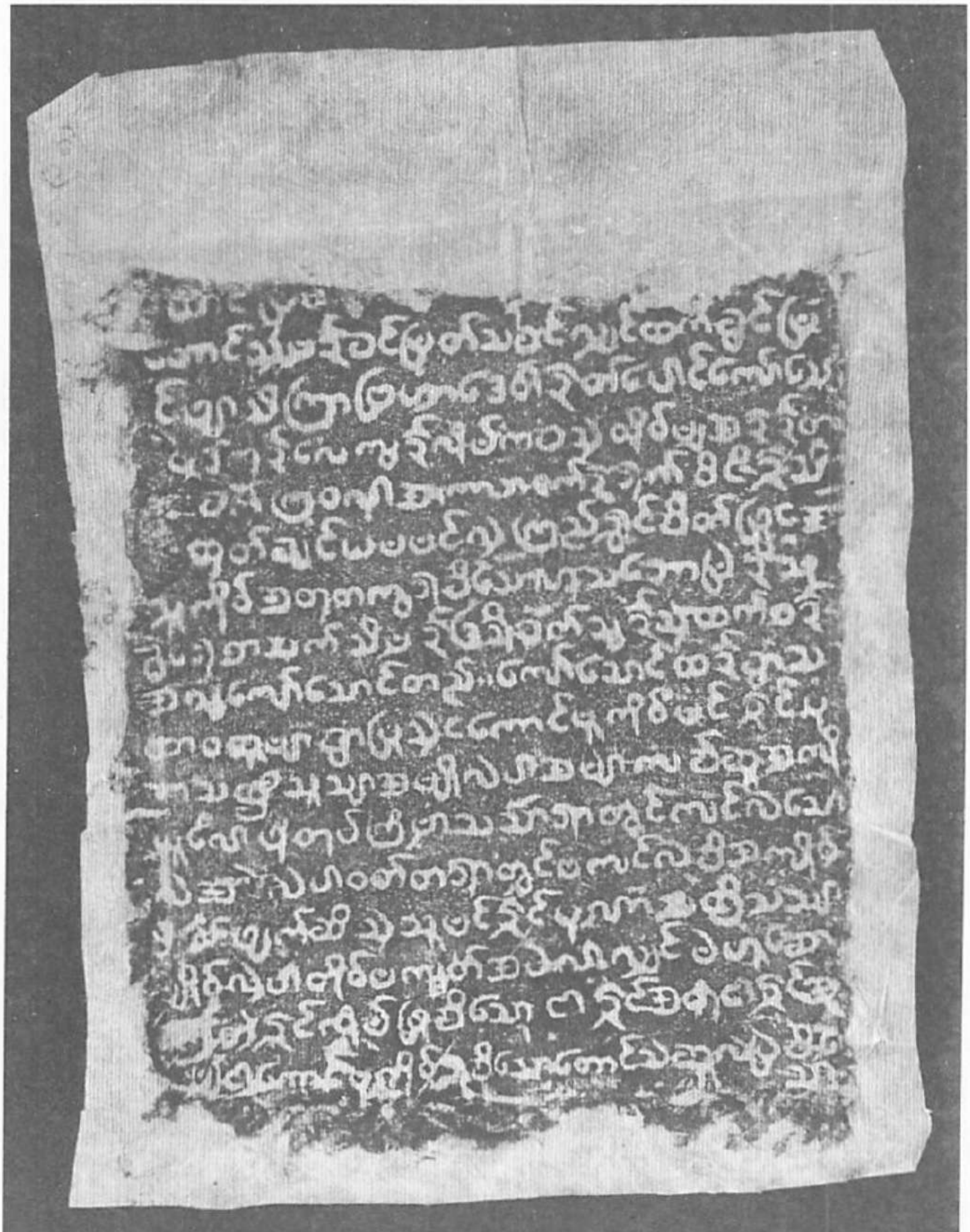

၄း၉။ တောင်ဖြူလေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခု (AD 1430)

၄း၉။ တောင်ဖြူလေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခု (AD 1430)

၄း၉။ တောင်ဖြူလေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခု (AD 1430)

၄း၉။ တောင်ဖြူလေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခု (AD 1430)

၄း၉။ တောင်ပြူလေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခု (AD 1430)

<u>ကျောက်စာပါမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာ</u>

၁။ • • • • ဘဂဝတောအရဟတော • • • •

၂။ ဗုဒ္ဓဿ • • ရကပ်ကမ္ဘာဟူသော • • • •

၃။ ဖုရာ • • • တော်မူလေ၏မန္တက • • •

၄။ မ္ဘာဟု • • • ကာဖုရာနှစ်ယောက်ဖြစ် • • •

၅။ တော်မူ • • • ဝရကပ်ကမ္ဘာဟူသောကာဖု • • ရာ

၆။ သုမ်း • • ဖြစ်တော်မူလေ၏သာရမန္တ •

၇။ မ္ဘာ • • ကမ္ဘာဟူသောကာဖုရာလေယော

၈။ က် • တော်မူ • • ထိုဝ်သိုဝ်ပြီမှလေသည်ဳ

၉။ . . တွက်ရေများစွာကမ္ဘာထွန်ဝင်တသိန်
၁၀။ တွင်တွင်ကျော်ခြင်ဇုန်ထပ်ဘတ္တကပ်ဟု
၁၁။ ပညတ်တွင်မှတ်ကမ္ဘာမြတ်နှိုက်လုထွ
၁၂။ တ်ဖုရာသုမ်ပါလွန်မှဂေါတမ၏ထွန်
၁၃။ ပသာသနာတည်သောခါတွင်ကြီညာကျော်
၁၄။ ဟိုဝ်ဖုန်ဝါတို့၍ တန်ခိုနီတူရှင် . . သာ
၁၅။ တောင်ဖြူမည်ထင်ဖုရင်ဆီရာကျော်စော
၁၆။ စွာသည်မဟာဥတ္တမသီလာစာရတော့
၁၇။ ဖြောင်မတ်ပုဂိုဝ်မြတ်၏တမွတ်ထင်ေ
၁၈။ ပါကောင်မှုတော်ကိုဝ်ရီသောအစပ
၁၉။ တမကာကြီလှနဘော်ကျွန်မြေပေါ်
၂၀။ ၏ရှင်တော်ကိုဝ်စာထားခတုမ်သိပု
၂၁။ ရာကြီဝဲဆီမီပန်တင်သုတ်သင်ခြီဆီ
၂၂။ ပုံ့မွှေဖြူထွက်သင်ပုတ်ဝတ်ဟုစိတ်ညွှတ်
၂၃။ ဖြောင်ဆုမ်လေပါလုမ်ကိုဝ်စုစုမ်တ့်ထ
၂၄။ အကပ်ပီယလေဆဲကျောက်တော်ဝဲလှ်
၂၅။ နှစ်ဆဲဆီမီဝတ်မပြတ်မြဲစွာသင်
၂၆။ ပုတ်မာကာ၊ သင်ချာမှတ်လွဲတဆဲလှ်ေ

<u>လက်ဝဲဘက်</u>

၁။ . . . . ပစ်ဆော .
၂။ . . . . က်ပုန်
၃။ . . . . ဟုထင်
၄။ . . . . တွင်လှ်ရောင်
၅။ . . . . ပြတ်ဆီမီဝတ်တဆဲကော
၆။ င်မှုရှိ၍မြတ်နုမြတ်နိုဝ်မြတ်
၇။ ဆက်ပျိုဝ်လျှင်ရှင်ဖျိုဝ်စိတ်
၈။ ဖြူတ့်တော်မှု၏နှိုင်တုမဲရာပြည်
၉။ တိုင်မာလဲလျှံဝါပြောင်င်ဆီမီ
၁၀။ ရောင်တိထွန်ပြောင်စီမည်တ့်
၁၁။ သ့်တဆဲအကဲမှန်စောင်ဥရစ်
၁၂။ တောင်ကစသ့်မီငူဥကင်ဟုသာ
၁၃။ ဖုန်တူဖုရာသုမ်ပါမာလဲအသာ
၁၄။ ဆန်ကြဲတဆဲစီချည်ဘုင်ရ
၁၅။ ညီကုသိုလ်ကြည်ညှိုဝ်ကသိုင်

၁၆။ မွေတော်တိုင်ကိုဝ်ကြည်ညှိဖျု

၁၇။ ငသီတ်တုံပြီမှဝီနိမြောတင်

၁၈။ တောင်ဖြူတွင်လှ်ငွေစင်လျက်

၁၉။ ဖြာတကာဆီမီဝတ်တ်ထွေ(နှစ်)

၂၀။ ဆဲလဲလှ်တသျှည်လုပ်သရပ်

၂၁။ မကြွင်တောင်ဖြူရင်ခွင်သိန်ငေ

၂၂။ တာ်တွင်လဲဆွံတင်အာထုပ်သင်

၂၃။ ပုတ်ဆီမီထွန်ညှိရောင်ဟုမ်

__ကြောဘက်__

၁။ တ်တုမ်နှစ်ဆဲဆကဲမ . . .

၂။ နိလှသင်ဃိကကာကြုမ်ဆ . .

၃။ ငါဆဲနံလဲမှန်ထုပ်တသျှည်လုပ်

၄။ နှင်မည်ထုပ်မှန်ထားက . . .

၅။ . . . . မြဲတ် .

၆။ ခေါင်ဖုန်ထူအမြဲကူတွင်စိတ်ဖြူဖြောင်

၇။ စင်တည်တုခြင်လှ်ထုန်ဝင်ပြောင်

၈။ မတ်ဆီမီဝတ်သင်ပုတ်အဟုတ်နှစ်ဆေ

၉။ လဲတသျှည်ရုမ်ချည်တွက်သင်ဃိက .

၁၀။ လဲကောင်ထပ်လောင်ကာဝေရပ်မာ .

၁၁။ တာဟာလျာကျွဲန္တာအစုမ်တည်တုံနှစ်သျှည်လုပ်

၁၂။ မှန်ထုပ်သင်ဃိကဒသဆယ်ပြန်ရာမှန်တင်ကာ

၁၃။ အလာအလာအာဂန္တုကရောက်သမျှကိုဝ်တလလေ

၁၄။ ခာသြဇာပျမွေဆွံပီလှုကုံရီချမ်မြဲတ်ထလတ်တ .

၁၅။ ဆဲမှတ်ရွဲကုသိုဝ်မင်္ဂိုရ်ရည်မျော်ကျောက်တော်မြီ

၁၆။ ပြင်နောက်ဖက်ခွင်နိုက်ချစ်သျှင်မြဲတ်ကျော်ကောင်

၁၇။ မှူတော်ဝဲထင်ပေါ်တည်ထသင်ဃိကငါဆဲအကဲမချွတ်

၁၈။ ဆီမီဝတ်လဲမြဲမှတ်ဆဲဥပ်မောကလတ် . ညီသာမှန်

၁၉။ ထာသာသာမြီဖြစုဝီခြောက်ယောက်ထိုဝ် . တွင်နှ

၂၀။ စ်ယောက်ဆွံ၊ ချက်ငွေလျက်သဃီကသလဲဘုံ

၂၁။ . . ဓါဝရကုံကောင်ကြဲမှတ်ယူလဲမူတရပ်နှစ်မြဲချူ

၂၂။ ပ်လတ်တပေါ်တထောင်မြောက်တောင်(ရှေ့)နောက်

၂၃။ ရောက်လတ်သသူသျှင်လူပုဏ္ဏာအများအာဂန္တုက

၂၄။ ဟူသမျှကိုအနုရောရှုတ်တော်မူ၏ဖုန်ထူမြဲတ်

၂၅။ ဇွာဖုရာမာလှ်လဲတာနှစ်သျှည်စီချည်ရပ်ခွင်ရှာ

<u>လက်ျာဘက်</u>

၁။ မြင်သောခေါင်(ဖု)ရာတောင်နိုက်ရှေ့ည်ရောင်
၂။ မှန်စွာဖုရာမာ · · လျှံဝင်ဆီမီဝတ်
၃။ · လေသင်ဃိကငါသျှည်ကနှစ်သျှည်သည်
၄။ င် · · · မာ · · · · · · သေခင်တ့်
၅။ · င်ကာငါဆဲလေတာသျှည် · · · လဲနှစ်ဆေ
၆။ · က် · ပ်လောက်ကာဒြဖုန်ကြီစွာ · · ·
၇။ · · · · · · ကကိုကြံမြဲချမှန်အောင်ရီတွက်ငေ
၈။ · · · · · ကင်စပါတင်ကာခြောက်ရ
၉။ · · · · · · သ့်တ့် · · စည်ခွင်သိမ
၁၀။ တောင်ပြင် · · · · · · · ထိန်တ့်
၁၁။ တောင်သ့်မှန်စင်မြတ်သခင်လျှင်ထက်ခွင်မြ
၁၂။ င်ဖျာသိကြာဖြမ္မာဒေဝါနတ်ပေါင်ကျော်သော
၁၃။ င်ပဒ်ကုန်လေကျွန်လုံမ်ကစည်ထိုဝ်မျှအနန်တ
၁၄။ စက်ကြာဝလါအာကာဘဝက်နရက်ဝိဇ်နှံ့သိ
၁၅။ ထုတ်ချင်ယမမင်လ့်ကြည်ရှင်စိတ်ဖြူငအ
၁၆။ လျှုကိုဝ်အတုတကွရစီသောဟုသဘောမြဲနိသု
၁၇။ နွေရိကသက်သိမှန်ရီစက်သွန်သ့်ထက်ဝန်
၁၈။ အလွဲကျော်သောင်တည်ကျော်သောင်ထန်စွာသ
၁၉။ တာဝဆုမျာစွာပြုသ့်ကောင်မှုကိုဝ်မင်နှင်ပု
၂၀။ ဏာသထိုသူသျာအမျိုလဲပါအမျာကျစ်ဆူအကျိ
၂၁။ ယူလောဖုံတုမ်ကြမှာသသံရာတွင်ကျင်လ်သော် ·
၂၂။ လ်အပ်လဲပါဝတ်တရာတွင်မကျင်လ်စီတွင်ကျိဝ်
၂၃။ ဝိဇ္ဇါဖျက်ဆီသ့်သူမင်နှင့်ပုဏာသထိုသသျှာ
၂၄။ မျိုဝ်လှဲပါတိုမကျွတ်အပဲလါလျှင်မဲဟူဆော
၂၅။ က်တ့်နှင်လုမ်ပြုစီသောငါနှင်အတူငါနှင်အ
၂၆။ မျှငါကောင်မှုကိုဝ်ရစီသောတောင်သ်ဆုလ်မြဲစီသော ·

<u>တိုင်ထိပ်ပိုင်း</u>

၁။ တောင်ဖြူသဏ္ဍ · · ·
၂။ အသတ်ချောင်အခြာ · ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ · · · · · ဘဂဝတော အရဟတော · · · ·

၂။ ဗုဒ္ဓသ · · ရကပ်ကမ္ဘာဟူသော · · · ·
၃။ ဘုရား · · · တော်မူလေ၏ မဏ္ဍက · · ·
၄။ မ္ဘာဟု · · · ကာဘုရားနှစ်ယောက်ဖြစ် · · ·
၅။ တော်မူ · · · ဝရကပ်ကမ္ဘာဟူသော်ကား ဘု · · ရာ
၆။ သုံး · · ဖြစ်တော်မူလေ၏ သာရမဏ္ဍ ·
၇။ မ္ဘာ · · ကမ္ဘာဟူသော်ကား ဘုရားလေးယော
၈။ က် · တော်မူ · · ထိုသို့ပြီးမှ လေးသင်္ချေ
၉။ · · တွက်ရေများစွာ ကမ္ဘာထွန်းဝင်း တစ်သိန်း
၁၀။ တွင်းတွင် ကျော်ခြင်းဇုန်ထပ် သတ္တကပ်ဟု
၁၁။ ပညတ်တွင်မှတ် ကမ္ဘာမြတ်၌ လူ့ထွ
၁၂။ ဋ်ဘုရား သုံးပါးလွန်မှ ဂေါ်တမ၏ ထွန်း
၁၃။ ပသာသနာ တည်သောခါတွင် ကြီညာကျော်
၁၄။ ဟိုး ဘုန်းဝါတိုး၍ တန်ခိုးနည်းတူ ရှင် · · သာ
၁၅။ တောင်ဖြူမည်ထင် ဘုရင်ဆရာ ကျော်စော
၁၆။ စွာသည် မဟာဥတ္တမ သီလာစာရ တေဇ
၁၇။ ဖြောင့်မတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တမွတ်ထင်ဧ
၁၈။ ပါ ကောင်းမှုတော်ကို ရေသော်အစ ပ
၁၉။ ဋမကား ကြီးလှနဘော် ကျွန်းမြေပေါ်
၂၀။ ၏ ရှင်တော်ကိုယ်စား ထားခဲ့တုံသည့် ဘု
၂၁။ ရားကြီးဝယ် ဆီးမီးပန်းတင် သုတ်သင်ခြေဆေး
၂၂။ ပုံ့မွှေးဖြူထွဋ် သင်းပုတ်ဝဋ်ဟု စိတ်ညွှတ်
၂၃။ ဖြောင့်ဆုံး လေးပါးလုံးကို စုံးစုံးတည်ထ
၂၄။ အကပ္ပိယလေးဆယ် ကျောက်တော်ဝယ်လည်း
၂၅။ နှစ်ဆယ်ဆီမီး ဝတ်မပြတ်မြဲစွာ သင်း
၂၆။ ပုတ်မှာကား၊ သင်္ချာမှတ်လွဲ တဆယ်လေး ဧ

<u>လက်ဝဲဘက်</u>

၁။ · · · · · · · · · · · ပစ်ဆေး ·
၂။ · · · · · · · · · · · က်ပုန်
၃။ · · · · · · · · · · · ဟုထင်
၄။ · · · · · · · · · · · တွင်လည်းရောင်
၅။ · · · · · · · ပြတ်ဆီမီးဝဋ် တဆယ်ကော
၆။ င်းမှုရှယ်၍ မြတ်နှမြတ်နိုး မြတ်
၇။ ဆက်ပျိုးလျှင် ရှင်ဖြိုးစိတ်
၈။ ဖြူ တည်တော်မူ၏ နိုင်းတုမဲ့ရာ ပြည်

၉။ တိုင်းမှာလည်း လျံဝါပြောင်ပြောင်ဆီမီး
၁၀။ ရောင်တိ ထွန်ပြောင်စေမည်တည်း
၁၁။ သည်တစ်ဆယ် အကယ်မှန်စောင် ဦးရစ်
၁၂။ တောင်က စသည်မိဂ္ဂ ဦးကင်းဟူသား
၁၃။ ဘုန်းတူဘုရား သုံးပါးမှာလည်း အသာ
၁၄။ ဆန်းကြည် တစ်ဆယ်စီချည်း ဘုရင်ရ
၁၅။ ည်ကုသိုလ် ကြည်ညိုကသိုင်း
၁၆။ မွေတော်တိုင်းကို ကြည်ညိုဖျ
၁၇။ င်သေး တည်တုံပြီးမှ ဝေးနီးမျှော်ထင်
၁၈။ တောင်ဖြူတွင်လည်း ငွေစင်ယှက်
၁၉။ ဖြာ တကာဆီမီး ဝတ်တည်ထွေ(နှစ်)
၂၀။ ဆယ့်လေးလယ်တစ်သျှည်းလုပ် သရုပ်
၂၁။ မကြွင်း တောင်ဖြူရင်ခွင်သိန်းေ
၂၂။ တ်တွင်လည်း ဆွမ်းတင်အားထုတ် သင်း
၂၃။ ပုတ်ဆီမီး ထွန်းညှိရောင်ဟုံ

<u>ကျောဘက်</u>

၁။ တည်တုံနှစ်ဆယ် ဆကဲမ . . .
၂။ နိလှ သံဃိကကား ကြံ့ဆ . .
၃။ ငါးဆယ်နှံလယ် မှန်ထုပ်တစ်သျှည်းလုပ်
၄။ နှင့် မည်ထုပ်မှန်ထား က . . .
၅။ . . . . . မြတ် .
၆။ ခေါင်ဘုန်းထူ အမြဲကူတွင် စိတ်ဖြူဖြောင့်
၇။ စင်း တည်တုံခြင်းလည်း ထိုဝင်းပြောင်
၈။ မတ် ဆီမီးစတ်သင်းပုတ် အဟုတ်နှစ်ဆယ်
၉။ လယ်တစ်သျှည်းရှန်း ချည်ထွက်သံဃိက . .
၁၀။ လယ်ကောင်းထပ်လောင်းကာ ဝယ်ရပ်မှာ . .
၁၁။ တာဟလျာ ကျွဲနွားအစုံ တည်တုံနှစ်သျှည်းလုပ်
၁၂။ မှန်ထုပ်သံဃိက ဒသဆယ်ပြန် ရာမှန်ဒဂါး
၁၃။ အလားအလာ အာဂန္တုက ရောက်သမျှကို တစ်လလေး
၁၄။ ခါ ဩဇာပုံ့မွေး ဆွမ်းပေးလှူကမ်း ရေချမ်းမြတ်ထလတ်တ .
၁၅။ ဆယ်မှတ်၍ ကုသိုလ်မဂ်ဖို ရည်မျှော်ကျောက်တော် မြေ
၁၆။ ပြင်နောက်ဘက်ခွင်၌ ချစ်ရှင်မြတ်ကျော် ကောင်း
၁၇။ မှူတော်ဝယ် ထင်ပေါ်တည်ထ သံဃိကငါးဆယ် အကယ်မချွတ်
၁၈။ ဆီမီးဝတ်လည်း မြဲမှတ်ဆယ်အုပ် မောကလတ် . ည် သာမှန်

၁၉။ ထာသာသားမြေး ဖြစုဝေခြောက်ယောက် ထို · တွင်နှ
၂၀။ စ်ယောက် ဆွမ်းချက်ငွေလျှက် သံဃိကသလယ်ဘုံ
၂၁။ · · ဌာဝရကံ ကောင်းကြံမှတ်ယူ လယ်မူတစ်ရပ် · နှစ်မြဲချု
၂၂။ ပ်လတ် တစ်ပွာတစ်ထောင် မြောက်တောင်(ရှေ့)နောက်
၂၃။ ရောက်လတ်သသူ ရှင်လူပုဏ္ဏား အများအာဂန္တုက
၂၄။ ဟူသမျှကို အနုရောရှ တည်တော်မူ၏ ဘုန်းတူးမြတ်
၂၅။ စွာ ဘုရားမှာလည်း လယ်တာနှစ်သျှည်းစီ ချည်ရပ်ခွင်ရှာ

<u>လက်ျာဘက်</u>

၁။ မြင့်သာခေါင်(ဘု)ရား တောင်၌ရွှေရောင်
၂။ မှန်စွာဘုရား မှာ · · ဤဝင်းဆီမီးဝတ်
၃။ · လယ်သံဃိက ငါးသျှည်းက နှစ်သျှည်းသည်
၄။ င် · · · မှာ · · · · · သေခင်တည်း
၅။ ဒဂ်ါးငါးဆယ်လယ်တစ်သျှည်း · · · လယ်နှစ်ဆယ်
၆။ · က် · ပ်လောက်ကာဒြဘုန်းကြီးစွာ · · ·
၇။ · · · · · ကကိုကြံမြဲချ မှန်အောင်ရေတွက်ေ
၈။ · · · ကင်စပါ ဒဂ်ါးခြောက်ရာ
၉။ · · · · · သည်တည်း · · စည်ခွင်သိမ
၁၀။ တောင်ပြင် · · · · · ထိန်တည်း
၁၁။ တောင်သည် မှန်စင်မြတ်သခင်လျှင် ထက်ခွင်မြ
၁၂။ င့်ဖျား သိကြားဗြဟ္မာ ဒေဝါနတ်ပေါင်း ကျော်သော
၁၃။ င်းပတ်ကုံး လေးကျွန်းလုံးက စည်းထိုမျှအန္တ
၁၄။ စကြဝ္ဠာ အာကာဘဝဂ် နရဝိစိ နှံ့သိ
၁၅။ ထုတ်ချင်း ယမမင်းလည်း ကြည်ရွှင်စိတ်ဖြူ ငါ့အ
၁၆။ လှူကို အတူတကွ ရစေသောဟု သဘောမြဲနေ သု
၁၇။ န္ဓရေက သက်သေမှန်ရေစက်သွန်းသည် ထက်ဝန်း
၁၈။ အလွန်ကျော်သောင်းတည်း ကျော်သောင်းထန်စွာ သ
၁၉။ ဒ္ဒါဝဆုများစွာပြုသည် ကောင်းမှုကို မင်းနှင့်ပု
၂၀။ ဏ္ဏား သဌေးသူသျှာ အမျိုးလေးပါး အများကျစ်ဆူ အကျိုး
၂၁။ ယူလော့ ပုထုကြမ္မာ သံသရာတွင် ကျင်လည်သော်
၂၂။ လည်း အပါယ်လေးပါး ဝဋ္ဋရားတွင် အကျင်လည်စေ အကျိုး
၂၃။ ဝေ၏ ဖျက်ဆီးသည့်သူ မင်းနှင့်ပုဏ္ဏားသူဌေးသူသျှာ
၂၄။ မျိုးလေးပါးတို့ မကျွတ်အပါယ်လားမြဲဟု ဆော
၂၅။ က်တည်နှလုံး ပြုစေသော ငါနှင့်အတူ ငါနှင့်အ
၂၆။ မျှ ငါ့ကောင်းမှုကို ရစေသော တောင်းသည့်ဆုလည်း မြဲစေသော

<u>တိုင်ထိပ်ပိုင်း</u>

၁။ တောင်ဖြူသက္က . . .

၂။ အသတ်ချောင်းအခြား

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ဖုရာ = ဘုရား

၂။ မန္တကမ္ဘာ = မဏ္ဍာကမ္ဘာ

၃။ ကာ = ကား

၄။ ဖုရားနှစ်ယေါက် = ဘုရားနှစ်ဆူ

၅။ ထိုဝ် = ထို

၆။ သိုဝ် = သို့

၇။ လေသင်္ဃီ = လေးသင်္ချိ

၈။ နိုက် = ၌

၉။ လုထွတ်ဖုရား = လှူထွင်ဘုရား

၁၀။ သုမ်ပါ = သုံးပါး

၁၁။ ဂေါတမ = ဂေါတမ္မ

၁၂။ ကျော်ဟိုဝ် = ကျော်ဟိုး

၁၃။ ဖုန်ဝါတို = ဘုန်းဝါတိုး

၁၄။ နီတူ = နည်းတူ

၁၅။ ဖုရင် = ဘုရင်

၁၆။ ဆီရာ = ဆရာ

၁၇။ ပုဂိုဝ် = ပုဂ္ဂိုလ်

၁၈။ ရီ = ရေ = ရေတွက်သည်

၁၉။ ပတမ = ပဌမ

၂၀။ ကိုဝ်စာ = ကိုယ်စား

၂၁။ ထားခ = ထားခဲ့

၂၂။ တုမ်သိ = တုံသေး

၂၃။ ဖုရာကြီး = ဘုရားကြီး

၂၄။ ဝဲ = ဝယ်

၂၅။ ပျံ့ခွေ = ပျံ့မွေး

၂၆။ သင်ပုတ် = သင်းပုတ်ဆွမ်း

၂၇။ လေပါလုမ် = လေးပါးလုံး

၂၈။ တဲ့ = တည်
၂၉။ လေဆဲ = လေးဆယ်
၃၀။ လဲ့ = လယ်
၃၁။ ဝတ် = ဝတ္တ = ပြုလုပ်ကျင့်ဆောင်ရသည့်အမှု
၃၂။ မာ = မှာ
၃၃။ ရှိ = တတွတ်တွတ်ရွတ်ဆိုသည်
၃၄။ မြတ်နုမြတ်နိုဝ် မြတ်ဆက်ပျိုဝ် = မြတ်နုမြတ်နိုး မြတ်ဆက်ပျိုး
၃၅။ ကာ = ကား
၃၆။ လဲ = လဲ့ = လည်း
၃၇။ လျံဝါပြောင်င် = လျံဝါပြောင်ပြောင်
၃၈။ ဥရစ် = ဦးရာဇ်တော်ခါတ်စေတီ
၃၉။ မီငူ = မီးငူတော်ခါတ်စေတီ
၄၀။ ဥကင်း = ဥကင်းတော်ခါတ်စေတီ
၄၁။ ဖုန်တူဖုရာ = ဘုန်းတူဘုရား
၄၂။ ဆန့်ကြဲ = ဆန်းကြည်
၄၃။ ဘုင် = ဘုရင်
၄၄။ ဝီနီမြှောထင် = ဝေးနီးမျှော်ထင်
၄၅။ ဆွံတင် = ဆွမ်းတင်
၄၆။ အာထုပ် = အားထုတ်
၄၇။ တဲ့တုမ် = တည်တုံ
၄၈။ နှစ်ဆဲ = နှစ်ဆယ်
၄၉။ လဲကောင် = လယ်ကောင်း
၅၀။ ထပ်လောင်ကာဝေ = ထပ်လောင်းကာဝယ်ယူသည်။
၅၁။ အစုမ် = အစုံ
၅၂။ တင်ကာ = ဒင်္ဂါး
၅၃။ အာဂန္တု = ဧည့်သည်
၅၄။ တလလေခါ = တစ်လလေးခါ
၅၅။ ပျမွေ = ပွဲ့မွေး
၅၆။ ဆွံပီလှူကံ = ဆွမ်းကျွေးအလှူလုပ်သည်၊ ဆွမ်းကျွေးလှူဒါန်းသည်။
၅၇။ ရီချမ် = ရေချမ်း = ရေအေး
၅၈။ မြီပြင် = မြေပြင်
၅၉။ ခွင် = အရပ် + နယ်မြေ၊ ပိုင်နက်နယ်မြေ
၆၀။ သျှင်လှူ = ရှင်လူ
၆၁။ ပုဏာ = ပုဏ္ဏား
၆၂။ ရောရှု = အရောတဝင်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း

၆၃။ ကျော်သောင်ပဒ်ကုန် = ကျော်သောင်းပတ်ကုံး
၆၄။ လေးကျွန်လုမ် = လေးကျွန်းလုံး
၆၅။ အနန်တစကြ်ကြဝလာ = အနန္တစကြွာဝဠာ
၆၆။ ဘဝက် = ဘဝဂ်
၆၇။ နရက် = နရ = လူ
၆၈။ ဝိဖိ = ဝိဓိ = အဝိဓိ
၆၉။ အေလျှုကိုဝ် = ငါ့အလျှုကို
၇၀။ အတုတကွ = အတူတကွ
၇၁။ ရစိသော = ရစေသော
၇၂။ မြဲနီ = မြဲနေ
၇၃။ သုန္တရေို = သုန္တရေ = ဝသုန္တရေ
၇၄။ သက်သီ = သက်သေ
၇၅။ ရီ = ရေ
၇၆။ သထာ = သဒ္ဒါ
၇၇။ သထိုသူသျှာ = သူဌေးသူကြွယ်
၇၈။ သသီရာ = သံသရာ
၇၉။ ကျင်လဲသော်လဲ = ကျင်လည်သော်လည်း
၈၀။ အပဲလဲပါ = အပါယ်လေးပါး
၈၁။ မကျင်လဲစီ = မကျင်လည်စေ
၈၂။ အကျိုဝ်ဝီ၏ = အကျိုးဝေ၏
၈၃။ တောင်သဲဆုလဲ = တောင်းသည့်ဆုလည်း

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ တောင်ဖြူလေးမျက်နှာဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ မြောက်ဦးထီးတည်နန်းတည် ဘုရင်မင်းစောမွန်လက်ထက်တွင် ထီးတည်နန်းတည်ဘုရားတစ်ဆူအဖြစ် သက္ကရာဇ် ၇၉၂-ခုနှစ်(**AD 1430**)တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည့် အလှူမှတ်တမ်းကမ္ပည်းကျောက်စာဖြစ်သည် စကားပြေလင်္ကာနှစ်မြာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထား သည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

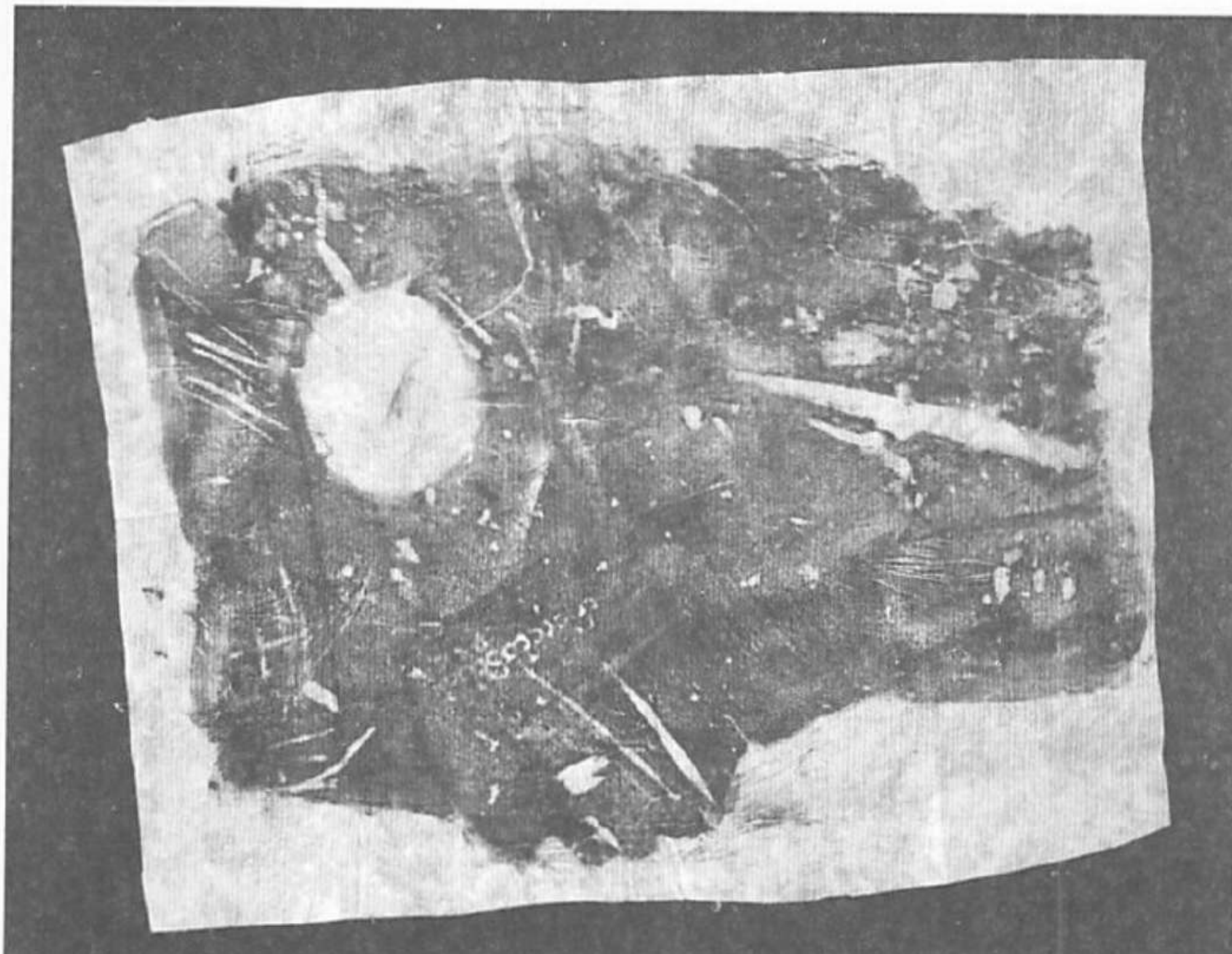

၄း၁၀။ နန်းသားကန်အရှေ့တောင်ထောင့်ကျောက်ရုပ်တိုင်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်-၇၉၂ခု(AD 1430)

၄း၁၀။ နန်းသားကန်အရှေ့တောင်ထောင့်ကျောက်ရုပ်တိုင်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်-၇၉၂ ခု (**AD 1430**)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ စီရံဒိဋ္ဌတုသမ္မော

၂။ · · ဖြ · · · ·

၃။ · · · · · · ·

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ နန်းတော်ရာကုန်း ဒုတိယထပ်အတွင်းရှိ နန်းသားကန်တော်၏ အရှေ့တောင်ထောင့်တွင်စိုက်ထူထားသော ကျောက်ဆစ်ရုပ်တု၏ အောက်ခြေတွင် ရေးထိုးထားသည်။ ယခုတိုင် မူလနေရာတွင်ရှိနေ သေးသည်။ စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိသည်ကိုမသိရပေ။ စာကြောင်းများမှာ ပျက်ပြေနေပြီဖြစ်သည်။ မြောက်ဦး ထီးတည်နန်းတည် ဘုရင်မင်းစောမွန်လက်ထက် ၇၉၂-ခုနှစ်(**AD 1430**)တွင် ရေးထိုးခဲ့လိမ့်မည်ဟုခန့်မှန်းရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

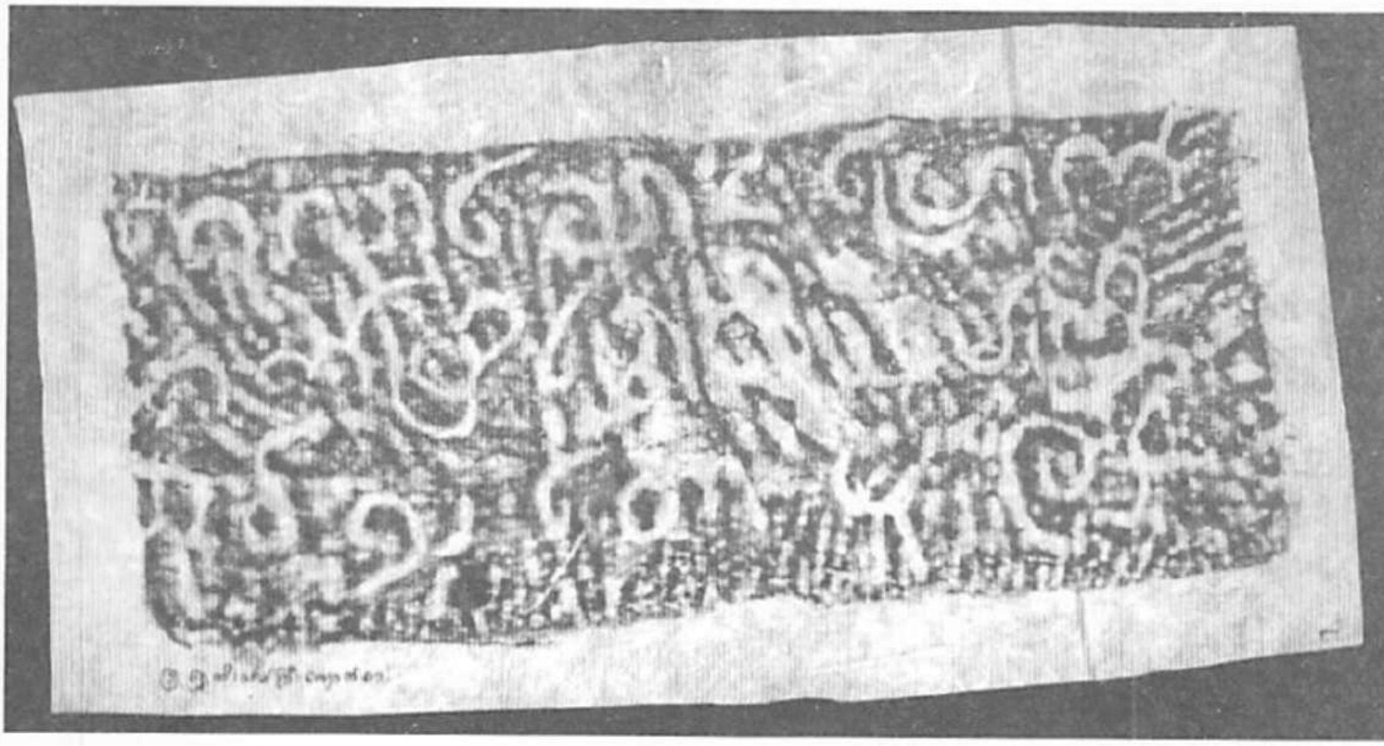

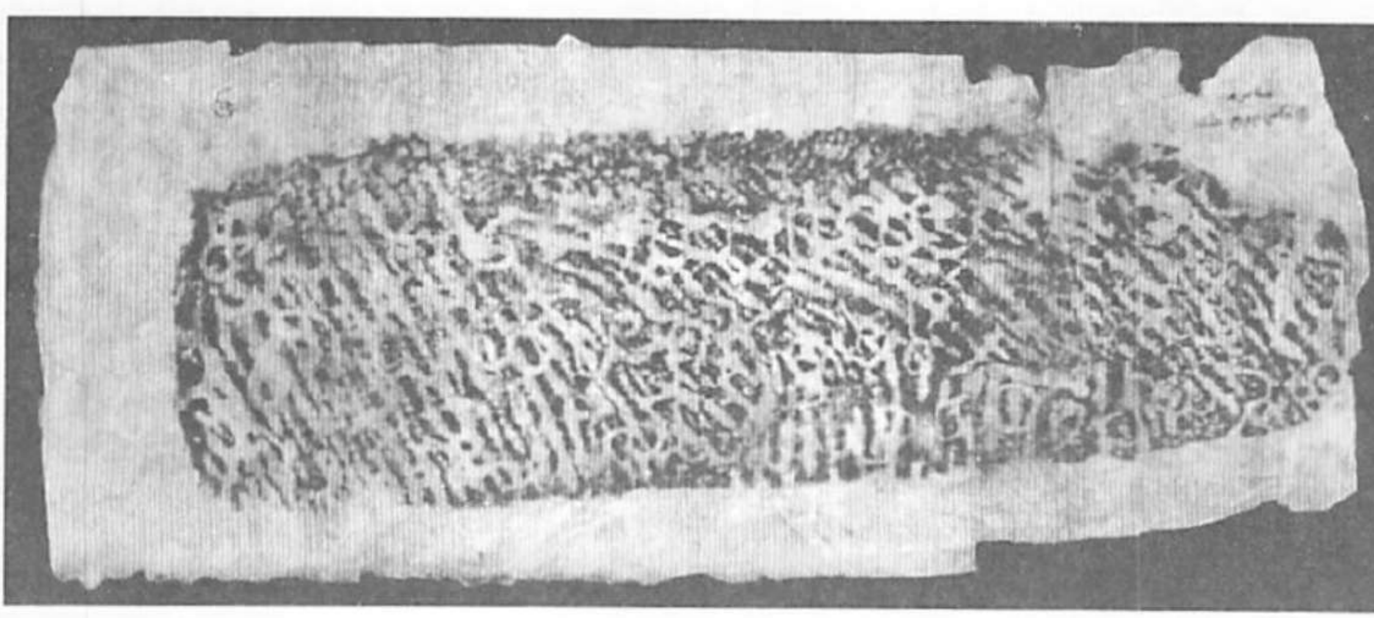

၄၁၁။ ရွှေထီးသိမ်ကြီးဘုရားကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂-၈၉၃ ခု (AD 1430-1531)

၄း၁၁။ ရွှေထီးသိမ်ကြီးဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၇၉၂-၈၉၃ ခု (AD 1430-1531)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>ပထမကျောက်တုံး</u>

၁။ . . . . . ပြု . . . . . သော

၂။ စိပတ်အခြာ . . . .

၃။ မိဖုရာခေါင် . . . .

<u>ဒုတိယကျောက်တုံး</u>

၁။ ကုလာချောင်မြောက်

၂။ ဖက်မြိရွှေမီသိမ်ကြိ

၃။ ကိုဝ်လှူတော်မူ၏

<u>တတိယကျောက်တုံး</u>

၁။ ခေါင်ကြီကောင်မှုကုလာချောင်မြောက်

၂။ လှ်နှအကျွန်ရွှေနှန်သုံမ်ခါတက်ပြီ

၃။ သာမိဖုရာခေါင်ကောင်မှုဖုရာနှစ်ဆူ

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>ပထမကျောက်တုံး</u>

၁။ . . . . . ပြု . . . . . သော

၂။ စိပတ်အခြား . . . .

၃။ မိဖုရားခေါင် . . . .

ဒုတိယကျောက်တုံး

၁။ ကုလားချောင်းမြောက်
၂။ ဘက်မြေ ရွှေထီးသိမ်ကြီး
၃။ ကိုလှူတော်မူ၏

တတိယကျောက်တုံး

၁။ ခေါင်ကြီးကောင်းမှု ကုလားချောင်းမြောက်
၂။ လယ်နှင့် အကျွန်ရွှေနန်းသုံးခါတက်ပြီးေ
၃။ သာမိဖုရားခေါင်ကောင်းမှု ဘုရားနှစ်ဆူ

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏအဓိပ္ပာယ်

၁။ မြိ = မြေ
၂။ ရွှေမီသိမ်ကြီး = ရွှေထီးသိမ်ကြီး
၃။ ကိုဝ် = ကို
၄။ လ်ုနှ = လယ်နှင့်
၅။ ရွှိနန် = ရွှေနန်း
၆။ သုံမ် = သုံး
၇။ ဖုရာနှစ်ဆူ = ဘုရားနှစ်ဆူ

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ ရွှေထီးသိမ်ကြီးစေတီတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မင်္ဂလမာရ်အောင်နန်းဦးဘုရားတွင်ရှိသည်။ ရွှေထီးသိမ်ကြီးစေတီတော်၏ အောက်ခြေပတ်လည်တွင် ရေးထိုးထားသောစာဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ကျောက်စာရေးထိုးပါရှိသော ကျောက်တုံးငယ်များ မြောက်များစွာမှာ မူလနေရာ၌ရှိနေသေးသည်။

ကျောက်စာတွင် မိဖုရားခေါင်ကြီးဟုပါရှိသော်လည်း မည်သည့်ဘုရင်၏ မိဖုရားခေါင်ကြီးဖြစ်သည်ကို အတိအကျရေးထိုးမထားပေ။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ မြောက်ဦးခေတ်အစောပိုင်းကာလ (၇၉၂-၈၉၃)(AD 1430-1531) ပတ်ဝန်းကျင်သာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၁၂။ အမြင့်တောင်ဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၇၉၂-၇၉၅) ခု (AD 1430-1433)

၄း၁၂။ အမြင့်တောင်ဘုရားကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၇၉၂-၇၉၅) ခု (AD 1430-1433)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ · · ယော · · ·

၂။ သေဇာတိ · · · ·

၃။ တောလဲ၁၅ယျှည် · ·

၄။ တော်ပြု၏ဤ‌ေ · ·

၅။ · ကိုဝ်ဖျက်သောသူသေက

၆။ မ္ဗာနှစ်ဖြစ်သောဖြာကိုဝ်

၇။ မတွေစိသောအဝိဇိငရဲနှ ·

၈။ ကျစိသောသသ်ာရဘနှစ်

၉။ ငရဲသစ်ငှတ်ဖြစ်စိသော

၁၀။ သစ္စာတိုက်ကျံနှစ်ဟိဧ

၁၁။ သာအကိန်လေရောက်

၁၂။ စိသော။ ။ ။

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ · · ယော · · ·

၂။ သည်စေတီ · · · ·

၃။ တော်လယ် ၁၅ သျှည်း · ·

၄။ တော်ပြု၏ဤ(ကောင်း)

၅။ (မှု)ကိုဖျက်သောသူသည် က
၆။ မ္ဗာ၌ဖြစ်သောဘုရားကို
၇။ မတွေ့စေသောအဝီစိငရဲ၌
၈။ ကျစေသောသံသရာ၌
၉။ ငရဲသစ်ငုတ်ဖြစ်စေသော
၁၀။ သစ္စာတိုက်ကျမ်း၌ရှိစေ
၁၁။ သာအကျိန်လည်းရောက်
၁၂။ စေသော ။ ။ ။

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏများ</u>

၁။ သေ = သည်
၂။ ဇာတိ = ဇာတီ = စေတီ
၃။ လဲ = လယ်
၄။ ယျှည် = သျှည်း
၅။ ကိုဝ် = ကို
၆။ ဖြာ = ဘုရား
၇။ စိသော = စေသော
၈။ အဝိဇိ = အဝီစိ
၉။ နှစ် = ၌
၁၀။ သသာ်ရာ = သံသရာ
၁၁။ သစ္စာတိုက်ကျံ = ကျိန်စာတိုက်ကျမ်း
၁၂။ ဟိ = ရှိ
၁၃။ အကိန် = အကျိန်
၁၄။ လေ = လည်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ အမြင့်တောင်ဘုရားအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ မြောက်ဦးထီးနန်းတည် ဘုရင်မင်းစောမွန်(၇၉၂-၇၉၅)(**AD 1430-1433**) လက်ထက် အမြင့်တောင်ခံတပ်ကို တည်ဆောက်စဉ် အမြင့်တောင်ဘုရားကိုပါ လှူဒါန်းပြီး ဤကမ္ပည်းကျောက်စာကို ရေးထိုးခဲ့လိမ့်မည်ဟု ယူဆရသည်။ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။

၄း၁၃။ ဒိသာပါမောက္ခကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၇၉၂-၈၀၀) ခု (AD 1430-1438)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>အပေါ်ပိုင်း</u>

၁။ · နိ်စေတီကောင်မှုတော်နရ

၂။ ပတိသီဟသုဝ်မင်ကြီယ်မင်

<u>ဝဲဘက် + မျက်နှာဘက် + ယာဘက်</u>

၁။ · · ကောင်မှုတာယကာတော် · · · င်ကြို့ဝ်စာခြင်ကာ

၂။ ရွှေယ်နန်သျှင်ဆိုဗျာဒိသာပါမောက္ခတော။ ကိုဝ်စာ

၃။ အရုပ်တေည်။

ခေတ်ကာလအရေးအသား

အပေါ်ပိုင်း

၁။ . နိစေတီကောင်းမှုတော်နရ

၂။ ပတိသီဟသူမင်းကြီးမင်း

ဝဲဘက် + မျက်နှာဘက် + ယာဘက်

၁။ . . ကောင်မှုဒါယကာတော် . . . ်ကြီးစားခြင်းကား

၂။ ရွှေနန်းရှင် ဆရာဒိသာပါမောက္ခတည်း။ ကိုယ်စား

၃။ အရုပ်တည်သည်။

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ နရပတိသီဟသုဝ် = နရပတိသီဟသူ

၂။ မင်ကြိယ် = မင်းကြီး

၃။ တာယကာ = ဒါယကာ

၄။ ကြို့ဝ်စား = ကြီးစား

၅။ ရွှေယ်နန်သျှင် = ရွှေနန်းရှင်

၆။ ဆြာ = ဆရာ

၇။ တေ = တည်း

၈။ ကိုဝ်စာ = ကိုယ်စား

၉။ တေည် = တည်သည်

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့ စန္ဒရာမကျောင်းတိုက်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင် ရှိသည်။

ကျောက်စာတွင် စေတီတော်၏အမည်ပျက်ပြေနေသည်။ စန္ဒရာမကျောင်းတိုက်တော်တွင် စတင်တွေ့ရှိရသော ကျောက်စာဖြစ်၍ စန္ဒရာမကျောက်စာဟုခေါ်တွင်သည်။ ယင်းစေတီတော်၏ ဒါယကာတော်မင်းကြီး နရပတိသီဟသူသည် ရွှေနန်းရှင်ဘုရင်မင်းမြတ်၏ ဆရာဒိသာပါမောက္ခ၏ ကိုယ်စားတော်ရုပ်တုကို သွန်းလုပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်ဟု ကမ္ပည်းရေးထိုးထားသည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော နရပတိသီဟသူဆိုသူမှာ မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကို မမှန်းဆနိုင်ပေ။ "နရပတိ"ဆိုသောဘွဲ့ကို မြောက်ဦးခေတ်ဘုရင်တိုင်းလိုလို ခံယူခဲ့ကြသည်။ နရပတိနှင့်တွဲ၍ သီဟသူဟူသော အမည်ပါရှိလာသဖြင့် ကုသလနရပတိလည်း မဖြစ်နိုင်ပေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဤမင်းသည် မြောက်ဦးခေတ်မှ မင်းတစ်ပါးဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ မြောက်ဦးခေတ်အစောပိုင်းဟုခန့်မှန်းရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

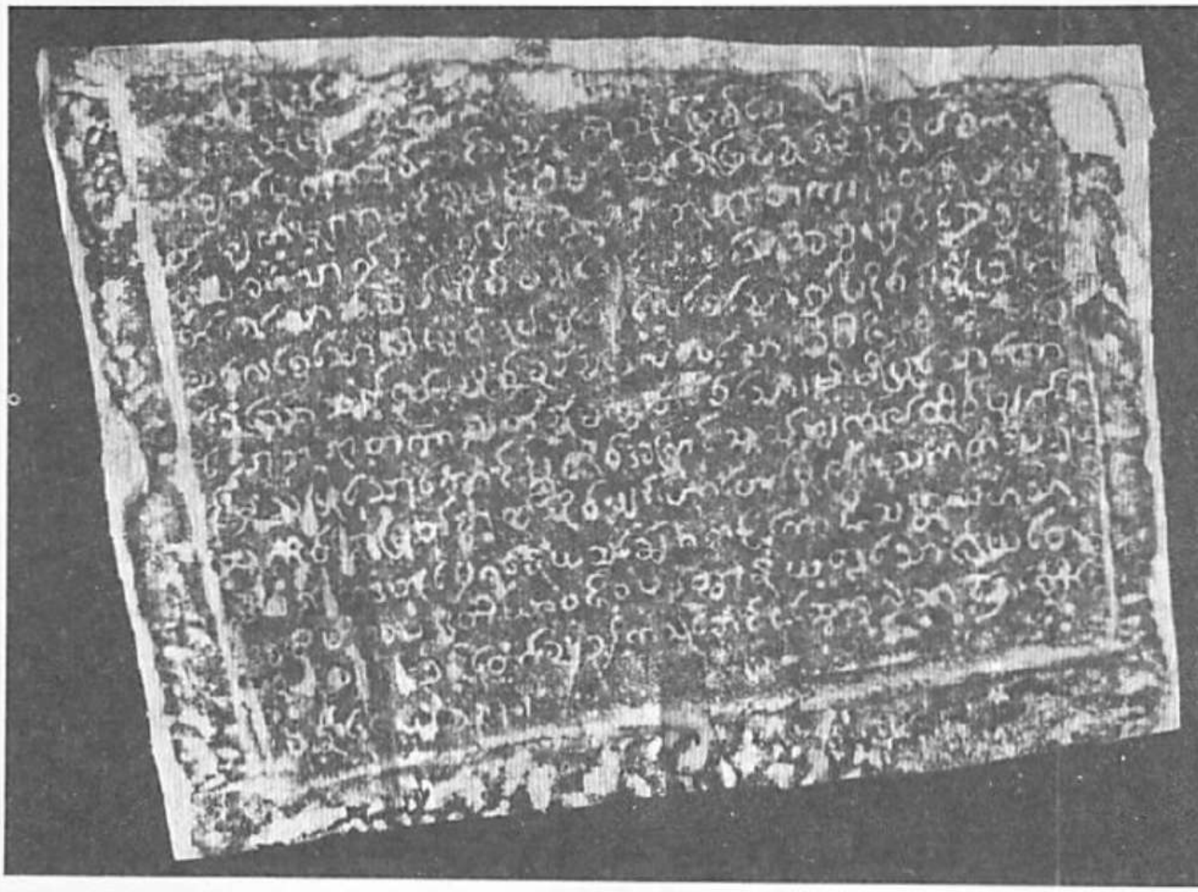

၄း၁၄၊ မင်းသမီးမြောင်းကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၇၉၂-၈၉၃) ခု (AD 1430-1531)

၄း၁၄။ မင်းသမီးခြောင်းကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၇၉၂-၈၉၃) ခု (AD 1430-1531)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ . . . . . . မှုကိုဝ် . . . . လှ်တိုဝ်ကိုဝ်

၂။ . . . . . ပိုင်တော်မူ၏သ့်ကိုဝ် . . . . . တာ . ဝိ၏

၃။ သမျှ . . . . . သင်ချိတည်စေသောဟူ၍အမိန့်တော်ဟိသော

၄။ ကြောင်မြီလတ်ယောနိုက်ဖြစ်သောလှ်ကိုတော

၅။ ငဘက်အထက်ဟီဓာတိနှစ်တည်သောမြေကါကန်

၆။ အနောက်မြောက်ဘက်တက်လတ်သောချောင်ဖျာငဲချောင်အ

၇။ ရှိဘက်က . . . . က်လမန့်တောအရှေမြောက်ကအနောက်သ့်

၈။ . . . . ချောင် . . . . အခြားတည် . . အရှေတော

၉။ ငထောင် . . . . . အစွန်ဆုံလှ်မြေအခြားတည် . အနောက်

၁၀။ . . . . . . တခွင်အဆုမ်မှုတာမြီအခြား . . . . တည်

၁၁။ . . ခြောင်လျှင်အခြာတည်ဥမ်းကာမဲတော်

၁၂။ . . . . နိုက်ပန့်သုမ်ချောင်ဖျာ . . .

၁၃။ . . . . ဘုရာလှုုတော်ပြုသောသုကာ

၁၄။ . . . . . ယောတော်မူ၏ရတနာမုခ်ိ . . . . ၏မျိုဝ်စေ

၁၅။ ကိုဝ်ဖျက်သောသူကာအဝိစိနိုက် . . . .))ကိုဝ်သုပ်(သင်)

၁၆။ . တိုဝ်ကိုဝ် . . . . တောတော်ပြုသ့်မည်တော်ခမည်တော်ကိုဝ်

၁၇။ . . . . . မျှ . . . . ဝိ၏

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ ဖမူအက . . . .

၂။ ကျောင်တည် . . . .

၃။ . . ရန်သူမျိုဝ်နှိပ်စက် . . . . . .

၄။ တ်ဖျက်မူကာထိုဝ်ဆင်ရဲသာကဲသိုဝ်ဖြစ်စေသောဝ်မင်သာမူမ

၅။ တ်ဖျက်မူကာမင်နူမင်ဝဲမင်ဆင်ရဲဖြစ်၍ရန်သူနှိပ်စက်

၆။ သေစေသောသ်အပြစ်ပါငရဲခံ၍ဘုရာတကာချတ်၍မချ

၇။ တ်စေသောအဆိပ်မျိုဝ်ခဲ၍သေလေစေသောအစွဲမျိုဝ်ေ . ၍ေ

၈။ သလေစေသောဒါမျိုဝ်ခုပ်၍သေလေစေသောလှံမျိုဝ်စူ၍သေလေ

၉။ စေသောသစ်ငုပ်မျိုဝ်ခုပ်၍သေလေစေသောအဝိဇ်နှစ်ကျလေစေ

၁၀။ သောဘုရာတကာချတ်၍မကျတ်စေသောမိမိပြုသောကော

၁၁။ င်မူသူပြုသောကောင်မူကိုဝ်အကြင်သူသ်ဖျက်၏ထိုဝ်ဖျက်ဖ

၁၂။ သူကိုဝ်ဖြာမြတ်စွာဉ်သိုဝ်လျင်ပောတော်မူ၏သကံတဒပရေပံ

၁၃။ ဒဓံရာတဒံတုမေ့နေယသဈေကံကပ္ပကောဒိသတ္တသဟာသာနိ

၁၄။ အဝီမိအသံဒတိယာဝဇိဝံပဒိတ္တာနံယတ္တသောယေတေ

၁၅။ ကိမိ။ သန်တော်ချသ်ကသုခောင်ငဆွေအလှဲသာရှေတော်

၁၆။ ခန်ဓေယသူ၊·၊

၊

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ . . . . . . မူကို . . . . လယ်တို့ကို

၂။ . . . . . ပိုင်တော်မူ၏ သည်ကို . . . . . တာ . ပေး၏

၃။ သမျှ . . . . . သချိတည်စေသောဟူ၍ အမိန့်တော်ရှိသော

၄။ ကြောင့် မြေလတ်ယောဒ္ဒဖြစ်သောလယ်ကို တော

၅။ င်ဘက်အထက်ရှိစေတီနှင့် တည်သောမြေကား ကန်

၆။ အနောက်မြောက်ဘက် တက်လတ်သောချောင်းဖျားငယ်ချောင်း အ

၇။ ရှေ့ဘက်က . . . က်လမန်တော အရှေ့မြောက်က အနောက်သည်

၈။ . . . . ချောင်း . . . အခြားတည်း . . အရှေ့တော

၉။ င်ထောင့် . . . . . အစွန်ဆုံးလယ်မြေအခြားတည်း . အနောက်

၁၀။ . . . . . . တခွင် အဆုံးမှတာမြေအခြား . . . တည်း

၁၁။ . . သောင်လျှင်အခြားတည်း အုန်းကား မယ်တော်

၁၂။ . . . . ဒ္ဒပန်းသုံးချောင်ဖျား

၁၃။ . . . . ဘုရားလှူတော်ပြုသောသူကား

၁၄။ . . . . . ပောတော်မူ၏ ရတနာမုခိ . . . ၏ မျိုးဆွေ

၁၅။ ကိုဖျက်သောသူကား အဝီစိဒ္ဒ . . .))ကိုသုတ်(သင်)

၁၆။ . . တို့ကို . . . တည်တော်ပြုသည် မယ်တော်ခမည်းတော်ကို
၁၇။ . . . . မျှ . . . ဝေ၏။

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ သောမူအက . . . .
၂။ ကျောင်းတည် . . . .
၃။ . . ရန်သူမျိုးနှိပ်စက် . . . . . .
၄။ တ်ဖျက်မူကား ထိုဆင်းရဲသားကဲ့သို့ဖြစ်စေသော မင်းသားမှူးမ
၅။ တ်ဖျက်မူကား မင်းနှမင်းဝဲ မင်းဆင်းရဲဖြစ်၍ ရန်သူနှိပ်စက်
၆။ သေစေသော သည်အပြစ်ပါငရဲခံ၍ ဘုရားတကာချွတ်၍မချွ
၇။ တ်စေသော အဆိပ်မျိုးခဲ၍သေလေစေသော အစွဲမျိုးေ . ၍ေ
၈။ သလေစေသော ဓါးမျိုးခုတ်၍သေလေစေသော လှံမျိုးစူး၍သေလေ
၉။ စေသော သစ်ငုပ်မျိုးခုတ်၍သေလေစေသော အဝီစိဒ္ဒကျလေစေ
၁၀။ သော ဘုရားတကာချွတ်၍မကျွတ်စေသော မိမိပြုသောကော
၁၁။ င်းမှု သူပြုသောကောင်းမှုကို အကြင်သူသည် ဖျက်၏ ထိုဖျက်သော
၁၂။ သူကို ဘုရားမြတ်စွာ ဤသို့လျှင်ဟောတော်မူ၏ သကံတာဒပရံဟ
၁၃။ ဒံခံရာတဒံတုမေ နေလာသချော်ကံ ကပ္ပကောဒိသတ္တသဟာသာနိ
၁၄။ အဝိမိအသံဒဟိယာဝဇီဝံ ပဒိတ္တာနံယတ္တသောယေတော
၁၅။ ကိမိ။ သန်တော်ချသည်ကား သူကောင်းငဆွေအလှည့်သာ ရှေ့တော်
၁၆။ ခံဇေယျသူ၊.၊

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ကိုဝ် = ကို
၂။ လ်ှ = လယ်
၄။ တိုဝ် = တို့
၅။ သ်ှ = သည်
၆။ ဝိ = ပေး
၇။ သင်ချိ = သင်္ချိ
၈။ ဟိ = ရှိ
၉။ မြီလတ် = မြေလတ်
၁၀။ လ်ှ = လယ်
၁၁။ ဓာတိ = ဓာတီ = စေတီ
၁၂။ ငဲ = ငယ်
၁၃။ အရှိဘက် = အရှေ့ဘက်

၁၄။ အဆုမ် = အဆုံး
၁၅။ ခုမ်း = အုန်း
၁၆။ မဲတော်၊ မည်တော် = မယ်တော်
၁၇။ နိုက်၊ နှစ် = ၌
၁၈။ ပန်းသုံမ်ချောင် = ပန်းသုံးချောင်
၁၉။ မျိုဝ်စေ = မျိုးစေ့
၂၀။ အဝိစိ = အဝီစိ
၂၁။ သုပ်သင် = ရှင်းလင်းသုတ်သင်သည်၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်သည်
၂၂။ တေတော်ပြုသ့် = တည်တော်ပြုသည်
၂၃။ ထိုဝ် = ထို
၂၄။ အဆိပ်မျိုဝ်ခဲ၍ = အဆိပ်ကိုက်မျို၍
၂၅။ ဓါမျိုဝ်ခုတ်၍ = ဓါးမျိုးခုတ်၍
၂၆။ ဖြ = သော
၂၇။ သုခောင် = သူကောင်း
၂၈။ အလှဲ့ = အလှည့်
၂၉။ ရှေ့တော်ခန် = ရှေ့တော်ခံ

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ မင်းသမီးမြောင်း၊ အနောက်ဘက်တောင်ခြေရင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ ကျောက်ချပ်အပေါ်ပိုင်း ကျိုးပြတ်နေသည်။ စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိခဲ့သည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။

ကျောက်စာ၌ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် စေတီတော်၌ လယ်ယာမြေများကို သံဃိက အလှူပေးလှူတော်မူစေ၍ အမိန့်တော်ချမှတ်ခဲ့သည်။ လယ်မြေအလှူကို ဖျက်ဆီးသူများအားလည်း ကျိန်စာတိုက်ထားသည်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလည်း မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တို့အား အမျှပေးဝေထားသည်။ ဤအလှူမှတ်တမ်းကို အမိန့်ပြန်တမ်းဖတ်သူမှာ သူကောင်းငခွေနှင့် ရှေ့တော်ခံဓေယသူတို့ ဖြစ်သည်ဟုပါရှိသည်။ အလှူမင်းအမည်ကို မတွေ့ရတော့ပေ။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ မြောက်ဦးခေတ်အစောပိုင်း (၇၉၂-၈၉၃)(**AD 1430-1531**) ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်မည်ဟု မှန်းဆရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၁၅။ ဆင်ဝင်ဘုရားကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၇၉၂-၈၉၃) ခု (AD 1430-1531)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ အ · · · · · ·
၂။ င်ဖြာ · · · · · ·
၃။ အထိုဝ်ဖြာကျောင် · · ·
၄။ အလေစေဒီရ · · · ·
၅။ နိကြီထပ်သော · · · ·
၆။ စီဖျက်သသူ · · · ·
၇။ ငါကောင်မှုကိုဝ် · · ·
၈။ မဖျက်ဆီသသူ · · ·
၉။ နှအတူကျိုဝ် · · ·
၁၀။ ဖျက်သသူကါဝ · · ·
၁၁။ တ်နှယ်အကျသည် · ·
၁၂။ တေဖျက်ဆီသ · · ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ အ · · · · · ·
၂။ င်ဘုရား · · · · ·
၃။ အထိုဘုရားကျောင်း · · ·
၄။ အလယ်စေတီရ · · ·
၅။ နိကြီးထပ်သော · · ·
၆။ စီးဖျက်သောသူ · · ·
၇။ ငါ့ကောင်းမှုကို · · ·

၈။ မဖျက်ဆီးသောသူ . . .
၉။ နှင့်အတူအကျိုး . . .
၁၀။ ဖျက်သောသူကား၀ . . .
၁၁။ တ်နယ်အကျသည် . .
၁၂။ တည်းဖျက်ဆီးသော . . .

<u>ကျောက်စာပါအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ဖြာ = ဘုရား
၂။ အလေ = အလယ်
၃။ စေဒီ = စေတီ
၄။ ကိုဝ် = ကို
၅။ ဖျက်ဆီသသူ = ဖျက်ဆီးသောသူ
၆။ အကျိုဝ် = အကျိုး
၇။ ဖျက်သသူကာ = ဖျက်သောသူကား

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ဆင်ဝင်စေတီတော်ခြေရင်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခုမင်္ဂလမာရ်အောင် နန်းဦးဘုရားအနီးတွင် ရှိသည်။ ကျောက်ချပ်မှာ အကောင်းပကတိဖြစ်သော်လည်း စာများမှာ ပျက်ပြေနေပြီဖြစ်၍ မဖတ်သာပြီ။

ကျောက်စာတွင် အလယ်စေတီဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ဘုရားတည်ခုနှစ်သက္ကရာဇ် ဒါယကာ၏အမည်များမှာ ပျက်ပြေသွားပြီ။ ဖျက်ဆီးသောသူကို ကျိန်စာတိုက်ထားသည်။ မဖျက်ဆီးသောသူကို တူညီသောအကျိုး ရပါစေဟု ဆုတောင်းထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ မြောက်ဦးခေတ် အစောပိုင်းကာလ (၇၉၂-၈၉၃)(**AD 1430-1531**)ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

၄း၁၆။ တောနန်းမင်းပြုအုက်ခွက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၈၂၀-၈၄၃) ခု (AD 1458-1481)

၄း၁၆။ စောနန်းမင်းဖြူအုတ်ခွက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၈၂၀-၈၄၃) ခု (AD 1458-1481)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ ဆင်ဖြူသျှင်သို့တော်နန်
၂။ တက်မိဖုရာမင်သုဖာ
၃။ အစ်မတော်အသျှင်စောနန်မင်
၄။ ဖြူကောင်မှု

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ ဆင်ဖြူရှင်သမီးတော် နန်း
၂။ တက်မိဖုရား မင်းသုဖာ
၃။ အစ်မတော် အရှင်စောနန်းမင်း
၄။ ဖြူကောင်းမှု

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့ စောနန်းမင်းဖြူစေတီတော် ဌာပနာမှရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ အုတ်ခွက်ဘုရားအောက်တွင် ရေးထိုးထားသောကမ္ဗည်းစာဖြစ်သည်။ ဤအုတ်ခွက်စာမျိုး မြောက်များစွာ ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ကမ္ဗည်းစာပါ ဆင်ဖြူရှင်သမီးတော် နန်းတက်မိဖုရားမင်းသုဖာ အစ်မတော် စောနန်းမင်းဖြူတို့မှာ ပထမမြောက်ဦးခေတ် တတိယမင်း ဘစောဖြူ (ကလမသျှား)(၈၂၀-၈၄၃)(**AD 1458-1481**)ဘုရင်၏ သမီးတော်များဖြစ်ကြသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုး ကမ္ဗည်းစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၁၇။ ခေါင်းတောင်ရှိုးကျောက်စာ

ဓညဝတီသက္ကရာဇ် (၈၅၆-၈၆၃) ခု (AD 1494-1501)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာ</u>

၁။ · · · · ရှိသော · · · · ·
၂။ · · တော · သက္ကကော · · · ·
၃။ · · · ကျန်မတ်တူးပ · · · ·
၄။ · · · ပုယငစံစီ · · ယ · ·
၅။ တလရှိသော · · · ဟာစ · · · ·
၆။ မင်ယင်ပွက်(ဘ)ဝစိမ့် · · · ·
၇။ လည်လီတံစေင်သေက(တ) · · ·
၈။ · · · က်သတော၏စလုံငါတ့်သို
၉။ · · · ပျဲကူလတ့်စိလှမင်ဟာ ·

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ · · · အ · · · တ · ·
၂။ · · · · တဆောင်ပုံ · ·
၃။ · · · စပုရှိတွင် · ·
၄။ · · · သို့ငဆင်ထော · ·
၅။ · · · င်စဲကျပြက် · ·
၆။ · · · · ကသိုဝ် · · ·
၇။ · · · လှူရှက် · · · ·
၈။ · · · · · · · င်သစီယ ·
၉။ · · · · · · · အစအယ ·
၁၀။ · · · · · · · ကျစီသော

<u>လက်ျာဘက်ခေါင်</u>

၁။ · · အကောင်ကျအရှိကိုဝ်ဝေရှု
၂။ · · သရှာပိုင်သမီသယ်ရှာငသေသူ
၃။ · သံ့ခီတောသောဒုန့်တခလငဆတနှစ်
၄။ · ကျောင်စေတီတောမင်နရိန္ဒဘုင်သုလင်္ဂ
၅။ သူဖြူရမင်တောသတဲည်

<u>လက်ဝဲဘက်ဒေါင်</u>

၁။ အနောက် · · · · · ·
၂။ · · နှင်မြောက်ပပုမ်နှာတောင်
၃။ · · · · အရှိလားနှင့် · · ·
၄။ နှင်ရတ်လှကုတိုကျလူပြုဖျားနှင့်ပုမ်နှာ
၅။ · · · · · · · · လပုမ်နှားအ · ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာ</u>

၁။ · · · · ရှိသော · · · · ·
၂။ · · တည် · သက္ကကော · · · ·
၃။ · · · ကျန့်မတ်တရားပ · · · ·
၄။ · · · ပုယငစံဓိ · · ယ · ·
၅။ တလရှိသော · · · ဟစ · · · ·
၆။ မင်ယင်ပွက်(ဘ)ဝစိမ့် · · · ·
၇။ လည်လိတံစေင်သည်ကား(တ) · · ·
၈။ · · · က်သတည်းဤစလုံငါတည်သည့်
၉။ · · · ပျဲကူလတည်စိလှမင်ဟ ·

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ · · · အ · · · တ · ·
၂။ · · · · တန်းဆောင်မုန်း · ·
၃။ · · · စပုရှိတွင် · ·
၄။ · · · သည်ငဆင်ထော · ·
၅။ · · · င်စဲကျပြက် · ·
၆။ · · · · ကသည်သိုဝ် · · ·
၇။ · · · လျှရှုက် · · · ·
၈။ · · · · · · · င်သစီယ ·
၉။ · · · · · · · အစအယ ·
၁၀။ · · · · · · · ကျစေသော

<u>လက်ျာဘက်ဒေါင်</u>

၁။ · · အကောင်ကျအရှေ့ကိုဝယ်၍
၂။ · · သရှာပိုင်သမီးသည်ရှာငသေသူ
၃။ · သံချိတည်သောဒုန်တလေငဆတစ်နှစ်

၄။ · ကျောင်းစေတီတည်မင်းနရိန္ဒဘုရင်သုလင်္ကံ
၅။ သူဖြူရမင်းတည်သတည်း

<u>လက်ဝဲဘက်ခေါင်</u>

၁။ အနောက် · · · · · ·
၂။ · · နှင့်မြောက်ပုဏ္ဏားတောင်
၃။ · · · · အရှေ့လား · · ·
၄။ နှင့်ရတ်လှကုတိုးကျုလူပြုဖျားနှင့်ပုဏ္ဏား
၅။ · · · · · · · · လပုဏ္ဏားအ · ·

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ သက္ကကော = သက္ကရာဇ်ကောဇာ
၂။ သတေ = သတည်
၃။ တို = တည်
၄။ သို = သည်
၅။ တဆောင်ပုံ = တန်းဆောင်မုန်း
၆။ ကျစီသော = ကျစေသော
၇။ အရှိ = အရှေ့
၈။ ဝေ = ဝယ်
၉။ ရှု = ၍
၁၀။ သံ်ခီ = သံ်ချီ
၁၁။ သတဲည် = သတည်း
၁၂။ ပုမ်နှာ = ပုဏ္ဏား

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကျောက်တော်မြို့နယ်၊ ဒေါင်းတောင်ရိုးတောင်တန်း ပြင်လှကျေးရွာအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကျောက်ချပ် ကျိုးပြတ်ပျက်စီးသွား၍ စာကြောင်းရေမည်မျှရှိခဲ့မည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ အလွန်ပျက်စီးပြုန်တီးနေပြီဖြစ်၍ ကျောက်စာတွင် မည်သို့ရေးထားသည်ကို ခန့်မှန်းရခက်လှသည်။ သို့သော် အလှူမှတ်တမ်း ကျောက်စာတစ်ချပ်ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားလှသည်။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံသဏ္ဌာန်များမှာ မြောက်ဦးခေတ်အစောပိုင်းဟု ယူဆရသည်။ လက်ျာဘက်ခေါင့် စာကြောင်းရေလေးနှင့်ငါးတွင် ''သုလင်္ကံသူ''ဟူသော အမည်ကိုတွေ့ရသည်။ ပထမမြောက်ဦးခေတ် သတ္တမမြောက်မင်းစလင်္ကာသူ (၈၅၆-၈၆၃)(**AD 1494-1501**)ပင် ဖြစ်မည်လောဟုယူဆရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၁၈။ စန္ဒရားမင်းတံတိုင်းကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၈၆၃-၈၇၅) ခု (AD 1501-1513)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ စန္တ
၂။ ရားပြင်
၃။ တိုင်ဒတ်
၄။ ရာပြင်

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ စန္ဒ
၂။ ရားပြင်(တံ)
၃။ တိုင်းတပ်
၄။ ရာပြင်

ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ စန္တရာ = စန္ဒရား
၂။ ပြင် = မြေပြင်
၃။ တံတိုင်း = မြို့ရိုး
၄။ ဒတ်ရာ = တပ်ရာ = ခြံစည်းရိုး

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ် ဝေသာလီမြို့ဟောင်း အနောက်ဘက်မြို့ရိုးခြေရင်းတွင် စိုက်ထူတွေ့ရှိရသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ စန္ဒရားမင်းပြင် တံတိုင်းခြံစည်းရိုး နယ်နမိတ်မှတ်တိုင် အဖြစ် ကျောက်စာရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ သမိုင်းတွင်မင်းရာဇာကြီး(၈၆၃-၈၇၅)(**AD 1501-1513**)သည် ဝေသာလီမြို့ဟောင်းမြို့ တည်စဉ် တံတိုင်းပတ်လည်တွင် နယ်နမိတ်တိုင်များ စိုက်ထူခဲ့သည်ဟုသိရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၁၉။ ပါးတော်တောင်စွယ်မှ မင်းရာဇာကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၈၆၃-၈၇၅) ခု (AD 1501-1513)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ မင်ကြိမင်ရာဇာကောင်မှုပြုသေပါတောတွင်ဖေလာတောင် . .

၂။ မူသေပန်ပုထုဝ်ကုဝ်ဆင်ဗောက်တစိပိ၏တင်ကာတစ်

၃။ ထောင်ပိ၏ဆြာ · ကိုဝ်လက်နပိ၏

ခေတ်ကာလအရေးအသား

၁။ မင်းကြီးမင်းရာဇာ ကောင်းမှုပြုသည် ပါးတော်တွင် ဗီလာတောင် . .

၂။ မူသည် ပန်းပုထုသူကို ဆင်ပေါက်တစ်စီးပေး၏ ဒင်္ဂါးတစ်

၃။ ထောင်ပေး၏ ဆရာ · ကို လက်နှင့်ပေး၏။

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်

၁။ သေ = သည်

၂။ ပါတော = ပါးတော်

၃။ ဖေလာတောင် = ဗီလာတောင်

၄။ ပန်ပုထုဝ်ကုဝ် = ပန်းပုထုလုပ်သူကို

၅။ ဆင်ဗောက် = ဆင်ပေါက်

၆။ တစိ = တစ်စီး

၇။ ပိ = ပေး

၈။ တင်ကာ = ဒင်္ဂါး

၉။ ဆြာ = ဆရာ

၁၀။ လက်န = လက်နှင့်

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ပါးတော်တောင်တလတ် သဘာဝကျောက်ဆောင် ကျောက်သားပေါ်တွင် ရေးထိုးထားသည်။ ယခုလည်း မူလနေရာတွင်ရှိသည်။ မင်းရာဇာ(၈၆၃-၈၇၅)**(AD 1501-1513)**လက်ထက် ပါးတော်အရပ်ရှိ ဗီလာတောင်တွင် ပန်းပုထုလုပ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ပန်းပုဆရာအား ဆင်ပေါက်တစ်စီးနှင့် ငွေတစ်ထောင်ပေးရကြောင်း ရေးထိုးထားသော ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

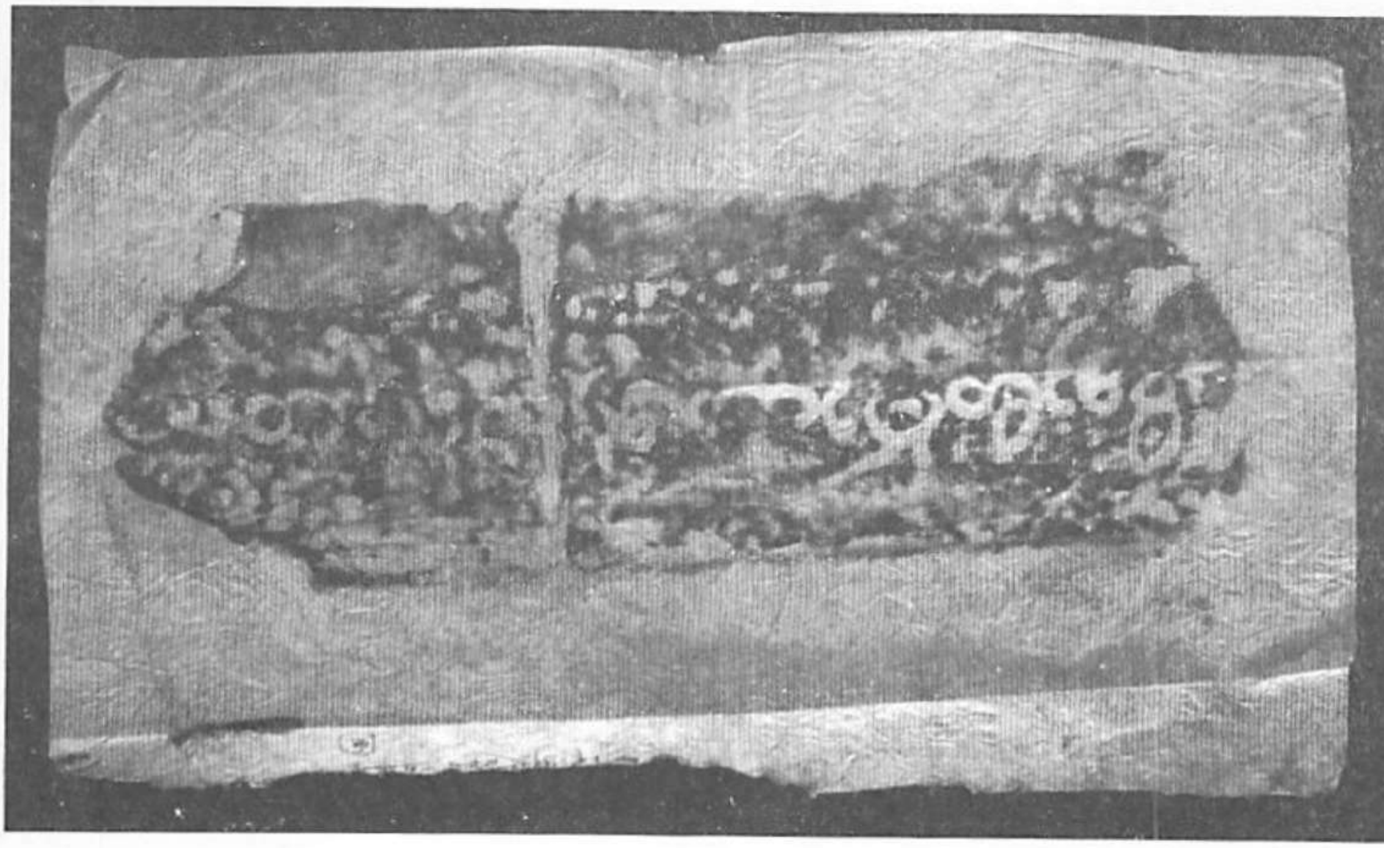

၄း၂၀။ သုဓာကျောင်းမှကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်(၈၉၃-၁၀၀၀)ခု(AD 1531-1638)

၄း၂၀။ သူဇာကောင်းမှုကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၈၉၃-၁၀၀၀) ခု (AD 1531-1638)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ တေဖြသူဇာကောင်းမှုတွင်ဌေ . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ တည်သော သူဇာကောင်းမှုတွင် ဌေ . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ တေ = တည်

၂။ ဖြ = သော

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ အောက်သားကန်ကျေးရွာ၊ အောင်လံတောင်ခြေရင်း၊ စေတီတစ်ဆူတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကျောက်စာတစ်ချပ်၏ အပိုင်းအစတစ်ခုသာဖြစ်သည်။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ မြောက်ဦးခေတ်အလယ်ပိုင်း သက္ကရာဇ် ၈၉၃-၁၀၀၀ **(AD 1531-1638)**ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်မည်ဟု ယူဆရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၄း၂၁။ ဝေသာလီ အနောက်မြောက်ထောင့် မြို့ရိုးဘုရားမှစာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၈၉၃-၁၀၀၀) ခု (AD 1531-1638)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ . . . . ဖြာအမျာ
၂။ . . . . . ၍ဥယှည်လ်မြေ
၃။ တော်ပြုသောလ်ကာရှေ့လည်
၄။ . . . ကိုဝ် . . နောင်လာမင်အစဟိ
၅။ . .) . မင်သာမင်သို့မင် . .
၆။ . . . . . မတ်တော်တိုဝ်သ်လှဲ
၇။ . . . . . သ်ဟိက။။ဖိသျှစ်ပါကံ
၈။ . . . . . သောမင်စသောသူ

<u>နံဘေး</u>

၁။ သော . . . . .
၂။ ရသျှင် . . . .
၃။ တွင်ကိုဝ် . . .
၄။ လယ်ရှိစင်ေ . .
၅။ . . . . . င်ကိုဝ်ရရိ
၆။ . . . ရှိတော်ခံ
၇။ . . . ထခသော . . .
၈။ သ်တိုဝ်သ် . . . . .
၉။ . . . ဇခုလှူ . .
၁၀။ . . . . . . ၏

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ . . . . ဖြာအများ
၂။ . . . . . ၍ ဥယျာဉ်လယ်မြေ
၃။ တော်ပြုသောလယ်ကား ရှေ့လည်း
၄။ . . . ကို . . နောင်လာမင်း အစရှိ
၅။ . .) . မင်းသားမင်းသို့ မင်း . .
၆။ . . . . . မတ်တော်တို့သည်လည်း
၇။ . . . . . သည်ရှိက။ ။ ဘေးရှစ်ပါး ဒါဏ်
၈။ . . . . . သောမင်း စသောသူ

<u>နံ့သား</u>

၁။ သော . . . . . .
၂။ ရသျှင် . . . .
၃။ တွင်ကို . . .
၄။ လက်ရှေးစင် ေ . .
၅။ . . . . . င်ကိုရရေး
၆။ . . . ရှေ့တော်ခံ
၇။ . . . ထားခသော . . .
၈။ သည်တို့သည် . . . . .
၉။ . . . ၉ . ခု လျှ . .
၁၀။ . . . . . . ၏

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ဝေါရထာ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ဖြာ	=	ဘုရား
၂။ ဥယှည်	=	ဥယျာဉ်
၃။ လ့်	=	လယ်
၄။ ကိုဝ်	=	ကို
၅။ ဟိ	=	ရှိ
၆။ မင်သာမင်သ္မီ	=	မင်းသားမင်းသ္မီး
၇။ တိုဝ်	=	တို့
၈။ သ့်	=	သည်
၉။ လှဲ	=	လည်း
၁၀။ ဗိသျှစ်ပါ	=	ဘေးရှစ်ပါး
၁၁။ တံ	=	ဒါဏ်
၁၂။ ကိုဝ်	=	ကို
၁၃။ လက်ရှီစင်	=	လက်ရှေးစင်
၁၄။ ရရီ	=	ရရေး
၁၅။ ရှိတော်ခံ	=	ရှေ့တော်ခံ
၁၆။ ထခသော	=	ထားခဲ့သော

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ် ဝေသာလီမြို့ဟောင်း အနောက်မြောက်မြို့ရိုးအနီး ဘုရားကုန်းတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ မြောက်ဦး အလယ်ပိုင်းခေတ် သက္ကရာဇ် ၈၉၃ မှ ၁၀၀၀ ကြား ကာလ(**AD 1531-1638**)ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ ကျောက်စာနံ့သား အောက်ပိုင်းတို့ တွင်လည်း '. .၉ .ခု'ဟူ၍တွေ့ရသည်။ အလှူမှတ်တမ်းစာဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၂၂။ လက်ကြွယ်တောင်စေတီမှ ဌာပနာ ငွေပြားစာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၈၉၃-၁၀၀၀) ခု (AD 1531-1638)

<u>ကမ္ပည်းစာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ကုသလာဓမ္မာအကုသလာဓမ္မာအဗျာကတာဓမ္မာသုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တာဓမ္မာဒုက္ခာယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တာဓမ္မာအဒုက္ခသမုဒါယဝေဒနာယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တာဓမ္မာသရဏာဓမ္မာအရဏာဓမ္မာဝိတာသဂီနောဓမ္မာဘဇာဘာဂီနောဓမ္မာခယေညာဏံအနုပ္ပါပညာဏ်ကမေဓမ္မာကုသလာယသ္မိံသမယေကာမဝစိရံကုသလံစိတ္တံဉပန္နဟောတိ . . . .

၂။ ကန္ဒေ့သခ်ါရခန္ဓောဝိညာဏခန္ဓောတတ္ထကမောရူပက္ခခန္ဓောယံကိဉ္စိရူပံအတိတာအနာဂတာပစ္စုပန္နာအဇ္ဈတ္တိဝါဗဟိဒ္ဓံဝါဩလာရိကံဝါသုခုမံဝါဟိန္နံဝါပဏီတံဝါယံဒူရေသန္တိကေဝါတတောဂစ္ဆံအသိဿာဉဟိတွာဘာဝိယမိတ္တာဘယဉစ္စတိရူပက္ခန္ဓောသင်္ဂဟောအသင်္ဂဟောသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတံအသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတံသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိ . . . . .

၃။ ဟိတေနသဗ္ဗယုတ္တာသမ္ပယုဝတ္တနသင်္ဂဟိတံအသင်္ဂဟိတံသမ္ပယုတ္တံဝိပယုတ္တံဝိပ္ပယုတ္တေနသင်္ဂဟိတံအသင်္ဂဟိတံဆပညတ္တိယောခန္ဓပယုတ္တိယောအာယဝပညတ္တိခါတုပညတ္တိသစ္စပညတ္တိဣန္ဒြိယပညတ္တိပုတ္တပညတ္တိကိတ္တာဝတာခန္ဓာနံခန္ဓပညတ္တိယတော..ခန္ဓာရူပက္ခန္ဓော..ဝေဒနက္ခန္ဓောပညာဏက္ခန္ဓောသခ်ါရက္ခန္ဓောဝိညာဏက္ခန္ဓော...

၄။ ဌတိသမ္ဘိကတ္တပရမတ္ထေနာတိနဟောပဝတ္တာဝပ္ပအာဓာနံတိဂ္ဂနဟံနိဂ္ဂဟံဝဋ္ဋပုဂ္ဂလောဉပလဗ္ဘတိသစ္စိကတ္တပရမတ္ထေနာတိတေနတာရေဝတာဝတ္တပ္ပေယောသစ္စိကတ္တောပရမတ္ထောတတောသောပုဂ္ဂလောဉပ္ပလဗ္ဘတိသစ္စိကတ္တပရမဒတ္တနာတိ

၅။ ပရမတ္ထောတတောသောပုဂ္ဂလောဉပ္ပလဗ္ဘတိသစ္စိကတ္တပရမတ္ထေနာတိမစ္ဆာယေတောခိကုသလာဓမ္မာသပ္ပေတေကုသလ . . . . . .

၆။ ယောပစ္စာဇာတပစ္စယောအသေဝနပစ္စယောကမ္မပစ္စယောဝိပါကပစ္စယောအဟာရပစ္စယောဣန္ဒြိယပစ္စယောဈာနပစ္စယောမဂ္ဂမပစ္စယောသမ္ပယုတ္တပစ္စယောဝိပယုတပစ္စယော

၇။ ပဝိမာရဓိကောယောန္တုအသဝါသောဣမေခေါပနာယသမန္တောဒ္ဒေနတိ . . . .

၈။ ဝေံနနသဿတိဝိပမုတ္တိထုပတိသာဝေဒိအနုဓာနာမိဘိက္ခဝေဉပဇ္ဈာယံဉပဇ္ဈာယောတိဘိက္ခဝေအဋ္ဌဝိယာ . . . .

၉။ ကာဘိက္ခုပ္ပတိပလေလသံယောညာတေတပ္ပေါ . . . ဟိတေနဘဂဝါတော . ဈာနတာပဿ . . . . .

၁၀။ မေကရေဝတိတု . . ယံအထခေါသမ္ပ . . ဘိက္ခုနံ့ပစ္စာ . . . .

၁၁။ ရဟာဒါယအနုပါဝိဘိအထခေါဘဂဝတော . . . ယောန္တိက္ကုထခေါဘိက္ခဝေ . . . .

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ လက်ကြွယ်တောင် စေတီငယ်တစ်ဆူမှရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ဓမ္မစေတီအဖြစ် ဌာပနာခဲ့သော ငွေပေလွှာဖြစ်သည်။ လက်ရေးလက်သား အက္ခရာပုံစံအရ မြောက်ဦးအလယ်ပိုင်းခေတ် ၈၉၃-၁၀၀၀(**AD 1531-1638**)ကြားကာလဟု ခန့်မှန်းရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

၄း၂၃။ ပဆာမင်း ကျောက်ရှုပ်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၅ ခု (AD 1533)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ ပဆာမင်း

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ပဆာမင်း

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ နန်းတော်ကုန်းပထမအဆင့် တောင်ဘက်လှေကားမုခ်ဝတွင်စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ဒွါရပါလတံခါးစောင့်နတ်ရုပ်ပင်ဖြစ်မည်။ သမိုင်းအရ မင်းဗာကြီးလက်ထက်တွင် ထုလုပ်ခဲ့သည်ဟုသိရသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

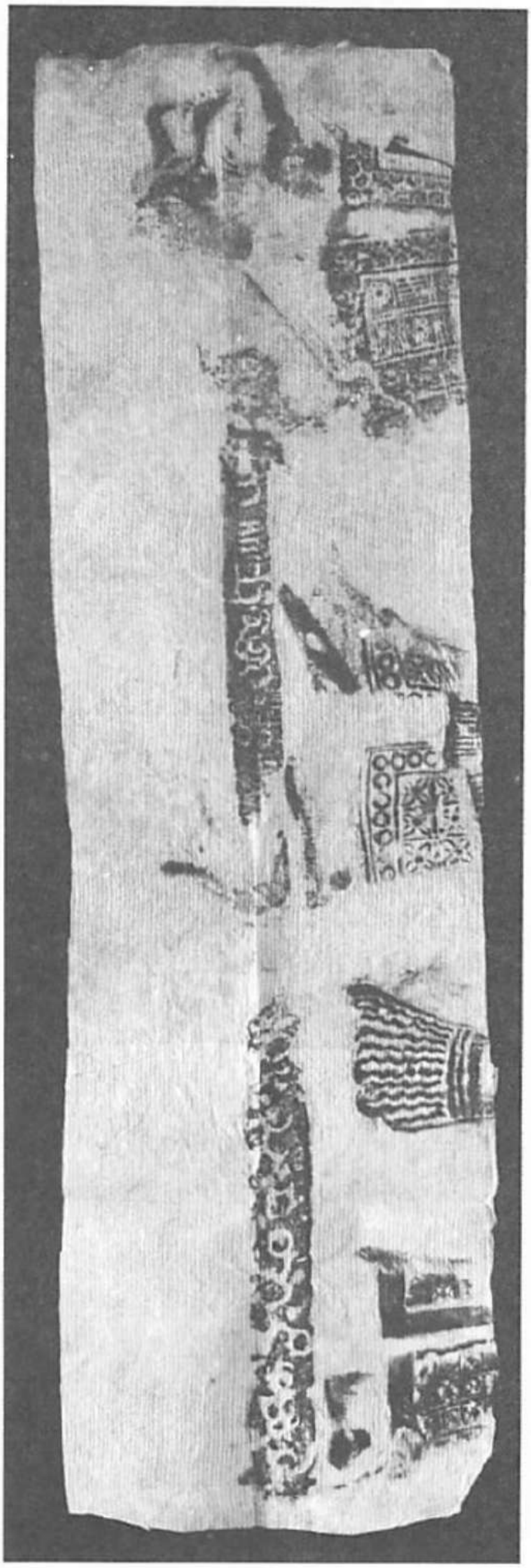

၄း၂၄။ သျှစ်ဒေသာင်းလှိုက်ဂူတော် ဒုတိယထပ် နံရံကျောက်ဆစ်ရုပ်ထု အောက်ခြေစာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၇ ခု (AD 1535)

၄း၂၄။ သျှစ်သောင်းလှိုဏ်ဂူတော် ဒုတိယထပ် နံရံကျောက်ဆစ်ရုပ်ထု အောက်ခြေစာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၇ ခု (AD 1535)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ · · ဘာသုန္တာနန္တာ · · သုစိတာငြိမဏ္ဍိုင်

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ (သုပ)ဘာ သုန္တာ နန္တာ သုစိတာ ငြိမဏ္ဍိုင်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ သျှစ်သောင်းပုထိုးလိုဏ်ဂူတော် ဒုတိယထပ်နံရံရှိ အမျိုးသမီးကျောက်ဆစ်ရုပ်ကြွ အောက်ခြေတွင် ရေးထိုးထားသောစာဖြစ်သည်။ ယခုမူလနေရာတွင်ရှိသည်။ သျှစ်သောင်းဘုရားတည် သမိုင်းတွင် ဤအင်္ဂါထောင့်ရှိ ကဋ္ဌိကရမဟာဖြဟ္မာ့ရုပ်ထုသည် ဒုတိယမဏ္ဍိုင်ဖြစ်သည်။ ကဋ္ဌိကရမဟာဖြဟ္မာကြီးအား သိကြားမင်း၏ မိဖုရားများက ပူဇော်နေဟန် ထုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၂၅။ သျှစ်သောင်းဘုရားလှေကား ခြေရင်းမှနတ်ရုပ်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၇ ခု (AD 1535)

<u>ကမ္ဗည်းစာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ကုမ္ဘနွ

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ ဂုမ္ဘဏ္ဍ

<u>ကမ္ဗည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ</u>

သျှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီး ကျောက်လှေကားခြေရင်းတွင် စိုက်ထူထားသည့် ကျောက်ဆစ်နတ်ရုပ်အောက်ခြေတွင် ရေးထိုးထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၉၇-ခုနှစ်(**AD 1533**)တွင် မင်းဗာဘုရင်မင်းမြတ်က ပုထိုးတော်ကြီးကို တည်ဆောက်စဉ်က ထုလုပ်ထားရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခု အလိုတော်ပြည့် ဆရာတော်သည် မူလနေရာမှယူဆောင်ပြီး ၄င်းလျှုဒါန်းသည့် မုခ်တံကဲတွင် ထည့်ထားသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၂၆။ ဘုရားလှ ဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၈၉၇ ခု (AD 1533)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ . . . သျှင်စိုဝ် . .
၂။ ဆရာလေကိုဝ် . .
၃။ ထောင်ကျစီ . . .
၄။ နှင့်ဆေသျှည်တောင် .
၅။ လေထောင်ချင်
၆။ အရှိလေဒ . . .

<u>ကျောဘက်</u>

၁။ လဲအစီချောင်ဖျာ . .
၂။ အလဲချေ . . . .
၃။ ငဲဖျောက်ကါ . . .
၄။ လဲအစီချောင် . . .
၅။ ချောင်အရှိ . . .
၆။ အနောက် . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>မျက်မှောက်ဘက်</u>

၁။ . . . . သျှင်စိုး . .

၂။ ဆရာလယ်ကို . .

၃။ ထောင်ကျစီ . . .

၄။ နှင့်ဆယ်သျှည်းတောင် .

၅။ လည်းထောင်ချင် . . .

၆။ အရှေ့လည်းဒ . . .

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ လည်းအစီချောင်းဖျား . .

၂။ အလယ်ချေ . . . .

၃။ ငံဖေါ်ဖျက်ကား . . .

၄။ လည်းအစီချောင်း . . .

၅။ ချောင်းအရှေ့ . . . .

၆။ အနောက် . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါ်ရာထာ၊ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ လေ = လယ်

၂။ ကိုဝ် = ကို

၃။ ဆေ = ဆယ်

၄။ အရှိ = အရှေ့

၅။ လဲ = လည်း

၆။ အလဲ = အလယ်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ ဘုရားလှဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည် ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ လယ်အလှူ ကမ္ပည်းကျောက်စာဖြစ်သည်။ ကျောက်ချပ်ကျိုးပြတ် ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်၍ စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိခဲ့မည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ ကျောက်စာပါ သျှင်စို ဟူသောအမည်မှာ မိဖုရားသျှင်စိုး ဖြစ်ပေမည်။ ယင်းသို့သာဖြစ်ပါက မင်းဗာကြီးလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၈၉၇(**AD 1533**)ခန့်ဟု ယူဆရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၄း၂၇။ ကုတိုးသည် ဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်း၊သက္ကရာဇ် (၉၃၃-၉၅၅) ခု (AD 1571-1593)

၄း၂၇။ ကုတိုးသည် ဘုရားကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် (၉၃၃-၉၅၅) ခု (AD 1571-1593)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ . . . ကုတိုတ်သေကောင်မှုဖုရာ

၂။ . . . ရလို၏နတ်မင်ဆုလေပြရ

၃။ လိုဝ်၏၊ဖြေတ်ကလေဝ . . . .

၄။ . . လူမင်ဆုလေပြရလို၏

၅။ နတ်မင်ဆုပြရလိုဝ်၏

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ . . . ကုတိုးသည် ကောင်းမှုဘုရား

၂။ . . . ရလို၏ နတ်မင်းဆုလည်း ပြည့်ရ

၃။ လို၏။ ငြိမ်းကလေဝ . . . .

၄။ . . လူမင်းဆုလည်း ပြည့်ရလို၏

၅။ နတ်မင်းဆုပြည့်ရလို၏

ကျောက်စာအရေးအသား ပေါရာဏ၊ ဝေါဟာရ၊ အဓိပ္ပါယ်

၁။ ကုတိုတ်သေ = ကုတိုးသည်

၂။ ဖုရာ = ဘုရား

၃။ ဆုလေ ပြရလိုဝ် = ဆုလည်းပြည့်ရလို

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ပါးတော်တောင်ခြေရင်း သဘာဝကျောက်ဆောင်တစ်ခုတွင် ရေးထိုးထားသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ပင်ရှိသည်။ မြောက်ဦးခေတ် အလယ်ပိုင်းတွင် ကုတိုးသည် တစ်ဦးရေးထိုးခဲ့သော အလှူမှတ်တမ်း ဆုတောင်းပင်ဖြစ်မည်။

ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာ ရခိုင်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၂၈။ ထုက္ကန့်သိမ်ပုထိုးတော်ကြီးကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၃၃ ခု (AD 1571)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ ဒလီသ့်ရာဲ ·

၂။ သောဆင်မာဒ

၃။ င်မှူကိုသ့်ဘု ·

၄။ အခြား · ·

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ စီသော · ·

၂။ ၡမင်ပေါင် · ·

၃။ ဝိစိန့်ုက် · ·

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ ဒလီသည်ရာ ·

၂။ သောဆင်မာဒ

၃။ င်မှူကိုသည်ဘု ·

၄။ အခြား · ·

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ စေသော · ·

၂။ ၡမင်းပေါင်း · ·

၃။ ဝိစိဠ် · ·

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သ့် = သည်

၂။ နို့က် = ဠ်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ထုက္ကန်သိမ်ပုထိုးတော်ကြီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကျောက်စာချပ်ကြီးတစ်ချပ်မှ ပဲ့ကျကျန်နေခဲ့သော အပိုင်းအစတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းဖလောင်းလက်ထက်တွင်ရေးထိုးခဲ့သော ကမ္ပည်းစာဖြစ်မည်ဟုမှန်းဆရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၂၉။ စမြို့တော်ဓါတ်စေတီအုတ်ခွက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု (AD 1591)

ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား

ပထမအုတ်ချပ်

မျက်နှာဘက်

၁။ · · · · · · ဟုတ် · · · ·

၂။ · · · · · အာယတ · · ·

၃။ · · · · · တံဓါတု · · ·

ကျောဘက်

၁။ · · · · ဝိဉာဏ် · ·

၂။ · · · · ပညတ္တိ · ·

၃။ · · · · · · · · တ္တိ ·

ဒုတိယအုတ်ချပ်

မျက်နှာဘက်

၁။ · · · · · · · သ · · ·

၂။ · · · · · · · · · ·

ကျောဘက်

၁။ · · · · · · · · သ။သ · ·

၂။ · · · · · · · · ဟမိ · · · ·

အုတ်ခွက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့မြောက်ဘက်၊ စမြို့တော်ဓါတ်စေတီတော် ဌာပနာမှရရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ဓမ္မစေတီတော်အဖြစ် ပိဋကတ်တော် ကျမ်းဦးပဏ္ဏာမကို အုတ်ပေချပ် အဖြစ်ရေးသားပြီး ဌာပနာခဲ့ဟန်တူသည်။ သမိုင်းအဆိုအရ ဤစေတီတော်ကို ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် သက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခုနှစ်(**AD 1591**)တွင် တည်ထားခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၄း၃၀။ ပါးမွေးတော် ဓါတ်စေတီ ကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု (AD 1591)

<u>ကျောက်စာမူရင်း အရေးအသား</u>

၁။ (သင်)ပုတ်တင်လီ . . . . .
၂။ အခြားကာသေ . . . .
၃။ ပါးမွှီးတော်သင်ခီ . . . .
၄။ တော် . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ (သင်)ပုတ်တင်လေ . . . . .
၂။ အခြားကား သေ . . . .
၃။ ပါးမွေးတော်သံချီ . . . .
၄။ တော် . . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါ်ရာထာ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ သင်ပုတ် = သင်းပုတ် = ကောက်ဦးဆွမ်း
၂။ တင်လီ = တင်လေ
၃။ ပါးမွှီးတော် = ပါးမွှီးတော် = ပါးမွေးတော်
၄။ သင်ခီ = သံချီ

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ဝေသာလီမြို့ဟောင်းအရှေ့ဘက်၊ ပါးမွေးတော်ဓါတ်စေတီအနီးတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ စာကြောင်းရေမည်မျှ ရေးထိုးထားခဲ့သည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ ကျောက်ချပ်ကျိုးပြတ် ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်သည်။ သမိုင်းအဆိုအရ ဤစေတီတော်ကို ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် ၉၅၃ ခုနှစ်(**AD 1591**)တွင် တည်ခဲ့သည်ဟုသိရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၄း၃၁။ အယသမင်္ဂိစေတီမှ အုတ်ပေချပ်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု (AD 1591)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

<u>ပထမချပ်</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ နမောတဿဘ . . . . . .
၂။ သင်္ဂဟောအသ . . . . . .
၃။ င်္ဂဟိထံအသင်္ဂဟ . . . . . .
၄။ တေနသင်္ဂဟိတံ . . . . . .
၅။ တ . . . . ယောက . . . .

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ သီထံလဘထိ၊ဝ . . . .
၂။ မာပဗ္ဗဓာထီတိ . . . .
၃။ ကာလယုတ္တောဒုက္ခိနိ . . . . . .
၄။ အဝိယောပစ္စာပစ . . . . . .
၅။ သုဝဏ္ဏသျပ်ဂ . . . . . .

<u>ဒုတိယချပ်</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ -နု · နသေဝိတဗ္ဗာ · ကတမေဓွေယော
၂။ ဓါယံကာမေသုကာမသုခလိကာ
၃။ နုယောဂေါပဟိနောကာဂါမောပေါတုဇ
၄။ နိကောအနုရိယောအနတ္တသံဂံဟိေ
၅။ တာယောဓာယံအတ္တကိလမဓါ

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ နယောဂေါဒုက္ခောအနုရိယော
၂။ နတ္တသံဟိတောဧတေဥပေါအေ
၃။ နုအနုပဂမ္မမဇ္ဈိမာပဋိပဒါတထာ
၄။ ဂတေနအသိသမ္ဗုဒ္ဓါစက္ခုကရ
၅။ နိဉာဏကရနိအဘိညာယ

<u>တတိယချပ်</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ သရုနိဗ္ဗာရေတ္တာဧတေဝေါဓောပု
၂။ ရိသမာဘာယိတောဧဟိတိသောပူ
၃။ ခနိခရောအဿဓါနိခမ္မေတ္တာဘာဂဝေ

၄။ ဒသုသီရိသာနိဗ္ဗန္တိတ္တာအစ္စယောမေ

၅။ ဘန္တေအစ္စဂမှာယဘာကာလံယသာမှု

၆။ စ္ဆယဏာအကုသလံယာယံတုံမာကံ

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ တုဂေဘာဂတောအဟံတာလဿဒေ

၂။ ဒေဝဒတ္တဿနဝသေတုံမေဓိဝိတောဝေါ

၃။ ရောပေတံအာဂတောဝိအဂ္ဂခဖါ

၄။ ပေတ္တာကပတိနိသိတိအထနံသတ္တာ

၅။ ဓမ္မံဒေသတောစတုသစ္စာနိပကာသေတ္တာ

၆။ သာတာပတိမေသေပထိဒပေတ္တာ · ·

<u>စတုတ္ထချပ်</u>

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ တောပဒအနဘာယစတ္တံဝဏံ

၂။ ပဗ္ဗာဘိဿန္တိတတာရာနိရတ္တံ

၃။ သင်္ဂဟကာရဟိတဿာနိတ

၄။ ဝေနမာတန္တရဟောရတာရန္တယ

၅။ ပဏာမောတိအထုခေါမင်္ဂလ ·

<u>ကြောဘက်</u>

၁။ ဋ္ဌီကါဝေဖချပ်

<u>ကမ္ပည်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့၊ ဦးရာဇ်တောင်စေတီတော်ကြီး၏ တောင်ဘက်အဆုံး အယသမံဂီစေတီတော် ဌာပနာမှ ရရှိခဲ့သည်။ ယခု ပထမချပ်မှာ မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ဒုတိယချပ်မှ စတုတ္ထချပ်ထိမှာ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့၊ မြို့မကျောင်းဆရာတော်ထံတွင်ရှိသည်။ ဤအုတ်ပေချပ်မျိုး မြောက်များစွာပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ အကျိုးအပဲ့များ၍ မဖတ်သာပြီ။ ဓမ္မစေတီတော်အဖြစ် ဘုရားရှင်၏ ပိဋကတ်ကျမ်းဦးပဏာမကို အုတ်ပေချပ်အဖြစ်ရေးသားပြီး ဌာပနာခဲ့ဟန်တူသည်။ ဤအယသမံဂီစေတီတော်ကို သမိုင်းအဆိုအရ ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် သက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခုနှစ်(**AD 1591**)တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်ဟုသိရသည်။

အယသမံဂီဆိုသည်မှာ မြောက်ဦးခေတ်တွင် ရက္ခန်းပညာ ကျွမ်းကျင်စွာတတ်မြောက်ပြီး ဘုရင်မင်းမြတ်ကိုယ်တော်တိုင် ကြီးမှူးကျင်းပသည့် ရက္ခန်းပြိုင်ပွဲတွင် ပထမဆုရရှိသောသူကို ချီးမြှင့်လေ့ရှိသည့် ဘွဲ့တခုဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ကျင်းပသည့် ရက္ခန်းပြိုင်ပွဲတွင် မိဖုရားကြီးများ၊ ဘုရင့်သမီးတော်များနှင့် တိုင်းသူပြည်သားများပါမကျန် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရကြပေသည်။ ဘုရင်မင်းဖလောင်း၏မိဖုရား စိုးမဲကျီမှာ အယသမံဂီဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်ဟုသိရသည်။ ဤစေတီတော်မှာလည်း မိဖုရားကြီးစိုးမဲကျီ၏ ကောင်းမှုတော်စေတီတစ်ဆူဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

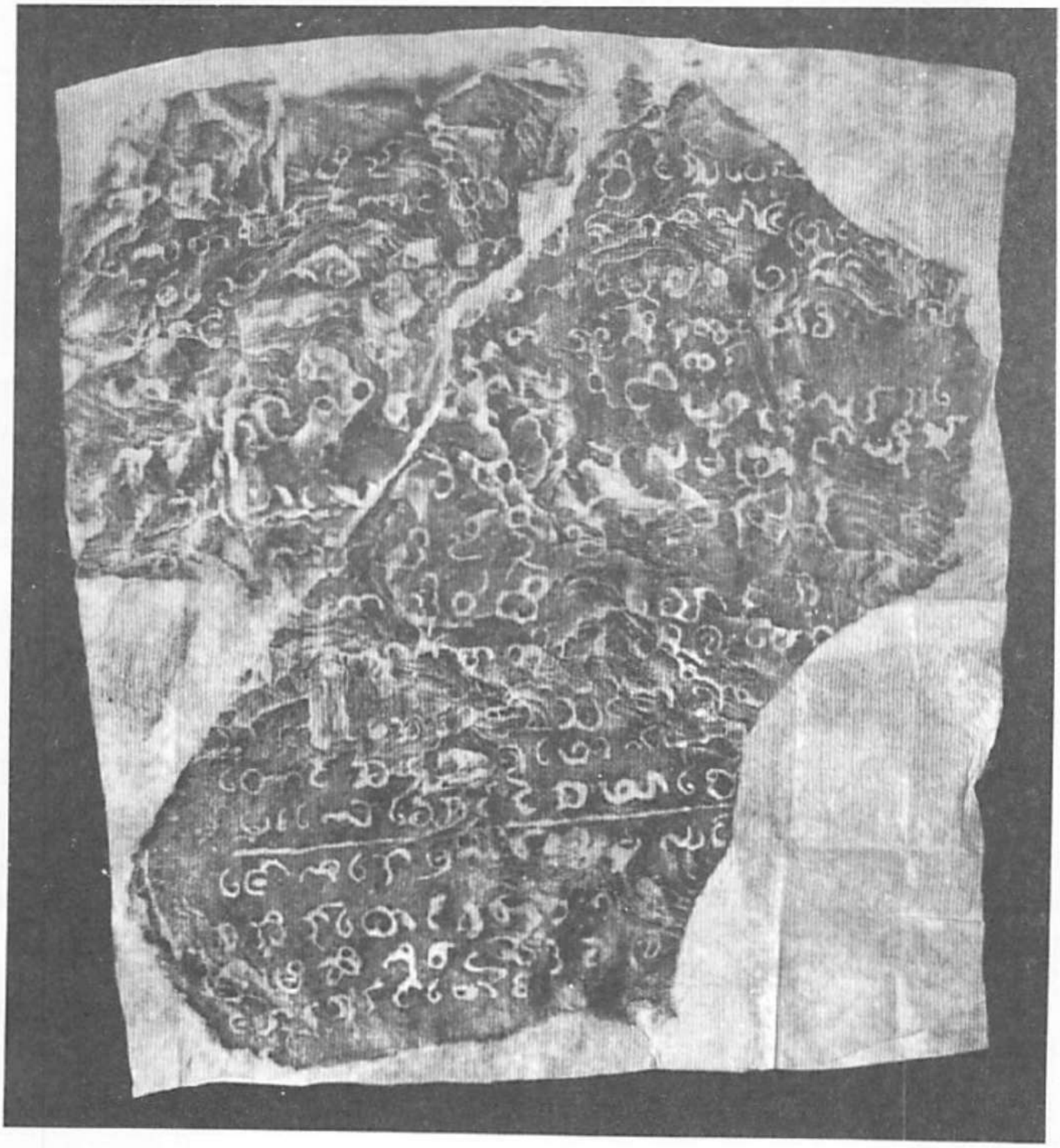

၄း၃၂။ နားလိပ်တော်စေတီကျောက်စာ
ခန်းမှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု (AD 1591)

၄း၃၂။ နားလိပ်တော်စေတီကျောက်စာ

ခန်းမှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခု (AD 1591)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ . . . .
၂။ ဇတီပြိသ့်နောက် . . . . . .
၃။ ကျေတနှက်ကောင်စွာ . . စီသောဝေ . . .
၄။ . . ယောက်ဖတော်တောဖြေ့ာ . . .
၅။ . . . ဖြေကြ . . ငကောင်မှုကိုဝ်ဖျက်ဖြသူ
၆။ . ဟ . . နာလိဒ်တွင်သင်ခိတေ၏
၇။ . . . . နာလိဒ်တော်တွင်ငါသျှည်လုဒ်အဝေ
၈။ နာက်တောင်ထောင်လဲဖြုာလဲလမ်ခြာငါပျိသ့်
၉။ အနောက်ဒဒ်အရှည်နိုက်တော၏ . . . .
၁၀။ . . . ကာအိုဝ်မိန်ချောင်အ . . . .
၁၁။ ကျောက်စာတိုင်ဟိ၏တော . . . . . .
၁၂။ ချောင်အနောက်သင်ဓာရှာ . . . . . .
၁၃။ တောင်အရှေ့ရဖေါက်ချောင် . . . . .
၁၄။ မင်ကျေ့ချောင်ငဲအဖျာတော . . . . .
၁၅။ ဓာကီဒေါမလင်ခွေမှလျှင် . . . . .
၁၆။ ဒအိန့်ခေါင်ဒဒေဝလျှင် . . . . . .
၁၇။ ခီမြိဆိကိုဝ်ငေါဒေခ၏ . . . . . .
၁၈။ ငပါရောင်ငမောင် . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ . . . .
၂။ စေတီပြီးသည်နောက် . . . . . .
၃။ ကျေတနှက်ကောင်းစွာ . စီသောဝေ . . .
၄။ . . ယောက်ဖတော်တည်သောဘုရား . . .
၅။ . . . သောကြ . . ငါ့ကောင်းမှုကိုဖျက်သော
၆။ . ပါ . . နားလိပ်တွင် သင်္ချိတည်၏
၇။ . . . . နားလိပ်တော်တွင် ငါးသျှည်းလုပ် အဝေ
၈။ နာက်တော်ထောင့်လယ် ဘုရားလယ် လမ်းခြား ငါပြုသည်
၉။ အနောက်ဓါတ် အရှေ့ဦတည်၏ . . . .
၁၀။ . . . ကာ အိုးထိမ်းချောင်းအ . . .
၁၁။ ကျောက်စာတိုင်ရှိ၏ တော . . . . .
၁၂။ ချောင်းအနောက် သင်းစားရှာ . . . . .
၁၃။ တောင်အရှေ့ ရေပေါက်ချောင်း . . . .

၁၄။ မင်းကျေးချောင်းငယ်အဖျားတည် · · · ·
၁၅။ ဇော်ဂျီဒေါမလင်းခွေမလျှင် · · · · ·
၁၆။ ၁ အိမ်ထောင်ဒဒေဝလျှင် · · · · ·
၁၇။ စေမြေဆီကို ငါတော်ခဲ့၏ · · · · ·
၁၈။ ငပါရောင် ငမောင် · · · · · ·

ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ ပေါရာဏ အဓိပ္ပါယ်

၁။ ဇာတီ = စေတီ
၂။ သုံ = သည်
၃။ စီသော = စေသော
၄။ တေ = တည်
၅။ ဖြ = သော
၆။ ဖြာ = ဘုရား
၇။ နာလိဒ် = နားလိပ်
၈။ သင်ခီ = သင်္ချိ
၉။ လဲ = လယ်
၁၀။ ပျုံသုံ = ပြုသည်
၁၁။ ဒဒ် = ဓါတ် = စေတီ
၁၂။ အရှည်နှိုက် = အရှေ့ည
၁၃။ အိုဝ်မိန် = အိုးထိမ်း
၁၄။ ဟိ = ရှိ
၁၅။ သင်စာ = သင်းစား = အသင်းအဖွဲ့အုပ်စု၏ အကြီးအကဲ
၁၆။ ရဖေါက်ချောင် = ရေပေါက်ချောင်း
၁၇။ ချောင်ငဲ = ချောင်းငယ်
၁၈။ ဒ = ၁ = တစ်
၁၉။ အိန်ခေါင် = အိမ်ထောင်
၂၀။ စီ = စေ
၂၁။ မြီ = မြေ
၂၂။ ကိုဝ် = ကို
၂၃။ ငါဒေခ၏ = ငါတည်ခဲ့၏

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့ မြောက်ဘက် ၁၇ မိုင်ကျော်ကွာဝေးသော နားလိပ်တော်ဓါတ်စေတီတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကျောက်ချပ်ကျိုးပြတ်ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်၍ စာကြောင်းရေ မည်မျှရှိခဲ့မည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ နားလိပ်တော်ဓါတ်စေတီတော်၏ အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ သမိုင်းတွင် နားလိပ်တော်စေတီကို ဘုရင်မင်းဖလောင်း သက္ကရာဇ် ၉၅၃ ခုနှစ်(**AD 1591**)တွင် တည်ထားခဲ့သည်ဟုတွေ့ရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၃၃။ ရေတံခါးဘုရားတောင်စေတီကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်၉၅၄ ခု (AD 1593)

၄း၃၃။ ဓရတံခါးဘုရားတောင်ဓေတီကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခု (AD 1593)

<u>ကျောက်စာ မူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ တပေါင်းလ္ဆန်တီတိုတ . .
၂။ ဝင်ငါစေပေါင်သဃ်ရှေ့
၃။ ဥက္ကလကျောင်းန္ဂိက်ရှေ
၄။ တက်ာတဆဲဖြ၃ . ချပ် .
၅။ လေဲယ်တသ္ဂျည်လုပ် . .
၆။ . . ငကျောင်တွင်န္ဂိ . .
၇။ . ယ်တစိသာတင် . . .
၈။ ယောက်ျာမိမနပုန်းမှ
၉။ ကြတ်မတွင်ဗျာတိ
၁၀။ တကျိတ်ကိုငကျောင် . .
၁၁။ လ္ဂတ်သောလေယ္ယျည် . .
၁၂။ လ္ဂတ်လီသတောမိတ္တရ . . .
၁၃။ ၁၀၀၀ချန်းပျာတိပဲ . . .
၁၄။ . ၀၀၀ တန်ဘြားဖြစ်စေ . .
၁၅။ ချူပ်ကာမကျွတ်စီသတေ .
၁၆။ . . ရဲနှစ်ဆဲစထပ်တွင်ေ .
၁၇။ အနုမြိုဝ်လျှင်ဖြစ်စီသ(တေ)
၁၈။ ဖြစ်သသူကာငါန္ဓမတ .
၁၉။ ပြယ်တေးသိခင်မင်းကြိ . .
၂၀။ . စီသတေး၊ကောင်းမှု . .
၂၁။ . . ဥမ်သုမ်လေကိုဝ် . . .
၂၂။ . သကဲသိုပြုန်စီ . . . .

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ တပေါင်းလဆန်း တိထိတ . .
၂။ ဝင်ငါစေပေါင်သံဃာရှေ့
၃။ ဥက္ကလကျောင်း၌ ရှေ
၄။ ဒင်္ဂါးတစ်ဆယ် ၆၃ . ချပ် .
၅။ သောလယ်တစ်သျှည်းလုပ် . .
၆။ . . ငါ့ကျောင်းတွင်း၌ . .
၇။ . ယ်တမိသာတင် . . . .
၈။ ယောက်ျား မိန်းမ နပုန်းမှ
၉။ ကြတ်မတွင်ဗျာတိ

၁၀။ တစ်ကျိပ်ကို ငါ့ကျောင်း · ·
၁၁။ လွှတ်သောလယ်သျှေည်း · ·
၁၂။ လွှတ်လေသတည်း မေတ္တေယျ · · ·
၁၃။ ၁၀၀၀ ချန်းဗျာဒိတ်ပေး · · ·
၁၄။ · ၀၀၀ တန်ဘုရားဖြစ်စေ · ·
၁၅။ ချွတ်ကား မကျွတ်စေသတည်း ·
၁၆။ · (c)ရဲနှစ်ဆယ့်ရှစ်ထပ်တွင်ငေ ·
၁၇။ အနူမျိုးလျှင်ဖြစ်စေသ(တည်း)
၁၈။ ဖြစ်သောသူကား ငါနှင့်မတ ·
၁၉။ ပြည်ထဲသခင်မင်းကြီးငေ · ·
၂၀။ စေသတည်း ကောင်းမှု · ·
၂၁။ · · ဝွမ်သုံးလယ်ကို · · ·
၂၂။ · သကဲသုံပြုန်းစေ · · · ·

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ၊ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ တိတ္တိ = တိထိ = လဆန်းတစ်ရက်
၂။ သဃ် = သံဃာ
၃။ နှိက် = ၌
၄။ ချေတဂ်ာ = ရွှေဒဂ်ါး
၅။ တဆဲ = တစ်ဆယ်
၆။ ချပ် = ကျပ်ချိန် ၁၀၀ တန်တစ်ချပ် = တပိဿာ
၇။ လဲယ် = လေ = လယ်
၈။ မိမ = မိန်းမ
၉။ နပုန်း = ယောက်ျားလည်းမဟုတ် မိန်းမလည်းမဟုတ်သူ
၁၀။ လွှတ်သော = လှူသော
၁၁။ လီ = လေ
၁၂။ သတေ = သတည်း
၁၃။ မိတ္တရ = မေတ္တေယျ
၁၄။ ပျာတိ = ဗျာဒိတ်
၁၅။ ပဲ = ပေး
၁၆။ ဘြာ = ဘုရား
၁၇။ ဆဲ = ဆယ်
၁၈။ မြိုဝ် = မျိုး
၁၉။ ဖြစ်စီ = ဖြစ်စေ
၂၀။ ပြယ် = ပြည်
၂၁။ ထေး = ထဲ

၂၂။ သီခင် = သခင်
၂၃။ မင်ကြိ = မင်းကြီး
၂၄။ ပြုန့်စီ = ပြုန်းစေ

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ကျောက်ရစ်ကေရွာအနီး ရေတံခါးဘုရားတောင်စေတီ(ခေါ်) သကျရွေဂူစေတီတော် လှိုဏ်ဂူတော်အတွင်း၌ စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ဤရေတံခါးဘုရားခေါ် သကျရွေဂူစေတီတော်ဌာပနာမှ ယခု ရေတံခါးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် သိတင်းသုံးနေသော ရေတံခါးမင်းဘုရား ဓမ္မခံကမ္ဗည်းစာတွင် သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခု(**AD 1592**)ဟူ၍ ရေးထိုးပါရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ သို့နှင့် မင်းဖလောင်း လက်ထက်ဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်။ အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ဗည်းစာဖြစ်သည်။ ဖျက်ဆီးသူများအား ကျိန်စာတိုက်ထားသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၄း၃၄။ မဟာထီးဘုရားကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခု (AD 1593)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ . . ယတု . . .
၂။ ငါဆဲငါခုဖြာ . . .
၃။ က်ာ၁နိတွင်ဖြာ . . .
၄။ ည်ဖုရာရှိတွင်လှူ . .
၅။ တ်ဍ်လှူတော်မြ . . .
၆။ မောလွတ်ဝတ် . . . .
၇။ ဝ်မှာလောကမာ . . . .
၈။ ကြီ၏ရွှေနာတော် . . .
၉။ ယိုင်သာည်ချောင် . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ (ဓေ)ယတု . . .
၂။ ငါးဆယ့်ငါးခု ဖြာ . . .
၃။ က် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဘုရား . . .
၄။ ည် ဘုရားရှေ့တွင်လှူ . . .
၅။ ထပ်ဍ်လှူတော်မြ . . .
၆။ မောလွတ်ဝတ် . . . .
၇။ ဝ်မှာလေါကမှာ . . . .
၈။ ကြီး၏ရွှေနားတော် . . .
၉။ ယဉ်သည်ချောင်း . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ အဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ ဆဲ = ဆယ့်
၂။ ၁ နိ = တနင်္ဂနွေနေ့
၃။ ဖြာ = ဖုရာ = ဘုရား
၄။ ရှိ = ရှေ့
၅။ ယိုင်သာည် = ယဉ်သည် = ရတ္တန်းသည်

<u>ကျောက်စာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ မဟာထီးကျေးရွာရှိ မဟာထီးဘုရားကုန်းတော်ပေါ်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မဟာထီးကျေးရွာနေ ဦးစံရွှေထွန်း၏ နေအိမ်တွင် ပြောင်းရွှေ့သိမ်းဆည်းထားသည်။ ကျောက်ချပ်ကျိုးပဲ့ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်၍ ကျောက်စာကြောင်းရေ မည်မျှရေးထိုးထားခဲ့သည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်ပေ။ သမိုင်းအဆိုအရ မြောက်ဦးခေတ် ဘုရင်မင်းရာဇာကြီးလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခုနှစ်(**AD 1593**)တွင် ရေးထိုးထားခဲ့သည်ဟုသိရသည် ကျောက်စာ၏ အစပိုင်းတွင်လည်း "ငါးဆယ့်ငါးခု" ဟူ၍ပါရှိသည်။ ကျောက်စာ၏အစတွင် "ဓေယတု" ဟူသော မင်္ဂလာစကား လုံးဖြင့် အစပြုရေးထားသည်။ အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

၄း၃၅၊ ရတနာပုံစေတီကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၇၅ ခု(AD 1613)

၄း၃၅။ ရတနာပုံစေတီကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၇၅ ခု (AD 1613)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

<u>တိုင်ထိပ်ပိုင်း</u>

၁။ ဝမ်မဝသောသူ · · ·

၂။ · န · လက်နက် · · င်

၃။ သေအဆင်ငါပါန · · ·

၄။ · · လောကဒေဝီအမေ · ·

၅။ ပြုပြီလျှင်လောကသူအ · · ·

၆။ ညာကြဉ်သက်၉၄ · ခါ

၇။ ဘုရာတောကောင်မှု၏ဘုရ(င်)

၈။ · · · · · · · ·

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ · · · · မသ))သက်၉ · ·

၂။ တော်မှု၏သာသနာငါ · · · ·

၃။ · · နှင်တောင်ရာတွင်လော၅ယ့်

၄။ · င်သို့အနတောင်လတွင်မတ် · ·

၅။ လောက · · · က် · · · တောင် · ·

၆။ · · က · · · · ဝိ · တောင် · သျှာ ·

၇။ · · လခင်၁၁ယောက်သို · · ယာ

၈။ · · · ယောက်သိုမဟာပျာ · · ·

၉။ တောင် · ဖုရာံမျာ · · ဂိနသ ·

၁၀။ · · ရှန် · · · · ယောက် · · · ·

၁၁။ · · တာ · · · · နန် · · ·

၁၂။ တ · · · · · · · · ·

၁၃။ · · · · · · · · · သာ · ·

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

<u>တိုင်ထိပ်ပိုင်း</u>

၁။ ဝမ်းမဝသောသူ · · ·

၂။ · န · လက်နက်(သခ)င်

၃။ သည် အဆင်းငါးပါးနှင့်(ပြည့်စုံတော်)
၄။ (မူသော) လောကဒေဝီအမည် . .
၅။ ပြုပြီးလျှင် လောကသူအ . . .
၆။ ညာကြည့်သက် ၉၄ . ခါ
၇။ ဘုရားတည် ကောင်းမှု၏ဘုရ(င်)
၈။ . . . .

<u>မျက်နှာဘက်</u>

၁။ . . . . . မသ)) သက်၉ . .
၂။ တော်မူ၏ သာသနာငါး . . . .
၃။ . . နှင့်တောင်ရာတွင် လယ် ၁၅ သျှည်း
၄။ . င်သည်အနက် တောင်လယ်တွင်မတ် . .
၅။ လောက . . . က် . . . တောင် . .
၆။ . . က . . . . ဝိ . တောင်းသျှာ .
၇။ . . . လခင် ၁၁ယောက်သို့ . . ယာ
၈။ . . . ယောက်သည် မဟာပျာ . . .
၉။ တောင် . ဘုရားများ . . ဂိန ၁၁ . .
၁၀။ . . ရန် . . . . ယောက် . . . .
၁၁။ . . တာ . . . . နန် . . .
၁၂။ စာ . . . .
၁၃။ . . . . သာ . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ ပေါရာဏအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ အဆင်ငါပါန = အဆင်းငါးပါးနှင့်
၂။ အမေ = အမည်
၃။ တေ = တည်
၄။ လေ = လယ်
၅။ ယ့် = သျှည်း

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့၊ ရတနာပုံစေတီတော်တွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကျောက်စာချပ်ကြီးတစ်ချပ်မှ ကျိုးပဲ့ကြွင်းကျန်ရစ်သော အပိုင်းအစတစ်ခုသာဖြစ်သည်။ ကျောက်စာတွင်ပါရှိသော လောကဒေဝီအမည်ရှိသော မိဖုရားကြီး၏အမည်မှာ မိဖုရားကြီးသျှင်ထွေ၏ အမည်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့နှင့် သမိုင်းအရ သက္ကရာဇ် ၉၇၅ **(AD 1613)**ဟုခန့်မှန်းနိုင်သည်။ အလျှုမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုး ဖြစ်သည်။

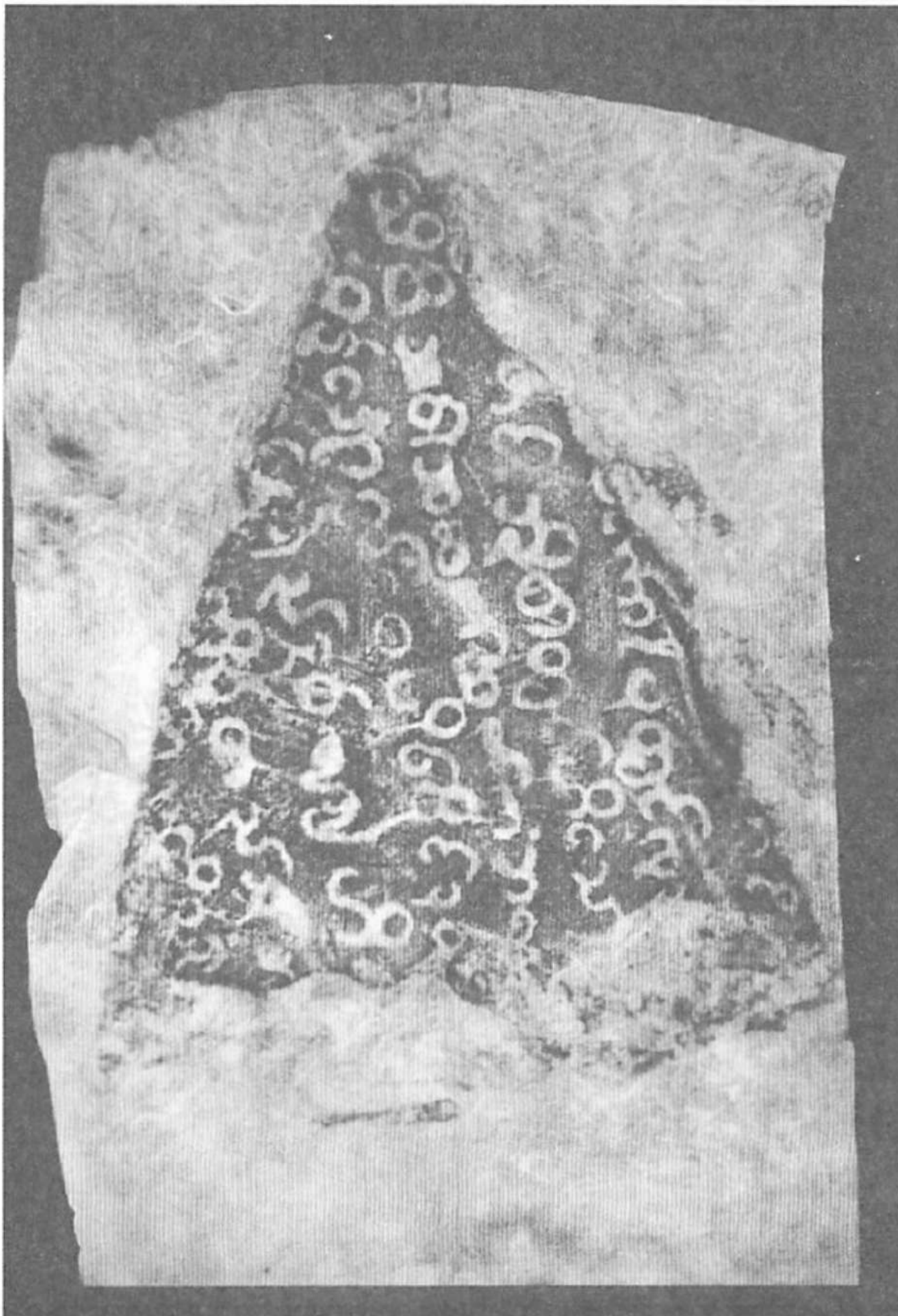

၄း၃၆။ ဟာရိတောင်ဘုရားကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၈၅ ခု (AD 1623)

၄း၃၆။ ဟာရိတောင်ဘုရားကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၉၈၅ ခု (AD 1623)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

မျက်နှာဘက်

၁။ . . . .
၂။ . . . .
၃။ . . . .
၄။ . . . . သိသ
၅။ . . . . သော
၆။ . . . .
၇။ . . . . မမဝိန
၈။ . . . . ပင်ကတွင်
၉။ . . . . ကျိုပါတော်
၁၀။ . . . . တော်တွင်
၁၁။ . . . . . . မိန့်တော် . .
၁၂။ . . . . ထ . . သောနှင်
၁၃။ . . . . သည်ကိုအကျွန်ကာ
၁၄။ . . . . င်ကျွန်ကိုဖျက်ဆီသော . .

ကျောဘက်

၁။ . . . . ငါကောင်မှုတွင်လှူ . . .
၂။ . . . တွင်အီစာတွင်ဟိသော . . . .
၃။ . . သိစီဘဝါအဆက်ဆက်ကံဘာ . . . .
၄။ . . ဍိန်ရောက်စေမျိုဝ်စိုင်ခုနှစ် . . . .
၅။ . . ငရဲကျ၍ဟိ . . . .
၆။ . . . . ကိုဝ်တည်သည် . . . . .
၇။ . . . . . . ကိုဝ်နှစ် . . . . .

ခေတ်ကာလအရေးအသား

မျက်နှာဘက်

၁။ . . . .
၂။ . . . .
၃။ . . . .
၄။ . . . . သိသ

၅။ . . . . သော
၆။ . . . .
၇။ . . . . မမဝိန
၈။ . . . . ပင်ကတွင်
၉။ . . . . ကျိုပါတော်
၁၀။ . . . . တော်တွင်
၁၁။ . . . . မိန့်တော် . . .
၁၂။ . . . . သ . . . သောနှင်
၁၃။ . . . . . သည်ကိုအကျွန်ကာ . . .
၁၄။ . . . . င်ကျွန်ကိုဖျက်စီးသော . . . .

ကျောက်

၁။ . . . . . ငါကောင်းမှုတွင်လှူ . . .
၂။ . . . . . တွင် ဤစာတွင်ရှိသော . . .
၃။ . . . သေစေ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ . . .
၄။ . . . ဦနိရောက်စေ မျိုးစဉ်ခုနှစ် . . . .
၅။ . . . ငရဲ၌ကျ၍ရှိ . . . .
၆။ . . . . ကိုတည်သည် . . . .
၇။ . . . . ထိုနှစ် . . . .

ကျောက်စာအရေးအသား၊ ဝေါဟာရ၊ ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်

၁။ အီစာ = ဤစာ
၂။ ဟိ = ရှိ
၃။ သိစီ = သေစေ
၄။ ဘဝါ = ဘဝ
၅။ ကံဘာ = ကမ္ဘာ
၆။ မျိုဝ်စိုင် = မျိုးစဉ်

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ ဟရီတောင်ဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကျောက်ချပ်ကျိုးပြတ်ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်၍ စာကြောင်းရေမည်မျှပါရှိသည်မသိ၊ အပျက်အစီးများ၍ မဖတ်သာပြီ၊ သမိုင်းအဆိုအရ မြောက်ဦးခေတ် အလယ်ပိုင်းဘုရင် သီရိသုဓမ္မရာဇာ(၉၈၄-၁၀၀၀)(**AD 1622-1638**)နှင့် မိဖုရားကြီးနတ်သျှင်မယ်တို့ တည်ခဲ့သည်ဟုသိရသည်။ ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ်မှာ ၉၈၅ ခုဖြစ်သည်။ အလှူမှတ်တမ်းနှင့် ကျိန်စာရေးထိုးထားသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးသားထားသည်။ မူလထိုးစာဖြစ်သည်။

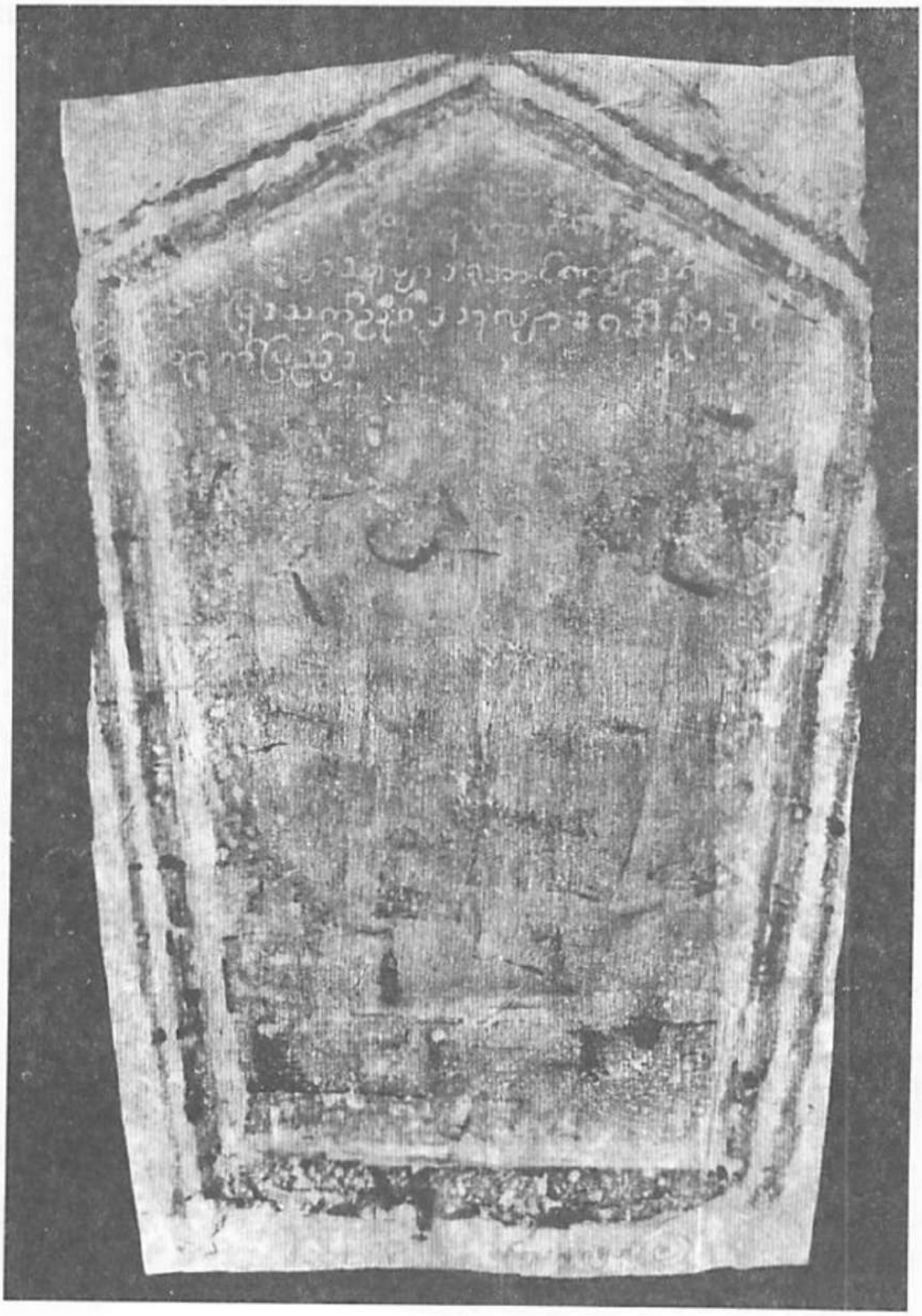

ငး၃၇။ တြင်းနဝင်း(ခေါ်) သက်တော်ရဘုရား(ပထပချပ်)ကျောက်စာ
ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၁၀၃၈ ခု (AD 1676)

၄း၃၇။ တြင်းနဝင်း(ခေါ်) သက်တော်ရဘုရား(ပထမချပ်)ကျောက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၁၀၃၈ ခု (AD 1676)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ ဧယတု)သင်

၂။ ချီတည်သ့်လူကာဂေါ်ရာ

၃။ ရမျာ၁ရုံပျာ၁အောင်ကျော်၁ေ

၄။ မာင်ဖြု၁သက်ညိုဝ်၁သုလျာ၁ဒေါညာ၁ေ

၅။ ရာက်ပြည်၁ . . . . .

<u>ခေတ်ကာလအရေးအသား</u>

၁။ ဧယန္တု) သ

၂။ ချီတည်သည့်လူကား ဂေါ်ရ ၁

၃။ ရဗျာ ၁ ရုံဗျာ ၁ အောင်ကျော် ၁ ေ

၄။ မာင်ဖြူ ၁ သက်ညို ၁ သုလျာ ၁ ဒေါ်ညာ ၁ ေ

၅။ ရာက်ပြည် ၁ . . . . .

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ ပါဠိအဓိပ္ပာယ်</u>

၁။ ဧယတု = ဧယန္တု

၂။ သ့် = သည်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့ တြင်းနဝင်း(ခေါ်) သက်တော်ရဘုရားမုခ်ဝတွင် စိုက်ထူတွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦးရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၃၈ခုနှစ်(**AD 1676**)တွင်ရေးထိုးခဲ့သော တြင်းနဝင်း (ခေါ်) သက်တော်ရစေတီ ကျောက်စာ၏ အဆက်ကျောက်စာဖြစ်သည်။ အလှူမှတ်တမ်း ကမ္ပည်းစာဖြစ်သည်။ ကျောက်စာ၏အစတွင် 'ဧယတု' ဟူသော မင်္ဂလာစကားလုံးဖြင့် အစပြုရေးသားထားသည်။ ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏ အက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးစာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၃၈။ ခမေါင်းတက်ကစ္တော်သိမ်ဘုရားကျောက်စာ ဒုတိယချပ်

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၁၀၈၅ ခု (AD 1723)

<u>ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား</u>

၁။ တသျှည်တဘက်လ
၂။ က်သန်ရှိရွာတွင်ကျော်မည်သူသင်သေ
၃။ လယ်ငါးချောင်းမုချာရွာတွင်အဗျူသင်သေလယ်တ
၄။ သျှည်တပဝါခမောင်တက်ရွာတွင်ကျောက်ဖြုသယ်ဦလယ်ဟောင်း
၅။ ငါးသျှည်တပဝါကျောင်ရာသိမ်ရာသုမ်ပဝါသုည်လယ်ပေါင်ခြောက်ဆယ်နှင့်သိ
၆။ မ်ကျောင်းဘုရားတရားဥယျာဥ်ကန်သစ်သီသစ်ပင်သယ်ဦကဂုရှဘန်မျိုဝ်တိုဝ့်ကိုဝ်ကျောင်စားသား
၇။ ပုဂ္ဂိုလ်တိုဝ့်နှင့်တပည့်တသားကျောင်သယ်ဦမျိုဝ်သားမှုမတ်ပြည်သူရှာသားတိုဝ်သုည်မျက်ကြုတ်ကိုဝ်တန်
၈။ ငြိုဝ်ထားရန်ဖြင့်လည်ကောင်တစုံတခုကိုဝ်လေါဘတတ်မက်မောသောကြောင့်လည်ကောင်နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်
၉။ စေလက်ဖြင့်ဖြစ်စေဖျက်ဆီသုသူတိုဝ့်သုည်။ ။လေသချိယာကမ္ဘာတသိန်တွက်ကျိုန်ခေါ်ထလုမ်လပြင်စွာ
ဒါနပါရမီအစ
၁၀။ ဥပေက္ခာပါရမီအဆုမ်ဟိသောပါရမီဆယ်ပါးအပြားသုမ်ဆယ်အကယ်ဖြည့်၍ပြည့်ထကျင်သောသုမ်လုအထွတ်
၁၁။ မြတ်ဘုရားကိုဝ်စောင့်သုည်နတ်လည်သတ်၍မနေသေစေသော။ ။သာသနာတော်ငါးထောင်စေ့အောင်တည်
မှတ်အ
၁၂။ မြတ်စွယ်ရှင်ဗောဓိပင်နှင့်မိုဝ်ပြင်စူလါများစွာလပြုရုပ်တုစေတီအပြီမလွတ်စောင့်သုည်နတ်လည်သတ်၍မနေ
၁၃။ သစေသော။ ။တပည့်သားတော်မဂ္ဂဋ္ဌါန်နှင့်ဖလဋ္ဌာန်ဟုထေရ်မွန်သဃ်ာအရိယာအပေါင်တိုဝ့်ကိုဝ်စောင့်
သုည်နတ်
၁၄။ လည်သတ်၍မနေသေစေသော။ ။မြင်မိုဝ်သတ္တရဘ္ဘန်ယုဂ္ဂန်ထွန်ပနေလမကြွင်သိကြားမင့်လည်သတ်၍
မနေသေ
၁၅။ စေသော။ ။စတုမဟာရာဇ်ဖြစ်သုည်ထင်ရှားနတ်လေးပါးလည်သတ်၍မနေသေစေသော။ ။စတုလေါက
ပါလါ
၁၆။ လူရွာစောင့်ရှောက်နတ်လေယောက်လည်သတ်၍မနေသေစေသော။ ။ကြမ်ကြုတ်မိစ္ဆာအသုရာဟုသေစာ
၁၇။ သာက်စားနတ်လေးပါးလည်သတ်၍မနေသေစေသော။ ။ကျွန်ကြီလေကျွန်ရုံဝန်နှစ်ထောင်နှမ့်အောင်စိုဝ်ခြင်န
၁၈။ တ်ခပ်ပင်လည်သတ်၍မနေသေစေသော။ ။ဤကမ္ဘာထက်ပိုဝ်ရွက်ခြခြမ်ငုမ်မျှမဖြစ်လျှင်ပဲအကမ္ဘာဘာ
လါသော
၁၉။ ဘုရားတကာတိုဝ့်သုည်ချုတ်၍မကျွတ်လျှင်ဗဲသံသာရခါဏုကအမည်ရသည်ငရဲသစ်ငုတ်အဟုတ်ဇါတေဖြစ်စေ

၂၀။ သော့။ ။ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဤလေါကလည်းအနူနားပင်းယွယ့်ခြင်ပြောင်ပြန်ကျေဆွန်ရှူသွပ်တပ်တပ်မသိအဘိ
လျှာတိုဝ်

၂၁။ မဆိုဝ်တတ်လျှင်လူခပ်ပင်လည်ဖုန်ခြင်းပြည့်ဝှန်အဓိကျန်ရှည်အိမ်တိုင်လည်၍တောင်သှည်ဘုန်းစားအများမုန်း၍
တထပ်စာ

၂၂။ မျှဝမ်မဝ၍ဆနဂုတ္တိ . . . . သည်ဘောဘယဟုသောဥဿဥပန္နဝါပေါင် . . . . .

၂၃။ လည်သင်အာသတ်၍မနေသေစေသော့။ ။သင့်ပြားမနေသေလျှင်လေလည် . . . .

၂၄။ . . . . တဒါမေဟောတိ။။

<u>ခေတ်ကာလ အရေးအသား</u>

၁။ တစ်သျှည်းတစ်ဘက် လ

၂။ က်သန်းချီရွာတွင် ကျော်မည်သူသင်းသည်

၃။ လယ်ငါး ချောင်း မုချာရွာတွင် အဗျူသင်းသည် လယ်တစ်

၄။ သျှည်းတစ်ပွါ ခမေါင်းတက်ရွာတွင် ကျောက်ဖြူသံချီလယ်ယောင်း

၅။ ငါးသျှည်းတစ်ပွါ ကျောင်းရာ သိမ်ရာ သုံးပွါသည် လယ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်နှင့် သိ

၆။ မ် ကျောင်း ဘုရား တရားဥယျာဉ် ကန် သိစ်သီး သစ်ပင် သံချီဂုရုဘဏ်မျိုးတို့ကို ကျောင်းစားသား

၇။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် တပည့်တသား ကျောင်းသံချီမျိုးသား မှူးမတ် ပြည်သူ ရွာသားတို့သည် မျက်ကြုတ်ကိုးတန်

၈။ ငြိုးထားရန်ဖြင့်လည်းကောင်း တစုံတခုကို လေါဘတတ်မက်မောသောကြောင့်လည်းကောင်း နူတ်ဖြင့်ဖြစ်

၉။ စေ လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ ဖျက်ဆီးသောသူတို့သည်။ ။ လေးသံချီယာ ကမ္ဘာတစ်သိန်း တွက်ကျိုန်းခေါ်ထ
လုံးလ ပြင်းစွာ ဒါနပါရမီအစ

၁၀။ ဥပေက္ခာပါရမီအဆုံးရှိသော ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် အကယ်ဖြည့်၍ ပြည့်ထကျင်သော သုံးလူ့အထွဋ်

၁၁။ မြတ်ဘုရားကိုစောင့်သည့်နတ်လည်း သတ်၍မနေသေစေသော။ ။ သာသနာတော် ငါးထောင်စေ့အောင်
တည့်မတ်အ

၁၂။ မြတ်စွယ်ရှင် ဗေါဓိပင်နှင့် မိုးပြင်စူဠာ များစွာလေးပြု ရုပ်ထုစေတီ အပြီမလွတ် စောင့်သည်နတ်လည်း
သတ်၍မနေ ေ

၁၃။ သစေသော။ ။ တပည့်သားတော် မဂ္ဂဋ္ဌာန်နှင့် ဖလဋ္ဌာန်ဟု ထေရ်မွှန်သံဃာ အရိယာအပေါင်းတို့ကို
စောင့်သည်နတ်

၁၄။ လည်း သတ်၍မနေသေစေသော။ ။ မြင်းမိုရ်သတ္တရဘာန် ယုဂန်ထွန်းပ နေလမကြွင်း သိကြားမင်းလည်း
သတ်၍မနေ သေ

၁၅။ စေသော။ ။ စတုမဟာရာဇ် ဖြစ်သည်ထင်ရှား နတ်လေးပါးလည်း သတ်၍မနေသေစေသော။ ။
စတုလော ကပါလ

၁၆။ လူ့ရွာစောင့်ရှောက် နတ်လေးယောက်လည်း သတ်၍မနေသေစေသော။။ ကြမ်းကြုတ်မိစ္ဆာ အသူရာဟု
သေစာေ

၁၇။ သာက်စား နတ်လေးပါးလည်း သတ်၍မနေသေစေသော။ ။ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း ဝန်းရံနှစ်ထောင် နှံ့အောင်စိုးခြင်း န

၁၈။ တ်ခပင်းလည်း သတ်၍မနေသေစေသော။ ။ ဤကမ္ဘာထက် ပိုးရှုခြခြမ်း ငှမ်းမှုမဖြစ်လျှင်ဘဲ အကမ္ဘာပါ လာသော

၁၉။ ဘုရားတကာတို့သည် ချွတ်၍မကျွတ်လျှင်ဘဲ သံသရာခါနုကအမည်ရသည့် ငရဲသစ်ငှတ် အဟုတ်ဓာတေ ဖြစ်စေ

၂၀။ သော။ ။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဤလေါကလည်း အနူ နားပင်း ယွဲ့ခြင်းပြောင်းပြန် ကျီး ဆွံ့ ရူးသွပ် တပ်တပ်မသိ အဘိရှျာတို့

၂၁။ မဆိုတတ်လျှင်း လူခပင်းလည်း ဖုန်းခြင်းပြည့်ဝှမ် အထီးကျန်ရှည် အိမ်တိုင်းလည်၍ တောင်းသည်ဘုန်းစား အများမုန်း၍ တစ်ထပ်စာ

၂၂။ မှု ဝမ်းမဝ၍ ဆနဝုတ္တိ . . . . သည်ဘေးဘယဟူသော ဥသဥပန္ဒဝါပေါင်း . . . . .

၂၃။ လည်း သင့်အားသတ်၍မနေသေစေသော။ ။ သင့်ပြားမနေ သေလျှင်လေလည်း . . . . . .

၂၄။ . . . . တဒါမေဟောတိ

<u>ကျောက်စာအရေးအသား ဝေါဟာရ၊ ပေါရာဏ ပါဠိအဓိပ္ပါယ်</u>

၁။ တဘက် = တစ်သျှည်း၏နှစ်ပုံ တစ်ပုံ
၂။ လက်သန်ချှီ = လက်သန်းချီရှာ
၃။ သင်သေ = သင်းသည် = အသင်းအဖွဲ့၏ အကြီးအကဲ
၄။ တပဝါ = တစ်ပွါ = လယ်တစ်သျှည်း၏ လေးပုံတစ်ပုံ
၅။ သုမ် = သုံး
၆။ သုည် = သည်
၇။ ဥယျာည် = ဥယျာဉ်
၈။ ဂုရုဘန် = ဂုရုဘဏ္ဍာ = ဆရာအတွက်ထားသော ဥစ္စာပစ္စည်း
၉။ မျှိဝ်သား = မျိုးသား
၁၀။ တိုဝ် = တို့
၁၁။ ကိုဝ် = ကို
၁၂။ မျက်ကြူတ်ကိုဝ်တန်ငြိုဝ်ထားရန် = ကြည့်မရအောင် ရန်ငြိုးဖွဲ့ထားသည်
၁၃။ သော့ = သော
၁၄။ ဖျက်ဆီသှသူ = ဖျက်စီးသောသူ
၁၅။ တွက်ကျိန်ခေါ်ထ = တွက်ကိန်းခေါ်ထ
၁၆။ လုမ်လ = လုံးလ
၁၇။ အဆုမ် = အဆုံး
၁၈။ ဟိ = ရှိ
၁၉။ သုမ်လုအထွတ် = သုံးလူ့အထွဋ်
၂၀။ ငါးထော်င် = ငါးထောင်

၂၁။ ဓေ့အော်င် = ဓေ့အောင်
၂၂။ တည်မှတ် = တည့်မတ်
၂၃။ မိုဝ်ပြင် = မိုးပြင် = ကောင်းကင်
၂၄။ စူလါ = စူဠာမုဏိစေတီ
၂၅။ များစွာလပြူ = များစွာလေးပြူ = လူအများအလေးဂရုပြု
၂၆။ အပြီ = အများ
၂၇။ သဃာ် = သံဃာ
၂၈။ မြင့်မိုဝ် = မြင်းမိုရ်
၂၉။ သတ္တရဇ္ဇါန် = သတ္တရဘာန်
၃၀။ ယုဂ္ဂန် = ယုဂန်
၃၁။ လုရှာ = လူ့ရှာ
၃၂။ စိုဝ် = စိုး
၃၃။ ပိုဝ်ရှက်ခြခြမ်ငမ် = ပိုးရှုခြခြမ်းငမ်း
၃၄။ ပဲ = ဘဲ
၃၅။ အကမ္ဘာပါ = မရှေမတွက်နိူင်သောကမ္ဘာများစွာ
၃၆။ ယွယ့် = ယွဲ့ = ယွဲ့စောင်းသည် = တိမ်းစောင်းသည်
၃၇။ ကျေ = ကျီး = ထော့နဲ့ထော့နဲ့သွားခြင်း
၃၈။ ဆွန် = ဆွံ့ = ဆွံ့အခြင်း
၃၉။ အဘိလျှာ = အဘိရှာ = တပ်မက်မောခြင်း
၄၀။ ဆိုဝ် = ဆို
၄၁။ လူခပ်ပင် = လူခပင်း = လူအများ
၄၂။ အဓိကျန် = အထီးကျန်

<u>ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ</u>

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ ခမေါင်းတက်ကျေးရွာ၊ ကတ္တော်သိမ်ဘုရားတွင် စတင်တွေ့ရှိသည်။ ယခု မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်တွင်ရှိသည်။ ကတ္တော်ဆိုသောဝေါဟာရမှာ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဖြစ်သည်။ ဤ ကျောက်စာမှာ ကတ္တော်သိမ်ဘုရားကျောက်စာ ဒုတိယချပ်ဖြစ်သည်။ ပထမချပ်တွင် သက္ကရာဇ် ၁၀၈၅-ခု(**AD 1723**)ဟု ရေးထိုးပါရှိသည်။ လက်ရေးလက်သားများမှာ ယခုခေတ် ပုံနှိပ်စာလုံးတမျှ ဝိုင်းစက်နေသည်။

အလျှုမှတ်တမ်းနှင့် ကျိန်စာရေးထိုးထားသည်။ စကားပြေနှင့် လင်္ကာရောစပ်၍ ရေးထားသည်။ ရခိုင် ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည်။ မူလထိုးကျောက်စာမျိုးဖြစ်သည်။

၄း၃၉။ စံကားတောင်ဘုရားဆင်းတုတော် ကြေးဘက်စာ

ခန့်မှန်းသက္ကရာဇ် ၁၀၉၃ ခု (AD 1731)

ကျောက်စာမူရင်းအရေးအသား

၁။ အတွင်းဝံခင်ညိုဝ်

၂။ . . . . .

၃။ . . . . .

ခေတ်ကာလ အရေးအသား

၁။ အတွင်းဝန်ခင်ညို

၂။ . . . . .

၃။ . . . . .

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ

မြောက်ဦးမြို့၊ စံကားတောင်ထိပ် သိမ်တော်အတွင်းရှိ ဘုရားဆင်းတုတော် သုံးဆူအနက် အလယ်ဆင်းတုတော်၏ ကြေးဘက်တင်ပါးပေါ်တွင်ရေးထိုးထားသည်။ ယခု မူလနေရာတွင်ရှိသည် အောက်မှစာကြောင်းများ ပျက်ပြေသွားပြီ။ အတွင်းဝန်ခင်ညိုအမည်ကိုတွေ့ရ၍ စန္ဒဝိဇယလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၇၂ - ၁၀၉၃(**AD 1710-1731**) ကြား ကာလဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

ရခိုင်ဘာသာ ရက္ခဝဏ္ဏအက္ခရာဖြင့် ရေးထိုးထားသည့် မူလထိုးကျောက်စာ မျိုးဖြစ်သည်။

❧ ❧ ❧

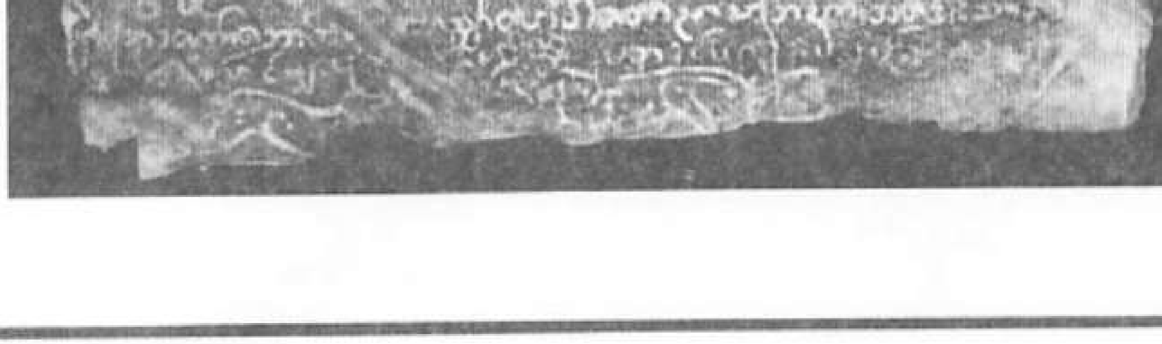

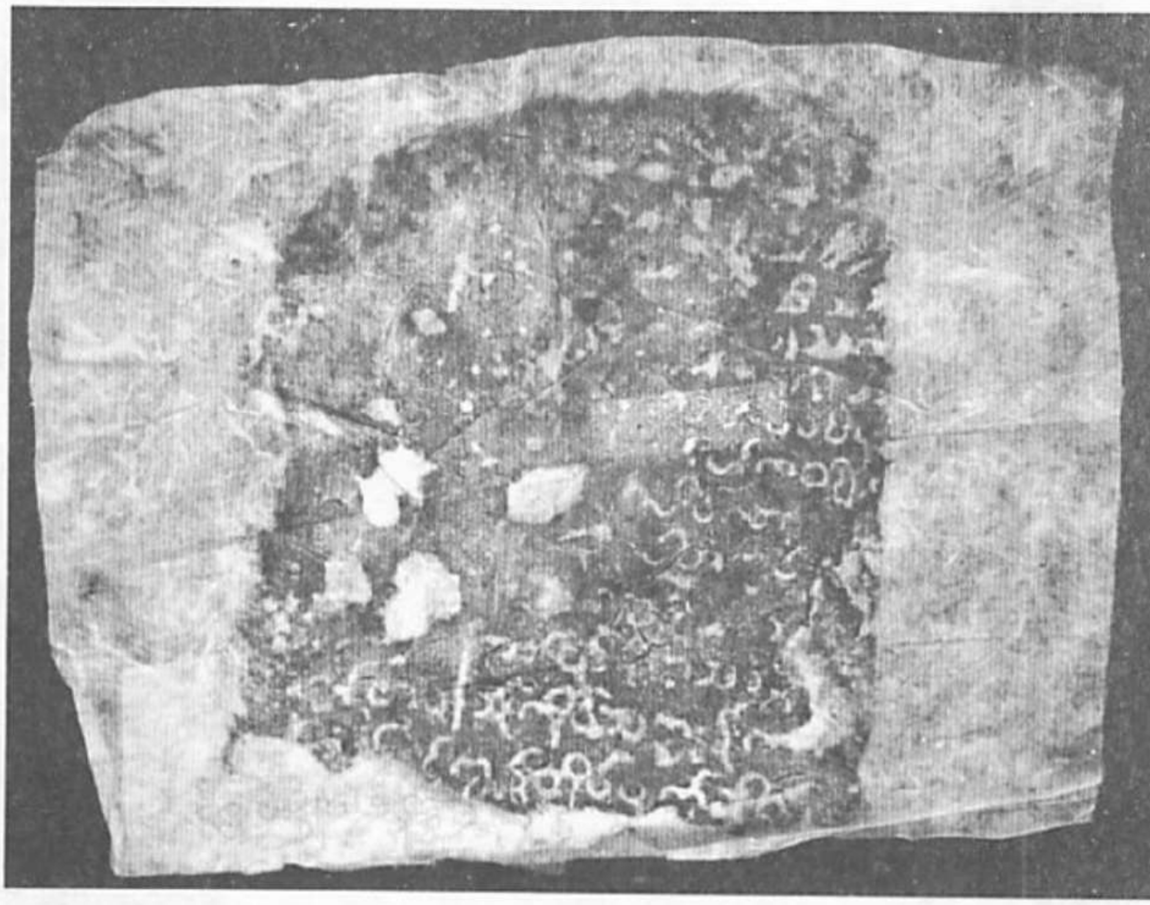

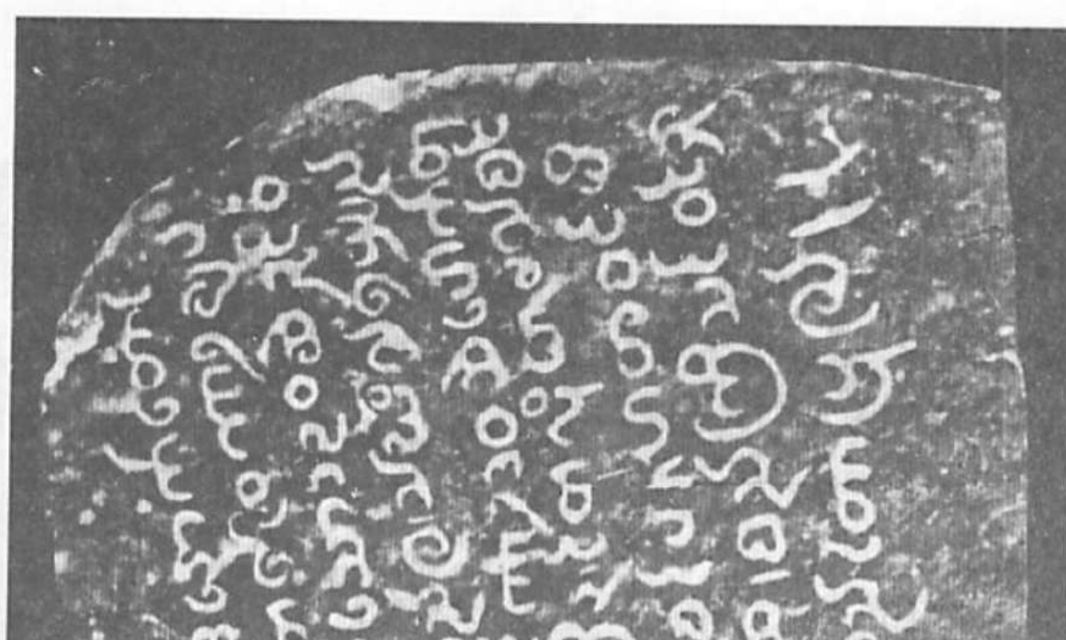

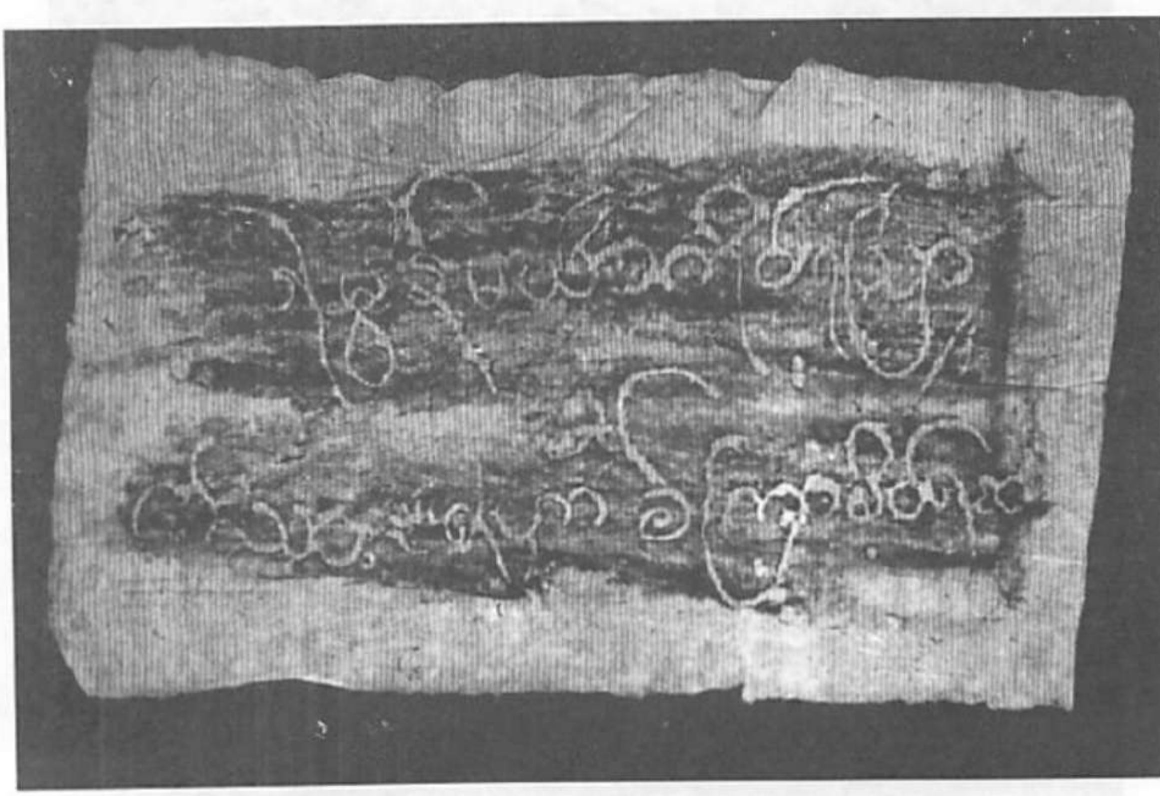

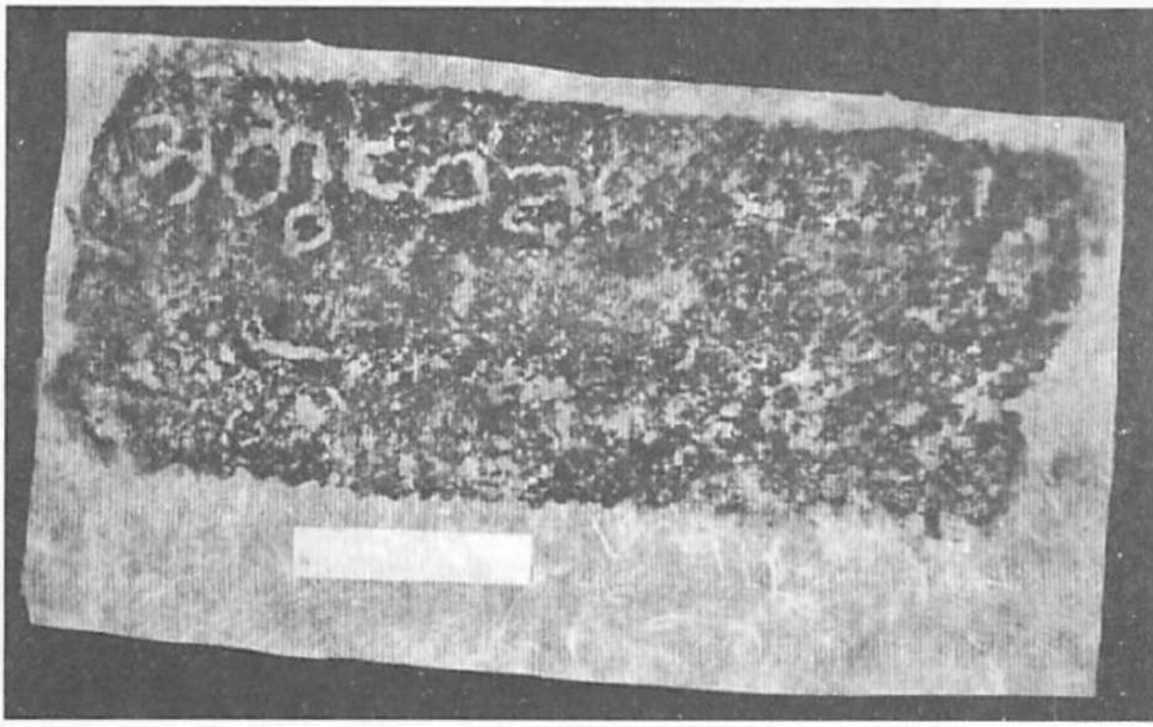

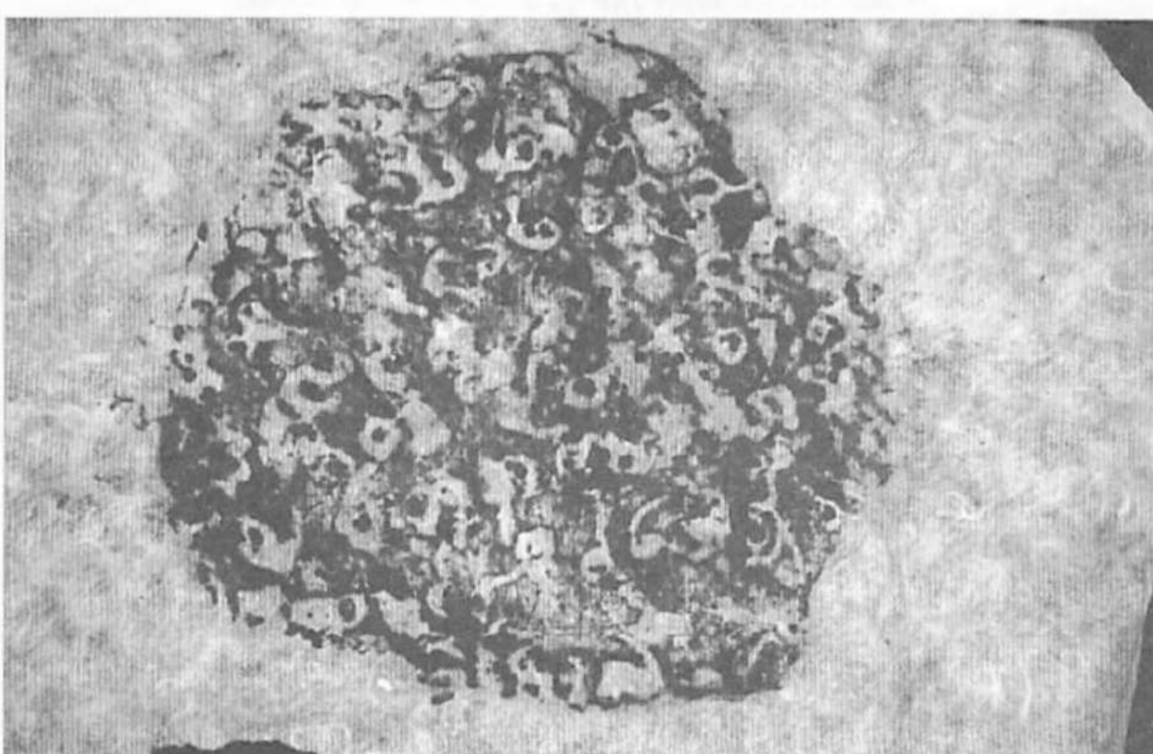

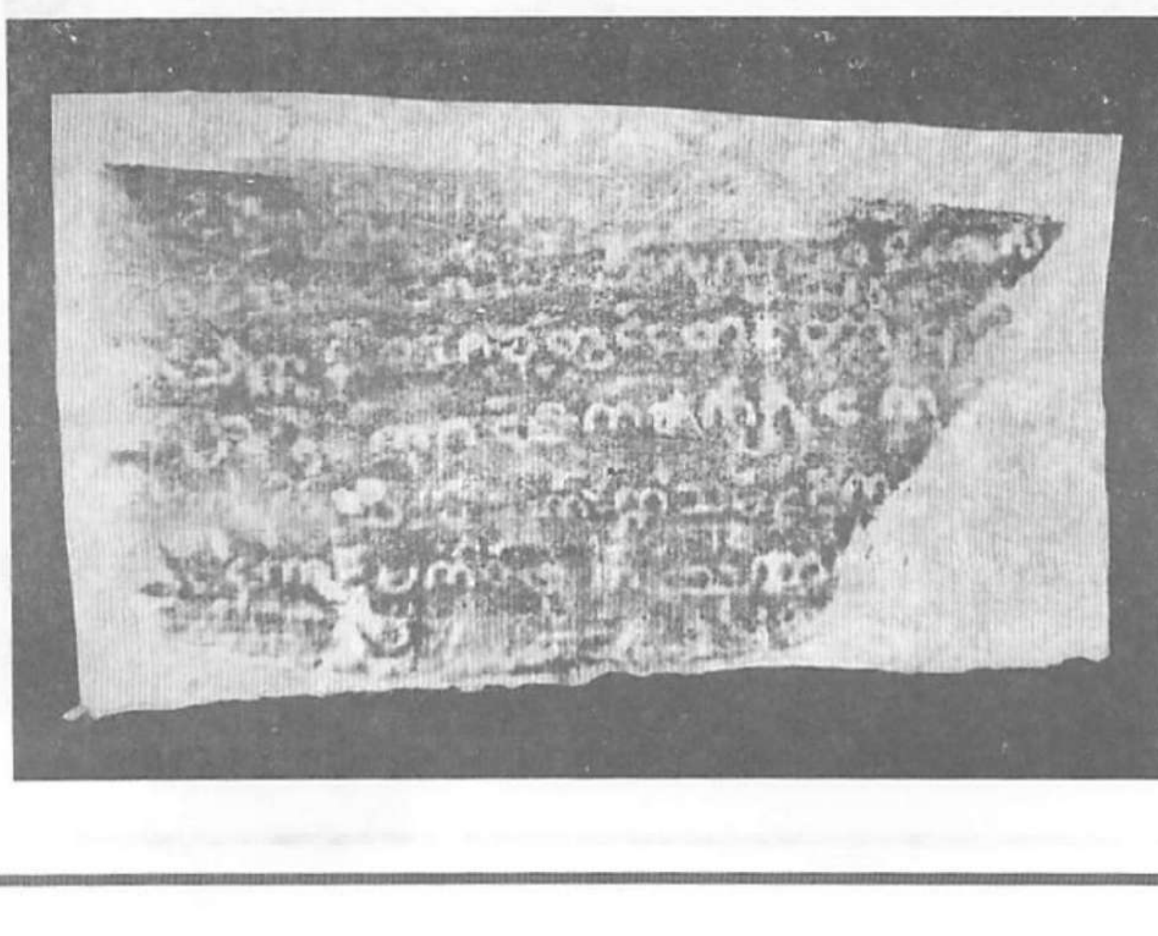

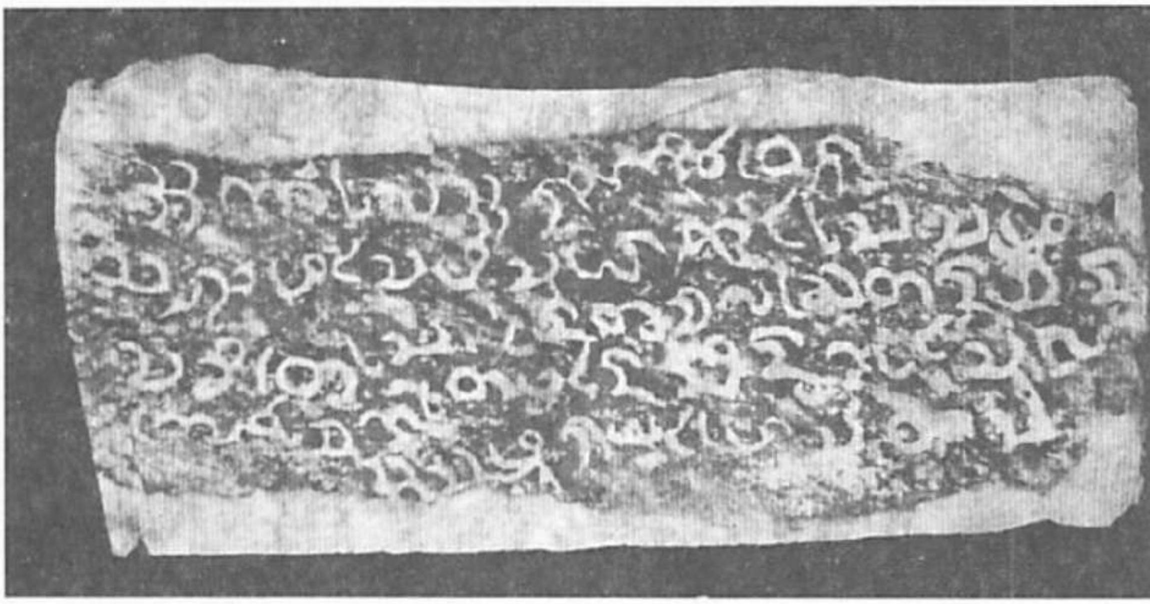

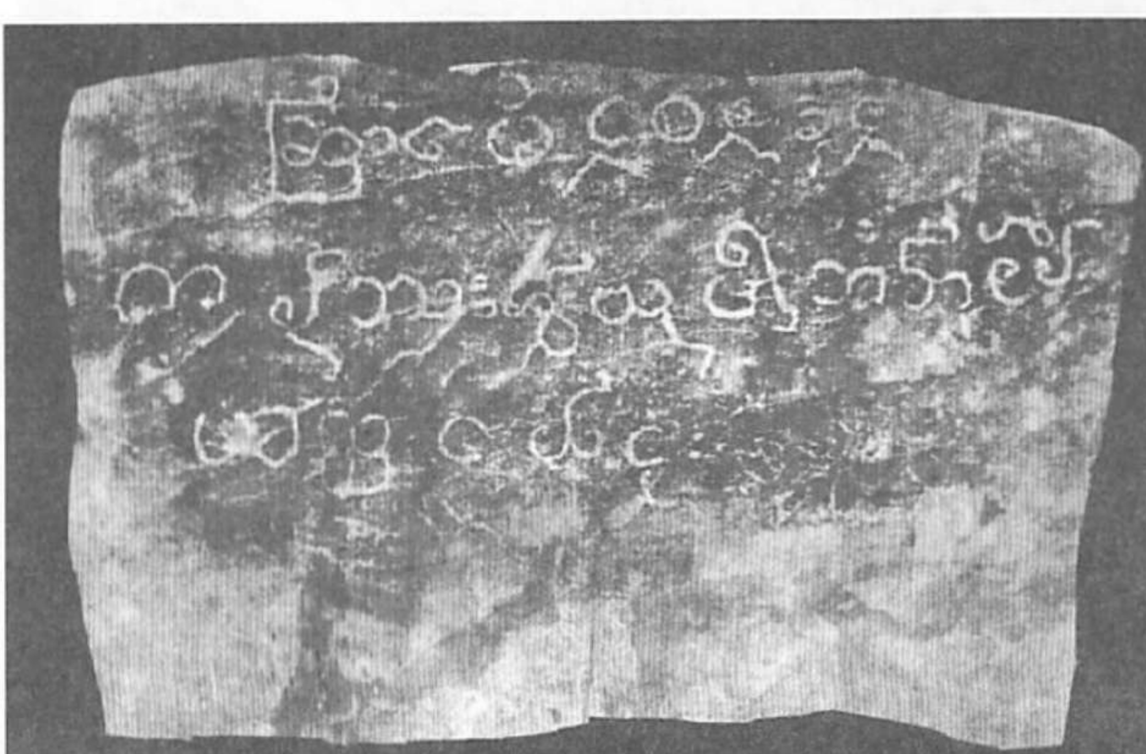

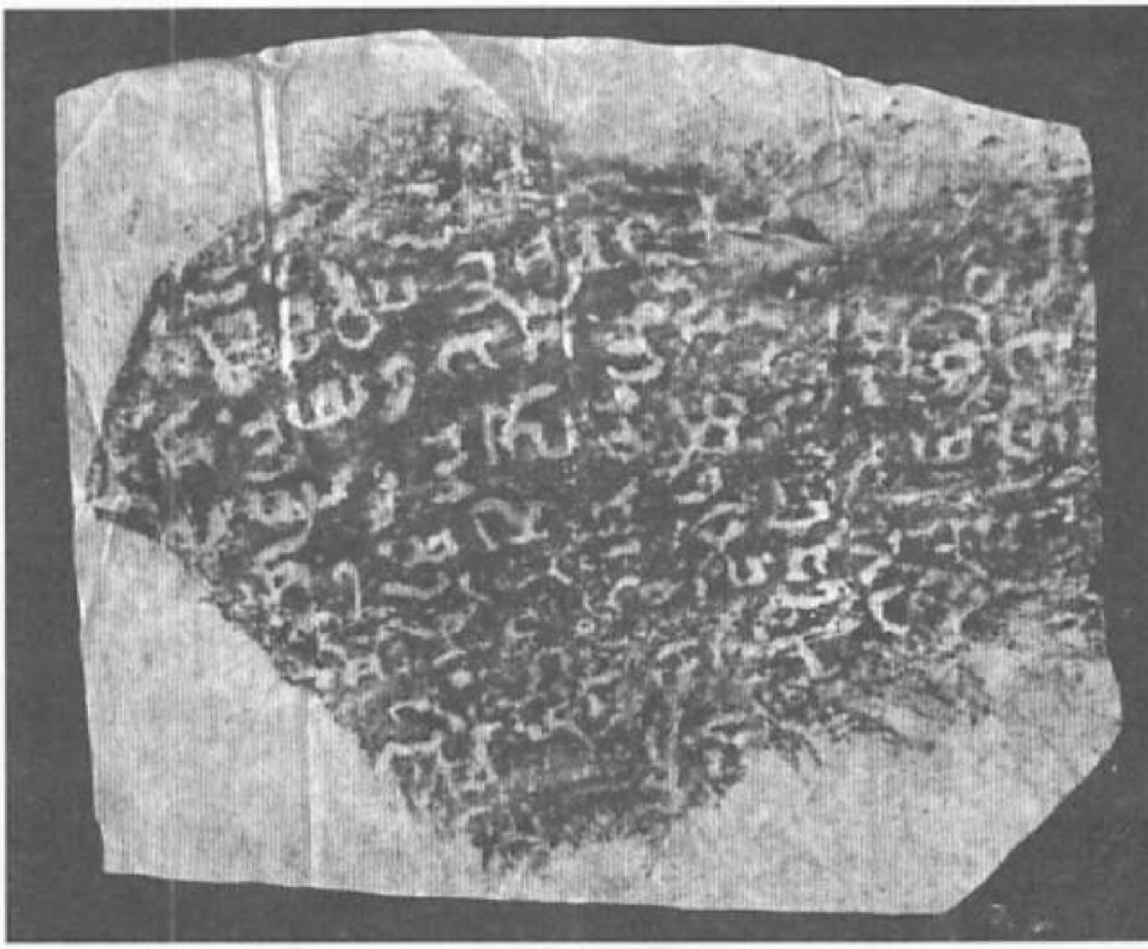

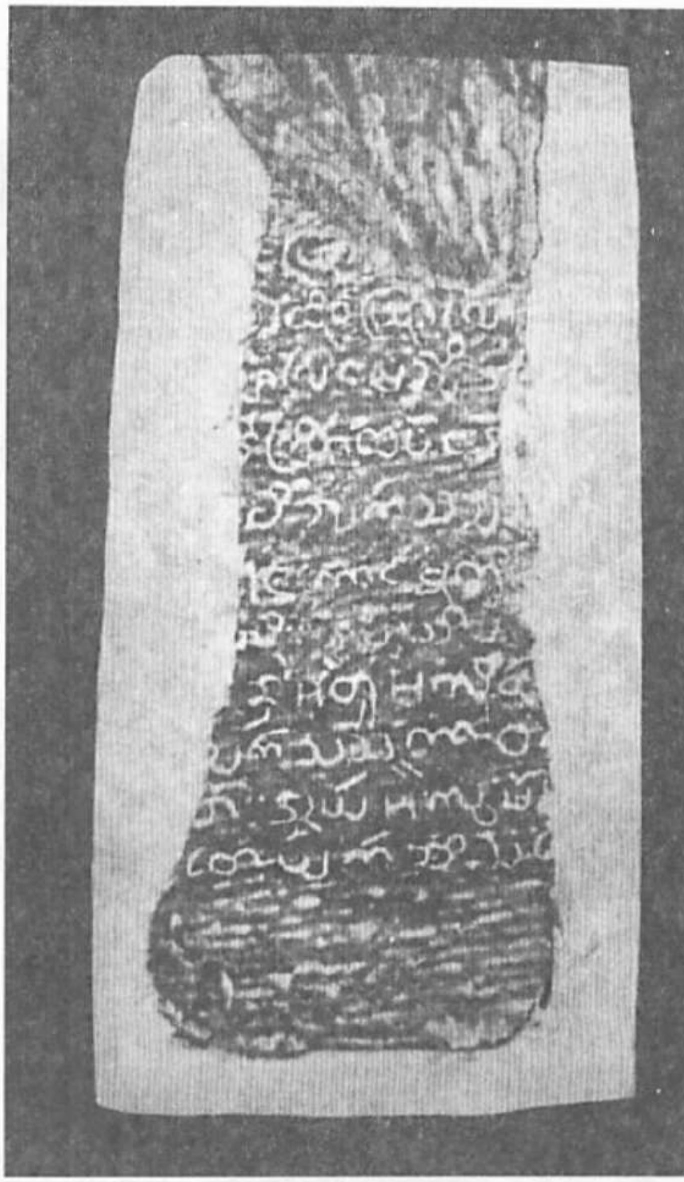

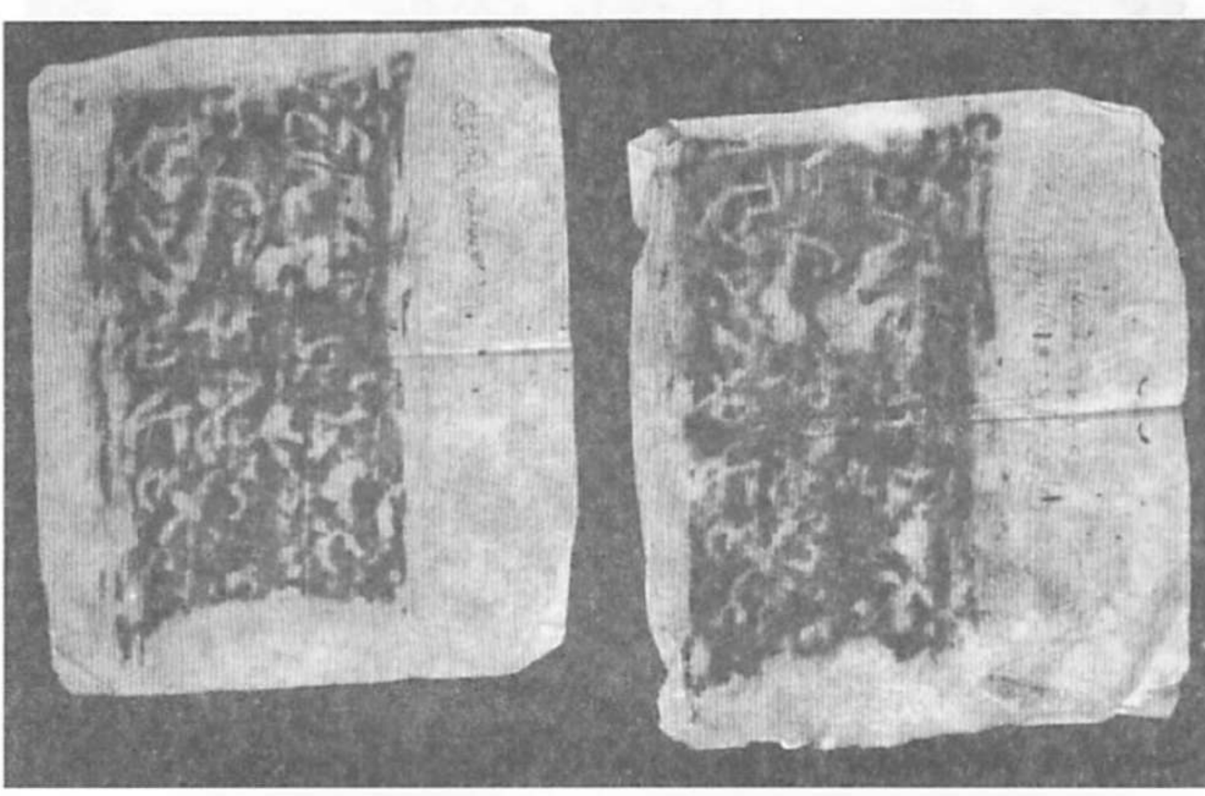

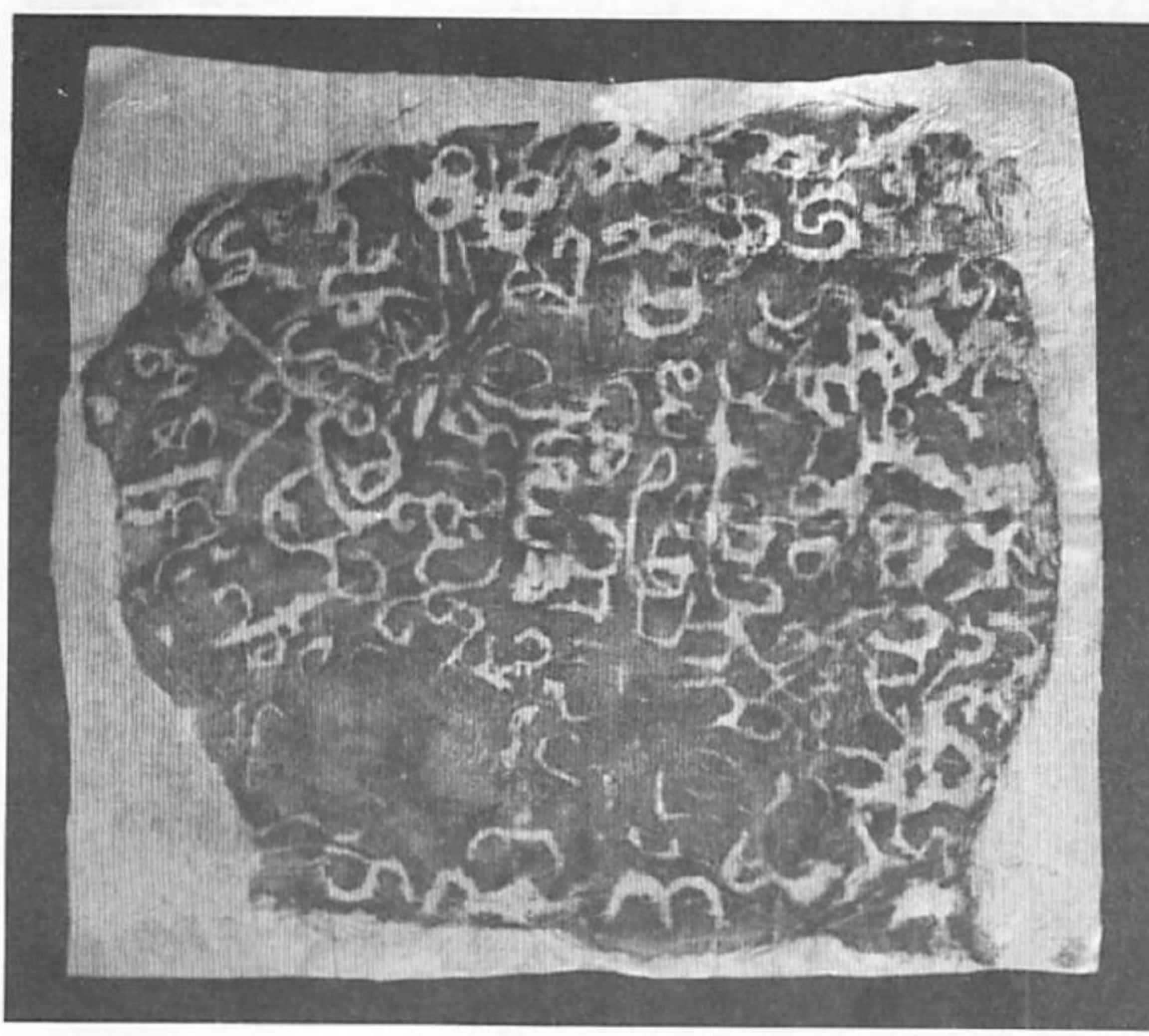

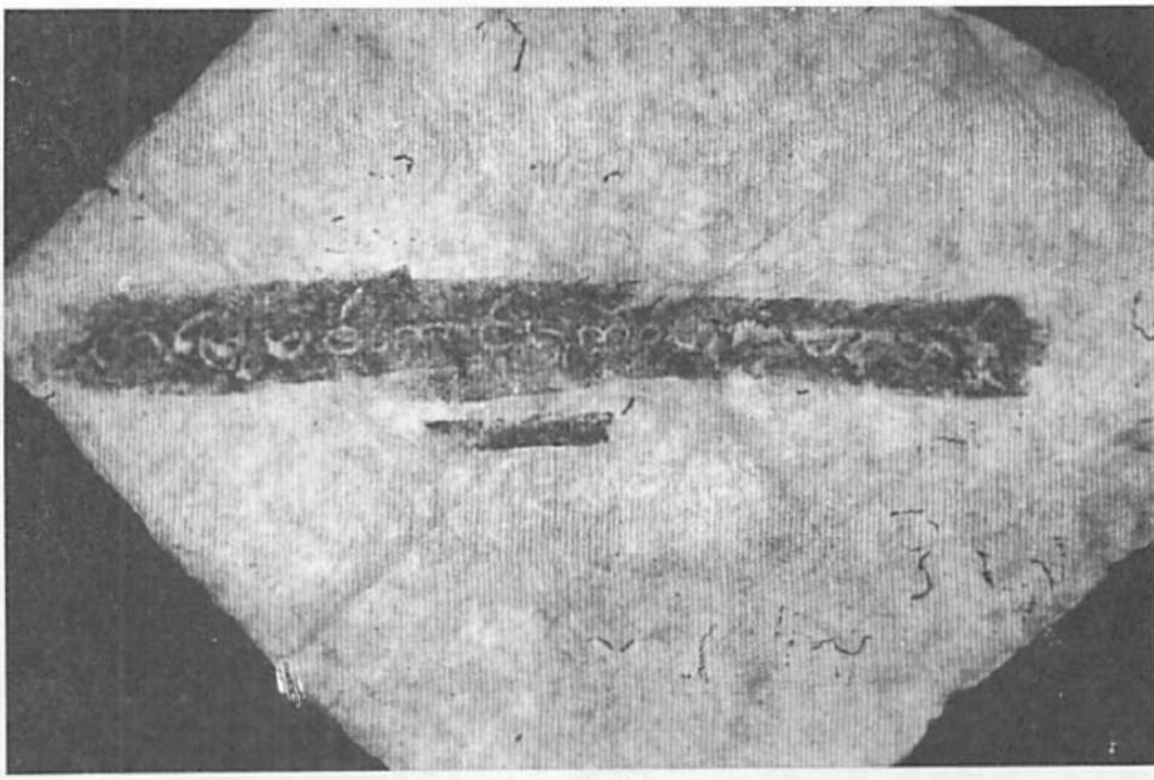

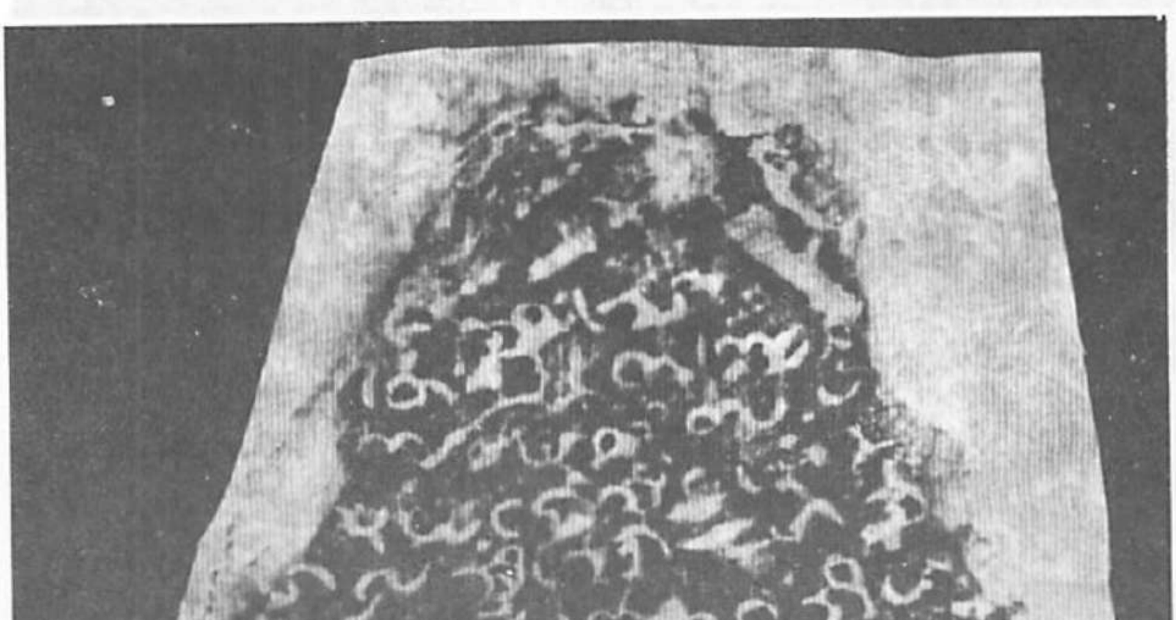

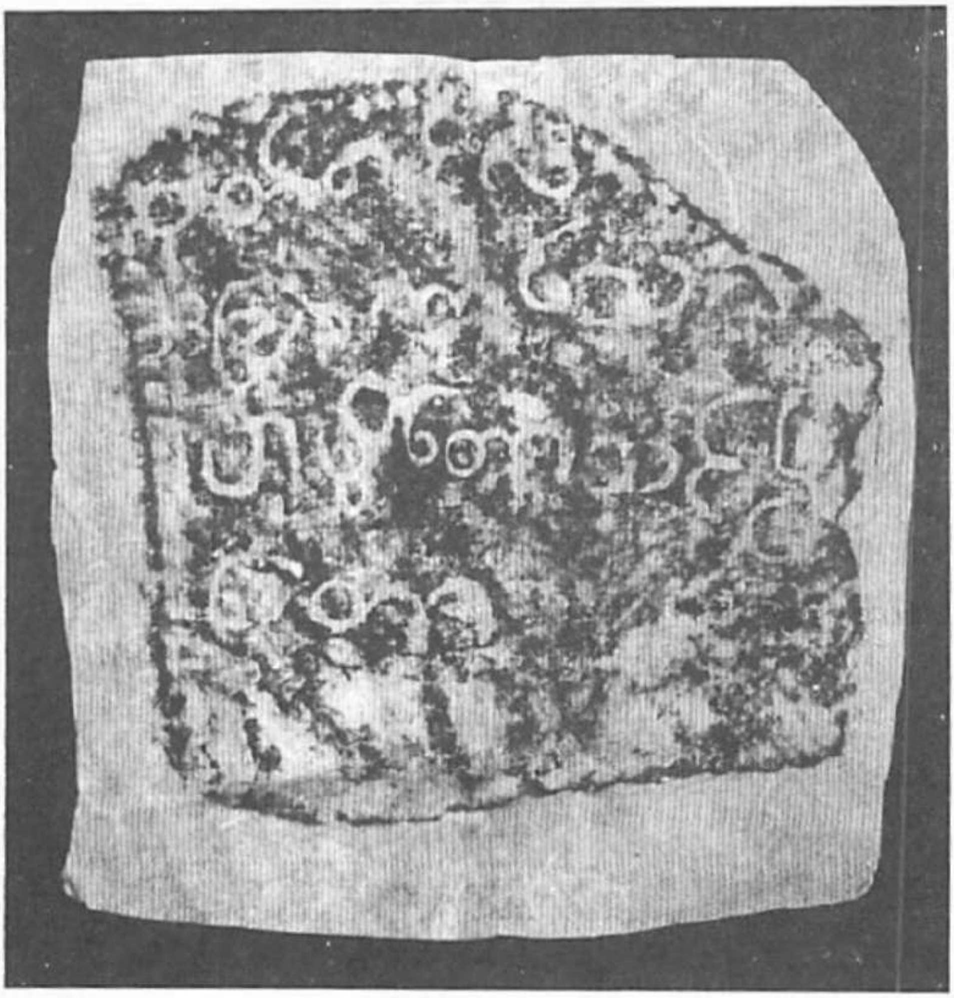

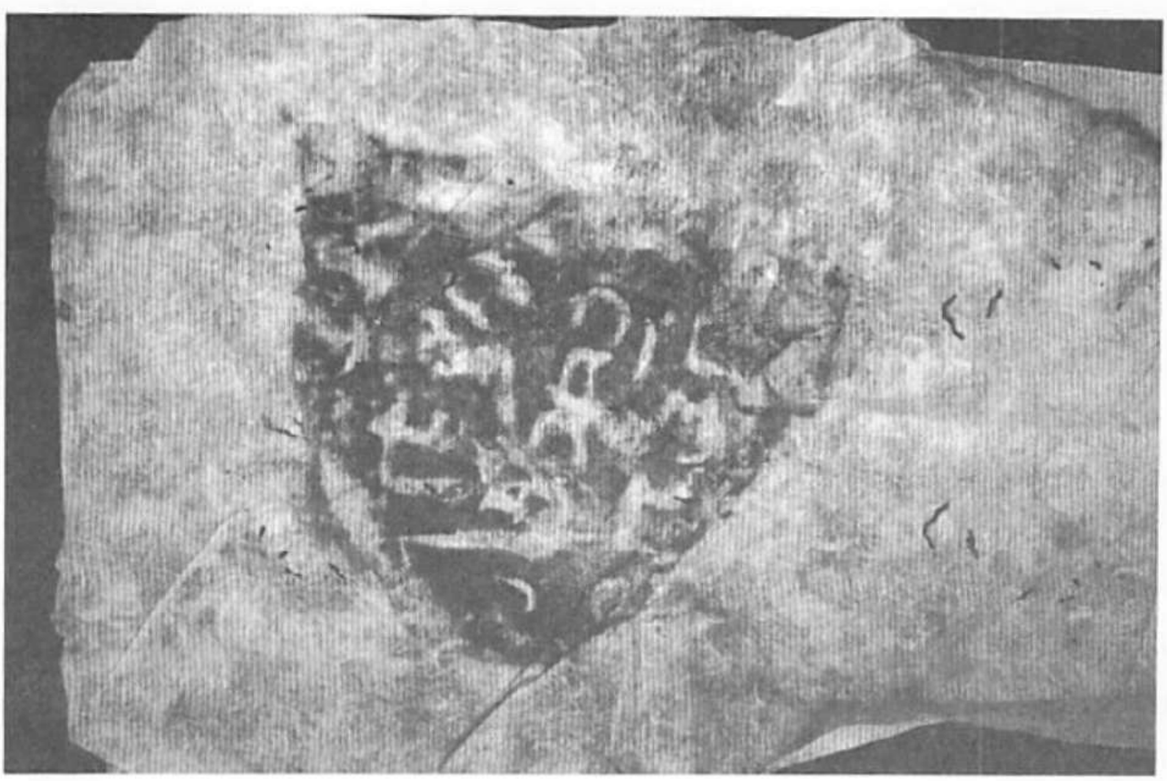

ကျေးဇူးစကား

ရခိုင်ကျောက်စာပေါင်းချုပ်ကို ထုတ်ဝေနိုင်စေရန်အတွက် အဘိုးဖြစ်သူ ဦးဦးသာထွန်းမှ ၄င်းအကြံပြီးအဖြစ် ထမ်းရွက်နေစဉ်တွင် ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှတောင်းသဖြင့် ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

အဘဖြစ်သူ ဦးကျော်ထွန်းအောင်မှလည်း ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ၄င်း၏ကိုယ်ပိုင်ငွေဖြင့် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ဖူးပါသည်။ စီစစ်ရေးမှ သက်ဆိုင်ရာဌာနက ထောက်ခံချက်အား ရယူရန်ညွှန်ကြားမှုကို မရယူနိုင်ခဲ့သဖြင့် မထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပါ။ စာပေဆုအဖြစ်ပြီးအပ်နှီသော စာပေဗိမာန်၊ ပခုက္ကူဦးအုံးဖေဆုများတင်ရန်လည်း လျှောက်လွှာများဝယ်ယူကာ ဝေဖန်ခဲ့ဖူးသည်။

အဘိုးဖြစ်သူနှင့် အဘဖြစ်သူတို့ဆန္ဒအားဖြည့်ဆည်းပေးရန် ကျွန်တော် ကောင်းထွန်းကျော်တွင် ငွေကြေးမတတ်နိုင်သဖြင့် ရခိုင်သူ/သားများထံမှ ငွေကြေးအကူအညီတောင်းခံခဲ့ရပါသည်။ ဤစာအုပ်အား ထုတ်ဝေနိုင်ရန် ငွေအတိုင်းအတာတခုရဟိထားစဉ်တွင်ပင် အဘိုးနှင့်အဘတို့၏ မိခင်ဌာနမှ စာအုပ်ထုတ်ဝေရန် ဆန္ဒဟိကြောင်း တောင်းခံလာသဖြင့် အားနာစွာငြင်းပယ်ခဲ့ရပါသည်။

စာအုပ်ထုတ်ဝေနိုင်စေရန် ငွေအလှူပြုထည့်ဝင်သူအပေါင်းအား ကျွန်တော်ကောင်းထွန်းကျော်မှ အတိုင်းမသိဝမ်းသာဂုဏ်ယူကျေးဇူးဥပကာရပြုပါသည်။ အလှူရှင်အပေါင်းအားလည်း မှတ်တမ်းတင်ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။ အမည်အားဖြင့် ဖေါ်ပြရန်ငြင်းဆိုသူအားလည်း ထည့်သွင်းဂုဏ်ပြုထားမိပါသည်။ ကောင်းထွန်းကျော်မိလျှော့ကာ အမည်မဖေါ်ပြမိသောသူများဟိခလျှင် ကြိုတင်တောင်းပန်အပ်ပါသည်။ အမည်ထည့်သွင်းရန်ကျန်ခဲ့သူများက ကောင်းထွန်းကျော်အား ဆက်သွယ်အကြောင်းကြားပေးကပ်ပါရန်လည်း အနူးအညွတ်တောင်းဆိုအပ်ပါသည်။ အလှူရှင်တစ်ဦးလျှင် ရခိုင်ကျောက်စာပေါင်းချုပ်တစ်အုပ်စီ မေတ္တာတုန့်လှည့်ပြုလိုပါသဖြင့် စာအုပ်ရယူလိုသူများက အကြောင်းကြားပေးကပ်ပါရန်လည်း တောင်းဆိုအပ်ပါသည်။

၁။ ကိုကျော်ငြိမ်းနိုင်	၂၀၀၀၀ဝိ	ကျောက်တော်
၂။ ကျီရာပြင်ဆရာတော်	၂၀၀၀ဝိ	မြောက်ဦး
၃။ ကိုတင်လှိုင်ဦး	၃၀၀၀ဝိ	စက်ဘပူ
၄။ ကိုသစ္စာ	၅၀၀၀ဝိ	ဂျပန်
၅။ ကိုကျော်စွာလင်း	၁၅၀၀ဝိ	ရန်ကုန်
၆။ ကိုကျော်စိုးလှိုင်	၁၀၀၉၀ဝိ	မလေးယှား
၇။ ကိုမောင်နိုင်ဌေး	၁၀၀၀၀ဝိ	ထိုင်း
၈။ ကိုသိန်းဇော်	၁၅၀၀ဝိ	ရန်ကုန်
၉။ ကိုမောင်မောင်	၁၀၀၀၀ဝိ	စစ်တွေ
၁၀။ ကိုထွန်းလှိုင်	၄၀၀၀ဝိ	ရန်ကုန်
၁၁။ ဦးချွန်	၄၀၀၀ဝိ	သာယာဝတီ
၁၂။ ကိုနေစိုး	၅၀၀၀ဝိ	ရန်ကုန်
၁၃။ ကိုခိုင်မင်းခံ	၅၀၀၀ဝိ	အမေရိကန်

၁၄။ K Day Kyaw	ဒေါ်လာ ၁၀၀	Missouri
၁၅။ ကိုသန်းနိုင်	ဒေါ်လာ ၅၀	Missouri
၁၆။ ကိုစိုးရွှေ	ဒေါ်လာ ၄၀	Missouri
၁၇။ ကိုသန်းရွှေအောင်	ဒေါ်လာ ၃၀	Missouri
၁၈။ ကိုအောင်နီစိုး	ဒေါ်လာ ၃၀	Missouri
၁၉။ ကိုမျိုးဝင်း	ဒေါ်လာ ၃၀	Missouri
၂၀။ ကိုခိုင်နေလင်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၁။ ကိုအောင်ကျော်သန်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၂။ ကိုကျော်သောင်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၃။ ကိုစောမွန်	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၄။ ကိုခိုင်သန်းရွှေ	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၅။ ကိုဉာဏ်ထွန်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၆။ ကိုကျော်သန်းအောင်	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၇။ ကိုညီညီနိုင်	ဒေါ်လာ ၂၀	Missouri
၂၈။ ဦးပညာစာရ	၁၀၀၀၀ဝိ	စစ်တွေ
၂၉။ ကိုတင်မောင်သန်း	၁၅၀၀ဝိ	မြေပုံ
၃၀။ ကိုတင်အောင်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၃၀	New York
၃၁။ ကိုစံလင်းသာမိသားစု	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၃၂။ ကိုပေါ်သိန်းအောင်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၃၃။ ကိုသိန်းသန်းထွန်း	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၃၄။ ကိုရွှေမောင်	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၃၅။ ကိုခိုင်မိုးနိုင်	ဒေါ်လာ ၂၀	New York
၃၆။ ကိုမောင်ညီညီ	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၃၇။ ကိုမောင်ဖော်ဖော်	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၃၈။ ကိုအောင်ကိုလင်း	ဒေါ်လာ ၂၀	New York
၃၉။ မရီရီ	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၄၀။ ကိုမြသိန်းထွန်း	ဒေါ်လာ ၁၀	New York
၄၁။ ဦးခေမာစာရ	ဒေါ်လာ ၁၀၀	Arizona
၄၂။ ဦးညီကြီး	ဒေါ်လာ ၅၀	Arizona
၄၃။ မသိန်းသိန်း	ဒေါ်လာ ၁၀၀	Arizona
၄၄။ ကိုစံထွီး	ဒေါ်လာ ၅၀	Arizona
၄၅။ ကိုတိုးကြီး	ဒေါ်လာ ၅၀	Arizona
၄၆။ ကိုကျော်သူရ	ဒေါ်လာ ၄၀	Arizona
၄၇။ ကိုခင်မောင်သန်း	ဒေါ်လာ ၃၅	Arizona

၄၈။ ဦးမြင့်သိန်း	ဒေါ်လာ ၃၀	Arizona
၄၉။ ကိုဝင်းနိုင်	ဒေါ်လာ ၃၀	Arizona
၅၀။ ကိုအေးထွန်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Arizona
၅၁။ ကိုထက်ထက်	ဒေါ်လာ ၁၀	Arizona
၅၂။ ကိုရ	၃၀၀၀၀ဝိ	ပုဏ္ဏားကျွန်း
၅၃။ ကိုကျော်ကျော်မိုး	၁၀၀RM	လန်ကာဝီ
၅၄။ ကိုဦးစံမောင်	၃၀RM	လန်ကာဝီ
၅၅။ ကိုကျော်ဌေး	၁၀၀RM	လန်ကာဝီ
၅၆။ ဦးမောင်ဝင်းလှိုင်	၂၀RM	လန်ကာဝီ
၅၇။ ဦးမောင်မောင်သန်း	၂၀RM	လန်ကာဝီ
၅၈။ ဦးမောင်လှသန်း	၂၀RM	လန်ကာဝီ
၅၉။ ကိုဗိုလ်စိန်ဝင်း	၃၀RM	လန်ကာဝီ
၆၀။ ကိုမောင်ဖြူထွန်း	၃၀RM	လန်ကာဝီ
၆၁။ ကိုသိန်းထွန်းဇော်	၅၀RM	လန်ကာဝီ
၆၂။ ကိုမောင်လှယဉ်	၁၀RM	လန်ကာဝီ
၆၃။ ကိုမောင်လှမြင့်	၅၀RM	လန်ကာဝီ
၆၄။ ကိုမျိုးသန်းစိုး	၃၀RM	လန်ကာဝီ
၆၅။ ကိုစိုင်းကျော်လင်း	၅၀RM	လန်ကာဝီ
၆၆။ ကိုကုလားမောင်	၂၀RM	လန်ကာဝီ
၆၇။ ကိုမင်းစံသိန်း	၂၀RM	လန်ကာဝီ
၆၈။ ကိုမောင်သောင်း	၂၀RM	လန်ကာဝီ
၆၉။ (ဦးစံကားအောင်+ဒေါ်မလှ+ဒေါ်ပွဲစိန်သာ)	၁၀RM	မြောက်ဦး
၇၀။ (ဦးမောင်ကျော်သာ+ဒေါ်ငွေနု)	၁၀RM	မြောက်ဦး
၇၁။ (ဦးပန်းကြာအောင်+ဒေါ်စံဦးမေ+ဒေါ်ဦးဝေ)	၁၀RM	မြောက်ဦး
၇၂။ (ဦးစံလှအောင်+ဒေါ်မနွယ်)	၁၀RM	မြောက်ဦး
၇၃။ ဦးစောဘော်အောင်+ဒေါ်ငွေဝင်း	၁၀RM	အမေရိကန်
၇၄။ ဦးစောသိန်း+ဒေါ်မအေး	၁၀RM	ရန်ကုန်
၇၅။ ဦးသိန်းလှိုင်+ဒေါ်တင်တင်	၁၀RM	မြောက်ဦး
၇၆။ ဦးမောင်အေးထွန်း+(ဒေါ်လှမြသိန်း)+ဒေါ်သန်းမြင့်	၁၀RM	စစ်တွေ
၇၇။ ဦးစိန်မောင်+ဒေါ်အေးခိုင်ညွန့်	၁၀RM	မြောက်ဦး
၇၈။ ဦးသိန်းအောင်မြ+ဒေါ်ဦးစိန်ကျော့	၁၀RM	ရန်ကုန်
၇၉။ ဦးမောင်သက်တင်+ဒေါ်စန်းစန်းဌေး	၁၀RM	ရန်ကုန်
၈၀။ ဦးညီပု(ခ)အောင်ထွန်းခိုင်+ဒေါ်ခင်မေဝင်း	၁၀RM	ထိုင်း
၈၁။ ဦးအလုံးမောင်+ဒေါ်စန်းစန်းနွယ်	၁၀RM	စစ်တွေ

၈၂။ ဦးမျိုးဝင်း+ဒေါ်စောသိန်းနု	၁၀RM	ရန်ကုန်
၈၃။ (ဦးလှမောင်သာ)+ဒေါ်လှကျော့ဦး	၁၀RM	ရန်ကုန်
၈၄။ ဦးမောင်ကျော်သန်း+ဒေါ်အုန်းမေ	၁၀RM	မြောက်ဦး
၈၅။ ဦးမောင်သောင်းရွှေ	၃၀၀၀ိ	မြောက်ဦး
၈၆။ ကိုရဲဝင်းလှိုင်	၃၀၀၀ိ	ရန်ကုန်
၈၇။ ကိုဓမ္မေယျာအောင်	၂၀၀၀၀ိ	ကျောက်တော်
၈၈။ ကိုသန်းထွန်းအောင်	၃၀၀၀ိ	ကျောက်တော်
၈၉။ ကိုမျိုးမင်းထွန်း	၂၀၀၀ိ	မြောက်ဦး
၉၀။ ကိုအောင်တိုး	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၉၁။ ကိုမောင်သိန်းလှိုင်	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၉၂။ ကိုဇော်အောင်တင်+မစံစံ	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၉၃။ ကိုထွန်းအေးကျော်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၉၄။ ကိုလင်းလင်း	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၉၅။ ကိုညီမောင်	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၉၆။ ကိုအောင်ကျော်မင်း	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၉၇။ ကိုအောင်လင်းမိသားစု	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၉၈။ ကိုခိုင်တောရိုင်း	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၉၉။ ကိုညီညီဇော်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၁၀၀	Te_as
၁၀၀။ ကိုဆန်းနိုင်	ဒေါ်လာ ၈၀	Te_as
၁၀၁။ ကိုအနိုင်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၀၂။ ကိုစောသိန်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၀၃။ ကိုအစံမိသားစု	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၀၄။ ကိုနေဇော်မင်းမိသားစု	ဒေါ်လာ ၅၀	Te_as
၁၀၅။ ကိုမောင်ကြီးချေမိသားစု	ဒေါ်လာ ၃၀	Te_as
၁၀၆။ ကိုဦးကျော်သိန်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၀၇။ ဦးကျော်သန်းမောင်	ဒေါ်လာ ၃၀	Te_as
၁၀၈။ ကိုမောင်သန်းမြင့်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၇၀	Te_as
၁၀၉။ ကိုထွန်းကျော်လှိုင်	ဒေါ်လာ ၁၀	Te_as
၁၁၀။ ကိုကျော်ဆွေ	ဒေါ်လာ ၁၀	Te_as
၁၁၁။ ကိုကျော်မြင့်	ဒေါ်လာ ၅	Te_as
၁၁၂။ မဦးနှင်းယဉ်	ဒေါ်လာ ၅	Te_as
၁၁၃။ ကိုထွန်းလင်းမိသားစု	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၁၄။ ကိုဇော်ထွန်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၁၅။ ကိုအောင်ဆန်းဝင်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as

၁၁၆။ ကိုကျော်သိန်းမောင်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၁၇။ ကိုဖလှမောင်မိသားစု	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၁၈။ ကိုစောသိန်းထွန်း	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၁၉။ ကိုထွန်းနုမိသားစု	ဒေါ်လာ ၂၀	Te_as
၁၂၀။ ဦးသိန်းဖော်	၃၀၀၀ိ	Bonton
၁၂၁။ ကိုထွန်းကျော်	ဒေါ်လာ ၃၀၀	Iowa
၁၂၂။ ကိုကျော်မြင့်လှိုင်	ဒေါ်လာ ၇၀	Iowa
၁၂၃။ ကိုမောင်ခိုင်ထွန်း	ဒေါ်လာ ၃၀	Iowa
၁၂၄။ ကိုဝင်းစိန်	၂၅၀၀ိ	မြောက်ဦး
၁၂၅။ ဦးဇေယျတိဿ(သစ္စာပါရမီကျောင်း)	၁၀၀၀၀ိ	ရန်ကုန်
၁၂၆။ ဦးသီဟဗလ (အိမ်တိုင်ဘုံကျောင်းဟောင်း)	၅၀၀၀ိ	ကောလင်း
၁၂၇။ ရခိုင်အသင်း(စင်္ကာပူ)	ဒေါ်လာ ၁၀၀၀	Singapore
၁၂၈။ ကိုညီညီသန်း+မငြိမ်းချမ်းဖြူ	၅၀၀၀ိ	ရန်ကုန်
၁၂၉။ ဦးဘအေး (ARG)	၁၀၀၀၀ိ	မောင်တော

– ကောင်းထွန်းကျော်